ABC Amber Palm Converter, http://www.processtext.com/abcpalm.html

C:\Users\Plazma\Desktop\Pausanias - Cesta po Řecku 1,2\Stewartová, M\02 Meč krále Artuše.pdb

PDB Name: Stewartova Mary-2 Mec krale Art
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 14.4.2007
Modification Date: 14.4.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

MARY STEWARTOVÁ
Meč krále Artuše

PRVNÍ KNIHA
Čekání

KAPITOLA 1

Kdesi vysoko nade mnou zpíval skřivan. Oslnivé světlo dopadalo na má zavřená víčka a s ním ta píseň jako vzdálený tanec vody. Otevřel jsem oči. Nade mnou se klenulo nebe a pod ním byl neviditelný zpěváček, ztracený kdesi v jasu a plynoucí modři jarního dne. Všude to tu líbezně vonělo po oříšcích a vyvolávalo pomyšlení na zlato, plameny svící a mladé milence. Vedle mne se pohnulo cosi, co nevonělo zdaleka tak sladce, a vzápětí se ozval mladý hlas prosťáčkův:
"Pane?"
Otočil jsem hlavu. Ležel jsem na trávě v dolíku mezi hlodášovými keři. Byly obsypané květy, zlatými, líbezně vonícími plamínky, které povolalo jarní slunce. Vedle mne klečel chlapec. Asi tak dvanáctiletý, špinavý, s rozcuchanou kšticí, zahalený do jakéhosi hrubého hnědého hadru; jeho pláštík z ledabyle sešitých kožek byl samá díra. V jedné ruce držel hůl. I kdyby nepáchl tak, jak páchl, uhodl bych jeho zaměstnání, neboť všude kolem nás se mezi hlodášovými keři pásло stádo koz, které okusovaly mladé zelené trní.
Jak jsem se pohnul, rychle vyskočil a maličko ustoupil, a skrze špinavou rozcuchanou hřívu zíral na mne sice ostražitě, ale zároveň s jistou nadějí. Zatím ještě mě neokradl. Hleděl jsem na těžkou hůl v jeho ruce a v mlze své bolesti matně uvažoval, jestli bych se dokázal ubránit alespoň takovému klukovi. Ale zdálo se, že spíše doufá v odměnu. Ukazoval na cosi za křovinami, kam jsem nedohlédl. "Chytil jsem tvého koně, pane. Tamhle jsem ho uvázal. Myslel jsem, že jsi mrtvý."
Nadzvedl jsem se a opřel o loket. Den jako by se kolem mne rozhoupal a oslepil mě. Hlodášové květy ve slunci vydávaly vůni kadidla. Opět mě zvolna prostupovala bolest a s ní se na stejné vlně vracela i paměť.
"Hodně sis natloukl?"
"Nic vážného, až na tu ruku. Dopřej mi trochu času a budu v pořádku. Říkáš, že jsi chytil mého koně? Viděl jsi, jak jsem z něho spadl?"
"Jo. Byl jsem támhle." Opět kamsi ukázal. Za hradbou žlutých květů se zvedala rovná a holá země k oblému vršku, rozrušenému šedou skálou, lemovanou zimním hložím. Za hřebenem začínala obloha působit dojmem nekonečné prázdné vzdálenosti, jež dává tušit moře. "Viděl jsem, jak jedeš od moře nahoru údolím, sotva krokem. Bylo jasné, že ti něco je nebo že jsi na koni usnul. Pak kůň špatně šlápl – nejspíš tam byla díra – a už jsi letěl. Neležel jsi tu dlouho. Zrovna jsem k tobě přiběhl."
Odmlčel se s ústy dokořán. V jeho tváři jsem viděl zděšení. Zatímco mluvil, soukal jsem se, abych se dostal do sedu, opíraje se o levou ruku, a polámanou pravičku jsem si opatrně uložil do klína. Byla oteklá a na ní tlustý škraloup zaschlé krve, skrze nějž se drala na povrch jasně červená krev čerstvá. Když kůň zakopl, dopadl jsem zřejmě opět na ni. Bolest se stupňovala, vlna za vlnou mě drtila s pravidelností a vytrvalostí, s níž příliv buší do oblázků na mořském břehu, ale mdloby na mě už nešly a hlavu, navzdory bolestivé ráně, jsem měl jasnou.
"Matko slitovná!" Zdálo se, že klukovi se udělalo špatně. "Ale tohle sis neudělal, když jsi spadl z koně?"
"Ne. To mám z boje."
"Nemáš meč."
"Ztratil jsem jej. Nevadí. Mám svou dýku a pro ni jedna ruka stačí. Ale ne, neboj se. Je po boji. Nikdo ti nic neudělá. Podívej, když mi teď pomůžeš na koně, půjdu svou cestou."
Podal mi ruku a já se postavil na nohy. Stáli jsme na úpatí zeleného pahorku, porostlého hlodášem; tu a tam rostl osamělý strom a neúnavný slaný vítr jej formoval do podivných tvarů. Za houštinou, kde jsem předtím ležel, terén klesal příkrým svahem, na němž zanechaly své stopy ovce a kozy. Tento svah tvořil jeden bok úzkého klikatícího se údolí, na jehož dně překotně pádil kamenitým řečištěm potok. Na dno údolí jsem nedohlédl, ale asi tak na vzdálenost jedné míle, za obzorem zimních pastvin, bylo moře. Z té výšky, kde jsem stál, bylo možno vytušit na mohutných útesech, příkře spadajících k moři, ježící se hradní bašty, na tu dálku docela maličké.
Hrad Tintagel, pevnost vévodů z Cornwallu. Nedobytná skalní tvrz, kam bylo možno proniknout jen lstí nebo zradou

domácích lidí. V noci na dnešek jsem použil obojího.
Cítil jsem, jak mi mráz přejel po zádech. Této noci, temné zuřící bouři, hostil Tintagel bohy a osud, samu moc, mířící k jakémusi vzdálenému cíli, jejž mi bylo dovoleno čas od času koutkem oka zahlédnout. Já, Merlin, Ambrosiův syn, jehož se lidé báli jako proroka a jasnovidce, jsem byl při tomto nočním díle pouhým nástrojem boha.
Vždyť právě kvůli tomu jsem byl obdařen vnitřním zrakem a mocí, kterou lidé považují za magii. Neboť z této daleké a v moři uzavřené pevnosti měl vzejít Král, který očistí Británii od jejích nepřátel a poskytne jí čas, aby nalezla sebe samu; který sám, ve stopách Ambrosia, posledního z Římanů, zadrží nové a nové přívaly saské hrůzovlády a uchová alespoň po nějaký čas Británii pohromadě. To jsem viděl ve hvězdách a slyšel ve větru; moji bohové mi řekli, že jsem to já, kdo to způsobí; proto jsem přišel na svět. Nyní, mohu-li nadále důvěřovat svým bohům, slíbené dítě bylo počato; avšak kvůli němu – kvůli mně – zemřeli čtyři lidé. Této noci, bičované bouří a střežené dračí hvězdou, se smrt zdála všudypřítomná a bohové zřejmě čekali na každém rohu. Ale co se nabízí k vidění teď, v pokojném jitru po bouři? Jeden mladý muž s polámanou rukou, jeden král ukojený ve svých choutkách a jedna obtěžkaná žena. A nám všem pak čas vzpomenout mrtvých.
Chlapec mi přivedl koně. Zvědavě mě pozoroval a do tváře se mu vrátil ostražitý výraz.
"Jak dlouho jsi tu s těmi kozami?" zeptal jsem se ho.
"Jedno svítání a jedno svítání."
"Viděl jsi nebo slyšel něco včera v noci?"
Ostražitost se náhle změnila ve strach. Přivřel oči a díval se do země. Tvář měl svraštěnou, bezvýraznou, tupou.
"Zapomněl jsem, pane."
Opřel jsem se o koňskou plec a zadíval se na něho. Bezpočtukrát jsem se setkal s touto hloupostí, s tím tupým bezvýrazným mumláním; je to jediná zbraň, která je chudákům dostupná. Řekl jsem mu laskavě: "Ať se dělo cokoli, rád bych, aby sis něco zapamatoval, a nikoli zapomněl. Nikdo ti neublíží. Pověz mi, co jsi viděl."
Dobu na mne hleděl mlčky. Nedokázal jsem uhodnout, co si myslí. To, co viděl před sebou, nebylo právě povzbudivé; vysoký mladý muž s rozdrcenou zkrvavenou rukou, bez pláště, ve špinavém a potrhaném šatu, ve tváři (o tom jsem nepochyboval) šedivý únavou a bolestí a trpkými pozůstatky včerejšího triumfu. Ale přesto chlapec náhle přikývl a spustil.
"Včera v noci jsem v černé tmě slyšel koně. Myslím, že byli čtyři, ale žádného jsem neviděl. Potom, časně ráno, za nimi jeli další dva, tryskem. Myslel jsem, že všichni mají namířeno na hrad, ale z místa, kde jsem stál, tam nahoře u skály, jsem neviděl pochodně ani ve strážnici na útesu, ani na mostě, který vede rovnou k hlavní bráně. Museli jet údolím dolů k moři. Když se rozednilo, viděl jsem, že se dva jezdci stejnou cestou vracejí od moře pod hradní skálou." Zaváhal. "A pak jsi jel ty, můj pane."
Řekl jsem pomalu s pohledem upřeným na něho: "Teď poslouchej, povím ti, kdo byli ti jezdci. V noci na dnešek, za tmy, tudy jel král Uther Pendragon, a provázel jsem ho já a dva další. Jel na Tintagel, ale nevstoupil tam hlavní bránou za mostem. Sjel až dolů do údolí, na mořský břeh, a odtud se šplhal tajnou stezkou vzhůru po skále a vešel do hradu postranními vrátky. Proč vrtíš hlavou? Nevěříš mi snad?"
"Pane, všichni vědí, že král byl s vévodou ve sporu. Nikdo se nemohl dostat dovnitř, a král už vůbec ne. I kdyby našel postranní branku, nikdo by se neodvážil otevřít mu."
"Ale včera v noci mu otevřeli. Krále přijala v Tintagelu sama vévodkyně Ygraine."
"Ale – "
"Počkej," řekl jsem, "povím ti, jak se to stalo. Král získal pomocí kouzel podobu vévodovu a jeho společníci podobu vévodových přátel. Lidé, kteří je vpustili do zámku, se domnívali, že vpouštějí samotného vévodu Gorloise s Brithaelem a Jordanem."
I pod nánosem špíny byla chlapcova tvář bílá. Věděl jsem, že moje řeči o čarách a kouzlech přijme, jako většina lidí v této divoké strašidelné krajině, stejně ochotně jako příběhy o královských láskách a vraždách na nejvyšších místech. Řekl zajíkavě: "Král – král byl včera v noci na hradě s vévodkyní?"
"Ano. A dítě, které se narodí, bude královo dítě."
Dlouhá odmlka. Olízl si rty. "Ale – ale – až se to vévoda dozví…"
"Nedozví se to," řekl jsem. "Je mrtev."
Jedna špinavá ruka vyskočila k ústům, pěst mezi zuby. A nad ní jeho doširoka rozevřené oči putovaly od mé zlomené ruky ke krvavým skvrnám na mém oděvu a prázdné pochvě. Vypadal, jako by chtěl utéci, ale ani toho se neodvážil. Se zatajeným dechem šeptl: "Tys ho zabil? Tys zabil našeho vévodu?"
"Já ne. Ani já, ani král jsme si nepřáli jeho smrt. Váš vévoda nevěděl, že král včera v noci odjel tajně na Tintagel, a tak vyrazil ze své pevnosti Dimiliocu a zaútočil na královo vojsko. Byl přitom zabit."
Zdálo se, že snad ani neposlouchá. Zajíkavě opakoval: "Ale já jsem ty dva dnes ráno viděl… Byl to vévoda, jel z Tintagelu. Viděl jsem ho. Myslíš, že ho neznám? Byl to sám vévoda a s ním jeho sluha Jordan."
"Ne. Byl to král se svým sluhou Ulfinem. Řekl jsem ti přece, že král přijal vévodovu podobu. I ty jsi podlehl kouzlu."
Začal přede mnou ustupovat. "Jak to můžeš vědět? Ty – říkáš, že jsi byl s nimi. Ta kouzla – kdo jsi, pane?"
"Jsem Merlin, králův synovec. Lidé mi říkají kouzelník Merlin."
Jak ustupoval, narazil na val hlodášového křoví. Rozhlížel se na všechny strany, hledaje, kudy by mohl utéci; vztáhl jsem ruku.
"Neboj se. Nic ti neudělám. Tu máš, vezmi si tohle. No tak, vezmi si to, rozumný člověk se přece nebojí zlata. Ber to jako odměnu za to, že jsi chytil mého koně. A teď mi pomoz nasednout na koně, vydám se na cestu."
Užuž se rozběhl, připraven popadnout peníz a utéci, ale náhle se zarazil a bleskově, jako splašený, natočil hlavu. Viděl jsem, že se i kozy přestaly pást a se vztyčenýma ušima hledí východním směrem. Pak jsem uslyšel dusot koní.

Zdravou rukou jsem se chopil otěží vlastního koně a rozhlížel jsem se po klukovi, aby mi pomohl. Ale ten už uháněl pryč a holí bušil do keřů, aby vyhnal kozy. Zavolal jsem na něho a když se přes rameno ohlédl, hodil jsem mu zlaťák. Chňapl po něm a uháněl vzhůru do svahu i s kozami.
Projela mnou opět bolest, drtila kosti v pravé ruce a zlomená žebra bodala a pálila. Cítil jsem, jak mi po celém těle vyrazil pot a jarní den kolem mne se rozkymácel a opět se propadal do mlhy. Jako by dusot blížících se koní bušil zároveň s bolestí do všech kostí. Opřel jsem se o sedlo a čekal.
Byl to král, který jel opět na Tintagel, tentokrát k hlavní bráně, za denního světla a se svou družinou. Jeli drobným klusem po travnaté cestě z Dimiliocu, pohodlně po čtyřech vedle sebe. Nad Utherovou hlavou bylo v paprscích slunce vidět červený a zlatý praporec s Drakem. Král byl už zase sám sebou; převleková šeď z jeho vlasů a vousu byla smyta a na jeho přilbě se třpytil zlatý terč. Jeho pláštěnka v barvě královské červeně, splývající mu z ramen, byla rozprostřena přes lesknoucí se boky jeho hnědáka. Tvář měl klidnou, tichou a vyrovnanou; tvářil se spíše zasmušile a unaveně, ale prese všechno jaksi spokojeně. Jel na Tintagel a Tintagel byl konečně jeho, se vším, co se nacházelo uvnitř hradeb. Pro něho to skončilo.
Opřel jsem se o plec svého koně a pozoroval, jak se ke mně blíží.
Bylo vyloučeno, že by o mně Uther nevěděl, ale vůbec se tím směrem nepodíval. Všiml jsem si zvědavých pohledů vojáků za jeho zády, kteří mě poznali. Nikdo z jeho mužů s námi včera v noci nebyl, ale museli mít alespoň matnou představu o tom, co se na Tintagelu událo, a o úloze, kterou jsem sehrál, když jsem krále dopravil k té, po níž prahlo jeho srdce. Možná že prostší duše v králově družině vážně očekávaly, že mi král bude vděčný; že mě odmění; a kdyby nic jiného, že se ke mně bude znát a projeví alespoň uznání. Ale já, který jsem měl po celý život co do činění s králi, vím, že tam, kde je ve hře vina i vděčnost zároveň, je třeba nejprve přidělit vinu, aby nezůstala na králi. Král Uther viděl pouze to, že vinou toho, co označil za selhání mého proroctví, vévoda z Cornwallu zemřel právě ve chvíli, kdy král ležel s vévodkyní. Neviděl, čím byla vévodova smrt doopravdy – chmurnou ironií za úsměvnou maskou, kterou bohové ukazují, když si přejí, aby se lidé podrobili jejich vůli. Uther, který nebyl ve spojení s bohy, viděl jen to, že kdyby byl počkal jeden jediný den, mohl dosáhnout svého se ctí a před zraky lidí. Hněval se na mne zcela nefalšovaně, ale i kdyby tomu tak nebylo, věděl jsem, že musí najít někoho, na koho svalit vinu: ať v něm vévodova smrt vyvolávala jakýkoli pocit – a těžko ji mohl nepovažovat za zázračně otevřenou bránu ke sňatku s Ygraine –, na veřejnosti musel dát najevo výčitky svědomí. A já jsem byl veřejnou obětí těchto výčitek.
Jeden z důstojníků – byl to Caius Valerius, který jel po králově boku – se naklonil a něco řekl, ale Uther to patrně vůbec nezaslechl. Viděl jsem, jak se Valerius po mně nejistě podíval, pak napůl pokrčil rameny a napůl mě pozdravil a pokračoval v cestě. Nikterak nepřekvapen pozoroval jsem, jak jedou dál.
Údery kopyt rychle slábly, neboť cesta klesala k moři. Nad mou hlavou, mezi dvěma mávnutími křídel, přerušil skřivan svou píseň a snesl se z jasného ticha k odpočinku v trávě.
Kousek ode mne čněl z trávy balvan. Odvedl jsem k němu koně, nějak jsem se vyškrábal na balvan a odtud do sedla. Navedl jsem zvíře směrem severovýchodním na Dimilioc, do ležení královského vojska.

KAPITOLA 2

Výpadky paměti mohou být milosrdné. Vůbec si nevzpomínám, jak jsem se dostal do ležení, ale když jsem se, o celé hodiny později, vynořil z mlhy únavy a bolesti, byl jsem uvnitř a ležel jsem na lůžku.
Probudil jsem se do šera a jakéhosi mdlého a plovoucího světla, které možná vydával oheň nebo plamen svíce; to světlo halil barevný závoj, utápěly je stíny a bylo cítit kouřem z hořícího dřeva; zdálo se, že kdesi v dáli teče a šplouchá voda. Ale i toto hřejivé a pokojné vědomí bylo nad síly mých zápasících smyslů, a tak jsem brzy zavřel oči a znovu se potopil. Jednu chvíli jsem se, myslím, domníval, že jsem překročil hranici Onoho světa, v němž se pohybují vidiny a ze tmy se ozývají hlasy a s ohněm a světlem přichází pravda. Ale potom mi trýznivý pocit v potlučeném těle a prudká bolest ve zlomené ruce oznámily, že se nacházím stále ještě na tomto světě a že hlasy cosi mumlající v šeru vedle mne patří stejným lidem, jako jsem já –
"Tak, to bychom měli, zatím. Kromě ruky jsou nejhorší ta žebra, ale ta se brzy zahojí; jsou jenom naprasklá."
Měl jsem mlhavý pocit, že ten hlas znám. V každém případě jsem věděl, kdo to je; čerstvé obvazy přikládal obratně a s jistotou, byly to pohyby profesionála. Pokusil jsem se opět otevřít oči, ale pevně zavřená víčka, slepená potem a zaschlou krví, byla jako z olova. V letargických vlnách mě polévalo teplo a údy mi malátněly. Cítil jsem těžkou nasládlou vůni; pomyslel jsem si, že mi zřejmě dali opium nebo mě předtím, než začali rovnat zlomeninu, omámili kouřem. Vzdal jsem to a opět jsem se nechal unášet od břehu. Přes černou vodu ke mně tlumeně doléhaly hlasy.
"Přestaň na něho valit oči a pojď s tou mísou blíž. V tomhle stavu je neškodný, neboj se." Byl to zase doktorův hlas.
"Já vím, ale když člověk slyší všechny ty historky…" Mluvili latinsky, ale s rozdílným přízvukem. Ten druhý hlas patřil cizinci; nebyl z Germánie ani odněkud od Prostředního moře. Já byl na jazyky vždycky dobrý, už jako dítě jsem znal několik keltských dialektů, mluvil jsem sasky a získal i praktickou znalost řečtiny. Ale tenhle přízvuk jsem nedokázal určit. Že by Malá Asie? Arábie?
Obratné prsty otočily opatrně mou hlavu na polštáři a odhrnuly vlasy, aby omyly pohmožděniny. "Tys ho nikdy předtím neviděl?"
"Nikdy. Nepředstavoval jsem si ho tak mladého."
"Není zas tak mladý. Je mu dvaadvacet."
"Ale tolik toho dokázal. Říká se, že jeho otec, Nejvyšší král Ambrosius, v posledních dvou letech neudělal krok, dokud se s ním neporadil. Prý vyčte budoucnost z plamene svíčky a rozhodne bitvu z kopce na míli vzdáleného."
"O něm se říká ledacos." Doktorův hlas byl věcný a klidný. Bretaň, napadlo mě, určitě ho znám z Bretaně. Jeho plynná

latina zněla trochu jinak, vzpomněl jsem si, ale nevěděl jsem jak. "Je však pravda, že Ambrosius na jeho rady dal."
"Je pravda také to, že přestavěl Tanec obrů u Amesbury, kterému se říká Stojící kameny?"
"To je svatá pravda. Když byl ještě jako chlapec s vojskem svého otce v Bretani, studoval techniku. Vzpomínám, že se bavil s Tremorinem – to byl hlavní technik Ambrosiova vojska – o tom, jak by se daly zvednout obří kameny. Ale zabýval se i jinými věcmi. Už jako mladík toho o medicíně věděl víc než většina těch lidí, kteří se jí věnují po celý život. Nikoho jsem neviděl v polním špitále vedle sebe tak rád jako jeho. Bůhví, proč se teď rozhodl zahrabat se v tom bohem zapomenutém koutě Walesu – vlastně člověk si může domyslet proč. On a král Uther spolu nikdy moc nevycházeli. Uther prý žárlil na pozornost, kterou jeho bratr král Merlinovi věnoval. Každopádně po Ambrosiově smrti Merlin nikam nechodil a s nikým se nestýkal, až do té záležitosti mezi Utherem a Gorloisovou vévodkyní. A jak se zdá, vyneslo mu to samé nesnáze… Pojď s tou mísou blíž, ať mu mohu umýt obličej. Ne, sem. Tak je to dobře."
"Tohle vypadá na ránu mečem, že?"
"Řekl bych povrchní škrábanec hrotem meče. S tou zaschlou krví to vypadá horší, než to je. Měl štěstí. O maličký kousek dál by byl meč zasáhl oko. Podívej. Je to čistá rána, nezůstane po ní jizva."
"Vypadá jako smrtka, Gandare. Dostane se z toho?"
"Samozřejmě. Jak jinak?"
Konejšivému tónu navzdory jsem poznal, že to rychlé ujištění odborníka bylo myšleno upřímně. "Kromě těch žeber a ruky jsou to všechno řezné rány a pohmožděniny Potřebuje se jen pořádně vyspat. Podej mi tu mast, prosím tě. Tu v zelené nádobce."
Mast na mé rozseknuté tváři chladila. Cítil jsem z ní valeriánu. Nard, ta vonná mast z oddenku smilky v zelené nádobce… dělával jsem ji doma. Valeriána, balšán, nardový olej… Její vůně mě přenesla snícího do mechu na břeh řeky, v níž spěchá perlivá voda, a já tam sbíral chladivou řeřichu a netýkavku a zlatý mech…
Ne, ta voda se lila na druhém konci místnosti. Skončil a šel si umýt ruce. Hlasy ke mně doléhaly z větší vzdálenosti.
"Tak Ambrosiův levoboček, co?" Cizinec byl pořád zvědavý. "A kdo byla jeho matka?"
"Byla to králova dcera s Jižního Walesu, z Mariduna v Dyfedu. Prý má ten dar vidění po ní. Ale podobu nikoli. Jako by mrtvému králi z oka vypadl, je mu mnohem podobnější než Uther. Stejná barva pleti, černé oči, černé vlasy. Vzpomínám, že když jsem ho viděl poprvé, jako kluka, to bylo ještě v Bretani, vypadal jako tvor z dutých kopců. A občas taky tak mluvil; tedy, když vůbec mluvil. Nenech se zmást jeho klidem: je to něco víc než sečtělost a štěstí a umění věci načasovat; má moc, a ta je skutečná."
"Takže ty historky jsou pravdivé?"
"Historky jsou pravdivé," řekl Gandar nevzrušeně. "Podívej, teď mu bude dobře. Není potřeba, aby u něho někdo byl. Jdi se prospat. Obejdu pacienty sám a než si půjdu lehnout, ještě se u něho stavím. Dobrou noc."
Hlasy se vzdalovaly. Ve tmě přicházely a odcházely jiné, ale to byly bezkrevné hlasy, náležející volnému prostoru. Možná že jsem měl počkat a bděle jim naslouchat, ale neměl jsem odvahu. Sáhl jsem po spánku a zavinul se do něj jako do pokrývky, utlumiv v milosrdné tmě bolest i myšlenky.
Oči jsem opět otevřel do tmy osvětlené klidným plamenem svíce. Byl jsem v malém pokojíku s kamennou válcovou klenbou a hrubě přitesanými stěnami; kdysi světlá malba zčernala a odlupovala se působením vlhka a nedostatkem péče. Ale bylo tu čisto. Podlaha z cornwallské břidlice byla vydrhnutá a pokrývky, pod nimiž jsem ležel, byly silné, voněly čistotou a měly vetkané jasné vzory.
Tiše se otevřely dveře a dovnitř vešel nějaký muž. V první chvíli, na pozadí silnějšího světla za dveřmi, jsem viděl jen středně vysokou statnou postavu s širokými rameny v jednoduchém dlouhém šatu a s kulatou čapkou na hlavě. Když pokročil tak, že na něj dopadalo světlo svíce, viděl jsem, že je to Gandar, hlavní lékař, který všude provází královské vojsko. Stanul nade mnou a usmál se.
"Už bylo na čase."
"Gandare! Jsem rád, že tě vidím. Jak dlouho jsem spal?"
"Od včerejšího večera, a teď je půlnoc pryč. To jsi potřeboval. Když tě přinesli dovnitř, vypadal jsi jako smrt. Ale musím říct, že mi tvoje bezvědomí ulehčilo práci."
Podíval jsem se na ruku, která ležela, pečlivě ovázaná, na pokrývce přede mnou. Pod obvazky bylo mé tělo celé ztuhlé a obolavělé, ale pronikavá bolest se změnila v tlumenou. Ústa jsem měl oteklá a na rtech jsem stále ještě cítil krev smíšenou s mdle sladkým zbytkem drog, ale hlava mě už nebolela a rána na tváři přestala pálit.
"Jsem rád, že jsi mě ošetřil ty," řekl jsem. Pohnul jsem rukou, abych jí trochu ulevil, ale bylo to zbytečné. "Sroste to?"
"Díky tvému mládí a dobrému zdraví ano. Tři kosti byly zlomené, ale myslím, že je to čisté." Zvědavě se na mě zahleděl. "Jak jsi k tomu přišel? Vypadal jsi, jako když tě pošlapal kůň a vrazil ti žebra dovnitř. Ale tu ránu na tváři máš určitě po meči?"
"Ano. Byl to souboj."
Zvedl obočí. "Jestli to byl souboj, pak nebyl veden podle žádných pravidel, o kterých jsem kdy slyšel. Řekni mi – ne, počkat, ještě ne. Hořím touhou dozvědět se, co se stalo – to ostatně všichni –, ale nejdřív se musíš najíst." Šel ke dveřím a cosi zavolal, a vzápětí sluha přinesl misku polévky a kus chleba. Zpočátku jsem si s chlebem nedokázal poradit, ale pak jsem jej namáčel do polévky a tak jedl. Gandar si k lůžku přitáhl židli a mlčky čekal, až dojím. Konečně jsem misku odstrčil, vzal ji ode mne a položil na zem.
"Cítíš se natolik dobře, abys mohl mluvit? Pověsti se tu rojí jako komáři. Víš, že je Gorlois mrtvý?"
"Ano." Rozhlédl jsem se kolem sebe. "Jsem přece v Dimiliocu, ne? Když byl vévoda zabit, tak se pevnost vzdala?"
"Jakmile se král vrátil z Tintagelu, otevřeli brány. Věděl už o tom, že došlo k potyčce a že byl vévoda zabit. Vévodovi lidé, Brithael a Jordan, se patrně rozjeli na Tintagel, hned jak vévoda padl, aby to oznámili vévodkyni. Ale to asi víš, vždyť jsi tam byl." Zarazil se, když si uvědomil, co z toho plyne. "Tak takhle to bylo! Brithael a Jordan na tebe a na

Uthera zaútočili?"
"Na Uthera ne. Toho vůbec neviděli; byl ještě u vévodkyně. Já jsem byl venku se svým sluhou Cadalem – pamatuješ si na Cadala? – a hlídali jsme bránu. Cadal zabil Jordana a já Brithaela." Ztuhlými ústy jsem se ušklíbl. "Nekoukej se na mě tak! Jistě, byl o hodně silnější než já. A pak se divíš, že jsem se bil bez pravidel, jak se dalo?"
"A Cadal?"
"Mrtev. Jinak by se ke mně přece Brithael nedostal."
"Chápu." Očima ještě jednou krátce prověřil celý seznam mých zranění. Pak řekl suše: "Čtyři muži. S tebou pět. Nezbývá než doufat, že to král ocení."
"Oceňuje," řekl jsem, "nebo vbrzku ocení."
"Jo, to ví každý. Teď jenom potřebuje čas, aby světu sdělil, že na Gorloisově smrti nenese vinu, a dal ho s poctami pohřbít, aby se mohl oženit s vévodkyní. Víš, že se už zase vrátil na Tintagel? Museli jste se cestou míjet."
"Stalo se," řekl jsem suše. "Nebylo mezi námi více než jeden dva metry."
"Neviděl tě? Jistě – musel vidět, že jsi raněn?" Pak mu to došlo. "Chceš říct, že tě viděl v tomhle stavu a nechal tě jet dál samotného?" Cítil jsem, že je spíše otřesen než překvapen. Gandar a já jsme byli staří známí a nebylo třeba vykládat mu, jaký je vztah mezi mnou a Utherem, přestože byl bratrem mého otce. Od samého počátku Uther těžce nesl bratrovu lásku k jeho levobočkovi a zpola se bál, zpola opovrhoval mou schopností vidět do budoucnosti a věštit ji. Řekl zprudka: "Ale když jsi to udělal v jeho službách – "
"Ne, v jeho službách ne. To, co jsem udělal, jsem dělal proto, že jsem dal Ambrosiovi slib. Bylo to poslání, které mi svěřil pro dobro jeho království." Při tom zůstalo. S Gandarem se nedá mluvit o bozích a vidinách. Jako Uther, i on má co do činění se záležitostmi těla. Řekl jsem: "Zmiňoval ses o pověstech, které mezi lidmi kolují. Co se povídá? Co si lidé myslí, že se stalo na Tintagelu?"
Poohlédl se přes rameno. Dveře byly zavřené, ale přesto ztišil hlas. "Říká se, že Uther byl už na Tintagelu u vévodkyně Ygraine, a žes ho tam dovedl a zjednal mu přístup ty. Prý jsi králi přičaroval vévodovu podobu, takže prošel mezi strážemi až do ložnice vévodkyně. A co víc, prý ho ta ubohá paní přijala do svého lože v domnění, že je to její manžel. A když jí Brithael a Jordan přinesli zprávu o Gorloisově smrti, seděl prý ‚Gorlois' v životní velikosti vedle ní u snídaně. U hada, proč se, Merline, směješ?"
"Za dva dny a dvě noci," řekl jsem, "nám příběh pěkně povyrostl. Inu, myslím, že tohle je to, čemu lidé uvěří a čemu budou věřit i nadále. Možná je to lepší než pravda."
"A co je tedy pravda?"
"Že jsme se na Tintagel nedostali pomocí kouzel, ale pomocí převleků a lidské zrady."
Pak jsem mu vypověděl, jak to všechno bylo doopravdy, a řekl jsem mu i to. co jsem namluvil pasáčkovi koz. "A tak vidíš, Gandare. že jsem to sémě zasel sám. Šlechtici a královi poradci musí znát pravdu, ale obecnému lidu se dostane příběhu o čárách a kouzlech a o nevinné vévodkyni, jemuž se lépe věří – a ví Bůh, že i snáze – než pravdě."
Chvíli mlčel. "Takže vévodkyně to věděla."
"Jinak bychom se nebyli dostali dovnitř," řekl jsem. "Nikdo nebude moci říct, Gandare, že ji znásilnil. Ne, vévodkyně to věděla."
Opět se odmlčel, tentokrát na delší dobu. Pak řekl vážně:
"Zrada, to zní tvrdě."
"Přesto je to tak. Vévoda byl přítelem mého otce a důvěřoval mi. Nikdy by ho nebylo napadlo, že bych pomáhal Utherovi proti němu. Věděl, jak málo mě zajímají Utherovy freje. Nemohl tušit, že moji bohové žádají, abych mu právě tuto choutku pomohl ukojit. I přesto, že jsem nemohl udělat nic jiného, je to zrada, za niž všichni budeme pykat."
"Král ne." Řekl to přesvědčeně. "Znám ho. Překvapilo by mě, kdyby král cítil něco víc než pomíjivou vinu. Odpykáš to ty sám, Merline, právě tak jako pouze ty nazýváš věci pravým jménem."
"Před tebou," řekl jsem. "Pro ostatní to zůstane čarodějným příběhem právě tak jako příběh o dracích, kteří na můj rozkaz bojovali pod pevností Dinas Emrys, nebo příběh o obřích kamenech, které přiletěly a připluly do Amesbury. Ale ty jsi viděl, jak Merlin, králův kouzelník, oné noci dopadl." Odmlčel jsem se a pohnul rukou na pokrývce, ale zavrtěl jsem hlavou, když jsem viděl v jeho očích otázku. "Ne, ne, nech to být. Už je to lepší. Gandare, ještě jedna pravda o oné noci musí vejít ve známost. Narodí se dítě. Ber to jako naději nebo jako proroctví, ale uvidíš, že se kolem Vánoc narodí chlapec. Řekl už, kdy se s ní ožení?"
"Jakmile to bude slušné. Slušné!" Opakoval to slovo a štěkavě se zasmál, pak si odkašlal. "Vévodovo tělo je tady, ale za jeden dva dny je přenesou na Tintagel a pohřbí je tam. Potom, po osmi dnech smutku, se má Uther s vévodkyní oženit."
Chvíli jsem uvažoval. "Gorlois má z prvního manželství syna. Jmenuje se Cador. Může mu být tak patnáct. Nevíš, co se s ním stalo?"
"Je tady. Zúčastnil se té bitvy po otcově boku. Nikdo neví, co se mezi ním a králem odehrálo, ale král vyhlásil odpuštění pro všechny oddíly, které proti němu bojovaly u Dimiliocu a kromě toho oznámil, že Cador bude potvrzen jako vévoda z Cornwallu."
"Ano," řekl jsem. "A Utherův a Ygrainin syn bude králem."
"S Cornwallem jako zavilým nepřítelem?"
"I kdyby jím byl," řekl jsem unaveně, "kdo by mu to mohl mít za zlé? Vyrovnání dluhu může trvat dlouho a může být tvrdé, i za zradu."
"Uvidíme," řekl Gandar najednou rázně a přitáhl si šat k tělu, "to ukáže čas. A teď by sis, mladý muži, měl zase trochu odpočinout. Chceš nějaký lektvar?"
"Děkuji, ne."

"Jak se daří ruce?"
"Lépe. Otrava tam není. Vím, jak ta bolí. Už ti nebudu přidělávat práci, Gandare, tak se mnou přestaň zacházet jako s nemocným. Teď, když jsem se vyspal, je mi úplně dobře. Jdi si taky lehnout a zapomeň na mne. Dobrou noc."
Po jeho odchodu jsem ležel a naslouchal hlasu moře a pokoušel se posbírat ze tmy plné bohů odvahu, kterou budu potřebovat, abych se šel rozloučit s mrtvým.
S odvahou nebo bez ní, než se mi vrátily síly natolik, abych mohl vyjít z pokoje, uplynul ještě celý den. Pak jsem za soumraku zašel do velké síně, kam uložili tělo starého vévody. Zítra je odvezou na Tintagel a pohřbí ho mezi předky. Nepočítám-li stráže, ležel tam sám v síni plné ozvěn, kde hostíval své šlechtice a kde vydával rozkazy před poslední bitvou.
Bylo tam chladno a až na kvílení větru a hukot moře ticho. Vítr se obrátil, vanul teď ze severozápadu a nesl s sebou chlad a příslib deště. V oknech nebylo sklo ani rohovina a průvan pohyboval pochodněmi v železných konzolách a tiskl je, mdle svítící a čadící, ke stěně, která od nich byla celá očouzená. Byla to nehostinná, jen hrubě zařízená místnost, nevymalovaná, bez dlaždic či vyřezávaného dřeva; pomněme, že Dimilioc byla prostě pevnost válečníka; je sotva pravděpodobné, že sem Ygraine vůbec kdy přišla. Popel v ohništi byl kolik dní starý, ohořelá polena už stačila nasáknout vlhkem.
Vévodovo tělo leželo na vysokých márách vprostřed síně a zakrýval je jeho vojenský plášť. Šarlatový s dvojitým stříbrným lemem a bílým erbovním znakem s kancem, jak jsem jej viděl na bitevním poli po otcově boku. Viděl jsem jej také na Utherovi, když jsem ho, v přestrojení, vedl do Gorloisova zámku a do jeho lože. Teď v těžkých záhybech splýval k zemi a pod ním se mrtvé tělo scvrklo a zploštilo, pouhý stín vysokého starce, jehož pamatuji. Tvář mu nezahalili. Svaly se prověsily, šedivé jako dvakrát použitý lůj, z tváře zbyla jen odlitá lebka, pouhý přízrak onoho Gorloise, jehož jsem znal. Mince na jeho očích už zapadly do masa. Vlasy halila jeho válečná helmice, ale známá šedá bradka trčela nad kančím erbovním znakem na hrudi.
Když jsem kráčel tichým krokem po kamenné podlaze, přemítal jsem, kterého boha se Gorlois držel zaživa a ke kterému se odebral po smrti. Tady se to nedalo podle ničeho poznat. Křesťani pokládají na oči mrtvého mince jako všichni ostatní. Připamatoval jsem si jiná úmrtní lože a houfy vyčkávajících duchů kolem nich; tady nebylo nic. Je mrtev už tři dny, možná že jeho duch už odešel volně průchodným, větrům nastaveným okenním otvorem ve zdi. Možná odešel už příliš daleko, než abych jej mohl dostihnout a usmířit.
Stál jsem před márami u nohou muže, jehož jsem zradil, u nohou přítele svého otce, Nejvyššího krále Ambrosia. Vzpomněl jsem si na onu noc, kdy ke mně přišel a požádal mě o pomoc pro svou ženu, a na jeho slova: "Lidí, kterým bych mohl teď věřit, je málo, ale tobě důvěřuji. Jsi synem svého otce." A já na to neřekl ani slovo, zíral jsem, jak se plameny z krbu zrcadlí na jeho tváři a barví ji do ruda jako krví, a čekal jsem na příležitost, abych zavedl krále do postele jeho ženy.
Jednou věcí je mít dar vidět duchy a slyšet bohy, kteří se mezi námi pohybují; stejně tak jako dar světla existuje však i dar temnoty. Přízraky mrtvých vyvstávají stejně jasně jako přízraky živých. Člověka nemůže navštěvovat budoucnost, aniž by ho nepronásledovala minulost; člověk nemůže vychutnávat své uspokojení a slávu bez bodavých ostnů a hněvu nad vlastními minulými skutky. Bez ohledu na to, co jsem očekával, že najdu u mrtvého vévody z Cornwallu, mi toto setkání nepřinášelo útěchu ani klid. Muž jako Uther Pendragon, který zabíjel v bitvách pod širým nebem, by na to nemyslel více než ten mrtvý. Ale já, který jsem, poslouchaje bohy, k nim choval stejnou důvěru jako vévoda ke mně, jsem věděl, že budu muset zaplatit, zaplatit úplně všechno. Musel jsem tam jít, ale v nic jsem nedoufal.
Pochodně šířily světlo, oheň plál. Jsem Merlin; měl bych být schopen dohonit ho; už dříve jsem mluvíval s mrtvými. Stál jsem, zíral do planoucích pochodní a čekal.
Pomalu sem z celé pevnosti doléhaly zvuky, ztišující a rozplývající se, jak se muži konečně ukládali k odpočinku. Pod oknem hučelo moře, na zdi dorážel vítr, a kapradiny, které se uchytily v puklinách, šustily a ťukaly do stěny. Zapištěla krysa a někam zmizela. Smola v pochodních bublala. Přes dusivý kouř jsem cítil sladký a odporný pach smrti. Z mincí na mrtvých očích slepě a jednotvárně mrkalo světlo pochodně.
Čas letěl. Od plamenů mě rozbolely oči a bolest zlomené ruky mě jako zařezávající se pouto držela uzavřeného ve vlastním těle. Můj duch se smrskl téměř do nicoty, slepý jako umrlec. Zachytil jsem šepot, útržky myšlenek pokojně spících stráží, bezvýznamných jako zvuk jejich dechu, a vrzání kůže či cinkot kovu, když se čas od času bezděčně pohnuli. Kromě toho – nic. Ta moc, která mi byla dána oné noci na Tintagelu, mě opustila zároveň se silou, jež zabila Brithaela. Opustila mě a nyní působí, myslím, v ženském lůně; v těle Ygrainy, ležící i v této chvíli vedle krále na onom pochmurném, téměř ostrovním Tintagelu deset mil odtud na jih. Tady nic nenadělám. Vzduch, hutný jako kámen, mi nedovoluje projít.
Jeden ze stráže, ten, který mi byl nejblíž, se neklidně pohnul a ratiště jeho vybroušeného kopí škrtlo o kámen. Zvuk rozrazil ticho. Bezděčně jsem pohlédl tím směrem a viděl jsem, že mě pozoruje.
Byl mladý, rovný jako jeho kopí, pěsti svírající ratiště bezkrevné. Divoké modré oči mě sledovaly zpod hustého obočí bez jediného mrknutí. Poznal jsem ho a úlek mnou projel jako kopí. Gorloisovy oči. Byl to Gorloisův syn, Cador z Cornwallu, který stál mezi mnou a mrtvým a chladně, nenávistně mě pozoroval.
Ráno odvezli Gorloisovo tělo na jih. Jak mi řekl Gandar, měl Uther v úmyslu hned po pohřbu vrátit se ke svému vojsku na Dimilioc a vyčkávat tam, až se bude moci oženit s vévodkyní. Neměl jsem nejmenší chuti čekat na jeho návrat. Požádal jsem o zásoby a svého koně, a navzdory Gandarovu tvrzení, že nejsem ještě schopen cesty, vydal jsem se sám do svého údolí nad Maridunem, do jeskyně v kopci, který, jak mi král slíbil, všemu navzdory zůstane mým.

KAPITOLA 3

Za mé nepřítomnosti nikdo v jeskyni nebyl. Na tom nebylo nic divného, neboť lidé ke mně jakožto ke kouzelníkovi měli posvátnou úctu a kromě toho bylo všeobecně známo, že kopec Bryn Myrddin mi věnoval sám král. Jakmile jsem u vodního mlýna sjel z hlavní cesty a vydal se vzhůru údolím potoka k jeskyni, která se stala mým domovem, neviděl jsem nikoho, ba ani pastýře, který tu obvykle dohlíží na své stádo, pasoucí se na kamenitých svazích.
Ve spodní partii byl kopec porostlý hustým lesem; duby ještě šelestily zvadlými listy, ořech a fíkovník sykomora se na sebe tiskly v boji o světlo a mezi buky se černě leskly cesmíny. Pak stromy prořídly, pěšina se vyšplhala nahoru a vinula se podél údolí, v němž hluboko dole po levé straně pádil potok; a pořád dál vedla po pravé straně přes travnaté svahy s hromadami kamení, zvedající se příkře ke skalním útesům, jež byly korunou mého kopce. Tráva byla po zimě ještě odbarvená, ale mezi rezavými návějemi loňských kapradin vykukovaly leskle zelené lístky ladoněk a trnky byly obsypané poupaty. Kdesi pobekávala jehňata. To všechno, a také krákání krkavce vysoko nad útesy a šustot suchých kapradin pod kopyty mého unaveného koně, byly zvuky údolí. Tady, kde vládne utěšená prostota a klid, jsem byl doma.
Lidé na mě nezapomněli, zřejmě se rozneslo, že se vracím. Když jsem pod útesem u trnovníkového houští seskočil z koně a zavedl ho do přístřešku, našel jsem tam čerstvou podestýlku z kapradin a síť, visící na háku hned vedle dveří, plnou sena. A když jsem vystoupal až na palouk před jeskyní, našel jsem tam sýr a čerstvý chleba zabalený do čisté látky, a také kozí měch s místním slabým natrpklým vínem, který položili vedle pramene. Byl to malý pramínek, kapky čisté vody, vyvěrající z pukliny ve skále hustě porostlé kapradinami hned vedle vchodu do jeskyně. Voda tekla někdy nepřetržitě, jindy se ronila přes mech pouhými plazivými kapkami a padala do kulaté kamenné nádrže. Nad pramenem stála soška Myrddina, boha okřídlených větrných prostorů, a jukala mezi kapradinami. Pod popraskanýma nožkama boha bublala a po kapkách dopadala do kamenné nádrže voda a přetékala přes její okraj dolů do trávy. Na dně se v čisté vodě třpytil kov; věděl jsem, že víno a chléb, stejně jako mince vhozené do vody, sem lidé přinesli jako obětiny bohu i mně; v myslích prostých lidí jsem se už stal součástí legendy, jíž byl tento kopec opředen, jejich bohem z masa a kostí, který přichází a odchází tiše jako vánek a potřebné obdarovává léky.
Vzal jsem pohárek z kravského rohu, který stál nad pramenem, nalil do něj víno z kozího měchu, ulil trochu bohovi a zbytek vypil. Bůh bude vědět, je-li v tom gestu něco více než obřadná pocta. Byl jsem tak nepředstavitelně unavený, že jsem se na žádnou modlitbu nezmohl; nalil jsem si na kuráž, nic jiného v tom nebylo.
Vedle vchodu do jeskyně, na opačné straně, než je pramen, byla kupa kamení, z níž rostly mladé doubky a jasany, které se tam samy uchytily a srostly v hustý chundel před čelní stěnou skály. V létě jejich větve vrhaly stín hluboký jako tůň, teď však, přestože visely přes vchod do jeskyně, nic nezakrývaly. Vchodem byl nevelký pravidelný a kulatý oblouk, který jako by byl dílem lidské ruky. Odsunul jsem převislé větve a vešel dovnitř. Přímo proti vchodu ještě ležel v krbu bílý popel jako pozůstatek posledního ohně, a na něm naváté větévky a suché listí. Už bylo cítit, že tu nikdo nebydlel. Připadalo mi zvláštní, že uplynul sotva měsíc od té doby, co jsem odtud na králův naléhavý příkaz odjížděl, abych mu pomohl v záležitosti Ygrainy z Cornwallu. Vedle vychladlého krbu bylo špinavé nádobí po posledním spěšném jídle, které připravil můj sluha, než jsme se vydali na cestu.
Teď budu muset být sám sobě sluhou. Položil jsem kozí měch a raneček s chlebem a sýrem na stůl a chystal jsem se rozdělat oheň. Pazourek a troud ležely po ruce na obvyklém místě, ale já si k polenům klekl a vztáhl paže, abych oheň vykouzlil. Získat oheň ze vzduchu, to je první kouzlo, jemuž jsem se naučil, a také to nejjednodušší. Naučil jsem se je právě v této jeskyni, kde jsem se jako dítě dozvěděl všechno, co znám o přírodních naukách, od Galapase, starého poustevníka, který tu na kopci žil. Zde také, v křišťálové jeskyni, která leží hlouběji v nitru kopce, jsem měl první vidění a shledal jsem, že jsem věštec. "Jednoho dne," řekl mi tehdy Galapas, "půjdeš tam, kam tě já ani svým vnitřním zrakem nemohu následovat." Byla to pravda. Opustil jsem ho a odešel tam, kam mě můj bůh vedl; kam nemohl jít nikdo jiný než já, Merlin. Teď však, když božská vůle byla naplněna, mě bůh opustil. Onehdy tam na Dimiliocu, když jsem stál u már s Gorloisovou mrtvolou, jsem zjistil, že jsem prázdný jako lusk; slepý a hluchý jako všichni lidé; velká moc zmizela. Věděl jsem, že nyní, přestože jsem tak unavený, nebudu mít klid, dokud nezjistím tady ve svém kouzelnickém rodišti, zdali mi to první a nejmenší z mých umění bylo ponecháno.
Brzy se mi dostalo odpovědi, ale ta byla pro mne nepřijatelná. Zapadající slunce už barvilo větve ve vchodu do jeskyně na červeno a polena stále ještě nehořela, když jsem to konečně vzdal. Po celém těle mi pod oděvem stékal palčivý pot a rozpřažené ruce se chvěly jako ruce starce. Sedl jsem si ke studenému krbu a v mrazivém chladu jarního šera jsem povečeřel chléb se sýrem a ředěné víno, než jsem se natolik vzchopil, abych sáhl po pazourku a troudu a zkusil to s nimi.
I tenhle úkol, jenž je každodenní povinností každé ženy, kterou ona koná bezmyšlenkovitě, mně trval celé věky, a moje zmrzačená ruka začala zase krvácet. Ale nakonec jsem oheň zapálil. Jiskřička dopadla do troudu a zažehla pomalý plíživý plamínek. Od něho jsem zapálil pochodeň a potom, s plamenem ve zdvižené ruce, jsem šel dozadu do jeskyně. Zbývalo něco, co jsem ještě musel vykonat.
Hlavní jeskyně byla vysoká a dosti hluboká. Zastavil jsem se, zvedl pochodeň a zahleděl se vzhůru. Zadní stěnu jeskyně tvořila svažitá skála, která sahala až k široké římse, šplhající se v zákrutech vysoko do temných stínů. V těchto stínech byla skrytá štěrbina, nad níž se klenula vnitřní jeskyně, kulovitá dutina vystlaná krystaly, kde jsem s pomocí světla a ohně měl svá první vidění. Jestliže ztracená moc někde leží, pak to musí být tady. Zvolna, únavou celý zdřevěnělý, jsem vylezl na římsu a přiklekl k nízkému vchodu do vnitřní jeskyně. Plameny mé pochodně zachytily krystaly a uvnitř koule se rozběhlo světlo. Moje harfa stála tam, kde jsem ji zanechal, na podlaze, která se ježila krystaly. Její stín se vymrštil do výše na třpytící se stěny, a na měděných dírkách, v nichž jsou zapuštěné struny harfy, se zajiskřil plamen; ale žádný závan je nepřiměl k šepotu, ba klenoucí se stíny nástroje dokonce dusily světlo. Dlouho jsem klečel s očima rozevřenýma, zatímco kolem mne se chvělo a pulzovalo světlo a stín. Avšak oči, zbavené schopnosti vidět, mě rozbolely, a harfa vytrvale mlčela.

Konečně jsem to vzdal a slezl dolů do hlavní jeskyně. Vzpomínám, že jsem slézal opatrně, pomalu, jako člověk, který tu nikdy předtím nebyl. Zasunul jsem pochodeň pod hromadu suchého dřeva a držel ji tam, dokud polena nechytla a nezačala praskat. Pak jsem šel pro své sedlové vaky, odvlekl je k útěšnému ohni a začal vybalovat.
Ruka se mi hojila dlouho. Prvních pár dnů bolela bez přestání a škubalo to v ní tak, že jsem se obával otravy. Přes den to tolik nevadilo, protože bylo pořád co dělat; tak dlouho dělal všechno potřebné můj sluha, že jsem si teď téměř nevěděl rady; prádlo, vaření, péče o koně. Jaro přicházelo toho roku do Jižního Walesu pomalu, na kopci se kůň ještě pást nemohl, a tak jsem musel sekat suchou píci a nosit mu ji; také pro byliny, které jsem potřeboval, jsem musel chodit dále, než mi bylo milo. Naštěstí jídlo bylo vždycky po ruce; u paty malého útesu pod paloukem jsem nacházel dárky téměř denně. Možná proto, že venkovani ještě nevěděli o tom, že jsem u krále v nemilosti, anebo prostě proto, že to, co jsem pro ně dělal jako léčitel, pro ně znamenalo víc než králova nelibost. Byl jsem Merlin, Ambrosiův syn; aneb, jak říkají Velšani, Myrddin Emrys, kouzelník z Myrddinova kopce; jinými slovy – podle mého – kněz starého boha z dutého kopce, Myrddin osobně. Dary, které dříve přinášeli jemu, nosili teď mně a já je jeho jménem přijímal.
Vyplnit dny nebylo těžké, zato noci byly zlé. Měl jsem dojem, že vůbec nespím, možná ani ne tak proto, že mě bolela ruka, jako spíše proto, že mě bolely vzpomínky: zatímco síň s mrtvým Gorloisem byla tehdy prázdná, moje jeskyně byla teď plná přízraků. Nikoli duchů milovaných zemřelých, které bych uvítal; v temnotě za mnou přicházeli duchové těch, které jsem zabil, provázeni čímsi, jako je pištění netopýrů. Alespoň tak jsem si to říkal. Teď si myslím, že jsem často míval horečku: v jeskyni pořád ještě nocovali netopýři, které jsme s Galapasem zkoumali, a zvuky, které jsem slyšel, vydávali zřejmě oni, když v noci létali sem a tam. Ale v mých vzpomínkách na onu dobu měli hlasy mrtvých, kteří v temnotách nenašli klid.
Přišel duben, vlhký a studený, s větry, které pronikají až do morku kostí. Byly to zlé časy, pusté, až na tu bolest, a neplodné, až na úsilí o pouhou existenci. Myslím, že jsem tehdy jedl velice málo, mou základní potravou byla voda, ovoce a černý chléb. Mé šaty, které nikdy neoplývaly přepychem, byly teď ošuntělé, neboť o ně neměl kdo pečovat, a později rozedrané. Cizí člověk, který by mě viděl chodit po kopci, by mě považoval za žebráka. Byly dny, kdy jsem nedělal téměř nic, jen jsem se choulil u ohně. Truhla s knihami zůstala zavřená, harfa ležela tam, kde jsem ji nechal. I kdyby byla ruka v pořádku, nedokázal bych hrát. A pokud jde o magii, neodvážil jsem se podrobit další zkoušce.
Postupem doby jsem se však, podobně jako Ygraine na svém studeném hradě na jihu, dopracoval jakéhosi klidného srozumění. Jak míjely týdny, ruka se celkem čistě zahojila. Dva prsty byly neohebné a na vnější hraně mé dlaně zůstala jizva, ale prsty se časem poddají a s jizvou jsem si nedělal starosti. A jak plynul čas, zacelily se i ostatní rány. Zvykl jsem si na osamělost, tak jako jsem býval zvyklý na samotu, a noční můry odezněly. Pak přišel máj, změnil se vítr, oteplilo se a vyrazila tráva a květiny. Šedé mraky se odvalily a údolí se zalilo sluncem. Sedával jsem celé hodiny na slunci před vchodem do jeskyně a četl nebo zpracovával byliny, které jsem nasbíral, a čas od času se díval, ne však už netečně, jestli se neblíží jezdec, od něhož jsem si sliboval vzkaz. (Napadlo mě, že takto jistě často sedával na slunci můj starý učitel Galapas a díval se dolů do údolí, odkud měl jednoho dne přijet malý chlapec.) Nadělal jsem opět zásoby různých bylin a léčivek, a jak se mi vracely síly, toulal jsem se stále dál a dál od jeskyně. Do města jsem nikdy nevkročil, ale tu a tam, když si chudí lidé přišli pro léky a ošetření, přinášeli vždy kus nějaké noviny. Král uzavřel sňatek s Ygraine s tak velkou slávou a parádou, jak jen to spěšný svazek dovoloval, a zdá se, že od svatby je veselejší, i když k hněvu má blíž než dříve, a někdy upadne do zádumčivosti, kdy se mu lidé raději vyhýbají. Pokud jde o královnu, ta mlčí, ve všem se podřizuje královu přání, ale říká se, že má smutné oči, jako by se potají trápila…
V této chvíli vrhl na mě můj informátor rychlý pohled úkosem, a jak jsem si všiml, sevřenými prsty se poznamenal proti kouzlům a čarám. Na nic jsem se ho už neptal a nechal ho jít. Až nadejde čas, zpráva přijde za mnou.
Přišla téměř tři měsíce po mém návratu na Bryn Myrddin.
Jednoho dne v červnu, když teplé ranní slunce vysoušelo rosu na trávě, šel jsem na kopec pro koně, kterého jsem nechal na lučině nad jeskyní, aby se napásl. Byl klid a nebe plné skřivánčího zpěvu. Na zeleném pahorku, kde jsme kdysi pohřbili Galapase, se trnky honosily zelenými lístečky, rašícími mezi odkvétající sněžně bílou nádherou kvítků, a ladoněk bylo mezi kapradinami jako naseto.
Pochybuji, že mého koně bylo třeba uvazovat. Obyčejně jsem u sebe měl zbytky chleba, který mi nosili moji dobrodinci, a když mě kůň uviděl, došel až ke kolíku, u něhož byl uvázaný, a toužebně čekal.
Dnes to bylo jinak. S provazem napjatým stál na okraji svahu, hlavu zvednutou a vztyčené uši, a zřejmě pozoroval, co se odehrává dole v údolí. Když jsem k němu přistoupil, chléb v mé dlani sice hledal, ale dál se díval tam, co předtím.
Z této výše jsem viděl město Maridunum, na tu dálku maličké a tisknoucí se k severnímu břehu pokojné Tywy, která si širokým zeleným údolím razí cestu k moři. Město s klenutým kamenným mostem a přístavem leží v místě, kde se řeka před ústím do moře rozšiřuje. Za mostem jsem viděl obvyklou změť lodních stěžňů a o něco blíže, na potahové stezce, která sleduje stříbřité meandry řeky, pomalu táhl šedivý kůň k mlýnu člun naložený obilím. Mlýn stál v místě, kde se potok z mého údolí vlévá do řeky, v malém lesíku; z tohoto lesíku vede stará vojenská silnice, kterou nechal můj otec opravit; je rovná jako pravítko, dlouhá asi pět mil a vede otevřenou krajinou k vojenským barákům u východní městské brány.
Na této silnici, asi půldruhé míle od mlýna, se zvedal oblak prachu v místě, kde došlo k nějaké šarvátce. Jezdci na koních tvrdě bojovali; viděl jsem, jak se zaleskl kov. Pak se skupina rozdělila. Jezdci byli celkem čtyři a bojovali tři proti jednomu. Ten osamělý jim zjevně chtěl uniknout, ostatní se snažili obklíčit ho a srazit z koně. Konečně vyrazil, byl to zoufalý pokus o útěk. Jeho kůň se vzchopil, narazil do plece jiného koně a jeho jezdec sletěl, sražen silným úderem. Pak se ten osamělý muž přikrčil, pobídl koně ostruhami, sjel ze silnice a pustil se přes louku, hledaje zoufale útočiště v lesíku. Ale nedojel tam. Ostatní dva vyrazili za ním; krátký divoký cval a už ho dohonili, každý z jedné strany; pozoroval jsem, jak ho stáhli z koně a srazili na kolena. Pokoušel se odplazit, ale neměl šanci. Dva jezdci kroužili kolem něho a kov v jejich rukou se jen blýskal, a ten třetí, kterému se zřejmě nic nestalo, skočil znovu na koně a cválal za nimi.

Avšak náhle koně zarazil tak prudce, až se zvíře vzepjalo. Viděl jsem, že na druhy mává a něco volá, zřejmě je varuje, neboť ti dva náhle opouštějí svou oběť, obracejí koně a všichni tři pádí pryč východním směrem, za nimi uhání i kůň bez jezdce, a všichni mizí za stromy.
Vzápětí jsem viděl, co je vyplašilo. Směrem od města se blížila jiná skupina jezdců. Jistě ustupující trojici zahlédli, ale brzy jsem pochopil, že útok zřejmě neviděli, neboť bezstarostně klusali dál. Pozoroval jsem, jak dojeli do místa, kde o kousek dál patrně ležel napadený muž, ať už mrtvý, nebo raněný. Minuli je a ani nezpomalili. Také oni mi za lesíkem zmizeli z očí.
Protože chleba došel, kůň mi olízl ruku, pohodil hlavou a uši přitiskl k hlavě. Vzal jsem ho za ohlávku, sebral provaz a kolík a koně obrátil hlavou ze svahu.
"Jednou jsem stál na tomhle místě," řekl jsem mu, "když za mnou přijel králův posel s příkazem, abych šel králi pomoci ukojit jeho touhu. Tehdy jsem měl moc; zdálo se mi, že v misce svých dlaní držím celý svět, malý a zářivý. Inu, dnes patrně nemám nic než tenhle kopec, na kterém stojím, ale člověk, co tam dole leží, může být královnin posel a poselství má třeba ještě ve váčku. Poselství sem, poselství tam, jestli ještě žije, potřebuje pomoc. My dva, milý příteli, jsme si nicnedělání užili už do sytosti. Nejvyšší čas, abychom se zase dali do práce."
Osedlal jsem koně a vypravil se do údolí, což mi trvalo téměř dvakrát tak dlouho, než by byl potřeboval můj sluha. Když jsem dorazil k mlýnu, nasměroval jsem koně doprava a pobídl ho patami.
Místo, kde jsem viděl padat jezdce, bylo kousek od lesíka; rostlo tam husté křoví, kapradiny, lesní podrost a tu a tam osamělý strom. Ve vzduchu bylo ještě cítit koně, kteří zanechali své stopy na pošlapaném kapradí a vonných červených růžích, a s tím vším se mísil odporný pach zvratků. Seskočil jsem, přivázal koně a potom si razil cestu křovím. Ležel tváří k zemi, ještě nahrbený, jak se plazil, než se zhroutil. Jednu ruku měl uvězněnou pod trupem, druhou svíral trs kapradí. Mladík křehké konstrukce, ale dobře rostlý, asi patnáctiletý nebo o maličko starší. Šaty, nyní potrhané, špinavé a potřísněné krví, jak se bil a plazil křovím, bývaly pěkné, na zápěstí se mu zalesklo stříbro a brož na rameni byla také stříbrná. Nepodařilo se jim tedy okrást ho, jestliže to byla příčina jejich útoku. Váček měl u pasu a byl zavřený. Když jsem se k němu přiblížil, ani se nepohnul, domníval jsem se tedy, že ztratil vědomí nebo je mrtev. Ale když jsem k němu přiklekl zaznamenal jsem lehký pohyb – rukou sevřel pevněji trs kapradiny – a já si uvědomil, že je raněný a nepředstavitelně vyčerpaný. Kdybych byl jedním z jeho vrahů a přišel ho dorazit, ani by se nepohnul.
Promluvil jsem mírně: "Neboj se, nic ti neudělám. Ještě chvilku lež a nehýbej se."
Neodpověděl. Pečlivě jsem ho prohlédl, zjišťoval jsem, jaké má rány a zlomeniny. Cukal se, ale nezasténal. Brzy jsem ke své spokojenosti shledal, že zlomeného nemá nic. Měl krvavé podlitiny v týle a rameno byla jediná černá modřina, ale z toho, co jsem objevil, byla nejhorší rána v rozdrceném krvácejícím svalu na boku, která vypadala, jako by ho kopl kůň, což se později potvrdilo.
"Pojď," řekl jsem po chvíli, "obrať se a napij se."
Pohnul se, třebaže sebou škubl, když jsem ho vzal kolem ramen, a pomalu se otočil. Očistil jsem mu ústa od hlíny a zvratků a přidržel mu lahvici u úst; dychtivě si lokl, rozkašlal se a pak opět ztratil sílu, těžce se o mne opřel a hlava mu spadla na mou hruď. Když jsem mu lahvici znovu přiložil k ústům, odvrátil se. Cítil jsem, že potřebuje všechnu sílu na to, aby nekřičel bolestí. Zavřel jsem lahvici a odložil ji.
"Mám tady koně. Musíš se snažit nějak se na něm udržet. Dopravím tě domů, tam ti mohu rány ošetřit." Když neodpovídal, pokračoval jsem: "Tak pojď. Ať jsi odtud, dřív než se rozhodnou vrátit se a své dílo dokončit."
To s ním pohnulo, jako by to byla první slova, která k němu dolehla. Viděl jsem, jak rukou zatápal u pasu, zjistil, že váček je na místě a pak bezvládně klesl. Náhle na mě nalehl plnou vahou. Omdlel.
Tím líp, pomyslel jsem si, opatrně jsem ho položil a šel pro koně. Bude ušetřen bolestivého natřásání za jízdy, a budou-li bohové milosrdní, možná, že se mi podaří dostat ho na lože už ošetřeného dřív, než se probere. Později, právě když jsem se sklonil a chtěl ho znovu zvednout, jsem se zarazil. Tvář měl špinavou, pomazanou prstí smíšenou s krví ze škrábanců a rány nad uchem. Tvář pod maskou špíny byla bezkrevná a šedivá. Hnědé vlasy, zavřené oči, skleslá ústa. Ale přesto jsem ho poznal. Byl to Ralf, páže královny Ygraine, které nás oné noci vpustilo na Tintagel a které se mnou a s Ulfinem hlídalo ložnici vévodkyně, dokud král neukojil svou touhu.
Sklonil jsem se, zvedl královnina posla, který byl v milosrdných mdlobách, a položil ho napříč přes čekajícího koně.

KAPITOLA 4

Během celé cesty do jeskyně Ralf nepřišel k vědomí a oči otevřel až poté, co jsem ho umyl, ošetřil mu rány a uložil ho na lůžko. Několik minut na mne hleděl, ale nepoznal mě.
"Nepoznáváš mě? Jsem Merlinus Ambrosius. Vzkaz, který jsi mi nesl, jsi doručil v pořádku. Podívej." Zvedl jsem obálku, stále ještě zapečetěnou. Ale jeho oči, kalné a nezaostřující, se po ní svezly a on zabořil hlavu do polštáře; vzápětí sebou trhl, neboť z rány na boku vystřelila bolest do celého těla. "Tak dobrá," řekl jsem, "napřed se vyspi, tady jsi v bezpečí."
Počkal jsem, až znovu upadne do spánku a pak jsem vzal mošnu i s jejím obsahem a usadil se na obvyklém místě na sluníčku. Pečeť byla, podle očekávání, královnina, a dopis byl adresován mně. Rozlomil jsem ji a dal se do čtení. Nepsala jej sama královna, ale Marcia, Ralfova babička a nejbližší královnina důvěrnice. Dopis byl dosti krátký, ale bylo v něm všechno, co jsem potřeboval vědět. Královna se skutečně čekala a dítě se mělo narodit v prosinci. Královna sama – psala Marcia – je zřejmě šťastná, že nosí pod srdcem královo dítě, ale pokud o mně vůbec mluví, mluví hořce a svaluje na mne odpovědnost za smrt svého chotě Gorloise. "Moc toho neříká, ale domnívám se, že se tajně rmoutí a že i na tu její velkou lásku ke králi bude vždy dopadat stín viny. Kéž bůh dá, aby tím nebyly poznamenány její city k dítěti. Pokud jde o krále, je patrné, že zuří, třebaže se k mé paní chová jako vždy vlídně a láskyplně, a nikdo tady nepochybuje,

že dítě je jeho. Žel, pociťovala bych jisté obavy o dítě v rukách králových, kdyby nebylo tak nepředstavitelné, že by dokázal zarmoutit královnu. Pročež tě, princi Merline, tímto dopisem prosím, abys přijal mého vnuka Ralfa v ochranu jako svého služebníka. Také o něho se v královых rukách bojím; a věřím, že přijmeš-li ho, služba jinde u skutečného prince je lepší než tady u krále, který prokázanou službu považuje za zradu. V Cornwallu není Ralf v bezpečí. Proto tě prosím, pane, abys mu dovolil sloužit nyní tobě a později dítěti. Neboť se domnívám, že chápu, o čem jsi mluvil, když jsi řekl mé paní: ‚Viděl jsem velký oheň planout jasným plamenem a v něm korunu, a meč stojící na oltáři jako kříž…‘"
Ralf spal až do večera. Rozdělal jsem oheň a uvařil polévku; když jsem ji přinesl dozadu do jeskyně, viděl jsem, že má oči otevřené a pozoruje mě. Vyčetl jsem z nich, že tentokrát mě poznal, a také jistou ostražitost, která mi byla nepochopitelná.
"Jak se teď cítíš?"
"Docela dobře, pane. Jsem – tohle je tvoje jeskyně? Jak jsem se sem dostal? Jak jsi mě našel?"
"Byl jsem nahoře na kopci a odtamtud jsem viděl, jak tě přepadli. Někdo ty muže vyplašil a oni utekli. Došel jsem pro tebe dolů a vynesl tě sem na koňském hřbetě. Takže teď jsi mě už poznal?"
"Nechal sis narůst vous, můj pane, ale poznal bych tě. Mluvil jsem s tebou už předtím? Nepamatuji si vůbec na nic. Myslím, že mě vzali zezadu přes hlavu."
"To vzali. Co dělá hlava?"
"Bolí. Ale dá se to vydržet. Nejvíc to ale bolí tady –" škubl sebou, když se dotkl boku.
"Kopl tě jeden z těch koní. Ale není to tak vážné. Za pár dní budeš jako rybička. Víš, co to bylo za lidi?"
"Ne." Vraštil obočí, lámal si hlavu, ale viděl jsem, že ho to namáhá, a tak jsem ho zarazil.
"Nech toho, pohovoříme si o tom později. Teď se najez."
"Můj pane, ten vzkaz – "
"Mám jej, to je v pořádku. Později."
Když jsem se k němu vrátil, měl dojedenou polévku i chléb a přišel trochu k sobě. Nic dalšího k jídlu nechtěl, ale nalil jsem mu trochu vína a pozoroval, jak se mu vrací barva do tváře. Pak jsem si přitáhl židli k lůžku a sedl si.
"Už je to lepší?"
"Ano." Při odpovědi se na mne nedíval. Hleděl dolů, na své ruce, které sebou na pokrývce nervózně škubaly. Polkl. "Ještě jsem – ještě jsem ti nepoděkoval, pane."
"Za co? Ze jsem tě sebral a vynesl nahoru? Byla to jediná možnost, jak přijít k tomu vzkazu."
Zvedl oči a já si během jedné burcující vteřiny uvědomil jeho podezření, že to myslím vážně. Pochopil jsem, co bylo v tom pohledu, který na mě vrhl; ten chlapec se mě bál. Vzpomněl jsem si na onu noc na Tintagelu, na veselého mládence, který tak statečně jednal v králův prospěch a byl mi tak oddaný. Ale pro tuto chvíli jsem to nechal být. Řekl jsem:
"Přinesl jsi mi zprávu, na kterou jsem čekal. Přečetl jsem si babiččin dopis. Víš, co v něm píše o královně?"
"Ano."
"A o tobě?"
"Ano." Po této slabice zavřel ústa a odvrátil zrak jako někdo, kdo byl zákeřně lapen do pasti a podroben výslechu, a nyní je pevně odhodlán neodpovídat. Bylo zřejmé, že ať už ho sem Marcia poslala z jakýchkoli důvodů, on sám nemá nejmenší chuti nabídnout mi své služby. Z čehož jsem usoudil, že mu neřekla nic o svých nadějích pro budoucnost.
"Dobrá, prozatím toho nechme. Zdá se mi, že ti někdo, ať je to kdokoliv, chce ublížit. Jestli ti chlapi dnes ráno nebyli jen potulní hrdlořezové, bylo by užitečné vědět, kdo to byl a kdo jim zaplatil. Máš nějakou představu, kdo to mohl být?"
"Ne," opět jenom zahučel.
"Je to také v mém zájmu," řekl jsem klidně. "Mohli by případně chtít zabít i mne."
To ho vyburcovalo z jeho rozmrzelosti. "Proč?"
"Jestli to přepadení byla pomsta za roli, kterou jsi sehrál na Tintagelu, dá se předpokládat, že zaútočí i na mne. A pokud tě přepadli kvůli tomu vzkazu, který jsi mi nesl, chci vědět proč. A jestli to byli obyčejní zloději, což mi připadá vůbec nejpravděpodobnější, potloukají se možná ještě po okolí a musím na ně upozornit vojáky dole v kasárnách."
"Ach. Ano, já vím." Vypadal znepokojeně a poněkud zahanbeně. "Ale je to tak, můj pane; vážně nevím, kdo to byl. Celou tu dobu jsem přemýšlel, ale nemám nejmenší představu. Nemám se čeho chytit. Erbovní znaky neměli; aspoň si to myslím…" Usilovně vraštil obočí. "Kdyby je měli, asi by mi to neušlo?"
"Co měli na sobě?"
"Já – pořádně jsem si nevšiml. Myslím, že kožené kabátce a kroužkové helmice. Štíty neměli, zato meče a dýky."
"A měli dobré koně. To jsem viděl. Slyšel jsi je mluvit?"
"Pokud se pamatuji, tak ne. Moc toho nemluvili, jeden dva výkřiky, nic víc. Bylo to britsky, ale nemohu říct odkud, já se v nářečích nevyznám."
"Nevšiml sis něčeho, co by tě vedlo k domněnce, že by to mohli být králové lidé?"
Touto otázkou jsem se dostal příliš blízko k ráně. Zrudl, ale odpověděl navenek vyrovnaně: "Ničeho. Je to pravděpodobné?"
"Neřekl bych," odpověděl jsem. "Ale králové jsou podivní ptáčkové, a ze všeho nejpodivnější, když mají špatné svědomí. Nebo že by ti útočníci byli z Cornwallu?"
Barva z obličeje se mu úplně vytratila, byl pokud možno ještě bledší než předtím, vypadal na smrt nemocně. V očích měl trpkost a smutek. Touto otázkou jsem se dotkl přímo rány; to bylo pomyšlení, s nímž žil. "Myslíš vévodovi lidé?"
"Než jsem odjel z Dimiliocu, dozvěděl jsem se, že král má potvrdit mladého Cadora jako vévodu z Cornwallu. To je jeden z těch, Ralfe, který tě velice nemá v lásce. Neláme si hlavu s tím, že jsi byl pážetem vévodkyně a sloužil jí tak, jak ona kázala. Lomcuje jím nenávist a ta může vést až k pomstě. Těžko mu to můžeme mít za zlé."

Nejprve se zatvářil trochu překvapeně, ale pak se těmito nevzrušenými dohady najednou tak zvláštně uvolnil. Po chvíli řekl, pokoušeje se o stejný tón: "Klidně to mohli být Cadorovi lidé. V každém případě se to nedalo podle ničeho poznat. Možná že si na něco vzpomenu." Odmlčel se. "Ale kdyby měl Cador v úmyslu zabít mě, mohl mi určitě podříznout krk rovnou v Cornwallu. Proč by vážili tu cestu? Abych je dovedl k tobě? Tebe musí Cador nenávidět stejně tak."
"Ještě více," řekl jsem. "Ale kdyby mě chtěl zabít, ví, kde mě hledat; všichni to vědí. A mohl přijít už dávno."
Pochybovačně se po mně podíval. Ale pak zřejmě našel vysvětlení, proč se vůbec nebojím. "Myslím, že sem za tebou by se nikdo neodvážil ze strachu před tvými kouzly."
"Bylo by pěkné, kdyby to tak bylo," souhlasil jsem. Nemělo smysl vykládat mu, jak chabá je moje obrana. "To by pro dnešek stačilo. Zase si odpočiň, uvidíš, že ti zítra bude líp. Myslíš, že budeš spát? Bolí tě něco?"
"Ne," řekl, ale nebyla to pravda. Bolest byla slabost, kterou přede mnou nemohl připustit. Sklonil jsem se k němu, vzal jeho zápěstí a poslouchal, jak mu tluče srdce. Údery byly silné a pravidelné. Pustil jsem jeho ruku a pokývl. "Přežiješ to. Kdybys v noci něco potřeboval, zavolej. Dobrou noc."
Ralf si druhého dne ráno nevzpomněl na nic nového, co by nás přivedlo na stopu útočníků, a já se v několika dalších dnech zdržel dalších otázek k obsahu Marciina dopisu. Potom jsem ho jednoho večera, když jsem usoudil, že je mu líp, k sobě zavolal. Celý den poprchávalo a s večerem se ochladilo, proto jsem zatopil v krbu a sedl si s večeří k teplu.
"Ralfe, vezmi si svou misku a pojď to sníst sem do tepla. Chtěl bych si s tebou promluvit."
Poslušně se dostavil. Nějak se mu podařilo spravit a vyčistit svůj šat, a teď, když se rány a podlitiny pomalu ztrácely a do tváře se mu vrátila barva, byl to už zase téměř ten starý Ralf; až na to, že kulhal, protože rána na boku se ještě nezahojila; a až na to, že setrvával v mlčení a tvář mu halil zasmušilý stín, neboť byl neustále ve střehu. Přibelhal se a posadil se, kam jsem mu ukázal.
"Řekl jsi, že víš, co stojí kromě zpráv o královně v babiččině dopise?" zeptal jsem se.
"Ano."
"Pak tedy víš, že tě poslala ke mně do služby, neboť se obává královy nelibosti. Zavdal král sám příčinu k takovým obavám?"
Lehce zavrtěl hlavou, ale do očí se mi nepodíval. "Ne, k obavám ne. Ale když se strhl poplach, že se Sasové vylodili na východním pobřeží a já chtěl jet s jeho vojskem, nevzal mě s sebou." Řekl to rozmrzele a hněvivě. "A to přesto, že vzal všechny vojáky z Cornwallu, kteří u Dimiliocu bojovali proti němu. Jenom já, který jsem mu pomáhal, jsem neobstál."
Zamyšleně jsem hleděl na skloněnou hlavu, rozpálenou odvrácenou tvář. Tohle je tedy příčina jeho nelásky ke mně, ostražitosti, zášti a hněvu. Celkem pochopitelně viděl jenom to, že službou králi a mně ztratil místo v královnině blízkosti; a co horšího, vyvolal hněv svého vévody, jako jeho cornwallský poddaný upadl v nemilost a byl vykázán z domova do jakési služby, kterou opovrhoval.
Řekl jsem: "Babička toho moc nenapsala, jenom tolik, že bude lepší, když budeš hledat postavení mimo Cornwall. Zatím toho nechme, nemůžeš nic hledat, dokud se ti nezahojí ta rána. Poslyš, mluvil s tebou král někdy otevřeně o té noci, kdy zemřel Gorlois?"
Ticho, tak dlouhé, až jsem myslel, že vůbec neodpoví. Pak řekl: "Ano. Řekl, že jsem mu dobře sloužil a že – že mi děkuje. Zeptal se mě, jestli chci odměnu. Řekl jsem, že ne, že služba sama mi byla odměnou. To se mu nelíbilo. Myslím, že mi chtěl dát peníze, odměnit mě a zapomenout na to. Řekl, že nadále nemohu sloužit jemu ani královně. Tím, že jsem posloužil jemu, jsem prý zradil svého pána, vévodu. A člověk, který zradí jednoho pána, může zradit i dalšího."
"Hm. A to je všechno?"
"Všechno?" Prudce zvedl hlavu. Tvářil se užasle a dotčeně. "Všechno? Taková urážka! A navíc je to lež, a ty to víš! Patřil jsem vévodkyni, a ne vévodovi Gorloisovi. Nemohl jsem ho zradit."
"Ovšem že to byla urážka. Ale nemohl jsi čekat, že se s tím král tak snadno vyrovná, když se sám cítí vinen jako Jidáš. Musí tu zradu hodit na hřbet někomu jinému, a to jsi ty a já. Ale nevěřím, že by ti z jeho strany hrozilo skutečné nebezpečí. I bezmezně milující babička těžko může mluvit o hrozbě."
"Kdo mluvil o hrozbě?" prudce opáčil Ralf. "Nepřišel jsem proto, že jsem měl strach. Někdo ten vzkaz doručit musel, a sám víš, jak bezpečná to byla cesta!"
To nebyl právě tón, jakým mluví služebník. Nedal jsem najevo, jak se bavím, a řekl jsem mírumilovně: "Nečepejři se přede mnou, ty kohoutku. Nikdo o tvé odvaze nepochybuje. Jsem přesvědčen, že ani král. A teď mi pověz, jak se vylodili ti Sasové. Kde? Jak to bylo? Už přes měsíc nemám žádné zprávy z jihu."
Za chvíli odpovídal na mé otázky už docela slušně. "Došlo k tomu v květnu. Vylodili se jižně od Vindocladie. Je tam hluboká zátoka, říká se jí Potterova zátoka. Zapomněl jsem její pravé jméno. V každém případě leží mimo federované území, v Dumnonii, a to je proti všem dohodám, které Federovaní uzavřeli. Však víš."
Přisvědčil jsem. Když se dívám zpět na dobu, o níž píšu, na období Utherovy vlády, musím pamatovat na to, že dnes lidé možná ani pořádně nevědí, kdo to byli Federovaní. První federovaní Sasové byli stoupenci Hengista a Horsy, které povolal král Vortigern jako žoldnéře, aby mu pomohli usadit se na trůnu, který ukradl. Když bylo po boji a právoplatní princové Ambrosius a Uther uprchli do Bretaně, chtěl uchvatitel trůnu Vortigern své saské žoldnéře propustit; ale oni odmítli odtáhnout a žádali o území, kde by se mohli usadit a slibovali, že jako federovaní usedlíci budou vždy bojovat po Vortigernově boku. A tak Vortigern, zčásti proto, že se neodvážil odmítnout a zčásti proto, že tušil, že by je mohl znovu potřebovat, jim dal pás země na jižním pobřeží od Rutupiae po Vindocladiu – a tomuto pásu se říkalo Saské pobřeží. Za římské nadvlády se mu tak říkalo proto, že tam byla hlavní saská přístaviště; za vlády Utherovy nabylo toto jméno strašlivějšího a pravdivějšího významu. Za jasného dne byl z londýnských hradeb vidět saský kouř.
A z těchto bezpečných základen a podobných enkláv na severovýchodě podnikali Sasové za vlády mého otce nové útoky. Otec porazil a zabil Hengista a jeho bratra a zatlačil nájezdníky zpět kamsi na sever do divočiny za Hadriánovým valem, ostatní pak za jejich starou hranici, kde byli opět – tentokrát pod nátlakem – zavázáni smlouvou. Ale smlouva se

Sasy je jako psaní na vodu: Ambrosius této dohodě nevěřil, a proto nechal k ochraně bohatých území, hraničících se Saským pobřežím, zbudovat val. Až do jeho smrti je smlouva – nebo val – zadržovala, dokonce se ani otevřeně nepřipojili k útoku, který vedl Hengistův syn Octa a jeho příbuzný Eosa na počátku Utherovy vlády; ale byli to obtížní sousedé: stali se předmostím pro všechny bezcílně se plavící válečné veslice, a tak bylo Saské pobřeží den ze dne přelidněnější a už i Ambrosiův val se zdál být ochranou příliš nejistou. Podél celého východního pobřeží se plavili nájezdníci z Germánského moře, někteří vesnice vypálili, vyrabovali a odpluli, jiní je vypálili, vyrabovali a usadili se na území, které vykoupili nebo si vynutili od místních králů.
A jeden takový útok mi teď Ralf popisoval.
"Samozřejmě, že Federovaní porušili dohodu. V Potterově zátoce, pěkný kus na západ od hranice, přistála nová válečnická tlupa – bylo to třicet lodí – a Federovaní ji uvítali a ve velkém počtu se k ní přidali. Vytvořili předmostí nedaleko ústí řeky a začali se tlačit na Vindocladii. Myslím, že kdyby byli dobyli Badonský vrch – co je to?"
Odmlčel se a podíval se po mně. Ve tváři měl údiv a špetku strachu.
"Nic," řekl jsem. "Myslel jsem, že jsem zaslechl něco zvenčí, ale to dělá vítr."
Řekl zvolna: "Vypadal jsi v tu chvíli tak jako té noci na Tintagelu, když jsi řekl, že vzduch je plný kouzel. Měl jsi divné oči, celé černé a kalné, jako bys něco viděl za tímhle ohněm." Váhavě dodal: "Nahlédl jsi do budoucnosti?"
"Ne. Nic jsem neviděl. Jenom jsem slyšel něco jako dusot koní. Ale byly to jen divoké husy, které tu ve větru přelétaly. Pokud to bylo proroctví, vrátí se. Tak povídej dál. Mluvil jsi o Badonském vrchu."
"Prostě Sasové nemohli vědět, že král Uther je zrovna v Cornwallu s celým vojskem, které postavil proti vévodovi Gorloisovi. Všechny oddíly spojil, povolal na pomoc Dumnonii a vytáhl do boje, aby Sasy zatlačil zpátky." Odmlčel se, sevřel rty a dodal stručně: "Cador šel s ním."
"Vážně?" Zamyslel jsem se. "Neslyšel jsi náhodou, co se mezi nimi odehrálo?"
"Jenom to, že Cador prý řekl, že když nemůže ubránit svou část Dumnonie sám, bude se bít třeba po ďáblově boku, jen aby Sasy dostal z pobřeží."
"Zdá se, že je to rozumný mladík."
Ralf, rozpálený tou křivdou, neposlouchal. "Vidíš, a to vlastně ani neuzavřel s Utherem mír – "
"Jistě, to dá rozum."
" – a přesto s ním může táhnout. A já nesmím! Šel jsem za ním, a také za svou paní, a prosil jsem, ale on mě nevzal!"
"Poslyš," řekl jsem mírně, "jak by mohl?"
To ho zarazilo. Zíral na mne, hotov znovu vzplanout. "Jak to myslíš? Jestli mě ty považuješ za zrádce – "
"Jsi stejně starý jako Cador, že? Tak se snaž mít taky tolik zdravého rozumu. Uvažuj. Jestli měl Cador bojovat po králově boku, tak tě král nemohl vzít s sebou už kvůli tobě. Uther možná při pohledu na tebe pociťuje nějaké výčitky svědomí, ale Cador tě jistě považuje za jednu z příčin otcovy smrti. Myslíš, že by tě strpěl vedle sebe, přestože krále a jeho legie tak velice potřebuje? Chápeš už, proč tě král nevzal s sebou a proč tě pak poslali na sever ke mně?"
Mlčel. Řekl jsem mírně: "Co se stalo, Ralfe, stalo se. Jen dítě čeká od života spravedlnost; povinností muže je nést důsledky svých činů. A my je poneseme oba, věř mi. Tak to všechno hoď za hlavu a ber to, co ti bohové dávají. Tvůj život nekončí tím, že jsi musel jít ode dvora, a vůbec už ne tím, že jsi odešel z Cornwallu."
Nastalo ticho ještě delší. Pak vzal svou a moji prázdnou misku a vstal. "Chápu. A protože teď nemám na vybranou, zůstanu u tebe a budu ti sloužit. Ale ne proto, že bych se bál krále nebo proto, že babička chce, abych se klidil vévodovi Cadoru z očí. Zůstávám tu proto, že jsem se tak rozhodl. Ostatně – " polkl si – "uznávám, že jsem ti to dlužen." Neřekl to ani vděčně, ani smířlivě. Stál tu strnule jako voják a misky tiskl k hrudi.
"Tak začni ten dluh platit a umyj misky od večeře," řekl jsem nevzrušeně a sáhl po knize.
Chvíli otálel, ale já už nepromluvil ani nezvedl oči. Odešel tedy beze slova k pramínku pro vodu.

KAPITOLA 5

Mladému se rány hojí rychle a Ralf byl brzy zase čilý a tvrdil, že žádné další léčení nepotřebuje. Ovšem rána na boku mu pořád ještě působila potíže, takže týden dva kulhal. Tím, že se "rozhodl" zůstat u mne, vybral si ze špatného to nejlepší, neboť zranění a ztráta koně ho dosud poutaly k jeskyni; sloužil mi dobře a zvládal nechuť, kterou možná cítil vůči mně i svému novému postavení. Nadále mlčel, ale to mi vyhovovalo; pokojně jsem se věnoval svým záležitostem, a Ralf postupně převzal mé způsoby, takže jsme spolu přijatelně vycházeli. Bez ohledu na to, co si myslel o mém bydlení v jeskyni a podřadných pracích, které jsme museli vykonávat, dával mi jasně najevo, že je pážetem, které obsluhuje prince.
Jak ubíhaly dny, cítil jsem, že se kousek po kousku osvobozuji od úmorné práce, kterou jsem začal považovat za samozřejmou; měl jsem čas na studium, doplnil jsem zásoby léků a mohl jsem se věnovat i hudbě. Zpočátku mi to připadalo zvláštní a později svým způsobem uklidňující, ležet v noci s otevřenýma očima a poslouchat, jak chlapec na druhém konci jeskyně klidně dýchá; po čase jsem zjistil, že usínám lépe; jak ustupovaly noční můry, vracela se mi síla a klid; a třebaže mi i nadále byla odpírána kouzelná moc, neztrácel jsem naději, že se vrátí.
Pokud jde o Ralfa, samozřejmě jsem viděl, že ho jeho vyhnanství – jemuž neviděl konec – stále ještě trápí, ale choval se zdvořile a jak míjel čas, zdálo se, že svůj exil přijímá smířlivěji; žal ho buď opustil, anebo jej ukryl pod roušku jakési spokojenosti.
A tak šly týdny a pole už žloutla ke sklizni, když konečně přišlo poselství z Tintagelu. Jednou večer v srpnu, začínalo se už stmívat, se hnal údolím vzhůru jezdec. Ralf se mnou nebyl. Poslal jsem ho toho odpoledne přes kopec do chaty, v níž žil po celé léto pastýř Abba; léčil jsem Abbova prostoduchého syna Bana, který měl otravu v noze; rána byla už téměř zahojená, ale ještě bylo třeba přikládat masti.

Vyšel jsem poslovi v ústrety. Pod útesem seskočil z koně a vystoupal na plošinku před jeskyní. Byl to mrštný švihák a kůň nebyl unavený. Z toho jsem usoudil, že vzkaz není naléhavý; dával si na čas a cestoval pohodlně. Všiml jsem si, že můj potrhaný šat a otřepaný plášť přejel rychlým hodnotícím pohledem, ale smekl čapku a poklekl na jedno koleno. V duchu jsem se ptal, patří-li tento pozdrav kouzelníkovi nebo královu synovi.
"Můj pane Merline."
"Vítám tě," řekl jsem. "Z Tintagelu?"
"Ano, pane. Od královny." Rychlý pohled vzhůru. "Přicházím tajně, bez králova vědomí."
"Napadlo mne to, jinak bys měl její erbovní znak. Vstaň, člověče, tráva je vlhká. Večeřel jsi?"
Zatvářil se překvapeně. Připouštím, že princové většinou takhle posly nepřijímají. "Ne, pane, ale zamluvil jsem si večeři v hostinci."
"Tak to tě nebudu zrazovat. Nepochybně bude lepší, než bys dostal tady. A co mi neseš? Dopis od královny?"
"Dopis ne, pane, pouze vzkaz, že si královna přeje s tebou mluvit."
"Nyní?" zeptal jsem se ostře. "Stalo se jí něco, nebo snad dítěti, které nosí?"
"Nic takového. Doktoři i ženy říkají, že všechno je v pořádku. Ale –" sklopil oči – "zdá se, že dítě je ten důvod, proč by s tebou chtěla hovořit. Co nejdříve, řekla."
"Chápu." Potom jsem dodal stejně neutrálním hlasem, jakým hovořil on: "Kde je král?"
"Král se chystá odjet z Tintagelu v druhém zářijovém týdnu."
"Aha. Královnu bude tedy možno vidět kdykoli poté."
Má slova byla o něco upřímnější, než mu bylo milé. Vrhl na mne pohled a opět upřel zrak do země. "Královně bude potěšením tě potom přijmout. Přikázala mi, abych zařídil vše potřebné. Jistě pochopíš, že nemůžeš být přijat na Tintagelu před zraky všech." Potom, v záchvatu upřímnosti: "Musím ti říci, můj pane, že v Cornwallu jsou všichni proti tobě. Bylo by lépe, kdybys přišel v přestrojení."
"Co se toho týká," řekl jsem a prohrábl svůj vous, "jak vidíš, jsem už zpola přestrojený. Neboj se, člověče, já rozumím: budu diskrétní. Ale musíš mi říci více. Neuvedla žádný důvod?"
"Žádný, můj pane."
"Třeba jsi něco zaslechl – nějaké klípky mezi ženami nebo tak něco?"
Zavrtěl hlavou a potom, když mi pohlédl do tváře, dodal spěšně: "Můj pane, mluvila naléhavě. Nic neřekla, ale musí se to týkat dítěte, o co jiného by mohlo jít?"
"V tom případě půjdu." Moje odpověď ho zřejmě překvapila. Když sklopil oči, řekl jsem ostře: "Co jsi čekal? Nejsem královnin dvořan. Ani králův, nemáš proč se horšit."
"Čí jsi tedy, pane?"
"Náležím sobě a bohu. Vrať se ke královně a řekni jí, že přijdu. Jaké přípravy máš pro mne udělat?"
S úlevou se hned vrátil na pevnou půdu. "U brodu na řece Camel, v údolí asi pět mil od Tintagelu, je malý hostinec. Patří muži jménem Caw. Je to místní člověk, ale jeho manželka Maeve byla jednou z královniných žen, a on se řídí její radou. Tam se můžeš bez obav ubytovat; budou tě očekávat. Pak pošleš vzkaz na Tintagel, třeba po jednom z Maeviných synů – nebylo by moudré přibližovat se k hradu, dokud pro tebe královna nepošle. A teď k samotné cestě: v půli září bude ještě hezky a moře bývá většinou klidné, takže – "
"Hodláš-li mi radit, abych cestoval po moři, neboť je to příjemnější, tak šetři dechem," zarazil jsem ho. "Cožpak ti nikdo neřekl, že kouzelníci se nemohou plavit po vodě? A když to udělají, je to krajně nepohodlné. Mně úplně stačí převoz přes řeku Severn a už mám mořskou nemoc. Kdepak, já budu cestovat po souši."
"Ale hlavní silnice vede kolem kasáren v Caerleonu. Někdo tě může poznat. A most v Glevu hlídají královští vojáci."
"Dobrá. Tak já tu řeku překročím, ale postarej se o co nejkratší převoz." Věděl jsem, že má pravdu. Cesta po hlavní silnici přes Caerleon a most u města Glevum – i když odhlédneme od nebezpečí, že mě některý Utherův voják pozná – by si vyžádala několik dní navíc. "Vyhnu se vojenské silnici. Podél pobřeží vede dobrá cesta přes Nidum; pojedu tudy, můžeš mi zamluvit člun v ústí řeky Ely?"
"Dobrá, můj pane." A tak jsme se dohodli. Přeplavím se přes cípek moře z ústí Ely k ústí Uxelly v zemi Dumnonia, a odtamtud se vydám na jihozápad výhradně po cestách – silnicím se budu vyhýbat, abych nenarazil na královy nebo Cadorovy vojáky.
"Znáš cestu?" zeptal se mě. "Na posledním úseku tě samozřejmě může vést Ralf."
"Ralf se mnou nepojede. Ale já trefím. Už jsem tam byl a kromě toho mám v ústech jazyk."
"Mohu ti zamluvit koně – "
"Raději ne," řekl jsem. "Dohodli jsme se přece, že bude líp, když budu cestovat v přestrojení. Půjdu za potulného očního lékaře, a takový neurozený chlapík nemůže měnit celou cestu koně za čerstvé. Neboj se, já si poradím, a když si to královna přeje, budu tam."
Byl spokojen a ještě chvíli pobyl, aby zodpověděl mé otázky a řekl mi, co je nového. Králova krátká trestná výprava proti pobřežním nájezdníkům byla úspěšná, podařilo se je zatlačit za dohodnuté hranice federovaných západních Sasů. Na jihu byl v této chvíli klid. Ze severu přicházely zprávy o tuhých bojích v místech, kde se anglijští nájezdníci z Germánie vylodili na pobřeží poblíž řeky Alaunus v zemi Votadini. To je země, kterou my z Dyfedu nazýváme Manau Guotodin a odkud pocházel velký král Cunedda, jehož před sto lety vyzval císař Maximus, aby vyhnal Iry ze Severního Walesu a usadil se tam jako spojenec Císařských orlů. Řekl bych, že to byli první Federovaní; vyhnali Iry a zůstali v Severním Walesu, který nazvali Gwynedd. Cuneddův potomek je tam pánem dodnes: Maelgon, tvrdý král a dobrý válečník, jímž muž musí být, má-li udržet tuto zemi ve stopách velikána, jakým byl Magnus Maximus.
Jiný Cuneddův potomek dodnes vládne v zemi Votadini: mladý král Lot, stejně divoký, stejně dobrý válečník jako Maelgon: jeho tvrz leží při pobřeží jižně od Caer Eidyn, uprostřed jeho království Lothian. Právě on se postavil teď

Anglijcům a odrazil jejich nejnovější útok. Velení mu svého času svěřil Ambrosius v naději, že ostatní severští králové – Gwalawg z Elmetu, Urien z Gore, náčelníci ze Strathclyde a král Coel z Rhegedu – společně s ním vytvoří na severu a na východě pevný val. Ale Lot je prý ctižádostivý a svárlivý; a Strathclyde už zplodil devět synů a (zatímco ti teď bojují jako mladí býčkové, značkujíce každý svůj díl území) plodí vesele další. Urien z Gore se oženil s Lotovou sestrou a nájezdníkům se postaví, je prý však příliš v Lotově vleku. Nejsilnější ze všech je dnes – stejně jako za vlády mého otce – Coel z Rhegedu, který nenásilně vládne všem menším náčelníkům a hrabatům ve svém království a poctivě je houfuje proti sebemenšímu nebezpečí, jež by ohrožovalo svrchovanost Nejvyššího království.
Jak mi řekl královnin posel, král Rhegedu, Ector z Galavy a Ban z Benoicu se nyní připojili k Lotovi a Urienovi, aby sever vyčistili, a prozatím se jim to daří. Celkově byly novinky povzbuzující. Úroda byla toho roku všude dobrá, takže hlad nebude letos hnát další Sasy, ještě než zima uzavře námořní cesty, přes moře. Mohli bychom žít nějaký čas v míru; a tento čas by měl Utherovi stačit k tomu, aby urovnal všechny nepříjemnosti, vyvolané jeho sporem s vévodou z Cornwallu a jeho sňatkem, aby uzavřel taková spojenectví jako kdysi Ambrosius a upevnil a rozšířil obranný systém.
Konečně posel odjel. Neposlal jsem po něm žádná psaní, pouze vzkaz Ralfově babičce a projev úcty královně s díkem za peníze, které mi po doručiteli poslala na cestu. Potom mladý muž vesele odklusal dolů do údolí za dobrou společností a lepší večeří, která ho čekala v hostinci. Na mně teď bylo, abych to řekl Ralfovi.
Bylo to ještě těžší, než jsem očekával. Když jsem mu řekl o poslovi, celý se rozzářil a dychtivě se rozhlížel; byl zřejmě velice zklamaný, když zjistil, že už odjel. Vzkazy od babičky vyslechl téměř netrpělivě, zato mě zahrnul otázkami o bojích na jih od Vindocladie; naslouchal tomu, co jsem mu o nich a o dalších událostech mohl říci, s takovou dychtivostí, až bylo jasné, že vynucená nečinnost v Maridunu ho hněte více, než dává najevo. Když jsem dospěl ke královninu pozvání, ožil tak, jak jsem to od jeho příjezdu sem ještě neviděl.
"Kdy se vydáme na cestu?"
"Neřekl jsem, že se na cestu vydáme oba. Pojedu sám."
"Sám?" Zatvářil se, jako bych ho uhodil. Pod jemnou pokožkou se rozlila krev, stál tu s vytřeštěnýma očima a otevřenými ústy. Nakonec řekl přiškrceně: "To nemyslíš vážně. To nemůžeš myslet vážně."
"To není rozmar, věř mi. Rád bych tě vzal s sebou, ale musíš pochopit, že to nejde."
"Proč ne? Víš, že to bude naprosto bezpečné; ostatně, dřív jsi na to nedbal. A nemůžeš přece cestovat sám."
"Můj milý Ralfe, nebude to poprvé."
"Dobrá, ale nemůžeš popřít, že co jsem tady, sloužím ti dobře. Tak proč bys mě nevzal s sebou? Nemůžeš přece jet na Tintagel – tam, kde se to všechno stalo – a nechat mě tady! Upozorňuji tě – " Nadechl se, oči mu planuly, všechna jeho vzorná zdvořilost byla tatam. "Upozorňuji tě, můj pane, že nevezmeš-li mě s sebou, tak mě tady po svém návratu nenajdeš!"
Počkal jsem, až zápal trochu opadne, pak jsem řekl mírně: "Měj rozum, chlapče. Chápeš přece, proč tě s sebou nemohu vzít. Od té doby, co jsi musel odjet z Cornwallu, se situace příliš nezměnila. Víš, co by se stalo, kdyby tě některý z Cadorových mužů poznal, a v okolí Tintagelu tě všichni znají. Někdo tě uvidí a rozkřikne se to."
"Já vím. Myslíš si, že se bojím Cadora? Nebo krále?"
"Ne. Ale je bláznovstvím hnát se do nebezpečí, když to není třeba. A posel dal najevo, že nebezpečí trvá."
"A co ty? Ty nebudeš v nebezpečí?"
"Možná. Budu muset cestovat v přestrojení. Proč si myslíš, že jsem si celou tu dobu nechával růst bradu?"
"Nevím. Nikdy jsem o tom nepřemýšlel. Chceš říct, že jsi čekal, že pro tebe královna pošle?"
"Připouštím, že jsem tohle pozvání nečekal," řekl jsem. "Ale věděl jsem, že kolem Vánoc, až se dítě narodí, tam musím být."
Vyvalil oči. "Proč?"
Zahleděl jsem se na něho. Stál u vchodu do jeskyně na pozadí zapadajícího slunce, tak jak se vrátil z návštěvy v pastýřově chatě za kopcem. Ještě svíral vrbový košík, v němž tam nesl masti. Teď v něm leželo cosi zabaleného do čisté roušky. Pastýřova žena, která žila v sousedním údolí, posílala manželovi každý týden chleba; a on zase pravidelně posílal kus mně. Viděl jsem, jak chlapci na zaťatých pěstích, svírajících ucho košíku, zbělely klouby. Byl napjatý, rozzuřený a nešťastný jako bojechtivý pes na provaze. Bylo mi jasné, že tady jde o víc než o pouhý stesk po domově nebo zklamání z propaseného dobrodružství.
"U všech všudy, odlož aspoň ten košík," řekl jsem, "a pojď dál. Sedni si. Je na čase, abychom si spolu promluvili. Když jsem tě přijímal do služby, nedělal jsem to proto, že jsem tě potřeboval na drhnutí hrnců a nošení darů od Abbovy ženy. I když já jsem se životem tady na Bryn Myrddinu spokojen, nejsem takový hlupák, abych si myslel, že uspokojuje, nebo bude dlouho uspokojovat tebe. Jenže my tady čekáme, Ralfe, nic víc. Oba jsme prchli před nebezpečím a vyhojili si své rány, a teď nám nezbývá nic jiného než čekat."
"Až královna slehne? Proč?"
"Protože jakmile se královně narodí syn, předá mi ho, abych se o něho postaral."
Dlouho mlčel, než řekl poněkud zmaten: "Babička to ví?"
"Myslím, že tuší, že budoucnost dítěte leží v mých rukou. Když jsem oné noci na Tintagelu naposledy mluvil s králem, řekl mi, že dítě, které se narodí, neuzná. Myslím, že to je důvod, proč pro mne královna poslala."
"Ale… že by neuznal prvorozeného syna? Chceš říct, že ho chce poslat pryč? A královna s tím bude souhlasit? A to dítě – přece je nesvěří tobě? Jak by ses o ně staral? A jak vůbec víš, že to bude chlapec?"
"Protože jsem měl té noci na Tintagelu vidění, Ralfe. Poté, co jsme prošli zadní brankou, když král byl u Ygraine, Ulfin před ložnicí na stráži a tys hrál s vrátným ve vrátnici v kostky. Vzpomínáš?"
"Jak bych mohl zapomenout. Myslel jsem, že ta noc nikdy neskončí."
Neřekl jsem mu, že neskončila dosud. Usmál jsem se. "Když jsem čekal sám ve strážnici, měl jsem podobný pocit. A

tehdy jsem poznal se vší určitostí – či spíše bylo mi zjeveno –, proč ode mne bůh žádal, abych udělal to, co jsem udělal, a zároveň byla potvrzena pravdivost mého proroctví. Slyšel jsem kroky na schodech a vyšel jsem ze strážnice na podestu. Viděl jsem Marcii, tvoji babičku, jak jde po schodech dolů z královnina pokoje a v náručí nese dítě. Třebaže byl březen, cítil jsem zimní chlad. Skrze její tělo jsem viděl schodiště a stíny a věděl jsem, že je to vidění. Vložila mi dítě do náruče a řekla: ‚Postarej se o ně.' Plakala. Pak zmizela ona i dítě a s nimi i zimní chlad. Byl to pravdivý obraz, Ralfe. O Vánocích tam budu čekat a Marcia předá královnina syna do mé péče."
Po nějakou dobu mlčel. Tato vidina ho zřejmě naplnila posvátnou úctou. Pak ale řekl prakticky: "A já? Jak do toho obrazu zapadám já? To proto mi babička řekla, abych šel k tobě a sloužil ti?"
"Ano. Nevidí, že bys měl nějakou budoucnost po králově boku. Proto to zařídila tak, abys byl po boku jeho syna."
"Mimina?" opáčil bezbarvým hlasem. Nejen že se necítil polichocen, ale byl přímo zděšen. "Chceš říct, že když král dítě neuzná, budeš se o ně muset postarat ty? To nechápu – je mi jasné, proč si dělá starosti babička, dokonce i to, že si je děláš ty; ale není mi jasné, proč do toho zatahujete mne! Co je to podle ní za budoucnost, dělat chůvu královskému panchartovi, kterého otec neuzná?"
"Žádnému královskému panchartovi, ale králi," řekl jsem.
Nastalé ticho rušil jen praskající oheň. Nemluvila ze mne kouzelná moc, ale jistota člověka, který ví. Zíral na mě s otevřenými ústy, otřesený.
"Ralfe," řekl jsem, "přišel jsi ke mně s hněvem v srdci, zůstal jsi proto, žes to považoval za svou povinnost a sloužil jsi mi tak dobře a oddaně, jak jsi uměl. Nebyl jsi součástí mého vidění a nevím, jestli tvůj příchod sem a zranění, která tě tu pozdržela, zapadají do božího záměru; od Gorloisovy smrti jsem žádné poselství od svých bohů nedostal. Ale po těch několika týdnech vím teď s naprostou jistotou, že není nikdo, koho bych si raději vyvolil za pomocníka. Nejde o takovou službu, jakou jsi měl u mne až dosud; až nadejde zima, nebudu potřebovat služebníka; budu potřebovat bojovníka, oddaného nikoli mně nebo královně, ale budoucímu Nejvyššímu králi."
Byl bledý a zajíkal se. "Neměl jsem představu. Myslel jsem… myslel jsem…"
"Že trpíš v jakémsi vyhnanství? Svým způsobem jsme v něm oba. Řekl jsem ti, že je to čas čekání." Pohlédl jsem na své ruce. Venku se už setmělo; slunce zašlo a dovnitř se prodrala tma. "Nevím dobře, co leží před námi, kromě nebezpečí, proher a zrady, a nakonec i trochy té slávy."
Seděl tiše, bez pohnutí, až jsem se probral ze svého zamyšlení a usmál se na něho. "Teď snad uznáš, že nepochybuji o tvé odvaze?"
"Ovšem. Lituji, že jsem tak mluvil. Nic jsem nechápal." Zaváhal, kousaje se do rtů, a pak se rozhodl: "Můj pane, opravdu nevíš, proč pro tebe královna poslala?"
"Ne."
Předklonil se, ruce na kolenou. "Protože víš, že tvoje vidění, pokud jde o novorozeného krále, je spolehlivé, víš také, že se tentokrát do Cornwallu dostaneš a zase se v pořádku vrátíš?"
"Dalo by se to tak říct."
"Pak tedy, jestli jsou tvoje kouzla vždycky spolehlivá, nemohlo by to být tak, že když půjdu s tebou a budu tě chránit, nic se ti cestou nestane?"
Rozesmál jsem se. "Lze říct, že dobrou vlastností bojovníka je nikdy nepřipustit porážku. Ale cožpak nevidíš, že když tě s sebou vezmu, budeme riskovat dva místo jednoho? Protože cítím v kostech, že se mi nic nestane, neznamená to, že se nestane nic tobě."
"Když se můžeš převléknout ty, převléknu se také. I kdybys řekl, že musíme jít za žebráky a spát v příkopech… ať je to jak chce nebezpečné…" Polkl si, byl najednou tak mladý. "Co je tobě do toho, že riskuji? Tobě se nic nestane, sám jsi to říkal. Když mě s sebou vezmeš, sebe neohrozíš, a to je hlavní. Proč nedovolíš, abych vystavil riziku sám sebe? Prosím!"
Jeho hlas slábl. Nové ticho a praskající oheň. Bývaly časy, napadlo mě nikoli bez hořkosti, kdy stačilo podívat se do plamenů a našel jsem v nich odpověď. Nestane se mu nic? Nebo ponesu břímě další smrti? Ale v záři plamenů jsem neviděl nic jiného než mladíka, který potřeboval stát se mužem. Uther mu to upřel; nemohl jsem připustit, aby mé svědomí udělalo totéž.
Nakonec jsem řekl vážně: "Jednou jsem ti řekl, že muži musí nést odpovědnost za své skutky. Myslím, že nemám právo ti bránit. Dobrá, půjdeš tedy se mnou… Ne, neděkuj mi. Než budeme u cíle, budeš mě mít velice nerad. Bude to zatraceně nepohodlná cesta a než vyrazíme, budeš muset udělat práci, do níž se ti vůbec nebude chtít."
"Na to jsem zvyklý," řekl a se smíchem se narovnal. Zářil, byl vzrušený, do tváře se mu vrátila někdejší veselost. "Nechceš mě snad učit na kouzelníka?"
"To nechci. Ale budu tě muset trochu poučit o léčitelství. Budu totiž vystupovat jako potulný oční doktor; to je glejt, s nímž se dostaneš všude, a člověk si tak vydělá na cestu, aniž by musel ukazovat královniny zlaťáky tam, kde by mohly vzbudit pozornost. Ty budeš mým pomocníkem a to znamená, že se musíš naučit pořádně míchat masti."
"Když to musí být – bůh pomáhej pacientům! Víš přece, že nerozeznám jednu bylinu od druhé."
"Neboj se, na ty nebudeš sahat. Vybírat byliny budu já. Ty budeš pouze připravovat pomády."
"A jestli uvidíme, že nás některý z Cadorových mužů poznal, vyzkoušíš na něm některou z mých mastí," volal bujaře.
"Když je řeč o kouzlech, půjde to docela snadno. Šikovný pomocník očního doktora je prostě raní slepotou."

KAPITOLA 6

Chyběly dva dny do poloviny září, když jsme dorazili do Camelfordu.
Údolí řeky Camel se vine jako stužka a příkré svahy jsou hustě porostlé stromy. Poslední kus cesty jsme jeli podél

vody. Stromy rostly jeden vedle druhého a cesta, po níž jsme jeli, byla tak vystlaná mechem a malými tmavozelenými kapradinami, že kopyta našich koní nebylo vůbec slyšet. Řeka vedle nás si razila cestu mezi žulovými balvany, které se ve slunci třpytily. Všude kolem nás a nad našimi hlavami se vznášely závěsy z dubových a bukových větví, pomalu žloutnoucích, a kam koně šlápli, chrupaly mezi suchým listím žaludy. V houštinách dozrávaly oříšky; smuteční vrby plouhaly jantarově žluté listí po písčitém břehu; a všude, kde mezi větvemi prokouklo jasné slunce, zamihotalo se na podzimním pavoučí, hebkém a třpytném, hluboko prověšeném kapkami rosy.
Naše cesta se obešla bez příhod. Jakmile jsme se ocitli jižně od řeky Severn a nehrozilo nám každodenní nebezpečí, že nás někdo pozná, jeli jsme pohodlně a podle chuti odpočívali. Jak se v září často stává, počasí bylo jasné a teplé, ale svěží vzduch činil z jízdy požitek. Ralf byl po celou cestu ve skvělé náladě navzdory nuznému odění a nenápadnému koni (kterého jsem koupil za několik zlaťáků od královny) a navzdory tomu, že musel dělat oční vodičky a masti, jimiž jsem do značné míry platil naši cestu. Vyslýcháni jsme byli jen jednou, a to vojáky krále Uthera oddílu, na nějž jsme narazili kousek od Herkulova štítu. Uther zachoval starý římský tábor jako opěrný bod a nechal tam posádku. Byla to vyložená smůla, narazili jsme na průzkumný oddíl, který se vracel cestou mezi třasovisky, po níž jsme jeli. Odvedli nás do tábora na výslech, ale zřejmě to byla pouhá rutina – po zběžné prohlídce našich zavazadel přijali mé vysvětlení. Na další cestu jsme se vydali vybaveni denní dávkou vína v čutorách a bohatší o jeden měďák, který mi dal za vyžádaný kelímek masti strážný, jenž nás vyváděl z tábora.
Zaujala mě tato ostražitost a byl bych se rád dozvěděl něco více o situaci na severu, ale to muselo počkat. Kdybych zde kladl otázky, vzbudilo by to pozornost, o kterou jsem nestál. Jistě se všechno to, co bych chtěl vědět, dozvím přímo od královny.
"Viděl jsi tam někoho známého?" zeptal jsem se Ralfa, když jsme vyrazili ostrým klusem od táborové brány a pustili se přes blata.
"Nikoho. A ty?"
"Jednoho důstojníka jsem kdysi dávno znal. Jmenuje se Priscus. Ale nezdálo se, že by mě poznal."
"Sám bych tě nepoznal," mínil Ralf. "A nedělá to jen ta brada. Vždyť ty i jinak chodíš, jinak mluvíš, prostě všechno je jiné. Jako tehdy v noci na Tintagelu, když jsi se převlékl za vévodova kapitána. Znal jsem ho celý život, a přece bych byl tehdy přísahal, že ty jsi on. Není divu, že lidé mluví o čárách a kouzlech. Sám jsem myslel, že to bylo kouzlo."
"Tady je to snazší," řekl jsem. "Když nabízíš zboží nebo služby, lidé myslí na ně a moc si tě nepřehlížejí."
Opravdu jsem si s převlekem nedělal velké starosti. Koupil jsem si nový jezdecký plášť, hnědý, s kápí, kterou bylo možno stáhnout přes obličej, a mluvil jsem keltsky s britským přízvukem. Je to nářečí velice blízké tomu, jímž se mluví v Cornwallu a všude, kam půjdeme, mu rozumějí. Toto vše včetně mého vousu, a navíc skromné vystupování potulného doktora zaručovalo, že mě kromě mých nejbližších nikdo nepozná. Nemohl jsem se však vzdát brože s královským erbovním znakem, Červeným drakem ve zlatém poli, kterou mi dal můj otec; připjal jsem si ji však na tuniku zespodu a pohrozil jsem Ralfovi všemi tresty z Devíti čarodějných knih, jestliže mi řekne, byť i jen v soukromí, "můj pane".
Do Camelfordu jsme dojeli k večeru. Hostinec bylo malé stavení z kamene spojovaného lepenicí a krčilo se v místě, kde pobřežní cesta klesala k brodu. Stálo na vysokém břehu, kam při povodních voda už nesahá. Protože jsme s Ralfem přijížděli po venkovské cestě táhnoucí se podél řeky, dorazili jsme k hostinci zezadu. Bylo tam pěkně a čisto. Někdo přetřel kameny načervenalým okrem, barvou žírné půdy, která je tu všude kolem; tučná drůbež klovala mezi stohy na okraji umeteného dvora. Pes na řetěze podřimoval ve stínu morušovníku, obsypaného plody. U kravína byla vyrovnaná hranička palivového dřeva a hnojiště bylo hezký kus od zadního vchodu do stavení.
Štěstí nám přálo, žena hostinského byla na dvoře s děvečkou, sbíraly lůžkoviny, které byly rozvěšené na keřích, aby se vyhřály na sluníčku. Když jsme se přiblížili, pes vyrazil vpřed na celou délku řetězu a štěkal. Žena se napřímila, zastínila si oči proti slunci a zahleděla se na nás.
Byla to statná mladá žena kypící zdravím, se svěží snědou pletí a nápadnýma světle modrýma očima. Špatné zuby a kyprá postava dávaly tušit, že holduje sladkostem, a jiskřivé modré oči mluvily ještě jasněji i o jiných radovánkách. Nejprve se svezly po Ralfovi, který jel přede mnou, a ohodnotily ho jako nadějného, ale pro daný účel příliš mladého; větší naději vložila ve mne, ale vzápětí mě zavrhla jako méně nadějného a patrně příliš chudého, než abych si zaplatil číslo. Když se pak očima vrátila k Ralfovi, viděl jsem, že ho poznala. Strnula a rychle se podívala po mně. Zůstala stát s otevřenými ústy a jednu chvíli jsem se bál, že udělá pukrle, ale pak se vzpamatovala. Děvečku s náručí lůžkovin poslala dovnitř, ostře okřikla psa, který se s vrčením a sklopenýma ušima stáhl do stínu morušovníku, a pak nás s širokým úsměvem uvítala, v očích zvědavost a vzrušení.
"Ty budeš jistě ten oční doktor?"
Naše koně se zastavili v prachu dvora. "Ano, paní. Jmenuji se Emrys a tohle je můj sluha Ban."
"Očekávali jsme vás. Máte tu zamluvená lůžka." Pak přistoupila k pleci mého koně a zašeptala: "Vítám tě u nás, pane, a Ralfa také. Prohlašuji, že od té doby, co jsem ho viděla naposled, vyrostl o několik palců. Ale pojďte přece dovnitř!"
Sesedl jsem z koně a podal Ralfovi otěže. "Děkuji ti. Jsem rád, že jsme tady, jsme oba unaveni. Ralf se o koně postará sám. A teď, ještě než zajdeme dovnitř, Maeve, pověz mi, co je nového na Tintagelu. Královna je v pořádku?"
"To je, pane, buďtež všichni svatí a dobří duchové pochváleni. Opravdu si nemusíš dělat starosti."
"A král? Pořád ještě na Tintagelu?"
"Jo, můj pane, ale povídá se, že odjede co nevidět. Tady jsi v bezpečí tak jako nikde v Cornwallu. Budeme mít předem zprávy o pohybu vojska, na téhle silnici je sám uslyšíš na míli daleko. A Cawa se nemáš proč bát – to je můj manžel; samozřejmě že je to králův člověk, ale naší paní by neublížil a kromě toho vždycky dělá, co mu řeknu. I když – taky ne vždycky. Jsou určité věci, které nedělá zdaleka tak často, jak bych si přála." To řekla a vesele se rozesmála. Viděl jsem, jak se Ralf, který odváděl koně, zazubil, zatímco Maeve začala hlasitě mluvit o postelích a o tom, že je čas k večeři, že její nejmladší má něco s očima a že bych se měl na něho podívat, a vedla mě přitom zadním vchodem do hostince.

Když jsem později toho večera uviděl jejího manžela, bylo mi jasné, že se jeho povídavosti bát nemusím. Byl to chlapík suchý jako tyčka a mlčenlivý jako ryba. Když přišel do lokálu, kde jsme večeřeli, podíval se na Ralfa, pokývl mi a pak si hleděl svého a beze slova roznášel víno. Jeho žena s ním jednala – jako všichni hosté – s drsnou upřímnou laskavostí a nenápadně dohlížela, abychom byli dobře obslouženi a ubytováni. Byl to nejlepší hostinec, v jakém jsem kdy bydlel, a jídlo bylo vynikající.
V hostinci bylo přirozeně pořád živo, ale nebezpečí, že by nás někdo poznal, bylo nepatrné. Mé povolání potulného léčitele bylo tím nejlepším glejtem a lidé mě tak bez zvědavosti brali; navíc mně i Ralfovi umožňovalo toulat se po okolí. Každý den jsme si ráno vzali s sebou jídlo a víno a vyrazili jsme jedním z hlubokých, hustě zalesněných horských údolí, která se z boku zařezávají do údolí řeky Camel, vzhůru na větrnou vrchovinu, rozkládající se mezi Camelfordem a mořem. Ralf tu znal všechny cesty. Často jsme se rozdělili a každý jsme si zvolil nějakou skrytou pozorovatelnu, odkud se dalo sledovat dění na obou silnicích, kudy mohl Uther a jeho vojsko táhnout z Tintagelu. Mohl se pustit buď na severovýchod a postupovat podél pobřeží na Dimilioc a dále do ležení u Herkulova štítu, nebo – kdyby měl namířeno do Winchesteru či do neklidných končin podél Saského pobřeží – táhl by po údolních cestách přes Camelford a odtamtud stoupal k jihovýchodu po vojenské silnici, která vede podél horského hřbetu Dumnonia. Tady, na větry ošlehané vrchovině, byl les řidší a táhly se tu celé nesouvislé pásy mokřin se zrádnými močály, které střežily podivné kamenné kopce. Stará římská silnice se v takové divočině rychle rozpadá, ale pořád ještě byla schůdná a vedla přímo přes Iscu do vlídnějších končin za Ambrosiovým valem. Podle mého odhadu se měl Uther vydat po ní, a já chtěl vidět, kdo ho doprovází. S Ralfem jsme rozhlásili, že sbíráme léčivé byliny, a já skutečně přicházel na místo, kde jsme si dali schůzku, s mošnou plnou kořínků a bobulí, které doma nerostou. Naštěstí bylo pořád ještě pěkné počasí a lidi nepřekvapovalo, že nás vidí venku. Byli příliš rádi, že tu mají lékaře, který večer co večer ošetří každého, kdo přijde, a nechce za to víc, než si pacient může dovolit zaplatit.
A tak plynul den za dnem, jasný a pokojný, a my stále čekali, až král odjede a královna pro nás vzkáže.
Trvalo to týden, než se vydal na cestu. Vojsko táhlo cestou podle mého očekávání, a já tam byl připraven.
Je jedno takové místo, kde cesta z Tintagelu do Camelfordu vede asi čtvrt míle přímo po úpatí příkrého zalesněného břehu. Svah je tu většinou tak příkrý a les tak hustý, že do něj nelze proniknout. Ale jsou tam místečka na okraji lesa, otevřená slunci, kde jsou kamenité břehy plné kapradí a poletujícího pejří bodláků a kde v houštinách na skalách roste ostružiní a kapradiny hasivky. Trnkové keře jsou vysoké a mezi listy prokukují plody. Některé bobulky jsou ještě zelenavé, ale většinou už dozrály a černají se na světle modrém pozadí. Z toho ovoce lze udělat vysoce účinný výtažek, který léčí průjmy. Jedno z Maeviných dětí mělo tyto potíže, a tak jsem jí slíbil, že na večer připravím odvar. Stačila by mi pouhá hrstka, ale bobule byly tak nádherně zralé, že jsem se dal do sbírání. Když trnky rozmačkáte a smícháte je v určitém poměru s jalovcovým vínem, získáte výborný nápoj, bohatý, uklidňující a silný. Řekl jsem to Maeve a ta hned, že to zkusí.
Moje mošna byla téměř plná, když v dálce jako by zahřmělo a já uslyšel dusot koní, ženoucích se po cestě pode mnou. Rychle jsem vklouzl do lesa a z úkrytu je pozoroval. Brzy se objevilo čelo kolony a vzápětí se přehnal dole podél svahu dlouhý oblak prachu, v němž dusala koňská kopyta, třpytila se zbroj a zářily barevné trojúhelníkové praporce. Bylo jich tisíc a možná i víc. Stál jsem jako zkamenělý ve stínu stromů a pozoroval, jak pádí kolem mne.
Na koňskou délku za čelem jel král a za ním po levici jeho vlajkonoš držel praporec s Červeným drakem. V oblacích prachu jsem zahlédl i jiné barvy, ale nefoukal vítr, který by praporce rozevlál, a třebaže jsem po celou dobu, co jeli kolem, napínal zrak, na většinu toho, co jsem viděl, bych nemohl přísahat. A také jsem ani nezahlédl toho, koho jsem vyhlížel, přestože tam mohl být. Počkal jsem, až zmizí poslední jezdec za ohbím cesty, a vydal se na místo, kde jsme se měli s Ralfem setkat.
Setkali jsme se v půli cesty, Ralf sotva dechu popadal. "Viděl jsi je?"
"Ovšem. Kdes byl ty? Řekl jsem ti, abys pozoroval tu druhou cestu."
"Pozoroval jsem ji. Ale nic se tam nedělo, vůbec nic. Na zpáteční cestě jsem je zaslechl, tak jsem se dal do běhu. Málem jsem je zmeškal – vlastně jsem viděl jenom zadní voj. Byl to král, že?"
"Byl. Poslyš, Ralfe, zahlédl jsi nějaké erby? Viděl jsi některý, co znáš?"
"Viděl jsem Brychanův a Cynfelinův, ale z Dyfnaintu žádný další, který bych znal. Myslím, že tam byli muži z Garlotu a Cernywu, a ještě pár dalších, aspoň jsem si myslel, že je poznávám, ale v tom prachu se to nedalo zjistit přesně. Než jsem si je mohl pořádně prohlédnout, byli už v zatáčce."
"Byl tam Cador?"
"Je mi líto, můj pane, neviděl jsem ho."
"Nevadí. Když jeli z Cornwallu ti ostatní, to si piš, že jel taky. Oni nám to v hostinci jistě povědí. Jo, a zapomněl jsi snad, že mi nemáš říkat ‚můj pane', ani když jsme spolu sami?"
"Promiň… Emrysi." Měřítkem našeho nového volnějšího vztahu bylo, že dodal s podezřelou pokorou: "A ty jsi zapomněl, že se jmenuji Ban?" Pak se smíchem uhnul před pohlavkem a prohodil: "To jsi mě pojmenoval podle toho pastýřova hlupáčka?"
"Bylo to první jméno, které mě napadlo. Ostatně jmenuje se tak taky jeden král, král z Benoicu, můžeš si vybrat, kterého chceš za kmotra."
"Benoic? Kde to je?"
"Na severu. Pojď, vrátíme se teď do hostince. Divil bych se, kdyby pro mne královna poslala dříve než zítra, ale musím dnes udělat ten lektvar, a ten se vaří dlouho. Tumáš, odnes to."
Měl jsem pravdu; posel přijel druhého dne ráno. Ralf ho šel na cestu vyhlížet a brzy přišli oba se zprávou, že se mám okamžitě vydat na Tintagel, kde mě přijme královna.
Nesvěřil jsem to Ralfovi a nepoznával jsem to rád ani sám sobě, ale z nadcházejícího setkání s Ygraine jsem měl obavy.

Oné noci na Tintagelu, kdy bylo dítě počato, jsem si byl jistý, jak jenom prorok může být, že chlapec, který se narodí, mi bude svěřen a že budu opatrovníkem velkého krále. Uther, roztrpčen a rozhněván Gorloisovou smrtí, přisahal, že zavrhne "pancharta", kterého zplodil, a z Marciina dopisu jsem vyrozuměl, že svůj názor nezměnil. Ale za těch šest dlouhých měsíců, které uplynuly od březnové noci, jsem od Ygraine nedostal žádný přímý vzkaz a nemohl jsem nikterak zjistit, chystá-li se manžela poslechnout, anebo postupem doby shledala, že se od dítěte nedokáže odloučit. Stokrát jsem si promítal v duchu všechny argumenty, které jí mohu předložit, a nemohl jsem věřit svým vzpomínkách – jak sebejistě jsem tehdy hovořil s ní i s králem. Tehdy se mnou skutečně byl můj bůh. Po pravdě řečeno, a je to trpké poznání, teď ode mne odstoupil. Stávalo se dokonce, že když jsem v noci ležel s otevřenýma očima, viděl jsem své, tehdy tak jisté, vidiny z minulosti nyní jako náhody, iluze a sny, živené přáním. Vzpomínám na trpká slova, která mi řekl král: "Teď vidím, jaký jsi kouzelník, a co je ta ‚moc', o které hovoříš… Není to nic jiného než obyčejná člověčí lstivost, útok na stát, který tě můj bratr učil milovat, pracovat pro něj a věřit – a to je celé to tvoje tajemství. Zneužíváš i Boha, abys dosáhl svých cílů. ‚To Bůh mi řekl, abych to udělal, to Bůh určuje cenu, to Bůh dohlíží na to, aby ji ostatní platili…' Proč, Merline? Kvůli tvé ctižádostivosti? A kdo platí Bohu dluhy zato, že uskutečnil naše plány? Ty ne. Lidé, kteří hrají tvoji hru a platí cenu. Ale ty neplatíš nic." Když jsem naslouchal takovýmto slovům, jež jsem zcela jasně slyšel za nocí, kdy nikdo jiný ke mně nemluvil, napadalo mě, jestli jsem svým vizím o budoucnosti správně porozuměl, nebyl-li to všechno, co jsem dělal a o čem jsem snil, pouhý výsměch. Když jsem pak vzpomenul těch, kdo zaplatili za můj sen smrtí, říkal jsem si, zda jejich smrt nebyla milosrdnější než ta moje pustina pochybností o sobě samém, v níž jsem uvízl, čekaje marně, až ke mně promluví alespoň ten nejmenší z bohů. Ach ano, platil jsem. Platil jsem během těchto devíti dlouhých měsíců noc co noc.
Ale teď je den a já se už brzy dozvím, co mi královna chce. Vzpomínám, jak jsem neklidně přecházel sem a tam, když Ralf sedlal mého koně. Maeve byla s děvečkami v kuchyni, vyprala trnky a chystala se dělat víno. Byly ve velikém kuthanu na kamnech a začínaly se vařit. Ke královně jsem odjížděl s podivnou vzpomínkou, vzpomínkou na vůni trnkového vína. Náhle se mi zdála ta vtíravá sladkost nesnesitelná, rozkašlal jsem se a vyšel ven. Ale přiběhla za mnou jedna děvečka s nějakým dotazem, a když jsem jí vysvětloval, jak se to má správně smíchat, na nevolnost jsem zapomněl; ale to už byl u mne Ralf a všichni tři – Ralf, posel a já – jsme vyrazili v tichém a kvetoucím zářijovém poledni lehkým cvalem na Tintagel.

KAPITOLA 7

Naposledy jsem viděl Ygraine před několika měsíci, ale připadalo mi, že se velice změnila. Zpočátku jsem si myslel, že to dělá jenom to těhotenství; její kdysi štíhlé tělo se teď nadouvalo a přestože její tvář přímo kvetla zdravím, měla sevřený posmutnělý výraz, jaký ženy mívají kolem očí a úst. Ale změna byla hlubší; byla ve výrazu jejích očí, v jejích pohybech, v tom, jak seděla. Zatímco dříve byla mladá a plná ohně, divoké ptáče tlukoucí křídly o stěny své klece, teď seděla zadumaná, s křídly přistřiženými, samodruhá, upoutaná k zemi.
Přijala mě ve svém pokoji; byla to dlouhá místnost nad hradební zdí mezi dvěma baštami s hlubokým kruhovým výklenkem v místě, kde v severozápadním rohu stála hlásná věž. Okna v dlouhé stěně vedla na jihozápad a jimi do místnosti svítilo slunce, ale královna seděla u jednoho uzoučkého okénka, jímž tam pronikal větřík klidného zářijového odpoledne a doléhal věčný šum moře, narážejícího dole na skaliska. Natolik tedy zůstala Ygraine takovou, jakou si ji pamatuji. To je celá ona, pomyslel jsem si, před sluncem dá přednost větru a hukotu moře. Ale i tady mi to připadalo, světlu a vzduchu navzdory, jako klec: toto byl ten pokoj, v němž mladá choť starého vévody Gorloise trávila ona nesvobodná léta před osudovou cestou do Londýna, kde se setkala s králem. A nyní byla po krátkém letu opět uvězněna, svou láskou ke králi i vahou dítěte, které nosila. Nikdy jsem nemiloval žádnou ženu, až na jedinou, ale bylo mi jich líto. Nyní, když jsem se díval na královnu, mladou a krásnou, bylo mi líto i jí, třebaže jsem se bál toho, co mi asi řekne.
Byla sama. Komorník mě provedl předpokojem, kde ženy předly, tkaly a klevetily. Veselé zraky na mně v té chvíli spočinuly se zájmem a brebentění utichlo, ale jakmile jsem prošel, hned se zas rozhořelo. Na tvářích bylo patrno, že mě žádná nepoznala, a tu a tam jsem z nich vyčetl i zklamání při pohledu na chlapíka tak obyčejného a bezvýznamného, od něhož se nedalo očekávat žádné povyražení. Pro ně jsem byl poslem, kterého v králově nepřítomnosti měla přijmout královna; nic víc.
Komorník zaklepal na dveře královnina pokoje a odešel.
Dveře otevřela Marcia, Ralfova babička. Byla to šedovlasá žena s Ralfovýma očima a ustaranou vrásčitou tváří, ale svým letům navzdory se nesla jako dívčina. Přestože mě očekávala, byl její pohled tázavý a teprve v dalším okamžiku jsem zahlédl záblesk překvapení. Také Ygraine zírala chvíli užasle, pak se usmála a vztáhla ruku.
"Princi Merline! Buď vítán." Marcia se obřadně uklonila kamsi mezi královnu a mne a odešla. Přikročil jsem ke královně, poklekl a políbil jí ruku.
"Paní!"
Vlídně mě zvedla. "Je od tebe hezké, že přicházíš tak rychle na tak podivné pozvání. Doufám, že cesta byla příjemná?"
"Velice příjemná. Jsme skvěle ubytováni u Maeve a Cawa a zatím mě ani Ralfa nikdo nepoznal. Tvoje tajemství nic neohrožuje."
"Děkuji ti, že na to tak dbáš. Ujišťuji tě, že dokud jsi nepromluvil, také jsem tě nepoznala."
Pohladil jsem svůj vous a usmál se. "Jak vidíš, už nějakou dobu jsem se připravoval."
"Takže tentokrát žádná kouzla?"
"Tolik jako dříve," řekl jsem.
Pohlédla přímo na mne, její nádherné temně modré oči se setkaly s mýma tak jako v mých vzpomínkách, a já poznal, že

je to pořád ta stará Ygraine, přímá jako muž, a stejně hrdá. Ten vážný klid byl pouhý nátěr, smírná poddajnost samodruhých žen. A pod tímto klidem a mírností starý oheň. Rozpřáhla ruce. "Když mě teď vidíš, chceš mi tvrdit, že oné noci, kdy jsi se mnou mluvil v Londýně a slíbil mi královu lásku, v tom nebyla žádná kouzla?"
"V oné lsti, která přivedla krále k tobě, nikoliv, paní. V tom, co se dělo potom, snad."
"Snad?" Maličko zvýšila hlas a to mi bylo varováním. Ygraine byla sice královna a odvahu měla jako muž, ale byla to žena v sedmém měsíci. Mé obavy byly pouze moje a pouze mými musely zůstat. Zaváhal jsem, hledaje slova, ale ona pokračovala rychle a vášnivě, jako by i přes mé mlčení chtěla přesvědčit sebe samu: "Když jsi se mnou prvně mluvil a slíbil, že krále přivedeš ke mně, bylo v tom kouzlo, vím to. Cítila jsem to a četla ve tvé tváři. Řekl jsi mi, že tvoje moc pochází od boha a když tě poslechnu, stanu se stvořením božím, jako jsi ty. Řekl jsi, že díky kouzlům, která Uthera přivedou ke mně, v našem království bude mír. Mluvil jsi o korunách a oltářích… A teď jsem, jak sám vidíš, s božím požehnáním královnou a čekám královo dítě. Odvažuješ se tvrdit mi, že jsi mě oklamal?"
"Neoklamal jsem tě, paní. Byl to čas plný vidin a vášnivých snů a přání. Teď jsme se od nich oprostili, jsme střízliví a je denní světlo. Ale kouzlo je tady, roste ve tvém těle a tentokrát je to skutečnost, nikoli vidina. Chlapec se má prý narodit o Vánocích."
"Chlapec? Říkáš to tak jistě."
"Jsem si jistý."
Viděl jsem, že sevřela rty jako při náhlém záchvatu bolesti, pak se ode mne odvrátila a upřela zrak na své ruce, složené na životě. Po chvíli promluvila klidně přímo ke svým rukám či k tomu, na čem spočívaly. "Marcia mi řekla o vzkazu, který ti poslala v létě. Ale i bez toho jsi musel vědět, co si o tom myslí můj pán, král."
Vyčkával jsem, ale ona zřejmě chtěla odpověď. "Sám mi to řekl," připustil jsem. "Je-li pořád ještě stejného názoru jako tehdy, neuzná dítě za svého dědice."
"Je pořád ještě stejného názoru." Opět ke mně rychle pozvedla zrak. "Aby bylo jasné, v nejmenším o mně nepochybuje a nikdy nepochyboval. Ví, že jsem patřila jen jemu od první chvíle, co jsem ho spatřila, a že od té doby jsem s vévodou pod nejrůznějšími záminkami nikdy neležela. Nepochybuje o tom; ví, že to dítě je jeho. A přes všechna ta silná slova" – maličko se usmála a náhle byl její hlas shovívavý jako hlas ženy, která mluví o svém dítěti nebo o milovaném manželovi – "a přestože to popírá, ví, že máš čarovnou moc a bojí se jí. Řekl jsi mu, že z té noci vzejde dítě a on by věřil tvým slovům, i kdyby nevěřil mým. Ale ani to nemůže na jeho názorech nic změnit. Za vévodovu smrt dává vinu sobě – a tobě, ba dokonce i dítěti."
"Já vím."
"Říká, že kdyby byl počkal, Gorlois by té noci byl tak jako tak zemřel, já bych se stala královnou a dítě by bylo počato v loži manželském, takže by nikdo nemohl pochybovat o Utherově otcovství nebo dokonce považovat dítě za levobočka."
"A co ty, Ygraine?"
Dlouho neodpovídala. Obrátila svou krásnou hlavu a dívala se z okna, jak mořští ptáci s křikem plachtí a krouží ve větru. Cítil jsem, i když nevím jak, že její klid je klidem vojáka, který vyhrál jednu bitvu a odpočívá před další. Nervy jsem měl napjaté. Bude-li Ygraine válčit se mnou, nelze to brát na lehkou váhu.
Nakonec řekla velice klidně: "Možná že je to tak, jak král říká. Já nevím. Ale co se stalo, nemůže se odestát, a mou první starostí teď musí být dítě. Proto jsem pro tebe poslala." Opět se odmlčela. Čekal jsem. Znovu na mě pohlédla. "Princi Merline, já se o to dítě bojím."
"V rukou královych?" zeptal jsem se.
To bylo příliš přímé i pro Ygraine. Oči i hlas měla studené. "To je nestoudnost a taky pošetilý nápad. Zapomínáš se, můj pane."
"Já?" opáčil jsem stejně chladně. "To ty zapomínáš, paní. Kdyby byla má matka za Ambrosia provdána, když mě zplodil, Uther by teď nebyl králem a nebyl bych mu ani pomáhal do tvého lože, aby počal dítě, které teď nosíš. Proto mě nemůžeš obviňovat ani z nestoudnosti, ani z pošetilosti. Nikdo neví lépe než já, jaké vyhlídky má u nás v Británii princ počatý mimo lože manželské, kterého jeho otec neuzná."
Zalila ji červeň stejně mocně, jako byla až dosud bledá. Odvrátila ode mne zrak, její hněv vychladl. Promluvila prostě jako děvče. "Máš pravdu. Zapomněla jsem. Prosím za prominutí. Zapomněla jsem také, jaké to je, mluvit otevřeně. Nemám tu nikoho než Marciu a svého pána, ale s Utherem o dítěti mluvit nemohu."
Až dosud jsem stál; teď jsem se obrátil, sáhl po židli a postavil ji do výklenku vedle její. Posadil jsem se. Vztahy mezi námi se změnily tak náhle, jako se mění vítr. Věděl jsem, že nebojovala se mnou, ale se sebou, s vlastní slabostí. Teď na mne hleděla tak, jak žena v bolestech hledí na lékaře. Řekl jsem laskavě: "Jsem tu a poslouchám tě. Co jsi mi chtěla říct?"
Nadechla se. Když promluvila, měla klidný hlas, ale téměř šeptala. "Bude-li to chlapec, král nedovolí, abych ho vychovala. Bude-li to děvče, mohu si je ponechat, ale chlapec takto počatý nemůže být uznán za prince a právoplatného dědice, a proto zde nesmí zůstat ani jako levoboček." Viditelně získávala rovnováhu. "Už jsem ti řekla, že Uther o mně nepochybuje. Ale vzhledem k tomu, co se té noci stalo – mám na mysli smrt mého manžela a všechny ty řeči o kouzlech a čárách –, král se prostě obává nejrůznějších dohadů, že dítě počal přece jen vévoda a ne on. Říká, že budeme mít další syny, o jejichž početí nebude pochyb, a že mezi nimi vyvolí dědice Nejvyššího krále."
"Ygraine," řekl jsem, "vím, jak je pro ženu těžké – i když se to stává – přijít o dítě. Je to žal snad ze všech největší. Ale myslím, že král má pravdu. V dobách tak divokých a nejistých by tu chlapec neměl vyrůstat jako panchart. Budou-li zde jiní dědicové, které král uzná, mohli by ho považovat za nebezpečného pro sebe, a oni by zase zcela jistě byli nebezpeční pro něho. Vím, o čem mluvím; sám jsem to v dětství zažil. A já jsem jakožto královský panchart našel štěstí, které bych jako princ nikdy nebyl našel: ochranu svého otce."

Odmlka. Přisvědčila beze slova, oči opět upřené na ruce spočívající na životě.
"A má-li být chlapec poslán někam pryč," řekl jsem, "pak bude lépe odnést ho, rovnou jak ho porodíš, dříve než jej vezmeš do náručí. Věř mi –" dodal jsem rychle, třebaže se ani nepohnula – "je to tak. Teď mluvím jako lékař."
Olízla si rty. "Marcia to také říká."
Vyčkával jsem, ale více neřekla. Navázal jsem, ale shledal jsem, že mluvím chraplavě a odkašlal jsem si. Proti své vůli jsem rukama pevně svíral opěradlo křesla. Ale když jsem se dostal k jádru věci, měl jsem hlas klidný a vyrovnaný. "Řekl ti král, kde má být dítě vychováno?"
"Ne. Říkám ti, že je těžké zavést s ním na to řeč. Ale když jsme o tom posledně mluvili, řekl, že se ještě poradí; a zmínil se o Bretani."
"O Bretani?" Ač jsem se snažil, slovo, které mi vyšlo z úst, znělo rezavě. Usilovně jsem se snažit obnovit svůj klid. Sevřel jsem ruce na opěradle křesla do pěsti, pak povolil a nechal je klidně ležet. Moje obavy byly tedy oprávněné. Ač je to zvláštní, toto vědomí mě posílilo. Musím-li bojovat s králem i s Ygraine – ano, a též se svými delfskými bohy –, budu tedy bojovat. Tak dlouho, dokud budu mít proč… "Uther ho chce poslat ke králi Budecovi?"
"Zdá se." Zřejmě jí nic v mém chování nepřipadalo divné. "Před měsícem tam vyslal posla. Těsně předtím, než jsem já poslala pro tebe. Koneckonců je docela přirozené, že se rozhodl pro Budece."
To je pravda. Král Budec z Menší Británie byl královým bratrancem. Právě on vzal před nějakými třiceti lety mého otce a malého Uthera pod svou ochranu, když uchvatitel trůnu Vortigern zavraždil jejich nejstaršího bratra krále Constantia, a ve svém hlavním městě Kerrecu postavil a vycvičil armádu, která na Vortigernovi vybojovala Nejvyšší království. Přesto jsem zavrtěl hlavou. "To příliš bije do očí. Kdyby chtěl někdo chlapci ublížit a hledal ho, šel by nejdříve ze všeho tam. Budec mu nemůže poskytnout ochranu na celou tu dobu. Kromě toho – "
"Budec nemůže mému dítěti dát tu péči, kterou potřebuje!" Její důrazná slova mě umlčela, ale neznělo to nezdvořile. Byl to spíše výkřik. Bylo jasné, že z toho, co jsem říkal, neslyšela ani slovo. Zápolila sama se sebou, hledala slova. "Je už starý, a kromě toho je Bretaň daleko a je tam ještě méně bezpečno než v téhle Sasy sužované zemi. Princi Merline, já – Marcia a já – myslíme, že ty –" Náhle sevřela ruce v klíně a řekla jiným tónem: "Není tu nikdo jiný, komu bychom mohly věřit. A Uther – ať Uther říká cokoli, ví, že ve tvých rukách bude jeho říše a každý její kout bezpečný. Jsi Ambrosiův syn, nejbližší příbuzný mého dítěte. Všichni vědí, jakou máš moc a všichni se jí obávají. Budeš-li chránit dítě ty, nic se mu nestane. Musíš se o ně postarat, Merline!" Teď mě přímo prosila. "Odvez je do bezpečí, pryč z tohoto strašného pobřeží, a vychovej mi je. Nauč je tomu, čemu naučili tebe, a vychovej je tak, jak má být vychován královský syn; a až vyroste, přiveď ho sem, nechť zaujme místo po králově boku, jako kdysi ty."
Zajíkla se. Zřejmě jsem na ni valil oči jako hlupák. Uklidnila se a sevřela ruce. Následovalo dlouhé ticho, vyplněné vůní slaného větru a křikem mořských racků. Nevěděl jsem, že jsem vstal, ale náhle jsem se ocitl u okna, zády ke královně, a hleděl jsem na oblohu. Pod hradbami kroužili a křičeli rackové a ještě níže, na úpatí černého útesu, se tříštilo a bíle pěnilo moře. Ale já neviděl a neslyšel. Ze všech sil jsem tiskl ruce na kamenný poprsník, a když jsem je konečně zvedl a narovnal, uviděl jsem v místech, kde se do nich kámen zaryl, skvrnitý pruh bezkrevného masa. Začal jsem je třít, neboť teprve teď, když jsem se obrátil a mé oči se setkaly s královninýma, jsem trochu pocítil bolest. Ona se už také opanovala, ale v její tváři bylo patrné napětí a ruka poškubávala šatem.
Řekl jsem hluše: "Myslíš, že přesvědčíš krále, aby mi ho svěřil?"
"Ne. Nemyslím. Nevím." Polkla naprázdno. "Samozřejmě že s ním mohu promluvit, ale – "
"Tak proč mě o to žádáš, když nedokážeš králem pohnout?"
Zbledla a rty se jí chvěly, ale hlavu držela zpříma a hleděla mi do tváře. "Myslela jsem, že budeš-li souhlasit, můj pane, můžeš – snad "
"S Utherem nic nesvedu. To snad víš." Pak, když mi to náhle došlo, jsem trpce dodal: "Nebo jsi pro mne poslala jako posledně, v naději, že to zařídím pomocí kouzel jako stará zaříkačka nebo venkovský druid? Byl bych si myslel, paní –"
Zarazil jsem se. Viděl jsem, jak jí cuká v očích, jak zesinala kolem úst a připomněl jsem si, koho nosí ve svém těle. Můj hněv opadl. Zvedl jsem ruku a řekl laskavě: "Dobrá. Půjde-li to, Ygraine, tak to udělám, i kdybych musel Utherovi jeho slib osobně připomenout."
"Jeho slib? Co ti slíbil, a kdy?"
"Když pro mne prvně poslal a řekl mi o své lásce k tobě; tehdy přísahal, že jestli dosáhne svého, tak mě ve všem poslechne." Usmál jsem se na ni. "Bral to spíš jako úplatek než jako slib, ale nevadí, přimějeme ho, aby královskou přísahu dodržel."
Začala mi děkovat, ale zarazil jsem ji. "Ne, ne, neděkuj. Možná že u krále neuspěju. Sama víš, že mě nemá v lásce. Jednala jsi moudře, když jsi pro mne poslala tajně, a ještě moudřejší bude neříkat mu, že jsme o tom spolu hovořili."
"Ode mne se to nedozví."
Pokývl jsem hlavou. "A teď, už kvůli dítěti i kvůli sobě samé, se musíš oprostit ode všech obav. Nech to na mně. I kdybychom králem nehnuli, slibuji ti, že ať bude dítě v opatrování kdekoliv, beru si za úkol dohlížet na ně. Bude v bezpečí a bude vychováváno, jak se sluší na královského syna. Uklidní tě to?"
"Má-li, tedy ano."
Zhluboka se nadechla a konečně se pohnula; vstala ze židle a přes svou těžkopádnost stále ještě ladně kráčela dlouhou místností až k nejvzdálenějšímu oknu. Nešel jsem za ní. Chvíli tam stála mlčky, obrácená ke mně zády. Když se otočila, usmívala se. Zvedla ruku a pokynula mi, šel jsem tedy k ní.
"Řekneš mi něco, Merline?"
"Budu-li moci."
"Té noci, když jsi přišel v Londýně do mého pokoje, předtím, než jsi ke mně přivedl krále, jsi mluvil o koruně a meči, stojícím na oltáři jako kříž. Velice jsem o tom přemýšlela… Řekni mi pravdu. Koruna, kterou jsi viděl, byla moje? Nebo

jsi tím chtěl říct, že toto dítě – ten chlapec, který byl tak draze zaplacen – bude králem?"
Byl bych jí měl říci: "Ygraine, já nevím. Jestli byla moje vidina pravdivá, jsem-li skutečně prorok, pak bude králem. Ale přišel jsem o svůj vnitřní zrak, nikdo ke mně nemluví za nocí ani z ohně, nemám ani špetku moci. Nemohu dělat nic jiného než ty, čekat na příležitost a chopit se jí. Ale cesta zpátky nevede. Bůh nechce, aby všichni ti mrtví zemřeli nadarmo."
Ale hleděla na mě očima ženy v bolestech, a tak jsem řekl: "Bude králem."
Sklonila hlavu a chvíli tak mlčky stála; pozorovala sluneční paprsky na podlaze, ne tak, jako by přemýšlela, ale tak, jako by naslouchala tomu, co se v ní hýbá. Pak opět zvedla oči.
"A ten meč na oltáři?"
Zavrtěl jsem hlavou. "To nevím, paní. Ještě nenadešel čas. Mám-li to vědět, bude mi to zjeveno."
Natáhla ruku. "Ještě něco…" Z jejího hlasu jsem vytušil, že na tom jí záleží nejvíce. A protože jsem nevěděl, s čím přijde, byl jsem připraven lhát. Řekla: "Musím-li už přijít o toto dítě… Budu mít další?"
"Zeptala ses mě na tři věci, Ygraine."
"Neodpovíš mi?"
Mluvil jsem, jen abych získal čas, ale když jsem v jejích očích spatřil záblesk strachu a pochybností, byl jsem rád, že jí mohu říci pravdu. "Odpověděl bych ti, paní, ale já to nevím."
"Jak to?" zeptala se příkře.
Pokrčil jsem rameny. "Ani na to ti nemohu odpovědět. Je to vzdálenější než chlapec, kterého nosíš pod srdcem. Neviděl jsem to. Ale je pravděpodobné – protože má být králem –, že další syny mít nebudeš. Možná dcery, pro útěchu."
"Budu se za to modlit," řekla prostě a vedla mě zpátky do výklenku. Ukázala na mou židli. "Nevypiješ si teď, před odjezdem, se mnou pohár vína? Mrzí mě, že jsem tě přijala tak nepohostinně, když jsi na mou žádost vykonal takovou cestu, ale dokud jsem s tebou nepromluvila, myslela jsem jen na své trápení. Posaď se mnou ještě chvilku a povídej, co je u tebe nového."
A tak jsem ještě chvíli zůstal, a když jsem jí dal pár skromných informací o sobě, zeptal jsem se, kam má Uther se svým vojskem namířeno. Řekla mi, že netáhl do svého hlavního sídla ve Winchesteru, jak jsem se domníval, ale na sever do Viroconia, kam pozval na poradu náčelníky a malé krále ze severu a severovýchodu. Viroconium je staré římské město, které leží na hranicích Walesu; mezi ním a hrozbou z irského pobřeží leží pohoří Gwynedd. V té době bylo pořád ještě obchodním střediskem a silnice byly dobře udržované. Jakmile Uther vyjde z dumnonského poloostrova, může rychle postupovat k severu přes most v Glevu. Vydrží-li pěkné počasí a klid v zemi, vrátí se možná ještě předtím, než královna slehne. Jak mi řekla Ygraine, na Saském pobřeží je v této chvíli klid; po Utherově vítězství u Vindocladie nájezdníci využili pohostinnosti federovaných kmenů. Ze severu žádné jasné zprávy nepřicházejí, ale král – řekla – se obává, že by tam na jaře mohlo dojít k nějakému tažení, předem dohodnutému mezi Pikty ze Strathclyde a anglijskými nájezdníky; poradu králů do Viroconia Uther svolal s úmyslem projednat s nimi společný plán na obranu proti nim.
"A vévoda Cador?" zeptal jsem se. "Zůstal tady v Cornwallu nebo ve Vindocladii střeží Saské pobřeží?"
Odpověď mě překvapila. "Táhne na sever s králem."
"Vážně? Tak to bych se měl mít na pozoru." V odpověď na její kvapný pohled jsem přisvědčil. "Ano, pojedu rovnou za králem. Čas kvapí a mám štěstí, že míří na sever. Jeho vojsko potáhne přes most v Glevu, takže když s Ralfem použijeme přívoz, budeme tam dřív než on. A když se s ním setkám severně od řeky Severn, vůbec nepřijde na to, že jsem pobýval mimo Wales."
Brzy nato jsem odešel. Když jsem odcházel, stála opět u okna. Hlavu měla vztyčenou a větřík jí čuchal černé vlasy. Věděl jsem, že až přijde čas, nepřevezmu dítě od plačící a žalostiplné ženy, ale od královny, která nebude synovi bránit, aby šel za svým osudem.
Ne tak Marcia. Čekala na mě v předpokoji a zahrnula mě otázkami, lítostí a hněvem vůči králi, který sotva držela na uzdě zdrženlivosti. Ujišťoval jsem ji, jak jsem dovedl, a několikrát přísahal na každého boha v každé svatyni a na každém kopci v Británii, že udělám, co bude v mých silách, abych dítě získal a držel nad ním ochrannou ruku; ale když se začala vyptávat na ochranná kouzla při porodu a mluvit o kojných, nechal jsem ji mluvit a zamířil jsem ke dveřím.
Ve svém rozčilení zapomněla na dobré chování, rozběhla se za mnou a popadla mě za rukáv. "Řekla jsem ti, že si král přeje, aby měla svého lékaře? Člověka, na kterého bude spolehnutí, že nebude potom šířit hloupé řeči a nepoví, komu byl ten ubohý drobeček svěřen do péče. Jako by nebylo důležitější, aby to byl někdo, kdo se dobře postará o mou paní. Všichni víme, že když dáš doktorovi dost zlata, odřekne se třeba vlastní matky."
"Jistě," řekl jsem vážně. "Ale znám Gandara dobře a vím, že nad něho není. Královna bude v dobrých rukou."
"Ale vojenský doktor! Co ten ví o tom, jak se rodí děti?"
Zasmál jsem se. "Po celá léta sloužil v armádě mého otce v Bretani. Tam, kde jsou vojáci, jsou také jejich ženy. Můj otec měl v Bretani stálou armádu patnácti tisíc mužů. Věř mi, že Gandar má spoustu zkušeností."
S tím se musela spokojit. Když jsem odcházel, zase mluvila o kojných.
V noci přijela do hostince, zahalená do pláštěnky a kápě, a na koni seděla zpříma jako muž. Maeve ji zavedla do místnosti, v níž žila její rodina, všechny vyhnala, včetně Cawa, který byl ještě vzhůru, a pak tam zavedla Ralfa, aby si s babičkou popovídal. Ulehl jsem ještě před jejím odjezdem.
Druhého dne ráno jsme se s Ralfem vydali na Bryn Myrddin, vybaveni jednou dvěma lahvicemi trnkového vína, abychom se měli cestou čím posilnit. K mému překvapení mi Ralf připadal stejně veselý jako cestou na jih; přemítal jsem, jestli po té chvilce, kterou strávil opět na jevišti svého dětství, se mu služba u mne nezačala jevit jako svoboda. Od babičky se dozvěděl všechny novinky a za jízdy mi je převyprávěl; většinou jsem je už slyšel od královny, navíc bylo jen pár klípků ode dvora, které byly zábavné, ale nic neříkaly; až na řeči, které nutně vyvolával Uther tím, že

odmítal dítě uznat.
V duchu jsem se bavil tím, jak Ralf, podobně jako Marcia, nyní dychtil po tom, abych dostal dítě do opatrování já.
"Co budeme dělat, jestliže král odmítne?"
"Pojedeme do Bretaně a pohovoříme si s králem Budecem."
"Myslíš, že by ti dovolil zůstat tam s princem?"
"Nezapomínej, že Budec je také mým příbuzným."
"Jo, ale riskoval by, že urazí krále Uthera? Nebo by to před ním tajil?"
"To ti nemohu říci," opáčil jsem. "Kdyby to byl Hoel – to je Budecův syn –, bylo by to jiné. On a Uther vždycky bojovali jako psi o stejnou ženskou."
Nedodal jsem už, že tento popis odpovídá skutečnosti, víc než je slušné. Ralf jen pokýval hlavou a žvýkal (zastavili jsme se totiž na prosluněné stráni a dali se do jídla); pak sáhl po láhvi. "Napiješ se také?" Nabízel mi trnkové víno.
"Při bohu zelených hroznů, ne, chlapče! To bude k pití nejdříve za rok. Počkej, až dozraje příští sklizeň a pak ji otevři."
Ale Ralf měl svou hlavu a láhev otevřel. Podivně voní a chutná ještě hůř, připustil. Když jsem nadhodil, nikoliv nelaskavě, že Maeve možná omylem láhve prohodila a dala nám tu s lékem na průjem, vyplivl to, co měl v ústech, do trávy a poněkud upjatě se mě zeptal, čemu se směji.
"Tobě ne. Ukaž, dej mi ochutnat… Inu, není tam nic, co by tam být nemělo; ale když se mě ptali, v jakém poměru se to má míchat, nejspíš jsem myslel na něco jiného. Ne, smál jsem se sám sobě. Po celé ty měsíce, ba po celá léta buším na nebeskou bránu, abych získal – co? Dítě a kojnou. Jestli budeš opravdu chtít u mě zůstat, Ralfe, pak nejbližší léta nepochybně přinesou nové zkušenosti nám oběma."
Pouze přikývl; řešil právě nové problémy, které vyvstávaly.
"Myslíš, že když pojedeme do Bretaně, budeme muset být pořád takhle převlečeni? Po celá léta?" Opovržlivě cvrnkl prstem do hrubého sukna svého pláště.
"To se uvidí. Doufám, že takhle ne. Tenhle most překročíme, až k němu dojdeme, Ralfe!"
Na jeho tváři jsem četl, že nemluvím tak, jak se očekává od kouzelníka. Ti si staví vlastní mosty nebo překračují vody bez nich. "Chceš říct, že to záleží na králi? Musíš jít za ním? Babička říká, že kdyby se řeklo, že se dítě narodilo mrtvé, mohla by ti je předat tajně a král by se o ničem nedozvěděl."
"To nejde. Jestliže se narodí princ, je třeba to lidem oznámit. Jak jinak bychom je po Utherově smrti přiměli, aby ho přijali za krále?"
"Tak co tedy uděláš, můj pane?"
Zavrtěl jsem hlavou a neodpověděl. Mé mlčení pochopil tak, že mu to odmítám říci a bez dalších otázek se s tím smířil. Pokud jde o mne, já jsem si nutně musel s překračováním mostů poradit sám; čekal jsem, až uvidím, kudy dál. S královnou na své straně jsem měl tu těžší polovinu hry už za sebou; teď si musím rozmyslet, jak nejlépe jít na krále – mám-li usilovat o jeho souhlas rovnou nebo jet nejdříve za Budecem. Jak jsme tam tak seděli a dojídali, nepřemýšlel jsem příliš ani o Bretani, ani o králi, ba ani o dítěti; bylo příjemné odpočívat na slunci a nechat plynout čas. To, co se událo nyní na Tintagelu, se událo bez mého přičinění. Něco se pohnulo; ve vzduchu byl jakýsi šepotavý jas a vanul boží vítr, ve slunečním svitu neviditelný. Bohové jsou pořád tady, i pro lidi, kteří je nevidí a neslyší, a já přece nejsem méně než člověk. Neměl jsem tu drzost – či smělost – znovu přezkoušet svou magickou moc, ale zahalil jsem se do naděje, tak jako se nahý halí do cárů v zimní bouři.

KAPITOLA 8

Počasí bylo stálé a tak jsme cestovali pohodlně a dávali pozor, abychom nejeli Utherovi příliš těsně v patách; kdyby nás chytli západně od uxellských močálů – nebo přímo jižně od řeky Severn –, bylo by až moc jasné, kde jsme byli. Uther se většinou přesunoval rychle a tady, v této osídlené krajině, nebylo nic, co by ho zdržovalo, proto jsme postupovali obezřetně a vyčkávali, až jeho vojsko nasedne na jižním břehu na přívoz a vydá se přes řeku Severn. Při troše štěstí na přívozu můžeme, jakmile se jednou dostaneme na druhý břeh, cestou na sever přidat do kroku a narazíme na královské oddíly, postupující k velšské hranici; a těm budeme tvrdit, že jsme právě ve vší nevinnosti přijeli z Mariduna, abychom se pokusili o setkání s králem.
Cestou na jih jsme se vyhýbali hlavní silnici a dávali přednost sjízdným cestám poblíž pobřeží, které se vinuly z jednoho údolí do druhého. Teď jsme se však, protože jsme se nechtěli příliš opozdit za Utherem, drželi co nejblíž přímé cesty podél horských hřebenů, ale vyhýbali se dlážděným silnicím, kde mohla postupující armáda nechat na kurýrních stanicích hlídky.
Tentokrát jsme byli ještě opatrnější než předtím. Po tom, co jsme opustili naše útočiště pod Maevinou střechou, jsme další hostince nevyhledávali. Ostatně cesta, kterou jsme jeli, se žádnými hostinci nehonosila, i kdybychom je nakrásně hledali; spali jsme, kde se dalo – v dřevorubeckých chatrčích, v ohradách pro ovce, jednou dvakrát i v závětří pěkné hromady kapradin, které jsme posekali místo lůžkovin – ještě že bylo pěkné počasí. Projížděli jsme divokou krajinou. Vysoko na hřebenech tam jsou celé pásy třasovisek, kde roste mezi žulovými skalisky vřesovec, a až na ovce a jeleny tu země nikoho neuživí; přímo pod skalnatým hřebenem však začíná les. Tam nahoře rostou stromy řídce a jsou orvané větrem, už na začátku podzimu zpola bez listí. Ale níže je v každém údolí, v každém dolíku les hustý, obrovské stromy stojí těsně jeden vedle druhého a nedá se pod nimi projít, neboť podrost je pevně propletený jako provazy rybářské sítě. Tu a tam jsou útesy a hromady balvanů tak hustě porostlé trnovníky a popínavými rostlinami, že dokud neklopýtnete, nevšimnete si jich, jsou neviditelné a smrtící jako past na vlky. A ještě nebezpečnější jsou močály, některé černé a slizké, jiné vyhlížejí nevinně jako zelená louka a jezdec na koni se tam může propadnout snadno a téměř tak rychle jako lžíce do ovesné kaše. Vedou tudy tajné stezky, které znají zvířata a obyvatelé lesa, ale lidé se jim

většinou vyhýbají. Za nocí močály světélkují a tančí na nich plamínky, což jsou prý duše bloudících nebožtíků.
Ralf cesty ve svém kraji znal, ale jakmile jsme se dostali do nízko položených močálovitých lesů, jimiž protéká Uxella a její přítoky do řeky Severn, museli jsme být opatrnější, spoléhat na informace lesních lidí – uhlířů, kteří pálí uhlí v milířích, a dřevařů; tu a tam nám přístřešek na noc nabídl osamělý poustevník nebo svatý muž v některé jeskyni či v lesní svatyni. Zdálo se, že Ralf se těší z nepohodlného cestování i nepohodlného odpočinku a snad i z nebezpečí, které na nás číhá v lese a na cestách, ba i z hrozby královského vojska pár mil od nás. Oba dva jsme byli den ode dne stále zanedbanější a mnohem více jsme odpovídali postavám, za něž jsme se vydávali. Je třeba říci, že náš převlek byl tady ještě potřebnější než na samotném Tintagelu; královskému poslu nebo obchodníkovi, který odbočil ze strážených cest, se tu přiházely různé nesnáze, ale chudáky – tuláky i svaté muže, jimž nebylo co ukrást – zde přijímali vlídně, a my s Ralfem, chudí potulní léčitelé, jsme byli všude vítáni. Nebylo místa, kde bychom si za měďák a kelímek mazání nemohli koupit jídlo a přístřeší. Lidé z mokřin vždycky potřebují léky, neboť žijí na samém okraji smrdutých močálů, trpí zimnicemi, oteklými klouby a bojí se horečky. Staví své chatrče hned u kalných tůní, jen odhrnou hluboké černé bahno při kraji anebo chatrč postaví na kůlech přímo nad stojatou vodou. Chatrče se hroutí, hnijí a rok co rok se rozpadají na kusy, takže na jaře je třeba je pokaždé vyspravit. Jenomže na jaře a na podzim se tu zastavují a pijí hejna přelétavých ptáků, v létě jsou tůňky plné ryb a les plný zvěře; v zimě pak udělají lidé díru do ledu a číhají, až se přijde napít jelen. A všude je množství hlasitě kvákajících žab; v Bretani jsem je jedl mnohokrát a potvrzuji, že jídlo z nich je chutné. Proto lidé z močálů ke svým páchnoucím chajdám lnou; dobře jedí, pijí stojatou vodu a umírají na horečku nebo na průjem; z pohyblivých ohýnků, které v noci bloudí po bažinách, strach nemají, neboť to jsou duše lidí, které znali.
K přívozu nám zbývalo ještě dvanáct mil a stmívalo se, když se nám dostalo prvního varování, že by se nám mohlo ledacos přihodit. Dubový les ustoupil lehčím dřevinám, břízám a olším; stromy po obou stranách cesty byly tak husté, že jsme se museli tisknout ke koňským šíjím, abychom se vyhnuli šlehajícím větvím. Přestože nepršelo, půda byla velice rozměklá a kopyta našich koní se co chvíli zabořila do černého bahna. Vzápětí jsem ucítil někde poblíž močál a zanedlouho jsme mezi řidnoucími stromy viděli matně se třpytící bažinu, v níž se zrcadlily poslední paprsky světla. Můj kůň zakopl a zapotácel se. Ralf, který jel přede mnou, zarazil a rychle popadl moje otěže. Pak ukázal před sebe.
Před námi protínalo šero úplně jiné světlo; klidné, mdle žluté světlo svíce nebo lojem obalené rákosové duše. Chatrč obyvatelů močálu. Vydali jsme se k ní.
Chata nestála přímo nad vodou, ale okraj tůňky byl tak promočený – za špatného počasí byl jistě pokaždé pod vodou –, že chatrč posadili na kůly; chodilo se do ní po úzkém vyvýšeném chodníku z nakrátko pořezaných polen natlačených k sobě po celé asi třímetrové šíři bahnitého příkopu.
Rozštěkal se pes. Viděl jsem muže – pouhý stín na pozadí mdle osvětleného prostoru uvnitř –, který nás pozoroval. Pozdravil jsem. Obyvatelé močálů mluví svým jazykem, ale rozumějí dumnonijské keltštině.
"Mé jméno je Emrys. Jsem potulný lékař a toto je můj služebník. Máme namířeno k přívozu na Uxelle. Jedeme lesem, protože silnice je plná královských vojáků. Hledáme přístřeší a máme čím zaplatit."
Ničemu nerozumějí zdejší chudí lidé tak dobře jako potřebě poutníka jít vojákům na pochodu z cesty. Za chviličku jsme se dohodli, pes byl zahnán do chatrče a uvázán, a já nesměle kráčel po kluzkých polenech; na Ralfovi bylo, aby ošetřil koně a uvázal je na tom nejsušším místě, které tu najde.
Náš hostitel se jmenoval Nidd; byl to nevysoký, čile vyhlížející chlapík s černými vlasy a štětinatou bradkou. Zdálo se, že v ramenou a pažích má obrovskou sílu, ale ošklivě kulhal na jednu nohu, kterou si kdysi zlomil; sesazena byla jen tak od oka, takže srostla křivě. Jeho ženě mohlo být maličko přes třicet, měla úplně bílé vlasy a reumatismus ji ohnul do oblouku; vypadala jako stařena a také se tak pohybovala, a kolem bezzubých úst měla tvář rozrytou hlubokými vráskami. Chatrč byla těsná a smrdutá, byl bych raději spal pod širým nebem, ale k večeru se ochladilo a ani Ralf, ani já jsme neměli chuť strávit noc v lese nasáklém vodou. A tak, když jsme pojedli černý chléb a polévku, přijali jsme místo na podlaze, které nám muž nabídl, a chystali se ulehnout, zabaleni do svých plášťů, a pokud možno si odpočinout.
Ženě jsem připravil lektvar, teď už spala u protější stěny pod hromadou kůží. Nidd se však nikterak nechystal přilehnout k ní. Místo toho stál ve dveřích a zíral do tmy, jako by někoho očekával. Ralf se po mně podíval, zvedl obočí a ruka už sahala po dýce. Zavrtěl jsem hlavou. Slyšel jsem lehké kvapné kroky na dřevěném chodníku. Pes nezaštěkal, ale ocasem tloukl do podlahy. Někdo odhrnul dveřní závěs z hrubě vydělané jelení kůže a dovnitř vběhl chlapec, ústa ve špinavé tvářičce roztažená v úsměvu od ucha k uchu. Když nás viděl, zarazil se, ale otec mu řekl cosi v místním nářečí a chlapec, který po nás pořád ještě zvědavě pokukoval, hodil na stůl otýpku klestí a rozvázal řemínek, který ji držel pohromadě. Vrhl na mě ostražitý pohled a pak vytáhl zpod klestí mrtvou slepici, několik proužků soleného vepřového a uzlík, z něhož vytřepal pěkné kožené kalhoty a ostře nabroušený nůž, jaký používají vojáci v královských oddílech.
Přistoupil jsem ke stolu a natáhl ruku. Muž stál bez pohnutí a chlapec po chvíli spustil nůž do mé dlaně. Potěžkal jsem jej v ruce a uvažoval. Pak jsem se zasmál a upustil jej na stůl hrotem dolů. Zabodl se vedle slepice a chvěl se.
"Měl jsi dnes večer dobrý lov, viď? Tohle je snazší než čekat, až za svítání přiletí divoká kachna. Takže královská armáda táboří někde poblíž? Jak daleko?"
Chlapec jen zíral, příliš ostýchavý, než aby odpověděl, ale s otcovou pomocí jsem z něj informace kousek po kousku dostal.
Nebyly povzbudivé. Armáda táboří nějakých pět mil odtud. Chlapec číhal na stromě na okraji lesa a čekal na příležitost, aby ukradl nějaké jídlo; přitom vyslechl útržky hovoru mužů, kteří si přišli mezi stromy ulevit. Jestli chlapec správně porozuměl tomu, co vyslechl, pak to vypadá tak, že hlavní jádro armády bude ráno pokračovat v cestě, ale jeden oddíl bude vyčleněn a vyslán přímo do Caerleonu se vzkazem pro tamějšího velitele. Tento oddíl zvolí přirozeně tu nejrychlejší cestu, tedy přes řeku. A tam dozajista zrekvírují všechny čluny, které budou k mání.
Podíval jsem se na Ralfa. Už si bral pláštěnku. Přikývl jsem a obrátil se na Nidda.

"Bohužel, musíme jet dál. Potřebujeme se dostat na druhý břeh před příchodem vojáků, a ti určitě vyrazí, jen co se rozední. Nezbývá než vydat se na cestu hned. Mohl by nás chlapec vyvést z lesa?"
Chlapec by zřejmě za měďák, který jsem mu dal, udělal cokoli, a v močálech znal každou pěšinku. Poděkovali jsme našemu hostiteli, dali mu slíbené léky a sjednanou částku, a zanedlouho jsme byli na cestě; chlapce jménem Ger jsem posadil na hlavu svého koně.
Svítily hvězdy a srpek měsíce, ale halil je vrtošivý mrak. Sotva jsem dohlédl na cestu, ale chlapec nikdy nezaváhal. Zdálo se, že vidí i ve tmě pod stromy. Koně kráčeli po lesní půdě celkem tiše, ale chlapce nebylo vůbec slyšet.
Těžko říci, jakou vzdálenost jsme v té tmě při obtížné chůzi a klikatící se cestě urazili. Připadalo nám, že trvalo dlouho, než les zřídl a začal se rozestupovat, takže cesta před námi byla zřetelnější. Když měsíc zjasněl a mraky rozptýlily jeho bledé světlo, viděl jsem lépe. Ještě pořád jsme byli v bažinách; voda se leskla po obou stranách a tma ji obkroužila jako ostrov. Bláto pod nohama se koním lepilo na kopyta. Ve výši našich ramen šelestilo a vlnilo se rákosí. Všude kvákaly žáby a občas to šplouchlo, jak něco skočilo do vody. V jednu chvíli pleskla křídla, cosi bílého se mihlo a zapípalo – nějaký pták v letu za potravou vyrazil téměř zpod kopyt mého koně, a kdyby chlapec nedržel otěže, kůň by mě vyhodil ze sedla a spadl bych do vody. Po této příhodě našlapoval kůň nervózně a pokaždé sebou škubl, už když zaslechl tiché srkání od tůněk ve světélkujícím močále, kde ode dna vystřelovaly bubliny pod obláčky páry, vznášející se nad vodou. Tu a tam z bažiny trčela černá vysvlečená kostra stromu.
Byla to podivná, jakoby mrtvá krajina, a byla cítit smrtí. Podle Ralfova mlčení jsem poznal, že má strach. Ale náš průvodce si na hlavě mého koně dál razil cestu přelévající se mlhou mezi plamínky, které jsou dušemi jeho předků. Jen jednou nám dal znamení, a to v místech, kde se cesta rozdvojovala; míjeli jsme dutý strom, silný kmen, dvakrát převyšující člověka, v jehož kůře zela díra; z ní vycházel nazelenalý jas, který s pomocí měsíce mdle osvětloval oči, ústa a neuměle vyřezaná ňadra přikrčené postavy. Stará bohyně křižovatek, Bezejmenná, sedící v dutém kmeni jako sova, která je jejím tvorem; a před ní, rozkládající se v zeleném jasu, jemuž lidé říkají kouzelníkovo světlo, leží obětina – ryba na lastuře ústřice. Slyšel jsem, jak se Ralf nadechl a rukou jako by se chtěl chránit. Chlapec Ger do strany ani nepohlédl, jen cosi zašeptal a hleděl přímo před sebe.
O půl hodiny později jsme z vrcholku návrší, už s pevnou půdou pod nohama, uviděli v měsíčním světle široké ústí řeky a v čistém proudícím vzduchu ucítili sůl.
Dole u řeky, kde byl přívoz, probleskovalo červené světlo plamene šlehajícího z krabuše – smolného koše v přístavišti. Cesta k němu, v měsíčním světle dobře viditelná, vedla přes hřeben nedaleko nás a pokračovala z kopce dolů až k řece. Přitáhli jsme otěže, ale když jsem se otočil, abych chlapci poděkoval, ukázalo se, že už zmizel, rozplynul se ve tmě nehlučně jako bludné světýlko na močále. Pobídli jsme naše unavené koně a pustili se z kopce dolů za vzdáleným světlem.
Když jsme dojeli k přívozu, shledali jsme, že nás štěstí opustilo stejně rychle a rozhodně jako náš průvodce. Hořící smolný koš byl zavěšený na kůlu, zasazeném mezi oblázky na břehu řeky v místě, kde přistává pramice, ale pramice tam nebyla. Napínal jsem uši a měl jsem pocit, že přes čeřící se vodu slyším o kus dál, kdesi v ústí řeky, šplouchání vesel. Zavolal jsem na pozdrav, ale nikdo neodpověděl.
"Zdá se, že má v úmyslu hned se sem vrátit," řekl Ralf, který byl na průzkumu. "V chatě hoří oheň a dveře jsou otevřené."
"Tak počkáme uvnitř," řekl jsem. "Není pravděpodobné, že by královští vojáci vyrazili dřív, než kohout zakokrhá. Nemyslím, že by to poselství do Caerleonu bylo tak moc naléhavé, to by byli ještě v noci vypravili spěšného posla. Postarej se o koně a pak si přijď odpočinout."
Převozníkova chata byla prázdná, ale v kamenném kruhu, který sloužil jako ohniště, byl ještě žhavý popel. Vedle ležela hromádka dřeva na podpal, a tak povzbudivý ohnivý jazyk zanedlouho olízl nejprve dřevo a pak podpálil rašelinu. Ralf v teple brzy podřimoval, zatímco já seděl, díval se do plamenů a poslouchal, zda se nevrací převoznická loď.
Nezvedl mě však lodní kýl drhnoucí po oblázcích, ale zcela jiný zvuk; měkký a vzdálený dusot koňských kopyt, blížících se drobným klusem.
Dříve než jsem se stačil dotknout Ralfova ramene a zatřást jím, chlapec vyskočil.
"Honem, pane, vezmeme to rychle podle řeky – příliv ještě není tak vysoký – "
"Ne, ne. Slyšeli by nás, a koně jsou každopádně příliš unavení. Jak myslíš, že jsou daleko?"
Dvěma kroky skočil do dveří, natočil hlavu, natáhl krk a poslouchal. "Půl míle. Ani ne. Za pár minut jsou tady. Co budeme dělat? Schovat se nemůžeme. Uvidí koně, krajina je tu otevřená jako dlaň."
Byla to pravda. Cesta, po níž se jezdci blížili, vedla od řeky přímo k vrcholku horského hřebene. A napravo a nalevo od ní byly močály lesknoucí se vodou a bílé mlžným oparem. Za našimi zády se táhlo ústí řeky a třpytilo se odraženým svitem měsíce.
"Čemu nelze uniknout, tomu je třeba postavit se čelem," řekl jsem. "Ne, takhle ne – " dodal jsem, když chlapcova ruka sahala po meči – "proti královým lidem ne, a kromě toho stejně nemáme šanci. Nabízí se něco lepšího. Přines, prosím tě, sedlové vaky."
A už jsem svlékal svou špinavou a potrhanou tuniku. Vrhl na mě pochybovačný pohled, ale poslušně odběhl. "Tady by ti převlek za doktora neprošel."
"Ani se o to nebudu pokoušet. Když tě osud nutí přiznat barvu, udělej to. Tak se mi zdá, že budu mít možnost setkat se s králem dřív, než jsem doufal."
"Tady? Ale přece – a co královna –"
"Královnino tajemství zachovám. Uvažoval jsem, co dělat, kdyby se to přihodilo. Budeme předstírat, že jsme právě přijeli na jih z Mariduna v naději, že budeme moci promluvit s králem."
"Ale co převozník? Co když si to u něho budou ověřovat?"

"To by bylo špatné, ale musíme to riskovat. I tak bych to nějak zvládl. Královu kouzelníkovi lidi věří všechno, Ralfe, i to, že dokáže přeletět přes řeku na obláčku nebo ji za přílivu přebrodit a namočit se přitom jen po kolena."
Za řeči Ralf rozvázal jeden sedlový vak a vytáhl z něj slušný tmavý šat a kozinkové boty, které jsem měl na sobě u královny, zatímco já jsem v kbelíku vody u dveří spláchl z tváře a rukou únavu z cesty a pach chatrče vprostřed močálu. Když tě osud nutí, řekl jsem před chvílí Ralfovi. Cítil jsem, jak mi krev kolotá v žilách v naději, že tento úder – považovali jsme jej tehdy za smůlu – by mohl být první studený, nebezpečný dotek boží ruky.
Když oddíl dorazil k řece a zastavil se před převozníkovou chatou tak prudce, až oblázky na břehu rachotily a klouzaly, očekával jsem jej ve dveřích; za mnou hořel oheň, venku pak jasný měsíc vyhmátl královského draka na mém rameni. Ze stínu za zády ke mně doléhal Ralfův vděčný šepot: "Tihle nejsou z Cornwalu, neznají mě."
"Ale mne znají," řekl jsem. "Tohle je Ynyrův erb. Jsou to Velšani z Guentu."
Důstojník byl vysoký muž s vyzáblou jestřábí tváří a bílou jizvou, která křivila koutek jeho úst. Já si na něho nevzpomínal, ale on na mě valil oči, zasalutoval a pak řekl: "U všech krkavců! Jak jsi se sem dostal, pane?"
"Potřebuji mluvit s králem. Jak daleko je jeho ležení?" Při těchto slovech to mezi vojáky zašumělo, koně jevili neklid a jeden se náhle vzepjal, jako by mu jezdec příliš přitáhl uzdu. Důstojník cosi vyštěkl přes rameno a obrátil se znovu ke mně. Slyšel jsem, jak si nejdříve polkl: "Asi osm mil, pane."
Říkal jsem si, že v tom musí být něco víc než pouhé překvapení nad setkáním v místě tak opuštěném a posvátná úcta, na niž jsem byl u prostého lidu zvyklý. Za zády jsem cítil, jak se Ralf postavil těsně za mne. Letmým pohledem jsem zachytil jiskry v jeho očích; ukaž Ralfovi nebezpečí a hned ožije.
Důstojník řekl náhle: "Dobrá, můj pane, to nám ušetřilo práci. Byli jsme na cestě do Caerleonu. Král nám přikázal, abychom tě našli a přivedli tě k němu."
Cítil jsem, jak se Ralf nadechl. Náhle se mi prudce rozbušilo srdce a rychle jsem přemýšlel. Tím se vysvětlovala reakce vojáků; domnívali se, že králův kouzelník jasnovidně poznal předem královu vůli. Střízlivě vzato, tím byla vyřešena záležitost s převozníkem; jestliže mě má oddíl doprovodit, nebude už potřebovat přepravit se na druhý břeh. Až s ním odjedu, bude Ralf moci koupit mužovo mlčení. Nehodlám riskovat, nebudu chlapce brát s sebou na dosah Utherovy nemilosti.
Nebylo důvodu, proč bych věc nedovedl do konce. Řekl jsem radostně: "Ušetřil jsem vám tedy cestu na Bryn Myrddin. To jsem rád. Kde mě hodlá král přijmout? Ve Viroconiu? Neměl přece v úmyslu zdržet se v Caerleonu."
"To tedy neměl," řekl důstojník. Slyšel jsem, jak se snaží ovládnout, ale jeho hlas zněl tak chraplavě, že si musel odkašlat. "Ty – ty víš, pane, že král táhne na sever do Viroconia?"
"Jak by ne?" opáčil jsem. Koutkem oka jsem pozoroval, jak vojáci pokyvují a obracejí hlavy a rovněž se ptají Jak by ne?
"Ale měl jsem v úmyslu pohovořit s ním o něco dříve. Dal ti pro mne dopis?"
"Ne, pane. Pouze pokyn, abychom tě přivedli k němu." Předklonil se v sedle: "Myslím, že je to kvůli poselství, které dostal včera večer z Cornwallu. Sice nikomu nic neřekl, ale zdá se, že to byla špatná zpráva. Vypadal rozhněvaně. Pak dal příkaz, abychom jeli pro tebe."
Vyčkával a díval se dolů na mě, jako bych znal obsah toho poselství.
Měl jsem velkou obavu, že jej opravdu znám. Někdo nás poznal a oznámil to králi. Posel nás mohl potkat na cestě. Takže ať už dojde mezi mnou a Utherem k čemukoli, musím především uklidit do bezpečí Ralfa. A třebaže jsem se o královnu v Utherových rukách nebál, byli tu ještě další, Maeve, Caw, Marcia a samotné dítě… Vlasy na hlavě se mi ježily jako psovi chlupy, když cítí nebezpečí. Dlouze jsem se nadechl, abych se uklidnil, a rozhlédl se kolem sebe. "Máš koně navíc? Můj je unavený a je třeba ho vést. Můj služebník zůstane tady a na úsvitu se vrátí přívozem, aby všechno uchystal doma. Nepochybuji o tom, že až s králem naši záležitost vyřídíme, dá mi ozbrojený doprovod."
Hlas důstojníka, omluvný, ale rozhodný, přeťal Ralfův zuřivý nesouhlasný šepot. "Jestli dovolíš, pane, pojedete oba. Tak zní králův rozkaz. Koně máme. Můžeme se vydat na cestu?"
Na jeho pokyn muži už popojeli, aby nás obklopili. Nedalo se nic dělat. Důstojník měl své příkazy a kdybych se přel, riskoval bych více, než když poslechnu. Kromě toho se co chvíli může vrátit převozník. Nic jsem neslyšel, ale chlap jistě viděl vojenské pochodně a možná že už zamířil zpět pro další zákazníky. Voják přivedl dva rezervní koně a převzal naše zvířata. Nasedli jsme. Důstojník vyštěkl příkaz, oddíl se pohnul a zařadil se za nás.
Ujeli jsme sotva dvě stě kroků, když jsem za zády slyšel, jak se dno pramice dře o oblázky na břehu. Nikdo tomu nevěnoval nejmenší pozornost. Důstojník mi zrovna vykládal o radě, která se sejde na severu, a za zády jsem slyšel Ralfův hlas, veselý a pobavený; sliboval vojákům "trnkového vína, co hrdlo uráčí, nejlepšího vína, jaké jste kdy pili. Recept mého pána. To vám teď dají s přídělem potravin v Caerleonu, abyste viděli, o co přicházíte. Takhle to dopadá, když se posílá pro čaroděje, který ví všechno, co se stane, ještě předtím, než se to vůbec stane…"
Když jsme přijeli do tábora, byl král už na loži, a tak nás ubytovali – a hlídali – ve stanu nedaleko jeho. Nevyměnili jsme si ani slovo, které by nemohl kdokoli vyslechnout. A bez ohledu na nebezpečí, tohle bylo to nejpohodlnější ubytování, jakého se nám dostalo od té doby, co jsme nocovali v Camelfordu. Ralf usnul brzy, ale já ležel s otevřenýma očima, hleděl do temné prázdnoty a naslouchal větérku, který se zvedal a házel na stěny stanu hrsti deště. Říkal jsem si: "Musí se to stát. Musí se to stát. Bůh mi seslal vidinu. To dítě předali mně." Ale tma byla stále prázdná, vítr se svezl po stěnách stanu a tiše se vytratil, a nic se neudálo.
Celý nesvůj jsem otočil hlavu na podušce a matně jsem zahlédl lesknoucí se oči Ralfa, který mě pozoroval. Ale obrátil se beze slova a brzy se jeho dech ve spánku opět uvolnil.

KAPITOLA 9

Brzy po rozbřesku mě přijal král; byl sám.

Byl už ve zbroji a připraven na cestu, ale prostovlasý. Jeho helmice se zlatým kruhem ležela na podnožce vedle jeho židle, a meč a štít byly opřené o truhlici, v níž byl složen cestovní oltář Mithrův, který všude vozil s sebou. Stan byl ověšen kožešinami a vyšívanými závěsy, ale bylo tam zima, všude se dral průvan. Zvenčí sem doléhal hluk, provázející bourání vojenského tábora. Slyšel jsem, jak pleská třepetající se praporec u vchodu. Krátce mě pozdravil. Vzpomínám, že na tváři měl pochmurný výraz beze stopy přátelství, ale neviděl jsem tam ani hněv či nepřátelství. Jeho pohled byl studený a hodnotící, hlas rázný. Sklonil jsem hlavu. Když se na nic neptal, nemusel jsem odpovídat. Šel jsem rovnou k věci. "Co ode mne chceš?"
"Když jsme spolu naposled mluvili, byl jsem na tebe nevlídný. Od té doby jsem uvážil, že to nebylo jednání hodné krále, jemuž jsi právě prokázal službu."
"Roztrpčila tě vévodova smrt."
"Pokud jde o vévodu, bojoval proti svému králi. Bez ohledu na okolnosti pozvedl proti mně svůj meč a zemřel. Stalo se a patří to minulosti. My, ty a já, si musíme poradit s budoucností. To je to, co mě teď zajímá."
"Dítě," řekl jsem souhlasně.
Modré oči se zúžily. "Kdo ti doručil tu zprávu? Nebo pracuje pořád ještě tvůj vnitřní zrak?"
"Zprávu přinesl Ralf. Když odešel ode dvora, přijel ke mně a teď mi slouží."
Chvíli novinu se svraštěným čelem vážil a pak, když na ní neshledal nic škodlivého, čelo opět vyhladil. Pozoroval jsem ho. Byl to vysoký muž s načervenalými vlasy a vousy a svěží hladkou světlou pletí, která ho činila mladším, než byl. Uvědomil jsem si, že je to už přes rok, co můj otec zemřel a Uther zvedl pendragonský praporec. Kralování ho zkrotilo; v jeho tváři jsem viděl kázeň stejně jako rýhy, které vyryla vášeň a hněv; královský majestát společně s jeho vítězstvími ho halil jako plášť.
Odmítavě máchl rukou a já poznal, že Ralf se ho už nemusí bát. "Co bylo, bylo, ale teď se tě musím na něco zeptat. Té noci na Tintagelu, když bylo toto dítě počato, jsem ti přikázal, abys mi šel z cesty a dal mi jednou provždy pokoj. Pamatuješ se?"
"Pamatuji."
"A tys mi odpověděl, že mě už nebudeš obtěžovat, že tvé služby už nebudu potřebovat. Bylo to proroctví nebo z tebe mluvil hněv?"
Řekl jsem klidně: "Když jsem mluvil, pronášel jsem slova, která ke mně přicházela. Myslím, že to bylo vidění. Všechna slova, která jsem tam pronesl a všechny skutky, které jsem vykonal oné noci, chápu tak, že byly seslány samotnými bohy. Proč se ptáš? Poslal jsi pro mne, abys mi přikázal službu?"
"Spíš abych tě o ni požádal."
"Jako proroka?"
"Ne. Jako příbuzného."
"V tom případě ti řeknu jako příbuzný, že to tehdy v noci nebylo proroctví ani hněv, ale pouze zármutek. Želel jsem smrti svého sluhy a smrti Gorloise a jeho lidí. Ale jak říkáš, co bylo, bylo. Mohu-li ti posloužit, stačí přikázat."
Čekaje na jeho odpověď, říkal jsem si v duchu: jestli má slova nebyla prorocká, pak nebylo v dění oné noci nic božského a bůh ke mně nikdy nepromluvil. Ba ne, mluvil jsem pravdu, když jsem řekl, že Uther mé služby už nebude potřebovat; vždyť oné noci jsem nesloužil Utherovi a Utherovi nebudu sloužit ani nyní. Připomněl jsem si slova jiného krále, mého otce: "Ty a já, Merline, společně uděláme takového krále, jakého svět ještě neviděl." Mé příkazy přicházejí od mrtvého krále a od toho dosud nezrozeného.
Pokud na mně bylo jisté zaváhání patrno, Uther si toho nevšiml. Přikývl, opřel si loket o koleno a bradu podepřel pěstí, a tak se mračil a uvažoval.
"Tehdy v noci jsem ti řekl ještě něco. Řekl jsem, že neuznám dítě tehdy počaté. Mluvil ze mne hněv, ale teď hovořím s chladnou hlavou, po dlouhém přemýšlení a poradách. A musím ti říct znovu, Merline, že jsem svůj názor nezměnil."
Zdálo se, že čeká na odpověď, ale mlčel jsem. Trochu podrážděně pokračoval: "Aby nedošlo k mýlce, ne že bych pochyboval o královně. Věřím jí, když říká, že poté, co ji Gorlois přivezl do Londýna, s ním nikdy neležela. Dítě je moje, to ano, ale nemůže být mým dědicem a nemůže být vychováváno v mém domě. Pokud by to bylo děvče, tak na tom nezáleží, ale bude-li to chlapec, bylo by bláznovstvím vychovat ho jako dědice Nejvyššího krále, když mým vojákům stačí prsty, aby si spočítali, že je počal se svou ženou Gorlois dva týdny předtím, než se Nejvyšší král s Ygraine oženil." Pohlédl na mne. "Víš to stejně dobře jako já, Merline. Žil jsi v královských palácích. Vždycky se najdou takoví, kteří budou o jeho původu pochybovat, stejně jako takoví, kteří se budou snažit svrhnout ho z trůnu ve prospěch někoho, kdo má ‚lepší nárok' a bůhví, že takových je vždycky spousta. A větší nároky budou mít moji další synové. Takže i kdyby na mém dvoře vyrůstal jako panchart, byl by nebezpečný. Mohl by se pokusit získat královský majestát smrtí mých dalších dětí. U všech hromů, to tady bylo už tolikrát! Nechci mít ze svého domu bojiště. Musím počít dalšího syna, nepochybného dědice, který se narodí z manželského lože k naprosté spokojenosti mých vojáků, a jakmile bude v království nastolen pořádek a skončí boje se Sasy, bude vychován po mém boku. Souhlasíš?"
"Ty jsi král, Uthere, a otec dítěte."
Má slova bylo těžko možné považovat za odpověď, ale Uther pokýval hlavou, jako kdybych byl souhlasil. "Ještě něco. Nejen že je to dítě nebezpečné, ale mohlo by se stát i obětí tohoto nebezpečí. Kdyby moji muži řekli, že dítě není moje, že Ygrainu obtěžkal Gorlois, pak by z toho vyplývalo, že je vlastním synem vévody z Cornwallu a jako mladší syn má nárok na část půdy, kterou teď drží Cador, jehož jsem po smrti jeho otce potvrdil jako vévodu, chápeš? Ať je dítě synem krále nebo vévody, Cador se musí stát jeho nepřítelem, a najdou se lidé, kteří se k němu ochotně přidají."
"Je Cador vůči tobě loajální?"
"Důvěřuji mu." Krátce se zasmál. "Zatím ano. Je mladý, ale tvrdohlavý. Chce Cornwall a nebude riskovat nic, čím by o něj mohl přijít – zatím. Ale později, kdoví? A až tady já nebudu…" Nedořekl. "Ne, Cador není mým nepřítelem, ale jsou

tam jiní."
"Kdo?"
"Bůhví, ale který král kdy neměl nepřátele? Dokonce i Ambrosius… Dodneška se říká, že ho někdo otrávil. Já vím, říkal jsi mi, že to není pravda, ale přesto jsem zařídil, aby každé mé jídlo napřed ochutnal Ulfin. Od té doby, co jsem vzal Octu a Eosu do zajetí, upírá k nim zrak každý rebelantský vůdce, který si myslí, že by mohl ke koruně přijít tak jako Vortigern – s pomocí Sasů, jimž by zaplatil britskými životy a britskou půdou. Ale co jiného mohu dělat? Když je pustím, vyvolám proti sobě vzpouru Federovaných. Mám je tedy zabít a vyvolat tak hněv jejich synů v Germanii, který by musel být smyt krví? Ne, Octa a jeho bratranec jsou mými rukojmími. Nebýt toho, už dávno by tu byl Colgrim a Badulf, Sasové by prorazili hranice a Saské pobřeží by se přelilo přes Ambrosiův val. Takhle si kupuji čas. Nemůžeš mi něco říct, Merline? Neviděl nebo neslyšel jsi něco?"
Nedožadoval se proroctví. Uther se na záležitosti Onoho světa díval nedůvěřivě a s nelibostí jako pes, který vidí vítr. Zavrtěl jsem hlavou.
"O našich nepřátelích? Nic, až na to, že když jel Ralf ode dvora ke mně, přepadli ho nějací muži a málem ho zabili. Neměli žádné erbovní znaky. Možná ho považovali za tvého posla, nebo za posla královnina. Vojáci z kasáren prohledali lesy, ale nikde žádná stopa. Jinak se ke mně nic nedoneslo. Ale buď si jistý, že kdybych se něco dozvěděl, řekl bych ti to."
Pokývl hlavou a mluvil dál, pomalu, a volil slova. Mluvil nesouvisle, téměř váhavě. Myšlenky mi v hlavě vířily a měl jsem co dělat, abych zůstal klidný a vyrovnaný. Dostali jsme se teď na bitevní pole, ale bude to zřejmě úplně jiná bitva, než jakou jsem si představoval. "Ty a já," řekl. Sotva by byl pro mne posílal, kdybych se v budoucnosti neměl nějak podílet na osudu jeho dítěte.
Teď mluvil o stejných věcech, o nichž jsme hovořili s Ygraine. "…takže vidíš, proč nemůže to dítě, bude-li to chlapec, zůstat u mne. Ale když ho pošlu pryč, není v mých silách chránit ho. Jenže on potřebuje ochranu! Ať je to panchart nebo ne, je to moje a královnino dítě, a kdybychom neměli další syny, musí být jednou prohlášen za dědice Nejvyššího království." Zvedl ruku. "Vidíš, kam mě to vede. Musím mu opatřit opatrovníka, který mu zajistí v prvních letech života bezpečnost… alespoň do té doby, než bude naše rozhárané království v pořádku, v rukou silných a oddaných spojenců a mých vlastních dědiců."
Opět čekal na můj souhlas. Přikývl jsem a pak jsem řekl co možná nezúčastněně: "Už jsi vybral nějakého opatrovníka?"
"Ano. Krále Budece."
Královna měla tedy pravdu, rozhodnutí padlo. Ale přesto poslal pro mne. Zachovával jsem klid a řekl jsem tak netečně, že to hraničilo s lhostejností: "To byl samozřejmý kandidát." Zavrtěl se na židli a odkašlal si. Překvapeně jsem konstatoval, že není ve své kůži, že je dokonce nervózní. Navíc se zdálo, že je téměř potěšen tím, že jsem pochválil jeho volbu. Toto vědomí mě uklidnilo. Uvědomil jsem si, že jsem byl tak soustředěný na jediný cíl, tak pohlcen tím, co jsem považoval za dramatický osud můj i dítěte, že jsem se mylně díval na Uthera jako na nepřítele. Ale on se takovými věcmi nezabýval; prostě a jednoduše, Uther byl vojevůdce, věčně zaměstnávaný potyčkami v zemi i za jejími hranicemi, který zoufale zápasí s časem a narychlo staví hráze a valy proti hrozícímu přívalu. Jemu tato záležitost s dítětem – třebaže se jednoho dne může vyjevit jako životně důležitá – teď připadá jen jako malá překážka na cestě k podstatnějším cílům, jako něco, co by potřeboval odklidit z cesty a přenést na někoho jiného. Mluvil bez emocí, a opravdu tu záležitost uspořádal celkem slušně. Možná že pro mne poslal docela upřímně, aby mě požádal o radu, jak to míval ve zvyku jeho bratr. V tom případě… olízl jsem si rty a nutil se naslouchat mu klidně, jak se sluší na rádce tváří v tvář člověku v nesnázích.
Znovu se rozhovořil, mluvil o nějakém dopise. O vzkazu, který dostal včera. Ukázal na stoličku hned vedle, na níž ležel pergamen, zmačkaný, jako by jej odhodil v hněvu. "Věděl jsi to?"
Vzal jsem dopis a uhladil jej. Bylo to krátká zpráva z Bretaně, která byla odeslána králi na Tintagel, odkud ji přivezl posel sem. Pravilo se v ní, že král Budec v létě onemocněl horečkou. Pak se zdálo, že se zotavuje, když tu náhle koncem srpna zemřel. Na závěr formálně Uthera ujišťoval nový král Hoel, jeho oddaný bratranec a spojenec, svým přátelstvím…
Zvedl jsem oči. Uther seděl opřený na židli a pohrával si se záhybem červeného pláště. Zdálo se, že všude je klid. Venku se vítr utišil a zvuky z tábora doléhaly jen slabě, z dálky. Uther měl bradu na hrudi a pozoroval mě netrpělivě a ustaraně zároveň.
Tvářil jsem se neosobně. "To je vážná zpráva. Budec byl dobrý člověk a dobrý přítel."
"Dosti vážná, i kdyby nenarušovala mé plány. Chystal jsem se rozeslat poselství, právě když přišel tento dopis. Teď mi není jasné, co mám dělat. Řekli ti, že jedu na poradu králů do Viroconia?"
"Audagus to říkal." Audagus byl důstojník, který mě provázel od přívozu.
Máchl rukou. "Takže chápeš, jak velice bych chtěl tu záležitost odsunout stranou. Jenže ono je třeba vyřešit ji teď hned. Proto jsem pro tebe poslal."
Přejel jsem pečeť ukazovákem. "Hoelovi tedy dítě svěřit nechceš? V dopise se prohlašuje za tvého oddaného bratrance a spojence."
"Možná že je oddaný bratranec a spojenec, ale zároveň je to taky –" Uther použil slova vhodná pro vojáka, méně už pro krále na poradě. "Nikdy jsem ho neměl rád, on mě taky ne. Ach, Mithra ví, že Hoel by nikdy nechtěl mému synovi ublížit, ale není to takový člověk, jako byl jeho otec, a možná by ani nedokázal chlapce před nepřejícníky ochránit. Ne, k Hoelovi ho nepošlu. Ale k jakému jinému dvoru ho mám poslat? Posuď sám." Uvedl několik jmen, vesměs mocných pánů a králů, jejichž území leží na jihu naší země u Ambrosiova valu. "Vidíš? Chápeš, v čem je problém? Dám-li ho k některému šlechtici nebo malému králi v bezpečné zemi, bude pořád ještě vystaven nebezpečí ze strany ctižádostivého muže; anebo ještě něco horšího, stane se nástrojem zrady a vzpoury."
"Co tedy?"
"Obracím se na tebe. Jsi jediný člověk, který mi může pomoci proplout mezi dvěma úskalími. Na jedné straně musím pod

přísahou dítě uznat za své pro případ, že by nebyl jiný dědic. Na druhé straně musí být uklizeno, aby nebylo hrozbou sobě samému ani království, a vychováno v nevědomosti o svém původu až do té doby, než pro ně pošlu." Obrátil ruku, spočívající na koleně, a zeptal se mě prostě, jako se mě kdysi zeptal už jednou: "Pomůžeš mi?"
Odpověděl jsem stejně prostě. Chaos a zmateně kroužící myšlenky se náhle uspořádaly do obrazce jako barevné listí, sváté na travnatý goblén, když se usadil vířící vítr. "Samozřejmě. Tvoje království na žádné z těchto skal neztroskotá. Poslouchej, povím ti, jak to uděláme. Říkal jsi, že ses s někým radil. Znamená to, že někteří lidé jsou zasvěceni do tvého plánu poslat chlapce k Budecovi?"
"Ano."
"Řekl jsi někomu o tomto dopise a o svých pochybách, pokud jde o Hoela?"
"Ne."
"Dobrá. Dáš najevo, že svůj plán nehodláš měnit a že chlapec půjde k Hoelovu dvoru do Kerrecu. A Hoela o to v dopise požádáš. Dej někomu na starost, aby připravil cestu chlapce s chůvou a sloužícími, jakmile to počasí dovolí. A postarej se, aby bylo jasné, že tam chlapce osobně doprovodím."
Svraštil čelo, celý napjatý, a na jeho tváři jsem četl protest, ale neodmítal. Řekl pouze: "A dál?"
"Musím být při jeho narození na Tintagelu. Kdo je královniným lékařem?"
"Gandar." Zdálo se, že chce něco dodat, ale změnil názor a vyčkával.
"Dobrá. Nenabízím se za porodníka." Usmál jsem se. "Se zřetelem k tomu, co ti teď navrhnu, by to mohlo vést k dosti nebezpečným pověstem. Budeš ty osobně při slehnutí?"
"Budu se snažit, ale pochybuji."
"Budu tam tedy já, abych dosvědčil, že se dítě narodilo, a také Gandar a královniny dvorní dámy a každý, koho určíš. Bude-li to chlapec, oznámíme ti to signálním ohněm, a ty ho prohlásíš za svého a královnina syna, který, vzhledem k tomu, že nemáš syna počatého v loži manželském, bude tvým dědicem, dokud se nenarodí další princ."
Chvíli o tom zamračeně přemýšlel a zjevně neměl chuť se k tomu zavázat. Byl to však pouze závěr vyplývající z toho, co mi sám řekl. Nakonec tedy kývl a řekl vážně: "Tak dobře. Vždyť je to pravda. Třebaže panchart, je to můj dědic, dokud nebudu mít dalšího. Tak dál."
"Královna zatím zůstane ve svém pokoji, a jakmile bude dítě ukázáno osobám pod přísahou, vrátí se do královnina pokoje a zůstane tam; vidět je bude moci pouze Gandar a královniny ženy. Já sám odjedu z Tintagelu veřejně, hlavní bránou a přes most. Až se setmí, přijdu si pro dítě k postranní brance na útesu."
"A kam ho dopravíš?"
"Do Bretaně. Ne, neboj se. Nepůjdu k Hoelovi a nepojedu lodí, kterou budou všichni sledovat. Tohle nech na mně. Dopravím dítě k někomu v Bretani, koho dobře znám, při hranici Hoelova království. Tam bude v bezpečí a dostane se mu dobré péče. Na to ti dávám své slovo, Uthere."
Máchl rukou, jako že je zbytečné něco takového říkat. Vypadal už trochu spokojeněji, byl rád, že byl zbaven starosti, která mu musela, ve srovnání s vážnými starostmi o království, připadat malicherná, a – vzhledem k tomu, že dítě bylo ještě v matčině lůně – také poněkud neskutečná. "Musím vědět, kam ho odvezeš."
"Ke své vlastní chůvě, která vychovala mne a ostatní královské děti, pancharty i ty manželské, u dvora v Maridunu. Jmenuje se Moravika a je to Bretonka. Když Vortigern vyplenil Maridunum, vrátila se domů ke své rodině. Mezitím se vdala. Dokud to bude kojeňátko, neumím si představit lepší místo. V tak skromném domě by je nikdo nehledal. Nejen že bude pod dohledem, ale navíc bude dobře schované a nikdo nebude vědět, kdo je to."
"A co s Hoelem?"
"Ten to musí vědět. Nech to na mně."
Venku se ozvala trubka. Slunce začínalo hřát, ve stanu bylo teplo. Uther se pohnul a zapružil v ramenou jako člověk, který se vymanil ze svírajícího krunýře. "A co až se lidé dozvědí, že dítě není na královské lodi, že zmizelo? Co jim řekneme?"
"Že z obavy před Sasy na Úzkém moři odjel princ do Bretaně nikoli na královské lodi, ale na jiné, provázen Merlinem."
"A až se zjistí, že není na Hoelově dvoře?"
"Gandar a Marcia odpřísáhnou, že jsem dítě dopravil do bezpečí. Co budou lidi říkat, to ti nepovím, ale nikdo nebude pochybovat o mně ani o tom, že dítě je, dokud je pod mou ochranou, v naprostém bezpečí. Umím si představit, že si lidi budou povídat o čárách a kouzlech a čekat, že se dítě objeví, až kouzlo sejmu."
Řekl prozaicky: "Mnohem pravděpodobněji řeknou, že loď ztroskotala a dítě se utopilo."
"Budu tady, abych to popřel."
"Ty nemáš v úmyslu tam s chlapcem zůstat?"
"To nesmím, ještě ne. Lidé mě znají."
"Tak kdo tam s ním bude? Řekl jsi, že o jeho bezpečnost bude postaráno."
Poprvé jsem na okamžik zaváhal. Pak jsem se setkal s jeho pohledem. "Ralf."
Zatvářil se nejprve udiveně, pak hněvivě a nakonec jsem viděl, že hněv překonal. Řekl zvolna: "Ano, tady jsem také neměl pravdu. To bude ten správný člověk na svém místě."
"Nikdo by nebyl lepší."
"Dobrá, jsem spokojený. Připrav všechno, jak uznáš za vhodné. Nechám to na tobě. Ze všech mužů v Británii budeš ty vědět nejlépe, jak ho ochránit." Ruce mu klesly na opěradlo křesla. "Tak to bychom měli. Ještě než se dáme na pochod, pošlu vzkaz královně a oznámím jí, jak jsem se rozhodl."
Považoval jsem za moudré zeptat se: "Bude s tím souhlasit? Pro ženu není lehké vypořádat se s něčím takovým, byť i je to královna."
"Zná mé rozhodnutí a udělá to tak, jak si přeji. Jedno si ovšem prosadila. Chce, aby se dítěti dostalo křesťanského

křtu."
Pohlédl jsem na Mithrův oltář opřený o stěnu stanu. "A co ty nato?"
Pokrčil rameny. "Co na tom záleží? Králem nikdy nebude. A i kdyby byl, půjde na bohoslužby tam, kde to bude zapotřebí, lidem na očích." Tvrdý, přímý pohled. "Jako to dělal můj bratr."
Pokud to byla výzva, nepřijal jsem ji. Řekl jsem pouze: "A jméno?"
"Artuš."
To jméno mi znělo cize, ale připadalo mi jako ozvěna čehosi, co jsem slyšel kdysi dávno. Možná že v rodině královny Ygraine kolovala římská krev… Artoriové; to bude ono. Ale to jméno jsem slyšel někde jinde…
"Zařídím to," řekl jsem. "A s tvým svolením pošlu královně dopis i já. Bude se jí lhát snadněji, když ji ujistím svou oddaností."
Přisvědčil, pak vstal a sáhl po své přilbici. Usmíval se; byl to chladný náznak někdejšího potměšilého úsměvu, jímž mě trápil ještě jako dítě. "Stejně je to zvláštní, viď, pancharte Merline, že s takovým klidem svěřuji svého vlastního syna z nemanželského lože do rukou právě onoho muže ve svém království, který má větší nárok na trůn než on? Necítíš se polichocen?"
"V nejmenším. Byl bys blázen, kdybys dodnes nevěděl, že pokud jde o korunu, nemám nejmenší ctižádost."
"Tak ji nepěstuj ani v mém panchartovi, buď tak laskav." Obrátil se, křikl na svého sluhu a znovu se obrátil ke mně. "A taky žádné zatracené kouzelničení!"
"Když je to tvůj syn," řekl jsem suše, "nebude mít o magii zájem. Nebudu ho učit nic, co by nepotřeboval a co by neměl právo vědět. Máš moje slovo."
S tím jsme se rozešli. Uther mě nikdy neměl v lásce a já jeho také ne, ale panovala mezi námi jakási chladná vzájemná úcta, která se zrodila jak ze společné krve, tak z rozdílné lásky a rozdílných služeb, které jsme poskytovali Ambrosiovi. Měl jsem vědět, že on a já jsme tím těsně spjati jako dvě strany jedné mince, a že budeme postupovat společně, ať chceme nebo nechceme. Bohové sídlí nad jevištěm, ale svýma rukama vodí dole se pářící a vraždící se lidi.
Měl jsem to vědět; ale byl jsem tak zvyklý slýchat boží hlas v ohni a ve hvězdách, že jsem zapomněl naslouchat mu v úradcích lidí.
Ralf čekal sám v hlídaném stanu. Když jsem mu řekl, jak dopadl můj rozhovor s králem, dlouho mlčel. Potom řekl: "Všechno tedy bude tak, jak jsi předpověděl. Očekával jsi to? Když nás sem včera v noci dopravili, myslel jsem, že máš strach."
"Měl jsem, ale jinak, než myslíš."
Čekal jsem, že se zeptá jak, ale – je to zvláštní – zdálo se, že mi rozuměl. Začervenal se a rychle se pustil do balení nějakých maličkostí. "Můj pane, musím ti povědět…" Řekl to přidušeně. "Pokud jde o tebe, velice jsem se mýlil. Především jsem si myslel – protože nejsi válečník – "
"Myslel sis, že jsem zbabělec? Já vím."
Prudce vzhlédl. "Tys to věděl? A bylo ti to jedno?" V jeho očích to bylo zřejmě téměř tak špatné jako zbabělost.
Usmál jsem se. Když jsem jako dítě vyrůstal mezi nadějnými válečníky, zvykl jsem si na to. Kromě toho jsem si nikdy nebyl jistý, jak velkou odvahu vlastně mám."
Při těchto slovech se na mě zahleděl a pak vybuchl: "Ale ty se nebojíš ničeho! Všechno to, co se stalo – naše cestování – jako by ses domníval, že jsme se vydali v létě po ránu na projížďku a nevnímal, že se plahočíme po stezkách, kde se to jen hemží divokými zvířaty a bandity. A když nás sebrali královi lidé – je to sice tvůj strýc, ale to neznamená, že by ti od něho nikdy nic nehrozilo. Všichni vědí, jak nebezpečné je zkřížit králi cestu. Ale ty sis zachoval ledový klid, jako bys očekával, že král udělá to, co si přeješ, jako každý jiný. Ty a bát se? Nebojíš se ničeho skutečného."
"To jsem měl právě na mysli," řekl jsem. "Nevím, kolik odvahy je zapotřebí k tomu, aby se člověk postavil lidskému nepříteli – to je to, co nazýváš ‚něčím skutečným' –, když vím, že mě ten člověk nezabije. Ale předvídání s sebou nese jiné, vlastní hrůzy, Ralfe. Smrt na tebe možná nečíhá za nejbližším rohem, ale když člověk ví přesně, kdy přijde a jak… To není příjemné pomyšlení."
"Chceš říct, že to víš?"
"Ano. Alespoň myslím, že to, co jsem viděl, byla moje smrt. V každém případě temnota uzavřeného hrobu."
Zachvěl se. "Ano, rozumím ti. To raději bojuji za denního světla, i když si myslím, že zemřu možná už zítra. Ale pořád je to ‚možná zítra' a nikdy ‚teď'. Necháš si na cestu ty kozinkové boty, pane, nebo se přezuješ?"
"Přezuji. Díky." Sedl jsem si na stoličku a natáhl nohu. Poklekl, aby mi stáhl botu. "Ralfe, musím ti říct ještě něco. Pověděl jsem králi, že tu jsi se mnou a že půjdeš do Bretaně a budeš ochraňovat dítě."
Zvedl oči a zůstal jako přimrazený. "To že jsi mu řekl? A co on?"
"Že jsi ten správný člověk. Souhlasil a schválil to."
Seděl na bobku s mými botami v ruce, ústa otevřená.
"Měl čas přemýšlet, Ralfe, tak, jak by král přemýšlet měl. A také měl čas – jak mají králové ve zvyku – ukonejšit své svědomí. Gorloise teď považuje za vzbouřence a minulost za uzavřenou kapitolu. Kdyby ses chtěl vrátil k němu do služby, přijal by tě vlídně a zařadil tě mezi své bojovníky."
Neodpověděl, znovu se předklonil a věnoval se mým botám. Potom se zvedl, odhrnul stanový dílec a zavolal na nějakého muže, aby přivedl naše koně. "Pospěš si. Můj pán a já teď jedeme k přívozu."
"Vidíš? Tentokrát je to tvé vlastní rozhodnutí, k němuž jsi svobodně dospěl. A přece, kdo může říct, že to není součást jistého obrazce, stejně jako ‚šance', kterou jsme získali Budecovou smrtí?" Vstal jsem, protáhl se a zasmál jsem se. "U všech živých bohů, jsem tak rád, že se věci daly do pohybu. A v této chvíli ještě raději kvůli jedné jediné věci spíše než kvůli těm ostatním."

"Že získáváš dítě tak snadno?"
"Ach, to také, samozřejmě. Ale chtěl jsem říct, že teď si konečně mohu oholit tu zatracenou bradu."

KAPITOLA 10

Než jsme s Ralfem dojeli do Mariduna, měl jsem své plány, nakolik to bylo v tomto stadiu možné, dobře promyšlené. Poslal jsem ho nejbližší lodí do Bretaně s kondolenčním dopisem pro Hoela a vzkazy, které měly doplnit poselství královo. V jednom dopise, který Ralf nesl veřejně, jsem prostě opakoval královu žádost, aby Hoel poskytl chlapci v dětském věku útočiště; v druhém, který měl Ralf schovaný, jsem Hoela ujistil, že nebude muset nést břímě péče o dítě a že také nepřiplujeme ani královskou lodí, ani v čase okázale stanoveném. Prosil jsem ho, aby poskytl veškerou pomoc Ralfovi, který má připravit tajnou cestu o Vánocích, jak jsem plánoval. Věděl jsem, že se Hoelovi, od přírody línému a lehkomyslnému, který navíc nechová svého bratránka Uthera ve velké lásce, uleví, a všestranně Ralfovi i mně pomůže. Když Ralf odplul, vydal jsem se na sever. Bylo jasné, že v Bretani nebudu moci nechat dítě příliš dlouho; útočiště u Moraviky na čas poslouží, než pohasne zájem lidí, ale potom by mohlo být nebezpečné. Bretaň byla právě tím místem, kde budou – jak jsem řekl královně – Utherovi nepřátelé dítě hledat; skutečnost, že dítě není a nikdy nebude na místě veřejně oznámeném, na Hoelově dvoře, může vyvolat domněnku, že informace o Bretani byly pouze falešnou stopou. Byl jsem si jistý, že žádná pravá stopa nikoho nepřivede do bezvýznamné vesnice mé staré chůvy Moraviky. Ale v ní bude dítě bezpečné, jen dokud bude maličké. Jakmile povyroste a začne se pohybovat po okolí, mohly by vyvstat nějaké otázky či dohady. Věděl jsem, jak – snadno by se to mohlo stát – taková péče a ostraha dítěte z chudého domu, jaká bude v tomto případě nutná, může snadno vyvolat dohady a řeči, a pověsti rychle přerostou v domněnky přibližující se pravdě.
A ještě něco – jakmile bude dítě odstavené od žen a opustí dětský pokoj, musí dostávat výcvik, ne-li jako mladý princ, tak alespoň jako mladý šlechtic a válečník. Bylo jasné, že Bryn Myrddin jeho domovem v žádném případě být nemůže; musí žít v pohodlí a bezpečí šlechtického domu. Nakonec jsem si vzpomněl na muže, který byl přítelem mého otce a jehož jsem dobře znal. Jmenoval se Ector, titulem hrabě z Galavy, a byl jedním ze šlechticů, kteří bojovali pod velením krále Coela z Rhegedu, Utherovým nejvýznamnějším spojencem na severu.
Rheged je velké království, táhnoucí se od hornaté páteře Británie až k západnímu pobřeží, a od Hadriánova valu na severu až k nížinám kolem Devy. Galava, kterou Ector držel pod vládou krále Coela, leží asi třicet mil od moře v severozápadním cípu království. Je to divoký a hornatý kraj, samé kopce, voda a hluboké hvozdy; vlastně jedno ze jmen, pod nimiž je známý, je právě Divoký hvozd. Ectorův hrad stojí na rovině, na konci jednoho z dlouhých jezer, která vyplnila zdejší údolí. V minulosti stála na tomto místě římská pevnost, jedna z řetězce pevností podél vojenské silnice, vedoucí z Glannaventy na mořském břehu do Luguvallia, kde se napojovala na hlavní silnici do Yorku. Mezi Galavou a přístavem Glannaventa leží příkré kopce a divoké průsmyky, které se snadno hájí, a vnitrozemí tvoří samo dobře střežené království Rheged.
Když Uther uvažoval o tom, svěřit dítě do opatrování na některý bezpečný hrad, měl na mysli pouze bohaté, dávno osídlené končiny před Ambrosiovým valem, ale i kdyby neměl pochybnosti o oddanosti tamních šlechticů, považoval bych tuto oblast za nebezpečnou; právě toto bylo území, po němž tolik toužili Sasové, zatím izolovaní na pobřeží. Území, o něž by, podle mého názoru, bojovali nejdříve a nejlítěji. Na severu, v srdci Rhegedu, kde chlapce nebude nikdo hledat a kde mu ochranu poskytne sám Divoký hvozd, může vyrůstat v takovém bezpečí, jak bůh dovolí, a přitom bude volný jako jelen.
Ector se před několika roky oženil. Jeho žena se jmenovala Drusilla a pocházela z římsko–britské rodiny v Yorku. Její otec Faustus byl jedním z městských soudců, bránil město proti Hengistovu synu Octovi a byl jedním z těch, kdo saskému vojevůdci naléhavě radili, aby se vzdal Ambrosiovi. Ector sám tehdy bojoval v otcově armádě. A právě v Yorku poznal Drusillu a oženil se s ní. Oba byli křesťani a to byl možná důvod, proč se jejich stezka nekřížila často s Utherovou. Ale já i můj otec jsme byli ve Faustusově domě v Yorku a Ambrosius se tam účastnil dlouhých debat o osídlení severních provincií.
Galavský hrad byl dobře chráněný, neboť stál na místě staré římské pevnosti; před ním bylo jezero a hluboká řeka, a kolem divoké hory. Byl přístupný pouze přes vodu nebo jedním ze snadno střežitelných a hájitelných údolních průsmyků. Ale přesto nevypadal jako pevnost. Kolem rostly stromy, teď na podzim obtížené plody, a tam, kde mezi mělkými břehy, zarostlými ostřicí a šáchorem, tekla pokojná řeka, bylo vidět loďky s rybáři. Zelené louky na horním toku byly plné dobytka a pod hradem se tísnila vesnice jako za časů Římského míru. Plné dvě míle od hradních stěn stál klášter. Údolí byla tak utajená, že teprve až úplně nahoře, vysoko nad stromovou hranicí, kde byla země až na krátkou travičku mezi kameny holá, bylo vidět zvláštní malé ovečky s modrým rounem, jaké se chovají v Rhegedu; a mezi nimi pasáček, který pouze pomocí své hole a jediného psa vesele čelil vlkům i nelítostným horským liškám.
Cestoval jsem sám a pokojně. Třebaže jsem odložil nenáviděný vous a s ním i důkladný převlek, vykonal jsem celou cestu nepovšimnut a nepoznán, a do Galavy jsem dorazil v pozdním odpoledni jednoho jasného jiskřivého říjnového dne.
Velká brána byla otevřena dokořán; za ní byl vidět dlážděný dvůr, kde muži a chlapci skládali slámu z vozu. Volci klidně stáli a žvýkali svou píci; o kus dál chlapec napájel zpocené koně. Psi štěkali a rvali se a slepice se pilně popelily ve spadané slámě. Ve dvoře rostly stromy a po obou stranách schodiště vedoucího k hlavnímu vchodu někdo vysázel záhony měsíčků, které ve světle zapadajícího slunce oranžově a žlutě zářily. Připomínalo to tu spíše vzkvétající statek než pevnost, ale otevřenými dveřmi jsem uvnitř viděl řady čerstvě naleštěných zbraní a zpoza vysoké zdi ke mně doléhaly vojenské povely a řinkot zbraní ze cvičiště.
Sotva jsem postál mezi sloupky klenutého vchodu a už se mi do cesty postavil vrátný a ptal se, co mě sem přivádí.

Podal jsem mu svou dračí brož, uzavřenou v malém váčku, a požádal ho, aby ji předal svému pánovi. V minutě se vracel zpět k bráně v patách s komořím, který mě uvedl rovnou k hraběti Ectorovi.
Ector se příliš nezměnil. Byl to muž středního věku a prostřední výšky; uvědomil jsem si, že kdyby byl můj otec zůstal naživu, byli by přibližně stejně staří, to znamená něco přes čtyřicet. Měl hnědý prokvétající vous, byl snědý a pod kůží mu zdravě pulzovala krev. Jeho žena byla o více než deset let mladší; byla to vysoká sošná žena před třicítkou, uzavřená a poněkud plachá, její kouřově modré oči byly však v rozporu s chladnými způsoby a zdrženlivou řečí. Ector vypadal jako spokojený muž.
Přijal mě o samotě v nevelké místnosti, kde byla o stěnu opřena kopí a luky, a krb obléhali honicí psi ve čtyřech řadách. Borová polena v krbu byla navršena vysoko jako pohřební hranice a nebylo divu – nezasklenými okny sem proudil chladný říjnový vzduch a vítr kvílel v tětivách luků zde nahromaděných jako další psisko.
Na uvítanou mě Ector sevřel do náručí jako medvěd a celý jen zářil. "Merlinus Ambrosius! Jaká radost! Jak je to dlouho, dva roky? Tři? Pod mostem uplynulo mnoho vody a mnoho hvězd spadlo za tu dobu, co jsme se neviděli, co říkáš? Inu, vítej, vítej u nás. Neznám nikoho, koho bych viděl pod svou střechou raději než tebe. Ale že sis už stačil udělat jméno! Co všechno se o tobě vypráví… No dobře, sám mi povíš, co je na tom pravdy. Dobrý bože, chlapče, ty se mu podobáš den ode dne více. Jsi ovšem hubenější, to se musí nechat. Vypadáš, jako bys za celý rok neviděl kus masa. Pojď, sedni si tady ke krbu a než se dáme do řeči, dovol, abych poslal pro pořádnou večeři."
Jídla bylo mnoho a bylo skvělé, a mně by bylo stačilo na deset takových večeří. Ector jedl za tři a nutil mě, abych spořádal to ostatní. Při večeři jsme si vyměňovali novinky. Slyšel, že je královna samodruhá a mluvil o tom, ale pro tuto chvíli jsem to nechal být a místo toho jsem se zeptal, jak bylo ve Viroconiu. Ector se zúčastnil královské rady a teprve nedávno se vrátil domů.
"Úspěch?" opáčil v odpověď na mou otázku. "Těžko říct. Účast byla dobrá. Coel z Rhegedu, samozřejmě, a všichni z téhle končiny" – jmenoval půl tuctu sousedů – "až na Riocata z Verterae, který vzkázal, že je nemocný."
"Zdá se, že mu nevěříš?"
"Kdybych uvěřil všemu, co říká šakal," řekl Ector důrazně, "lízal bych jejich plivance. Ale vlci tam byli v plném počtu, tak co záleží na mrchožroutech!"
"Strathclyde?"
"Ach, Caw tam samozřejmě byl. To víš, Piktové v západní půlce jeho země vyvolali nepokoje – když se to tak vezme, kde je nevyvolávají? A i když je Caw sám Pikt, přidá se ke každému plánu, který mu pomůže udržet to divoké území pod kontrolou, takže byl myšlence na svolání rady nakloněn. Jsem přesvědčený, že se zapojí. Jiná věc je, jestli dokáže udržet na uzdě tu bandu svých synů, které naplodil. Slyšel jsi, že jeden z nich, Heuil, takový ničema nevycválaný – člověk by řekl, že je sotva tak starý, aby uzvedl kopí – tak tenhle Heuil se letos na jaře násilím zmocnil jedné z Morienových dcer, zrovna když se ubírala do kláštera, jemuž ji otec hned po narození zaslíbil? Na tu si troufl pozvednout kopí! Než se to její otec dozvěděl, byla s ním už za hranicemi a ve stavu krajně nevhodném pro jakýkoli klášter, byť i ten nejshovívavější." Uchechtl se. "Morien ho přirozeně obvinil ze znásilnění, ale všichni se smáli, a tak z toho vytěžil, co se dalo: Strathclyde musí samozřejmě platit, a teď seděli s Morienem ve Viroconiu na radě v lavicích proti sobě, a Heuil tam nebyl vůbec. Dobrá, dobrá, ale souhlasili s tím, že svůj spor urovnají. Král Uther to zvládl docela dobře, takže když počítáme Rheged a Strathclyde, stojí půlka severní hranice pevně za králem."
"A druhá půlka? Co je s Lotem?"
"S Lotem?" Ector odfrkl. "Ten chvastoun! Ten by slíbil spojenectví i ďáblovi a Hekaté dohromady, kdyby to jemu osobně vyneslo aspoň pár akrů. Na Británii mu záleží asi tolik jako tomu psovi u krbu. Ještě míň. Ten a celá divoká smečka jeho bratříčků posedávají na té své studené skále a bojovat budou, jen když se jim zaplatí. A to je všechno."
Odmlčel se, zahleděl se do ohně a nohou pošťouchl psa, který ležel nejblíž; ten radostně zazíval a přitiskl uši k hlavě.
"Ale mluví dobře a možná že ho zbytečně očerňuji. Časy se mění a i takoví barbaři, jako je Lot, by už měli nahlédnout, že když se všichni nezavážeme silnou přísahou a nedodržíme ji, nadejde znovu Rok potopy."
Neměl na mysli současné záplavy, ale rok velké invaze před sto lety, kdy se Piktové a Sasové ve spojení se Skoty z Irska přehoupli se sekerami a ohněm přes Hadriánův val. Tehdy byl velitelem Maximus v Segontiu. Zahnal je zpátky a rozdrtil je, a získal tak pro Británii na čas mír; pro sebe pak říši a zajistil si vstup do legend.
Řekl jsem: "Lothian je klíčem Utherovy zamýšlené obrany, je ještě důležitější než Rheged a Strathclyde. Slyšel jsem – nevím, je-li to pravda –, že se na Alaunusu usadili Anglové a že od smrti mého otce vzrostla síla anglijských Federovaných jižně od Yorku podél řeky Abusu na dvojnásobek?"
"Je to pravda." Mluvil vážně. "A jižně od Lothianu je na pobřeží už jenom Urien, další takový mrchožrout, který přebírá to, co zbylo po Lotovi. Ale možná, že jemu taky křivdím. Oženil se s Lotovou sestrou, takže s ním bude muset táhnout za jeden provaz. Když už mluvíme – "
"O čem?" zeptal jsem se, když se odmlčel.
"O sňatcích." Zamračil se, pak se ušklíbl. "Kdyby to nebylo tak sakramentsky nebezpečné, bylo by to zábavné. Víš, že Uther má nemanželskou dcerku – zapomněl jsem, jak se jmenuje –, může jí být takových sedm nebo osm roků?"
"Morgause. Ano, pamatuji se na ni. Narodila se v Bretani."
Morgause bylo Utherovo dítě z mimomanželského vztahu s jednou dívkou z Bretaně, která ho následovala do Británie v naději, že se s ní ožení, neboť byla z dobré rodiny a pokud bylo známo, tak byla jedinou ženou, která mu kdy porodila dítě. (Bylo vždy předmětem velkého údivu a mnoha dohadů v soukromí i na veřejnosti mezi Utherovými vojáky, jak jen to dělá, že za sebou nenechává celý voj panchartů jako semenáčků, které vyraší poté, co rozsévač projde brázdou. Ale nakolik bylo veřejně známo, tato dívka byla jediná. Věřím, že Uther také o jiné nevěděl. Byl to čestný a štědrý muž, a žádná dívka s ním nepřišla o nic jiného než o své panenství.) Dítě uznal a i s jeho matkou je vydržoval v jednom ze svých domů, a když se matka provdala za šlechtice z jeho družiny, vzal si holčičku k sobě. V Bretani jsem ji jednou

dvakrát zahlédl, bylo to hubené světlovlasé dítě s velkýma očima a jemnými sevřenými ústy.
"Co je s Morgause?" zeptal jsem se.
"Uther vystrčil tykadla a zkoumal možnost provdat ji za Lota, až bude zralá na vdavky."
Upřel jsem na něho pohled. "A co na to Lot?"
"Ech, kdybys ho viděl, to by ses nasmál. Při pomyšlení, že by se měl spokojit s Utherovým panchartem, se mračil jako čert. Ale z opatrnosti mluvil sladce, pro případ, že by král neměl na vdávání jinou dceru, narozenou ve správné posteli. Levobočci a jejich druhové či družky dědili království už v minulosti. Až na tebe, samozřejmě."
"Samozřejmě. Takže Lot hledí až tak vysoko?"
Krátce přisvědčil. "Až k Nejvyššímu králi, dej na má slova."
Strávil jsem tuto novinu se svraštělým čelem. S Lotem jsem se nikdy nesetkal; byl tehdy jen o málo starší než já, krátce po dvacítce, ale třebaže bojoval pod otcovým praporem, naše stezky se nikdy nezkřížily. "Takže Uther chce k sobě Lota připoutat a Lot je ochoten dát se připoutat? Ať už je Lot veden jen vlastní ctižádostí nebo ne, znamená to, že až přijde čas, bude bojovat na straně Nejvyššího krále? A Lothian je naše hlavní bašta proti Anglům a dalším nájezdníkům ze severu."
"Jo, jo, bude bojovat," souhlasil Ector. "Ledaže by mu Anglové nabídli větší úplatek než Uther."
"Myslíš to vážně?" Znepokojilo mě to. Ector, třebaže rád blufoval, byl bystrým pozorovatelem a málokdo věděl o změnách a přesunech moci na našem pobřeží více než on.
"Možná že trochu přeháním. Ale na můj vkus je Lot bezohledný a ctižádostivý a tahle kombinace znamená nebezpečí pro každého panovníka, který ho nemůže uspokojit."
"Jaké má vztahy s Rhegedem?" Myslel jsem na to, že by tady, patrně v Galavě, žilo dítě, a Lot by byl nedaleko odtud, směrem na severovýchod, za Penninami.
"Och, přátelské, přátelské. Jsme asi takoví přátelé jako dva velcí ohaři, kteří mají každý svou misku plnou masa. Ne, zatím není třeba dělat si starosti, a možná to nebude třeba nikdy. Zapomeň na to a napij se." Sám si pořádně přihnul, pak odložil pohár a utřel si ústa. Vzápětí na mě upřel pronikavý a zvědavý pohled. "Tak co? Vyklop to, chlapče. Přece jsi sem nevážil cestu jen kvůli dobré večeři a řečem starého sedláka. Pověz, čím mohu posloužit Ambrosiovu synovi?"
"Tvou službu bude potřebovat Ambrosiův synovec," řekl jsem, a pak jsem mu všechno vypověděl. Vyslechl mě beze slova. Přese všechnu svou vřelost a srdečnost nejednal Ector nikdy bez rozmyslu či unáhleně. Byl to chladně myslící a uvažující důstojník; neocenitelný člověk za všech okolností, v lítém boji stejně jako za dlouhého a vytrvalého obléhání. Až na pronikavý překvapený pohled, který na mě vrhl, a svraštělé čelo, když jsem mu řekl o králově rozhodnutí svěřit mi dítě do opatrování, naslouchal bez pohnutí a neodtrhl ode mne oči.
Když jsem skončil, zavrtěl se. "Vida, vida… Hned na začátku ti řeknu jedno, Merline; jsem šťastný a hrdý na to, že se obracíš na mne. Víš, jak rád jsem měl tvého otce. A abych ti pravdu řekl, chlapče –" odkašlal si, chvilku váhal, pak odvrátil zrak k ohni a mluvil dál: "– vždycky mě bolelo srdce, že jsi levoboček. Ani ti nemusím připomínat, že to říkám jen mezi těmito čtyřmi stěnami. Ne že by Uther jako Nejvyšší král byl špatný, ale – "
"Mnohem lepší, než bych byl já," řekl jsem s úsměvem. "Můj otec často říkal, že Uther a já dohromady máme některé vlastnosti dobrého krále. Snil o tom, že jednoho dne takového panovníka stvoříme. Nuže, toto bude on." Dodal jsem, když zvedl hlavu: "Ach, já vím, dítě ještě nenarozené. Ale až dosud všechno odehrávalo tak, jak jsem věděl, že to musí být; dítě zplozené Utherem, který mi je dá na vychování. Vím, že je to on. Věřím, že to bude takový král, jakého tato ubohá země dosud neměla, a možná už nikdy nebude mít."
"Řekly ti to hvězdy?"
"Bylo to v nich psáno, a kdo jiný píše mezi hvězdami než bůh?"
"Budiž, dej bůh, aby to tak bylo. Blíží se doba, Merline, možná že to nebude napřesrok ani za pět, ba ani za deset let, ale blíží se ta doba, kdy dojde opět k Potopě, a prosme boha, aby se jí tentokrát postavil král s Maxenovým mečem v ruce."
Prudce otočil hlavu. "Co je to? Co je to za zvuk?"
"To jen vítr ševelí v tětivách luků."
"Připadá mi, jako by to byla harfa. Zvláštní. Co je, chlapče? Proč se tak díváš?"
"Ale nic."
Ještě okamžik na mne pochybovačně hleděl, pak něco zabručel a ztichl, a kolem nás se rozezněly jakési dlouhé naléhavé tóny, chladná hudba, doléhající přímo z vesmíru. Vzpomněl jsem si, jak jsem jako dítě ležel a pozoroval hvězdy a naslouchal hudbě, kterou prý hvězdy vyluzují svým pohybem po obloze. Muselo to znít nějak takhle, říkal jsem si. Přišel sloužící s náručí polen, aby přiložil na oheň, a zvuk utichl. Když odešel a zavřel za sebou dveře, Ector se ujal slova zcela jiným tónem. "Dobrá, udělám to, samozřejmě, a s hrdostí. Máš pravdu, nezdá se, že by v nejbližších letech měl Uther na chlapce dost času, a bylo by proto těžké zajistit jeho bezpečnost. Na Tintagelu by se to zvládlo, ale jak říkáš, tam je Cador… Král ví, že se obracíš na mne?"
"Ne. A zatím mu to neřeknu."
"Vážně?" Chvilku o tom uvažoval a vraštil čelo. "Myslíš, že se s tím spokojí?"
"Je to možné. Nevím. Pokud jde o Bretaň, nijak zvlášť na mě nenaléhal. Myslím, že teď právě se tím chce zabývat tak málo, jak jen to je možné. Jiná věc je –" ironicky jsem se pousmál – "že jsme s králem uzavřeli příměří, ale nebudu spoléhat, že bude mít dlouhé trvání; a proto – sejde z očí, sejde z mysli. Mám-li se ujmout výchovy dítěte, pak bude rozumnější držet se od Nejvyššího krále co nejdále."
"Ach ano, taky jsem o tom slyšel. Nikdy se nevyplácí pomáhat králům plnit přání jejich srdce. Bude chlapec pokřtěný?"
"Královna na tom trvá, takže bude pokřtěn v Bretani, budu-li to moci zařídit. Bude se jmenovat Artuš."
"Budeš jeho kmotrem?"
Zasmál jsem se. "Pouhá skutečnost, že jsem sám nebyl nikdy pokřtěn, mě, myslím, vyřazuje ze soutěže."

Zablýskly se mu zuby. "Zapomněl jsem, že jsi pohan. Těší mě, co říkáš o chlapci. Jinak by s tím byla spousta potíží."
"Mluvíš o své ženě? Je tak velice zbožná?"
"Je chudák," řekl, "po smrti našeho druhorozeného jí nic jiného nezbylo. Další prý už nebude. Vlastně to bude milost od pánaboha, přijde-li ten chlapec do našeho domu; můj synek Cei je na to, že mu jsou teprve tři roky, svéhlavý malý zbojník, a ženy ho rozmazlují. Bude dobře, když tu bude druhé dítě. Jak říkáš, že se bude jmenovat? Artuš? Necháš na mně, abych o tom pohovořil s Drusillou? I když není pochyb, že bude stejně potěšena jako já. A na to, že je to žena, je velice skoupá na slovo. U nás bude v bezpečí."
"Tím jsem si jistý. Není třeba, aby mi to říkaly hvězdy." Když jsem mu začal děkovat, přerušil mě.
"Dobrá, dohodnuto. O podrobnostech se domluvíme později. Večer o tom pohovořím s Drusillou. Doufám, že se pár dnů zdržíš."
"Děkuji ti, ale nemohu – zdržím se jen tak dlouho, abych si odpočinul já i můj kůň. V prosinci musím být na Tintagelu a domů bych měl dorazit dřív, než se vrátí Ralf z Bretaně. Mám spoustu zařizování."
"Škoda. Ale vždyť se vrátíš. Budu se těšit." Široce se usmál a opět pošťouchl psy. "Rád tě uvítám v naší domácnosti jako vychovatele nebo v jakémkoli jiném postavení, které si zvolíš, aby ti zaručovalo určitý nárok na chlapce. Já sám bych rád viděl Ceie trochu vycválaného. Možná že se k tobě bude chovat slušněji, když si bude myslet, že ho za neposlušnost proměníš v ropuchu."
"Mou specialitou jsou netopýři," usmál jsem se. "Jsi velice laskavý a nikdy ti nepřestanu být dlužníkem. Ale najdu si vlastní střechu nad hlavou."
"Koukni, hochu, Ambrosiův syn nebude bloumat po mé zemi a hledat střechu nad hlavou, když mu mohu nabídnout čtyři stěny a ohniště. Proč bys nebydlel tady?"
"Protože by mě mohl někdo poznat, a tam, kde bude v několika nejbližších letech Merlin, tam budou lidé hledat Artuše. Ne, nesmím se dát poznat. Dům tak velký, jako je tento, je pro mne nebezpečný. Měj mé díky, ale čtyři stěny nejsou pro mne vždycky tím nejlepším útočištěm."
"Ach ano. Nějaká jeskyně, co? Inu, pár jich tu v okolí prý je, ale musel bys z nich napřed vyhnat vlky. Rozumím ti, sám víš nejlíp, co dělat. Ale pověz mi, co je s královnou? Nezmínil ses, co na to všechno říká ona? Která žena by dovolila, aby jí první dítě odnesli z lože, kde je porodila, a nikdy by se nepokusila uvidět je nebo dát se mu poznat?"
"Královna pro mne tajně poslala a požádala mě, abych se ho ujal. Vím, že trpěla, ale je to králova vůle a ona moc dobře ví, že jde o víc než o vrtoch zrozený z hněvu; vidí všechna nebezpečí stejně tak jako on. A ona je především královna a pak teprve žena." Pak jsem opatrně dodal: "Myslím, že královna není žena stvořená pro rodinný život o nic víc než Uther. Jsou si mužem a ženou mezi sebou, ale mimo lože jsou králem a královnou. Možná že v budoucnosti bude Ygraine přemýšlet a klást otázky; ale to je budoucnost. V této chvíli je s jeho odchodem smířena."
Hovořili jsme do pozdní noci a nakolik to bylo možné, řešili jsme detaily pro budoucnost. Artuš zůstane v Bretani do tří do čtyř roků, a pak ho Ralf ve vhodném čase přepraví přes moře do Ectorova domu.
"A ty?" zeptal se Ector. "Kde budeš ty?"
"Nebudu v Bretani ze stejných důvodů, pro něž nemohu bydlet tady. Prostě zmizím, Ectore. Kouzelníci mají takový talent. A až se znovu objevím, udělám to tak, abych odvedl pozornost lidí od Bretaně i od Galavy." Když se mne vyptával dál, rozesmál jsem se a odmítl jsem mu cokoli vysvětlovat.
"Po pravdě řečeno, nemám ještě pevný plán. Podívej, zdržel jsem tě od spánku už dost dlouho. Tvojí ženě bude vrtat hlavou, s jakým to tajemným mužem jsi se zavřel na tolik hodin. Omluvím se jí, jen co mě ráno představíš."
"A já se omluvím teď hned," řekl a zvedl se. "Ale takové omluvy přednáším s radostí. Víš, Merline, přicházíš o hodně, ale to ty nemůžeš vědět."
"Ale vím," řekl jsem.
"Víš to? Pak si ale musíš myslet, že žít bez ženy stojí za to?"
"Pro mne ano."
"V tom případě se do tvé chladné postele jde tudy," řekl a podržel mi dveře.

KAPITOLA 11

Chlapec se narodil den před Božím hodem vánočním, hodinu před půlnocí.
Těsně před porodem jsme byli já a dva další šlechtici, určení za svědky, povoláni do královniny ložnice, kde byl Gandar s Marcií a dalšími ženami z královniny družiny. Jednou z nich byla mladá žena jménem Branwen, která nedávno porodila mrtvé dítě; ta se měla stát chlapcovou kojnou. Když všechno skončilo, dítě bylo umyto a zavinuto do plenek a královna usnula, odjel jsem z hradu a vydal se směrem na Dimilioc. Avšak jen co byla světla z vrátnice mimo dohled, navedl jsem koně po prudce klesající stezce do údolí, které se táhne z výšin nad tímto mysem až dolů na pobřeží.
Hrad Tintagel byl zbudován na ostrohu; je to téměř ostrov, převislá skála, čnící nad hrůzostrašným mořem, a s pevninou ji spojuje pouze úzký přírodní chodníček. Útesy po obou stranách tohoto chodníčku spadají kolmo dolů k malým zátokám a oblázkovým břehům, schovaným pod nimi. Jeden takovýto chodníček, úzký a zrádný, průchodný jen za odlivu, vede až k čelní stěně útesu, kde je na úpatí hradní stěny malá branka. Je to postranní tajný vchod do hradu. Uvnitř je úzké kamenné schodiště, vedoucí ke dveřím do soukromých královských pokojů.
V polovině schodiště je široká podesta a strážnice. Tam jsem měl čekat, až bude dítě připraveno na cestu v zimním chladu. Stráž tam nebyla; už před několika měsíci dal král zadní branku uzavřít a ze strážnice prorazit jiný vchod do hlavních prostor hradu. Pro dnešní večer byla postranní branka otevřena, ale vrátný v ní nebyl. Čekal tam pouze Ulfin, králův sloužící, a Valerius, jeho přítel a důvěryhodný důstojník, kteří mě vpustili dovnitř. Valerius mě zavedl do vrátnice, zatímco Ulfin sešel po skalnatém chodníčku dolů do zátoky, aby se postaral o mého koně. Ralf se mnou nebyl.

Staral se, aby na nás bretonská loď podle svého slibu počkala, a měl také přivést koně a hlídkovat noc co noc v zátoce pod tajnou stezkou.
Čekal jsem dva dny a dvě noci. Ve strážnici byl kavalec a Ulfin sám rozdělal oheň, aby ze strážnice vypudil zastaralý chlad, a čas od času mi přinášel něco k jídlu, dřevo na přiložení a novinky z komnat nad schodištěm. Byl by tam čekal se mnou, kdybych mu to byl dovolil; byl mi pořád ještě vděčný za jistou laskavost, kterou jsem mu kdysi prokázal, a myslím, že jím králův nevděk otřásl. Ale poslal jsem ho zpátky na jeho místo ke královniným dveřím a trávil čas čekání sám. Na druhé straně podesty, ve vnější hradní stěně a proti vchodu do strážnice byly jiné dveře, vedoucí ven na úzkou plošinu, do výše pasu lemovanou cimbuřím. Nebylo sem vidět z žádného hradního okna, a dole pod ní, mezi hradní zdí a mořem, byl travnatý plácek, svažující se k hraně kolmých útesů. V létě toto místo ožívalo hnízdícími mořskými ptáky, ale teď, vprostřed zimy, bylo holé a jiskřilo mrazem. Zdola bez ustání doléhal syčivý uspávající hukot zimního moře.
Každý den na úsvitu a při západu slunce jsem vycházel na tuto plošinu a díval se, mění-li se počasí. Ale po tři dny bylo pořád stejné. Vzduch byl studený a tráva pode mnou, šedá jinovatkou, byla sotva patrná v husté mlze, která halila celý hrad od neviditelného moře pod neviditelnými útesy až po bledou skvrnu tam, kde se zimní slunce pokoušelo rozsvítit oblohu. Pod příkrovem mlhy bylo moře klidné, tak klidné, jak je to na tomto běsnícím pobřeží obvyklé. Pokaždé o půlnoci, než jsem ulehl, vycházel jsem do mrazivé tmy a díval se vzhůru po hvězdách. Ale neviděl jsem nic než beztvarý mlžný opar.
Třetí noci se přihnal vítr. Mírný vánek od západu, který se přehoupl přes cimbuří, vklouzl pode dveře a modře rozechvěl plameny na březových polenech. Napřímil jsem se a poslouchal. Měl jsem ruku na klice, když jsem v tichu zaslechl shora ze schodiště jakýsi zvuk. Dveře královniných pokojů se otevřely a opět se tiše zavřely. Otevřel jsem dveře a pohlédl vzhůru.
Kdosi stál nahoře nad schodištěm; žena zahalená v plášti cosi nesla. Vkročil jsem na podestu a světlo ze strážnice mě sledovalo – zář ohně a stín.
Byla to Marcia. Viděl jsem, že sklání hlavu nad ranečkem, který drží v náručí, a na tvářích se jí lesknou slzy. Dítě, teple zabalené proti zimnímu chladu. Uviděla mě a podala mi své břímě. "Postarej se o něho," řekla, "postarej se o něho, a bůh chraň jeho i tebe."
Vzal jsem dítě z jejích rukou. Ve vlněných loktuších jsem zahlédl záblesk zlaté tkaniny. "A důkaz?" zeptal jsem se.
Podala mi prsten. Byl to jeden z těch, které jsem často vídal na Utherově prstu, zlatý s červeným jaspisem, v němž byl vyrytý malý dračí kříž. Navlékl jsem si jej na prst a viděl jsem, že než si uvědomila, kdo jsem, instinktivně chtěla protestovat.
Usmál jsem se. "Pouze z bezpečnostních důvodů. Schovám jej pro něho."
"Můj pane princi…" Sklonila hlavu. Pak se rychle ohlédla přes rameno tam, na schodiště, po němž scházela dolů mladá žena Branwen v kápi a pláštěnce, a Ulfin, který nesl její věci. Marcia se rychle obrátila ke mně a položila ruku na mou paži. "Povíš mi, kam ho odvážíš?" Byla to šeptem vyslovená prosba.
Zavrtěl jsem hlavou. "Lituji. Bude lépe, když to nikdo nebude vědět."
Mlčela, rty se jí chvěly. Pak se napřímila. "Dobrá. Ale slibuješ, že se mu nic nestane? Nežádám tě o to jakožto muže, ba ani jako prince. Žádám tě jako toho, kdo je obdařen mocí. Bude v bezpečí?"
Ygraine tedy neřekla nikomu nic, ani Marcii. Marciino tušení, pokud jde o budoucnost, bylo pouhým tušením. Ale v nadcházejících dnech budou obě tyto ženy pociťovat trpkou potřebu svěřovat se jedna druhé. Bylo by kruté ponechat královnu osamocenou s tím, co ví a v co doufá. Není pravda, že ženy neudrží tajemství. Když milují, lze jim důvěřovat až za hrob, zdravému rozumu navzdory. To je jejich slabost a jejich velká síla.
Zahleděl jsem se Marcii na okamžik do očí. "Bude králem," řekl jsem. "Královna to ví. Ale v zájmu dítěte to nesmíš nikomu říci."
Neodpověděla, opět sklonila hlavu. Ulfin a Branwen už došli k nám. Marcia se něžně sklonila a odtáhla šálu z tvářičky dítěte. Spalo. Víčka, tak zvláštně plná, ležela na zavřených očích jako bledé lastury. Na hlavičce měl husté černé chmýří. Marcia se sklonila a lehce ho políbila na hlavičku. Nerušeně spal. Pak zase přitáhla vlněný šál a tvář zakryla, a laskavýma zkušenýma rukama lépe uložila balíček v mém náručí. "Drž mu hlavičku takhle. Dáš pozor, až půjdeš po chodníčku dolů?"
"Dám pozor."
Otevřela ústa, chtěla ještě něco dodat, ale pak rychle zavrtěla hlavou a viděl jsem, jak se jí po tváři kutálí slza a padá na dětskou loktuši. Náhle se otočila a pustila se po schodech nahoru.
Nesl jsem dítě po tajné stezce. Valerius šel první s taseným mečem, za mnou šla s Ulfinovou pomocí Branwen. Když jsme sešli dolů a vstoupili na harašící oblázky, vydělil se z nekonečné temnoty útesů Ralfův stín; slyšeli jsme, jak nás rychle a s úlevou zdraví, a vzápětí oblázky zachrastily pod koňskými kopyty.
Pro Branwen přivedl mezka, silné zvíře pevného kroku. Pomohl jí do sedla a pak jí podal dítě. Přivinula je k sobě do tepla své pláštěnky. Ralf vyskočil na svého koně a chopil se otěží mezka. Já vedl nákladního mezka. Tentokrát jsem hodlal cestovat jako potulný zpěvák – harfeník má přístup na dvory královské, kam se podomní lékař nedostane –, a tak byla k sedlu mezka připoutána moje harfa. Ulfin mi podal otěže a podržel mého valacha; byl svěží a dychtil po pohybu, aby se zahřál. Poděkoval jsem, rozloučil se a pak se Ulfin s Valeriem vydali na zpáteční cestu vzhůru po útesu. Postranní branku za sebou opět uzavřou.
Navedl jsem svého koně proti větru. Ralf a mladá žena už vedli svá zvířata do svahu. Viděl jsem nad sebou čekající matné postavy a bledý ovál Ralfovy tváře, který se otočil a pozoroval mě. Pak zvedl ruku a kamsi ukázal. "Podívej!"
Obrátil jsem se.
Mlha se zvedla a odhalila jiskřící oblohu. Vysoko nad hradním ostrohem sílil v mlžném oparu bledý svit luny. Potom se

rozpadl poslední mrak, vzdouvající se před západním větrem jako plachetnice hnaná k Bretani, a v jeho brázdě, zářící ve třpytu menších hvězdiček, rostla velká hvězda, ta, co svítila oné noci, kdy zemřel Ambrosius, a teď plála klidně na východě, oznamujíc narození vánočního krále.
Ostruhami jsme pobídli koně a vydali se směrem, kde na nás čekala loď.

KAPITOLA 12

Vítr byl příznivý, vytrvale nás hnal do Bretaně, takže pátého dne plavby se na úsvitu vynořilo před našimi zraky Divoké pobřeží. Tam není moře nikdy klidné; útesy, vysoké a nebezpečné, v ranním světle černě strměly a zuby moře bíle ohlodávaly jejich paty; ale jakmile jsme obepluli mys Vindanis, moře polehlo a zklidnilo se. Dokonce jsem mohl vyjít z kajuty – právě včas, abych viděl, jak se blížíme k přístavišti, které leží na jih od Kerrecu a které před mnoha lety zbudoval můj otec s králem Budecem, když tam shromažďovali invazní síly.
Ráno bylo pokojné, lehce mrzlo a na polích se perlila řídká mlha. Země kolem je rovinatá, slatiny se táhnou do vnitrozemí, kde vítr vymývá trávu solí, a na míle daleko tu neroste nic než borovice a větrem olámané hloží. Úzké potůčky se řítí po strmých bahnitých březích dolů do zátok a fjordů, které se všude zakusují do pobřeží; při odlivu se to na mělčinách jen hemží korýši a všude se tam rozléhá hlasitý křik brodivých ptáků. Je to bohatá země, přestože působí dojmem takové sveřeposti, a poskytla útočiště nejen Ambrosiovi a Utherovi, když Vortigern zavraždil jejich bratra krále, ale stovkám dalších uprchlíků, kteří utíkali před Vortigernem a hrozbou saského teroru. Už tehdy shledali, že některé končiny jsou obydlené Kelty z Británie. Když sto let předtím uspořádal císař Maximus tažení na Řím, probojovali se ti britští vojáci, kteří jeho porážku přežili, do této přátelské země, kde našli útočiště. Někteří se vrátili domů, ale mnoho jich tu zůstalo, oženili se a usadili se tady; můj příbuzný, král Hoel, pocházel právě z takovéto rodiny. Britů se tu usadilo tolik, že lidé nazývali tento poloostrov také Británií, a to Menší Británií vzhledem k tomu, že jejich vlast byla známá pod jménem Větší Británie. V jazyku, jímž se zde hovořilo, bylo ještě možno rozpoznat ten, jímž se mluvilo doma, a lidé uctívali stejné bohy, v zemi však zjevně přetrvávaly vzpomínky na starší bohy, a vůbec to tu bylo zvláštní. Viděl jsem, že Branwen na palubě zírá přes brlení s očima doširoka rozevřenýma a užaslou tváří, a dokonce i Ralf, který tu byl už předtím jako můj posel, měl ve tváři posvátnou úctu, když jsme se blížili k pobřeží a on spatřil za chatrčemi a hromadami sudů a žoků první řady kráčejících kamenů.
Ty vroubí pole Menší Británie – jedna řada za druhou, jako staří šediví válečníci na čekané, jako armády mrtvých. Lidé říkají, že tu stojí od počátku věků. Nikdo neví proč, ani jak se sem dostaly Ale já jsem už dávno věděl, že je nevztyčili obři ani bohové, ba ani kouzelníci, ale lidští inženýři, jejichž obratnost přežívá už jenom v písních. Této obratnosti jsem se naučil, když jsem jako chlapec žil v Bretani; lidé jí říkají magie. Možná mají pravdu, co já vím. Jedna věc je jistá, třebaže kameny vyzdvihly ruce lidí, kteří se už dávno rozpadli v prach vyživující kořeny, bohové, jimž sloužili, sem ještě přicházejí. Když jsem v noci mezi kameny, cítil jsem v zádech oči.
Ale teď svítilo slunce, zlatilo žulové dlaždice a vrhalo na zmrzlou zemi modře se naklánějící stíny kamenů. Na nábřeží bylo už rušno; vozy stály připravené k nakládání a muži a chlapci pobíhali kolem, zaměstnaní vázáním lodi a jejím vykládáním. Byli jsme jedinými cestujícími, ale poutníkům ve skromném střízlivém šatu nikdo nevěnoval více než jeden pohled; hudebník s harfou mezi zavazadly, po jeho boku manželka s dítětem a jejich sloužící. Ralf vzal dítě z náručí Branwen a podepíral ji, když bázlivě scházela dolů po lodní lávce. Mlčela, byla pobledlá a těžce se o něho opírala. Když se k ní sklonil, uvědomil jsem si, jak se z chlapce – zdálo se, že to přišlo tak náhle – změnil v muže. Šlo mu teď na šestnáctý, a přestože Branwen byla možná o rok starší než on, mohl být Ralf považován za jejího manžela spíše než já. Vypadal čile a vesele, v novém čistém šatu byl štíhlý jako jarní kohoutek. Cítil jsem, jak se nábřeží pode mnou houpá a kymácí, jako bych byl pořád ještě na nakloněné palubě, a rozmrzele jsem si pomyslel, že Ralf je jediný z celé naší společnosti, který přežil tu plavbu ve zdraví.
Doprovod, který domluvil, na nás čekal. Nebyl to vojenský doprovod, jaký nám chtěl král Hoel poskytnout, ale prostě nosítka mezi dvěma mezky pro Branwen a dítě, a s nimi mezkař a další muž, který přivedl koně pro mne a pro Ralfa. Tento muž vykročil, aby mě pozdravil. Podle jeho chování jsem usoudil, že je to důstojník, i když na sobě neměl uniformu a z ničeho nebylo patrné, že tyto muže pro nás poslal král. Kromě toho bylo jasné, že důstojníkovi o nás nebylo řečeno nic kromě toho, že nás má zavést do města a ubytovat, dokud pro nás král nepošle.
Pozdravil mě zdvořile, ne však tak vybraně, jak by odpovídalo mému postavení. "Buď vítán, pane. Král tě pozdravuje a já tě mám doprovodit do města. Doufám, že cesta byla příjemná."
"Všichni to tvrdí," řekl jsem, "ale já ani tato paní nemáme chuť věřit jim."
Zasmál se. "Všiml jsem si, že paní je trochu zelená. Vím, jak se cítí. Já si na moře také nepotrpím. A ty, pane? Dojedeš do města na koni? Je to něco přes míli."
"Pokusím se," řekl jsem. Vyměňovali jsme si zdvořilosti, zatímco Ralf usadil Branwen do nosítek a zatáhl záclonky proti rannímu chladu. Když usedla v teple, dítě se probudilo a dalo se do pláče. Artuš měl dobré plíčky, to se musí nechat. Patrně jsem sebou trhl, neboť důstojník se zatvářil pobaveně. Řekl jsem suše: "Jsi ženatý?"
"To jsem."
"Někdy jsem uvažoval, bez čeho bych se mohl obejít. Teď to začínám vědět."
Zasmál se tomu. "Vždycky tomu lze nějak uniknout. Je to ten nejlepší důvod, proč se stát vojákem. Nasedneš, pane?"
Do města jsme jeli bok po boku. Kerrec byla poměrně velká osada, zpola civilní, zpola vojenská, obehnaná hradbami a vodním příkopem, soustředěná kolem kopce uprostřed, na němž stála králova pevnost. Nedaleko cesty šplhající se do kopce byl dům, v němž žil v letech svého exilu můj otec; společně s králem Budecem shromáždil a vycvičil vojsko, které se vylodilo v Británii, aby ji vrátilo do rukou toho, jenž byl jejím zákonitým králem.
A teď se možná její příští a větší král nachází po mém boku a zdravě vřiská, zachumlaný v nosítkách, nesen právě po

dřevěném mostě přes vodní příkop a městskou bránou do Kerrecu.
Můj společník klusal vedle mne mlčky. Za námi jeli klidně ostatní; bavili se spolu a jejich hlasy a klapot koňských kopyt na kamenné dlažbě i cinkání udidel mi připadalo v tom tichém zamlženém úsvitu velice hlasité. Město se právě probouzelo. Kohouti na dvorcích a na smetištích kokrhali; tu a tam byly otevřené dveře a ženy, zahalené do loktuší, vláčely úvodem do každodenního díla vědra s vodou nebo náruče dřeva na podpal.
Rozhlížel jsem se kolem sebe a byl jsem svému společníkovi vděčný za mlčení. Připadalo mi, že za pouhých pět let, co jsem ve městě nebyl, se úplně změnilo. Ovšem, nelze odvelet stálé vojsko z města, kde bylo shromážděno a po léta cvičeno, aby po něm nezůstala mušle vracející ozvěnu. Je pravda, že vojsko kvartýrovalo převážně za městskými hradbami; tábor byl samozřejmě už dávno zbouraný a na jeho místě byly opět Pastviny. Ve městě sice zůstalo vojsko krále Budece, ale obvyklé hemžení a atmosféra smysluplnosti a očekávání, tak typická pro toto město za časů mého otce, byly ty tam. V ulici inženýrů, kde jsem prožíval u Tremorina svá učednická léta, bylo pár dílen otevřených, a časné hodině navzdory tam už zvonila kovadlina, ale ono ovzduší smysluplnosti zmizelo zároveň s vojskem a křikem a na dílny padla jakási bezútěšnost. Byl jsem rád, že cesta nevedla kolem domu mého otce.
Byli jsme ubytováni u sympatických manželů, kteří nás uvítali; Branwen s děťátkem doprovodili rovnou do jakési ženské pevnosti, zatímco já byl uveden do pěkné místnosti, v níž hořel oheň a bylo prostřeno k snídani. Sluha přinesl dovnitř zavazadla a byl by zůstal, aby mě obsloužil, ale Ralf ho propustil a obsluhoval mě sám. Přikázal jsem mu, aby se najedl se mnou a on to udělal, veselý a energický, jako by poslední týden trávil nicněděláním. Když jsme dojedli, zeptal se mě, jestli chci jít ven a prohlédnout si město. Dovolil jsem mu jít ven s tím, že já raději zůstanu doma. Jsem silný muž a neunavím se tak snadno, ale potřeboval jsem více než jednu míli na pevné zemi a dobrou snídani, abych zahnal vyčerpanost ze zimní plavby a trýznivé nutkání zvracet. Proto jsem Ralfovi řekl pouze, aby se podíval, je-li o Branwen a dítě dobře postaráno, a když odešel, oddal jsem se odpočinku a čekal na královo pozvání.
Přišlo v čase, kdy se rozsvěcují lampy, a Ralf zároveň s ním, oči navrch hlavy a přes ruku roucho z měkké česané vlny, obarvené na sytou temnou modř, lem vyšitý zlatou a stříbrnou nití.
"To ti posílá král. Oblékneš si je?"
"Samozřejmě. Neudělat to by bylo velkou urážkou."
"Ale to je princovské roucho. Lidé budou zvědaví, kdo jsi."
"Žádné princovské. To je čestné roucho pro pěvce. Tohle je civilizovaná země, Ralfe, stejně jako ta moje. Tady se netěší velké úctě jen princové a vojáci. Kdy mě král Hoel přijme?"
"Řekl, že za hodinu. Přijme tě o samotě, dříve než vystoupíš ve velké síni. Čemu se směješ?"
"Krále Hoela naučila nutnost vynalézavosti. Cestovat na Hoelův dvůr jako pěvec s sebou nese jedinou potíž; král totiž vůbec nemá hudební sluch. Ovšem i král bez hudebního sluchu může přijmout pocestného pěvce, aby si vyslechl, co je nového. Proto mě přijme o samotě. A když si mě potom baroni v síni budou chtít poslechnout, nebude tam muset po celou tu dobu sedět."
"Poslal ti také harfu," řekl Ralf a ukázal na nástroj, který stál zahalený vedle lampy.
"Ano, poslal mi ji, ale nikdy nebyla jeho. To je moje harfa." Překvapeně se po mně podíval. Řekl jsem to úsečněji, než jsem měl v úmyslu. Mlčenlivá harfa tu stála netknuta po celý den, ale ke mně mluvila vzpomínkami na dobu, kdy jsem byl v životě skutečně šťastný. Jak chlapec jsem na ni tady v Kerrecu, v otcově domě, hrával téměř každý večer. Dodal jsem: "To je ta, na kterou jsem tady před lety hrával. Hoelův otec ji pro mne zřejmě schoval. Počítám, že od té doby, co jsem na ni naposledy zahrál, se jí nikdo nedotkl. Měl bych ji vyzkoušet. Vybal ji."
Vrznutí dveří ohlašovalo otroka se džberem horké vody. Umyl jsem se a učesal, a pak mi otrok pomohl obléci nádherný modrý šat; Ralf mezitím vybalil harfu a přichystal ji.
Byla větší než ta, kterou jsem si přivezl. Taková menší harfa se snáze přepravuje a při hře ji pěvec drží na kolenou. Toto zde byla stojací harfa s větším rozsahem a silnějším hlasem, který dolehne do všech koutů královské síně. Pečlivě jsem ji naladil a pak jsem sáhl do strun.
Vzpomínka na lásku po dlouhém spánku; opětný návrat k poezii po roce stráveném na tržišti; návrat do věku mladosti po propadu do otupělosti a nehybnosti stáří; vzpomínka na očekávání toho, co život chystá, když jste nejprve na špinavých a vypočítavých prstech vyjmenovali, co nabídl; to všechno je hudba, do níž se hroužíte po dlouhé odmlce. Duše zamává křídly, neohrabaná jako každé ptáče vylétající z hnízda, a znovu se pokouší vzlétnout. Opatrně tápu, probíraje se strunami, hledaje vášeň, která tu v harfě spala, zkoumám a zkouším to, tak jako člověk zkouší jít potmě cestou, kterou znal za denního světla. Šepoty, malá opojení zvukem, trsy tónů drsně tažených. Struny se chvěly, poutaly záři ohně a dlouhé vířící tóny přecházely v píseň.
Byl jednou jeden lovec v měsíčním stínu
a ten chtěl položit do mokřiny zlatou síť.
Zlatou síť, síť těžkou jako zlato.
A přišel příliv a ponořil síť,
tiskl ji hluboko, neviditelnou, a lovec čekal,
schoulen u vody v měsíčním stínu.
Dorazili ptáci létající ve stínu,
stovky a stovky, královská armáda.
Přistáli na vodě, flotila lodí,
královských lodí, stříbrem se skvoucích,
se stříbrnými stěžni, rychlých lodí, nelítostných v boji,
shlukly se na vodě v měsíčním stínu.
Síť pod nimi byla těžká a byla skryta,

čekala, jen je lapit.
Ale on ležel bez hnutí, ten mladý lovec,
se založenýma rukama. Lovče, zatáhni síť.
Tvé děti se dnes večer najedí
a tvá žena tě bude velebit, obratný lovče.
Zatáhl síť, ten mladý lovec, zatáhl pevně a těsně.
Byla těžká, táhl ji na břeh do rákosí.
Byla těžká jako zlato, ale nebylo v ní nic než voda.
Nebylo v ní nic než voda, těžká jako zlato,
a jedno šedé pírko
z křídla divoké husy.
Odpluly lodi, armády, v měsíčním stínu,
a lovcovy děti zůstaly hladové
a jeho žena bědovala.
On však ve spánku snil s pírkem divoké husy v ruce.
Král Hoel byl vysoký statný muž mezi třicítkou a čtyřicítkou. V době, kdy jsem žil v Kerrecu – od svých dvanácti do sedmnácti let –, jsem se s ním vídal zřídka. Byl to bujarý a nadšený bojovník, zatímco já pouhý mladíček, který trávil čas učením v nemocnici a v dílnách. Ale později bojoval ve vojsku mého otce ve Vetší Británii a tam jsme se lépe poznali a měli jsme se docela rádi. Měl velkou chuť k jídlu a tito lidé bývají obvykle dobrosrdeční se sklonem k lenivosti. Od té doby, co jsem ho naposledy viděl, se spravil, a z dobrého bydla byl ve tváři ruměný, ale nepochyboval jsem, že v poli by byl stejný lamželezo jako dříve.
Začal jsem mluvit o jeho otci králi Budecovi a o změnách, jež nastaly, a chvíli jsme se bavili o minulosti.
"Ach ano, byla to krásná léta." S bradou podepřenou pěstí hleděl do ohně. Přijal mě ve svém soukromém pokoji a když nám sluhové podali víno, poslal je pryč. Lovečtí psi leželi nataženi na kožešinách u jeho nohou a ještě se jim zdálo o lovu, na němž strávili tento den. Čerstvě vyčištěná lovecká kopí stála opřena o zeď za jeho křeslem a v jejich ostří se zrcadlil oheň plápolající v krbu. Král se protáhl a řekl melancholicky: "Tak si říkám, kdy zase nadejdou takové časy?"
"Mluvíš o letech bojů?"
"Mluvím o letech Ambrosiovy vlády, Merline."
"Opět nadejdou, tentokrát s tvou pomocí." Zatvářil se zmateně, pak zděšeně a rozpačitě. Mluvil jsem zcela střízlivě, ale on pochopil hlubší smysl. Podobně jako Uther měl rád všechno normální, srozumitelné a obyčejné. "Mluvíš o tom dítěti? O tom panchartovi? Po tom všem, co jsme se doslechli, bude Utherovým následníkem?"
"Ano. Za to ručím."
Pohrával si s pohárem a uhnul očima. "Ach tak. Dobrá, postarám se o něho. Ale pověz mi, proč takové tajnosti? Dostal jsem dopis od Uthera, v němž mě docela otevřeně žádá, abych se o chlapce postaral. Ralf mi toho neřekl o moc víc, než stálo v dopisech, které mi přinesl. Samozřejmě pomohu, jak bude v mých silách, ale nechci se dostat do sporu s Utherem. V dopise mi dal jasně na srozuměnou, že tenhle chlapec je jeho dědicem jen proto, že není nikdo, kdo by vznesl lepší nárok."
"To je pravda. Neobávej se, také nechci, aby mezi tebou a Utherem došlo ke sporu. Člověk přece nehází vzácné sousto na zem mezi dva bojovné psy s vírou, že to to sousto přečká. Dokud se nenarodí chlapec, který by, jak Uther říká, vznesl lepší nárok, přeje si, stejně tak jako já, aby byl v bezpečí. Ví, co dělám – do jisté míry."
"Ach!" Podíval se po mně překvapeně. Nemýlil jsem se v něm. Možná že měl dobrý vztah k Británii, ale nebylo mu proti mysli provést nějaký poťouchlý kousek britskému králi. "Do jaké míry?"
"Myslím tím do té doby, než bude dítě odstavené a vyroste natolik, že bude potřebovat společnost mužů, aby se naučilo všemu, co muž musí umět. Asi tak čtyři roky nebo méně. Pak si ho od tebe vezmu a bude se muset vrátit do Británie. Když se Uther zeptá, kde je, bude se mu to muset říct, ale do té doby – není třeba ho vyhledávat, nemám pravdu? Já sám pochybuji, že se tě Uther vůbec zeptá. Myslím, že kdyby mohl, tak by na to dítě raději zapomněl. V každém případě, bude-li někoho obviňovat, budu to já. Svěřil dítě do mé péče, abych je vychoval, jak považuji za správné."
"Nebude nebezpečné vzít ho zpátky do Británie? Když ho Uther posílá kvůli domácím nepřátelům pryč už teď, myslíš si, že potom to bude lepší?"
"Je to riziko, které bude třeba podstoupit. Jak dítě poroste, chci mu být nablízku. Mělo by být v Británii, a proto to musí být tajné. Nadcházejí zlé časy, Hoele, pro nás pro všechny. Zatím nevidím, co bude dál, ale jedno vím jistě: tento chlapec – tento panchart, chceš-li – bude mít ještě víc nepřátel, než má Uther. Nazýváš ho panchartem; budou mu tak říkat i jiní ctižádostiví lidé. Jeho tajní nepřátelé budou ještě zarytější než Sasové. Proto musí zůstat ve skrytu, dokud nenadejde čas, aby si vzal korunu – a to tak, aby nebylo ani stínu pochybnosti, a dosazen na trůn musí být před zraky celé Británie."
"Musí to tak být? To znamená, že jsi ty věci viděl?" Ale dříve než jsem mohl odpovědět, uhnul z této nejisté půdy a odkašlal si. "Dobrá, postarám se o jeho bezpečí, jak bude v mých silách. Jenom mi řekni, co chceš. Ty víš, co máš dělat, vždycky jsi to věděl. Důvěřuji ti, že nepoškodíš mé dobré vztahy s Utherem." Hlasitě se rozesmál. "Vzpomínám, jak Ambrosius říkal, že tvůj úsudek v politických záležitostech – a to jsi byl ještě mladíček – vydá za deset jiných od ložnicových císařů." Můj otec přirozeně nikdy nic takového neřekl; v každém případě by to sotva řekl Hoelovi, který měl sám právem pověst milovníka, ale vzal jsem to tak, jak to bylo míněno, a poděkoval jsem. Hoel pokračoval: "Tak mi tedy pověz, co chceš. Přiznávám, že je mi to záhadou… Ti nepřátelé, o kterých mluvíš – nepřijdou nato, že je v Bretani? Říkáš, že se Uther svými plány netajil; až jednoho dne připluje královská loď a ukáže se, že na palubě nejsi ty ani dítě,

nenapadne je, že dítě bylo posláno za moře dříve, a nebudou je hledat právě tady v Bretani?"
‚Patrně ano. Ale do té doby je schovám v místě, které jsem pro ně připravil a kde by žádného Utherova šlechtice ani nenapadlo je hledat."
"Co je to za místo? Mohu to vědět?"
"Samozřejmě. Je to malá vesnička téměř na hranici tvého území, na severu směrem na Lanascol."
"Cože?" Byl překvapen a netajil se tím. Jeden ze psů se pohnul a otevřel oko. "Na severu? Nedaleko hranice Gorlanova území? Gorlan není právě přítelem Draka."
"Ani mým," řekl jsem. "Je to hrdý muž a nezapomněl na starou urážku, jíž se mu dostalo od rodiny mé matky. Ale ty s ním ve sporu nejsi?"
"To tedy nejsem," řekl Hoel důrazně, s respektem, jaký má jeden bojovník pro druhého.
"V to jsem doufal. Není tedy pravděpodobné, že by Gorlan podnikl loupeživý nájezd na tvé území. Navíc pak, kdo by si pomyslel, že schovám dítě právě v jeho blízkosti? Že když mám na vybranou celou Bretaň, ponechám ho na dolet šípu Utherova nepřítele? Ne, tam bude v bezpečí. Až odtamtud pojedu, budu klidný. Ale to neznamená, že ti nejsem hluboce zavázán." Usmál jsem se na něho. "Někdy potřebují pomoc i hvězdy."
"To rád slyším," řekl drsně. "My obyčejní králové si rádi myslíme, že bychom měli hrát určitou roli. Ale možná že ty a tvé hvězdy nám to můžete trochu usnadnit? V celém tom rozlehlém hvozdu na sever odtud jistě musí být bezpečnější místa než na samé hranici mého území?"
"To je možné, ale náhodou tam znám spolehlivou rodinu; žije tam osoba, která jediná v obou Britániích ví přesně, co v nejbližších čtyřech letech s dítětem dělat, a bude o ně pečovat jako o své vlastní."
"Ona?"
"Ano. Moje vlastní chůva, Moravika. Je to Bretonka a když bylo Maridunum v Camlachově válce vydrancováno, odešla z Jižního Walesu a vrátila se domů. Její otec tu měl v jedné vesnici na sever odtud, která se jmenuje Coll, hostinec. Protože už byl starý a nemohl pracovat, dělal pro něho jeden chlapík jménem Brand. Brandovi umřela žena a tak se brzy po návratu Moraviky vzali, prostě proto, aby před tváří boží bylo všechno v pořádku… a jak znám Moraviku, nešlo jen o tu hospodu… Udržují tam klid. Jistě jsi tudy už někdy projížděl, i když pochybuji, že by ses tam stavoval. Je to na soutoku dvou říček a vede přes ně most. Brand je tvůj vysloužilec a hodný člověk – a v každém případě udělá to, co mu Moravika řekne." Usmál jsem se. "Nikdy jsem se nesetkal s mužem, který by to neudělal, vyjma snad mého dědečka."
"Ano, ano –" Pořád ještě to znělo pochybovačně. "Znám tu vesnici, je to pár chalup u mostu, nic víc… Jak říkáš, dědice Nejvyššího krále by tam člověk sotva hledal. Ale hostinec? Není to už samo o sobě riziko? Vždyť po té cestě jezdí sem a tam vojáci, včetně Gorlanových, protože je mír."
"Aspoň tam nebude můj nebo tvůj posel nápadný. S chlapcem tady zůstane můj člověk, Ralf, a dá na něho pozor. Bude třeba, aby se dozvídal, co je nového, a taky aby nám čas od času posílal zprávy – tobě i mně."
"Dobrá, dobrá, chápu. A co řekneš lidem, až tam to dítě dopravíš?"
"Nikdo si nebude lámat hlavu kvůli potulnému harfeníkovi, který cestou dělá svoje řemeslo. A Moravika už dala do oběhu historku, která náhlý příchod Ralfa, dítěte a jeho chůvy vysvětlí. Když se někdo zeptá, dozví se, že Branwen je Moravičina neteř, která svému pánovi v Británii porodila dítě. Pánova žena ji vyhnala z domu a ona neměla kam jít. Pán jí dal tedy peníze na cestu do domu své tety v Bretani, a zaplatil potulnému harfeníkovi a jeho služebníkovi, aby ji tam doprovodili. Harfeníkův sluha se mezitím rozhodne, že odejde od svého pána a zůstane s dívkou."
"A co harfeník? Jak dlouho se tam zdržíš?"
"Jen tak dlouho, jak se hodí na potulného harfeníka. Pak odejdu a lidé na mě zapomenou. A kdyby někoho napadlo porozhlédnout se po Utherově chlapci, podle čeho by ho mohl najít? Dívku nikdo nezná a dítě je dítě. Takové se najde v téhle zemi v každé chalupě."
Pokýval hlavou a chvíli nad tím hloubal. Pak mi položil ještě pár otázek. Konečně uznal: "Myslím, že to takhle půjde. A co chceš ode mne?"
"Máš své pozorovatele v zemích, které sousedí s tvým královstvím?"
Krátce se zasmál. "Myslíš špehy? Kdo je nemá?"
"Takže kdyby něco hrozilo od Gorlana nebo od někoho jiného, dozvěděl by ses to včas. Mohl bys zařídit nějaké rychlé spojení s Ralfem, kdyby to bylo zapotřebí – ?"
"To je snadné. Spolehni se. Udělám všechno, co mohu, kromě války s Gorlanem…" Opět se hlasitě zachichotal. "Ech, Merline, je dobré vidět tě. Jak dlouho se zdržíš?"
"Chlapce odvezu na sever zítra, a dovolíš-li, tak bez doprovodu. Vrátím se, hned jak se ujistím, že je všechno v pořádku. Ale sem už nepřijdu. Dá se čekat, že přijmeš pocestného pěvce jednou, ne však že ho budeš povzbuzovat."
"Proboha, to ne!"
Zašklíbil jsem se. "Jestli vydrží počasí, Hoele, může na mě loď pár dnů počkat?"
"Tak dlouho, jak potřebuješ. Kam máš namířeno?"
"Nejdříve do Massilie a odtamtud po souši do Říma. A pak dál na východ."
Bylo vidět, že je překvapený. "Ty? To je rozlet! Vždycky jsem si myslel, že se držíš na jednom místě jako ty tvoje mlhavé kopce. Co tě to napadlo?"
"Ani nevím. Kde se berou nápady? Musím na pár let zmizet, dokud mě dítě nebude potřebovat, a tohle je řešení. Kromě toho je tu ještě něco, co jsem slyšel." Neřekl jsem mu, že to byl jen vítr v tětivách luků. "Nedávno mi napadlo, že bych se měl podívat do zemí, o nichž jsem se jako chlapec učil."
Ještě chvíli jsme si povídali. Slíbil jsem, že mu budu posílat dopisy se zprávami z východních měst, a nakolik to bylo možné, naznačil jsem mu, v jakém smyslu by mi měl posílat své vlastní a Ralfovy zprávy o Artušovi.

Oheň dohořel a Hoel křikem přivolal sluhu. Když muž odešel, řekl:
"Budeš už brzy muset jít do síně a zazpívat. Tak jestli je to všechno jasné, jsme domluveni?" Opřel se v křesle. Jeden ze psů vstal a otřel se o jeho koleno, domáhaje se polaskání. Nad ušlechtilou hlavou se pobaveně zablýskly královy oči.
"A teď mi ještě musíš říct, co nového je v Británii. A ze všeho nejdřív bys mi měl poskytnout informaci od pramene o tom, co se událo před devíti měsíci."
"Ovšem ty mi zase musíš říct, o kterou historku máš takový zájem."
Zasmál se. "Och, o ty obvyklé historky, které za tebou vlajou jako pláštěnka ve větru. Čáry a kouzla, létající draci, lidé vznášející se v povětří a neviditelní procházející stěnami. Vážně se divím, Merline, že se obtěžuješ cestovat lodí jako obyčejný smrtelník, když ti to nedělá dobře na žaludek. Tak vyprávěj."
Domů jsem se vrátil velice pozdě. Ralf na mě čekal, podřimoval v křesle u krbu v mém pokoji. Když mě uviděl, vyskočil a vzal ode mne harfu.
"Všechno v pořádku?"
"Ano. Ráno jedeme na sever. Ne, díky, žádné víno. Pil jsem s králem a v síni mě nutili pít znovu."
"Pomohu ti z pláště. Vypadáš unaveně. Musel jsi zpívat?"
"Zajisté." Vyndal jsem hrst zlatých a stříbrných mincí a skvostnou jehlici. "Když si pomyslím, na jak hojné živobytí si lze takhle vydělat… Jehlice je od krále, uplatil mne, abych už přestal zpívat, jinak by mě tam drželi ještě teď. Říkal jsem ti, že tohle je kulturní země. Ano, tu velkou harfu zabal. Zítra si s sebou vezmu tu menší." Když udělal, co jsem řekl, zeptal jsem se: "Co Branwen a dítě?"
"Šli si lehnout už před třemi hodinami. Spí se ženami. Zdá se, že je to těší, starat se o dítě." Řekl to tak překvapeně, že mě rozesmál.
"Už nepláče?"
"Poslední jednu dvě hodiny už ne. Ale jim to zřejmě vůbec nevadilo."
"Nepochybuji o tom, že až je ráno vzbudíme, začne znovu, sotva kohout zakokrhá. A teď jdi do postele a spi, dokud můžeš. Jak se rozední, vyrážíme."

KAPITOLA 13

Silnice, která vede z města Kerrecu téměř přímo na sever přes holé slané pastviny, to je stará římská silnice, rovná jako dráha oštěpu. Asi míli za městem, u zřícené strážnice, před sebou uvidíte les, který se valí jako pomalá přílivová vlna na slanou rovinu, aby ji pohltil. Je to veliký, hluboký a divoký hvozd. Cesta do něj proniká jako oštěp a míří k velké řece, protínající zemi z východu na západ. Římani tu po obsazení Galie postavili pevnůstku a za řekou vznikla osada, a kvůli nim pak bylo třeba vybudovat tuto silnici. Teď však řeka představuje hranici Hoelova království, zatímco pevnůstka se stala jednou z Gorlanových tvrzí. V hlubinách hvozdu, který se rozkládá na mnoha mílích kopcovitého terénu v divoce rozeklaném středu bretaňského poloostrova, žádný z obou králů svou hranici nevyznačil. Kdo tudy cestuje, drží se silnice; do divočiny vedou jen pěšiny vyšlapané uhlíři, kteří pálí dřevěné uhlí v milířích, dřevorubci a muži skrývajícími se tu před zákonem. V dobách, o nichž píši, se toto místo nazývalo Nebezpečný hvozd a říkalo se, že je začarovaný a že tam straší. Jakmile sejdete ze silnice a pustíte se po stezce, která se vine spletí stromů, můžete cestovat celé dny a sotva kdy zahlédnete slunce.
Když byl můj otec za vlády krále Budece velitelem vojska v Bretani, jeho oddíly udržovaly pořádek i v tomto lese až po řeku, kde končila země krále Budece a začínalo království Gorlanovo. Po obou stranách silnice pokácely stromy a rozšířily i některé vedlejší cesty. Ale od té doby je to tu zanedbané, k silnici se protlačily mladé stromky a křoviny. Dlážděný povrch silnice zima už dávno poničila, takže se místy oddrolují kusy bahna ztvrdlého na kost, které se za teplého počasí jistě mění v bláto.
Vydali jsme se na cestu v šedivém studeném dni a vítr chutnal tak trochu po soli. Přestože byl vlhký a foukal od moře, nenesl s sebou déšť, takže jsme cestovali celkem dobře. Obří stromy stály po obou stranách silnice jako kovové pilíře, nesoucí váhu nízké šedivé oblohy. Jeli jsme mlčky a po několika mílích nás hustý porost, deroucí se do silnice, donutil jet v zástupu za sebou. Jel jsem v čele, za mnou Branwen a jako poslední Ralf, který vedl nákladního mezka. Během první hodiny jsem si byl vědom Ralfova napětí, neustále se rozhlížel na všechny strany, pozoroval a naslouchal; ale nezahlédli jsme ani nezaslechli nic, co by nepatřilo k tichému životu lesa v zimě: liška, párek srnců a jednou jakýsi stín, možná vlk, odkrádající se mezi stromy. Nic jiného; ani slechu po koních, ani vidu po lidech.
Branwen ani v nejmenším nedávala najevo strach. Kdykoli jsem se po ní ohlédl, vždycky jsem viděl, že je vyrovnaná, na paznehtnatém mezku sedí netečně, s neotřesitelným klidem, v němž není stopy po nějaké stísněnosti. Moc jsem toho o Branwen neřekl, protože se musím přiznat, že si na nic moc nepamatuji. Když mé vzpomínky překlenou propast let, vidím jen hnědou hlavu skloněnou k dítěti v jejím náručí, kulatou tvář, sklopené oči a ostýchavý hlas. Bylo to tiché děvče, které – třebaže ochotně hovořilo s Ralfem – se na mě z vlastní vůle obracelo zřídkakdy, neboť mě mělo až bolestně v posvátné úctě jako prince i jako kouzelníka. Zdálo se, že nemá nejmenší představu o hrozbách a nebezpečích této cesty; a nezdálo se ani, že by ji vzrušovala, tak jako většinu dívek na jejím místě, představa, že cestuje do neznámé země. Její neotřesitelný klid nebyl dílem důvěry ve mne nebo v Ralfa; dospěl jsem k poznání, že je tak poddajná a povolná, až to hraničí s hloupostí, a její oddanost dítěti ji zaslepovala vůči všemu ostatnímu. Patřila k těm ženám, jejichž jediným smyslem života je rodit a vychovávat děti, a kdyby nebylo Artuše, určitě by ztrátou svého děťátka velice trpěla. Takhle se zdálo, že na to zapomněla a trávila hodiny v jakési snivé radosti, což bylo přesně to, co Artuš potřeboval, aby nepohodlí tohoto cestování bylo alespoň snesitelné.
Kolem poledního jsme byli hluboko v lese. Nad hlavou jsme měli spleť větví tak hustou, že v létě by nám zastínily pohled na oblohu jako zvednutý štít, ale dnes jsme nad holými zimními větvemi viděli bledý a cloněný světelný bod

tam, kde se z oblaků probojovávalo slunce. Poohlížel jsem se po nějakém chráněném místě, kde bychom mohli sjet ze silnice, aniž bychom zanechali mnoho stop, a právě ve chvíli, kdy dítě začínalo vrnět, jsem uviděl mezeru v lesním porostu a navedl tam svého koně.
Byla tam pěšinka, úzká a klikatá, ale v řídkém podrostu se po ní dalo jet. Vedla lesem na vzdálenost asi sta kroků a pak se rozdvojovala – jedna cestička vedla hlouběji do lesa, zatímco druhá, pouhá jelení stezka, se příkře vinula vzhůru k úpatí skalnatého ostrohu. Pustili jsme se po ní. Táhla se mezi spadlými balvany s chocholy suchých rezavých kapradin a pak vzhůru ke skupině borovic, kde mizela ve vybledlé trávě na malé mýtince nad skálou. Sem, do tohoto dolíku, dopadaly i skrovně hřející paprsky slunce. Sestoupili jsme z koní a já prostřel děvčeti na nejlépe chráněném místě čabraku z mého koně, zatímco Ralf uvázal zvířata pod borovice a ze síťových vaků jim hodil seno. Pak jsme se usadili a pustili se do jídla. Seděl jsem na okraji našeho dolíku, opřený o strom, na místě, odkud jsem viděl na hlavní stezku dole pod skálou. Ralf zůstal u Branwen. Uplynula dlouhá doba od chvíle, kdy jsme naposledy jedli, a tak jsme byli všichni vyhládlí. Když se mezek škrábal do kopce, dítě už začalo zdravě vřískat. Teď jeho křik přidusilo ženské ňadro, a tak zmlklo a pilně sálo mléko.
Les byl velice tichý. Většina divokých zvířat v poledne ještě odpočívá. Jediné, co se hýbalo, byla černá vrána, která těžce mávala křídly na borovici nad námi a krákala. Koně spořádali seno a podřimovali s uvolněnými boky a svěšenými hlavami. Dítě pořád ještě pilo, ale pomaleji, lehce podřimujíc. Opřel jsem se o kmen stromu. Slyšel jsem, jak Branwen něco tiše říká Ralfovi. Odpověděl jí, slyšel jsem, jak se zasmála a potom ke mně skrze šum mladých hlasů pronikl jiný vzdálený zvuk: klus koní.
Na můj pokyn chlapec a děvče okamžitě zmlkli. Ralf byl v mžiku na nohou, klekl si vedle mne a pozoroval stezku dole pod námi. Ukázal jsem Branwen, že má zůstat tam, kde je. Nemusel jsem se starat; obrátila se a udiveně se po nás podívala, ale vtom dítě škytlo a ona je zvedla, popleskala, veškerou pozornost už zase upnutou na ně. My jsme s Ralfem klečeli na okraji mýtinky a pozorovali stezku pod námi.
Koně – podle zvuku byli dva – nemohli být ani dřevorubečtí tahouni, ani pomalý uhlířský potah. Klusající koně v Nebezpečném hvozdu znamenali jen jedno – totiž nesnáze. Pocestní, kteří nesou zlato pro potřeby dítěte tak jako my, jsou pro zločince a buřiče dobrou kořistí. Na to, abychom se bili nebo prchali, nebylo ani pomyšlení, ruce nám vázala Ranwen s Artušem. S dítětem nebylo lehké ani zachovat ticho a nebezpečí tak těsně minout. Dal jsem Ralfovi jasně na srozuměnou, že ať se děje cokoli, on musí zůstat s děvčetem a v případě hrozícího nebezpečí nechat na mně, abych je odlákal jinam. Ralf protestoval a bouřil se, ale nakonec pochopil smysl tohoto počínání a slíbil, že mě poslechne.
Zašeptal jsem: "Myslím, že jsou jen dva. Jestli nepojedou po téhle pěšině nahoru, neuvidí nás. Běž ke koním. A proboha řekni děvčeti, že se dítě nesmí rozplakat." Ralf pouze přikývl a zmizel. Sklonil se a šeptem něco řekl Branwen, pozoroval jsem, že pokojně přikývla a přiložila dítě k druhému prsu. Ralf proklouzl jako stín mezi borovicemi, kde stáli naši koně. Vyčkával jsem s očima upřenýma na stezku.
Jezdci se blížili. Nebylo slyšet nic než vránu, pořád ještě krákající vysoko na borovici. Pak jsem je uviděl. Dva koně klusající za sebou; ubohá zvířata, přivyklá tvrdému zacházení a nevalně živená; stačilo se podívat, jak lhostejně kladou nohy a jak je jejich klející jezdci musí tahat přes každou díru nebo kořen na pěšině. Mé tušení, že se jedná o bandity, bylo správné. Byli stejně zanedbaní jako jejich koně, vypadali jako poloviční divoši a byli nebezpeční. Hadry, které měli na sobě, se podobaly starým uniformám, jeden měl na paži špinavý, zpola odervaný erbovní znak. Vypadal jako Gorlanův. Ten chlapík vzadu jel bezstarostně a klátil se v sedle, jako by byl přiopilý; ale ten vpředu byl neustále ve střehu, jak to tihle lidé dovedou, hlavu obracel ze strany na stranu jako pes, hledající stopu. V ruce měl připravený luk. Zteřelou kůží jeho pochvy po boku prosvítal dlouhý nůž, nablýskaný až po vražedný hrot.
Byli téměř pode mnou. Míjeli nás. Dítě ani koně, schovaní mezi borovicemi, nevydali hlásku. Jenom vrána, poskakující ve slunečních paprscích na borovici, krákala a hlasitě láteřila. Viděl jsem, že chlapík s lukem zvedl hlavu. Řekl něco přes rameno s takovým přízvukem, že jsem mu nerozuměl. V úšklebku vycenil řadu vykotlaných zubů, pak zvedl luk, nasadil šíp na tětivu a poslal hvízdající střelu do borovice. Trefil ji. Vrána udělala na větvi přemet, vřískla a s šípem zabodnutým v těle spadla dolů. Dopadla dva kroky od Branwen a dítěte, chvíli se plácala a pak znehybněla.
Když jsem uskočil a rozběhl se k borovicím, slyšel jsem, jak se oba muži smějí. Střelec chce jít pro svůj šíp. A už slyším, jak žene koně do podrostu. Zvedl jsem vránu a šíp a hodil je přes okraj našeho dolíku. Dopadly mezi kameny. Z pěšiny muž nemohl vidět, kam pták spadl; byla tu naděje, že uvěří, že dopadl právě tam a nepůjde dál. Když jsem běžel kolem Branwen, viděl jsem její oči, překvapené a udivené. Ale nepohnula se a dítě spalo u jejího prsu. Zamával jsem na ni, což bylo míněno jako uklidnění, souhlas i varování zároveň, a běžel jsem pro svého koně.
Ralf se snažil udržet zvířata potichu. Stála hlavami u sebe, oči a nozdry jim schoval pod pláštěnku. Zastavil jsem se u něho a poslouchal. Banditi jeli dál, vrány si zřejmě nevšimli; vůbec se nezastavili a mířili k borovicím.
Vzal jsem od Ralfa uzdu svého ryzáka a obrátil jsem ho, abych mohl nasednout. Jak se kůň otáčel, našlápl párkrát na suché stonky a praskající větvičky. Dolehl ke mně náhlý halas a dupot, jak se banditi snažili rychle zastavit své koně. Jeden z nich bretonsky zvolal: "Poslouchej!" Slyšel jsem kovový svist, jak syčivě vyjely nože. Byl jsem v sedle s taseným mečem. Přitáhl jsem ryzákovi uzdu a otevřel ústa, jen vykřiknout, když ke mně z pěšiny dolehl jiný výkřik a týž hlas hulákal: "Koukej! Podívej se!" a můj kůň prudce uskočil a postavil se na zadní, neboť z křovin za mnou cosi vyrazilo a proletělo kolem mne tak těsně, že se mi to téměř otřelo o nohy.
Byla to laň, bílá na pozadí zimního lesa. Proletěla mezi borovicemi jako duch, skákala po okraji dolíku, v němž jsme tábořili, na okamžik se zastavila a pak se rozběhla dolů po příkrém, balvany posetém svahu, přímo na cestičku, kde stáli oba banditi. Zdola jsem uslyšel vítězoslavný křik, práskání biče a náhlý dusot spěchajících kopyt, neboť muži škubali otěžemi, aby koně obrátili, a nutili je k trysku. Vyrazili lovecký pokřik. Seskočil jsem z koně, hodil ryzákovu uzdu Ralfovi a vyběhl znovu nahoru nad skálu. Doběhl jsem právě včas, abych viděl, jak se ti dva plnou parou řítí po cestě tím směrem, odkud přijeli. Před nimi jsem na okamžik nejasně zahlédl jako mlžný obláček mezi holými stromy prchající bílou

laň. Smích, lovecký pokřik, dusot štvaných koní, ozvěnou se nesoucí hlubokým hvozdem zpět, a pak ticho.

KAPITOLA 14

Řeka, tvořící hranici Hoelova království, protéká přímo srdcem hvozdu. Místy hloubí strmou roklinu mezi čnějícími hradbami stromů a uprostřed hvozdu je země všude zjizvená divokými údolíčky, jimiž se vinou nebo řítí potoky, vlévající se do hlavního toku. Je však místo, téměř v samém srdci hvozdu, kde je říční údolí širší a vlídnější a tvoří zelenou kotlinu, v níž lidé obdělali pole a po léta les zatlačovali, aby uhájili pastviny kolem maličké osady. Ta osada se jmenuje Coll, což v bretonštině znamená Skryté místo. V minulosti tam býval římský tranzitní tábor na silnici z Kerrecu do Lanascolu. Jediné, co jej dnes připomíná, je čtvercový obrys v místech, kde byl kdysi podél potoka vyhlouben vodní příkop. A tam leží vesnice. Ze dvou stran jí skýtá přirozenou ochranu řeka sloužící jako vodní příkop; pokud jde o zbytek, lidé vyčistili a rozšířili někdejší římský kanál a naplnili jej vodou. Uvnitř pak byl vysoký hliněný obranný val, korunovaný kolovou hradbou. Most býval v římských dobách kamenný; piloty dosud stály a tak na ně lidé položili prkna. Přestože vesnice ležela téměř na hranici Gorlanova království, byla odtamtud přístupná jen úzkým průsmykem, který vymlela řeka, a cesta zvětrala téměř do původní podoby skalní stezky, po níž běhali vlci a divoši ještě před příchodem Římanů. Coll bylo pro ves to správné jméno.
Brandův hostinec stál hned za bránou. Hlavní třída byla pouhou špinavou uličkou, vydlážděnou kočičími hlavami. Hostinec stál napravo kousek od ní. Bylo to nízké stavení, hrubě sesazené z kamenů, mezery mezi nimiž byly náhodile zaplácnuté maltou. Hospodářská stavení kolem dvorku, to byly pouhé kůlny z propletených větví, omazaných hlínou. Na střeše byly nové došky a husté pletivo z rákosu, které přidržovala provazová síť, zatížená kameny. Dveře do hostince byly, jak se sluší, otevřené a visel v nich těžký kožený závěs, aby dovnitř netáhlo. Komínovým průduchem lenivě stoupal kouř, který byl cítit po rašelině.
Přijeli jsme za šera, když se brána zavírala. Všude se mísil rašelinný dým s vůní chystané večeře. Venku bylo téměř liduprázdno; děti byly už dávno povolané domů a muži seděli u večeře. Jen tu a tam se plížil nějaký ten hladově vyhlížející pes; minula nás spěchající stařena, která si jednou rukou chránila tvář vlňákem a v druhé nesla pod paží kdákající slepici; nějaký muž táhl za chomout unavené dobytče. Slyšel jsem, jak nedaleko zvoní kovadlina a ucítil jsem štiplavý kouř pálených kopyt.
Ralf se podezíravě zahleděl na hostinec. "V říjnu za slunečného dne to tu vypadalo líp. Nic moc, že?"
"Tím lépe," řekl jsem. "Do takovéhle díry nikdo nepřijde hledat syna britského krále. Jdi dovnitř a sehraj svou roli, já zatím počkám u koní."
Odhrnul závěs a vešel. Pomohl jsem Branwen sesednout z koně a usadil ji na jednu lavici u dveří. Hošík se probudil a začal vrnět, ale vzápětí vyšel Ralf ven a za ním vysoký statný muž a chlapec. Byl to zřejmě Brand; býval vojákem a pořád ještě se tak držel, a na hřbetě jedné ruky jsem si všiml svraštělé jizvy po staré ráně.
Zaváhal, nevěda, jak mě oslovit. Hned jsem proto řekl: "Ty jsi hostinský? Jsem pocestný pěvec Emrys, který ti měl přivést neteř tvé ženy s dítětem. Doufám, že nás očekáváte?"
Odkašlal si. "Zajisté, zajisté. Buďte vítáni. Moje žena vás očekává od minulého týdne." Všiml si, že podomek valí oči, a dodal přísně: "Na co čekáš? Postarej se o koně."
Hoch spěšně poslechl. Brand na mě kývl a ukázal na dveře hostince gestem, které bylo zpola pozváním, zpola pozdravem. Řekl: "Pojď dál, pojď dál, večeře je připravena." Pak dodal nejistě: "Společnost je tady hrubšího zrna, ale snad – "
"Jsem na takovou zvyklý," řekl jsem klidně a vešel jsem před ním dovnitř.
V této roční době se mnoho necestuje a tak tu nebylo plno. V místnosti chabě osvětlené lojovou svící a rašelinou hořící na ohništi sedělo asi půl tuctu mužů. Když jsme vešli, hovor ustal; viděl jsem, že se všichni dívají na harfu, kterou jsem nesl, a něco si šeptají. Nikdo nevěnoval pozornost mladé ženě s dítětem v náručí. Brand řekl, možná až příliš rychle: "Tudy, jsou to ty dveře vzadu za ohništěm." Pak se za námi zavřely dveře a v zadní místnosti stála s rukama v bok Moravika a chystala se uvítat nás.
Jako každý, koho jsme od dětství neviděli, se trochu zmenšila. Když jsem ji viděl naposledy, byl jsem dvanáctiletý chlapec, na svůj věk poměrně velký. A přesto se mi tehdy zdálo, že je mnohem větší než já, byl jí pořádný kus a měla velitelský hlas, věnčený aureolou autority a neomylných rozhodnutí, jež vynášela v dětském pokoji. Teď mi sahala jen ke klíční kosti, ale pořád jí byl kus a v hlase – to jsem musel uznat – byla autorita. A třebaže se ze mne vyklubal milovaný syn Nejvyššího krále celé Británie, pro ni jsem zřejmě pořád zůstával tím vzpurným malým klukem z jejího prvního dětského pokoje.
Úvodní slova byla příznačná. "Cože jdeš tak pozdě na noc, zrovna když zavírají bránu! Málem jsi zůstal v lese celou noc a když pomyslím na ty vlky a ještě horší čeládku, která tam žije, do rána by z vás zbyly leda ohlodané kosti. A ještě k tomu to mokro, není divu – všichni svatí a hvězdy nebeské nás chraňte, jen se koukni na svůj plášť! Hned ho sundej a pojď k ohni. Čeká tě dobrá večeře, vařila jsem ji speciálně pro tebe. Pamatuji si všechna jídla, která máš rád, a nikdy bych nebyla věřila, že tě ještě někdy uvidím u svého stolu, ty můj malý Merline! Obzvlášť po té noci, co kolem tebe hořel palác a druhý den ráno se z tebe nenašlo nic než pár ohořelých kostí ve tvém pokoji."' Náhle se ke mně vrhla a sevřela mě do náručí. Po tváři jí stékaly slzy. "Ach Merline, můj malý Merline, jsem tak ráda, že tě zase vidím."
"A já tebe, Moraviko." Objal jsem ji. "Čestné slovo, ty jsi od té doby, co jsi odešla z Mariduna, musela den ode dne mládnout. A teď jsem ti znovu zavázán vděčností, tobě a tvému dobrému manželovi. Nikdy ti to nezapomenu, já ani král. No, a tohle je můj společník Ralf, a tohle" – přistrčil děvče blíže – "je Branwen s dítětem."
"Ach, děťátko! Dobrá bohyně, spas nás! Jak jsem uviděla tebe, Merline, úplně jsem na ně zapomněla. Pojď blíž k ohni, děvenko, nestůj tam v tom průvanu! Pojď sem k ohni, ať se na něho podívám…Ty moje jehňátko, jehňátko

roztomilé…"
Brand mě vzal za ruku a široce se usmál. "Teď, když vidí to dítě, zapomene na všechno ostatní, pane. Ještě štěstí, že večeři připravila dřív, než je uviděla. Posaď se, obsloužím tě sám."
Moravika připravila syté dušené skopové, chutné a silně kořeněné. Ovce z bretaňských slaných luk na pobřeží chutnají stejně dobře jako ty naše ve Walesu. K masu byly knedlíky a dobrý čerstvý chléb, ještě teplý z pece. Brand přinesl džbán červeného vína, mnohem lepšího, než děláme doma. Čekal na nás, zatímco Moravika se točila kolem Branwen a dítěte; jeho vrnění přešlo v bohatýrský křik, který mohl utišit pouze Branwenin prs. Oheň planul a praskal, ve světnici bylo teplo, vonělo to tam dobrým jídlem a vínem a světlo od ohniště zakreslovalo obrysy dívčiny šíje a dětské hlavičky. Ucítil jsem, že mě někdo pozoruje, otočil jsem se a uviděl, že na mne upírá oči Ralf. Už otvíral ústa, jako by chtěl promluvit, ale v té chvíli Branda přiměl jakýsi hluk z přední místnosti, aby položil džbán na stůl, rychle se mi omluvil a vyběhl ven. Dveře zůstaly lehce pootevřené. Škvírou ke mně doléhaly zvýšené hlasy, které jako by hostinského přesvědčovaly nebo se s ním přely. Odpovídal klidně, ale křik sílil.
Brand se vrátil do světnice rozmrzelý a zavřel za sebou dveře. "Můj pane, ve výčepu jsou lidé, kteří tě viděli přicházet dovnitř a vědí, že s sebou máš harfu. A teď, inu, je to pochopitelné, můj pane, chtějí, abys jim zazpíval. Snažil jsem se jim vysvětlit, že jsi unavený, že máš za sebou dlouhou cestu, ale stojí na svém. Říkají, že zazpíváš-li něco pěkného, seberou se ti na večeři."
"Inu, proč ne?" řekl jsem.
Otevřel ústa. "Ale – zpívat jim? Ty?"
"Ty jsi v Bretani nic neslyšel?" zeptal jsem se. "Já jsem opravdu pěvec. A nebude to poprvé, co si zpěvem vydělám na živobytí."
Moravika, která seděla u ohně vedle Branwen, spěšně pozvedla oči. "To je mi novina! O lektvarech a podobných věcech jsem věděla, to ses naučil od toho starého poustevníka nad mlýnem, jako ta kouzla – " přežehnala se. "Ale hudba? Kdo tě naučil zase tohle?"
"Královna Olwen mě naučila jednotlivé tóny," řekl jsem a pro Branda dodal: "To byla žena mého dědečka, velšské děvče, které zpívalo jako skřivánek. A potom, později, když jsem byl tady v Bretani u Ambrosia, učil jsem se u mistra. Možná že jste ho slyšeli? Starý slepý zpěvák, který se svými písněmi procestoval celý svět."
Brand pokýval hlavou, jako by člověka, o němž jsem mluvil, znal, ale Moravika na mne hleděla pochybovačně, pomlaskávala a vrtěla hlavou. Myslím, že nikdo, kdo vychoval chlapce od plenek a od jeho dvanácti let ho neviděl, by nevěřil, že může být všestranným mistrem. Usmál jsem se na ně. "No co, hrál jsem nedávno v Kerrecu před králem Hoelem. Ne že by tomu tak rozuměl, aby to mohl posoudit, ale Ralf mě slyšel také. Zeptejte se ho, jestli si myslíte, že bych si nevydělal na večeři."
Brand řekl hlasem plným pochybností: "Ale přece nebudeš zpívat před takovými lidmi, můj pane?"
"Proč ne? Potulný pěvec zpívá tam, kde si ho najmou. A dokud jsem v Menší Británii, jsem jen a jen potulný pěvec."
Zvedl jsem se. "Ralfe, přines mi harfu. Dopij to víno sám a pak si jdi lehnout. Na mě nečekej."
Šel jsem do výčepu. Teď tam bylo plno; sedělo tam asi dvacet mužů, tísnících se v kouři a teple. Když jsem přišel, ozvaly se výkřiky: "Pěvec! Pěvec!" a "Zazpívej nám nějaký příběh!"
"Tak mi udělejte místo, dobří lidé," řekl jsem. Uprázdnili mi židli u ohniště a někdo mi nalil pohár vína. Sedl jsem si a začal ladit harfu. Zmlkli a pozorovali mě.
Byli to prostí lidé, a ti mají nejraději legendy o zázracích. Když jsem se jich zeptal, co by chtěli slyšet, žádali si nějakou takovou píseň, která by byla zároveň také o bozích a o bitvách a kouzlech, a tak jsem jim nakonec – myšlenkami u dítěte, které spalo vedle za stěnou – vyprávěl příběh o Macsenově snu. Je to příběh o kouzlech i o všem ostatním, přestože jeho hrdinou je římský vojevůdce Magnus Maximus, který skutečně žil. Keltové ho nazývají Macsen Wledig a legenda o Macsenově snu se zrodila ve zpívajících údolích Dyfed a Powys, kde se každý muž dovolává pokrevenství s princem Macsenem; příběhy o něm šly od úst k ústům, a kdyby se náhle objevil Maximus a řekl jim, jak to tehdy doopravdy bylo, nikdo by mu neuvěřil. Příběh o snu je dlouhá píseň a každý zpěvák má svou vlastní verzi. Já jsem tehdy večer zpíval tuhle:
Macsen, římský císař, si vyjel na lov, a protože byl unaven vedrem, které toho dne panovalo, ulehl ke spánku na břehu veliké řeky, tekoucí do Říma; a tu se mu zdál sen.
Zdálo se mu, že cestoval proti proudu té řeky až k jejímu prameni a dostal se k nejvyšší hoře světa; odtamtud sledoval jinou krásnou řeku, plynoucí mezi úrodnými poli a lesnatými krajinami, až se dostal k jejímu ústí; a v tomto ústí stálo město věží a hradů kol dokola pěkného přístavu. V přístavu pak kotvila zlatá a stříbrná loď bez jediného muže na palubě, ale s napjatými plachtami, chvějícími se ve větru vanoucím od východu. Macsen přešel lodní lávku z bílé velrybí kosti a loď vyplula.
Brzy, po jednom a ještě jednom západu slunce, dorazil k nejkrásnějšímu ostrovu na světě. Vystoupil z lodi a přešel ostrov napříč, od jednoho moře k druhému. Když stanul na západním břehu, uviděl před sebou ostrůvek na dosah ruky, od něhož ho dělila tenoučká úžina. Na tom místě, kde stál, byl pak nádherný hrad s bránou otevřenou dokořán. Macsen tedy vešel do hradu a ocitl se ve velké síni se zlatými sloupy a stěnami jiskřícími zlatem, stříbrem a drahokamy. V té síni hráli dva mladíci v šachy na stříbrné šachovnici a vedle nich seděl stařec na židli ze slonoviny a vyřezával jim z křišťálu šachové figurky. Ale Macsen neměl pro tuto nádheru oči. Krásnější než stříbro a slonovina a drahé kamení byla panna, která seděla jako královna na zlaté židli. Císař se do ní na první pohled zamiloval, pozvedl ji, políbil a požádal ji, aby se stala jeho ženou. Avšak ve chvíli, kdy ji držel v náručí, se probudil a viděl, že je v údolí nedaleko Říma a jeho družina ho pozoruje.
Macsen vyskočil a vyprávěl jim svůj sen; i byli vysláni poslové široko daleko do celého světa, aby nalezli zemi, kterou ve snu prošel, a hrad s překrásnou pannou. Po mnoha měsících a mnoha planých pokusech ji jeden muž nalezl a vrátil

se, aby o tom zpravil svého pána. Ten ostrov, nejkrásnější na světě, byla Británie, hrad na západním pobřeží byl Caer Seint u Segontia a ostrůvek v zářící úžině byl Mona, ostrov druidů. A tak Macsen putoval do Británie a našel tam všechno tak, jak to viděl ve snu; hned požádal otce a bratry té panny o její ruku a učinil ji císařovnou. Jmenovala se Elen a povila Macsenovi dva syny a dceru, a on na její počest zbudoval tři hrady – jeden v Segontiu, druhý v Caerleonu a třetí v Maridunu; ten poslední byl na počest boha tamějších kopců nazván Caer Myrddin.
Po čase byl v Římě – protože Macsen pobýval v Británii a na Řím zapomněl – za císaře prohlášen někdo jiný a ten vztyčil svůj prapor na hradbách a Macsenovi se vzepřel. A tak Macsen shromáždil armádu Britů a s Elen a jejími bratry po boku táhl na Řím a podmanil si jej. Zůstal potom v Římě a Británie ho už nikdy nespatřila; oba bratři jeho choti však odvedli vojsko zpět domů, a tak dodnes panuje v Británii sémě Macsena Wlediga.
Když jsem dozpíval a když dozněl poslední tón, ozval se v zakouřeném výčepu bouřlivý potlesk, muži bušili poháry do stolů a drsné hlasy si žádaly další víno a další zpěv. Vnutili mi nový pohár a zatímco jsem pil a odpočíval před další písní, lidé se opět začali mezi sebou bavit, ale tiše, aby nerušili pěvce v myšlenkách.
Bylo dobře, že netušili, co je to za myšlenky; přemítal jsem, co by udělali, kdyby věděli, že za stěnou ve vedlejší místnosti leží a spí poslední a nejmladší Maximův potomek. Neboť když nic jiného, tato část legendy byla pravdivá, rodina mého otce skutečně odvozovala svůj původ přímo od Maximova spojení s velšskou princeznou Elen. Zbytek legendy, jako všechny takovéto příběhy, byl jakousi snovou variací na pravdu, asi tak jako když umělec, sestavující rozmetanou mozaiku z několika náhodně zachovaných ošlapaných kousků, nově vytvoří obraz ve vlastních, novotou zářících barvách, v němž jsou tu a tam patrné kusy onoho starého, původního díla.
Skutečnost byla takováto: Maximus, rodem Španěl, velel britským vojskům pod generálem Theodosiem v době, kdy Sasové a Piktové neustále podnikali nájezdy na pobřeží, a římská provincie Británie se drolila a rozpadala. Velitelé opravili Hadriánův val a drželi jej, zatímco Maximus sám přestavěl velkou pevnost v Segontiu ve Walesu, umístil tam posádku a zřídil tam svůj hlavní stan. To je ono místo, které Britové nazývají Caer Seint; a to je ten "nádherný hrad" z Maximova Snu; tam zřejmě poznal svou velšskou Elen a vzal si ji za ženu.
Později v onom roce, který Ector nazval Rokem potopy, Maximus – třebaže mu jeho nepřátelé tuto zásluhu upírají – po měsících tvrdých bojů Sasy zahnal a založil provincie Strathclyde a Manau Guotodin, nárazníkové státy, které jako ochranný štít umožňovaly britskému lidu, Maximovu lidu, život v míru. Maxima, pro Velšany tehdy už "prince Macsena", prohlásily jeho legie za císaře a tím mohl zůstat, nebýt všeobecně známých událostí, které ho vedly za hranice, aby pomstil vraždu starého generála a potom sám zahájil tažení na Řím.
Nikdy víc se nevrátil; v tom je Sen opět pravdivý; ne však proto, že dobyl Řím a opět se stal jeho vládcem. Byl tam poražen a později popraven; a třebaže některé jeho britské jednotky, které přišly s ním, se vrátily domů a daly se do služeb jeho vdovy a synů, krátký mír skončil. Po Maximově smrti Potopa pokračovala, a tentokrát nebylo meče, který by ji zastavil.
Není divu, že v temných letech, která následovala, se toto krátké období Maximova vítězného míru mohlo lidem jevit jako věk ztracený a stejně zlatý jako kterýkoli jiný věk, jejž opěvují básníci. Není divu, že legenda o "Macsenovi Ochraniteli" narůstala a narůstala, až oběhla celou zemi a lidé o něm v oněch temných dobách mluvili jako o bohem seslaném spasiteli…
V myšlenkách jsem se vrátil k děťátku spícímu na slámě. Opět jsem se chopil harfy a když se ztišili, zazpíval jsem jim jinou píseň:
Narodil se chlapec,
zimní král.
Narodil se
před černým měsícem
a v černém měsíci prchl,
hledaje útočiště
u chudých lidí.
Přijde s jarem
v zeleném měsíci
a ve zlatém měsíci,
a jeho hvězda jasně zazáří.
"Tak co, vydělal sis na večeři?" zeptala se Moravika.
"Spoustu vína a tri měďáky." Položil jsem je na stůl a vedle nich kožený váček s královými zlaťáky. "To je na dítě. Až bude potřeba, pošlu další. Nebudeš litovat, ty ani Brand. Už dříve jsi bývala chůvou králů, Moraviko, ale ještě nikdy jsi nechovala takového krále, jaký vyroste z tohoto chlapce."
"Kdo mluví o králích? Vždyť je to jen sladký drobeček, kterého určitě neměli brát na takovou cestu v tomhle strašném počasí. Měl zůstat doma v dětském pokoji, že to vzkazuju tvému králi Utherovi. Zlato, to tak!" Ale to už kožený váček i s měďáky zmizel v záhybu její sukně jako v nějaké pevnosti.
"Nestalo se mu cestou nic?" zeptal jsem se okamžitě.
"Nic, čeho bych si všimla. Je to pěkný, silný chlapec a má se k světu jako všechny moje děti. Už je na lůžku, a ti dva mladí lidé, chudáčkové, také. Tak mluv potichu a nech je spát."
Branwen s dítětem ležela na slamníku v koutě světnice proti ohništi. Jejich lože bylo pod hrubě sroubenými dřevěnými schody, vedoucími na patro, na takovou žebřinu, kam se doma v královských konírnách dávalo seno. Vida, i tady bylo uložené seno, a naše koně zavedli ze zadního dvorku dovnitř a uvázali je pod žebřinu. Oslík, nejspíš Brandův, stál na slámě kousek od nich.
"Brand je vzal dovnitř," řekla Moravika. "Není tu moc místa, ale neodvážil se nechat je venku u krav. Ten tvůj hnědák s

bílou lysinou, víš, někdo by mohl poznat, že patří králi Hoelovi, a lidi by se ptali na věci, na které bychom neradi odpovídali. Tebe a chlapce jsem uložila nahoru. Asi to není to, na co jsi zvyklý, ale je to měkké a čisté."
"To bude dobré. Ale prosím tě, Moraviko, neposílej mě hned do postele. Mohu tu zůstat a povídat si s tebou?"
"Hm. Tebe poslat do postele, to tak! Jo, ty ses vždycky tvářil pokorně a mluvil potichu, ale vždycky jsi dělal přesně to, co jsi sám chtěl…" Sedla si k ohni, rozložila sukni a ukázala na stoličku. "Tak si sedni, ať si tě můžu prohlédnout. Pro smilování boží, ty ses ale změnil! Kdepak by mě napadlo tehdy v Maridunu, když jsi neměl na sebe ani slušný hadřík, odpovídající tvému stavu, že se z tebe vyklube syn samotného Nejvyššího krále, a doktor a zpěvák… a jen naši drazí svatí vědí, co ještě!"
"Myslíš kouzelník?"
"Tomu jsem se nedivila, když jsem se doslechla, jak jsi běhal za tím starcem na Bryn Myrddin." Pokřižovala se a její ruka sevřela amulet, který měla kolem krku. Viděl jsem to v záři ohně; sotva to byl symbol křesťanský. Moravika se tedy pořád ještě ověšovala všemi talismany, které jí padly do rukou. V tom se podobala většině lidí, kteří vyrostli v Nebezpečném hvozdu, opředeném povídačkami o starých strašidlech, o věcech vídaných za soumraku a slýchaných ve větru. Pokývala hlavou. "Ach jo, tys byl vždycky zvláštní kluk, vyhledával jsi samotu a říkal podivné věci. A vždycky jsi toho věděl zbytečně moc. Tehdy jsem si myslela, že posloucháš za dveřmi, ale zřejmě jsem se mýlila. Teď se ti prý říká ‚Králův prorok'. A ty tvoje kousky – je-li pravda alespoň polovina z toho, co jsem se doslechla, o čemž pochybuji… Vyprávěj mi o tom. Všechno mi to vyprávěj!"
Oheň vyhořel téměř až na popel. Vedle ve výčepu bylo už ticho; pijáci buď odešli domů, nebo se uložili ke spánku. Brand už před hodinou vylezl po žebříku nahoru a tiše pochrupoval vedle Ralfa. V koutě vedle podřimujících zvířat spala Branwen s dítětem a ani se nepohnula.
"Tak tohle je tedy nový začátek," řekla Moravika tiše. "Tohle děťátko, říkáš, je synem Nejvyššího krále, samotného Uthera, který se k němu nezná. Proč sis ho musel vzít na starost zrovna ty? Člověk by řekl, že by byl mohl požádat jiné, pro které by to bylo snazší."
"Nemohu mluvit za krále Uthera," řekl jsem, "ale pokud jde o mne, dalo by se říct, že to dítě je odkaz, který mi zanechal můj otec a bohové."
"Bohové?" opáčila ostře. "Copak takhle mluví dobrý křesťan?"
"Nezapomínej, že nejsem pokřtěný."
"Dodnes? Jo, vzpomínám si, že si to starý král nepřál. No, dnes mi do toho nic není, to je tvoje věc. Ale co to dítě? Je pokřtěné?"
"Ne. Na to nebyl čas. Jestli chceš, dej je pokřtít ty."
"Jestli chci? Co je to za řeč? Kteří ‚bohové' ti to zrovna teď našeptávají?"
"Ani nevím. Oni – on – se ohlásí sám, až to bude považovat za vhodné. A mezitím nech chlapce pokřtít, Moraviko. Až odejde z Bretaně, bude vyrůstat v křesťanské domácnosti."
Byla spokojená. "Co nejdříve. Dovedu ho přímo k našemu drahému Pánu a jeho svatým, můžeš se spolehnout. A nad jeho kolébku jsem pověsila talisman z verbeny a dohlédla jsem, aby bylo odříkáno devět modliteb. To děvče říká, že se jmenuje Artuš. Co je to za jméno?"
"Dáš ho pokřtít jako Artuše. To je jméno, které v keltštině znamená ‚Medvěd'. Ale teď mu tak neříkej. Dej mu nějaké jiné jméno, jaké se hodí, a to druhé zapomeň."
"Co takhle Emrys? Ach, myslela jsem, že tě rozesměju. Vždycky jsem doufala, že tu jednoho dne bude dítě, které se bude jmenovat po tobě."
"Ne po mně, ale po mém otci Ambrosioví, i já jsem se jmenoval po něm." V duchu jsem zkoušel ta jména, v latině a potom v keltském jazyku. "Artorius Ambrosius, poslední z Římanů… Artos Emrys, první Brit…" Nahlas jsem řekl Moravice s úsměvem: "Ano, říkej mu tak. Kdysi dávno jsem to předpověděl – příchod Medvěda, krále zvaného Artuš, který spojí minulost a budoucnost. Až do této chvíle jsem nevěděl, kde jsem to jméno kdy slyšel. Pokřti ho tak."
Na pár minut se odmlčela. Její rychlé oči zapátraly v mé tváři. "Říkáš, že ti byl svěřen. Král, jaký tu ještě nebyl. Takže bude králem? Víš jistě, že bude králem?" A pak náhle: "Proč se tak díváš, Merline? Všimla jsem si, že ses stejně díval před chvílí, když Branwen přiložila dítě k prsu. Co to má znamenat?"
"Já nevím…" Mluvil jsem zvolna, oči upřené na poslední jiskřičky v ohništi, kde shořelá polena vyhloubila rudou jamku. "Moraviko, udělal jsem to, co jsem udělal, protože bůh – ať je to kterýkoliv – mě k tomu vedl. Promluvil ke mně ze tmy a řekl mi, že dítě, které Uther počne z Ygrainy té noci na Tintagelu, bude králem celé Británie, bude veliký, vyžene Sasy z našeho pobřeží a naši ubohou zemi spojí v silný celek. Neudělal jsem nic z vlastní vůle, dělal jsem to proto, aby se Británie nepropadla do tmy. To celé ke mně přišlo ze tmy a ohně, a jako jistota. Pak jsem nějakou dobu neviděl a neslyšel nic, a přemítal jsem, jestli jsem z lásky k zemi svého otce nesešel ze správné cesty a nepovažoval za vidění to, co bylo pouhou nadějí a přáním. Ale teď, pohleď, leží tu právě tak, jak mi bůh řekl." Pohlédl jsem na ni. "Nevím, Moraviko, jestli ti to dokážu říct srozumitelně. Vidění a proroctví, bohové a hvězdy a hlasy ozývající se v noci… věci, viděné mlhavě v plamenech a ve hvězdách, ale skutečné jako bolest v krvi a bodající do mozku jako led. Ale teď…," opět jsem se odmlčel, "…teď už to není boží hlas ani vidina, je to maličké lidské mládě se zdravými plícemi, dítě jako každé jiné, které křičí, saje mléko a dělá do plenek. O tom vidiny nehovoří."
"Muži mají vidiny," řekla Moravika, "a ženy rodí děti, aby je uskutečnily. To je ten rozdíl. A pokud jde o tamtoho," ukázala hlavou do kouta, "uvidíme, co bude. Zůstane-li naživu – a proč by nezůstal, když je tak silný? –, zůstane-li naživu, má šanci stát se králem. My teď nemůžeme udělat nic jiného než se postarat, aby z něho vyrostl muž. Já udělám svoje, tak jako jsi udělal svoje ty. Ostatní je na pánubohu."
Usmál jsem se na ni. Její neselhávající zdravý rozum jako by ze mne sňal velkou tíži. "Máš pravdu. Byl jsem hlupák, že jsem kdy pochyboval. Co se má stát, stane se."

"Vyspíme se na to."
"Ano. Jdu si teď lehnout. Máš dobrého manžela, Moraviko. Jsem rád."
"U nás, chlapče, bude tvůj malý král v bezpečí."
"O tom nepochybuji," řekl jsem. Ještě jsme si chvilku povídali a pak jsem vylezl po žebříku nahoru.
Té noci jsem měl sen. Stál jsem na poli, které jsem znal, nedaleko Hoelova města Kerrecu. Bylo to místo odedávna posvátné, kudy kdysi kráčel bůh a já ho viděl. Ve snu jsem věděl, že jsem tam přišel v naději, že ho uvidím zase.
Ale noc byla prázdná. Až na vítr se nic nepohnulo. Obloha se klenula vysoko, ozářená lhostejnými hvězdami. Přes černou nebeskou báň se třpytem pronikávej i zářících hvězd táhla dlouhá cesta světla, které se říká Mléčná dráha. Nikde ani mráček. Kolem mne se rozkládalo pole, tak jak jsem si je pamatoval – bičované větrem a zasypané mořskou solí, s holými trnovníky v chumlu na okraji, a vprostřed osamělý jediný obří kámen. Kráčel jsem k němu. V rozptýleném světle hvězd jsem nevrhal stín a nebyl tu ani stín kamene. Jen šedivá, větrem čeřená tráva a za kamenem sotva postřehnutelný posun hvězd, který není pohybem, ale dechem nebes.
Noc byla pořád ještě prázdná. Mé myšlenky vzlétly jako šípy vzhůru do lastury ticha a dopadly zpět vypotřebované. Pokoušel jsem se každou jiskřičkou svého umění a moci, pro něž jsem bojoval a trpěl, přivolat boha, který nade mnou tehdy držel ruku a jehož světlo mě vedlo. Hlasitě jsem se modlil, ale žádný zvuk jsem neslyšel. Použil jsem svých kouzel, oněch darů, jichž se dostalo mému zraku a mé mysli a jež lidé nazývají Viděním, ale nikdo nepřišel. Noc byla prázdná a já ochaboval. Ztrácel jsem i své lidské vidění, noc a světlo hvězd se rozpíjely ve skvrny, jako bych na ně hleděl přes proudící vodu…
Obloha se sama dala do pohybu. Země byla v klidu, ale nebesa se sama začala pohybovat. Mléčná dráha se smrštila a zúžila se ve světelný paprsek a vzápětí zmrzla a znehybněla jako potok náhle sevřený čelistmi zimy. Ledový hrot – ne, je to čepel a leží na obloze jako královský meč s jílcem posázeným velkými drahokamy. Viděl jsem smaragd, topas, safíry, které na jazycích mečů znamenají moc a radost a spravedlnost a smrt se ctí.
Meč tam ležel dlouho, klidně, jako zbraň právě naleštěná v očekávání ruky, která ji zvedne a pevně sevře. Pak se meč sám od sebe pohnul. Ne jako zbraň pozdvižená k boji, při obřadu nebo při hrách. Ale tak jako čepel míří do svého pouzdra, sune se meč po obloze pokojně dolů, ke stojícímu kameni, a zapadne do něj jako do pochvy.
A pak už nebylo nic než pusté pole a hvízdající vítr a stojící šedý kámen.
Probudil jsem se do tmy hospodské světnice a štěrbinou mezi trámy v krovu jsem viděl jedinou malou a jasnou hvězdičku. Koně pode mnou sladce vydechovali a kolem dokola bylo slyšet pochrupování převracejících se spáčů. Světnice byla teple cítit koňmi, rašelinou, senem a dušeným jehněčím.
Ležel jsem bez pohnutí na zádech a pozoroval hvězdičku. O snu jsem příliš nepřemýšlel. Nejasně jsem si vzpomínal, že o meči se mluvilo, a teď ten sen… Ale nechal jsem to být. Přijde to samo. Bude mi to zjeveno. Bůh byl už zase se mnou; čas nelhal. A za hodinku za dvě bude ráno.

DRUHÁ KNIHA
Hledání

KAPITOLA 1

Bohové, všichni bohové musí být na rouhačství zvyklí. Rouhačstvím je už pídit se po jejich záměrech; a přemítat, jako jsem to učinil já, kdo jsou a zda vůbec existují, to je rouhačství samo. Teď jsem věděl, že můj bůh je zase se mnou a že se jeho záměr naplňuje, a třebaže jsem budoucnost neviděl jasně, věděl jsem, že až nadejde čas, bude nade mnou držet ruku, povede mě, bude mě řídit a zjeví mi svůj záměr – a není podstatné, který bůh a v jaké podobě přijde. I to mi zjeví. Ale teď ještě ne. Dnešek je můj. Noční sny zmizely s hvězdami, které je vyvolaly. Dnes ráno je vítr pouhým větrem a sluneční světlo pouhým světlem.
Myslím, že jsem se ani neohlédl. Nebál jsem se o Ralfa ani o dítě. Mít vnitřní zrak může být někdy nepohodlné, ale předvídání katastrof zbavuje toho, komu je dáno, potřeby dělat si drobné každodenní starůstky. Muž, který viděl vlastní stáří a svůj hořký konec, se nebojí toho, co se mu může přihodit ve dvaadvaceti. Nebál jsem se o vlastní bezpečnost ani o bezpečnost chlapce, jehož meč jsem viděl – teď už podruhé – tasený a zářící. A tak jsem se nemusel obávat ničeho horšího než plavby po moři; doplul jsem, s žaludkem až v krku, ale živý, do přístavu Massilia na břehu Vnitřního moře, a jednoho jasného únorového dne, který bychom v Británii považovali za letní, jsem stanul na pevnině.
Jakmile jsem byl jednou tady, přestalo záležet na tom, kdo mě uvidí a rozhlásí, že se se mnou setkal. Kdyby se rozneslo, že princ Merlin byl viděn v jižní Galii nebo v Itálii, možná by mě Utherovi nepřátelé nějakou dobu pozorovali v naději, že je přivedu na stopu zmizelého prince. Nakonec by to vzdali a šli hledat někam jinam, ale stopa by mezitím vychladla. V Kerrecu na návštěvu nenápadného pěvce nikdo už ani nevzpomene a Ralf v poklidné anonymitě lesního hostince bude moci bez obav jezdit sem a tam mezi Collem a kerreckým hradem se zprávami o dítěti, které bude Hoel za mnou posílat. A tak jsem se v Massilii, když jsem se zotavil z plavby po moři, pustil otevřeně do příprav své cesty na Východ.
Převleku tentokrát nebylo zapotřebí a tak jsem cestoval pohodlně, ne-li rovnou jako princ. Se svým zevnějškem jsem si nikdy nedělal starosti, člověk mluví sám za sebe; ale měl jsem navštívit přátele, a nemohu-li jim být ke cti, nesmím jim alespoň dělat hanbu. A tak jsem si najal sluhu a koupil koně a nákladní mezky, a také otroka, který se o ně bude starat, a vyrazil jsem k prvnímu cíli, jímž byl Řím.
Cesta z Massilie je rovná, sluncem vysušená stužka bílého prachu; táhne se podél břehu s přikrčenými vesničkami, které vystavěli Cézarovi veteráni mezi pečlivě obdělávanými vinicemi a olivovými háji. Vyrazili jsme na úsvitu, kdy naše koně vrhali za sebe dlouhé stíny. Na cestě ještě ležela rosa a vzduch byl cítit trusem, kouřem z ranních ohňů a peprnou

vůní cypřišů. Kohouti kokrhali a ňafající vesničtí vořížci uskakovali zpod kopyt našich koní. Oba sluhové se za mými zády bavili, ale potichu, aby mě nerušili. Zdálo se, že jsou to slušní lidé; svobodný občan Gaius byl ve službě už předtím a přišel ke mně s dobrým doporučením. Druhý, Stilicho, byl synem sicilského koňského handlíře, který upadl do dluhů a prodal syna, aby je mohl zaplatit. Stilicho byl hubený živý mladík s veselýma očima a nezničitelným elánem. Gaius byl vážný a výkonný, a mého důstojenství si byl vědom mnohem více než já sám. Když zjistil, že jsem z královského rodu, obklopil se nimbem okázalosti a pýchy, která mě bavila a Stilicha tak ohromila, že nejméně dvacet minut vydržel mlčet. Myslím, že to pak trvale sloužilo jako hrozba nebo úplatek za službu. Ale ať už zaměstnávání těchto dvou s sebou přinášelo cokoliv, musel jsem uznat, že moje cesta je přímo zázrakem pohodlí a plynulosti. Když pak můj kůň v ranním slunci vztyčil uši, cítil jsem, že se mi nálada zvedá a vzpíná se k samému prahu báječná. Bylo mi, jako když zármutek a pochybnosti posledního roku ode mne odplývají jako stín mého koně. Když jsem se se svým malým doprovodem vydal na Východ, byl jsem poprvé v životě svobodný; osvobozený od světa přede mnou i od povinností za zády. Až do této chvíle jsem vždycky žil pro nějaký cíl; hledal jsem svého otce a pak jsem mu sloužil a po jeho smrti jsem pln bolesti čekal, až mi s Artušovým příchodem služba opět začne. Teď byla první část mého úkolu u konce; chlapec je v bezpečí a nakolik se mohu spolehnout na své bohy a na hvězdy, tak v bezpečí zůstane. Byl jsem ještě mladý, obrácen k slunci, a ať už to nazveme samotou nebo svobodou, přede mnou se rozkládal nový svět a chvíle času, kdy mohu konečně cestovat po zemích, o nichž jsem se jako chlapec tolik učil a které jsem tak toužil spatřit.
A tak jsem přijel do Říma a chodil po zelených kopcích mezi cypřiši a hovořil s mužem, který se, když byl tak starý jako já teď, znal s mým otcem. Bydlel jsem v jeho domě a v duchu jsem se divil, jak jsem kdysi mohl považovat otcův dům v Kerrecu za palác a Londýn za velkoměsto, či spíše vůbec za město. A potom z Říma do Korintu a po souši přes Argolis, krajinu, kde kozy spásaly letním sluncem spálené kopce, a lidé, ještě divočejší než ony, žili v troskách měst, vystavěných obry. Zde jsem konečně viděl kameny ještě větší než ty, které tvoří Tanec obrů, vztyčené a sesazené přesně tak, jak jsem o tom slýchal v písních. Čím dále na východ jsem cestoval, tím prázdnější jsem viděl kraje s obřími kameny, stojícími v pouštním slunci; lidi tam žili prostě jako toulající se vlčí smečky, ale písně skládali lehce jako ptáci, a byly to písně nádherné jako hvězdy pohybující se po svých dráhách. A co víc, o pohybu hvězd věděli více než kdokoli jiný; snad je to tím, že jejich svět se skládá z prázdných prostorů pouště a oblohy. Strávil jsem osm měsíců s jedním mužem nedaleko Sard v Lydii (Maeonii), který se při výpočtech nezmýlil ani o šíři vlasu a s jehož pomocí bych byl postavil Tančící obry dvakrát tak rychle, i kdyby byly dvakrát tak velké. Dalších šest měsíců jsem strávil na pobřeží Mýsie nedaleko Pergamonu, ve velkém špitále, kam se nemocní, bohatí i chudí, jen hrnuli. Pokud jde o léčitelské umění, naučil jsem se tam mnohému, co jsem neznal. V Pergamenu používají k léčení lidské mysli pomocí snů zároveň s drogami i hudbu, a teprve potom léčí tělo. Opravdu nade mnou musel bdít bůh, když mě jako dítě vedl k tomu, abych se učil hudbě. A po celou tu dobu, po celou cestu jsem se zběžně učil cizím jazykům, naslouchal novým písním a novým melodiím a díval se, jak lidé uctívají cizí bohy, některé na místech posvátných, a jiné způsobem, který bychom my považovali za nečistý. Je nemoudré odvracet se od vědění bez ohledu na to, odkud k nám přichází.
Po celou tu dobu jsem odpočíval, klidný a bezstarostný, s vědomím, že tam v bretaňském Nebezpečném hvozdu dítě roste a prospívá.
Příležitostně jsem dostával zprávy od Ralfa. Odesílal je král Hoel vždy do některého předem dohodnutého přístavu, kde na mne čekaly. Touto cestou jsem se dozvěděl, že hned jak to bylo možné, Ygraine znovu obtěžkala. V řádném termínu povila dceru, která dostala jméno Morgiana. V době, kdy jsem tyto dopisy četl, byly už přirozeně zastaralé, ale pokud šlo o chlapce Artuše, měl jsem vlastní, bezprostřednější zdroj jistoty. Hledíval jsem, tak jak to dovedu, do ohně.
Prvně jsem uviděl Ralfa, jedoucího přes hvozd k Hoelovu dvoru, v ohřívadle, kde zažehli oheň proti chladu římského večera. Jel sám a nikým nepozorován, a když se opět vynořil z mlžné tmy a vracel se domů, nikdo ho nesledoval. V hloubi hvozdu jsem ho ztratil, ale později se kouř odklonil a já viděl, že jeho kůň stojí už pokojně v maštali a Branwen se na dvorečku zalitém sluncem usmívá s dítětem v náručí. Ralfa na cestě jsem potom sledoval ještě několikrát, ale vždycky jako by se kouř a temnota spojily a v podobě mlhy se snesly na řeku, takže jsem neviděl krčmu a nemohl sledovat, jak Ralf vchází dovnitř. Jako by bylo to místo chráněné dokonce i přede mnou. Mnohokrát jsem slyšel, že bretaňský Nebezpečný hvozd je očarovaný; mohu potvrdit, že je to pravda; pochybuji, že by nějaká magie, méně mocná než ta moje, byla pronikla skrze mlžnou stěnu, která krčmu halila. Jednou jsem letmo zahlédl dítě hrající si na dvorku se štěňaty, zatímco fena mu olizovala tvář; Brand přihlížel a usmíval se, dokud ho Moravika nevyplísnila; vyběhla z kuchyně, dítě popadla a utírajíc mu tvářičku zástěrou zmizela ve dveřích. Jindy jsem viděl, jak trůní na hřbetě Ralfova koně, který se napájel ve žlabu, a ještě jindy jak sedí obkročmo v sedle před Ralfem, oběma rukama se drží hřívy a kůň kluše po břehu řeky. Nikdy jsem ho nespatřil zblízka a jasně, ale viděl jsem dost, abych věděl, že roste a sílí. Když mu byly čtyři roky, nadešel čas, kdy ho měl Ralf z ochrany hvozdu přepravit k hraběti Ectorovi.
Té noci, když jeho loď vyplouvala z Morbihanu na Malé moře, jsem ležel pod temnou syrskou oblohou, kde hvězdy jako by byly dvakrát tak velké a zářivější než hvězdy u nás doma. Oheň, do něhož jsem hleděl, zapálil pastýř na ochranu proti vlkům a horským lvům; poskytl mi pohostinství, když mne a mé sluhy zastihla noc při přechodu vysočiny nad Bérytosem. Hranice z větrem vysušeného dřeva byla vysoká a v noční tmě divoce plála. Z druhé strany ke mně doléhal hlas Stilicha, pak drsné mručení pastýřovo, a smích vystřídal vážný hlas Gaiův, dokud jej hukot a praskání ohně nepřehlušilo. Pak se objevily obrazy – zpočátku útržkovité, ale živé a jasné jako vidiny, které jsem míval jako chlapec v křišťálové jeskyni. Vysledoval jsem celou cestu, scénu za scénou, během jediné noci, tak jako ve snu můžete od večera do rána prožít celý život…
Bylo to poprvé od chvíle, kdy jsem se s Ralfem v Bretani rozloučil, co jsem ho viděl tak jasně. Sotva jsem ho poznal. Teď z něho byl vysoký mladík s vzezřením bojovníka a rozhodnost a odpovědnost vepsané ve tváři mu dodávaly důležitosti a slušely mu. Ponechal jsem na Hoelovi, aby uvážil, bude-li třeba poslat s jeho "ženou a dítětem" ozbrojený doprovod k lodi; nakonec to provedli obezřetně, i když bylo jasné, že naše tajemství dosud nikdo nezná. Hoela

napadlo, že vypraví přes Hvozd povoz plný zboží, který bude doprovázet půl tuctu vojáků; a když se vůz vracel zpět do Kerrecu, k úvazišti, kde kotvila loď, bylo jen přirozené, že se mladý muž s rodinou svezl do Kerrecu s vracejícím se nákladem – nikdy jsem neviděl, co v těch zavázaných žocích vlastně bylo – a využil jejich ochrany. Branwen jela na voze a nakonec i Artuš. Dělalo to na mě dojem, že už odrostl ženské péči; byl by nejraději pořád s vojáky a bylo zapotřebí Ralfovy autority, aby cestoval schovaný ve voze spíše než na rozsoše v čele oddílu. Když malá společnost dorazila k lodi a nalodila se, čtyři vojáci nastoupili společně s Ralfem, zřejmě jako doprovod oněch vzácných žoků až na místo určení. A tak vypluli na širé moře. Světlo jiskřilo na ohnivě rudé hladině a malá loď s červenými plachtami, které se vzdouvaly ve větru proti západní obloze, byla stále menší a menší, až byla docela maličká a ztrácela se v ohnivé záplavě, kterou dštilo zapadající slunce.

Přistání lodi v Glannaventě jsem sledoval svým vnitřním zrakem na úsvitu, ozářeném snad jen syrskými plameny. Viděl jsem, jak ji lodníci připoutali lany k molu, celá společnost přešla lodní lávku a už ji vítal Ector osobně, snědý a usměvavý, s oddílem ozbrojených mužů. Neměli žádné erbovní znaky. Přijel s nimi povoz na zavazadla, ale jakmile dojeli za město, vynesli z něj nosítka pro Branwen a Artuše, a vůz nechali za zády; jezdci uháněli po vojenské silnici přes hory, které se rozkládají mezi mořem a Ectorovým hradem, co nejrychleji do Galavy. Silnice se šplhá přes dva strmé průsmyky, mezi nimiž leží hluboko zařízнuté údolí s bažinou, která je až do pozdního jara neustále nasáklá vodou. Je to špatná silnice, zničená bouřemi, přívaly deště a zimními mrazy, a na svazích, z nichž valící se voda spláchla prsť, se ztrácí úplně a jezdci jsou odkázáni na zbytky starých cest z doby ještě před příchodem Římanů. Divoká země a divoká cesta, ale pro hlouček ozbrojenců v májovém dni je to hračka. Sledoval jsem v červáncích úsvitu i během sluncem prozářeného dne, jak jedou klusem a mezi dvěma vrtohlavými mezky se pohupují nosítka; večer však od vrcholu průsmyku padla mlha a já v ní zahlédl blýskající se meče, což znamená nebezpečí.

Ectorova společnost se šplhala ze svahu druhého vrcholku a na strmém úseku, kde cestu lemovaly ostré skalní útesy, zvolnila krok. Odtud zbýval už jen krátký sestup do širokého říčního údolí a na dobrou silnici bez výmolů, vedoucí k pramenům, kde stál hrad. V dáli byly ve večerním šeru už patrné velké stromy, kvetoucí sady a vlídná zeleň obdělané půdy. Ale nahoře v průsmyku mezi šedivými útesy a povalující se mlhou byla tma, a tam, kde se přes cestu přehnaly dešťové přívaly a silnice se zřítila do říčního koryta, koně na oblázcích klouzali a zakopávali. Šum vody zřejmě přehlušil všechny ostatní zvuky. Nikdo z družiny v okolní mlze nezahlédl nejasné postavy na koních, čekající se zbraněmi v rukou.

Hrabě Ector jel v čele hloučku, vprostřed se mezi dvěma mezky kymácela a nadskakovala nosítka, obklopená ze všech stran vojáky, a průvod uzavíral Ralf. Blížili se k mužům číhajícím v záloze; už byli u nich. Viděl jsem, jak se Ector prudce otočil a pak zarazil koně tak náhle, že se zvíře pokoušelo couvnout a místo toho se bořilo a klouzalo po oblázcích, když tu se zablýskl Ectorův meč a jeho čepel vylétla vzhůru. Ostatní jezdci se shlukli kolem nosítek, jak jen to bylo na ujíždějícím svahu možné, a postavili se k boji. Ve chvíli střetu a bojového křiku jsem si všiml něčeho, co dosud nikdo jiný z družiny zřejmě nezaznamenal – totiž dalších stínů, vyjíždějících z mlhy za útesy.

Myslím, že jsem vykřikl. Nevydal jsem žádný zvuk, ale viděl jsem, že Ralf zvedl hlavu jako pes, když slyší hlas svého pána. Zařval a obrátil koně. Muži se otáčeli s ním, nový útok odráželi v třeskotu zbraní, a od jejich mečů odlétaly jiskry jako od kovářova kladiva dopadajícího na kovadlinu.

Upíral jsem oči do jasnovidného ohně, abych zjistil, kdo jsou útočníci, ale marně. Zápas, řinkot zbraní, tma, jiskřící meče, křik, otáčející se koně – a pak útočníci zmizeli v temnotě stejně náhle, jako se objevili, zanechávajíce jednoho muže ze svých řad na kamení mrtvého, druhého pak, krvácejícího, hodili koni na hřbet.

Jejich pronásledování v horách zahlcených mlžným soumrakem by družině nic nepřineslo. Jeden z mužů zvedl padlého ze země a hodil ho napříč přes koně. Ector mu cosi ukazoval a muž ho pečlivě prohledal, zřejmě pátral po jeho totožnosti, ale nic nenašel. Pak se stráž seřadila opět kolem nosítek a jelo se dál. Viděl jsem, že si Ralf potají ovazuje kusem látky levou paži; zasáhla ho čepel, kterou štít nezachytil. A o chvíli později se se smíchem vyklonil ze sedla a řekl přes závěs do nosítek: "Nejsi ještě dost velký. Počkej rok dva, slibuji, že ti najdu meč na tvou míru." Pak natáhl ruku, aby kožený závěs v nosítkách dotáhl. Napínal jsem zrak, abych Artuše zahlédl, scénu však zahalil šedivý dým a ovčák zavolal cosi na svého psa. Vrátil jsem se na provoněnou stráň; právě tam vycházel měsíc nad zříceninami chrámu, v němž z bohyně dnes už nezůstalo nic než její sovy.

Tak míjela léta a já využíval svobody k cestování, o němž jsem vyprávěl jinde; na to tu není místo. Pro mne to byla plodná léta, příjemně prožitá, a bůh nade mnou laskavě držel ruku, takže jsem viděl vše, co jsem si vidět přál; ale za celou tu dobu nepřišlo žádné poselství, neprolétla žádná hvězda, nestalo se nic, co by mě zvalo k návratu domů.

Pak jednoho dne, když bylo Artušovi šest let, mě zastihlo poselství nedaleko Pergamonu, kde jsem učil a pracoval ve špitále.

Bylo to brzy na jaře a po celý den dopadal déšť jako rány bičem na skálu, z níž proudem stékala voda, až bílý vápenec ztmavěl, a vyhloubila rýhy v pěšině vedoucí dolů ke špitálním komůrkám u moře. Neměl jsem tu žádný oheň, který by mi zprostředkoval vidiny, ale v těchto místech stojí bohové za každým sloupem a vzduch je obtěžkán sny. Byl to pouhý sen, jaký se zdá kdekomu, a přišel ve chvíli, kdy jsem vyčerpán upadl do spánku.

V noci přinesli nějakého člověka, který měl ošklivou sečnou ránu na noze a z hlavní žíly se mu život řinul proudem. Já a druhý doktor, který měl službu, jsme na něm pracovali přes tři hodiny; pak jsem odešel k moři, abych spláchl krev, kterou jsem byl pocákaný a která na mně zaschla. Nebylo vyloučeno, že pacient zůstane naživu; byl mladý a teď spal, krvácení jsme zastavili a ránu pečlivě sešili. Shodil jsem zakrvácenou bederní roušku – toto podnebí člověku umožňuje, aby při takto krvavém díle pracoval téměř nahý – a plaval jsem tak dlouho, až jsem byl čistý, a pak jsem se natáhl do písku ještě teplého k odpočinku. K večeru přestalo pršet, noc byla klidná a teplá a nebe plné hvězd.

To nebylo vidění, ale jakýsi sen v bdělém stavu. Ležel jsem (jak jsem se domníval) s otevřenýma očima, pozoroval jsem roj jasných hvězd a ony pozorovaly mne. Mezi tou velikou spoustou hvězd byla jedna vzdálená, podmračená, která

svítila slaběji než ostatní, jako lampa ve sněžném víru. Pak připlula blíž, ještě blíž, až svou mračnou tváří zastínila jasnější hvězdy, a já viděl hory a pobřeží a řeky táhnoucí se jako žilky ve stromovém listu údolími mé rodné země. Pak vířící sníh zhoustl, přikryl údolí, a zpod sněhu bylo slyšet burácení hromu a pokřik vojsk; moře stoupalo, až zmizely břehy, v řekách tekla slaná voda a zelená pole zešedla a zčernala na poušť s žilami obnaženými jako kosti nebožtíka. Probudil jsem se s vědomím, že se musím vrátit. Potopa ještě nenastala, ale blíží se. Do příštích či přespříštích sněhů uslyšíme burácení hromů a já musím být tam, mezi králem a jeho synem.

KAPITOLA 2

Původně jsem měl v úmyslu vracet se přes Kónstantínopolis a v tom smyslu jsem také odeslal dopisy. Teď bych byl dal přednost rychlejšímu cestování, ale jediná loď, která byla k mání, plula na sever do Chalcedonu, a ten leží na druhém břehu úžiny proti Kónstantínopoli. Když jsme tam dorazili se zpožděním, způsobeným vrtošivými větry a nejistým počasím, štěstí se ke mně zřejmě stále ještě točilo zády; právě jsem zmeškal loď plující na západ, a jak mi bylo řečeno, žádná jiná se v tomto týdnu a možná ani v nejbližších dnech poté na cestu nechystá. V Chalcedonu obstarávají pobřežní plavbu většinou malá plavidla; větší lodi dávají přednost velkému přístavu v Kónstantínopoli. Použil jsem tedy přívozu; ne že by mě to mrzelo, třebaže jsem pociťoval potřebu spěchat – prohlédl jsem si město, o němž jsem toho tolik slyšel.

Očekával jsem, že Nový Řím předčí svou velkolepostí Řím i starý, ale shledal jsem, že Konstantinovo město je místem ostrých kontrastů a za nádherou se tam tají zchátralost. Ovzduší, které vdechujeme v tomto mladém městě, vyhlížejícím prosperitu, rozestavěném, rozrůstajícím se, přizpůsobujícím se a dychtícím po zbohatnutí, je prosyceno vzrušením a rizikem.

Ne že by bylo založeno teprve teď; bývalo hlavním městem Byzance od té doby, co se tu před tisíci lety usadil Byzás se svým lidem; ale teď uplynulo téměř sto padesát let od chvíle, co císař Konstantin přenesl srdce říše na východ a začal stavět a opevňovat staré Byzantium, které pojmenoval po sobě.

Kónstantínopolis je město nádherně usazené na jazyku pevniny, která vytváří přirozený přístav, právem zvaný Zlatý roh. Nedokázal jsem si představit takový provoz, tolik bohatě naložených lodí, kolik jsem jich spatřil na přívozu z Chalcedonu. Ve městě jsou paláce a bohaté domy, vládní budovy s chodbami, podobajícími se bludištím, s množstvím úředníků, které vláda zaměstnává a kteří se tam rojí jako včely v úlu. Všude tam jsou zahrady s pavilony a jezírky a bez oddechu tryskajícími fontánami; město má hojnost sladké vody. Směrem do vnitrozemí chrání město Konstantinův val, od jehož Zlaté brány vede široký bulvár Mesé, zaklenutý téměř po celé délce vzrostlými stromy jako arkádami; táhne se přes tři fóra, zdobená sloupy, až k velkému Konstantinovu triumfálnímu oblouku. Císařův obrovský chrám, zasvěcený Nebeské moudrosti, se vypíná nad hradbami, které vroubí moře. Je to velkolepé město, nádherná stolice říše, ale chybí mu onen švih, jaký míval Řím ve vyprávění mého otce a v představách, které jsme si dělali v Británii; tady to byl pořád Východ a město hledělo k Východu. Dokonce i šat – třebaže muži nosili římské tuniky a pláště – vypadal asijsky, a přestože se všude mluvilo latinsky, na tržištích jsem slyšel řečtinu, syrštinu a arménštinu a jakmile jsem se ocitl na mesejském bulváru, mohl jsem se cítit jako v Antiochii.

Pro toho, kdo nikdy neopustil britské břehy, je obtížné toto město popsat. Bylo nade vše vzrušující, atmosféra byla plna příslibů. Toto město hledělo před sebe, zatímco Řím a Athény a dokonce i Antiochie jako by se dívaly zpět; a Londýn se svými drolícími se chrámy, záplatovanými věžemi a muži, kteří jsou neustále ve střehu s rukou na meči, se zdál být tak vzdálený a téměř tak divošský jako ledové končiny severanů.

Mým hostitelem v Kónstantínopoli byl vzdálený příbuzný mého otce, ale zase ne tak vzdálený, abych se nenechal uvítat jako bratranec. Byl potomkem jistého Adeana, který byl Maximovým švagrem a jedním z jeho důstojníků a zúčastnil se jeho poslední výpravy do Říma. Adean byl někde nedaleko Říma raněn a zůstal ležet na bojišti, protože ho považovali za mrtvého. K životu ho však přivedla a až do úplného uzdravení ošetřovala jedna křesťanská rodina. Později se oženil s dcerou z této rodiny a obrátil se na křesťanskou víru. Třebaže nikdy nepožádal o přijetí do služeb východního císaře (jsa spokojen s odpuštěním, jehož se mu na tchánovu přímluvu dostalo), jeho syn už vstoupil do služeb Theodosia II., nadělal jmění a byl odměněn manželkou z královy přízně a nádherným domem poblíž Zlatého rohu.

Jeho prapravnuk nosil stále jeho jméno, ale vyslovoval je s byzantským přízvukem: Ahdjan. Jeho keltský původ byl ještě patrný, ale dalo by se říct, že Ahdjan vypadal jako bledničkovitý Velšan, kterého sluníčko vytáhlo do přílišné výšky. Byl vysoký a hubený, měl oválnou tvář, světlou pokožku a vážné černé oči, jaké vidíte na všech jejich portrétech. Rty měl úzké, rovněž bezkrevné; byla to ústa dvorního úředníka, jemuž rty svírala střežená tajemství. Nechyběl mu však humor a vyprávěl moudře a zábavně, což bývá vzácné v zemi, kde se muži – i ženy – neustále přou o duchovních záležitostech, používajíce pojmů více než hloupého těla. Ještě jsem nebyl v Kónstantínopoli ani půl dne a už jsem si vzpomněl na slova, která jsem četl v jedné z Galapasových knih: "Zeptáš-li se někoho, kolik obolů stojí určitá věc, odpoví ti dogmatickým prohlášením o zrozeném a nezrozeném. Zeptáš-li se na cenu chleba, odpovědí ti, že Otec je větší nežli Syn, a Syn je Mu podřízen. Zeptáš-li se, máš-li připravenou lázeň, odpovědí ti, že Syn byl stvořen z ničeho."

Ahdjan mě přijal velice laskavě, v nádherné místnosti s mozaikou na stěnách a podlahou ze zlaceného mramoru. V Británii, kde je zima, klademe obrazy na podlahu a na zdi a do dveří věšíme silné závěsy; ale na Východě se všechno dělá jinak. Místnost jiskřila barvami; v mozaikách je hodně zlata a to na lehce nerovném povrchu kamínků vyvolává třpytný pohyb, jako by nástěnné obrazy byly hedvábnými čalouny. Postavy byly jako živé, hýřily barvami a některé byly skutečně nádherné. Vzpomněl jsem si na popraskanou mozaiku doma v Maridunu, kterou jsem jako dítě považoval za nejnádhernější obraz na světě; byl tam Dionýsos s vinnými hrozny a delfíny, a nic z toho nebylo celé, bůh měl neobratně vyspravené oči a jedno trochu utíkalo. Dodnes vidím, jak Dionýsos šilhá. Jednou stranou byl Ahdjanův

pokoj otevřený do zahrady, kde si ve velké mramorové kašně hrál vodotrysk, a podél balustrády stály květináče s cypřiši a vavříny. Pod balustrádou byla zahrada, ve slunci provoněná růžemi, kosatci a jasmínem (přestože byl sotva duben), které svou vůní soupeřily s vůní stovek keřů; a všude se tmavé prsty cypřišů, pozlacených malými šištičkami, tyčily přímo k jasnému nebi. A dole pod terasami se třpytila hladina Rohu, na níž se houfovaly lodě tak jako u nás doma na rybníku potápníci.
Čekal tam na mne dopis od Ectora. Když jsme se s Ahdjanem pozdravili, požádal jsem ho o omluvu a pak jsem dopis rozvinul a přečetl.
Ectorův písař psal dobře, třebaže v dlouhých větách, což, jak vím, byly parafráze toho, co tento přímý šlechtic skutečně říkal. Vlastní zprávy, oproštěné od poetických a řečnických výlevů, jen potvrzovaly to, co jsem už věděl nebo tušil. Přeopatrnými větami mi sděloval, že Artuš (kvůli písařovi hovořil o "rodině, Drusille a obou chlapcích") je v pořádku. Ale jak dlouho "tady" bude bezpečno, pokračuje Ector, to nemůže říct; dál pak uvádí novinky, které mu přinesli jeho informátoři.
Nebezpečí invaze, které tu bylo vždycky, ale v několika málo posledních letech jen sporadické, začíná přerůstat v cosi hrozivého. Octa a Eosa, dva saští vojevůdci, které Uther porazil v prvním roce své vlády a od té doby držel v londýnském vězení, jsou pořád ještě bezpečně pod zámkem. Ale v poslední době byl vyvíjen tlak – a vyvíjeli jej nejen Federovaní, ale i někteří britští velitelé, kteří se báli rostoucí nespokojenosti na Saském pobřeží – na krále Uthera, aby saské prince propustil a uzavřel s nimi smlouvu. Protože to Uther odmítl, došlo ke dvěma ozbrojeným pokusům o jejich vysvobození. Viníci byli tvrdě potrestáni, a teď zase na Uthera naléhají jiné kliky, aby bez prodlení oba saské velitele zabil; což je krok, do něhož se mu zjevně nechce ze strachu před Federovanými. Ti jsou dobře zabydleni na Pobřeží a příliš namačkaní, než aby to neznepokojovalo i samotný Londýn; a teď výhružně naznačují, že mohou pozvat posily ze zámoří, a tlačí se do bohaté země u Ambrosiova valu. Kolují ještě horší pověsti: byl chycen posel, který na mučidlech doznal, že nesl od Anglů, žijících na řece Abus na východě, symboly přátelství piktským králům, usazeným v divočině na západ od Strathclyde. Avšak nic jiného než symboly, dodával Ector; a on osobně si nemyslí, že by nepokoje mohly přijít i ze severu. Mezi Strathclyde a řekou Abus jsou ještě silná království Rheged a Lothian.
Prolétl jsem zbytek dopisu a svinul jsem jej. "Musím jet rovnou domů," řekl jsem Ahdjanovi.
"Tak brzy? Obával jsem se toho." Pokynul sloužícímu, který vzal stříbrnou láhev z mísy plné sněhu a nalil víno do skleněných číší. Odkud ten sníh pochází, jsem nevěděl; nechávají si jej nosit v noci z vrcholků hor a skladují jej v podzemí pod slámou. "Nerad tě ztrácím, ale když jsem uviděl ten dopis, nadál jsem se, že v něm budou špatné zprávy."
Řekl jsem mu o situaci, co jsem mohl, a on vážně poslouchal. Lidé v Kónstantínopoli takovým věcem rozumějí. Od té doby, co Got Alarik obsadil Řím, uši mužů jsou naladěné k poslechu hromobití na severu. Pokračoval jsem: "Uther je silný král a dobrý generál, ale ani on nemůže být všude, a tato dělba moci vojsko znejisťuje a děsí. Je na čase zabezpečit následnictví." Poklepal jsem na dopis. "Ector mi píše, že královna se znovu čeká."
"Také jsem to slyšel. Bude-li to chlapec, bude prohlášen za dědice, že? Teď není doba na to, aby dítě zdědilo království, ledaže by mělo nějakého svého Stilicha, který by hájil jeho zájmy." To byla narážka na generála, který opatroval říši mladého císaře Honoria. "Má Uther mezi svými generály někoho, kdo by v případě jeho smrti mohl dělat regenta?"
"Pokud já vím, bylo by stejně pravděpodobné, že ho zabijou, jako že ho budou chránit."
"Inu, v tom případě by bylo lepší, aby Uther zůstal naživu, anebo aby udělal svého zákonného dědice z toho syna, kterého už má. Musí mu být nějakých – sedm, osm? Proč neudělá Uther něco rozumného a neprohlásí ho za dědice a tebe za regenta pro případ, že by byl král zabit, dříve než bude chlapec dospělý?" Vrhl na mne kosý pohled přes okraj své sklenice. "Ale jdi, Merline, nemrač se tak na mě! Celý svět ví, že jsi odnesl dítě z Tintagelu a někde je ukryl."
"A říká svět také kde?"
"Ovšem. Svět plodí nápady jako tamhleta tůňka žáby. Nejrozšířenější je představa, že dítě je v bezpečí na ostrově Hy–Brasil, kde ho kojí z bílých prsů devět královen. Není divu, že jen kvete. Nebo se také říká, že je s tebou, ale je neviditelný. Možná jsi ho převlékl za nákladního mezka?"
Zasmál jsem se. "Jak bych si mohl něco takového dovolit? Co by tomu řekl Uther?"
"Myslím, že ty si můžeš dovolit všechno. Doufal jsem, že mi řekneš, kde chlapec je a tak vůbec… Ne?"
S úsměvem jsem zavrtěl hlavou. "Promiň mi to, ale teď ještě ne."
Elegantně máchl rukou. V Kónstantínopoli chápou, i co je to tajemství. "Tak dobrá. Ale můžeš mi aspoň říct, je-li v pořádku a zdráv?"
"O tom tě mohu ujistit."
"A bude nástupcem a ty jeho regentem?" Zasmál jsem se, zavrtěl hlavou a dopil víno. Hned pokynul otrokovi, který stál z doslechu, a muž mi číši opět naplnil. Ahdjan ho hned zase odeslal na místo. "Taky jsem dostal dopis, od Hoela. Sděluje mi, že král Uther vyslal muže, aby tě našli, a že o tobě nemluví laskavě, přestože všichni vědí, za co ti vděčí. Říká se také, že ani sám král neví, kam jsi ukryl jeho syna, a jeho špehové po něm pátrají. Někdo říká, že je chlapec mrtvý. A jiní zase tvrdí, že držíš malého prince v ústraní, protože sám sleduješ ctižádostivé cíle."
"Jistě," řekl jsem nevzrušeně, "najdou se i takoví."
"Tak se na to podívej!" Rozhodil ruce. "Já se tě snažím vyprovokovat k řeči, a tebe to ani nerozčílilo. V situaci, kdy by jiní lidé protestovali a dokonce se báli vrátit se zpátky, ty neříkáš nic a – jak se obávám – jsi rozhodnutý vrátit se první lodí."
"Znám budoucnost, Ahdjane, to je ten rozdíl."
"Inu, já budoucnost neznám a je mi jasné, že mi ji neprozradíš, ale mohu hádat. Lidé říkají pravdu, jenomže překroucenou: držíš chlapce v ústraní, protože víš, že se jednoho dne musí stát králem. Ale tohle mi říct můžeš. Co budeš dělat, až se vrátíš? Vyvedeš ho z úkrytu?"

"Do té doby, než se vrátím, královna porodí," řekl jsem. "Na tom závisí můj další krok. Setkám se s Utherem, samozřejmě, a pohovořím s ním. Ale jak to vidím já, to nejdůležitější je, aby lidé v Británii – přátelé jako nepřátelé – věděli, že princ Artuš je živ a zdráv, a je připraven, až nadejde čas, stanout po boku svého otce."
"A ten ještě nenadešel?"
"Myslím, že ne. Doufám, že až se vrátím domů, bude mi všechno jasnější. S tvým svolením, Ahdjane, nasednu na první loď."
"Samozřejmě, jak si přeješ. Lituji, že přijdu o tvou společnost."
"Také toho lituji. Byla to šťastná náhoda, která mě přece jen nakonec do Kónstantínopole přivedla. Byl bych se s tebou patrně nesetkal, ale zdrželo mě špatné počasí a zmeškal jsem loď, kterou jsem měl odplout z Chalcedonu."
Pronesl nějakou zdvořilost, ale když mu došlo, co jsem řekl, užasl. "Zdrželo tě počasí? Chceš říct, že jsi byl už na cestě domů? Dříve než jsi dostal dopis? Tys to věděl?"
"Podrobnosti ne. Jenom tolik, že je čas k návratu."
"Bože Trojjediný!" V té chvíli Keltovi div oči nevypadly, třebaže bůh, jímž se zaklínal, byl křesťanský; oni mají v Kónstantínopoli už jenom jednu další kletbu, a to "Bože Jediný", a přou se o obě na život a na smrt. Pak se zasmál. "Bože Trojjediný! Kéž bych tě byl měl vedle sebe minulý týden na hipodromu! Prohrál jsem tam rovnou tisícovku na zelenáčích, co jeli první závod. Člověk by řekl, že je to tutovka, a oni běželi jako třínohé krávy. Tak se mi zdá, že ať tě má za rádce kterýkoli princ, může být šťastný. Kdyby tě byl měl on, mohl jsem mít dnes celou říši namísto slušného úřadu ve vládě – a to můžu mluvit o štěstí, že jsem se ještě k tomu nemusel stát eunuchem."
Za řeči ukázal hlavou na velkou mozaiku na hlavní stěně za našimi zády. Už jsem si jí všiml a mimoděk se zamyslel nad byzantským sklonem k melancholii, který velí zdobit stěny takovýmito scénami namísto živějších obrazů, jaké se vidí v Řecku a v Itálii. Ve vstupní hale jsem si už prohlédl krucifix s postavami truchlících v životní velikosti a s křesťanskými symboly všude kolem. Obraz v této místnosti znázorňoval také popravu, ale vznešenou, na bitevním poli. Obloha byla tmavá, ze štěpin břidlice a lápisu, které byly vbité do mraků jako železo, a mezi mraky zírající hlavy bohů. Na horizontu se táhly věže a chrámy a za nimi zapadalo karmínové slunce. Patrně to měl být Řím. Na rozlehlé pláni před hradbami skončila jedna bitva; vlevo poražený nepřítel – na poli, posetém polámanými zbraněmi, mrtví nebo umírající muži a koně; vpravo vítězové, kteří se shromáždili kolem svého korunovaného vůdce; zalévá je proud světla, vyzařujícího z Krista, který se vznáší, žehnaje, nad ostatními bohy. U vítězových nohou klečí druhý vojevůdce s šíjí obnaženou před popravčím mečem. Zvedá obě paže k svému přemožiteli, ne aby prosil o slitování, ale formálně se vzdává, meč položený přes obě ruce. Pod ním, v rohu obrazu, bylo napsáno Max. Napravo, pod vítězem, byla vyražena slova Theod. Imp.
"U Boha Jediného!" zvolal jsem a všiml si, že se Ahdjan usmívá; nemohl ovšem vědět, co mě tak rychle zvedlo ze sedadla. Ladně povstal a šel za mnou ke stěně, můj zájem ho zjevně potěšil.
"Ano, Maximus, jehož císař porazil. Pěkné, že?" Přejel rukou po hedvábné mozaice. "Muž, který ji dělal, toho o ironii války mnoho nevěděl. Ale přesto by se dalo říct, že se toho nakonec vyjevilo až moc. Ten chlapík za Maximem vlevo, který vypadá jako zpráskaný pes, to je Hoelův předek, ten, který odvedl zbytky britského vojska zpět domů. A tenhle svatě vypadající šlechtic, ronící krvavé slzy u císařových nohou, je můj prapradědeček, jehož svědomí a smyslu pro obchod vděčím jak za své bohatství, tak za spásu své duše."
Téměř jsem ho neposlouchal. Zíral jsem na meč v Maximových rukou. Viděl jsem jej už dříve – když planul na stěně za Ygrainou. A když zajížděl do pochvy v Bretani. A nyní tedy potřetí, v Maximových rukou před římskými hradbami.
Ahdjan mě zvědavě pozoroval. "Co je?"
"Meč. Byl to tedy jeho meč."
"Jakpak byl? Tys jej už někde viděl?"
"Ne. Jenom ve snu. Dvakrát jsem jej viděl ve snu. Teď jej vidím potřetí, na obraze…" Mluvil jsem zpola sám k sobě a přemítal. Slunce vystřelovalo z vodní nádrže na terase světlo vlnící se na zdi, takže se meč v Macsenových rukou třpytil a drahokamy na jeho pochvě byly zelené a žluté a jasně modré. Řekl jsem tiše: "Tak kvůli tomu jsem zmeškal loď v Chalcedonu."
"Jak to myslíš?"
"Promiň mi to, sám nevím. Přemýšlel jsem o tom snu. Řekni mi, Ahdjane, tenhle obraz… To jsou římské hradby? Maximus přece nebyl zavražděn v Římě?"
"Zavražděn?" opáčil Ahdjan upjatě a tvářil se pobaveně. "V naší půlce rodiny se říká ‚popraven'. Ne, nebylo to v Římě. Myslím, že tomu umělci šlo o symbol. Stalo se to v Aquilei. Asi ji neznáš. Je to malý přístav nedaleko ústí řeky Turrus, na severním konci Adriatického moře."
"Plují tam lodi?"
Doširoka rozevřel oči. "Chceš tam zajet?"
"Rád bych viděl to místo, kde Macsen zemřel. A rád bych se dozvěděl, co se stalo s jeho mečem."
"Ten v Aquilei nenajdeš," řekl. "Odnesl si jej Kynan."
"Kdo?"
Ukázal na obraz. "Ten muž nalevo. Hoelův předek, který odvedl britské vojsko zpátky do Británie. To ti mohl říct Hoel."
Smál se tomu, jak jsem se zatvářil. "To jsi se trmácel tak daleko jen pro tuhle informaci?"
"Zdá se, že ano," řekl jsem, "třebaže jsem to do této chvíle nevěděl. Říkáš, že ten meč má Hoel? Že je v Bretani?"
"Ne. Už je to dávno, co se ztratil. Někteří vojáci, kteří se vraceli do Velké Británie, vzali Maximovy věci s sebou; mám za to, že meč vzali taky, pro jeho syna."
"No a?"
"To je všechno, co vím. Je to už dávno a dnes je to všechno rodinná povídačka, která zpoloviny není možná ani pravdivá. Záleží ti na tom tolik?"

"Záleží?" opáčil jsem. "Ani nevím. Ale naučil jsem se dívat se zblízka na všechno, co mi přijde do cesty."
Hleděl na mě zmateně a já se domníval, že se bude vyptávat dál, ale on po krátkém zaváhání řekl jen: "Vida. Chceš se teď podívat do zahrady? Už se trochu ochladilo. Zdá se, že tě bolí hlava."
"Cože? To nic není. Na terase někdo hraje na lyru a zní to trochu falešně."
"To je moje dcera. Sejdeme dolů a zarazíme ji?"
Cestou dolů mi řekl, že za dva dny má vyplout z Rohu jedna loď. Zná se s kapitánem a mohl by mi vyjednat, aby mě vzal s sebou. Je to rychlá loď a přistane v Ostii, kde určitě najdu jinou loď mířící na západ.
"Co tvoji sluhové?"
"Gaius je hodný člověk. Neprohloupíš, když ho zaměstnáš sám. Stilichovi dám svobodu. Pokud tu zůstane, je tvůj. Musím říct, že s koni to umí znamenitě. Bylo by ode mne kruté, kdybych ho vzal s sebou do Británie; má krev řídkou jako arabská gazela."
Ale když nadešlo ráno, Stilicho byl na nábřeží, tvrdohlavý jako mezkové, které tak obratně ovládá; svoje věci měl v pytli, a v byzantském slunci se pekl v plášti z ovčí kůže. Přel jsem se s ním, pomluvil jsem i britské podnebí a svůj prostý způsob života, který mu možná připadal snesitelný v zemi, kde hřeje slunce, ale v končinách, kde vane ledový vítr a prší, bude pro něho velice tvrdý. Ale když jsem nakonec pochopil, že si prosadí svou, i kdyby si měl sám cestu zaplatit z peněz, které jsem mu daroval na rozloučenou, vzdal jsem to.
Po pravdě řečeno jsem byl dojat a byl jsem rád že bude mým společníkem na dlouhé cestě domů. Třebaže nebyl vycvičený jako osobní sluha tak jako Gaius, byl rychlý a inteligentní a projevil už svou šikovnost, když mi pomáhal s bylinami a léky. Bude užitečný, a kromě toho mi po tolika letech v cizině připadal život na Bryn Myrddinu poněkud osamělejší než dříve a také jsem věděl, že Ralf se ke mně nikdy nevrátí.

KAPITOLA 3

Když jsem se vrátil do Británie, léto se chýlilo ke konci. Poslední novinky na mě čekaly na molu v osobě jednoho z královýchkomořích, který mě uvítal s tak prudkou úlevou a bez jakýchkoli známek překvapení, že jsem mu řekl: "Ty bys měl působit v mé branži."
Zasmál se. Byl to Lucan, s nímž jsem se v letech otcova kralování dobře znal a výborně jsme spolu vycházeli. "Věštit budoucnost? To sotva. Tohle je pátá loď, ke které jsem přijel. Přiznávám, že jsem tě očekával, ale nenapadlo mě, že tě uvidím tak brzy. Slyšeli jsme, že jsi se vydal na Východ, a vyslali jsme posly v naději, že tě zastihnou. Našli tě?"
"Ne. Ale byl jsem už na cestě domů."
Pokýval hlavou, jako bych jen potvrdil to, co si myslel. Žil v takové blízkosti mého otce Ambrosia, že nepochyboval o moci, která mě řídí. "Takže víš, že je král chorý?"
"Ne, to nevím. Věděl jsem jen tolik, že časy jsou zlé a že bych se měl vrátit domů. Uther je nemocný? To je špatná zpráva. Co mu je?"
"Rána, která se nechce hojit. Víš o tom, že dohlížel na přestavbu opevnění na Saském pobřeží a osobně se staral o výcvik vojska? Najednou propukla panika, že po Temži plují válečné veslice – lidé je viděli u Vagniacae – a je to příliš blízko Londýna, než aby nás to nechalo klidné. Byl to jen malý loupeživý výpad, nic vážného, ale král se jako obvykle vrhl do boje první, dostal ránu mečem a ta se nechce hojit. Od té doby uplynuly už dva měsíce a rána ho pořád bolí a navíc ztrácí na váze."
"Dva měsíce? Copak nemá svého lékaře, který se o něho stará?"
"Ale ano. Od začátku je u něho Gandar."
"A nepomohl mu?"
"Inu, podle něho se král uzdravuje," řekl Lucan. "Tvrdí společně s ostatními doktory, kteří byli přizváni na radu, že nejsou důvody k obavám. Ale všiml jsem si, že rokují potajmu, a Gandar si dělá starosti." Pohlédl na mě úkosem. "Celého dvora se zmocnila jakási stísněnost, dalo by se říct přímo zlá předtucha, a už se nedaří zaplašit ji. Nemusím ti říkat, že když lidi začnou pochybovat o tom, že se jim jejich vojevůdce dokáže postavit do čela, nadcházejí pro zemi zlé časy. Po pravdě řečeno, ty pověsti už kolují. Sám víš, že krále nemůže ani rozbolet břicho, aby se hned nemluvilo o jedu; a tady se teď šuška o čárách a kouzlech. A ne že by k tomu nebyly důvody; král někdy vypadá, jako by se mu zjevovali duchové. Nejvyšší čas, že ses vrátil domů."
To už jsme jeli po silnici od přístavu. Na nábřeží čekali osedlaní koně a doprovod; ten mi byl přidělen spíše z ceremoniálních než z bezpečnostních důvodů; na silnici do Londýna je velký provoz a je dobře strážena. Napadlo mě, že úkolem ozbrojenců, kteří nás provázejí, možná není zajistit, abych ke králi dorazil bez újmy, ale abych tam vůbec dorazil.
V tom smyslu jsem řekl Lucanovi: "Zdá se, že si mnou král chce být jistý."
Zatvářil se pobaveně, ale jako uhlazený dvořan řekl pouze: "Možná se bál, že bys neměl chuť jít ho navštívit. Dalo by se říct, že lékař, jemuž se nepodaří uzdravit krále, zpravidla nerozhojní svůj věhlas."
"Chceš říct, že ne vždycky tu léčbu přežije. Doufám, že chudák Gandar je ještě naživu?"
"Zatím ano." Odmlčel se a pak řekl bezbarvým hlasem: "Ne že bych si chtěl hrát na soudce, ale řekl bych, že léčit nepotřebuje ani tak královo tělo, jako jeho duch."
"Takže je zájem o mou magii?" Neodpověděl. Dodal jsem: "Nebo o jeho syna?"
Víčka mu poklesla. "O něm také kolují zvěsti."
"To si myslím." Mluvil jsem stejně neurčitým hlasem jako on. "Jedna zpráva se ke mně na cestách donesla, totiž že se královna zase čeká. Jestli dobře počítám, tak měla slehnout před měsícem. Co se jí narodilo?"
"Byl to syn, ale narodil se mrtvý. Říká se, že to královu mysl velice rozjitřilo, a pak se ta rána znovu zanítila. A teď se

vykládá, že nejstarší syn je také mrtev." Odmlčel se. Svůj pohled upíral na koňské uši, ale v jeho hlase byla sotva slyšitelná otázka.
"Není to pravda, Lucane," řekl jsem. "Je naživu, je to hezký chlapec a pěkně roste. Neměj obavy, až bude třeba, tak se tu objeví."
"Ach." Ulehčené vydechl. "Je to tedy pravda, že je s tebou! Tohle je zpráva, která neuzdraví-li krále, určitě uzdraví království. Přivedeš teď chlapce do Londýna?"
"Nejdříve musím promluvit s králem. Kdoví, co bude dál?"
Dvořan ví, kdy je třeba změnit téma; Lucan už další otázky nekladl a začal mluvit o obecnějších záležitostech. Vylíčil mi podrobněji to, co jsem už věděl z Ectorových dopisů; Ector zjevně nepřeháněl. Dával jsem si pozor, abych se příliš nevyptával na možné nebezpečí hrozící severu, ale Lucan o tom začal sám; vylíčil mi, že na sever od Rhegedu podél někdejší linie Hadriánova valu byly do pevností rozmístěné posádky a pak mluvil o Lotově podílu na obraně severovýchodu. "Tváří se, že je to velká dřina! Ne že by čelil těžkým nájezdům – v poslední době tam je klid – ale problém je patrně jinde. Malí králové totiž Lotovi nedůvěřují; říkají, že je tvrdý, a pokud jde o kořist, je hamižný a nedbá o jiné zájmy než o své vlastní. Když malí králové vidí, že se tam ještě nebojuje a není co vyhrát, houfně ho opouštějí a odvádějí svoje lidi domů obdělávat pole." Vydal jakýsi zvuk, tak pohrdavý, jak jen si dvořan může dovolit. "Blázni, nevidí, že ať mají svého vojevůdce v lásce nebo ne, jestli nebudou bojovat, tak nebudou mít ani co obdělávat, ani pro koho to dělat."
"Ale vždyť veškerý Lotův význam je právě v jeho spojencích, především směrem na jih. Doufám, že spojenectví s Rhegedem není ohroženo? Proč mu jeho spojenci nedůvěřují? Podezírají ho, že si vystýlá vlastní hnízdo na jejich útraty? Nebo z něčeho ještě horšího?"
"To ti nemohu říct," řekl dutým hlasem.
"Existuje někdo jiný, koho by Uther mohl jmenovat velitelem na severu?"
"Ne, ledaže by tam šel sám. Lota nemůže odvolat. Zaslíbil mu svou dceru."
Užasl jsem. "Svou dceru? Chceš říct, že když Lotovi nabízeli Morgause, tak nakonec kývl?"
"Nejde o Morgause," upozornil mě Lucan. "Pochybuji, že by takový sňatek byl pro Lothian dostatečně lákavý, třebaže z děvčete vyrostla velká krasavice. Lot je ctižádostivý člověk, nebude běhat za nemanželskou dcerou, když je k mání řádně zrozená princezna. Mluvím o královnině dceři, o Morgian."
"O Morgian? Ale té je sotva pět roků!"
"Přesto je zaslíbená a sám víš, že mezi králi je to velké pouto."
"Kdo by to měl vědět, když ne já?" řekl jsem suše, a Lucan chápal, koho mám na mysli: svou matku, která mě porodila Ambrosiovi bez závazné smlouvy, pouze na základě slibu, daného potají; a můj otec se tímto slibem cítil vázán, stejně jako by to byla veřejná přísaha.
Přijeli jsme na dohled londýnských hradeb a kolem nás se hrnuly davy lidí z dopoledního trhu. Lucan mi dal spoustu podnětů k přemýšlení a tak jsem byl rád, když se k nám doprovod těsně přimkl a on zmlkl a ponechal mě mým myšlenkám.
Očekával jsem, že u Uthera zastihnu alespoň někoho ode dvora v hovoru o naléhavých záležitostech, ale ještě se zdržoval ve své ložnici a byl tam sám.
Když mě vedli předpokoji do jeho ložnice, viděl jsem, že všichni, šlechtici, důstojníci i služebnictvo, vyčkávají; v těch místnostech plných lidí vládlo chápavé ticho, které mluvilo samo za sebe. Muži rokovali v malých skupinkách, potichu a ustaraně, sloužící vypadali nervózně a podrážděně, a venku na chodbách, kde čekali kupci a prosebníci, byla patrná trpělivá odevzdanost lidí, kteří už ztratili naději.
Jak jsem mezi nimi procházel, hlavy se obracely a já slyšel šepot, jenž mě předbíhal jako vítr v poušti; křesťanský biskup, který se zapomněl, řekl nahlas: "Chvála bohu! Teď bude kouzlo sňato." Pár lidí, s nimiž jsem se znal, přikročilo blíž a hned mě zahrnovali otázkami, ale já se jen usmál, zavrtěl hlavou, kráčel dál a jen tu a tam utrousil slovo. A protože jde-li o krále, člověk nikdy nemůže vyloučit zlý úmysl nebo vraždu, zkoumal jsem tváře, které jsem znal: kdesi v tomto zástupu ozbrojených a ošperkovaných pánů by mohl být jeden, který se netěší z mého návratu ke králi; někdo, kdo čekal, že Uther vyčerpá své síly, dřív než jeho syn doroste; někdo, kdo je nepřítelem Artušovým, a proto i mým.
Některé z pánů jsem dobře znal, ale i jejich tváře jsem při pozdravu zkoumal. Vůdcové z Walesu, Ynyr z Guentu, Mador a Gwilim z mé vlastní země, z Dyfedu. Maelgon z Gwyneddu tu nebyl přítomen osobně, ale zastoupil ho jeden z jeho synů, Cunedda. Vedle nich s hloučkem svých krajanů postával Brychan a Cynfelin z Dyfnantu a Nentres z Garlotu, kterého jsem pozoroval, když odjížděl s Utherem z Tintagelu. Dále tam byli mužové ze severu: Ban z Benoicu, vysoký pohledný muž, tak snědý, že by mohl být, podobně jako Ambrosius a já sám, potomkem Španěla Maxima. Vedle Bana stál jeho příbuzný z Bretaně, na jehož jméno jsem si nemohl vzpomenout. A potom Cadwy a Bors, dva malí králové z Rhegedu, Ectorovi sousedi; a další soused, Arrak, jeden z četných synů Cawa ze Strathclyde. Ty jsem si bedlivě prohlédl a připomněl jsem si, co o nich vím. Nic důležitého, ale budu na to pamatovat a dávat pozor. Rhegeda samotného jsem neviděl, ani Lota; dalo se předpokládat, že jejich záležitosti na severu jsou ještě naléhavější než králova nemoc. Byl tam však Urien, Lotův švagr, hubený rusovlasý muž se světle modrýma očima a sytou barvou své zlostné nátury; a Tudwal z Dinpelydru, který přispěchal s ním; a jeho pokrevní bratr Aguisel, o jehož soukromých záležitostech ve studené pevnosti u Bremenia jsem slyšel podivné zvěsti.
Bylo tam mnoho dalších, které jsem neznal, a tak jsem si je, když jsem je míjel, alespoň prohlížel. Kdo je kdo, se dozvím později od Lucana nebo Caia Valeria, který byl přímo u králových dveří. Vedle Valeria stál nějaký mladík, kterého jako bych měl znát; statná postava, opálený, asi dvacetiletý, s tváří, která mi připadala povědomá. Nedokázal jsem ho zařadit. Pozoroval mě ze svého místa poblíž dveří do Utherova pokoje, ale nepromluvil a ani náznakem nepozdravil. Zeptal jsem se šeptem Lucana: "Ten mladík u dveří vedle Valeria, kdo je to?"

"Cador z Cornwallu."
Teď jsem poznal tu tvář, kterou jsem naposledy viděl, když mladík držel stráž u Gorloisova mrtvého těla o půlnoci v síni na Dimiliocu. Stejný pohled; mrazivě modré oči, podmračené čelo, tvář bojovníka, která se s léty stále více podobala otcově a každopádně budila stejný respekt.
Možná nemusím dál nikoho hledat. Ze všech přítomných měl právě on největší důvod nenávidět mne. A byl zde, přestože mi Lucan řekl, že je velitelem na Irském pobřeží. Nepočítám-li sebe, pak předpokládám, že v nepřítomnosti Rhegedově a Lotově byl Utherovi nejblíž.
Abych se dostal ke dveřím královy ložnice, musel jsem projít kolem něho na vzdálenost necelého metru. Záměrně jsem na něho hleděl a on mi pohled oplatil, ale nepozdravil ani úklonem hlavy. Modré oči byly studené a netečné. Dobrá, pomyslel jsem si, když jsem zdravil Valeria vedle něho, uvidíme. Jistě se od Uthera dozvím, proč je tady. A pokud se král neuzdraví, co tím mladý vévoda získá.
Lucan šel krále ohlásit můj příchod. Teď opět vyšel a kynul mi. Jemu v patách šel Gandar. Byl bych se s ním zastavil na pár slov, ale rychle zavrtěl hlavou.
"Ne, chce abys rovnou šel dál. U všech hromů, Merline, to jsem rád, že tě vidím. Ale měj se na pozoru… Už volá. Promluvíme si později?"
"Samozřejmě. Budu ti vděčný."
Z hlubin ložnice se ozvalo nové rezolutní volání. Když Gandar ustoupil, abych mohl projít, mé oči se na okamžik setkaly s jeho zraky, v nichž se zračila starost. Sluha zavřel dveře a nechal mě s králem samotného.

KAPITOLA 4

Stál, oblečen do domácího, vpředu otevřeného šatu, pod nímž měl tuniku s opaskem posázeným drahokamy a zasunutou dýkou. Jeho meč, královský meč Falar, ležel v závěsu pod pozlaceným drakem, který se šplhal po stěně nad lůžkem. Třebaže bylo ještě léto, v noci foukal studený větřík ze severu a já byl rád – protože mi na cestách zřejmě zřídla krev –, že v prázdném krbu stojí ohřívadlo s červenými uhlíky a křesla jsou hned vedle.
Přešel rychle celý pokoj, aby mě pozdravil, a já viděl, že kulhá. Odpovídal jsem na pozdrav a přitom jsem zkoumal jeho tvář a hledal známky choroby či šílenství, které jsem, předem upozorněn, očekával. Byl hubenější než dříve, ve tváři mu přibyly nové vrásky, které z něho dělaly spíše padesátníka než čtyřicátníka (což byl jeho skutečný věk), a pod očima jsem viděl kruhy, které jsou jednou ze známek dlouho hlodající bolesti či nespavosti. Až na to, že lehce napadal na nohu, pohyboval se celkem snadno a zachoval si onu neklidnou energii, kterou mám dodnes v paměti. Hlas měl stejný jako dříve, silný, a mluvil rychle s arogantní rozhodností.
"Tady je víno. Obsloužíme se sami. Chci s tebou mluvit o samotě. Posaď se."
Poslechl jsem, nalil víno a podal mu číši. Vzal ji, ale hned ji postavil na stůl, aniž by se napil, a posadil se proti mně; šat si přetáhl přes kolena prudkým, téměř hněvivým gestem. Všiml jsem si, se nehledí na mne, ale na ohřívadlo, na podlahu, na číši, kamkoliv, kde se nesetká s mýma očima. Promluvil stejně prudce, neztráceje čas zdvořilými dotazy na mé cestování. "Jistě ti řekli, že jsem byl nemocen."
"Rozuměl jsem tomu tak, že pořád ještě jsi," opáčil jsem. "Jsem rád, že tě vidím na nohou a tak činorodého. Lucan mi vyprávěl o potyčce u Vagniacae; vyrozuměl jsem, že od tvého zranění uplynuly dva měsíce."
"Ano. Nebylo to nic vážného, jen povrchní škrábnutí kopím. Ale zhnisalo a dlouho se hojilo."
"Teď už je rána zhojená?"
"Ano."
"Bolí tě ještě?"
"Ne."
To slovo téměř vyštěkl a náhle si poposedl hlouběji do křesla, napřímil se, rukama sevřel opěradla a konečně se na mě podíval. Byl to pohled tvrdých modrých očí, který mám v živé paměti, a nebylo v něm nic než hněv a zášť. Ale tentokrát jsem pochopil, co je to za pohled a za způsoby – byl to pohled a způsoby muže, který byl proti své vůli nucen požádat o pomoc člověka, jehož se přísahou zavázal o ni už nikdy neprosit. Čekal jsem.
"Jak se daří chlapci?"
Třebaže mě jeho náhlá otázka překvapila, nedal jsem to na sobě znát. Hoelovi a Ectorovi jsem sice řekl, že kdyby se král ptal, stačí mu říct, kde se chlapec nachází, považoval jsem však za moudré posílat mu čas od času o něm zprávy, stylizované tak, že jim porozumět mohl pouze král. Od té doby, co byl Artuš v Galavě, zprávy chodily Hoelovi a odtamtud Utherovi; mezi Galavou a králem nebylo žádné přímé spojení. Hoel mi napsal, že za celá ta léta neučinil král žádný přímý dotaz. Z toho jsem usuzoval, že teď nemá nejmenší tušení, kde se jeho syn nachází. Řekl jsem: "Měla ti přijít další zpráva po té poslední, kterou jsem viděl. Ještě nedorazila?"
"Ještě ne. Asi před měsícem jsem sám psal Hoelovi a ptal se, kde chlapec je. Neodpověděl."
"Možná že jeho odpověď přišla do Tintagelu nebo do Winchesteru."
"Možná. Anebo možná není ochoten odpovídat na moje otázky?"
Zvedl jsem obočí. "Proč by nebyl? Vždycky platilo, že tajemství se na tebe nevztahuje. Odmítl ti odpovědět někdy předtím?"
Byl celý nesvůj a ve snaze zakrýt to řekl chladně: "Neptal jsem se. Dosud to nebylo třeba."
K tomu, co jsem už věděl, mi tím prozradil ještě něco navíc. Král pocítil potřebu zjistit, kde se Artuš nachází, teprve po posledním královnině potratu. Mel jsem pravdu, když jsem si myslel, že kdyby mu dala jiné syny, raději by "zapomněl" svého levobočka v Bretani. A také to signalizovalo něco, co se mi vůbec nelíbilo: jestliže se teď shání po Artušovi, možná že mě povolal jen proto, aby mi řekl, že moje opatrovnictví končí, dříve než doopravdy začalo.

Abych získal čas, nereagoval jsem na jeho slova. "V tom případě je Hoelova odpověď na cestě. Kromě toho je to jedno, protože jsem tady já a mohu ti odpovědět sám."
Jeho pohled byl stále ještě ledový, nedalo se z něj nic vyčíst. "Slyšel jsem, že jsi byl po celá ta léta v cizině. Měl jsi ho s sebou?"
"Ne. Považoval jsem za vhodnější držet se stranou až do té doby, než mu budu moci být užitečný. Ujistil jsem se, že je v bezpečí a odjel jsem z Bretaně, ale udržoval jsem těsné spojení." Lehce jsem se usmál. "Ach ne, nic, co by mohli uvidět tvoji špehové… nebo kdokoli jiný. Víš, že mám své vlastní prostředky. Neriskuji. Jestliže ty sám nemáš teď ponětí, kde se nachází, můžeš si být jistý, že to neví ani nikdo jiný."
Poznal jsem podle záblesku v jeho očích, dříve než je zakryla víčka, že jsem hádal správně: dostával vzkazy a pravidelné zprávy o mých pohybech. Není pochyb, že mě všude, kde to bylo možné, dával sledovat. Ne že bych to neočekával. Králové žijí z informací. Utherovi nepřátelé mě patrně pozorovali také, a možná že si královi informátoři k nim našli nějakou cestičku. Už na mě nepohlédl. Sáhl po číši, ale nenapil se; pohrával si s ní, točil s ní na stole pořád dokola. "Je mu teď sedm."
"O Vánocích osm, na svůj věk je silný a statný. Nemusíš se o něho strachovat, Uthere."
"Myslíš?" Další záblesk, hořkost silnější než hněv. Přestože jsem navenek byl klidný, zmocnila se mě na okamžik zlá předtucha: jestli je králova nemoc opravdu smrtelná, i když se to nezdá, jakou šanci by měl chlapec v čele království teď, kdy mu polovina malých králů půjde po krku? (Znovu mi před očima vyvstala Cadorova tvář.) A jak jsem měl já sám přečíst v ohni a dýmu, co věstí boží úsměv?
"Tak ty myslíš, že nemusím," opakoval král. Viděl jsem, jak mu zbělely klouby prstů, jimiž svíral číši, a divil jsem se, že se to tenké stříbro nepromáčklo. "Když jsme spolu mluvili naposled, Merline, požádal jsem tě o službu a nepochybuji o tom, že jsi ji svědomitě vykonal. Myslím, že služba se pomalu chýlí ke konci. Ne, poslouchej mě!" Okřikl mě, přestože jsem nepromluvil, ba ani se nenadechl k řeči. Mluvil jako člověk zahnaný do kouta, který útočí ještě dřív, než je vůbec v nebezpečí. "Nemusím ti připomínat, co jsem tehdy řekl, ani se tě nemusím ptát, jestli jsi mě poslechl. Ať jsi chlapce přechovával kdekoli, ať jsi ho vychovával jakkoli, považuji za samozřejmé, že nic neví o svém původu a postavení, že je však připraven přijít ke mně a stanout přede všemi muži jako princ a můj dědic."
Pod kůží mi v žilách kolotala horká a řídká krev, cítil jsem, jak rudnu. "Pokoušíš se mi říct, že podle tvého názoru nadešel čas?"
Zapomněl jsem ovládat svůj hlas. Stříbrná číše hlučně narazila na stůl. Hněvivé modré oči se vrátily ke mně. "Král se ‚nepokouší říct' svým služebníkům, co musí udělat, Merline."
S námahou jsem sklopil oči a pomalu, silou vůle jsem rozvíral obruč zlé předtuchy, která mě svírala, tak jako se páčí čelist bojechtivého psa. Cítil jsem jeho hněvivý pohled a slyšel jsem, jak hvízdá vzduch, který vdechuje sevřeným chřípím. Kdybych Uthera doopravdy rozhněval, mohlo by to trvat léta, než bych si vybojoval znovu místo po chlapcově boku. V nastalém tichu jsem vnímal, že se zavrtěl v křesle, jako by se náhle necítil ve své kůži. Za okamžik jsem už mohl zvednout oči a říct: "Pak mi tedy řekni, králi, jestli jsi pro mne poslal proto, abychom hovořili o tvém zdraví, nebo o tvém synovi. Ať tak či onak, jsem stále tvůj služebník."
Hleděl na mne ve strnulém tichu, pak se mu čelo začalo jasnit a ústa se jakoby pobaveně uvolnila. "Ať jsi co jsi, Merline, můj služebník určitě nejsi. A měl jsi pravdu; pokouším se ti něco říct, něco, co se týká jak mého zdraví, tak mého syna. U Štíra, proč nemohu najít slova? Neposlal jsem pro tebe proto, abych si od tebe vyžádal svého syna, ale abych ti řekl, že selže-li teď u mne tvé lékařské umění, nutně se musí stát králem."
"Před chvílí jsi říkal, že ses uzdravil."
"Řekl jsem, že se zahojila rána. Zmizel jed a bolest, ale zůstala po nich nemoc, na kterou je Gandar krátký. Poradil mi, abych se obrátil na tebe."
Vzpomněl jsem si na Lucanova slova, že krále jako by obcházely přízraky, a uvažoval jsem o případech, s nimiž jsem se setkal v Pergamonu. "Nepřipadáš mi jako smrtelně nemocný člověk, Uthere. Mluvíš o nemoci ducha?"
Neodpověděl přímo, ale když promluvil, podle hlasu se nezdálo, že by změnil předmět hovoru. "Co jsi byl v cizině, dala mi královna další dvě děti. Víš o tom?"
"Slyšel jsem o děvčátku Morgian, ale o tom mrtvě narozeném chlapci jsem se dozvěděl teprve dnes. Je mi to líto."
"A řekl ti tvůj pověstný vnitřní zrak, že další nebudou?" Náhle opět udeřil číší o stůl před sebou. Viděl jsem, že prsty, v nichž ji svíral, skutečně stříbro promáčkl. Vyskočil prudce jako vržené kopí. Teď jsem pochopil, že to, co jsem považoval za energii, bylo jakési svíravé a nebezpečné napětí, nervy a šlachy chvějící se jako tětivy. Tváře měl propadlé, jako by ho cosi užíralo zevnitř. "Jak může být králem člověk, který není celým mužem?" Mrštil po mně tou otázkou a začal rázovat po místnosti, došel k oknu a hlavu opřel o kámen, vyhlížeje ven.
Teď jsem konečně pochopil, co se mi pokoušel sdělit. Kdysi pro mne poslal a právě tady, v tomto pokoji, mi řekl o své lásce ke Gorloisově ženě Ygraine, o lásce, která ho užírá zaživa. Tehdy, stejně jako dnes, měl zlost, že se musí dovolávat mého umění; tehdy, stejně jako dnes, z něho sálala ona horečná síla a napětí tětivy, která se užuž přetrhne. A příčina byla táž. Ambrosius mi svého času řekl: "Kdyby dokázal myslet hlavou, a ne tělem, byl by na tom líp." Až do té záležitosti s Ygraine sloužily Utherovy divoké sexuální potřeby jeho cílům – jednak mu skýtaly rozkoš a tělesné uvolnění, jednak jeho muži, vojáci jako on, obdivovali jeho zdatnost, kterou oni sami, pokud se jí přímo nechvástali, rozhodně netajili. V jejich očích byly tyto výkony předmětem závisti, zábavy a obdivu. A pro Uthera to bylo více než tělesné uspokojení; bylo to potvrzení vlastního já, zdroj pýchy, která byla součástí jeho obrazu jakožto vůdce.
Ještě se nepohnul a nepromluvil. Řekl jsem: "Když je ti zatěžko o tom se mnou mluvit, nemám raději promluvit napřed s ostatními lékaři?"
"Ti to nevědí. Jenom Gandar."
"Tak tedy s Gandarem?"

Ale nakonec mi to řekl sám a chodil přitom svým rychlým kulhavým krokem po místnosti sem a tam. Když vstal, vstal jsem také, ale netrpělivě mi naznačil, abych si zase sedl, a tak jsem zůstal tam, kde jsem byl, zády k němu, opřený v křesle vedle ohřívadla; věděl jsem, že chodí po pokoji sem a tam jenom proto, abychom při tomto hovoru neseděli tváří v tvář. Popsal mi ten nájezd u Vagniacae a skupinu obránců, jimž stál v čele, vylíčil prudkou šarvátku na oblázkové pláži. Vržené kopí ho zasáhlo do slabin; rána nebyla sice hluboká, ale byla roztřepená a hrot nebyl čistý. Nechal si ji sešít a protože ho nijak zvlášť neobtěžovala, tak ji podcenil; když přišla další poplašná zpráva, že se Sasové vylodili u Medway, hned se tam vrhl a neodpočinul si, dokud nebyla hrozba překonána. Jízda na koni začala být nepříjemná, ale nijak zvlášť bolestivá, nic ho nevarovalo, dokud nebylo pozdě a rána nezačala hnisat. Nakonec byl i Uther nucen připustit, že už nevydrží v sedle, a do Londýna ho museli odnést v nosítkách. Povolal Gandara, který byl s vojskem, a v jeho péči přestával jed pozvolna působit a hnisající jizva se hojila. Král pořád ještě lehce kulhal, protože srůsty nebyly hladké, ale neměl bolesti a zdálo se, že je na nejlepší cestě k úplnému uzdravení. Královna byla po celou tu dobu na Tintagelu, kde měla slehnout, a proto se Uther, hned jak mu bylo líp, vydal na cestu za ní. Zdánlivě zcela zotavený odjel do Winchesteru, kde se jeho družina zastavila na poradu. Tam uviděl jedno děvče –
"No a co?" zeptal jsem se.
Teď mi konečně vyjevil pravdu. Uther si vzal to děvče do postele, jako to udělal už tolikrát v pomíjivé, ale naléhavé žádostivosti. A tehdy zjistil, že je impotentní.
"Ach ano," řekl, když jsem chtěl promluvit, "i mně se to stalo už dříve. Všem se nám to občas stává, ale tohle nebyl ten případ. Moc jsem ji chtěl a ona byla šikovná, ale jak ti říkám, nebylo z toho nic – vůbec nic… Pomyslel jsem si, že jsem unavený tou cestou nebo nepohodlím v sedle – nic jiného než to cestování mě takhle utahat nemohlo – a tak jsem se ve Winchesteru zdržel, abych si odpočinul. Znovu jsem ležel s děvčetem, s tou první i s jinými. Ale nikam to nevedlo s žádnou z nich." Odvrátil se od okna a vrátil se ke krbu, kde jsem seděl. "A pak přijel posel z Tintagelu a oznámil mi, že královna předčasně porodila mrtvého prince." Shlížel dolů na mne téměř nenávistně. "Ten panchart, kterého pro mne opatruješ – ty sis byl vždycky jistý, že se po mně stane králem, viď? Zdá se, že jsi měl pravdu, ty a ten tvůj zatracený vnitřní zrak. Další děti už nepočnu."
Nemělo smysl ho litovat a on by si ode mne nic takového nepřál. Řekl jsem pouze: "Gandar je stejně dobrý lékař jako já. Nemáš proč o tom pochybovat. Jestli si to přeješ, rád tě prohlédnu, ale předtím bych si rád promluvil s Gandarem."
"Neumí dělat takové léky jako ty. Není na světě člověk, který toho ví o medicíně víc než ty. Chtěl bych, abys mi udělal takový lék, který vrátí život do mých beder. Jistě to umíš, viď? Kdejaká stařena se zapřísahá, že umí namíchat nápoj lásky – "
"Vyzkoušel jsi je?"
"Jak je mohu vyzkoušet, aniž bych řekl všem mužům ve svém vojsku – a ovšem i všem ženám v Londýně –, že jejich král je impotentní? A dovedeš si představit, co by zpívali a vyprávěli, kdyby se to dozvěděli?"
"Jsi dobrý král, Uthere. Lidi by se ti neposmívali. A vojáci se neposmívají velitelům, kteří je vodí k vítězství."
"Jak dlouho bych to v tomhle stavu mohl dělat? Říkám ti přece, že nestůně jen moje tělo. Ta věc mě užírá… nedokážu žít jako kapoun. A pokud jde o mé vojáky – jak by se ti zamlouvalo jet do boje na valachovi?"
"Za tebou by šli, i kdybys seděl v nosítkách jako žena. Kdybys byl ve své kůži, tak by sis toho byl vědom. Řekni mi, královna o tom ví?"
"Jel jsem z Winchesteru na Tintagel. Myslel jsem, že s ní to možná… ale…"
"Rozumím." Mluvil jsem věcně. Král mi toho řekl dost a bylo jasné, že trpí. "Jestli existuje nějaký takový lék, který by ti pomohl, tak ho určitě najdu. Na Východě jsem se o těchto věcech ledacos dozvěděl. Možná že to chce jenom čas a léčbu. Viděli jsme, že se taková věc stává příliš často, než abychom ji považovali za konec. Pořád ještě můžeš mít dalšího syna, který by nahradil ‚pancharta', jehož pro tebe opatruji."
Řekl příkře: "Sám tomu nevěříš."
"Ne. Věřím tomu, co mi řekly hvězdy, pokud jsem v nich správně četl. Ale můžeš se spolehnout, že ti pomohu, jak nejlépe dovedu; ať se stane cokoliv, je to vůle bohů. Někdy jsou jejich úradky kruté; kdo to ví lépe než ty a já? Ale já viděl ve hvězdách ještě něco jiného, Uthere; ať tě na trůně vystřídá kdokoli, nebude to teď. Své bitvy budeš vybojovávat a vítězit v nich ještě pěkných pár roků."
Z jeho tváře jsem vyčetl, že se obával něčeho ještě horšího než své impotence. Podle rozzářeného pohledu jsem poznal, že léčba mysli a těla možná dobře začala. Vrátil se ke svému křeslu, posadil se, chopil se číše, vyprázdnil ji a odložil. Poprvé se usmál. "Nuže, teď budu první, kdo uvěří lidem, kteří říkají, že králův prorok nikdy nelže. Budu rád, když mi na to dáš své slovo… No tak, naplň znovu číše, Merline, a pohovořme si. Máš jistě mnoho co vyprávět. Teď tě mohu poslouchat."
A tak jsme ještě nějaký čas besedovali. Když jsem mu vyprávěl, co jsem věděl o Artušovi, poslouchal klidně a velice pozorně; z toho, jak mluvil, jsem pochopil, že v poslední době zřejmě upínal, ať už vědomě či mimoděk, naděje ke svému prvorozenci. Vylíčil jsem mu, kde se chlapec nachází, a k mé velké úlevě proti tomu nic nenamítal; položil pár otázek, zamyslel se a pak dokonce pokýval hlavou.
"Ector je dobrý člověk. Měl jsem si na něho vzpomenout sám, ale jak víš, pořád jsem v duchu probíral královské dvory a nikdy jsem nepomyslel na takové muže, jako je on. Ano, to je dobré… Galava je pěkné místo a je tam bezpečno… U všech hromů a blesků, jestli se ty dohody, které jsem uzavřel na severu, osvědčí, postarám se, aby při nich zůstalo. A to, co říkáš o chlapcově postavení v rodině a o výchově… tak je to v pořádku. Když promluví krev a dostane se mu dobrého výcviku, bude z něho skvělý bojovník a velitel, kterému budou vojáci důvěřovat a půjdou za ním. Musíme se postarat, aby Ector dostal k ruce toho nejlepšího chlapíka v téhle zemi, který se umí ohánět zbraněmi."
Zřejmě jsem udělal lehce nesouhlasný pohyb, protože se opět usmál. "Neboj se, taky umím udržet tajemství. Koneckonců má-li chlapec mít nejproslulejšího učitele v této zemi, pak se král musí snažit, aby se mu vyrovnal. Jak se

hodláš dostat do Galavy, Merline, aniž bys měl v patách půl Británie, očekávající kouzla a léky?"
Odpověděl jsem neurčitě. Můj příchod do Londýna před zraky veřejnosti měl svůj důvod: už se rozneslo, že princ Artuš je živ a zdráv. Pokud jde o mé příští zmizení, zatím jsem nevěděl, jak a kdy to bude třeba udělat: v této chvíli jsem nedokázal myslet téměř na nic jiného, než že král schválil všechny mé plány a nehodlá ho odebrat z mé péče. Podezíral jsem ho, že – tak jako vždy předtím – se mu tímto rozhodnutím ulevilo; jakmile odejdu do neznámého útočiště v Galavě, král na mě zapomene ještě ochotněji, než kdy zapomínali dobří lidé v Maridunu.
Teď o tom mluvil. Nebude-li třeba udělat to dříve, řekl, pošle pro chlapce, až vyroste – až mu bude asi tak čtrnáct a bude schopen postavit se do čela vojsk – představí mladého prince veřejnosti a potvrdí ho jako svého dědice.
"Pokud nebudu mít jiného," dodal a šlehl po mně tím starým tvrdým pohledem; pak mě propustil a já si šel pohovořit s Gandarem.

KAPITOLA 5

Gandar na mne čekal v pokoji, který mi byl vykázán. Zatímco jsem byl u krále, přinesl můj sluha Stilicho z lodi zavazadla a vybalil je. Ukázal jsem Gandarovi léčivé rostliny, které jsem přivezl, a když jsme spolu probrali králův případ, navrhl jsem mu, aby poslal svého pomocníka, který by se během těch několika dnů, co budu v Londýně, ode mne naučil, jak se připravují a podávají. A jestli nemá nikoho dostatečně důvěryhodného, kdo by pečoval o krále a pomlčel o tom, půjčím mu Stilicha.
Protože na mě vrhl překvapený pohled, vysvětlil jsem mu to. Jak už jsem řekl, ukázalo se, že Stilicho má slibné vlohy k přípravě sušených bylin a kořínků, které jsem přivezl z Pergamonu. Číst samozřejmě neuměl, ale dával jsem na nádobky a krabičky různá znamení a pro začátek jsem mu dovolil pracovat jen s léky, které nemohou uškodit. Ale ukázalo se, že je spolehlivý a na tak čilého chlapce neobyčejně pečlivý. Tehdy už jsem věděl, že lidé jeho rasy to s rostlinami a drogami vůbec umějí a že malí králové v jeho zemi se neodváží sníst bez ochutnávače ani nedotčené jablko. Měl jsem radost, že jsem našel sluhu, který mi může být v tomto směru užitečný, a hodně jsem ho naučil. Byl bych ho nerad nechával v Londýně, a tak se mi ulevilo, když Gandar řekl, že má důvěryhodného pomocníka, kterého ke mně pošle, jen co léky připravím.
Hned jsem se pustil do práce. Na mou žádost dostal Stilicho vlastní pokojík s kamínky na dřevěné uhlí, stolem a nejrůznějšími miskami a potřebnými nástroji. Pokojík byl spojen s mým pokojem dveřním otvorem bez dveří, ale dal jsem tam pověsit dvojitý silný závěs. Stilicho se rozhodně nesžil s britským létem a udržoval ve svém pokoji teplotu na bodu těsně před výbuchem.
Před třemi dny jsem sestavil recept, který sliboval králi pomoc, a poslal jsem vzkaz Gandarovi. Ten přišel osobně a sotva vkročil za závěs do Stilichova pokojíku, začal lapat po dechu; avšak místo pomocníka, jehož jsem očekával, s sebou přivedl děvče, v němž jsem po chvilce poznal Morgause, královu nevlastní dceru. Nemohlo jí být více než třináct čtrnáct roků, ale na svůj věk byla vysoká a byla to opravdová krasavice. V tomto věku bývají mnohé dívky jen příslibem budoucí krásy; Morgause byla ztělesněná krása, a dokonce i já, který nejsem znalcem žen, jsem viděl, že takováto krása by dokázala přivést muže k šílenství. V těle byla štíhlá a dětsky křehká, ale ňadra měla plná a špičatá a šíji oblou jako stonek lilie. Dlouhé rozpuštěné zlatisté vlasy jí v pramenech splývaly na zlatozelený šat. Veliké oči byly, jak si vzpomínám, také zlatozelené, křišťálově průzračné a jasné jako potůček tekoucí přes mechovisko; když udělala velké pukrle, v úsměvu pootevřela malá ústa – a v nich se objevily kočičí zoubky.
"Princi Merline." Slyšel jsem ostýchavý dětský hlásek, bezmála šepot. Viděl jsem, jak Stilicho zvedl oči od práce a pak už jen stál a zíral.
Pomohl jsem jí. "Slyšel jsem, že jsi vyrostla do krásy, Morgause. Některý muž udělá štěstí. Ještě nejsi zaslíbená? Pak jsou tedy všichni muži v Londýně pomalí."
Úsměv se prohloubil a složil se do důlků v koutcích úst. Nepromluvila. Stilicho zachytil můj pohled a znovu se sklonil ke svému dílu, ale bylo mi jasné, že se nedokáže soustředit.
"Uf," odfrkl Gandar, ovívaje se. Na jeho široké tváři se už perlil pot. "Potřebujete k práci horko jako v římských lázních?"
"Můj sluha pochází z požehnanějších končin, než jsou ty naše. Na Sicílii chovají salamandry."
"Tomu ty říkáš požehnání? Já bych tam do hodiny umřel."
"Může přenést ty věci do mého pokoje," nabídl jsem.
"Kvůli mně není třeba. Já se nezdržím. Přišel jsem, jen abych představil svou pomocnici, která bude pečovat o krále. No tak, netvař se tak překvapeně. Věř nebo nevěř, ale tohle dítě je na přípravu léků náramně šikovné. Měla prý v Bretani chůvu, takovou místní vědmu, která ji naučila sbírat léčivé byliny a připravovat z nich léky. Když přišla sem, toužila naučit se víc. Ale armádní lékařská jednotka pro ni nejspíš není to nejvhodnější místo."
"Překvapuješ mě," řekl jsem suše. Panna Morgause přistoupila ke stolu, na němž Stilicho pracoval, a sklonila k němu svou půvabnou hlavičku. Pramen zlatých vlasů se dotkl jeho ruky. Označil dvě nádobky naslepo, obě chybně, pak se vzpamatoval a sáhl po noži, aby značky odstranil.
"A tak když slyšela, že král potřebuje léky, požádala, aby o něho směla pečovat," pokračoval Gandar. "Zkušenosti má, žádný strach, a král s tím souhlasil. Třebaže je mladá, umí si poradit, a kdo se o něho bude lépe starat a střežit jeho tajemství, než jeho vlastní dcera?"
Byl to dobrý nápad, a také jsem to řekl. Gandar sám, třebaže byl podle jména královým vrchním lékařem, měl na starosti zdravotní čety ve vojsku. Král až donedávna, než byl raněn, osobní péči téměř nepotřeboval, a Gandarovo místo bylo při každé vojenské operaci nebo nepřátelské hrozbě ve vojsku. Na Utherovy potíže bude jeho vlastní dcera, naštěstí tak šikovná, úplně stačit.

"Jen ať se tu naučí všechno, co se dá." Obrátil jsem se k děvčeti. "Morgause, udělal jsem extrakt z jedné byliny, která by mohla králi pomoci. Tady jsem ti opsal recept – přečteš to? Výborně. Stilicho má všechny ingredience, a když si dá záležet na správném označení… Teď ho nechám, aby ti ukázal, jak se ten lék dělá. Když mu dáš půl hodiny, tak přenese ten preparát z téhle lázně – "
"Kvůli mně není třeba," řekla jako Gandarova skromná ozvěna. "Já mám horko ráda."
"Tak já půjdu," oznámil Gandar ulehčeně. "Merline, povečeříš se mnou dnes večer, nebo jdeš ke králi?"
Šel jsem za ním do svého chladného a vzdušného pokoje. Zpod závěsu k nám doléhalo mumlání – váhavý a nesmělý hlas sluhy a příležitostná dívčina tichá otázka.
"Všechno bude v pořádku, uvidíš," řekl Gandar. "Nevím, proč se tváříš tak pochybovačně."
"Pochybovačně? Rozhodně se to netýká léků, a pokud jde o obratnost toho děvčete, dám na tvá slova."
"V každém případě se tu jistě chvíli zdržíš a dohlédneš na to, jak si vede?"
"Jistě. Nechci se v Londýně zdržovat dlouho, ale pár dnů tomu mohu věnovat. Ty sám tu budeš také?"
"Ano. Ale za pouhé tři dny, co jsi tady, u něho došlo k tak výrazné změně, že moji péči, myslím, už ani nebude potřebovat."
"Doufejme, že to tak půjde dál," řekl jsem. "Abych ti pravdu řekl, o něho starost nemám… alespoň pokud jde o jeho zdraví. A pokud jde o tu impotenci, když se zklidní a vyspí se, mysl snad přestane mučit tělo a všechno se spraví samo. Myslím, že se to už děje. Vždyť víš, jak to chodí."
"Ale ano, uzdraví se –" pohlédl na závěs a ztišil hlas – "natolik, co bude třeba. A pokud jde o to, jestli z něho můžeme udělat zase hřebce – teď, když víme, že princ je v pořádku a dorůstá pro korunu – to nepovažuji za důležité. Od choroby mu pomůžeme a jestliže z boží milosti a díky lékům, které jsi přivezl, bude žít a bojovat… a zůstane králem smečky – "
"Stane se."
"Pak tedy…," řekl a odmlčel se. Na tomto místě mohu říci, že král se uzdravil opravdu rychle. Přestal kulhat, dobře spal, přibral na váze a později jsem se dozvěděl od jedné z jeho souložnic, že ačkoli už nikdy nebyl oním Mithrovým býkem, jak se jeho vojáci smávali plni obdivu, a ačkoli už nepočal další děti, nalézal v posteli jisté uspokojení a nedostával už ty nepředvídatelné záchvaty vzteku. Jako voják byl znovu cílevědomým bojovníkem, který uměl nadchnout své vojsko a vedl je k vítězství.
Když Gandar odešel, vrátil jsem se do Stilichova pokojíku. Morgause pomalu pročítala recept, který jsem jí dal, a Stilicho jí jednu po druhé ukazoval byliny, z nichž se lék vyluhuje, a další, rozdrcené na prášek, z nichž se dělá nápoj na spaní, a také oleje na masáž svalů. Ani jeden z nich nezaznamenal můj příchod a tak jsem je pár minut mlčky pozoroval. Viděl jsem, že Morgause nic neujde a že, třebaže na ni hoch vrhá postranní pohledy a její krása mu nahání strach jako oheň hříběti, ji jeho pohlaví nechává úplně chladnou, jak se sluší na princeznu, jde-li o otroka.
Z vedra v místnosti mne rozbolela hlava. Přistoupil jsem ke stolu. Stilicho uťal svůj monolog a děvče zvedlo oči a usmálo se. Řekl jsem: "Je ti všechno jasné? Dobrá. Nechám tě tu teď se Stilichem. Kdybys potřebovala vědět ještě něco, co by ti nemohl říct sám, pošli pro mne."
Obrátil jsem se k chlapci, abych mu dal pokyny, ale k mému překvapení ke mně Morgause rychle přiskočila a položila ruku na můj rukáv.
"Princi – "
"Morgause?"
"Musíš opravdu odejít? Já – myslela jsem, že mne budeš učit ty sám. Chtěla bych se toho od tebe tolik dozvědět."
"Stilicho tě naučí všechno, co o lécích pro krále potřebuješ vědět. Jestli chceš, ukážu ti, jak mu pomoci při bolestech namožených svalů, ale řekl bych, že jeho lázeňský otrok mu to udělá líp."
"Ach ano, já vím. Neměla jsem na mysli takové věci; naučit se, co král potřebuje, je snadné. Ale – já jsem doufala v něco víc. Když jsem žádala Gandara, aby mě k tobě přivedl, myslela jsem – doufala jsem –"
Věta nedozněla a ona svěsila hlavu. Zlatisté vlasy jí překryly tvář jako zářící opona. Skrze ně, tak jako skrze kapky deště, mě pozorovaly její oči, přemýšlivé, pokorné, dětské oči.
"V co jsi doufala?"
Pochybuji, že by Stilicho na čtyři kroky od nás slyšel její šepot: "Že mě možná naučíš něco ze svého umění, můj pane princi." Její oči mě zapřísahaly a byla v nich zpola naděje a zpola strach, jako v očích psice očekávající výprask.
Usmál jsem se na ni, ale byl jsem si vědom toho, že mé způsoby jsou strohé a hlas přespříliš formální. Čelím snáze ozbrojenému nepříteli než mladé dívce, která takto žadoní s hezkou ručkou na mém rukávu a voní v horkém vzduchu sladce jako ovoce v prosluněném sadu. Voní po jahodách nebo po meruňkách…? Řekl jsem spěšně: "Morgause, všechno, čemu bych tě učil, se můžeš snadno sama naučit z knih. Umíš přece číst? Ovšem, samozřejmě, četla jsi přece ten recept. Já se učil od Hippokrata a Galéna z Pergamenu. Ti nechť jsou tvými učiteli; mými byli také."
"Princi Merline, v uměních, která mám na mysli, nemáš žádného mistra."
Vedro v místnosti bylo úmorné. Cítil jsem bolest u srdce. Zřejmě jsem se zamračil, protože přistoupila blíže a naklonila se ke mně jako choulící se ptáče. Prosebně vyhrkla: "Nezlob se na mě. Čekala jsem tak dlouho a věřila jsem, že jednou ta příležitost přijde. Můj pane, celý život jsem poslouchala, jak o tobě lidé mluví. Moje chůva v Bretani mi vyprávěla, jak tě vídala chodit po lese a po mořském břehu a sbírat byliny a kořínky a bílé bobule jmelí, co roste na hromovém koštěti; a někdy jsi chodíval bezhlučně jako duch a ani za slunečného dne jsi nevrhal stín."
"Vykládala ti takové věci, aby ti nahnala strach. Jsem člověk jako ostatní."
"Což ostatní také mluví s hvězdami, jako by to byli přátelé doma v pokoji? Nebo zvedají balvany? Či snad tajně sledují druidy do svatyně, a přesto nezemřou nožem?"
"Nezemřel jsem druidským nožem, protože se velekněz bál mého otce," řekl jsem stroze. "Když jsem byl v Bretani, nebyl

jsem ještě mužem, tím méně kouzelníkem. Byl jsem tehdy kluk a učil jsem se věcem tak, jako se teď učíš ty. Když jsem odjížděl, nebylo mi ještě sedmnáct."
Zdálo se, že mě snad ani neposlouchá. Všiml jsem si, že stojí nehybně, oči stíní splývající vlasy, úzké bílé ruce sepjala na zeleném šatu pod ňadry. Řekla: "Ale teď jsi muž, můj pane, a můžeš popřít, že jsi tady v Británii dělal kouzla? Od té doby, co žiji zde u svého otce, slýchám, že jsi největší kouzelník na světě. Viděla jsem Stojící kameny, které jsi zvedl a postavil na místo, slyšela jsem, jak jsi předpověděl Pendragonova vítězství a přivedl hvězdu na Tintagel, a králova syna jsi odčaroval na ostrov Hy-Brasil – "
"Tak tady se to také říká, co?" pokusil jsem se o lehčí tón. "Raději přestaň, Morgause, nebo vylekáš mého sluhu, a já nechci, aby mi utekl, je příliš užitečný."
"Neposmívej se mi, pane. Popíráš, že znáš kouzla?"
"Ne, nepopírám. Ale to, co bys chtěla, ti dát nemohu. Některé triky se můžeš naučit od kteréhokoli mistra, ale moje umění mi nepatří a nemohu je předávat dál. Nemohu tě učit nic z toho, co znám, i kdybys byla dost stará na to, abys tomu rozuměla."
"Rozumím tomu už teď. Znám už nějaká kouzla, ale jen taková, jaká se mohou naučit dívky, nic víc. Chtěla bych tě následovat a učit se od tebe. Můj pane Merline, nauč mě, jak získat takovou moc, jakou máš ty."
"Už jsem ti řekl, že to nejde. Musíš dát na má slova. Jsi na to příliš mladá. Je mi to líto, dítě. Myslím, že na moc, jakou mám já, budeš vždycky příliš mladá. Pochybuji, že by některá žena mohla jít tam, kam chodím já a vidět to, co vidím já. Toto umění není snadné. Bůh, jemuž sloužím, je přísný pán."
"Jaký bůh? Znám jenom lidi."
"Uč se tedy od lidí. Své moci, která mi byla dána, tě naučit nemohu. Už jsem ti řekl, že to není můj dar."
Nechápavě na mne hleděla. Byla příliš mladá, než aby rozuměla. Světlo od kamen jiskřilo na jejích krásných vlasech, širokém chytrém čele, plných ňadrech a malých dětských ručkách. Vzpomněl jsem si, že ji Uther nabídl Lotovi, a že ji Lot odmítl a dal přednost její malé nevlastní sestře. Napadlo mě, jestli to Morgause ví; a jal mě soucit, co s ní bude. Řekl jsem mírně: "Je to pravda, Morgause. Bůh mi propůjčuje svou moc jen pro své vlastní záměry. Až jich bude dosaženo, kdoví? Bude-li tě chtít, vezme si tě, ale nevrhej se do plamenů, dítě. Spokoj se s těmi kouzly, která mohou mladé dívky potřebovat."
Začala cosi říkat, ale byli jsme přerušeni. Stilicho něco zahříval v nádobce nad plamenem a nepochybně tak usilovně natahoval uši, aby zaslechl, o čem mluvíme, že se nádobka převrhla a trochu tekutiny se vylilo do plamenů. Prskaly a syčely, mezi mne a dívku se postavil hustý oblak páry, vonící po bylinách, a zastínil ji. Skrze tento mrak jsem viděl její ruce, její klidné ruce, které se teď rozkmitaly, jak odháněly čpící mlhovinu od očí. I mé oči slzely. Všechno kolem mne bylo rozmazané a jiskřilo. Bolest hlavy mě oslepovala. Pohybem malých bílých ruček v oblaku páry tkala vzor jako nějaké kouzlo. V mraku prolétli kolem mne netopýři. Někde poblíž zaskučely struny mé harfy. Místnost kolem mne se scvrkla, zmrzla v křišťálovou kouli, v hrobku…
"Odpusť, pane. Pane, je ti něco? Pane?"
Vyburcoval jsem se. Viděl jsem jasněji. Pára řídla, poslední zbytky odplouvaly oknem ven. Dívčiny ruce se opět zklidnily, sepjala je jako předtím; setřásla vlasy dozadu a zvědavě mě pozorovala. Stilicho zvedl nádobku z ohně a přes ni na mě hleděl, pln úzkosti a obav.
"Pane, to byla ta, kterou jsi míchal ty sám. Říkal jsi, že je neškodná…"
"Naprosto neškodná. Ale podruhé dávej pozor, co děláš." Pohlédl jsem na děvče. "Mrzí mě to, vylekal jsem tě? To nic není, pouhé bolení hlavy, někdy se mi to stává. Přichází náhle a brzy přestane. Teď musím jít. Koncem týdne odjedu z Londýna. Budeš-li do té doby potřebovat mou pomoc, vzkaž mi a já rád přijdu." Usmál jsem se a vztáhl ruku, abych ji pohladil po vlasech. "No tak, nebuď tak nešťastná, dítě. Mít tenhle dar je břemeno, a není to nic pro takové panenky."
Když jsem odcházel, udělala opět pukrle a drobná hezká tvářička ještě jednou zmizela za oponou vlasů.

KAPITOLA 6

Stalo se mi snad jen jednou jedinkrát za život, že jsem nepovažoval Bryn Myrddin za domov, kam se těším, ale za pouhou zastávku na cestě. Jakmile jsem dorazil do Mariduna, místo abych se radoval z důvěrně známého ticha údolí, ze společnosti svých knih, z dostatku času na přemýšlení, hudbu a léčivé byliny, shledal jsem, že chci odtud, že bytostně spěchám na sever, tam, kde žije chlapec, který měl být od nynějška mým celým světem.
Nevěděl jsem o něm nic víc – odečteme-li tajnosnubná ujištění, která přicházela od Ectora přes Hoela –, než že je zdravý a silný, i když vzhledem ke svému věku menší než Cei, Ectorův vlastní syn. Ceiovi bylo teď jedenáct, kdežto Artušovi osm, a ze svých vidin jsem ho znal stejně dobře jako mladého prince. Pozoroval jsem, jak se Artuš se starším chlapcem pere, jak jezdí na koni, který mému zbabělému zraku připadal pro něho příliš velký, jak si hrají na šermování nejprve s klacky a později s meči; doufal jsem, že jsou ztupené, ale před očima jsem měl pouze nebezpečně se blyštící kov, a třebaže Cei byl silný a dosáhl dále, viděl jsem, že Artuš je rychlý jako meč sám. Vídal jsem, jak ti dva rybaří, šplhají a běhají jako o závod na pokraji Divokého hvozdu v marné snaze uniknout Ralfovi, který s pomocí dvou nejdůvěryhodnějších Ectorových mužů po celou dobu, ve dne v noci, Artuše hlídá. To vše jsem sledoval v ohni, v kouři a ve hvězdách, a jednou, když v mé blízkosti nic z toho nebylo a poselství si razilo cestu, ve stěně vzácného křišťálového poháru, který mi ukazoval Ahdjan ve svém paláci na Zlatém rohu. Jistě ho překvapila moje náhlá nepozornost, ale patrně ji přičetl na vrub nevolnosti po jednom z jeho opulentních jídel, což je pro hostitele na Východě spíše poklona než cokoli jiného.
Nemohl jsem si ani být jistý, že bych Artuše poznal, kdybych ho uviděl, a stejně tak bych nedokázal říct, jaký typ chlapce z něho vyrůstá. Odvahu a veselost vidím, stejně tak jako nepoddajnou sílu, ale jeho skutečnou povahu

nedokážu posoudit; vidiny nasytí duchovní zrak, ale aby se zapojilo srdce, k tomu je třeba krve. Nikdy jsem ho neslyšel promluvit. A také jsem dosud neměl jasnou představu, jak vstoupit do jeho života, až dorazím do severní země, ale když jsem cestou z Londýna na Bryn Myrddin noc co noc chodil venku pod hvězdami a pátral po tom, co mi chtějí říct, pokaždé stál přímo nad mou hlavou Medvěd, zářil a vyprávěl o temném severu, o chladné obloze, o vůni borovic a horské vody.

Když Stilicho uviděl jeskyni, v níž žiji, nezachoval se podle mého očekávání. Před odchodem z domova, než jsem se vydal na cesty, najal jsem si pomocníka, aby o jeskyni pečoval, protože jsem věděl, že budu dlouho pryč. Nechal jsem peníze mlynáři na řece Tywy a požádal jsem ho, aby čas od času poslal nahoru některého ze svých sluhů; bylo patrno, že to dělal, neboť v jeskyni bylo čisto a sucho, byly tam hojné zásoby a dokonce i čerstvá podestýlka pro koně. Jen jsme seskočili z koní, dohonila nás, sotva dechu popadajíc, dívka ze mlýna s kozím mlékem, čerstvým chlebem a pěti šesti právě ulovenými pstruhy. Poděkoval jsem jí a potom, protože jsem nechtěl, aby Stilicho čistil ryby u posvátného pramene, jsem ji požádal, aby mu ukázala, kde tam dole pod útesem teče bystrá voda. Když jsem kontroloval své zapečetěné džbány a lahvice a ujišťoval se, že zámek na mé truhlici je netknutý a knihy a nástroje uvnitř nepoškozené, slyšel jsem, jak venku jako mlýnské kolo čile klapou dva mladé hlasy a co chvíli propuknou ve smích nad obapolnou snahou, aby ten druhý porozuměl jeho jazyku.

Když konečně děvče odběhlo a chlapec přišel dovnitř s rybami čistě vykuchanými a po délce rozříznutými, jen je hodit na pánev, zdálo se, že je, bohudík, naladěn tak, aby mu jeskyně připadala stejně příhodná a pohodlná jako všechny ostatní domy, v nichž jsme na cestách přebývali. Zpočátku jsem to pobaveně připsal na vrub odškodnému, které právě objevil, ale později jsem se dozvěděl, že on sám se doma vlastně narodil a vyrůstal v podobné jeskyni; v jeho zemi jsou lidé z nižších vrstev tak chudí, že se majitelé dobře položených a suchých jeskyní mohou považovat za šťastlivce, a často musí bojovat jako lišky, aby si svá doupata udrželi. Stilichův otec, který ho prodal s menšími cavyky, než by prodával nevítané štěně, ho klidně vystrčil z třináctičlenné rodiny; místo, které v jeskyni zabíral, mělo větší cenu než on sám. Jako otrok spával ve stájích nebo ještě častěji na dvoře; od té doby, co byl v mých službách, jsem si uvědomoval, že v domech, kde se na cestách ubytovávám, je čeledínům vykazováno horší místo než koním. Jeho pokojík v Londýně byl první, který kdy měl jen pro sebe. V jeho očích byla moje jeskyně na Bryn Myrddin prostorná a dokonce přepychová, a teď slibovala další radovánky, jaké se nenabízejí mladému otrokovi, vystavenému tvrdému soupeření v ubikacích pro služebnictvo, příliš často.

A tak se tu spokojeně usadil; po kraji se brzy rozneslo, že se kouzelník vrátil na svůj kopec, a lidé přicházeli pro léky a jako vždy platili jídlem a drobnými pozornostmi. Mlynářova dcera, která se jmenovala Mai, se chápala každé příležitosti, aby vyběhla vzhůru údolím s jídlem ze mlýna, a někdy také s obětinami venkovanů, které vynesla místo nich. Stilicho se zase zpravidla stavil ve mlýně, pokaždé když jsem ho poslal dolů do města.

A velice záhy se ukázalo, že mu Mai dává najevo, jak je vítán všemi způsoby, které zná. Jednou v noci, když jsem nemohl spát, jsem vyšel na palouk před posvátným pramenem podívat se na hvězdy, a v nočním tichu jsem uslyšel, že v přístřešku dole pod útesem neklidně podupávají a přešlapují naši koně. Noc byla jasná díky hvězdám a bílému srpku měsíce, nepotřeboval jsem tedy pochodeň, a tak jsem jen tiše zavolal na Stilicha, aby šel za mnou, a běžel rychle dolů k trnovníkovému houští, abych zjistil, co zvířata zneklidnilo. Teprve když jsem uviděl pootevřenými dveřmi dvě mladá těla, která se spojila v trávě, uvědomil jsem si, že sem Stilicho přišel přede mnou. Nezpozorován jsem tiše ustoupil, vrátil se do svého lůžka a přemýšlel.

O pár dnů později, když jsem si s chlapcem povídal a řekl mu, že mám v úmyslu brzy odejít na sever, ale nechci, aby to někdo věděl, a proto ho tu nechám, aby kryl můj odchod, byl nadšený a horlivě mě ujišťoval svou oddaností a mlčenlivostí. Věděl jsem, že mu mohu důvěřovat; kromě toho, že uměl pracovat s léčivými bylinami, měl ještě jedno nadání: byl to fantastický lhář. Slyšel jsem, že i toto je dar, kterým jsou obdařeni jeho krajané. Obával jsem se pouze toho, že by mohl lhát příliš dobře, jako jeho otec koňský handlíř, a dostat sebe i mne do maléru. To však bylo riziko, které jsem musel podstoupit, a kromě toho jsem soudil, že je mi příliš oddaný a příliš šťastný na Bryn Myrddinu, než aby to vše dal v sázku. Když se mě zeptal (snaže se, aby to neznělo moc dychtivě), kdy odjedu, mohl jsem mu říct pouze tolik, že čekám, až nadejde čas a dostanu znamení. Jako vždy přijal má slova prostě a bez dalšího ptaní. Stejně tak by se sotva vyptával kněžky odříkávající modlitbu ve své svatyni – na Sicílii se udrželo staré náboženství – nebo samotného Héfaista, když svým dechem snášel oheň z hor. Shledal jsem, že věří každé povídačce, kterou o mně lidi vyprávějí, a proto by ho vůbec nepřekvapilo, kdybych zmizel v oblaku dýmu nebo vykouzlil z řídkého vzduchu zlato. Podezíral jsem ho, že si, podobně jako Gaius, i on velice zakládá na svém postavení mého služebníka. Mai ze mne určitě měla hrůzu a nikdo by ji nepřesvědčil, aby vystoupila byť i jen o krok výš nad trnovníkové houští. Což se mi, vzhledem k tomu, co jsem zamýšlel, náramně hodilo.

Znamení, na něž jsem čekal, neměla s kouzly nic společného. Kdybych měl jistotu, že je to bezpečné, byl bych se vydal na sever brzy poté, co jsem se vrátil domů z Londýna. Ale věděl jsem, že budu sledován. Uther mě téměř určitě dá znovu špehovat. To nebylo nijak nebezpečné – pokud mě špehuje král; ale může-li si oddanost špeha koupit jeden, mohou tak učinit i další, a nepochybně je mnoho lidí, kteří, třeba jen z pouhé zvědavosti, by mě chtěli sledovat. A tak jsem zkrotil svou netrpělivost, zůstal doma, zabýval se svými záležitostmi a čekal, až špehové sami dají o sobě vědět.

Jednoho dne jsem poslal Stilicha dolů s koňmi do kovárny na kraji města. Obě zvířata byla okovaná před cestou z Londýna, a třebaže se podkovy na zimu obvykle sundávají, přál jsem si, aby si moje klisna vzhledem k nadcházející cestě podkovy ponechala. Rovněž bylo třeba opravit přezky na podpěnce, a tak se Stilicho vydal dolů; než se kovář postará o zvířata, měl ve městě vyřídit pár dalších záležitostí.

Den byl mrazivý, suchý a klidný, ale obloha byla tak podivně hustá, že oddělovala paprsky od slunce a ty pak, rudé a chladné, visely velice nízko nad zemí. Šel jsem přes kopec do chatrče pastýře Abby. Jeho syn Ban, ten prosťáček, si před několika dny pořezal ruku o nůž na kůlu při napínání kůží a rána mu zhnisala. Rozřízl jsem ji a dal na ni hojivou

mast, ale věděl jsem, že na Bana není větší spolehnutí než na ovázaného psa, a když se mu obvaz nebude zamlouvat, tak jej strhne.
Zbytečná starost; obvaz byl na místě a rána se čistě a pěkně ohojila. Všiml jsem si toho u lidí mdlého ducha už dříve – Ban se uzdravoval jako dítě nebo divoké zvíře. Což bylo štěstí, protože patřil k těm lidem, co nedokážou prožít týden bez nějakého zranění. Když jsem mu ruku ošetřil, ještě jsem chvíli pobyl. Chatrč stála na stinné straně údolí a Abbovy ovečky byly v ovčíně. Čekal, že se co chvíli narodí nějaká jehňata – předčasně, vždyť byl teprve prosinec –, ale to se občas stává. Zůstal jsem, abych Abbovi pomohl přivést je na svět, protože prosťáčkova ruka nebyla k ničemu. Než jehněčí dvojčata usnula, schoulená a suchá, u ohně na Banových kolenou, zatímco bahnice je pozorovala zpovzdáli, krátký zimní den se přechýlil v načervenalý soumrak. Rozloučil jsem se a vydal se přes kopec domů. Cesta vedla přes moje údolí vzhůru, a než jsem se dostal k borovému lesu nad jeskyní, byla tma. Obloha se vyčistila, večer byl klidný, hvězdy jasně svítily a bledý měsíc vrhal modré stíny na jinovatku. Vtom jsem uviděl stíny, a ty stíny se pohybovaly. Naráz jsem zůstal stát a pozoroval je.
Čtyři muži na palouku před mou jeskyní. V trnovníkovém houští pod útesem bylo vidět a slyšet jejich uvázané koně. Slyšel jsem mumlavé hlasy mužů, kteří dali hlavy dohromady a radili se. Dva z nich drželi v ruce meč.
Měsíc svítil stále jasněji a na mrazivé obloze vycházely další a další hvězdy. Slyšel jsem, jak v dáli, kdesi dole v údolí, zaštěkal pes. Pak ke mně dolehl klapot kopyt, klidným krokem stoupal vzhůru k jeskyni kůň. Vetřelci pode mnou to slyšeli také. Jeden z nich dal tiše rozkaz a hlouček se obrátil a běžel ke stezce, vedoucí dolů k trnovníkovému houští. Ještě na ni nevkročili, když jsem promluvil přímo nad jejich hlavami: "Pánové?"
Zatvářili se, jako bych jim rovnou před očima sjel z báně nebeské v ohnivém voze. Připouštím, že to musí být děsivé, když člověka osloví ze tmy někdo, o němž se domnívá, že je v údolí půl míle odtud a teprve jede nahoru. Kromě toho každý, kdo se rozhodne špehovat kouzelníka, je od začátku hrůzou bez sebe a ochoten věřit kdejakému divu. Jeden z mužů vykřikl strachem a jejich velitel tlumeně zaklel. V měsíčním světle byly jejich tváře, obrácené vzhůru, šedivé jako jinovatka.
Řekl jsem: "Jsem Merlin. Co mi chcete?"
Rozhostilo se ticho, v němž zněly údery kopyt z větší blízkosti a zrychlovaly se, jako by koně cítili, že se blíží domov a večeře. Pohyb dole dával tušit, že by se nejraději obrátili a utekli. Pak si jejich velitel odkašlal. "Přicházíme od krále."
"Tak odložte ty směšné meče. Jdu dolů."
Když jsem k nim přišel, viděl jsem, že poslechli, ale zbraně měli pořád po ruce. Muži se srazili do hloučku.
"Kdo z vás je velitel?"
Největší z nich předstoupil. Byl uctivý, ale bojovnost neztrácel. Ten okamžik strachu ho mrzel. "Čekáme na tebe, princi. Přinášíme vzkaz od krále."
"S tasenými meči? No, koneckonců, jste na mě jen čtyři."
"Proti čarování," vyhrkl muž podrážděně.
Usmál jsem se. "Měli byste vědět, že moje kouzla nejsou nikdy namířena proti královým vojákům. Mohli jste si být jisti dobrým přijetím." Odmlčel jsem se. Šoupali nohama v jinovatce. Jeden cosi zamumlal, byla to zpola kletba a zpola jakési zaříkávání v jeho vlastním dialektu. Řekl jsem: "Tohle není právě vhodné místo k rozhovoru. Jak vidíte, můj dům je otevřen všem příchozím. Proč jste nezapálili oheň, nerozsvítili lampy a nepočkali na mě v pohodlí?"
Znovu šoupání nohama. Pak si vyměnili pohledy. Nikdo neodpovídal. Tam, kde jsme stáli, byly na jinovatce jasně patrné jejich stopy, vedoucí ke vchodu do jeskyně. Takže oni už byli uvnitř! "Nuže, buďte nyní vítáni."
Došel jsem k posvátnému prameni, kde stála dřevěná socha boha, ve tmavém výklenku téměř neviditelná. Vzal jsem do ruky pohárek, ulil jsem bohovi a napil se. Gestem jsem vybídl velitele. Zaváhal, pak zavrtěl hlavou: "Jsem křesťan. Co je to za boha?"
"Myrddin," řekl jsem, "bůh zdejších kopců. Dříve než byl tento kopec můj, patřil jemu. Půjčil mi jej, ale střeží jej dál."
Zahlédl jsem gesto, které jsem očekával. Rukou za zády se muži znamenali proti kouzlům a čárám. První z nich a vzápětí další přikročil, vzal pohárek, napil se a ulil pro boha. Pokýval jsem hlavou. "Není dobré zapomínat, že staří bohové nás z povětří dál pozorují a čekají v dutých kopcích. Jak jinak bych věděl, že jste tady?"
"Tys to věděl?"
"Jak by ne? Pojďte dál." Obrátil jsem se ve vchodu do jeskyně a přidržel větve, které jej zpola zastiňovaly. Nikdo se ani nehnul, až na velitele, ten udělal jediný krok a pak váhal. "Co je vám? Jeskyně je prázdná, ne? Nebo není? Když jste byli uvnitř, měli jste dojem, že něco není v pořádku, a teď se mi to bojíte říct?"
"Všechno bylo v pořádku," řekl velitel. "Nešli jsme – do – do té – " Odkašlal si a zkusil to znovu. "Ano, byli jsme uvnitř, ale jenom na krok přes práh – " Odmlčel se. Opět mumlání, výměna pohledů, a pak jsem slyšel: "Tak mu to řekni, Crinasi."
Crinas spustil znovu: "Je pravda, pane, že – "
Trvalo dlouho, než historku vyklopili, s mnohým váháním a odmlkami, ale nakonec jsem to z nich dostal, stále ještě čekaje ve vchodu do jeskyně, zatímco vojáci stáli v půlkruhu kolem mne jako nedůvěřivé stádo.
Zřejmě přijeli do Mariduna předchozího dne a čekali, až se naskytne příležitost vyjet údolím nahoru nikým nepozorováni. Dostali příkaz, aby se se mnou nesetkali na veřejnosti ze strachu před jinými zvědy (král předpokládal, že tu musí být), kteří by si je mohli vyčíhat a vzít jim poselství, jež jim vložím do rukou.
"Ano?"
Muž si odkašlal. Pak řekl, že dopoledne uviděli před kovárnou uvázanou moji klisnu, osedlanou a okovanou. Když se kováře zeptali, kde jsem, nic jim neřekl a nechal je v domnění, že někde ve městě vyřizuji své záležitosti a zdržím se tam, dokud nebude klisna připravena. Usoudili, že pozoruje-li mě ještě někdo jiný, šel patrně za mnou do města, a tak se chopili příležitosti a zajeli do jeskyně.

Další odmlka. Ve tmě nebylo nic vidět, ale vytušil jsem, že se snaží uhodnout, co jejich povídačce říkám. Neřekl jsem nic a tak si muž polkl a prokousával se dál.
Na dalším pokračování bylo alespoň zrnko pravdy. Během té doby, co čekali v Maridunu, kladli lidem všelijaké zdánlivě bezvýznamné otázky, například kudy se jede k mé jeskyni. Lidé jim to samozřejmě řekli a nepřipravili vojáky ani o poučení o posvátnosti toho místa a moci jejího majitele, jakož i o posvátné úctě, které se kouzelník těší. Lidé v údolí byli na svého kouzelníka velice hrdí a mé skutky jejich líčením nic netratily. Takže když tito muži stoupali údolím k mé jeskyni, byli už pěkně vyděšení.
Podle svého očekávání nalezli jeskyni prázdnou. Jinovatka před ní byla neporušena, nikde žádná stopa. Přivítalo je pouze ticho zimních kopců, které rušil jen bublající pramének. Zapálili pochodeň a vchodem nahlédli dovnitř; v jeskyni bylo uklizeno, ale prázdno, a popel byl už vychladlý…
"A dál?" zeptal jsem se, když se Crinas zarazil.
"Věděli jsme, že tam nejsi, pane, ale měli jsme tam takový zvláštní pocit… Když jsme hlasitě zavolali, nikdo neodpovídal, ale slyšeli jsme, jak ve tmě něco šelestí. Zdálo se, že to přichází z vnitřní jeskyně, kde je lůžko a vedle něj lampa…"
"Vstoupili jste do ní?"
"Ne, pane."
"Dotkli jste se něčeho?"
"Ne, pane," odpověděl okamžitě. "To jsme – to jsme si netroufli."
"To je v pořádku," řekl jsem. "Co bylo dál?"
"Rozhlíželi jsme se kolem sebe, ale nikdo tam nebyl. Celou tu dobu jsme však slyšeli ten zvuk. Naháněl nám strach. Slyšeli jsme, že… Jeden z nás řekl, že tu možná jsi s námi, neviditelný, a že nás pozoruješ. Okřikl jsem ho, ale byl to opravdu divný pocit…"
"Že máte něčí oči v zádech? Taky že jste měli. Mluv dál."
Polkl si. "Znovu jsme zavolali. A potom – potom slétli ze stropu dolů… netopýři, jako mračno."
Byli jsme přerušeni. Stilicho dojel k houštině a viděl tam uvázané koně. Slyšel jsem, jak bouchl dveřmi přístřešku za našimi koňmi a po klikaté pěšince utíkal s dýkou v ruce vzhůru a přes palouk k jeskyni.
Něco volal. V měsíčním světle se zalesklo ostří dlouhého nože, který držel nízko a přímo proti mužům, jen bodnout. Zaskřípěl kov, jak se muži obrátili k obraně. Udělal jsem dva rychlé kroky vpřed, odstrčil je, strhl chlapcovu ruku s nožem a zarazil jsem ho.
"Není třeba. Jsou to královi lidé. Schovej to." Později, když muži zastrčili meče do pochev, jsem se zeptal: "Sledoval tě někdo, Stilicho?"
Zavrtěl hlavou. Celý se chvěl. Otrok není cvičený v zacházení se zbraní tak jako syn svobodného muže. Vlastně nosit u sebe nůž jsem mu dovolil teprve od té doby, co jsme přišli na Bryn Myrddin. Pustil jsem ho a obrátil se ke Crinasovi.
"Mluvil jsi o netopýrech. Připadá mi, že jste se nechali příliš vyvést z míry lidskými řečmi, Crinasi. Když vyrušíš netopýry, mohou tě samozřejmě na chvíli vyplašit, ale jsou to jenom netopýři."
"Jenže to nebylo všechno, pane. Ano, netopýři tam někde ve tmě slétli ze stropu a prolétali těsně kolem nás. Byli jako kouřový oblak a vzduch páchl. Ale po jejich odletu jsme slyšeli další zvuk. Tentokrát to byla hudba."
Stilicho, který stál těsně vedle mne, hleděl střídavě na ně a na mne, a v té tmě jenom kulil oči. Viděl jsem, že se muži opět poznamenali.
"Hudba všude kolem nás," pokračoval Crinas. "Tichá jako šepot, obíhala stěny jeskyně kolem dokola jako ozvěna. Nehanbím se za to, můj pane, vyšli jsme z té jeskyně a podruhé jsme se tam neodvážili vstoupit. Čekali jsme na tebe venku."
"S tasenými meči proti kouzlům a čárám. Chápu. No, není třeba postávat tady v té zimě. Nezajdete teď dovnitř? Ujišťuji vás, že dokud nepozvednete ruku proti mně nebo mému služebníkovi, nic se vám tam nestane. Stilicho, jdi rozdělat oheň. Tak co, pánové? Ne, ne, nepokoušejte se odejít. Nezapomínejte, že jste mi dosud nepředali královo poselství."
Konečně po různých hrozbách a přemlouvání vešli dovnitř, našlapovali opravdu tichoučce a mluvili jen šeptem. Velitel si dal říct a sedl si vedle mne, ale ostatní nechtěli jít dál a raději seděli mezi ohništěm a vchodem. Stilicho rychle ohřál víno s kořením a dal je kolovat.
Teď na světle jsem viděl, že na sobě nemají uniformy řádných královských jednotek; neviděl jsem ani erb či jiný odznak příslušnosti; klidně mohli být považováni za ozbrojence některého malého krále. Měli samozřejmě vojenské vystupování, a třebaže neprojevovali Crinasovi zjevnou úctu, bylo zřejmé, že je mezi nimi a jím hodnostní rozdíl.
Prohlížel jsem si je. Velitel seděl flegmaticky, ale ostatní uhýbali před mým pohledem a viděl jsem, že jeden z nich, hubený pomenší muž s černými vlasy a bledou tváří, se co chvíli potají znamená.
Konečně jsem promluvil. "Říkáte, že jste přišli s poselstvím od krále. Dal vám nějaké psaní?"
Odpovídal Crinas. Byl to vysoký chlapík s načervenalými vlasy a světlýma očima. Patrně měl v žilách saskou krev; i když se najdou i rusovlasí Keltové, stejně světlí jako on. "Ne, pane. Máme jen vyřídit pozdrav a vyptat se na zdraví krále a jeho syna."
"Proč?"
Zjevně překvapený opakoval mou otázku: "Proč, můj pane?"
"Ano, proč? Odjel jsem ode dvora před čtyřmi měsíci. Během této doby král dostával zprávy. Proč by vás tedy posílal a proč ke mně? Ví, že tady dítě není. Je jasné" – prodléval jsem na těchto slovech, hledě z jednoho ozbrojence na druhého – "že tady by nebylo v bezpečí. Král rovněž ví, že než se vydám za princem Artušem, chvíli se na Bryn Myrddinu zdržím. Očekával jsem, že budu sledován, ale těžko věřit, že vás sem poslal s takovýmto poselstvím."
Ti tři na druhé straně ohniště se po sobě podívali. Široký chlapík s červenou uhrovitou tváří nervózně povytáhl meč,

ruka si bezděčně pohrávala s jílcem. Viděl jsem, že ho Stilicho sleduje pohledem; pak obcházel se džbánem a zastavil se poblíž něho.
Crinas chvíli mlčky čelil mému pohledu, pak přisvědčil. "Tak dobrá, pane. Odhalil jsi nás. Nedoufal jsem, že uspějeme s tak nejapnou povídačkou, zvlášť u tebe. Ale v té chvíli, když jsi nás překvapil, až jsme nadskočili, mne nic jiného nenapadlo."
"Dobrá. Jste špehové. Ale pořád ještě chci vědět proč."
Pokrčil širokými rameny. "Kdo ví líp než ty, pane, jací jsou králové. Nebylo na nás, abychom kladli otázky, když nám přikázal, abychom sem zajeli a všechno to tu prohlédli, ale tak, abys nás neviděl."
Ostatní přikyvovali a starostlivě souhlasili. "Neudělali jsme nic zlého, pane. Do jeskyně jsme dál nezašli. V tom jsem mluvil pravdu."
"Ne, a řekl jsi mi proč ne."
Zvedl ruce. "Dobrá, pane, neříkám, že nemáš právo se zlobit. Lituji toho. Jistě jsi uhodl, že tohle nepatří k našim obvyklým úkolům, ale rozkaz je rozkaz."
"Co jste měli podle toho rozkazu najít?"
"Nic zvláštního, jen tak se poptávat, trochu se tu porozhlédnout a zjistit, kdy odjedeš." Bleskový pohled ze strany, aby si ověřil, jak jsem to přijal. "Já jsem tomu rozuměl tak, že jsi králi o mnoha věcech neřekl a on to chtěl vědět. Byl sis vědom toho, že od chvíle, kdy jsi odjel z Londýna, jsi neustále sledován?"
Další zrnko pravdy. "Tušil jsem to," řekl jsem.
"Tak vidíš." Podařilo se mu říci to tak, jako by tím bylo vše vysvětleno. "Takoví už králové jsou, nikomu nevěří a chtějí všechno vědět. To je můj názor – promiň mi, že to říkám tak otevřeně, pane "
"Mluv dál."
"Myslím, že král nevěří tomu, co jsi mu řekl o místě, kde se malý princ nachází. Možná si myslí, že jsi ho dopravil někam jinam a tam ho schováváš jako předtím. Proto nás vyslal na výzvědy a doufal, že narazíme na nějakou stopu."
"Možná. Chtít všechno vědět, to je nemoc králů; když už mluvíme o nemocech, nezhoršilo se náhodou královo zdraví do té míry, že by náhle cítil potřebu mít nové zprávy?"
Viděl jsem tak jasně, jako kdyby to řekl nahlas, jak lituje, že na to nepřipadl sám. Zaváhal a pak usoudil, že tam, kde to lze, je bezpečnější mluvit pravdu. "V té věci nemáme, pane, žádné informace, a na vlastní oči jsem ho v poslední době neviděl. Ale říká se, že ho choroba přešla a král je už zase v poli."
To bylo v souladu s tím, co se mi doneslo. Chvíli jsem mlčel a zamyšleně je pozoroval. Crinas pil a doufal, že se bude cítit líp, ale sledoval mě ostražitými zraky. Konečně jsem řekl: "Dobrá, udělali jste, co vám bylo přikázáno, a zjistili, co si král přál. Jsem stále ještě tady a dítě tu není. V tom ostatním mi král musí důvěřovat. Pokud jde o můj odjezd, zpravím ho o něm, až to budu považovat za vhodné."
Crinas si odkašlal. "Takovou odpověď bychom raději neměli přijímat, pane." Zvýšil hlas, jako by se chvástal, ale neblufoval. Ostatní jeho strach sdíleli, ale bez porce jeho odvahy; to mi nebylo útěchou; věděl jsem, že lidé, kteří mají strach, jsou nebezpeční. Jeden z vojáků, drobný chlapík s černýma očima, které jezdily ve tváři rozčilením celé bledé, se předklonil a zatahal velitele za rukáv. Zaslechl jsem, že mumlá: "Raději vypadneme. Nezapomínej, kdo je to… To úplně stačí… Rozzlobili jsme ho."
Řekl jsem stroze: "Nehněvám se. Vy plníte svou povinnost a není to vaše vina, že král nikomu nedůvěřuje a musí mít každou hloupost dvakrát potvrzenou. Můžete mu vyřídit toto –" odmlčel jsem se, jako bych přemýšlel, a oni hned natáhli krky – "že jeho syn je na onom místě, jak jsem mu řekl, že je živ a zdráv, a že vypluji, jen co se zlepší počasí."
"Vypluješ?" zeptal se Crinas příkře.
Svraštil jsem čelo. "Ale no tak, myslel jsem, že všichni vědí, kde Artuš je. V každém případě král tomu bude rozumět."
Jeden voják řekl chraplavě: "Ano, víme, ale to se jen tak říkalo. Je to tedy pravda, že je na ostrově?"
"Naprostá pravda."
"Hy-Brasil?" zeptal se Crinas. "Ale to je, s prominutím, můj pane, přece legenda."
"Vyslovil jsem nějaké jméno? Nejsem odpovědný za to, co se šeptá. To místo má mnoho jmen a vykládá se o něm tolik příběhů, že by zaplnily Devět čarodějných knih… A každý člověk, který je vidí, vidí něco jiného. Když jsem tam Artuše přivedl – "
Odmlčel jsem se, abych se napil, tak jako si svlaží hrdlo pěvec, dříve než sáhne do strun. Ti tři přede mnou byli teď zosobněná pozornost. Nedíval jsem se na Crinase, mluvil jsem mimo něho a svému hlasu jsem dodal vypravěčské výšky a zvučnosti. "Všichni víte, že mi dítě bylo svěřeno tři noci poté, co se narodilo. Odvezl jsem je do bezpečí a později, když nadešel čas a svět byl pokojný, odvezl jsem je západním směrem, na pobřeží, které dobře znám. Tam je pod útesy písečná zátoka, kde se skály tyčí jako vlčí tesáky a když o ně bije příboj, nepřežije to žádný člun ani plavec. Napravo i nalevo od zátoky vyhlodalo moře v útesech klenby. Skály jsou purpurové a růžové a bledé jako tyrkys ve slunci, a za letního večera, když je příboj malý a slunce zapadá, lidé vidí na obzoru zemi, která se objevuje a mizí se světlem. To je Letní ostrov, který (jak se říká) pluje po hladině a klesá pod ni z vůle nebes, Skleněný ostrov, skrze nějž lze vidět mraky a hvězdy, kde však jsou pro ty, kdo tam žijí, stromy a tráva a prameny sladké vody…"
Bledolící muž se s otevřenými ústy naklonil dopředu a já viděl, jak mu pod vlněným pláštěm pracují ramena, jako by mu byla zima. Stilicho měl oči na stopkách.
"…Je to Ostrov panen, kam jsou přenášeni králové na samém sklonku života. Až nadejde den – "
"Můj pane! Já sám jsem ho viděl!" To, že bledolící muž přerušil proroka právě v okamžiku, kdy chtěl pronést proroctví, svědčilo o tom, že mu povolily nervy. "Sám jsem ho viděl! Viděl jsem ho jako kluk! Úplně jasně, tak jasně jako Cassiteridy za jasného dne po dešti. Ale zdálo se, že je pustý."
"Není pustý. A není jenom tam, kde jej lidé jako ty mohou uvidět. Ti, kteří vědí, jak jej hledat, jej mohou najít i v zimě.

Není však mnoho takových, kteří se k němu mohou přiblížit a opět se vrátit."
Crinas poslouchal bez hnutí, s bezvýraznou tváří. "Je to na cornwallské půdě?"
"Ty to také víš?"
V mém hlase nebylo ani stopy po výsměchu, ale přesto mi odsekl: "Já ne," a odložil prázdný pohár, hodlaje se zvednout. Viděl jsem, že sahá po opasku, na němž byl zavěšený meč. "To je tedy vzkaz, který máme vyřídit králi?"
Na pokyn jeho hlavy ostatní také vstali. Stilicho odložil džbán, až to zadunělo, ale zavrtěl jsem hlavou a usmál se na něho. "Myslím, že by to s vámi špatně dopadlo, kdyby to mělo být všechno. A se mnou také, protože by za mnou vyslal další špehy. V zájmu nás všech upokojím jeho mysl. Vezmete s sebou do Londýna můj dopis?"
Crinas stál chvilku mlčky s očima upřenýma na mne. Pak se uvolnil a neškodně zasunul palec za opasek. Když jsem slyšel, jak úlevně si oddechl, věděl jsem, jak málo chybělo, aby mě vyslýchal jediným způsobem, který zná. "Rádi, pane."
"Tak chvíli počkejte. Ještě se posaďte. Naplň číše, Stilicho."
Dopis pro Uthera byl krátký. Úvodem jsem se vyptal na jeho zdraví, dále pak jsem napsal, že podle mých soukromých zdrojů se princi daří dobře. Jak nadejde jaro, psal jsem, mám v úmyslu vydat se za chlapcem osobně. Do té doby ho budu sledovat svým vlastním způsobem a pošlu králi všechny zprávy, které získám.
Když jsem psaní zapečetil, přinesl jsem je do vnější jeskyně. Vojáci se pokojně polohlasem bavili mezi sebou, zatímco je Stilicho obcházel se džbánem vína. Utichli, když jsem vešel, a vstali. Podal jsem dopis Crinasovi.
"Vše, co mohu králi sdělit, je v tomto dopise. Bude spokojený." Pak jsem dodal: "I když jste své poslání nemohli splnit přesně podle rozkazu, nemusíte mít z krále strach. Teď jeďte a nechť vás bůh pocestných ochraňuje."
Konečně odjeli, možná ne tak vděčni, jak by měli, za to, že jsem je svěřil do ochrany boha. Jak spěchali přes palouk pokrytý jinovatkou, viděl jsem mezi stíny, jak si vyměňují kvapné kosé pohledy a choulí se do plášťů, které přitahují těsněji k tělu, jako by jim noc dýchala do zad. Když šli kolem posvátného praménku, každý se znamenal, a pokud jde o toho posledního, o Crinase, jsem si téměř jistý, že to, čím se žehnal, nebylo znamení křesťanského kříže.

KAPITOLA 7

Jak sjížděli dolů do údolí, klapot koňských kopyt pomalu utichal. Stilicho seběhl z útesu nad jeskyní.
"Už jsou pryč." Oči měl vykulené, a nebylo to jen mrazivou tmou. "Můj pane, myslel jsem, že tě zabijí."
"To se nedalo vyloučit. Byli to udatní mužové a měli strach. A to bývá nebezpečná kombinace, zvlášť když jeden z nich je křesťan."
Skočil po mých slovech jako kočka po myši. "Chceš říct že ti nevěřil?"
"Přesně tak. Určitě mi nevěřil, ale za nic na světě by si nevsadil na to, že lžu. A teď mi, prosím tě, Stilicho, dej něco k jídlu. Je mi jedno co, ale pospěš si, a potom zabal všechno, co se dá, na cestu. Šatstvo si sbalím sám. Moje klisna je připravená?"
"Ovšem, pane, ale – odjíždíš dnes v noci?"
"Co nejdříve. Tohle je příležitost, na kterou jsem čekal. Ukázali se sami, a do té doby, než zjistí, že jsem je přivedl na falešnou stopu, budu pryč – zmizím na ostrov tam někde na západě… Pokud jde o tebe, víš, co máš dělat; mluvili jsme o tom mnohokrát."
To byla pravda. Dohodli jsme se, že až odjedu, Stilicho zůstane na Bryn Myrddinu a bude chodit na nákupy a nosit je nahoru jako jindy, abychom domněnku, že jsem pořád ještě doma, podporovali co nejdéle. Zřídil jsem sklad bylin a od jisté doby jsem ho nechal, aby ty jednodušší léky míchal sám a dával je chuďasům, kteří přicházeli z údolí, aby netrpěli mou nepřítomností, a také abychom získali trochu času, než si mé nepřítomnosti někdo všimne. Možná mnoho času nezískáme, ale mně to bude stačit. Jakmile se dostanu za nejbližší kopce a pojedu údolími po lesních cestách, nebude snadné mě sledovat.
Stilicho teď tedy jen přikývl a spěšně dělal, oč jsem ho požádal. Jídlo bylo připravené za chvilku a zatímco jsem jedl, balil věci na cestu. Viděl jsem, že hoří zvědavostí, a tak jsem ho nechal mluvit. Mohl jsem s ním lámaně mluvit jeho jazykem, ale většinou vystačil se svou plynnou latinou, i když mluvil s cizím přízvukem. Od té doby, co jsme opustili Kónstantínopolis, zahrnoval svým přirozeným temperamentem mne; s někým si povídat musel, a bylo by kruté trvat na mlčenlivé úctě, kterou se mu pokoušel vnutit Gaius. Kromě toho to nepatří k mým způsobům. A tak přestože mu práce šla rychle od ruky, stačil mi ještě klást dychtivé otázky.
"Můj pane, jak to, že když Crinas vlastně nevěřil tomu, co jsi říkal o Skleněném ostrově, tak odtud odjel, i když nezískal informaci o princi, jak měl uloženo?"
"Aby si mohl přečíst ten dopis. Doufá, že v něm najde pravdu."
Vykulil oči. "Přece by se neodvážil otevřít dopis pro krále! A tys tam napsal pravdu?"
Pokrčil jsem čelo. "Pravdu? Ty také nevěříš ve Skleněný ostrov?"
"Ach ano. Všichni o něm vědí." Zatvářil se slavnostně. "I na Sicílii víme, že někde na západě je neviditelný ostrov. Ale vsadil bych se, o co chceš, že tam ty teď nemáš namířeno!"
"Jak si můžeš být tak jistý?"
Obdařil mě průzračně čistým pohledem. "Ty, pane? Přes Západní moře? A v zimě? Kdybych ti všechno věřil, tak tohle ne! Kdybys byl mohl místo plavby čarovat, byli bychom po Středním moři cestovali mnohem pohodlněji. Pamatuješ na tu bouřku u Pylosu?"
Zasmál jsem se. "Žádná kouzla, jenom mandragora… Až moc dobře se pamatuji. Ne, Stilicho, v dopise jsem nic neprozradil. Ostatně ten dopis se králi vůbec nedostane do ruky. To nebyli královi vojáci."
"To nebyli královi vojáci?" Zmlkl a s otevřenými ústy jen valil oči; pak se vzpamatoval a sklonil se znovu nad sedlový

vak, do něhož ukládal věci. "Jak to víš? Tys je poznal?"
"Ne. Ale Uther by vojáky na špehy neposlal; jak by mohl doufat, že se neprozradí? Tihle vojáci – jak mi řekl Crinas – se měli vyptávat v Maridunu na tržišti a po hospodách, a za naší nepřítomnosti měli prohledat jeskyni a najít tady když už ne prince, tedy alespoň stopu vedoucí k němu. Vlastně to nebyli ani špehové. Který špeh by si troufl vrátit se ke svému pánovi a říct mu, že byl odhalen, ale dostal od své oběti dopis s informacemi, aby jej doručil? Snažil jsem se jim to usnadnit, a oni si možná myslí, že mě oklamali, ale v každém případě se museli chopit příležitosti a zmocnit se toho dopisu. Crinas si nepočínal špatně, tomu to pálí. Když jsem je nachytal, vedl si celkem dobře. Není jeho chybou, že ho ti ostatní prozradili."
"Jak to myslíš, pane?"
"Ten bledolící mužíček. Slyšel jsem, jak řekl něco ve svém jazyku. Pochybuji, že to Crinas zaslechl. Mluvil korničtinou. Proto jsem později mluvil o Skleněném ostrově, popsal jsem zátoku a on ji taky znal, a stejně tak Cassiteridy. To jsou ostrovy u cornwallského pobřeží, v jejich existenci musí věřit i Crinas."
"Mluvil korničtinou?" zeptal se chlapec a opakoval to slovo.
"Podle Cornwallu na jihozápadě země."
"Takže to byli lidé královny Ygraine?" Stilicho v Londýně zdaleka netrávil veškerý čas v lékárně s Morgause. Poslouchal téměř tolik, jako mluvil, a od té doby, co jsme opustili Utherův dvůr, mě nepřetržitě častoval tím, co kdo řekl o čemkoli pod sluncem. "Prý se po slehnutí pořád ještě zdržuje na jihozápadě."
"To je pravda. Samozřejmě že mohla svěřit tajný úkol místním lidem, ale nezdá se mi to. Ani král, ani královna si v téhle době nepouštějí cornwallské vojsko moc blízko k tělu."
"Cornwallské oddíly jsou v Caerleonu. Slyšel jsem to ve městě."
Prudce jsem zvedl hlavu. "Vážně? Kdo jim velí?"
"To jsem neslyšel. Ale mohu to zjistit." Dychtivě se na mě zadíval, ale zavrtěl jsem hlavou.
"Ne. Čím méně toho o té věci víš, tím lépe. Nech to plavat. Nebudou mě sledovat alespoň tak dlouho, dokud neotevřou můj dopis a nenajdou někoho, kdo umí číst řecky – "
"Řecky?"
"Králův tajemník je Řek," řekl jsem dobromyslně. "Nevím, proč bych jim to měl usnadňovat. Kromě toho pochybuji, že by byli poznali, že je podezírám. Nebudou spěchat. Navíc jsem do dopisu napsal něco, co vzbudí dojem, že tu zůstanu až do jara."
"Vrátí se sem?"
"Pochybuji. Co by tu dělali? Měli by přijít a říct mi, že si přečetli dopis pro krále a že nejsou královi vojáci? Dokud si budou myslet, že jsem tady, budou se bát vkročit sem z obavy, že bych to oznámil králi. Neodvážili by se zabít mě a taky by nechtěli, abych je poznal. Ti se budou držet stranou. Takže až příště pojedeš do Mariduna, zařiď, aby byl o chlapcích z Cornwallu informován posádkový velitel; měl by se po nich poohlédnout a poslat zprávu o tom, co se stalo, králi. Já sám o tom krále také zpravím. Můžeme stejně dobře využít jeho špehů k ochraně před ostatními… Tak, tím končím. Zabalil jsi mi nějaké jídlo? Ještě naplň polní láhev. A mezitím mi zopakuj, co řekneš, když někdo přijde sem nahoru."
"Že chodíš dennodenně po kopcích, naposledy ses vypravil do Abbova údolí a tam ses, myslím, nejspíš zdržel a pomáháš mu s ovcemi."
Zatvářil se pochybovačně. "To mi nebudou věřit."
"Proč ne? Jsi prvotřídní lhář. Dávej pozor, rozléváš víno."
"Princ, a pomáhá s ovcemi? To nezní moc pravděpodobně."
"Dělal jsem i divnější věci," řekl jsem. "Uvěř ti. V každém případě je to pravda. Kde si myslíš, že jsem dnes přišel k těm skvrnám od krve, co mám na plášti?"
"Myslel jsem, že jsi někoho zabil."
Řekl to úplně vážně. Rozesmál jsem se. "To se nestává často, a většinou jen omylem."
Nevěřícně zavrtěl hlavou a uzavřel lahvici. "Kdyby byli ti muži na tebe tasili meče, můj pane, byl bys je začaroval?"
"S tvou dýkou jsem žádné čáry nepotřeboval. Ještě jsem ti nepoděkoval za odvahu, Stilicho. Byl jsi skvělý."
Podíval se překvapeně. "Jsi můj pán."
"Koupil jsem tě za peníze a vrátil ti svobodu, s níž jsi přišel na svět. Čím bys mi byl povinen?"
Pouze se nechápavě díval a pak řekl: "Všechno je připravené, pane. Budeš jistě chtít ty silné boty a plášť z ovčí kůže. Mám připravit Jahodu, než se oblékneš?"
"Za chvilku," řekl jsem. "Pojď sem. Podívej se na mne. Slíbil jsem ti, že tady budeš v bezpečí. To je pravda; svým vnitřním zrakem jsem neviděl, že by hrozilo nějaké nebezpečí – rozhodně ne tobě. Ale kdybys měl po mém odjezdu strach, jdi dolů do mlýna a zůstaň tam."
"Ano, pane."
"Ty mi nevěříš?"
"Ano."
"Tak z čeho máš strach?"
Chvíli váhal, polkl naprázdno a konečně řekl: "Z té hudby, co o ní mluvili, pane. Co to bylo? Opravdu je od bohů?"
"Svým způsobem ano. Moje harfa někdy, když se rozvlní vzduch, mluví sama od sebe. Myslím, že slyšeli ji, a protože se cítili vinni, měli strach."
Podíval se do kouta, kde stála velká harfa. Nechal jsem si ji poslat z Bretaně a od té doby, co jsem se vrátil domů, jsem hrál pořád jen na ni a druhou jsem uložil. "Tahle? Jak by mohla, pane, když je takhle zabalená?"
"Ne, ta ne. Tahle harfa je, dokud se jí nedotknu, němá. Mluvil jsem o té malé, cestovní. Postavil jsem ji sám, tady: v té

jeskyni, za pomoci kouzelníka Galapase."
Olízl si rty. Bylo jasné, že jsem ho nijak neuklidnil. "Neviděl jsem ji, co jsme sem přišli. Kde ji máš schovanou?"
"Stejně jsem ti to chtěl před odjezdem ukázat. Pojď sem, chlapče, nemáš proč se jí bát. Sám jsi ji mnohokrát nesl. Podej pochodeň a pojď se podívat."
Zavedl jsem ho až na konec hlavní jeskyně. Nikdy jsem mu křišťálovou jeskyni neukázal, a protože u drsné svažité skály, po níž se lezlo na římsu, stála truhla s mými knihami a stůl, sám tam nikdy nevylezl a neobjevil ji. Teď jsem na něho kývl, aby mi pomohl se stolem, a pak jsem s vysoko zdviženou pochodní vylezl na zastíněnou římsu, odkud bylo vidět do skryté křišťálové jeskyně. U vchodu jsem si klekl a mávl na něho, aby šel ke mně.
Od pochodně v mé ruce se šířilo světlo, které skrze stoupající kouř jiskřilo na oblých stěnách křišťálu. Tady jsem měl jako chlapec, když se na těchto stěnách svíjel a poskakoval plamen svíce, své první vidění. Tady jsem viděl, jak jsem byl počat, jak zemřel starý král, tady jsem viděl Vortigernovu pevnost stavěnou na vodě a vítězný skok Ambrosiova draka. Teď byla koule prázdná až na harfu, která tam stála a vrhala jasný stín na jiskřící stěny.
Pohlédl jsem do chlapcovy tváře pode mnou. Zračila se v ní posvátná úcta, dokonce i k té prázdné kouli a prázdným stínům.
"Poslouchej," řekl jsem. Řekl jsem to hlasitě, a jak můj hlas rozčeřil stojatý vzduch, harfa šeptla, rozezněla se hudba a nesla se kolem křišťálových stěn.
"Chystal jsem se ti tu jeskyni ukázat," řekl jsem. "Kdyby ses někdy potřeboval schovat, schovej se tady. Já jsem to jako chlapec udělal. Věř, že bohové nad tebou budou bdít a ty budeš v bezpečí. Kde je bezpečněji než přímo v boží ruce, v jeho dutém kopci? Tak, a teď jdi a připrav Jahodu. Harfu snesu dolů sám. Je na čase, abych se vydal na cestu."
Než nadešlo ráno, byl jsem patnáct mil od domova; jel jsem na sever dubovým lesem, který se táhne údolím řeky Cothi. Cesta tudy nevede, jen pěšiny, ale znal jsem je dobře a věděl jsem, že hluboko v lese je chýše foukačů skla. V této roční době bude prázdná.
Toho prosincového dne jsme s mou klisnou sdíleli přístřešek společně. Napojil jsem ji u říčky a hodil jí seno, které jsem přivezl s sebou, do jednoho rohu chatrče. Sám jsem hlad neměl. Mne živilo něco jiného; ten hluboký vzrušující pocit lehkosti a síly, který jsem poznával. Byla to ta správná chvíle, něco leželo přede mnou a já byl na cestě.
Lokl jsem si vína, zabalil se do tepla Abbových ovčích kůží a usnul zdravě a bezstarostně jako děcko.
Opět se mi zdálo o meči a už ve snu jsem věděl, že tentokrát sen pochází přímo od boha. Obyčejné sny nebývají nikdy tak jasné; jsou směsicí přání a obav, viděného, slyšeného a cítěného, třebaže neznámého. Tento byl jasný jako vzpomínka.
Poprvé jsem viděl meč zblízka, nikoli veliký a oslepující jako onen hvězdný meč nad Bretaní, ani neurčitý a plamenný jako ten, co zářil na tmavé stěně v ložnici Ygraine. Byl to prostě meč a jako zbraň byl nádherný; jílec byl posázen drahokamy ve zlatých spirálovitých ornamentech a ostří se nedočkavě třpytilo, jako by se samo chtělo dát do boje. Podle toho dostávají meče svá jména; některé se do boje jen hrnou, jiné jsou neochotné či dokonce vzpurné; ale všechny jsou živé.
Tento meč byl živý; byl tasený a svírala jej ruka muže ve zbroji. Stál u ohně, u táborového ohně, který byl zřejmě zažehnut uprostřed potemnělé pláně, a tento muž byl jedinou osobou, již bylo na celé pláni vidět. Daleko za ním jsem spatřil v šeru nezřetelné obrysy hradeb a věže. Pomyslel jsem na mozaiku, kterou jsem viděl v Ahdjanově paláci, ale tohle nebyl Řím. Obrys té věže mi připadal známý, ale nemohl jsem se rozpomenout, kde jsem ji viděl, ba ani jsem si nebyl jistý, zda jsem ji neviděl jenom ve snách.
Byl to vysoký muž v plášti, a ten těžký tmavý plášť ho halil od hlavy až k patě. Tvář mu zakrývala přilba. Hlavu měl skloněnou a tasený meč držel v rukou před sebou. Neustále jej otáčel, jako by jej potěžkával nebo prohlížel runy na čepeli. A jak se čepel otáčela, světlo od ohně vždy vzplálo a potemnělo, vzplálo a potemnělo. Zahlédl jsem jediné slovo, KRÁL, a ještě jednou, KRÁL, a viděl jsem, jak se na něm pokaždé, když muž meč otočí, blyští drahokamy. Všiml jsem si, že muž má na přilbici kruh z červeného zlata a jeho plášť je nachový. Jak se pohnul, dopadlo světlo od ohně na prsten na jeho prstu. Byl to zlatý prsten s vyrytým drakem.
Řekl jsem: "Otče? Pane?" Ale jak už to ve snu někdy bývá, z úst mi nevycházel žádný zvuk. Ale zvedl hlavu. Pod přilbicí nebyly oči. Nebylo tam nic. Ruce, které držely meč, patřily kostlivci. Prsten zářil na kosti.
Držel meč naplocho v kostnatých rukou, které ke mně natahoval. Hlas, který nebyl hlasem mého otce, řekl: "Vezmi si jej." To nebyl hlas přízraku ani hlas dávající příkazy, jaký provází vidiny; slýchal jsem takové hlasy, v takových není kapka krve; znějí, jako by vítr šeptal do dutého rohu. Toto byl hluboký a příkrý hlas muže zvyklého velet, trochu zdrsnělý – někdy hněvem, někdy opilostí a někdy také, jako právě teď, únavou.
Snažil jsem se pohnout, ale nemohl jsem, právě tak jako jsem nemohl promluvit. Nikdy jsem se nebál duchů, ale tohoto muže jsem se bál. Z prázdnoty stínů pod přilbou zazněl znovu hlas, chmurný a lehce pobavený, který přejel po mém těle jako štětec z vlčích chlupů ve tmě. Zatajil jsem dech a naskočila mi husí kůže. Řekl, a tentokrát jsem jasně slyšel v jeho hlase únavu: "Nemusíš se mě bát. Meče také ne. Nejsem tvůj otec, ale jsi mé sémě. Vezmi si jej, Merline Ambrosie. Dokud to neučiníš, nenajdeš klid."
Přistoupil jsem k němu. Oheň pohasl, byla téměř tma. Vztáhl jsem ruce po meči a on přistoupil, aby jej do nich vložil. Stále jsem je držel natažené, i když se má ruka zdráhala dotknout se jeho kostnatých prstů; ale nebylo se čeho dotknout. Když přestal zbraň svírat, meč padal, propadl mezi jeho rukama i mezi mýma rukama, a dopadl mezi nás na zem. Poklekl jsem, tápaje ve tmě, ale má ruka nic nenahmátla. Cítil jsem nad sebou jeho dech, teplý jako dech živého člověka, a jeho plášť se dotkl mé tváře. Slyšel jsem, jak říká: "Najdi jej. Není nikdo jiný, kdo by jej mohl najít." Pak jsem otevřel oči, bylo pravé poledne, jahodová klisna do mne šťouchala tlamou a její hříva mě šimrala po tváři.

KAPITOLA 8

Prosinec dozajista není ten nejlepší čas na cestování, zejména pro toho, jemuž jeho poslání nedovoluje jet po silnici. Zimní lesy jsou holé a bez podrostu, ale v odlehlejších údolích je mnoho míst, kde není bezpečná ani prostá chůze po břehu říčky, neboť břehy jsou křivolaké a hrbolaté a hrozí nebezpečnými trhlinami, pokud je při záplavách a špatném počasí rovnou neodnesl proud. Alespoň sněhu jsem byl ušetřen, ale už druhého dne po odjezdu z Bryn Myrddinu se počasí zhoršilo a studený vítr přinesl plískanici, padal déšť se sněhem a všechno bylo zledovatělé.
Cesta ubíhala pomalu. Třetího dne k večeru jsem slyšel, jak kdesi nahoře u sněžné čáry vyjí vlci. Držel jsem se údolí a stále ještě postupoval hlubokým hvozdem, ale tu a tam, když stromy prořídly, zahlédl jsem vrcholky kopců a ty byly teď pokryté čerstvě napadaným sněhem. A zřejmě bude padat další; sníh byl cítit ve vzduchu a do tváří štípal vlhký chlad. Sníh požene vlky níž. A opravdu, jak se šeřilo a stromy zhoustly, viděl jsem mezi kmeny kradoucí se stíny a v podrostu slyšel zvuky, které by mohli působit neškodní tvorové, jako jsou jeleni a lišky; ale všiml jsem si, že se dobře necítila ani Jahoda; několikrát přitiskla uši k hlavě a kůže na plecích se chvěla, jako by na ni dorážely mouchy.
Jel jsem s bradou na hrudi a uvolnil jsem meč v pochvě. "Mevysen" – promluvil jsem na velšskou klisnu jejím rodným jazykem – "až najdeme ten velký meč, který pro mne schovává Macsen Wledig, budeme, ty a já, určitě neporazitelní. A najít jej musíme, to je jasné. Ale teď zrovna mám z těch vlků stejný strach jako ty; pojedeme tak dlouho, dokud nenajdeme nějaké místečko, které by se dalo hájit i touto skromnou zbraní a mými ještě skromnějšími silami, a prosedíme tam tuhle noc společně, ty a já."
Obranyschopné místo byla polozbořená skořápka jakéhosi stavení hluboko v lese. Doslova skořápka; nic jiného z nevelké stavby, snad vypalovací pece či včelína, nezbylo. Polovina už spadla, a to, co ještě stálo, připomínalo půlku vaječné skořápky, do níž bylo z té strany, kde jsem stál, vidět; půlka klenby chránila před větrem a nabízela jakous takous ochranu před občasným deštěm a sněhem. Zřícené zdivo většinou zmizelo – lidé si je zřejmě odnesli jako stavební kámen –, ale pořád ještě tu byl zubatý taras z rozpadlého zdiva, za nějž se bylo možno uchýlit a ukrýt klisnu i sebe.
Seskočil jsem a zavedl ji dovnitř. Kráčela opatrně mezi kameny porostlými mechem; pak zatřásla vlhkou šíjí a brzy se v suchu pod křivkou klenby a s tlamou v obročnici docela zabydlela. Zatížil jsem konec jejího provazu pořádným kamenem a pak jsem v suchém koutě u zdi sebral hrst vějířovitých listů suchých kapradin, do sucha jí vytřel mokrou kůži a přikryl ji. Zdálo se, že ji strach přešel a vytrvale žvýkala. Já si udělal největší možné pohodlí, sedl jsem si na suchý sedlový vak a pustil se do zbytku jídla a vína. Velice bych si byl přál rozdělat oheň, jak kvůli teplu, tak proti vlkům, ale možná že po mně jdou jiní nepřátelé než vlci, a tak s mečem připraveným v ruce jsem se zavinul do ovčích kůží, snědl svůj studený příděl a upadl konečně do polospánku, který byl tak blízko skutečnému spánku, jak jen to nebezpečí a nepohodlí dovolovalo.
A opět jsem měl sen. Tentokrát jsem nesnil o králích ani o mečích či padajících hvězdách; byl to sen v polospánku, přerývaný a neklidný, seslaný malými bohy malých míst; bohy kopců a lesů, bohy potoků a rozcestí; bohy, kteří stále ještě navštěvují své zřícené svatyně a za soumraku čekají tam, kam nedosáhnou světla z rušných křesťanských kostelů a nedolehnou ani tvrdošíjně konané obřady k poctě větších bohů římských. Ve městech a v hustě osídlených končinách na tyto malé bohy lidé zapomněli, ale v hlubokých hvozdech a v kopcovité divočině jim stále ještě přinášejí jídlo a pití jako obětiny, a k těmto místním strážcům, sídlícím zde od nepaměti, se modlí. Římani jim kdysi dali římská jména a nechali je na pokoji; křesťané v ně však věřit odmítali a jejich kněží chudině spílali, že lpí na starých časech – a ovšem také mrhá obětinami, které by byly v některé poustevně využity mnohem lépe než v lese na starodávném obětišti. Ale prostí lidé se sem potají kradou dál a nechávají tu své obětiny; a když do rána zmizí, kdo si troufne říct, že si je nevzal bůh?
Tohle je určitě jedno takové místo, pomyslel jsem si ve snu. Byl jsem v tomtéž lese a také kamenná klenba, pod níž jsem seděl, byla táž, a dokonce i ten taras z mechem porostlých balvanů přede mnou. Byla tma a ohlušoval mě praskot horních větví, jimiž se hvozdem hnal noční vítr. Neslyšel jsem, že by někdo přicházel, ale klisna vedle mne se pohnula, prudce zafuněla do obročnice a zvedla hlavu; vzhlédl jsem a viděl, že ze tmy za tarasem na mne hledí oči.
Spoután spánkem jsem se nemohl pohnout. Stejně tiše a velice rychle přišli další. Rozeznával jsem je jenom jako stíny na pozadí studené tmy; nikoli vlčí stíny, ale lidské. Drobné postavičky se objevovaly jedna po druhé jako duchové, a nevydaly jediný zvuk, dokud mě všech osm neobklopilo a nepostavilo se, těsně jeden vedle druhého, do vchodu mého přístřešku. A tak tam stáli, bez hnutí a beze slova, osm malých stínů, součást hvozdu a noci, stejně tak jako stínu vrženého stromy. Neviděl jsem nic až na lesknoucí se oči ve chvíli, kdy vysoko nad holými stromy mrak odhalil na okamžik zimní hvězdy.
Ani gesto, ani slůvko. Náhle však, aniž by došlo ke změně, které bych si byl vědom, jsem věděl, že jsem vzhůru. A oni tam byli pořád.
Nesáhl jsem po meči. Osm na jednoho, to je nesmyslný poměr sil, a kromě toho je potřeba vyzkoušet dříve jiné způsoby. Ale ani k tomu jsem nedostal příležitost. Jak jsem se pohnul a nadechl se k řeči, jeden z nich něco sykl, slovo, které odvál vítr; pak mě srazili ke zdi za mými zády, a už mi hrubé ruce nacpaly roubík do úst, zkroutily mi paže za zády a na zápěstí pevně svázaly. Pak mě z přístřešku zpola vynesli, zpola vyvlekli, a venku mě hodili na kamenný taras, který mě tlačil do zad. Jeden z nich vytáhl pazourek a ocílku a dlouho se s nimi potýkal, než se mu podařilo zapálit kus hadru, nacpaný do prasklého dobytčího rohu, který sloužil jako pochodeň; hadr mrzoutsky čadil a vydával slabé a páchnoucí světlo, v jehož svitu se pustili do práce – prohrabali sedlové vaky a pečlivě a s jistou dávkou zvědavosti prohlédli i samotnou klisnu. Pak přišli s pochodní k místu, kde jsem seděl, dva se nade mne postavili a strkajíce mi čmoudící hadr téměř do tváře, podrobili mě stejné prohlídce jako klisnu.
Podle toho, že jsem byl dosud naživu, se dalo soudit, že to nejsou obyčejní zloději; a skutečně, ze sedlových vaků nic nevzali, a třebaže mi sebrali meč i dýku, dál mě nepřehlíželi.

Dostával jsem strach – jak si mě tak prohlíželi, pokyvovali hlavami a spokojeně brblali –, že skutečně hledají mne. Pomyslel jsem si, že kdyby chtěli vědět, kam mám namířeno, nebo kdyby byli placeni za to, aby to zjistili, udělali by lépe, kdyby zůstali neviditelní a sledovali mě. Zcela jistě bych je byl nakonec zavedl až na práh domu hraběte Ectora.
Z jejich poznámek jsem nevyrozuměl, jaké se mnou mají úmysly, ale dozvěděl jsem se něco velice důležitého: tito lidé mluvili jazykem, který jsem nikdy předtím neslyšel, ale přesto jsem jej znal; byl to starý jazyk Britů, s nímž mě seznámil můj učitel Galapas.
Starý jazyk se pořád ještě tak trochu podobá našemu britskému jazyku, ale lidé, kteří jím mluví, žili tak dlouho odloučeni od ostatních, že jejich řeč prodělala velkou změnu: přidali si vlastní nová slova a změnili přízvuk, takže má-li jim dnes člověk rozumět, potřebuje bystré ucho a musí se hodně snažit. Rozpoznávám známé ohýbání slov, tu a tam zaslechnu slůvko z gwyneddské velštiny, ale přízvuk je jiný, během pěti set let izolace jazyk znejasněl, odcizil se, zachovala se slova, která se v jiných nářečích už dávno nepoužívají a zrodily se nové zvuky jako ozvěna samotných kopců a bohů a divokých zvířat, kteří v nich sídlí.
To mi napovědělo, co je to za lidi. Byli to potomci oněch klanů, jejichž příslušníci se kdysi dávno stáhli do vzdálených kopců, ponechali města a ornou půdu Římanům a po nich Cuneddovým Federovaným z Guotodinu, a usadili se jako tažní ptáci na vysokých lesnatých kopcích, kde se živobytí shánělo těžce a žádní lepší lidé se s nimi o ně netahali. Tu a tam opevnili temeno kopce a hájili je, ale ve většině případů po každém kopci, který lze takto opevnit, zatouží dobyvatelé, takže i ten jejich byl nakonec vzat ztečí nebo vyhladověn a dobyt. A tak tito dosud neporobení lidé ustupovali z jednoho kopce na druhý tak dlouho, až jim zůstaly jen skalní útesy a jeskyně a holá země, kterou na zimu zamyká sníh. Tak žili, nikým neviděni, až na nějakou tu náhodu, nebo když sami chtěli. Tušil jsem, že to oni se v noci plíží dolů a berou obětiny ve venkovských svatyních. Můj sen v polospánku byl celkem pravdivý. Tito lidé byli možná jediní z obyvatel dutých kopců, které bylo možno spatřit na vlastní oči.
Hovořili bez zábran, tak volně, jak je u těchto lidí zvykem, neboť nevěděli, že jim rozumím. Měl jsem zavřené oči a poslouchal.
"Povídám ti, že to musí být on. Kdo jiný by jel lesem v takové noci, jako je ta dnešní? A na grošákovi?"
"To je pravda. Přesně jak říkali, na červené strakaté klisně a úplně sám."
"Možná toho druhého zabil a klisnu mu ukradl. Jedna věc je jistá, schovává se. Proč by tu jinak ležel v zimě bez ohně, když se sbíhají vlci?"
"Ten nemá strach z vlků. Já bych řekl, že je to ten člověk, kterého hledají."
"A za kterého zaplatí."
"Povídali, že je nebezpečný. Tenhle se mi nezdá nebezpečný."
"Meč měl už vytažený."
"Ale nezvedl ho."
"Byli jsme na něho moc rychlí."
"Viděl nás. Měl čas. Neměl jsi ho chytat, Cwille. Neříkali, že ho máme zajmout. Řekli, abychom ho našli a stopovali ho."
"No jo, teď je pozdě. Už jsme ho zajali. Co s ním uděláme, zabijeme ho?"
"Llyd bude vědět."
"Ano. Llyd bude vědět."
Nerozprávěli ovšem tak, jak to popisuji, mluvili jeden přes druhého, útržkovitě, v krátkých větách, které říkali v tom podivném zapomenutém jazyce. Teď mě nechali ležet na místě mezi dvěma strážci a kousek poodešli. Předpokládal jsem, že čekají na Llyda.
Přišel asi za dvacet minut, ve společnosti dvou dalších mužů; tři další stíny náhle přestávají být součástí lesní černě. Ostatní se kolem nich shlukli, něco vykládali a ukazovali; nakonec Llyd popadl pochodeň – která se zatím změnila v opálený cár páchnoucí po dehtu – a kráčel ke mně. Ostatní se tísnili za ním.
Stáli v polokruhu kolem mne jako už předtím. Llyd zvedl pochodeň do výše, takže jsem uviděl své věznitele, sice nejasně, ale stačilo to, abych je podruhé poznal. Byli to nevysocí tmavovlasí muži s tvářemi drsně zvrásněnými, tvrdým životem a větrem ošlehanými až na dřeň jako sukovité dřevo. Na sobě měli primitivně vydělané kůže a kalhoty z hrubě tkané látky, obarvené na hnědo, na zeleno a hnědočerveno, tak, jak se barví horskými bylinami. Ozbrojeni byli všelijak, měli palice, nože, kamenné sekyrky opracované do lesku, a ten, který do Llydova příchodu velel, svíral můj meč.
Llyd řekl:
"Odjeli na sever. V lese nikdo není, takže ho nikdo neuvidí ani neuslyší. Vyndejte mu roubík."
"K čemu to bude dobré?" To promluvil chlapík, který držel můj meč. "Nemluví starým jazykem. Podívej se na něho. Nerozumí nám. Když jsme říkali, že ho zabijeme, nezdálo se, že by měl strach."
"Co z toho plyne kromě toho, že je statečný – a to už víme? Člověk, který je přepaden a spoután tak jako on, může nejspíš očekávat smrt, ale v jeho očích není strach. Udělej, jak říkám. Umím dost slov, abych se ho zeptal, jak se jmenuje a kam má namířeno. Vyndej ten roubík. A ty, Pwule a Arethe, podívejte se po něčem suchém na podpal. Potřebujeme pořádné světlo, abychom si ho prohlédli."
Jeden z těch dvou vedle mne sáhl po uzlu a hadr rozvázal. Ústa jsem měl v koutku poraněná, roubík byl potřísněný krví a slinami, ale muž jej přesto strčil do svého vaku. Jsou tak velice chudí, že nemohou mrhat vůbec ničím. Zajímalo by mě, kolik jim "oni" za mě nabídli. Jestli mě Crinas a jeho lidé sledovali až sem a teď najali horaly, aby mě špehovali a zjistili, kam mám namířeno, pak Cwillův ukvapený krok jejich plán zmařil. Ale zároveň zmařil i můj plán. I když se teď rozhodnou pustit mě, aby mě mohli tajně sledovat, je moje cesta k ničemu. Třebaže se mi předem dostává takovéhoto varování, těmto stopařům bych nikdy nedokázal uniknout. Vědí o všem, co se ve hvozdu šustne, a vzkazy dokážou vyřizovat jako včely. Věděl jsem po celou dobu, že hvozd bude plný pozorovatelů, ale normálně se drží z dohledu a hledí si svého. Teď jsem viděl, že jedinou nadějnou možností, jak se dostat do Galavy a nebýt prozrazen, je najmout si

je.
Mluvil pomalu, špatnou velštinou: "Kdo jsi?"
"Poutník. Jdu na sever do domu starého přítele."
"V zimě?"
"Je to třeba."
"Odkud…" Hledal slova "…odkud jdeš?"
"Z Mariduna."
To zjevně odpovídalo tomu, co jim "oni" o mně řekli. Pokýval hlavou. "Jsi posel?"
"Ne. Tvoji lidé viděli, co mám u sebe."
Jeden z nich hned řekl ve starém jazyce: "Má u sebe zlato. Viděli jsme je. Má zlato v opasku a nějaké také zašil klisně do podpěnky."
Vůdce na mě pohlédl. Nedokázal jsem číst v jeho tváři; byla průhledná asi tak jako dubová kůra. Prohodil přes rameno, nespouštěje ze mne oči: "Prohledali jste ho?" Řekl to starým jazykem.
"Ne. Viděli jsme, co má ve váčku, když jsme mu brali zbraně."
"Tak ho teď prohledejte."
Poslechli ho a nebyli právě šetrní. Pak odstoupili a ukázali mu, co našli; srazili se do hloučku, aby viděli ve světle ubohé pochodně. "Zlato; podívej, kolik. A brož s Drakem královského rodu. To není erb, potěžkej ji, je ze zlata. A na čepeli Mithrův Krkavec. Jede z Mariduna na sever, a to tajně." Cwill opět přetáhl můj plášť přes obnaženou čepel a narovnal se. "Musí to být ten muž, o kterém vojáci mluvili. Lže. Je to posel. Měli bychom ho pustit a sledovat ho."
Ale Llyd promluvil, zvolna a s očima upřenýma na mne: "Posel, který veze harfu, má znamení Draka a meč s Krkavcem? A přijíždí sám z Mariduna? Ne. To může být jen jeden jediný člověk; čaroděj z Bryn Myrddinu."
"Tenhle?" zvolal muž, který držel můj meč. Náhle ruka, v níž jej třímal, ochabla, jeho sevření povolovalo, viděl jsem, že polkl a musel meč znovu sevřít. "Ten a čaroděj? Je na to moc mladý. Kromě toho jsem o tom čarodějovi slyšel. Prý je to obr a očima se ti provrtá až do morku kosti. Pusť ho, Llyde, a budeme ho sledovat, jak chtějí ti vojáci."
Cwill řekl stísněně: "Ano, pusť ho. Do králů nám nic není, ale kouzelník je nebezpečný a může nám uškodit." Ostatní se tlačili, zvědaví a trochu stísnění. "Kouzelník? To nám neřekli, takového bychom se nikdy ani nedotkli."
"Žádný čaroděj to není, podívej, jak je oblečený. A pak, kdyby uměl čarovat, byl by nás mohl zastavit."
"Spal. Čarodějové musí taky někdy spát."
"Byl vzhůru. Viděl nás a nic neudělal."
"Dali jsme mu hned roubík."
"Teď žádný roubík nemá a podívej, neříká nic."
"Ano, Llyde, pusť ho, a vezměme si ty peníze, co vojáci nabízejí. Slíbili, že dobře zaplatí."
Další mumlání, souhlasné pokyvování. Pak jeden muž řekl zamyšleně: "Tenhle má u sebe víc, než nám nabízeli."
Llyd nějakou dobu nemluvil, ale teď se hněvivě vmísil do hovoru. "Copak jsme zloději? Nebo zaprodanci, kteří dávají informace za peníze? Už jednou jsem vám řekl, že nebudu dělat slepě všechno, co po nás vojáci chtějí, ani za všechny jejich peníze. Co je to za chlapy, že bychom my, Lidé starých časů, měli dělat práci za ně? Máme vlastní povinnosti. A pak je tu něco, co bych rád věděl. Vojáci nám nic neřekli. Možná že tenhle muž nám to poví. Myslím, že se dějí velké věci. Podívejte se na něho: to není posel nějakého pána. To je svůj vlastní pán. Rozvážeme ho a pohovoříme si s ním. Rozdělej oheň, Arethe."
Mezitím dva muži, jak jim přikázal, snesli na hromadu větve a spadané listí a postavili hranici, jen ji zapálit. Ale té noci nebylo možno v lese najít jedinou suchou větvičku na podpal. Přepršká sice už před chvílí ustala, ale všechno bylo mokré a půda byla jako houba, nasáklá snad až do samého nitra země.
Llyd dal pokyn těm dvěma, kteří mě hlídali. "Rozvažte mu ruce. A jeden z vás ať doběhne pro něco k jídlu a pití."
Jeden odkvačil, ale druhý váhal a pohrával si s nožem. Ostatní se shlukli a přeli se. Llyd neměl, jak se zdálo, autoritu jako král, ale jako uznaný vůdce, jehož druhové mají právo vznášet dotazy a radit mu. Zachytil jsem útržky jejich hovoru a pak, zřetelně, Llydova slova: "Jsou věci, které musíme vědět. Vědění je jediná moc, kterou máme. Když nám to nebude chtít říct sám, tak mu pomůžeme…"
Arethovi se podařilo mokré dřevo rozdýmat, ale od ohně nebylo ani teplo, ani světlo; pouze občasné závany kouře, kyselého a špinavého, který se táhl na všechny strany podle toho, jak se točil vítr, nám vháněly slzy do očí a dusily nás.
Pomyslel jsem si, že je na čase, abych tomu udělal konec. Řekl jsem zřetelně starým jazykem: "Odstup od toho ohně, Arethe,"
Rozhostilo se náhlé ticho. Nedíval jsem se na ně. Upřel jsem zrak na dýmající polena. Přestal jsem vnímat, že mě pálí odřená zápěstí, bolí podlitiny a studí mokrý šat. A stejně lehce jako noční vzduch, který jsem vdechoval a vydechoval, proudila mým tělem síla, chladná a nespoutaná. Cosi prolétlo tmou jako ohnivý šíp nebo padající hvězda. Záblesk, sprška bílých jisker, které vypadaly jako hořící déšť, a už polena vzplanula a vyšlehly plameny. Oheň tekl dolů skrze déšť, popadl polena a polykal je, a vzápětí se opět roztančil, rudý a zlatý, a tak velkolepě sálající. Déšť dopadající na oheň syčel a burácející oheň se jím sytil, jako by to byl olej. Hvozd se naplnil praskotem, který se vracel ozvěnou jako pádící koně.
Konečně jsem odtrhl zrak od ohně a rozhlédl se kolem sebe. Nikoho jsem neviděl. Zmizeli jako opravdoví duchové kopců. Byl jsem v lese sám, ležel jsem na spadlém balvanu, z mého osychajícího šatu stoupala pára a pouta se mi bolestivě zadírala do zápěstí.
Cosi se mě zezadu dotklo. Ostří kamenného nože. Vsunulo se mezi kůži na mém zápěstí a provazy, a pouta přeřízlo. Odpadla. S námahou jsem se napřímil a začal si třít odřená zápěstí. Po noži zůstala tenká krvácející ranka. Nepromluvil

jsem ani jsem se neohlédl; zůstal jsem sedět a mnul si ruce a zápěstí.
Kdesi za mými zády někdo promluvil. Byl to Llyd a mluvil starým jazykem.
"Jsi Myrddin zvaný Emrys nebo Ambrosius, syn Ambrosia, syna Constantiova, který pochází ze semene Macsena Wlediga?"
"Jsem Myrddin Emrys."
"Moji lidé tě zajali omylem. Nevěděli to."
"Teď to vědí. Co se mnou uděláte?"
"Až budeš chtít, vypravíme tě na cestu."
"A mezitím mě budete vyslýchat a nutit mě, abych vám vyprávěl o závažných problémech, které jsou mou záležitostí?"
"Víš, že tě k ničemu nemůžeme nutit. A ani nechceme. Řekneš nám, co budeš chtít, a odejdeš, kdy budeš chtít. Ale můžeme tě ohlídat, než se vyspíš, a dát ti najíst a napít. Rádi ti nabídneme, co máme."
"Přijímám. Děkuji vám. Teď znáte mé jméno. Vaše jména jsem slyšel, ale musíte mi je říct sami."
"Já jsem Llyd. Mým předkem byl Llyd z hvozdů. Není tu ani jeden muž, který by nebyl potomkem boha."
"V tom případě tu není ani jeden muž, který by se musel bát potomka králova. Rád s vámi pojím a pohovořím. Pojďte a sdílejte se mnou teplo mého ohně."
Večeře sestávala ze studeného pečeného zajíce a skývy černého chleba. Měli čerstvě zabitou zvěřinu, kterou ulovili během dnešního výpadu; tu odložili pro klan, ale vnitřnosti pekli na ohni zároveň s černou slepicí a jakýmisi nízkými syrovými koláči, které vypadaly, jako by byly zadělávané krví a také tak páchly. Nebylo těžké uhodnout, kde k tomu přišli; v těchto končinách se věci k jídlu vídají na obětním kameni na každém rozcestí. To, že si tito lidé berou obětiny ležící při cestách, není žádné rouhačství; jak řekl Llyd, považují se za potomky bohů a mají tedy na tyto obětiny nárok; nevidím v tom nic špatného. Vzal jsem si chléb a kus pečeného srdce a zapil to z dobytčího rohu silným sladkým nápojem, který dělají sami z horských bylin a lesního medu.
Deset mužů sedělo kolem ohně, zatímco já a Llyd jsme o kousek dál jednali.
"Co to bylo za vojáky, ti lidé, co chtěli, abyste mě sledovali?"
"Bylo to pět dobře ozbrojených mužů, ale erby žádné neměli."
"Pět? Jeden z nich byl rudovlasý, vysoký, a na sobě měl hnědou koženou kazajku a modrý plášť? A druhý měl strakatého koně?" To byl jediný kůň, kterého dokázal Stilicho popsat, protože v šeru houštiny zahlédl bílé skvrny. Zřejmě s nimi byl ještě pátý muž, který tehdy hlídkoval dole v údolí. "Co ti řekli?"
Ale Llyd vrtěl hlavou. "Nebyl mezi nimi žádný takový, jak ho popisuješ, ani takový kůň. Velitel byl světlovlasý, tenký jako bič a měl bradku. Žádali nás jen o to, abychom sledovali muže na grošovatém koni, který cestuje sám a v záležitosti, o níž nic nevědí. Ale řekli, že jejich pán dobře zaplatí, dozví-li se, kam ten muž jede."
Hodil kost, kterou okousal, přes rameno, otřel si ústa a podíval se mi zpříma do očí. "Řekl jsem, že se tě nebudu vyptávat na tvé záležitosti, ale řekni mi alespoň tolik, Myrddine Emrysi. Proč se syn Nejvyššího krále Ambrosia a příbuzný Uthera Pendragona skrývá sám v lese, a proč ho pronásledují Urienovi vojáci, kteří mu nepřejí nic dobrého?"
"Urienovi lidé?"
Z jeho hlasu bylo patrno hluboké uspokojení. "Ach! Některé věci se nedozví ani kouzelník. Avšak v těchto údolích neudělá bez našeho vědomí nikdo ani krok. Každého, kdo sem vkročí, zpozorujeme a sledujeme ho, dokud nezjistíme, co ho sem přivádí. Známe Uriena z Gore. Tohle byli jeho lidé a mluvili jazykem, jakým se mluví v jeho zemi."
"V tom případě mi něco o Urienovi pověz. Znám ho; malý král malé země, švagr Lota z Lothianu. Neznám žádný důvod, proč by mě měl pronásledovat. Cestuji v králově zájmu a Urien není ve sporu ani s králem, ani se mnou. On i jeho švagr z Lothianu jsou spojenci Rhegeda a krále. Znamená to, že se Urien stal nástrojem někoho jiného? Vévody Cadora?"
"Ne. Pouze krále Lota."
Mlčel jsem. Oheň hučel a les nad našimi hlavami se čeřil a šuměl. Vítr utichal. Horečně jsem přemýšlel. Nepochyboval jsem, že Crinas a jeho tlupa patřili Cadorovi; a teď se ukazuje, že ze severu přišli zřejmě další špehové, sledovali mě a vyčkávali, a pak nějakou náhodou narazili na mou stopu. Urien, Lotův pochop. A Cador. Dva Utherovi nejmocnější spojenci, jeho pravá a levá ruka: ve chvíli, kdy král počal ztrácet síly, vyslali ti dva zvědy, aby se poohlédli po princi…
Před mými zraky se obrazec rozpadl a znovu se složil, tak jako se znovu skládá odražený obraz v zrcadle tůně, poté co byl do ní vhozen kámen; ale už to není týž obraz; uprostřed leží kámen, který všechno mění. Král Lot, zasnoubený s Morgian, dcerou Nejvyššího krále. Král Lot.
Zvolna jsem řekl: "Říkal jsi, že ti lidé odjeli na sever. Jedou rovnou k Urienovi, podat mu hlášení, nebo se ještě pořád snaží najít mě, aby mě sami mohli sledovat?"
"Chtějí tě sledovat. Řekli, že pojedou dál na sever a budou po tobě pátrat. A když nenarazí na tvou stopu, vyhledají nás na dohodnutém místě."
"Půjdete tam?"
Odplivl si a ani se nenamáhal odpovědět.
Usmál jsem se. "Pojedu zítra dál. Ukážeš mi stezku, o níž vojáci nevědí?"
"Rád, ale k tomu potřebuji vědět, kam máš namířeno."
"Jedu za snem, který se mi zdál," řekl jsem mu. Pokýval hlavou. Lidé z kopců takovým věcem rozumí. Sami se řídí instinktem jako zvířata, umějí číst z oblohy a čekají na znamení. Chvíli jsem přemýšlel a pak jsem se ho zeptal: "Mluvil jsi o Macsenovi Wledigovi. Když odplouval z těchto ostrovů do Říma, byl s ním někdo z tvých předků?"
"Ano. Pod Macsenovým velením je vedl přímo můj prapradědeček."
"A vrátil se?"
"Ovšem."
"Jak už jsem řekl, měl jsem sen. Zdálo se mi, že se mnou mluví mrtvý král a říká mi, že dříve než vychovám budoucího

krále, musím podniknout výpravu. Slyšel jsi někdy, co se stalo s Macsenovým mečem?"
Pozvedl ruku a poznamenal se tak, jak jsem to ještě nikdy neviděl. Ale poznal jsem, co to je – mocná ochrana před mocným kouzlem. Cosi pro sebe zamumlal, jakási magická slova, která jsem neznal, a pak řekl chraplavě: "Nuže, už je to tady. Buď pochválen Arawn a Bilis a Myrddin z výšin. Věděl jsem, že se dějí velké věci. Cítil jsem to v kostech, tak jako lidé cítí, že bude pršet. Tohle tedy hledáš, Myrddine Emrysi?"
"Tohle hledám. Byl jsem na Východě a tam jsem se dozvěděl, že meč s nejlepšími věcmi z císařova pokladu se vrátil na Západ. Myslím, že mě sem dovedla něčí ruka. Můžeš mi pomoci?"
Pomalu vrtěl hlavou. "Já ne. O téhle věci nevím vůbec nic. Ale ve hvozdu žijí lidé, kteří ti mohou pomoct. Ono slovo se předávalo. To je vše, co ti mohu říct."
"Tvůj prapradědeček nic neřekl?"
"To netvrdím. Povím ti, co řekl." Přešel do zpěvavé řeči, jakou hovoří vypravěči příběhů. Věděl jsem, že mi bude tlumočit jeho slova přesně; tito lidé si předávají slova z generace na generaci, nezměněná a přesná jako rytina na poháru. "Ten meč odložil mrtvý císař a vyzvedne jej císař živý. Byl dopraven domů po vodě a po zemi krví a ohněm, a po zemi a po vodě se domů opět navrátí a spočine ukryt v plovoucím kameni do té doby, než bude ohněm opět vyzdvižen. Nepohne s ním nikdo jiný než muž právoplatně zrozený z britského semene."
Zpěv dozněl. Ostatní muži kolem ohně přestali mluvit a poslouchali; viděl jsem, jak probleskuje bělmo jejich očí a ruce se znamenají starodávným znamením. Llyd si odkašlal a řekl stroze: "To je všechno. Povídal jsem, že já ti nepomohu."
"Mám-li meč najít," řekl jsem, "pak pomoc přijde, o to se nestrachuji. A teď vím, že se k němu blížím. Meč nemůže být daleko od místa, kde je píseň. A až jej najdu… Myslím, že víš, kam mám namířeno."
"Kam jinam by mohl jít Myrddin Emrys v zimě a tajně, než za malým princem?"
Přikývl jsem. "Je to mimo tvé území, Llyde, ale zrak tvých lidí tam dosáhne. Víte, kde je?"
"Ne, ale budeme to vědět."
"To jsem rád. Sleduj mě, chceš-li, a až uvidíš, kam jdu, dávej mi na něho pozor. To je král, Llyde, který bude jednat stejně spravedlivě s Lidmi starých časů z kopců jako s králi a biskupy ve Winchesteru."
"Dáme na něho pozor."
"Vydám se tedy na sever, jako jsem šel předtím, a budu čekat na osvícení. A teď bych se, s tvým dovolením, trochu vyspal."
"Jsi v bezpečí," řekl Llyd. "Ráno hned za rozbřesku ti ukážeme cestu."

KAPITOLA 9

Cesta, kterou mi ukázali, nebyla o nic lepší ani o nic horší než ta, po níž jsem jel doposud, ale jelo se mi po ní snáze, protože mi řekli o tajných značkách, a dokonce byla kratší, než kdybych jel po silnici. Byla tu spousta náhlých zákrutů a stoupání do úzkých soutěsek, a kdyby nebylo značek, vůbec by mě nenapadlo, že tudy lze projet. Nejednou jsem stoupal úzkou lesnatou roklí a přímo přede mnou se rýsovala na pohled neprostupná horská stěna, odkud ke mně doléhal šum pádící bystřiny, sílící a vracející se ozvěnou mezi skalami; ale pokaždé, když jsem k ní dojel, tam byl průsmyk, úzký a často nebezpečný, ale byl tam, a když jsem nějakou tou (dosud) neviditelnou puklinou projel, objevil se přede mnou příkrý sestup. Tak jsem cestoval další dva dny; nikoho jsem neviděl, odpočíval jsem málo a naživu udržovalo mne i klisnu to, co nám Pradávní dali na cestu.
Třetího dne ráno klisna ztratila podkovu. Štěstí mi přálo, stalo se to na dobrém terénu, na travnatém hřebeni mezi dvěma údolími; byla to ovčí pastvina, v tomto ročním období úplně pustá, a dobře se nám šlo. Sesedl jsem z koně, vedl Jahodu po hřebeni a obzíral údolí pod námi, pátraje po silnici nebo kouři stoupajícím z lidských obydlí. Zhruba jsem věděl, kde jsme; vyšší vrcholky sice halila mlha a chumelenice bílým závojem, ale když se zvedl, uviděl jsem temeno vysokého Sněžného vrchu, který podpíral oblohu. Jel jsem tudy už jednou po silnici a podle tvaru jsem poznával některé bližší kopce. Věděl jsem, že nemusím jet daleko a narazím na silnici a na kovárnu.
Uvažoval jsem, jestli se nemám sám pokusit sundat Jahodě zbývající tři podkovy, ale země byla tvrdá jako kámen, a kdyby nebyla okovaná, dávno by už kulhala. Kromě toho nám docházely zásoby a v zimě se v přírodě nic neseženе. Musel jsem riskovat, že mě někdo uvidí a pozná.
Byl klidný, jasný, mrazivý den. Kolem poledne jsem uviděl kouř z vesnice a o pár minut později se zatřpytila v údolí pod námi voda. Nasměroval jsem klisnu z kopce. Sestupovali jsme opatrně pod příkrovem řídkého dubového porostu; na větvích ještě šelestilo suché listí. Brzy jsem mezi holými kmeny spatřil, jak dole před námi šedavě probleskuje řeka, prudce se řítící v březích.
Přímo nad ní, na okraji dubového lesa, jsem klisnu zastavil. Nikde žádný pohyb ani hlásek, až na rámusící řeku, která přehlušovala i vzdálený štěkot psů, jímž se hlásila vesnice.
Teď jsem měl jistotu, že nejsem daleko od silnice. Nejpravděpodobnější bylo, že kovárnu najdu tam, kde se setkává řeka se silnicí. A to bývá obvykle poblíž brodu nebo mostu. Stále ještě jsem se držel okraje lesa a vedl Jahodu severním směrem.
Tak jsme cestovali ještě asi hodinu, když tu se náhle údolí stočilo na severozápad a přede mnou se objevil volný zelený pás, který se vinul ze sousedního údolí a hlásal, že před námi leží silnice. A už jsem v zimním tichu zřetelně slyšel kovový hlas kladiva.
Po osadě tu nebylo ani stopy, ale tam, kde se silnice přimykala těsně k řece, byl les velice hustý, a pak, v těchto končinách se vesnice staví na kopci nebo na svahu, aby je lidé mohli hájit. Kovář ve své osamělé kovárně dole u řeky takovéto obavy mít nemusí. Tito řemeslníci jsou příliš užiteční a nemají nic cenného, co by se jim dalo ukrást; a kromě toho stále ještě vzbuzují onu starou posvátnou bázeň, jíž nám vnukají místa, kde se setkávají cesty s vodami.

Kovář mohl klidně být dalším Pradávným. Byl to malý muž, jehož nahrbila práce, ale nesmírně statný v ramenou, a na pažích, chlupatých jako medvědí srst, mu svaly jen hrály. Ruce, široké a rozpraskané, byly téměř tak černé jako vlasy. Když do dveří vstoupil můj stín, zvedl oči od díla. Pozdravil jsem ho, přivázal jsem klisnu ke kruhu na zápraží, posadil se a čekal, vychutnávaje teplo sálající od ohně, který rozdmýchával chlapec v kožené zástěře, až plameny šlehaly. Kovář mi odpověděl na pozdrav, zpod obočí na mě vrhl pronikavý pohled a aniž by vypadl z rytmu, vrátil jej ke kovadlině. Koval čepel. Údery byly stále tlumenější, pára zasyčela, čepel pozvolna šedla a až po ostří vychládala. Kovář cosi tiše řekl chlapci u dmychadla, ten vyfoukl vzduch, popadl vědro a odešel. Kovář odložil kladivo, napřímil se a protáhl. Vzal ze skoby měch s vínem a napil se, pak si utřel ústa. Znalecky prohlédl klisnu. "Přinesl jsi podkovu?" Téměř jsem očekával, že promluví jazykem Pradávných, ale řekl to obyčejnou velštinou. "Jinak by to trvalo nejspíš déle, než jsi ochoten čekat. Nebo mám jenom sundat ty další tři?"
Usmál jsem se. "A já ti za to zaplatím?"
"Udělal bych to zadarmo," řekl kovář a v úsměvu ukázal zčernalé zuby.
Podal jsem mu podkovu. "Nasaď ji, je v ní nějaký grošík pro tebe."
Vzal ji do ruky a prohlížel ji, pomalu ji obracel v mozolnatých rukách. Pak pokýval hlavou a zvedl klisně nohu.
"Jedeš daleko?"
Součástí kovářovy odměny jsou samozřejmě jakékoli novinky, které mu může jeho zákazník sdělit. Očekával jsem to a byl jsem připravený. Oškraboval kopyto a poslouchal, a klisna stála pokojně mezi námi s hlavou skloněnou a svěšenýma ušima. Po chvíli se chlapec vrátil s plným vědrem a přelil vodu do sudu. Byl pryč dlouho a teď oddechoval, jako by celou cestu utíkal. Pokud jsem si o tom vůbec něco myslel, pak jen tolik, že se po klukovském způsobu chopil příležitosti a pobyl venku co nejdéle, a pak musel utíkat. Kovář mu nic neřekl, jenom broukl, aby se vrátil k měchu, a brzy se oheň zase rozhořel a podkova se pomalu žhavila.
Vím, že jsem se měl mít více na pozoru, i když už pouhá zastávka tady bylo rizikem, které jsem musel podstoupit. Ostatně tu byla šance, že vojáci, hledající jezdce na grošované klisně, tudy nejeli. Ukázalo se však, že jeli.
Jak hučel oheň a kladivo dopadalo na kovadlinu, neslyšel jsem, že se někdo blíží; viděl jsem pouze, že náhle mezi mne a dveře padly stíny a vzápětí v nich stanuli čtyři muži. Byli v plné zbroji a všichni měli zbraně připravené, jako by se je chystali okamžitě použít. Dva z nich třímali kopí, vyrobená po domácku, ale neméně smrtící, jeden měl dřevorubecký tesák, jehož břit byl vybroušen tak, aby prošel živým dubem, a čtvrtý zacházel poměrně znalecky s krátkým římským mečíkem.
Poslední byl mluvčí. Celkem slušně mě pozdravil, zatímco kovář přestal pracovat a kluk valil oči.
"Kdo jsi a kam máš namířeno?"
Odpověděl jsem mu v jeho nářečí a zůstal jsem sedět. "Jmenuji se Emrys a cestuji na sever. Musel jsem odbočit z cesty, protože moje klisna, jak vidíte, ztratila podkovu."
"Odkud jsi?"
"Jsem z jihu, kde neposíláme ozbrojené muže na cizince, procházejícího vesnicí. Čeho se bojíte, že na jednoho přicházíte čtyři?"
Něco zabručel a ti dva, co drželi kopí, je postavili na zem a rozpačitě přešlápli. Ale ten s mečíkem stál pevně na svém.
"Mluvíš naším jazykem příliš dobře, než abys byl cizincem. Myslím, že jsi ten muž, po kterém máme pátrat. Kdo jsi?"
"Pro tebe žádný cizinec, Brychane," řekl jsem klidně. "Přišel jsi k tomu meči u Kaerconanu nebo jsme jej ukořistili na rozcestí u Bremie, když jsme rozsekali Vortigernovo vojsko na kusy?"
"U Kaerconanu?" Špička meče se zakymácela a nachýlila se.
"Tys tam bojoval? S Ambrosiem?"
"Ano, byl jsem tam."
"A v Bremii? S vévodou Gorloisem?" Špička meče se obrátila dolů. "Počkat, neříkal jsi, že se jmenuješ Emrys? Snad nejsi Myrddin Emrys, prorok, který nám tu bitvu vyhrál a potom ošetřoval naše rány? Ambrosiův syn?"
"Právě ten."
Moji krajané nepadají hned tak na kolena, ale když strčil mečík za opasek a v širokém radostném úsměvu ukázal zčernalé zuby, bylo to, jako by se stalo. "U všech bohů, takhle je to! Nepoznal jsem tě, pane. Odložte zbraně, vy blázni! Copak nevidíte, že to je princ, a žádný našinec?"
"Těžko jim to mít za zlé, když tu nikoho takového nevidí," řekl jsem se smíchem. "Ale teď nejsem ani princ, ani prorok, Brychane, braud. Moje cesta je tajná a potřebuji pomoc… a vaše mlčení."
"Budeš mít všechno, co ti můžeme dát, můj pane." Zachytil můj mimoděčný pohled, který jsem vrhl na kováře a zírajícího chlapce, a hned dodal: "Nikdo neřekne ani slovo. Kovář ani chlapec."
Chlapec si polkl a přisvědčil. Kovář řekl mrzutě: "Kdybych byl věděl, kdo jsi –"
"Tak bys neřekl chlapci, aby pelášil s tou zprávou do vesnice? Nevadí. Jsi-li králův člověk tak jako Brychan, důvěřuji ti."
"Všichni tady jsme královi lidé," řekl Brychan drsně, "ale i kdybys byl největší Utherův nepřítel, a ne syn jeho bratra a vítěz jeho bitev, stejně bych ti pomohl, tak jako všichni mí příbuzní a zdejší muži. Kdo mi zachránil ruku po bitvě u Kaerconanu? Jen díky tobě jsem dnes dokázal vytáhnout na tebe meč." Ťukl do jílce za opaskem. Na tu jeho paži se pamatuji: jedna saská sekyrka ho ťala hluboko do masa, kus vyrvala a obnažila kost. Ránu jsem zašil a ošetřoval jsem ho. Nevím, zda to bylo zásluhou oné léčby, nebo to způsobila Brycha¬¬nova důvěra ve vše, co dělá "králův prorok", ale paže se vyhojila. Nebyla v ní zdaleka taková síla jako dříve, ale sloužila mu. "A pokud jde o ostatní," dodal, "všichni jsme tvoji lidé, můj pane. U nás jsi v bezpečí i se svým tajemstvím. Všichni víme, kde je budoucnost naší země. Ve tvých rukách, Myrddine Emrysi. Kdybychom byli věděli, kdo je ‚poutník', kterého vojáci hledají, zdrželi bychom je tu až do tvého příchodu – a stačilo by kývnout, abychom je pobili." Divoce se rozhlédl kolem sebe a všichni kývali a mumlali

svůj souhlas. Dokonce i kovář něco zabrumlal a zvučně udeřil kladivem, jako by to byla sekyrka na šíji nepřítele.
Řekl jsem, že jim děkuji a jsem jim vděčný. A myslel jsem na to, že jsem už dlouho nebyl na venkově; příliš dlouho jsem jednal se státníky, pány a princi. Začal jsem už myslet jako oni. Artušovi nepomohou na trůn a neudrží ho tam pouze šlechtici a rytíři; vyzdvihne ho tam a bude za něho bojovat britský lid, který zapustil v této zemi kořeny, vyživuje ji a čerpá z ní sílu jako stromy. A právě důvěra lidu z nížin i z hor z něho udělá Nejvyššího krále všech říší a ostrovů v plném slova smyslu, jak o tom můj otec snil, avšak nedokázal za ten krátký čas, jenž mu byl vyměřen, svůj sen uskutečnit. Byl to rovněž sen Maxima, tohoto rádoby císaře, pro něhož byla Británie nejpřednější v souručenství národů, táhnoucích za stejný provaz proti ledovému větru ze severu. Hleděl jsem na Brychana a jeho zmrzačenou paži, na jeho příbuzné, chudáky z chudé vesnice, kteří by ji bránili za cenu života, na kováře a jeho otrhaného chlapce, myslel jsem na Pradávné, kteří si ve svých studených jeskyních uchovali víru v minulost i budoucnost, a říkal jsem si: tentokrát to bude jinak. Macsen a Ambrosius se o naplnění svého snu pokoušeli se zbraní v ruce a vydláždili cestu. Tentokrát, dá-li bůh a lidé pomohou, Artuš na tom místě postaví palác. A pak mi náhle blesklo hlavou: bylo na čase, abych opustil dvory a hrady a vrátil se do kopců. Neboť pomoc přijde z těchto kopců.
Brychan znovu promluvil. "Nechceš s námi teď zajít do vesnice, pane? Než to kovář dodělá, pojď do mého domu, odpočineš si, najíš se a povíš nám, co je nového. My všichni bychom moc rádi věděli, proč tě vojáci hledají s penězi na dlani, a to tak naléhavě, jako by bylo v sázce samo království."
"Také že je. Ale ne pro Nejvyššího krále."
"Ach," řekl, "chtěli nám namluvit, že jsou královští vojáci, ale hned jsem si myslel, že nejsou. Čí jsou tedy?"
"Slouží Urienovi z Gore."
Muži se po sobě podívali. Brychanův pohled se chápavě rozjasnil. "Tak Urienovi lidé, vida. Ale proč by Urien platil za zprávu o tobě? Nebo že by spíš o princi Artušovi?"
"Tyto dvě zprávy jsou vlastně jedna a táž," řekl jsem a pokýval hlavou. "Nebo co nejdříve budou. Chce vědět, kam jdu."
"Aby tě mohl sledovat až na místo, kde se skrývá chlapec. Ano. Ale co z toho Urien z Gore bude mít? Je to malý pán a není pravděpodobné, že by vyrostl. Ledaže – počkej, už to mám, samozřejmě. Netěžil by z toho jeho příbuzný, Lot z Lothianu?"
"Myslím, že ano. Bylo mi řečeno, že Urien je Lotova stvůra. Pracuje pro něho, na to můžeš vzít jed."
Brychan pokýval hlavou a zvolna řekl: "A králi Lotovi byla zaslíbena urozená dcera, která by se, kdyby Artuš zemřel, patrně stala královnou… Takže on platí vojákům, aby našli princovu skrýš? Můj pane, tohle zavání něčím, co se mi vůbec nelíbí."
"Mně také ne. Možná se mýlíme, Brychane, ale cítím v kostech, že máme pravdu. Možná že kromě Lota a Uriena pátrají ještě další. Šli tudy jenom tihle? Neprocházeli tudy také muži z Cornwallu?"
"Ne, pane. Buď klidný, půjdou-li tudy další, nikdo jim nepomůže." Krátce se štěkavě zasmál. "Důvěřuji tvým kostem víc než čestnému slovu většiny lidí. Postaráme se, aby tě cestou za malým princem nepotkalo žádné neštěstí… Ručíme za to, že kdyby tě někdo v Gwyneddu pronásledoval, tvá stopa zmizí jako pach jelena, když skočí do vody. Důvěřuj nám, můj pane. Jsme tvoji lidé, tak jako jsme byli vojáky tvého otce. Nic o tom princi, kterého pro nás chováš, nevíme, ale je-li tvůj a ty řekneš, abychom šli za ním a sloužili mu, pak tedy, Myrddine Emrysi, půjdeme za ním, dokud udržíme meč v ruce. To je slib a skládáme jej do tvých rukou."
"Pak jej tedy přijímám jeho jménem a ze srdce vám děkuji." Vstal jsem. "Brychane, bude lépe, když s vámi do vesnice nepůjdu, ale chcete-li, můžete pro mě něco udělat. Potřebuji jídlo na pár dnů a také víno do lahvice a seno pro klisnu. Peníze mám. Můžete mi to opatřit?"
"Nic snazšího, a své peníze si nech. Vzal jsi snad ode mne peníze, když jsi mi vyléčil ruku? Dej nám hodinu, seženeme všechno, co potřebuješ, a není o čem mluvit. Chlapec půjde s námi, lidé jsou zvyklí na to, že nosí věci dolů do kovárny. Přinese všechno, co je třeba."
Znovu jsem mu poděkoval a ještě jsme krátce pohovořili; řekl jsem mu, co je nového na jihu a pak odešli. A musím říct, že tehdy a ani nikdy jindy neřekl nikdo z nich, včetně chlapce, o mé návštěvě ani slovo.
Kovář byl hotový, ale chlapec se z vesnice dosud nevrátil. Zaplatil jsem, co jsem byl dlužen, a pochválil jeho práci. Bral to jako samozřejmost, a třebaže jistě vyslechl vše, co se odehrálo mezi mnou a Brychanem, nenaplnilo ho to žádnou posvátnou úctou. Opravdu, nikdy jsem nechápal, proč by měl obratný řemeslník, obklopený doklady svého umu, uctívat prince. Prostě každý z nich má jiný úkol, toť vše.
"Kterým směrem jedeš?" zeptal se mě. Když jsem zaváhal, dodal: "Už jsem ti řekl, že mě se bát nemusíš. Když vydrží být zticha ten mluvka Brychan a jeho bratři, tak já to taky dovedu. Sloužím silnici a všem lidem na ní, a jsem králův člověk jako každý kovář, který má stejnou povinnost; jednou jsem dokonce mluvil s Ambrosiem. A děd mého děda, jo, ten vlastnoručně koval koně císaře Maxima." Špatně pochopil můj pohled. "Jen se tak nekoukej. Už je to dávno. Ale můj děd mi řekl, že už tehdy pracoval na téhle kovadlině vždycky otec a syn a zase otec a syn a tak pořád dozpátku, mnohem dál, než si pamatuje i ten nejstarší člověk ve vesnici. Tady se říká, že první kovář, který tu pracoval se železem, se své řemeslo naučil přímo od kováře Welanda. Tak na koho jiného by se císař obrátil? Rozumíš?"
Ukázal na dveře otevřené dokořán až ke stěně. Byly to dubové dveře, teslicí hladce opracované do krásy tepaného stříbra; stáří a nečas jejich povrch vybělily a vyleštily jako kosti, takže se čeřil a vlnil jako kalná voda. Na háku vedle nich visel vak se železnými hřeby a o kousek dál byla police s cejchovadly. A na tom hedvábném dřevu dveří byly všude otisky těchto vypalovacích želízek, neboť tady zkoušely své výrobky celé generace kovářů.
Všiml jsem si nějakého A, ale tahle značka byla čerstvá, ještě celá černá se stopami opáleniny. Pod ní, překrytá tímto A, byla jiná značka, která vypadala jako letící pták; a vedle šíp a oko, a jedna dvě hrubší značky, které vyškrábali doruda rozpáleným železem šprýmaři, čekající, až kovář dokončí své dílo, a neměli co na práci. Ale o kus dál, stranou ostatních,

byla písmena M.I., vybledlá tak, že na světle připomínala zašlé stříbro. Hned pod nimi byla na dveřích hlubší značka, podkovovitá, se stopami hřebíků. Na tu kovář ukazoval. "Říká se, že tady kopl do dveří císařův hřebec, ale já tomu nevěřím. Když my kováme koně, i kdyby to byl ten nejdivočejší hřebec přímo z hor, tak nekopne. Ale ta značka nad tím je pravá. Tohle cejchovadlo bylo vykované tady, pro koně, které Macsen Wledig bral s sebou na východ – tehdy, když zabil krále Říma."
"Kováři," povídám, "tohle je v tvojí legendě to jediné, co není pravda. Král Říma naopak zabil Maxima a vzal si jeho meč. Ale muži z Walesu jej přinesli zpátky do Británie. Ten meč byl také vykovaný tady?"
Dlouho mu trvalo, než odpověděl, a mně se v očekávání rozbušilo srdce. Konečně řekl váhavě: "Pokud byl, nikdy jsem o tom neslyšel." Bylo jasné, že musel svést těžký boj, aby mečem nedodal své kovárně na vážnosti, ale řekl mi pravdu.
"Tady někde v lese žije prý člověk, který ví, kde je schovaný císařův meč," řekl jsem. "Slyšel jsi o něm, nebo víš, kde bych ho našel?"
"Ne, jak bych mohl? Ale daleko odtud na severu žije prý jeden svatý muž a ten ví všechno. Ale je to až za Devou, v jiné zemi, na sever od nás."
"Tím směrem mám namířeno," řekl jsem. "Vyhledám ho."
"V tom případě, nechceš-li potkat vojáky, nejezdi po silnici. Šest mil na sever odtud je rozcestí, odkud vede cesta západním směrem, do Segontia. Od tohoto rozcestí se drž pořád řeky a ta tě dovede až na místo, kde se kříží se silnicí na západ."
"Ale já nejedu do Segontia. Když si zajedu příliš daleko na západ – "
"Od řeky uhneš, jakmile znovu narazíš na silnici. Od brodu vede stezka dál do lesa, přes cesmínový hájek, a pak už je to jednoduché. Pojedeš po ní na sever a na silnici vůbec nenarazíš, uvidíš ji, teprve až dojedeš k Devě. Když se zeptáš převozníka na svatého muže v Divokém hvozdu, ukáže ti cestu. Hlavně se drž řeky. Je to dobrá stezka a nemůžeš tam zabloudit."
Už jsem si všiml, že tohle lidé nikdy neříkají, ledaže se tam ve skutečnosti zabloudí velice snadno. Neřekl jsem však nic, neboť v té chvíli přišel chlapec se zásobami a tak jsem mu pomáhal uložit je. Přitom mi pošeptal: "Slyšel jsem, co říkal, pane. Neposlouchej ho. Jet po té stezce je velice těžké a řeka je hluboká. Jeď raději po silnici."
Poděkoval jsem mu a dal mu minci za jeho námahu. Vrátil se ke svému dmychadlu a já se šel rozloučit s kovářem, který zmizel v jakémsi temném zakramařeném výklenku vzadu. Slyšel jsem, jak tam chřestí kov a on si pohvizduje mezi vykotlanými zuby. Zavolal jsem: "Tak já jedu. Díky za všechno." A pak se mi zatajil dech. Jak náhle vyskočil čerstvý plamen, vyhmátl mezi krámy ve tmě za komínem obrysy jakési tváře.
Kamenné tváře; tváře důvěrně známé, kterou bylo kdysi možno vidět na každém rozcestí. Jeden z prvních Pradávných, bůh cest, další Myrddin, kterému říkali Merkur nebo Hermes, pán silnic a nositel posvátného Hada. Protože jsem se narodil v září, byl můj. Teď ležel na zádech, hlavou opřený o zeď, starý Hermes, který kdysi stával v krajině a pozoroval kolemjdoucí, a mech a lišejník na něm už dávno uschly a zešedly na prach. Pod vymletými a setřenými rysy sochy jsem poznal plochou tvář lemovanou bradkou, bezvýrazné oči, oválné a vypouklé jako kuličky vína, ruce sepnuté na břiše; kdysi trčící pohlavní úd byl uražený a zmrzačený.
"Kdybych byl věděl, že jsi tady, Pradávný," řekl jsem, "byl bych ti ulil víno."
Kovář se mi objevil za zády. "Dostává své příděly, neboj se. Nikdo, kdo slouží silnici, by se neodvážil zanedbávat ho."
"Proč jsi ho dal dovnitř?"
"Ten tady nikdy nestál. Byl u toho brodu, o kterém jsem ti říkal, tam, co se stará stezka, zvaná Elenin chodníček, křižuje s řekou Seint. Když Římani postavili novou silnici do Segontia, umístili svou kurýrní stanici přímo před něho. A tak ho lidi přenesli sem, nikdy jsem se nedozvěděl, jak."
Řekl jsem zvolna: "U brodu, o kterém jsi se zmiňoval? Nedá se nic dělat, v tom případě musím jít tudy." Pokynul jsem kováři, zvedl jsem ruku, abych pozdravil boha. "Pojď kus se mnou," řekl jsem, "a pomoz mi najít tu cestu – co se na ní nedá zabloudit."
Šel kus cesty se mnou; a skutečně, dokud se stezka držela říčního břehu, nedalo se zabloudit. Ale později odpoledne, když kalné zimní slunce bylo už nízko a chýlilo se k západu, začal se dělat opar, vznášel se těsně nad vodou a s postupujícím šerem houstl v mokrou oslepující mlhu. Byl bych se možná mohl nechat vést hlasem vody, třebaže v mlze byl zavádějící, někdy zněl hlasitě a blízko, jindy tlumeně a klamavě daleko; ale každé ohbí řeky stezka řezala přímo a díky tomu se mi dvakrát stalo, že jsem z ní sešel a prodíral se hlubokým lesem, kam hlas řeky nedoléhal. Nakonec, když jsem sjel z cesty potřetí, položil jsem otěže na šíji Jahody a nechal ji, ať jde, kudy chce; dopáleně jsem si pomyslel, že kdybych byl riskoval cestu po silnici, byl bych teď v naprostém bezpečí. Kdyby se blížili vojáci, byl bych je z dálky slyšel, a stačilo ustoupit jen pár kroků do toho mlhou uzamčeného lesa a byl bych z dohledu.
Nad nízkou mlhou zřejmě vyšel měsíc. Putoval po obloze jako svítivý mrak, ne však celistvý, byly to potoky par, oddělené stíny, valy bledého čehosi, lnoucího ke stromům jako sníh. Skrze něj se schovávaly a opět zjevovaly ponuré stromy, proplétající mi nad hlavou černé větve. Lesní půda pod nohama byla hustá jako samet a stejně tak tlumila kroky.
Jahoda se plahočila vytrvale dál, bez váhání, držíc se jakési mně neviditelné stezky nebo spoléhajíc na vlastní instinkt. Občas vztyčila uši, ale neviděl jsem ani neslyšel proč; jednou se zastavila a pohodila hlavou, jenjen se splašit, ale než jsem stačil chopit se znovu otěží, uši přitiskla a hlavu svěsila, a přidala do kroku po neviditelné čáře, kterou si zvolila. Nechal jsem ji na pokoji. Ať nás v tom mlžném tichu míjelo cokoliv, neškodilo nám to. Je-li tohle ta správná cesta – a já si byl teď jistý, že je –, pak nad sebou máme ochrannou ruku.
Hodinu poté, co se úplně setmělo, vynesla mě klisna pokojně z lesa, ušla nějakých sto kroků po rovině a zastavila se před černou krychlí, což mohlo být jenom stavení. Venku byl žlab s vodou. Sklonila hlavu, odfrkla a dala se do pití. Seskočil jsem a otevřel dveře. Byla to ta kurýrní stanice, o níž mluvil kovář, teď prázdná a polorozpadlá, ale zřejmě stále

ještě užívaná poutníky, jako jsem já. V jednom koutě hromada zpola ohořelých polen naznačovala, že tu nedávno někdo rozdělal oheň, a v druhém stálo lůžko, sestávající z několika přijatelně čistých prken, položených přes kameny, aby bylo od země chráněné. Nebylo to zvlášť pohodlné, ale pořád lepší než ledacos předtím. Do hodiny jsem usnul, ukolébán hlasitým žvýkáním Jahody, a spal jsem hluboce a beze snů až do rána.
Když jsem se probudil, začínalo se rozednívat, ale slunce ještě nevyšlo. Klisna v koutě podřimovala, uvolněná v bocích. Šel jsem ven ke žlabu pro vodu na umytí.
Mlha se rozplynula a vzduch byl teplejší. Země byla šedivá jinovatkou. Rozhlédl jsem se.
Kurýrní stanice stála pár kroků od silnice, která vedla lesem z východu na západ, rovná jako šíp. Když Římané silnici stavěli, les podél této linie vyčistili; stromy popadaly a podrost do vzdálenosti sta kroků na obě strany od štěrkové silnice polehal. Teď už mladé stromky zase vyrazily a nízká vegetace tvořila hustou změť, ale přesto jsem se domníval, že z místa, kde se nacházím, vidím pod touto přímkou starou stezku, která tu vedla před příchodem Římanů. Řeka, v těchto místech pokojná a tiše plynoucí, se přelévala přes pozůstatky kamenného chodníčku, po němž bylo možno přejít po kolena ve vodě na druhý břeh. Na protější straně vymýceného pásu země jsem viděl na pozadí šedých zimních dubů černé cesmínové houští, které vyznačovalo cestu na sever.
Spokojeně jsem rozbil ledový povlak na vodě ve žlabu a umyl se. Když jsem se myl, vycházelo za mnou mezi stromy slunce a úsvit byl červený a zlatý. Stíny se prodloužily a přiostřily a na nepoddajné trávě nadělaly pruhy. Jinovatka jiskřila. Světlo sílilo, jako když se do kovářské výhně dmychadlem vhání vzduch. Když jsem se obrátil, slunce, nízké a oslnivé, mi svítilo do očí a oslepovalo mě. Zimní stromy, temné a nehmotné, se rýsovaly na pozadí oblohy jako lesní požár. V řece plynul roztavený kov.
Mezi mnou a řekou se tyčilo ve sluneční záři cosi vysokého, masivního, a přece jakoby nehmotného, trčelo to po kolena v podrostu na okraji silnice. Cosi důvěrně známého, avšak z jiného světa, z šera, z tajuplných míst, kde vládnou cizí bohové. Stojící kámen.
Bodlo mě u srdce při pomyšlení, že ještě spím a tohle se mi zase jen zdá. Zastínil jsem si paží oči a přivřel je, abych lépe viděl.
Slunce se vyhouplo nad koruny stromů. Stín lesa ustoupil. Teď bylo kámen v jiskřící jinovatce jasně vidět.
Nakonec se ukázalo, že to není stojící kámen ani nic podivného nebo nepatřičného. Byl to obyčejný milník, možná o dva lokte vyšší, než je běžné, a na něm pouze obvyklé nápisy, titul císaře a pod ním text: A. SEGONTIO. M.P. XXII.
Když jsem k němu přišel blíž, pochopil jsem, proč je vyšší; místo aby byl zapuštěný do země, stál na čtvercovém kamenném soklu. Jiný kámen. Je to ten podstavec, na němž stál Hermes? Sklonil jsem se a odhrnul zmrzlou trávu. Rudý sluneční paprsek se dotkl kamene a vyhmátl na soklu jakousi značku, možná že to byl šíp. Po chvíli jsem pochopil, co je to; zbytek nějakého starého nápisu, psaného ogamským písmem, časem zchátralého a zpola setřeného, takže vypadal jako opeřený šíp a jeho ozubený hrot směřoval na západ.
Nu dobrá, řekl jsem si v duchu, a proč ne? Znamení jsou prostá, poselství nepřicházejí vždy od nadhvězdných bohů. Můj bůh ke mně už dříve promlouval skrze věci stejně malé, jako je tato, a právě včera jsem si přece řekl, že pokyny vyšší moci musím hledat jak dole, tak nahoře. A zde jsou – ztracená podkova, slova kováře od silnice, pár škrábanců na kameni, které mě nabádají, abych odbočil a místo rovnou na sever se vydal na západ do Segontia, A znovu jsem si řekl – proč ne? Kdoví, třeba byl ten meč opravdu vykován tam v té kovárně a ochlazen vodou z řeky Saint, a po Macsenově smrti jej odnesli domů, do země jeho ženy, kde se usadila i se svým malým synem? Možná že britský královský meč leží někde v Segontiu, v Caer Saint Macsena Wlediga, a čeká, až bude vyzvednut v ohni.

KAPITOLA 10

Hostinec, v němž jsem se v Segontiu ubytoval, stál na kraji města a byl pohodlný, ale nevyhledávali jej ti, co cestovali po hlavní silnici. Ubytovalo se v něm pár pocestných, ale většinou tu jedli a pili místní lidé, kteří přijeli na trh nebo vezli své zboží do přístavu.
Hostinec zažil lepší časy, byl postaven pro vojáky z velkých kasáren nad městem. Musel tu stát přinejmenším pár set let; původně byl postaven z kamene s jednou pěknou místností, dalo by se říci síní, kde bylo velké ohniště a strop podpíraly dubové trámy, tvrdé jako ze železa. Zbyly tu ještě nějaké lavice a masivní stoly samá skvrna, ohořelé a některé i pořezané, neboť opilí legionáři do nich dýkami ryli svá jména a ještě jiné, méně slušné věci. Byl to zázrak, že tu vůbec něco zbylo; spoustu stavebního kamene lidé ukradli a přinejmenším jednou hostinec vypálili nájezdníci z Irska, takže dnes z celého stavení zbyla jen kamenná obdélníková síň a zčernalé trámy, které podpíraly nikoli už taškovou krytinu, ale pouhé došky. Kuchyni představovala košatina z propletených větví, omazaných hlínou, přilepená ke světnici za velkým ohništěm.
Ale hořel tam velký oheň s planoucími poleny a vonělo to tam dobrým pivem a chlebem upečeným v peci za hostincem; a našel se i přístřešek s čerstvou podestýlkou a píce pro klisnu. Dřív než jsem zašel do hostince a zamluvil nocleh a jídlo pro sebe, postaral jsem se, aby byla v teple a dobře vyhřebelcovaná a nakrmená.
V této roční době byl přístav samozřejmě mimo provoz; na silnici bylo jen pár pocestných a lidé nevysedávali u pohárů dlouho do noci, vraceli se domů a hned po setmění šli na kutě. Nikdo se po mně zvědavě nedíval a nekladl mi troufalé otázky. Večer byl v hostinci brzy klid, šel jsem si lehnout a pořádně jsem se vyspal.
Ráno bylo hezky, začínal jeden z těch jiskřivých jasných dnů, které občas prosinec rozhazuje jako třpytivé zlato mezi olovo zimní ražby. Posnídal jsem časně, podíval jsem se na klisnu, ale nechal jsem ji odpočívat a šel pěšky.
Vyrazil jsem východním směrem, pryč od města a od přístavu; šel jsem po říčním břehu, kde se na pahorku asi půl míle za Segontiem tyčí trosky římské pevnosti. Macsenova věž stojí hned vedle na svahu, o maličko níž. Když sem kdysi můj dědeček, král Jižního Walesu, přijel z Mariduna s celým průvodem na jednání s Wortigernem, Nejvyšší král

ubytoval své hosty právě tady, v Macsenově věži. Jako dvanáctiletý chlapec jsem tu byl s nimi, a během této cesty jsem poprvé poznal, že sny z křišťálové jeskyně jsou pravdivé. Tady, v této divoké a tiché krajině, jsem poprvé pocítil moc, jež mi byla dána, a poznal jsem, že jsem prorok.
Tehdy byla také zima. Stoupal jsem nahoru po plevelem zarostlé cestě k bráně mezi dvěma bortícími se věžemi a pokoušel jsem se opět v duchu přičarovat barevné pláštěnky a praporce a lesknoucí se zbroj na tato místa, kde teď v modrých jitřních stínech ležela jen stopami nedotčená jinovatka.
Celý ten rozsáhlý komplex budov byl opuštěný. Tu a tam obnažené a zřícené zdivo s černými stopami požáru mluvilo samo za sebe. Všude bylo patrno, že si velké kameny lidé rozebírají, ba odstrojili i dlážděné ulice a materiál odnesli na stavbu vlastních obydlí. V okenních otvorech rostlo bodláčí a na zdech se uchytily mladé stromečky. Studna zela jako otevřená ústa, zalykající se sutinami. Nádrže byly naplněné až po okraj dešťovou vodou, která přetékala žlábky na okrajích, o něž si kdysi muži ostřili meče. Ne, tady nebylo nic k vidění. V pevnosti nebylo vůbec nic, ba ani duchové. Zimní slunce svítilo na rozlehlou a rozpadávající se pustinu. Ticho bylo naprosté.
Vzpomínám, že jak jsem kráčel mezi skořápkami staveb, myslel jsem nikoli na minulost, ba ani na své dnešní poslání, ale prakticky, jako Ambrosiův inženýr, na budoucnost. Hodnotil jsem to místo tak, jak jsme byli s hlavním inženýrem Tremorinem zvyklí; tohle posunout, tohle opravit, zpevnit věže, zbourat kasárenský blok na severovýchodě a opravit ten jižní a západní… Ano, bude-li Artuš někdy potřebovat Segontium…
Došel jsem na vrchol pahorku, do středu pevnosti, kde stával dům velitele, Maximův dům. Byla to stejná troska jako všechny ostatní domy. Vrata dosud držela v rezivých pantech, ale překlad nade dveřmi byl prasklý a prověšený, a bylo tam nebezpečno. Opatrně jsem vešel dovnitř. Dírami ve střeše se do hlavní síně dralo denní světlo a hromady rumu zakrývaly stěny, na nichž byla ještě patrná malba, odlupující se a zčernalá vlhkem. V šeru jsem spatřil to, co zbylo ze stolu – byl totiž příliš těžký na to, aby jej někdo odnesl, a za rozštípáni na topivo také nestál – a na stěně za ním cáry kožených závěsů. Jednou se tu usadil jeden generál, který se chystal dobýt Řím tak jako předtím Řím dobyl Británii. Nepodařilo se mu to a zemřel, ale svým nezdarem zasel sémě, vzklíčivší v ideu, jíž se chopil další král. "Bude to jediná země, království dle vlastního práva," řekl můj otec, "nikoli pouhá římská provincie. Řím odchází, ale my můžeme, alespoň nějakou dobu, zůstat." A tato vzpomínka mi připomněla jiný hlas, hlas proroka, který někdy mluví mými ústy: "A všichni králové budou králem jediným a všichni bohové jediným bohem."
Bude čas naslouchat těmto duchovním hlasům, až se tu zase jednou usadí nějaký generál. V zářivém ranním tichu jsem si dal čelem vzad. Kde je v této širošíré krajině konec mého poslání?
Z pevnosti je vidět moře, domečky natlačené v přístavu, a za vodou ostrov druidů, zvaný Mona nebo také Voň, takže lidé nazývají toto město Caer–y–n'ar Von. Na druhé straně, za mými zády, se tyčí Sněžná hora, Wyddfa, kde by člověk, kdyby tam dokázal vylézt a žít ve věčném sněhu, potkával bohy. Na této vzdálené bělostné ploše se rýsuje, černá a polorozpadlá, Macsenova věž. A náhle jsem ji z tohoto nového úhlu uviděl nově. Věž z mého snu; věž na nástěnném obraze u Ahdjana… Vyšel jsem z velitelova domu, rychle prošel branou pevnosti a zamířil k ní.
Stála v divoké změti povalujících se kamenů, ale já věděl, že nedaleko ní, ponořen do svahu údolíčka proti bráně, se táhne až téměř pod samotnou věž Mithrův chrám. A při tomto pomyšlení jsem cítil, že mě nohy samy nesou, nezávisle na mé vůli, po pěšině dolů ke dveřím Mithraea.
Byly tam schody, popraskané a kluzké. Asi v polovině se jeden z nich převrátil, teď trčel kolmo a zpola zatarasil schodiště; u jeho paty byla hromada bláta a skořápek, které tam natahaly myši a potulní psi. Páchlo to tam vlhkem a špínou a navíc jakýmsi prastarým puchem, což mohla být krev, jež tu byla prolita. Kameny na zborcené zdi nad schody obílili hřadující ptáci; trus byl teď potažený slizem do zelena. Sedávala tu snad kavka? Mithrův krkavec? Sokol?
Postupoval jsem obezřele vpřed po kluzkých dlaždicích a zastavil se ve vchodu do chrámu.
Bylo šero, ale nějaký paprsek mě doprovodil dovnitř a tam už bylo na to, abych se porozhlédl, světla dost, neboť kdesi ve střeše byla díra. Chrám byl stejně špinavý a zanedbaný jako schodiště vedoucí k němu. Pouze pevný klenutý strop bránil tomu, aby se chrám zřítil pod tíhou zeminy nad sebou. Zařízení bylo už dávno pryč, vykuřovadla, lavice i sochy; chrám byl, stejně jako ta vydrancovaná zřícenina nad hlavou, prázdná schránka bez obyvatel. Čtyři menší oltáře byly rozbité a zohavené, ale ústřední oltář dosud stál, pevný a bytelný, a na něm vyryté věnování MITHRAE INVICTO; nad oltářem však, v apsidě, zahladila příběh o býkovi a vítězném bohu sekera, kladivo a oheň. Ze scény zabíjení býka tu nezůstalo nic než obraz pšeničného klasu dole v rohu, který si zachoval ostrost a jakýmsi zázrakem byl ušetřen.
Vzduch, kysele páchnoucí po nějaké houbě, dráždil plíce.
Považoval jsem za vhodné pronést modlitbu k odešlému bohu. Když jsem hlasitě promluvil, zaznělo v ozvěně mého hlasu cosi, co nebylo ozvěnou, ale odpovědí. Mýlil jsem se. Tento chrám nebyl ještě prázdný. Kdysi bylo toto místo posvátné a z této posvátnosti bylo vysvlečeno; ale cosi na onom studeném oltáři ulpělo. Kyselý pach nevydávala houba; bylo to nezapálené kadidlo, vychladlý popel a nevyřčené modlitby.
Kdysi jsem mu sloužil. Kromě mne tu nikdo nebyl. Zvolna jsem kráčel do středu chrámu a vztáhl jsem ruce.
Světlo, barvy a oheň. Bílý šat a zpěv. Plameny šlehající vzhůru jako burácející světlo. Řev umírajícího býka a pach krve. Tam venku pálí slunce a lidé se sbíhají, aby uvítali svého nového krále, smích a nohy na pochodu. Všude kolem se line těžká a opojná vůně kadidla, a hlas, který skrze ni ke mně proniká, říká klidně a tiše: "Skácej můj oltář. Je na čase jej skácet."
Když jsem přišel k sobě, rozkašlal jsem se, neboť ve vzduchu kolem mne byl zvířený prach, a ještě doznívál rachot, který ozvěna pod klenutým stropem vracela pořád dokola. Vzduch se chvěl a zvonil. U mých nohou v polokruhu apsidy ležel na zádech převrhnutý oltář.
Zíral jsem, ještě pořád jako omámený, slzícíma očima na otvor, který vyrval v podlaze na místě, kde dosud stál. Hlavou mi zněla ozvěna; ruce, které jsem strnule držel před sebou, byly špinavé a na jedné krvácela rána. Oltář byl těžký, z masivního kamene, a v normálním stavu mysli bych na něj nikdy nevztáhl ruku; teď však ležel u mých nohou a pod

klenbou umírala ozvěna jeho pádu; vystřídal ji šepot sesedajícího se zdiva, jak se zborcená dlažba začala sunout dolů do otvoru, kde dosud oltář stál.
Na dně té jámy se cosi objevilo; pevný a rovný okraj a roh, na kámen příliš ostrý. Truhlice. Přiklekl jsem a sáhl dolů. Byla kovová a velice těžká, ale víko šlo nadzvednout lehce. Ať ji zde uložil kdokoli, spoléhal spíše na boží ochranu než na zámek. Uvnitř jsem nahmátl už dávno zteřelé plátno, které se trhalo; pod ním pak opět další obal z naolejované kůže. Cosi dlouhého, úzkého a pružného; tady je, konečně! Opatrně jsem meč vybalil a držel jej obnažený na rukou.
Uplynulo sto let od doby, co jej muži po návratu z Říma uložili na toto místo. Leskl se v mých rukou, stejně jasný a nebezpečný a nádherný jako onoho dne, kdy byl vykován. Není divu, pomyslel jsem si, že se už před těmi sto lety stal legendou. Bylo snadné uvěřit, že starý kovář, Weland osobně, který byl letitý už před příchodem Římanů, vykoval možná tento svůj poslední výtvor těsně předtím, než zmizel spolu s ostatními malými bohy lesů, potoků a řek do mlžných kopců, ponechávaje lidnatá údolí jasným bohům od Středního moře. Cítil jsem, jak mi z meče proudí do dlaní síla, jako bych je ponořil do vody, kam udeřil blesk. Ten, kdo vytáhne tento meč zpod tohoto kamene, je právoplatně zrozeným králem celé Británie… Ta slova byla jasná, jako by byla vyřčena, jako by byla vyryta do kovu. Já, Merlin, jediný syn krále Ambrosia, jsem meč zpod kamene vytáhl. Já, který jsem nikdy nevydal jediný rozkaz na bitevní pláni, nestanul v čele jediné trupy vojáků; já, který jsem nezvládl bitevního hřebce a jezdím na valachovi nebo pokojné klisně; já, který jsem nikdy neležel se ženou, já, který nejsem mužem, ale pouhýma očima a hlasem. Já, duch, jsem kdysi řekl jedno slovo. Nic víc.
Ten meč nebyl pro mne. Počká.
Zavinul jsem tu nádheru opět do špinavých obalů a přiklekl, abych jej položil na místo. Viděl jsem, že truhlice je hlubší, než jsem si myslel; byly v ní další předměty. Když se svezlo zteřelé plátno, viděl jsem, jak se v šeru cosi třpytí, číše se širokým hrdlem, nádoba, jakou jsem viděl na svých cestách po zemích východně od Říma. Zdálo se, že je z červeného zlata, vykládaná smaragdy. Vedle ní, ještě zpola zahalená, leskla se hlavice kopí. A konečně okraj velké mísy, zdobené safírem a ametystem.
Naklonil jsem se, abych uložil meč na místo. Ale než jsem to mohl udělat, těžké víko truhlice se bez varování s rachotem zabouchlo. Rachot vyvolal opět bubnování ozvěny a uvolnil vodopád hlíny a kamení z apsidy a drolících se stěn. Všechno se odehrálo tak rychle – ucukl jsem a v tom jediném okamžiku mi truhlice, jáma a vůbec všechno zmizelo z očí pod hromadou sutin.
Zůstal jsem klečet v dusivém oblaku prachu a zahalený meč jsem pevně svíral ve špinavých a krvácejících rukách. Z apsidy zmizela poslední socha. Zůstala tam jen zakřivená zeď, slepá jako stěna jeskyně.

KAPITOLA 11

Převozník na Devě toho svatého muže, o kterém mluvil kovář, znal. Ukázalo se, že žije v kopcích nad Ectorovou pevností, na okraji širokého pásu pahorkatiny, které se říká Divoký hvozd. Třebaže jsem už nepotřeboval poustevníkovy rady, cítil jsem, že nebude na škodu s ním porozprávět; jeho celu – převozník jí říkal kaple – mám při cestě, a možná tam najdu ubytování, dokud nezvážím, v jaké roli se mám objevit v Ectorově pevnosti.
Ať už mi to, že mám u sebe tento meč, opravdu dodávalo síly, nebo ne, cestoval jsem snadno a rychle a nikdo mě už neznepokojoval. Týden po odjezdu ze Segontia jsme, klisna a já, lehce klusali po zeleném břehu velkého klidného jezera a mířili za světlem, jež se v časném soumraku zdálo nevýrazné a vysoko nad námi jako hvězdy mezi stromy na druhém břehu. Cesta kolem jezera byla dlouhá a když jsem konečně dovedl unavenou klisnu po lesní pěšině na mýtinu a uviděl na pozadí tichého a živého temného lesa bytelnou klínovitou střechu kaple, byla už úplná tma.
Měl jsem před sebou nevelké obdélníkové stavení, rýsující se proti stromům na druhém konci velké mýtiny. Jako temná stěna se kol dokola tyčily borovice, ale nad nimi byl hvězdnatý strop a za borovicemi na všech stranách vykukovaly zasněžené vrcholky, které svíraly toto horské údolí jako dlaň. Na jedné straně mýtiny v mechem porostlé skalnaté díži stála tichá, temná voda; jeden z těch pramínků, které tiše vyvěrají z hlubin a nehlučně se bez oddechu obnovují. Zima byla lezavá a voněla po borovicích.
Ke dveřím do kaple vedly mechem obrostlé vykotlané schody. Dveře byly otevřené a uvnitř hořelo světlo. Seskočil jsem z koně a vedl ho blíž. Klisna zakopla o kámen a kopyto hlučně zazvonilo. Člověk by čekal, že ať už žije na tomto osamělém místě kdokoliv, půjde se podívat, co se děje, ale nikde se nic nepohnulo, neozval se hlásek. Les byl ponořen do ticha. Pouze hvězdy nad našimi hlavami jako by se pohybovaly a ševelily, jak to v zimním povětří dělávají. Hodil jsem otěže klisně přes hlavu a nechal ji pít u studánky. Přitáhl jsem si pláštěnku těsněji k tělu a vystoupil jsem po mechem porostlých schůdcích do kaple.
Byla to malá obdélníková místnost s poměrně vysokou válcovitou střechou; zvláštní stavba, uvážíme-li, že stála v divokém srdci hvozdu, kde by člověk očekával nanejvýš hrubě sroubenou chatrč či jeskyni nebo přístřešek přilepený ke kamenům. Toto však byla svatyně, posvátné místo, zbudované jako sídlo některého boha. Podlaha byla z kamenných dlaždic, čistých a neporušených. Uprostřed proti dveřím stál oltář a za ním visel na stěně silný tkaný závěs. Oltář sám byl pokryt čistým hrubým plátnem a na něm stála rozsvícená lampa, jednoduchý venkovský výrobek, od něhož se však přesto šířilo silné a stálé světlo. Olej byl nedávno dolit, knot byl zastřižený a nečadil. Na jedné straně oltáře, na stupínku, byla kamenná miska, jakých se užívalo při obětech; byla doběla vymytá a plná čerstvé vody. Na druhé straně stála nádoba z tmavého kovu s víkem, dírkovaná, v níž křesťané pálí kadidlo. Vzduch v kapli nesl slabé stopy nasládlé lepkavé vůně. U stěny stály tři trojramenné bronzové lampy, ale nebyly zapálené.
Jinak v kapli nebylo nic. Ten, kdo zažehl lampu a zapálil kadidlo, spával někde jinde.
Zvolal jsem hlasitě: "Je tu někdo?" a čekal, až ozvěna dostoupá ke stropu a zanikne. Žádná odpověď.
Dýku jsem držel v ruce; vskočila do ní, aniž bych si toho byl sám vědom. Zažil jsem podobné situace už dříve a tehdy

to znamenalo jedno jediné; ale to bylo za Vortigerna, za časů Vlka. Člověk jako tento mnich, žijící sám na osamělém místě, věřil, že ho chrání už samo místo, jeho bůh a jeho posvátnost. To by mělo stačit, a za časů mého otce to určitě stačilo. Ale všechno se změnilo, i za těch pár let od jeho smrti. Uther není Vortigern, ale někdy se zdá, že se pomalu suneme zpět do časů Vlka. Nadešla divoká doba, plná násilí a strachu z války; ale co horšího, poctivost a oddanost se mění rychleji, než lidská mysl dokáže chápat. Jsou lidé, kteří by dokázali zabít i před oltářem. Avšak když jsem hledal útočiště pro Artuše, nedomníval jsem se, že by se takoví našli i v Rhegedu.
Něco mě napadlo; obezřetně jsem obešel oltář a shrnul závěs k jedné straně. Mé tušení bylo správné. Za závěsem byl prostor, polokruhový výklenek, který zřejmě sloužil jako zásobárna; v mdlém světle lampy jsem uviděl hromadu stoliček, džbány s olejem a posvátné nádoby. V zadní stěně výklenku byl proražen úzký dveřní otvor.
Prošel jsem jím. Tady zřejmě bydlel strážce svatyně. Byla to malá čtvercová světnička, z jedné strany přistavěná ke kapli; viděl jsem nízké hluboce zapuštěné okno a další dveře, které patrně vedly přímo do lesa. V tom šeru jsem prošel po hmatu a dveře otevřel. Venku ve světle hvězd přede mnou vyvstala ochranná hradba borovic, tisknoucích se k sobě, a při jedné straně jakýsi přístřešek s převislou střechou, pod nímž byla uložena zásoba dřeva. Nic jiného.
Nechal jsem dveře dokořán a podíval se, co je ve světničce k vidění. Bylo tam dřevěné lůžko s hromadou kožešin a pokrývek, židle a malý stolek; na něm pak pohárek a miska s nedojedeným jídlem. Vzal jsem pohárek do ruky; byl ještě zpola plný vína ředěného vodou. Na stole stála dohořelá svíce a kolem ní škraloup rozteklého svíčkového loje. Pach dohořelé svíce visel dosud ve vzduchu a mísil se s pachem vína a vyhořelých uhlíků na ohništi. Dotkl jsem se prstem loje; byl ještě tvárný.
Vrátil jsem se do kaple. Zastavil jsem se před oltářem a znovu zavolal. Byla tam dvě okna, vysoko ve zdi, po jednom na každé straně. Vedla do lesa a nebyla zasklená. Kdyby nebyl daleko odtud, musel by mě slyšet. Ale opět jsem nedostal žádnou odpověď. Vtom náhle vklouzla jedním oknem dovnitř velká bílá sova, obrovská a mlčenlivá jako duch, a přeletěla osvětlený prostor. Zahlédl jsem krutý zoban, tichá křídla, velké oči, slepé a moudré; pak opět odlétla, stejně nehlučně jako duch. Byla to pouze dillyan wen, bílá sova, která v téhle zemi žije v kdejaké věži a zřícenině, ale mně naskočila husí kůže. Zdáli ke mně dolehlo dlouhé, smutné, hrozivé soví houkání a po něm, jako ozvěna, lidské zasténání.
Kdyby nezasténal, nebyl bych ho před rozedněním našel. Měl černý šat a kápi a ležel tváří k zemi pod temnými stromy na kraji mýtiny, kousek od pramene. Džbán, který mu vypadl z ruky, vypovídal o cíli jeho cesty. Sklonil jsem se a opatrně jsem ho obrátil.
Byl to stařec, hubený a slaboučký, a kosti měl křehké jako ptáče. Když jsem se přesvědčil, že žádná není zlomená, vzal jsem ho do náručí a odnesl dovnitř. Oči měl zpola otevřené, ale byl stále ještě v bezvědomí; ve světle lampy jsem viděl, jak má jednu půlku tváře ztrhanou, jako by sochař přejel náhle rukou po hlíně a setřel z ní rysy. Uložil jsem ho na lůžko a teple přikryl. U ohniště bylo připravené dřevo na zátop a v popelu jsem uviděl přichystaný zimní kámen. Přinesl jsem další dřevo, rozdělal oheň, a když byl kámen pěkně teplý, vytáhl jsem jej z ohně, zabalil do látky a položil jej starci do nohou. Pro tuto chvíli jsem pro něho nic dalšího nemohl udělat, postaral jsem se proto nejprve o klisnu a pak si udělal něco k jídlu; po jídle jsem si sedl ke skomírajícímu ohni a probděl zbytek noci.
Ošetřoval jsem ho po čtyři dny; za tu dobu se ke kapli kromě lesní zvěře a divokého jelena nikdo nepřiblížil; za noci přilétala bílá sova, která navštěvovala toto místo, jako by čekala, až bude moci doprovodit jeho duši domů.
Nečekal jsem, že by se zotavil; tváře měl vpadlé a šedé a kolem úst namodralé skvrny, jaké jsem vídal na tvářích umírajících. Čas od času se zdálo, že přichází natolik k sobě, aby věděl, že jsem u něho. To vždycky zneklidněl, bylo mi jasné, že mu dělá starosti, kdo se bude dál starat o svatyni. Pokoušel jsem se hovořit s ním a uklidnit ho, ale zdálo se, že mi nerozumí; nakonec jsem shrnul závěs, který odděloval světnici od svatyně, aby viděl, že lampa je stále na svém místě na oltáři a že hoří.
Pro mne to byla podivná doba, ve dne jsem pečoval o kapli a jejího strážce a v noci jsem kradl chvilky spánku a přitom pozoroval chorého a čekal, až z jeho neklidného mumlání něco vyrozumím. Našel jsem tam nevelkou zásobu masa a vína, a spolu se sušeným masem a hrozinkami, které jsem měl ve svém zavazadle, jsem měl jídla dost. Stařec sotva polykal. Udržoval jsem ho při životě teplým vínem s vodou a posilujícím nápojem z bylin, které jsem si přivezl. Každé ráno jsem žasl, že přežil noc. A tak jsem žil, ve dne se staral o svatyni a v noci trávil dlouhé hodiny po jeho boku nebo jinde v kapli, z níž se pomalu vytrácela vůně kadidla; dovnitř proudil čerstvý vzduch vonící po borovicích, který v nádobce na olej rozkmitával plamínek lampy.
Když se teď ohlížím zpátky na tu dobu, vidím ji jako ostrov ve valících se vodách. Nebo jako prosněnou noc, která v těžkých dnech nabízí odpočinek a povzbuzení. Měl jsem být netrpělivý, měl jsem si přát vydat se na další cestu, setkat se s Artušem a pohovořit zase jednou s Ralfem, dohodnout se s hrabětem Ectorem, jak nejlépe vstoupit do Artušova života, aniž bych prozradil nás oba. Ale s ničím z toho jsem si nelámal hlavu. Okolní les, tichá svítící svatyně, meč, ležící v úkrytu pod doškovou střechou přístřešku, to vše mě tady, klidného a vyčkávajícího, drželo. Nikdy nemůžeme vědět, kdy se bohové ohlásí nebo přijdou, ale někdy se stává, že služebníci bohů cítí jejich blízkost, a tohle byl ten případ.
Pátého večera, když jsem přinesl dřevo na oheň, poustevník na mne ze svého lože promluvil. Pozoroval mě s hlavou zabořenou do polštářů a třebaže neměl sílu, aby ji pozvedl, sledoval mě bystrýma očima.
"Kdo jsi?"
Položil jsem dříví a přistoupil k lůžku. "Jmenuji se Emrys. Projížděl jsem lesem a narazil na tvou svatyni. Našel jsem tě u pramene a odnesl jsem tě na lože."
"Vzpomínám si… Šel jsem pro vodu…" Viděl jsem, jaké vypětí ho ta vzpomínka stojí, ale na jeho očích bylo patrno, že se mu vrátila inteligence, a jeho slovům, byť i poněkud rozmazaným, bylo docela dobře rozumět.
"Roznemohl jsi se," řekl jsem mu. "Nelam si s tím teď hlavu. Dám ti něčeho napít a pak musíš zase odpočívat. Udělal jsem ti nápoj na posilněnou. Vypij to bez obav, jsem doktor."

Pil a po chvíli se mu vrátila do tváří barva a také lépe dýchal. Když jsem se ho zeptal, má-li bolesti, jeho rty řekly "ne", aniž by z nich vyšel zvuk; ležel chvíli klidně a otevřenými dveřmi pozoroval lampu. Rozdělal jsem oheň a podepřel jsem ho polštáři, aby byl výš a lépe se mu dýchalo; pak jsem si sedl a čekal jsem. Noc byla klidná; nedaleko zahoukala bílá sova. Pomyslel jsem si: Nebudeš muset dlouho čekat, milá přítelkyně.
K půlnoci muž lehce otočil hlavu na polštáři a náhle se mne zeptal: "Jsi křesťan?"
"Sloužím bohu."
"Budeš se starat o svatyni místo mě, až tu nebudu?"
"O svatyni bude postaráno. Můžeš mi věřit."
Pokýval hlavou, jako by byl spokojený, a chvíli ležel mlčky. Ale viděl jsem, že ho pořád ještě něco trápí; četl jsem mu to na očích. Ohřál jsem ještě trochu vína, smíchal je s posilujícím nápojem a přidržel mu je u úst. Zdvořile mi poděkoval, ale jako by byl myšlenkami jinde, očima se vrátil opět k osvětlenému vchodu do svatyně.
Řekl jsem: "Chceš-li, zajedu dolů a přivezu ti křesťanského kněze. Ale musíš mi vysvětlit cestu."
Zavrtěl hlavou a opět přivřel oči. Po chvilce řekl slabým hlasem: "Slyšíš je?"
"Slyším jenom sovu."
"Ne, ji ne. Ty ostatní."
"Které ostatní?"
"Tlačí se u dveří. Někdy v noci o slunovratu slyšíš, jak křičí jako mladí ptáci, jako stáda daleko v kopcích." Pohnul hlavou na polštáři. "Udělal jsem chybu, že jsem před nimi zavřel dveře?"
Teď jsem to pochopil. Vzpomněl jsem si na obětní misku a nerozžehnuté lampy v počtu devíti, jenž byl posvátný v náboženství starším než kterékoli jiné. Myslím, že částečka mé mysli splynula s bílým stínem, který se vznášel venku mezi větvemi lesních stromů. Cítil jsem v každém nervu, že toto místo bylo posvátné od nepaměti. Zeptal jsem se ho vlídně: "Čí to byla svatyně, Otče?"
"Říkalo se jí sídlo stromů. A potom sídlo kamene. Chvíli měla také jiné jméno… ale teď jí lidé dole ve vesnici říkají kaple v zeleném."
"Co to bylo za jméno?"
Zaváhal, pak odpověděl: "Sídlo meče."
Cítil jsem mravenčení v šíji jako pod dotekem samotného meče. "Proč, Otče? Víš to?"
Chvíli mlčel, jeho oči mě uvážlivě pozorovaly. Pak se mu na tváři objevil náznak úsměvu, jako by došel k uspokojivému závěru. "Jdi do svatyně a sundej z oltáře pokrývku."
Poslechl jsem; postavil jsem lampu na výstupek před oltářem a sundal pokrývku, která jej halila až k zemi. I pod pokrývkou bylo možno vidět, že oltář není takový stůl, jaký obvykle křesťani používají, ale že člověku sahá až k pasu a tvarem připomíná římské monumenty. Teď jsem viděl, že je to skutečně tak. Bylo to dvojče kamenného oltáře ze Segontia, Mithrův oltář s čtvercovou čelní stěnou a spirálovitým okrajem, který řezbu rámoval. Řezba tu kdysi opravdu byla, třebaže už není. Rozeznával jsem pouze slova MITHRAE a INVICTO až úplně nahoře, zatímco pod nimi na desce, kde se dříve nacházela další slova, byl přes ně zřetelně vytesán meč, jehož jílec jako kříž vyznačoval střed oltáře. Ostatní písmena byla odsekaná a místo nich se ve vysokém reliéfu vypínala čepel meče. Byla to hrubá práce, ale čistá a mým očím důvěrně známá, tak jako byla moje ruka důvěrně obeznámena s jílcem tohoto meče. Tehdy jsem si uvědomil, že tento kamenný meč je jediným křížem, který se zde v kapli nachází. A nad ním nepřetrvalo nic jiného než věnování Nepřemožitelnému Mithrovi. Zbytek oltáře byl holý.
Vrátil jsem se ke starcově lůžku. V jeho čekajících zracích byla otázka. Zeptal jsem se: "Co dělá Macsenův meč tady, vytesán v oltáři jako kříž?"
Jeho oči se zavřely a hned zase zlehka otevřely. Dlouze a s potěšením se nadechl. "Jsi to tedy skutečně ty. Poslali tě. Byl nejvyšší čas. Posaď se, povím ti to." Udělal jsem, co si přál a on řekl důrazně, i když hlasem tenoučkým jako vlásek: "Máme čas právě tak na to, abych ti to vysvětlil. Ano, je to Macsenův meč, meč muže, kterého Římani zvali Maximus a který byl císařem tady v Británii ještě před příchodem Sasů, a oženil se s britskou princeznou. Meč byl prý ukutý v zemi na jih odtud, ze železa vytěženého ve Sněhové hoře nedaleko mořského břehu; zakalen byl ve vodě, která stéká z této hory do moře. Je to meč pro Nejvyššího krále Británie a byl vykován proti jejím nepřátelům."
"Tak proto mu nebyl nic platný, když ho vzal s sebou do Říma?"
"Jen zázrakem se v jeho ruce nezlomil. Když ho v Římě zabili, vojáci dopravili meč domů, do Británie. Je připraven pro krále, který jej dokáže najít, a až jej najde, bude jej tasit."
"Víš, kde je ukrytý?"
"To jsem se nikdy nedozvěděl, ale když jsem sem jako chlapec přišel sloužit bohům, kněz této svatyně mi řekl, že jej vrátili do země, kde byl vykovaný, do Segontia. Vyprávěl mi také, co se stalo právě na tomto místě dávno před jeho narozením. Bylo to… bylo to potom, co císař Macsen zemřel v Aquileii u Vnitřního moře a ti Britové, kteří zůstali naživu, se vrátili domů. Táhli přes Bretaň, přistáli tady na západě a po silnici mezi horami došli až sem. Někteří uctívali Mithru a když viděli, že toto místo je posvátné, zdrželi se tady do letního slunovratu a modlili se. Ale většinou to byli křesťani a jeden z nich byl kněz, proto ho požádali, aby sloužil mši. Ale nebyl tu ani kříž, ani kalich, jenom ten oltář, který vidíš. Dohadovali se a nakonec se odebrali tam, kde nechali své koně a vytáhli z přivázaných ranců přečetné poklady. Byl mezi nimi meč a také velký kalich – grál podle řecké módy –, široký a hluboký. Opřeli meč o oltář jako kříž a pili z grálu a později se říkalo, že duch všech přítomných mužů byl toho dne uspokojen. Nechali tu svatyni zlato, ale meč a grál tu nechat nechtěli. Jeden z nich se chopil dláta a kladiva a vytesal kříž na oltář, tak jak to vidíš. Pak s pokladem odjeli a už se nikdy nevrátili."
"To je zvláštní příběh. Nikdy předtím jsem jej neslyšel."
"Nikdo jej neslyšel. Strážce svatyně přísahal při starých i nových bozích, že to nikdy nikomu neřekne, kromě kněze,

který nastoupí po něm. A tak jsem se to dozvěděl i já." Odmlčel se. "Říká se, že jednoho dne meč sám přijde do této svatyně a stane zde jako kříž. Proto jsem se za svého života tolik snažil očistit svatyni ode všeho a ponechat tu jen to, co vidíš. Odložil jsem lampy i obětní misky a zakřivený nůž jsem hodil do jezera. Kámen už obrostl mechem. Vyhnal jsem sovu, která hnízdila ve střeše, vyndal jsem stříbrné a měděné mince ze studánky a rozdal je chudým." Další dlouhá odmlka, tak dlouhá, až jsem si myslel, že nastal konec. Ale po chvilce opět otevřel oči. "Udělal jsem to správně?"
"Jak to mohu vědět? Udělal jsi to, co jsi považoval za správné. Nikdo nemůže udělat víc než to."
"Co uděláš ty?" zeptal se.
"Totéž."
"A neřekneš to, co jsem ti svěřil, nikomu, kromě toho, kdo to má vědět?"
"Slibuji."
Ležel klidně, ale ve tváři se mu stále ještě zračila starost a oči upíral na cosi vzdáleného v prostoru i čase. Potom téměř nepozorovatelně, ale s konečnou platností jako člověk, který vstupuje do studené řeky, aby přešel na druhý břeh, učinil rozhodnutí. "Je oltář dosud odhalený?"
"Ano.
"Pak rozsviť devět lamp, nalej víno do misky a otevři dveře do lesa, a odnes mě tam, abych znovu spatřil meč."
Věděl jsem, že zvednu-li ho, zemře mi v rukou. V hubeném hrudníčku zápasil o rezavý dech a křehké tělo se přitom otřásalo. Sotva znatelně natočil hlavu na polštářích.
"Pospěš si." Když jsem váhal, objevil se na jeho tváři strach. "Říkám ti, že jej musím vidět. Udělej, co ti říkám."
Pomyslel jsem na svatyni, vymetenou a zbavenou někdejší posvátnosti; a pak na meč, ukrytý s královým zlatem za střešními trámy přístěnku. Ale bylo pozdě i na to. "Nemohu tě zvednout, Otče," řekl jsem, "ale klidně lež. Přinesu ti oltář sem."
"Jak můžeš – " spustil, ale se stupňujícím se úžasem ve tváři se zarazil a pak zašeptal: "Ale přines jej rychle, ať mohu odejít."
Klekl jsem si k jeho lůžku, odvrátil od něho tvář a zahleděl se do rudého srdce ohně. Planoucí polena popadala do žhoucí jeskyně, krystaly se blyštěly v ohnivé kouli. Muž vedle mne těžce nadechoval a vydechoval a já jeho dech vnímal jako bolestivý tepot vlastního srdce. Krev mi stoupala do spánků, zraňovala mě. Hluboko v útrobách jsem pocítil sílící palčivou bolest. Horký pot mi stékal po tváři, kosti se chvěly v pouzdře mých svalů; a tak jsem pro něho stavěl před temnou prázdnou stěnou, zrnko po zrnku, kamínek po kamínku, ten kamenný oltář. Pomalu rostl, mohutněl a zastiňoval oheň. Kamenný povrch ve tmě svítil, světelné vlnky jej hýčkaly a přelévaly se přes něj, jako by plul po sluncem zalité hladině. Potom jsem v jedné, druhé a třetí lampě zapálil devět plamínků, a ony pluly s kamenem jako kotevní svítilny. Vína v misce přibývalo a z kadidelnice stoupal vonný dým. INVICTO, napsal jsem, a zbrocen potem, tápavě jsem hledal jméno boha. Ale vzešlo z toho jen jedno jediné slovo INVICTO a potom meč vyskočil z kamene jako čepel z puklé pochvy; bylo to bílé železo, po němž runy stékaly dolů do mihotající se vody–světla, pod blyštící se jílec a poselství v kameni NEPŘEMOŽITELNÉMU…
Nadešlo ráno a probudili se první ptáci. Stavení bylo velice tiché. Byl mrtev, odešel lehce jako vidina, kterou jsem pro něho vykouzlil ze stínů. Já naproti tomu, celý ztuhlý a bolavý, jsem tam obcházel jako duch, neboť bylo třeba zahalit oltář a ošetřit lampy.

TŘETÍ KNIHA
Meč

KAPITOLA 1

Když jsem umírajícímu sliboval, že o kapli bude postaráno, nepočítal jsem s tím, že to udělám já. V jednom z těch malých údolíček nedaleko hradu hraběte Ectora byl klášter, a nebylo by obtížné najít tam někoho, kdo by přešel sem a pečoval o kapli. Tím ovšem nebylo řečeno, že mu musím předat tajemství meče; to bylo teď moje a konec tohoto příběhu byl v mých rukách.
Ale jak dny plynuly, vážil jsem, mám-li se na bratry skutečně obrátit. Pro začátek jsem byl nucen k nečinnosti a měl jsem čas přemýšlet.
Pohřbil jsem starcovo tělo; byl nejvyšší čas, neboť příštího dne napadl sníh; padal tiše, hustý a hebký, zahalil hvozd, kapli proměnil v ostrov a uzamkl cesty. Po pravdě řečeno, byl jsem rád, že musím zůstat; jídla a topiva tam bylo dost, a klisna i já jsme si potřebovali trochu odpočinout.
Sníh zůstal ležet něco přes dva týdny; ztratil jsem přehled, jak plynou dny, ale vím, že nastaly Vánoce a zase minuly, a nadešel nový rok. Artušovi bylo devět let.
Z nezbytí jsem udržoval svatyni. Dalo se čekat, že ať sem jako strážce přijde kdokoli, bude, podobně jako stařec, usilovat o to, aby svatostánek zachoval svému vlastnímu bohu; ale do té doby jsem jej rád ponechal tomu bohovi, který se tu usadí. Sundal jsem proto pokrývku z oltáře a vyčistil tři bronzové lampy, postavil je na oltář a zapálil devět plamínků. S kamenem a studánkou se nedalo nic dělat, dokud neroztaje sníh. Stejně tak jsem nemohl hledat zakřivený nůž, ale tomu jsem byl rád; tato bohyně nepatří k těm, jimž bych ochotně otevřel dveře. V její obětní misce jsem ponechal svěcenou vodu a ráno a večer jsem pálil špetku kadidla. Bílá sova přilétala a odlétala podle libosti. V noci jsem dveře do kaple zavíral, aby tam nefoukalo a netáhl chlad, ale nikdy jsem je nezamykal; po celý den jsem je pak nechával otevřené, takže světla lamp dopadala ven na sníh.
Nějaký čas po Novém roce sníh roztál a lesní cesty byly černé a do hloubky rozbahněné. Ani teď jsem se nevydal na cestu. Měl jsem spoustu času na přemýšlení a stačil jsem pochopit, že mě ke kapli určitě dovedla táž ruka, která mě

vedla do Segontia. Existuje snad nějaké lepší místo, kde bych mohl být v Artušově blízkosti, aniž bych budil pozornost? Kaple je vynikající skrýš. Velice dobře jsem věděl, že lidé dále chovají k tomuto místu posvátnou úctu, a to platí i pro jejího strážce. "Svatého muže" z Divokého hvozdu přijmou bez vyptávání. Po kraji se roznese, že je tu teď nový a mladší svatý muž, ale protože paměť venkovanů sahá daleko, lidé si vzpomenou, že pokaždé, když poustevník zemřel, nastoupil po něm jeho pomocník, a zanedlouho se stanu právoplatným "poustevníkem z Divokého hvozdu" já. Stane-li se kaple mým domovem a přidám-li k tomu nádavkem ještě své léky, budu moci chodit do vesnice pro potraviny, rozmlouvat s lidmi a dozvídat se novinky; a zároveň tak získám jistotu, že se hrabě Ector o mém pobytu v Divokém hvozdu dozví.
Asi týden potom, co začala obleva, dříve než jsem si troufl vydat se s Jahodou do vsi po cestě, kde bylo bahna po kolena, jsem dostal hosty. Přišli dva lesní lidé: malý podsaditý tmavovlasý chlapík, oblečený ve špatně vydělané a páchnoucí jelenici, a děvče, jeho dcera, zahalená do hrubé vlněné látky. Oba byli snědí a černoocí jako horalé z Gwyneddu, ale tvář děvčete byla pod přirozenou barvou pokožky šedá a utrápená. Velice trpěla, ale trpěla němě jako zvíře; ani se nepohnula, ba ani necekla, když otec odmotával hadry, kterými měla ovinutou paži, oteklou a zčernalou otravou krve od zápěstí až po předloktí.
"Slíbil jsem jí, že ji uzdravíš," řekl prostě.
Nic jsem na to neřekl, ale vzal jsem ji za ruku a promluvil k ní starým jazykem. Zdráhala se, měla strach, dokud jsem mužovi nevysvětlil – jmenoval se Mab –, že musím ohřát vodu a očistit svůj nůž v ohni; pak mu dovolila, aby ji zavedl dovnitř. Ránu jsem rozřízl a vyčistil, a ruku ovázal. Trvalo to dlouho a děvče za celou tu dobu ani nepíplo, ale pod špínou bledlo ve tváři; proto jsem, když jsem skončil a celou paži čistě ovázal, ohřál pro oba trochu vína, přinesl zbytek svých rozinek a k tomu moučné koláčky. Ty jsem dělal sám, zkoušel jsem to tak, jak jsem často vídal, že je dělá můj sluha. Poprvé byly mé koláčky téměř nejedlé, i když se namáčely do vína, ale posledně jsem tomu už přišel na kloub, a teď jsem měl radost, když jsem viděl, jak se do nich Mab a děvče zakousli a ještě si vzali další. A tak tedy, od magie a hlasů bohů vzhůru k výrobě moučných koláčků! Pečení byla sice ta nejposlednější z mých dovedností, neříkám však, že jsem na ni byl nejméně pyšný.
"Zdá se," řekl jsem Mabovi, "že jsi o mně věděl?"
"Rozneslo se to po hvozdu. Ale ale, nedívej se tak, Myrddine Emrysi. Nikomu to nepovíme. Sledujeme každého, kdo se ve hvozdu pohybuje, a víme o všem, co se tu děje."
"Ano. Máte tu moc. Slyšel jsem to. Možná že po tu dobu, co tu zůstanu a budu se starat o svatyni, budu potřebovat vaši pomoc."
"Máš ji mít. Vidím, že jsi zase rozsvítil lampy."
"Tak mi pověz, co je nového."
Napil se a otřel si ústa. "Zima byla klidná. Pobřeží uzavřely bouře. Na jihu došlo k nějakým bojům, ale už je po všem a hranice jsou nedotčené. Cissa odplul do Germánie. Aelle zůstal, i se svými syny. Na severu se nic neděje. Gwarthegydd se pohádal se svým otcem Cawem, ale kdypak zachovalo tohle plemeno klid? Uprchl do Irska, ale to nic neznamená. Niall hodoval s Gillomanem a mají mezi sebou mír."
Byl to pouhý výčet faktů, odříkávaný bezvýrazně a bez skutečného porozumění, jako by se to naučil nazpaměť. Ale já si to poskládal dohromady. Sasové, Irsko, Piktové ze severu; hrozby na všech stranách, ale nic víc než hrozby; zatím.
"A král?" zeptal jsem se.
"Je v pořádku, ale už to není to, co bývalo. Zatímco dřív býval statečný, teď je zlostný. Jeho věrní se ho bojí."
"A králův syn?" čekal jsem na odpověď. Kolik toho tihle lidé doopravdy vědí?
Černé oči byly nečitelné. "Je prý na Skleněném ostrově, ale v tom případě, co děláš tady v Divokém hvozdu ty, Myrddine Emrysi?"
"Pečuji o svatyni. A srdečně vás do ní zvu. Budete vítáni."
Chvíli mlčel. Děvče se schoulilo u ohně a pozorovalo mě, strach už ji zřejmě přešel. Dojedla, ale viděl jsem, že si pár moučných koláčků schovala do záhybů svého šatu a v duchu jsem se usmál.
Řekl jsem Mabovi: "Kdybych potřeboval poslat vzkaz, pomohli by mi tvoji lidé?"
"S radostí."
"I králi?"
"Postarali bychom se, aby jej dostal."
"Pokud jde o králova syna," pokračoval jsem, "říkáš, že ty a tvoji lidé víte o všem, co se v lese šustne. Kdyby má kouzla dosáhla až do princova úkrytu a přivolala ho sem ke mně, bude ve hvozdu bezpečný?"
Udělal zvláštní znamení, které, jak jsem si všiml, dělali i Llydovi druhové, a přisvědčil. "Bude v bezpečí. Ohlídáme ti ho. Což jsi neslíbil Llydovi, že bude naším králem stejně tak jako králem lidí ve městech na jihu?"
"Je králem všech," přisvědčil jsem.
Děvčeti se ruka zřejmě dobře vyhojila, protože ji už ke mně nepřivedl. O dva dny později se u zadních dveří objevil bažant čerstvě chycený do oka a měch medoviny. Já jsem zase očistil kámen od navátého sněhu a na místo k tomu určené, nad pramínkem, jsem postavil pohárek. Nikdy jsem tam nikoho neviděl, ale podle určitých známek jsem poznal, že tam lidé chodí, a když jsem nechal u zadních dveří moučné koláčky z nové vsádky, přes noc zmizely a místo nich se objevila nějaká obětina – třeba kus zvěřiny nebo zaječí kýta.
Jakmile lesní cesty vyschly, osedlal jsem Jahodu a vydal se do Galavy. Cesta dolů vedla podél potoka a pak po severním břehu jezera. Toto jezero bylo menší než veliká vodní plocha, na jejímž horním konci leží Galava; do délky měřilo necelou míli, široké bylo asi tak třetinu míle, a les se natlačil všude přímo až k vodě. Asi tak v půli jezera, ale blíže k jižnímu břehu, byl ostrůvek, nevelký, ale hustě porostlý stromy – takový kousek okolního lesa, odloupnutý od pevniny a vhozený do klidné vody. Byl to skalnatý ostrov a hustý les tam příkře stoupal vzhůru až k vysokým útesům,

které trčely uprostřed. Šedý kámen pokrývaly stále ještě zbytky sněhu; útesy vypadaly úplně jako hradní věže. Toho dne panoval tíživý klid a kolem nich byl jakýsi průzračný jas. Ostrov se vznášel nad svým vlastním odrazem, zrcadlící se věže jako by se v klidném středu jezera potápěly na sáhy hluboko.
Na druhém konci jezera potok opět vytékal, tentokrát jako mladá řeka, vzdutá teď tajícím sněhem; rychle si razila cestu ke Galavě, zakusujíc se hluboko mezi trsy bledých sítin a černá močáliska, porostlá vrbami a olšemi. Asi tak po míli se údolí rozšířilo a močál ustoupil obdělávané půdě, malým hospodářstvím a chatrčím osadníků, tisknoucím se k ochranným hradbám galavského hradu. Za Ectorovými věžemi, které se šedě a neúprosně vypínaly mezi černými zimními stromy, začínalo velké jezero, táhnoucí se do nedohledna, v němž splývalo se zakaboněnou oblohou.
Dojel jsem k prvnímu stavení, které ustoupilo kus od břehu. Nebylo to takové hospodářství, jaká jsou u nás na jihu a jihozápadě, kde stavíme podle římského půdorysu; takováhle stavení jsem viděl jen tady na severu. Shluk kruhových staveb – obytný dům a přístřešky pro dobytek –, to vše sevřené ve velkém nepravidelném prstenci, chráněném kamennou akciovou hradbou. Když jsem procházel bránou, pes se zmítal na řetěze a štěkal. Ve vratech stodoly se objevil nějaký muž, podle oblečení hospodář, zůstal stát a díval se na mě. V ruce měl sekáček. Přitáhl jsem otěže a volal na pozdrav. Zvědavě udělal pár kroků vpřed, ale s ostražitostí, jaká je dnes na venkově, blíží-li se cizí člověk, patrná všude.
"Kam máš namířeno, cizinče? Do hraběcího hradu v Galavě?"
"Ne. Jen do nejbližšího stavení, kde bych si mohl koupit něco k jídlu – maso, mouku a snad nějaké víno. Přicházím z lesní kaple tam nahoře. Znáš ji?"
"Kdo by ji neznal? A co děda, jak se má starý Prosper? Viděli jsme ho naposledy, než napadl sníh."
"Zemřel o Vánocích."
Pokřižoval se. "Byl jsi u něho?"
"Ano. Starám se teď o kapli sám." Podrobnosti jsem neuváděl. Chce-li se domnívat, že jsem tam už nějaký čas pobýval jako poustevníkův pomocník, tím lépe. "Jmenuji se Myrddin," řekl jsem mu. Uvážil jsem, že bude lepší, použiji-li vlastního jména spíše než jména "Emrys". Myrddin je na západě velice běžné jméno a nikoho nenapadne je hned spojovat se zmizelým Merlinem; naproti tomu je-li Artuš dosud známý pod jménem Emrys, mohlo by vzbudit pozornost, kdyby se v kraji náhle objevil cizinec téhož jména a začal trávit čas v chlapcově společnosti.
"Myrddin, říkáš? Odkud pocházíš?"
"Nějakou dobu jsem se staral o svatyni na jednom kopci v Dyfedu."
"Aha." Očima mě ohodnotil, shledal, že jsem neškodný a přisvědčil. "Jo, každý máme svůj úkol. Tvoje modlitby nám svým způsobem jistě slouží stejně dobře jako hraběcí meč, když je to zapotřebí. Ví už hrabě o tom, že tam nahoře došlo k změně?"
"Co jsem tam přišel, nikoho jsem neviděl. Hned po Prosperově smrti napadl sníh. Jaký je ten hrabě Ector?"
"Dobrý pán a dobrý člověk. A jeho paní je stejně hodná jako on. U něho v lese nebudeš nuzovat."
"Má nějaké syny?"
"Dva, a oba jsou to milí chlapci. Však je poznáš, až se zlepší počasí. Do lesa si vyjedou skoro každý den. Až se hrabě vrátí domů, určitě pro tebe pošle; teď je pryč a starší syn s ním. Čekají, že se vrátí, jen co přijde jaro." Obrátil se a zavolal, a ve dveřích domu se objevila žena. "Catro, tohle je nový strážce kaple. Starý Prosper v zimě umřel; měla jsi pravdu, že se nového roku nedožije. Zbyl ti nějaký chleba z poslední vsádky a měch vína? Dobrý muži, zakousneš něco s námi, než vyndají čerstvou vsádku z pece?"
Rád jsem souhlasil, a oni mě dobře přijali a shromáždili všechno, co jsem potřeboval, chleba a maso, měch vína, ovčí lůj na svíce, olej do lamp a řezanku pro klisnu. Zaplatil jsem a Fedor – řekl mi své jméno – mi pomohl zabalit sedlové vaky. Nekladl jsem žádné další otázky, ale vyslechl všechny místní novinky, a pak jsem se spokojeně vydal na zpáteční cestu do svatyně. Zpráva o mně se Ectorovi donese včetně mého jména; a ten si určitě dá nového poustevníka z Divokého hvozdu hned do souvislosti s Myrddinem, který v zimě zmizel z jednoho studeného kopce ve Walesu.
Dolů jsem zajel opět počátkem února, tentokrát přímo do vesnice; zjistil jsem, že lidé o mém příchodu všechno vědí a považují mě už, jak jsem spoléhal, za součást lesní svatyně. Kdybych se byl pokoušel najít útočiště ve vsi nebo na hradě, vím, že bych byl stále ještě "cizincem" či "neznámým", a v každém případě předmětem nekonečných řečí, ale svatí mužové byli třída sama pro sebe, často tuláci, a dobří lidé je přijímali tak, jak přicházeli. Ulevilo se mi, když jsem zjistil, že nahoru do kaple nikdy nechodí; toto místo stále ještě přespříliš halila dávná posvátnost. Většinou to byli křesťani a útěchu hledali u bratří v nedalekém klášteře, ale stará víra neumírá snadno a tak jsem se těšil, alespoň mám ten dojem, větší úctě než sám opat.
Stejná představa dávné posvátnosti se vznášela, jak jsem shledával, i nad ostrovem v jezeře. Zeptal jsem se na to jednoho muže z kopců. Řekl mi, že ostrov proslul pod jménem Caer Bannog, což znamená Hrad v horách, a zjevoval se tam prý Bilis, trpasličí král Onoho světa. O ostrovu bylo všeobecně známo, že se libovolně vynořuje a zase mizí, a někdy se vznáší, neviditelný, jako by byl ze skla. Nikdo by se k němu nepřiblížil, a třebaže lidé v létě na jezeře lovili ryby a na západním konci, tam, kde řeka vtéká do údolí, se na lukách pásla zvířata, nikdo se neodvážil do jeho těsné blízkosti. Kdysi člun odnesl na ostrov jednoho rybáře, kterého na jezeře zastihla bouře, a musel tam přečkat noc. Když se vrátil příštího dne domů, byl šílený a vyprávěl, že strávil rok ve velkém hradu ze zlata a ze skla, kde podivní strašidelní tvorové střežili hromadu přečetných pokladů. Nikdo nebyl v pokušení jít se na ten poklad podívat, neboť ten rybář do týdne zemřel šílenstvím. A tak by dnes nikdo na ostrov nevkročil, neboť ačkoliv je (prý) někdy při krásném západu slunce hrad zřetelně vidět, jakmile se k němu přiblíží člun, okamžitě zmizí; rovněž je známo, že pokud by někdo vstoupil na břeh, ostrov se pod ním propadne.
Takovéhle historky bychom neměli vždy jen odmítat jako babské řeči. Často jsem o něm přemýšlel, o tomto "skleněném ostrově", který jsem nalezl takřka na svém prahu, a uvažoval, jestli z něj jeho pověst udělá bezpečnou skrýš pro

Macsenův meč. Uplyne ještě pěkných pár let, než se chlapec Artuš bude moci chopit meče britského krále, a do té doby by nebylo ani bezpečné, ani vhodné schovávat jej pod střechou dobytčího přístřešku v lese. Někdy jsem to považoval přímo za zázrak, že nezapálil došky. Je-li to opravdu meč britského krále a má-li být tím králem, který jej zvedne, Artuš, pak musí být uložen na místě stejně posvátném a stejně čarodějném jako svatyně, v níž jsem jej nalezl já. A až nadejde ten den, chlapec k němu musí být přiveden sám, tak jako jsem k němu byl přiveden já. Byl jsem božím nástrojem, ne však boží rukou.
Tak jsem rozvažoval o ostrově. A pak jsem jednoho dne nabyl jistoty.
V březnu jsem se opět vydal do vesnice pro měsíční zásoby. Když jsem se vracel po břehu jezera, slunce zapadalo a vodní hladinu halil lehký opar. Díky němu se zdálo, že ostrov je daleko a vznáší se, člověk by málem uvěřil, že je opravdu začarovaný a potopí se pod nohou náhodného návštěvníka. Velkolepá nádhera zapadajícího slunce se zachytila na útesech, které šlehaly plamenem z temných závěsů stromoví za nimi. V tomto světle vypadaly podivné skalní útvary jako vysoké věže s cimbuřími, jako sluncem zalitý hrad, tyčící se nad korunami stromů. Podíval jsem se, přemýšleje o legendách, pak jsem se podíval ještě jednou, prudce jsem zastavil Jahodu a jenom zíral. Tam, na lesklé hladině jezera, nad převalující se mlhou, byla opět věž mého snu. Macsenova věž, ještě jednou celá a vystavěná ze západu slunce. Věž meče.
Příštího dne jsem přinesl meč. Mlha byla hustší než jindy a ukrývala mě před zraky těch, kdo by mě mohli vidět. Ostrov ležel necelých dvě stě kroků od jižního břehu. Klisna by to byla přeplavala, ale ukázalo se, že voda jí sahá jen k hrudi. Jezero bylo hladké jako sklo a tiché. Postupovali jsme vpřed ne hlučněji než divoký jelen; neviděli jsme živáčka až na párek potáplic a volavku, která si to pomalu vyšlapovala v mlze kolem nás.
Nechal jsem klisnu, aby se pásla, a nesl jsem zvednutý meč mezi stromy, až jsem došel k patě věžovitých útesů. Tušil jsem, co tam najdu. Kamenité úpatí útesu bylo hustě zarostlé mladými stromky a křovinami, ale poupata na větvích se teprve nalévala, a tak jsem skrze ně uviděl otvor do úzké chodbičky, která vedla příkře do nitra útesu. Měl jsem s sebou pochodeň. Rozsvítil jsem ji a rychle jsem kráčel prudce se svažující chodbou, až jsem se ocitl v hluboké jeskyni, kam nedopadalo denní světlo.
U nohou jsem měl vodní plochu, temnou a pokojnou, která se rozlévala po půli jeskyně. U stěny za tůňkou byl nízký kamenný kvádr; nedokážu říct, jestli to byl přírodní výstupek nebo jestli jej přitesaly lidské ruce, ale stál tam jako oltář a při jedné straně byla v kameni vyhloubena miska. Byla plná vody, která měla ve světle čadící pochodně barvu krve. Občas se ze stropu vyronila krůpěj vody a pomalu skanula dolů. Tam, kde kapka dopadla, se hladina promáčkla a zaševelila jako struna harfy, jejíž ozvěna odšuměla s šířícími se prstenci světla, vycházejícího z pochodně. Tam, kde kapky hluše pleskaly o kámen, však nehloubily, jak by se dalo čekat, do kamene jamky, ale stavěly pilíře; nad nimi pak visely z krápající skály masivní střechýly a narůstaly vstříc pilířům pod sebou. Dokonce i mně, který zde byl právem a chráněn svou mocí, se ježily vlasy.
Po vodě a ohněm se vrátí domů, a spočine, ukryt v plovoucím kameni, dokud ohněm nebude opět vyzdvižen. Tak to řekli Pradávní, a poznali by toto místo stejně jako já; a stejně jako mrtvý rybář, který se vrátil z Onoho světa šílený z komnat Temného krále. Tady, v Bilisově předsíni, bude meč bezpečný, dokud nepřijde mladík, který má právo se ho chopit.
Brodil jsem se tůňkou. Dno se svažovalo, voda byla stále hlubší. Teď jsem viděl, že tmavá chodba vede dál, za kamenný stůl, až tam, kde se strop jeskyně setkává s vodní hladinou a cesta mizí pod úrovní jezera. Čeřící se voda šuměla, jak narážela na skály, a ozvěna obíhala kolem stěn a tříštila se mezi pilíři. Voda byla ledová. Položil jsem meč, stále ještě zabalený, tak jak jsem jej našel, na kamenný stůl. Přešel jsem tůňku nazpátek. Jeskyně zněla ozvěnami. Tiše jsem stál, zatímco ony padaly se zajíkavým šepotem ke dnu a umíraly. Můj vlastní dech mi najednou připadal velice hlasitý, vtíravý. Zanechal jsem meč mlčenlivému čekání a rychle jsem se vracel zpět na denní světlo. Stíny se rozestoupily a nechaly mě projít.

KAPITOLA 2

Přišel duben a Ector se měl vrátit domů. První dubnový týden pršelo a foukal vítr, počasí jako v zimě, takže hvozd burácel jako moře a průvan ve svatyni srážel čadící plameny devíti lamp. Bílá sova přihlížela zpod stropu, kde seděla na vejcích.
Pak jsem se v noci probudil do ticha. Vítr ustal, borovice stály klidně. Vstal jsem, hodil přes sebe pláštěnku a vyšel ven. Měsíc byl vysoko, a tam na severu sestoupil Medvěd po obloze až k obzoru a tak zářil, až jsem měl pocit, že by stačilo vztáhnout ruku a mohl bych se ho dotknout – nebýt toho, že bych se tím dotekem popálil. Moje krev proudila lehce a volně a tělo se cítilo jako po koupeli, opět čisté jako les. Po zbytek noci jsem toho nenaspal víc než milenec, a jakmile začalo svítat, vstal jsem, přerušil svůj půst a šel osedlat Jahodu. Na jasné obloze vyšlo zářivé slunce a po holině se rozlil jitřní jas. Kapky včerejšího deště ležely na trávě a mladých výhoncích kapradin jedna těsně vedle druhé a třpytily se; z borovic kapala voda a stoupala pára a vzduch byl prostoupen jejich vůní. Nad jejich kvetoucími vrcholky stoupal k nebi bílý opar.
Vyvedl jsem klisnu z přístřešku a právě jsem jí nesl sedlo, když tu náhle zvedla hlavu od trávy a vztyčila uši. O vteřinku později jsem slyšel to, co slyšela ona – údery kopyt, která se blížila ostrým cvalem, až příliš rychle, než aby to bylo bezpečné na křivolaké cestě s číhajícími kořeny a převislými větvemi. Sedlo jsem odložil a čekal.
Z lesa vyrazil pěkný černý kůň cválající na krátké otěži, a klouzavě zastavil tři kroky přede mnou; chlapec, který byl přitisknutý ke koňskému hřbetu jako pijavice, v témže okamžiku sklouzl na zem. Kůň byl velice zpocený a od udidla mu kapala pěna. Těžce oddychoval a nozdry měl zarudlé. Elegantní cval a duchapřítomné zastavení bylo tedy dílem tvrdého ovládání. Devítiletý? V jeho věku jsem jezdil na tlustém poníkovi, kterého ke klusu přiměl leda kopanec.

Otěže třímal obratně v jedné ruce a koně, který se pokoušel protáhnout se kolem něho k vodě, udržel na místě. Činil tak roztržitě; jeho pozornost byla soustředěna na mne.
"Ty jsi nový svatý muž?"
"Ano."
"Prosper byl můj přítel."
"Je mi to líto."
"Na poustevníka moc nevypadáš. Vážně se teď staráš o kapli?"
"Ano."
Zamyšleně se kousal do rtů a prohlížel si mě. Tím pohledem jako by mě oceňoval, hodnotil. Nikdy jsem pod žádným pohledem, s nímž jsem se setkal, necítil tak jako dnes, jak se mi napínají svaly, abych udržel na uzdě nervy a bušící srdce. Čekal jsem. Věděl jsem, že moje tvář jako vždy nic neprozradí. Neviděl nikoho jiného než neškodně vypadajícího muže, neozbrojeného, který sedlá nenápadného koně a chystá se na obvyklou cestu dolů pro zásoby.
Zřejmě dospěl k rozhodnutí. "Neřekneš nikomu, že jsi mě viděl?"
"Ale kdopak tě hledá?"
Překvapením pootevřel rty. Měl jsem dojem, že očekával jinou odpověď: "Zajisté, pane." Pak se prudce ohlédl a já jsem to už také slyšel. Údery koňských kopyt, tlumené mechovým porostem. Neznámý jel rychle, ale ne tak rychle jako tento štvaný černý kůň.
"Neviděl jsi mě, jasné?" Zahlédl jsem, jak jeho ruka vystřelila k váčku, ale na poloviční cestě se zastavila. Usmál se, a ten náhlý záblesk mě vyburcoval: až dosud se tolik podobal Utherovi, ale ta náhle rozjasněná líc byla Ambrosiova, a také černé oči byly Ambrosiovy. Nebo moje.
"Promiň," řekl zdvořile, ale pevně. "Ujišťuji tě, že nedělám nic špatného. Aspoň ne tak moc špatného. Za chvilku se nechám dohonit. Ale když on mi nedovoluje jezdit tak, jak bych chtěl." Chytl se sedla a chystal se vyskočit.
"Když jezdíš takhle po těchhle cestách," řekl jsem, "ani se mu nedivím. Vážně musíš jet? Jdi na chvíli dovnitř, než ho svedu ze stopy, a koně někam odvedu, aby vychladl."
"Věděl jsem, že nejsi svatý muž," řekl, a znělo to jako poklona; hodil mi otěže a zmizel v zadním vchodu.
Zavedl jsem černého koně do přístřešku a zavřel za ním dveře. Chvíli jsem tam stál a dýchal zhluboka jako člověk, který vyšel z rozbouřených vod, abych se uklidnil. Na tohle jsem čekal deset let. Když jsem pro Uthera prorazil obranu Tintagelu a zabil jeho velitele Brithaela, nebušilo mi srdce tak divoce jako teď. Nuže, je tady, uvidíme. Šel jsem na okraj mýtiny, abych se pozdravil s Ralfem.
Byl sám a zuřil. Jeho velký hnědák běžel po pěšině drobným klusem a dupal, a Ralf byl přitisknutý k jeho šíji. Na tváři měl tenký červený škrábanec, jak ho šlehla větvička.
Mýtina se koupala v slunci, musel být oslněný. Jednu chvíli jsem si myslel, že mě mine. Pak mě uviděl a přitáhl koni uzdu.
"Hej, ty! Nejel tudy před chvilkou nějaký chlapec?"
"Ano," řekl jsem tiše a položil ruku na otěže. "Ale počkej chvíli –"
"Z cesty, ty blázne!" Hnědák ucítil ostruhy a prudce uskočil, takže mi vytrhl otěže z ruky. Jedním dechem zvolal Ralf jako bleskem zasažený: "Můj pane!" a strhl koně stranou. Jeho kopyta mě minula jen o chlup. Ralf se svezl ze sedla stejně lehce jako chlapec Artuš, a hnal se po mé ruce, aby ji políbil.
Rychle jsem ji odtáhl. "Nic takového. A hned vstaň, člověče. Chlapec je tady, tak dávej pozor, co děláš."
"Prokristapána, můj pane, vždyť já tě málem porazil! Slunce mi svítilo do očí – neviděl jsem, kdo tu stojí!"
"Myslel jsem si to. Nového poustevníka nevítáš moc vlídně, co říkáš, Ralfe? Tyhle způsoby jsou na severu běžné?"
"Můj pane, moc mě to mrzí. Byl jsem rozzlobený…" Pak dodal upřímně: "Jenom proto, že si ze mne dělá blázny. I když toho malého ďáblíka zahlédnu, tak mu stejně nestačím. A tak…" Teprve teď mu došel smysl toho, co jsem řekl. Ztichl, poodstoupil a prohlížel mě od hlavy k patě, jako by nemohl věřit svým očím. "Nový poustevník? Ty! Chceš říct, že ty jsi ten Myrddin ze svatyně?… Samozřejmě! Jsem to ale hlupák, že jsem si to nikdy nedal dohromady… A jsem přesvědčený, že to nenapadlo nikoho – neslyšel jsem ani sebemenší narážku, že by náš poustevník mohl být Merlin osobně – "
"Doufám, že to ani nikdy neuslyšíš. Jsem teď pouhopouhý strážce kaple a tím zůstanu tak dlouho, dokud to bude zapotřebí."
"Ví to hrabě Ector?"
"Ještě ne. Kdy se má vrátit?"
"Příští týden."
"Tak mu to řekni."
Kývl hlavou a rozesmál se, překvapení ustoupilo vzrušení a zdálo se, že i radosti. "U všech všudy, to je skvělé, že tě zase vidím, pane! Jsi zdravý? Jak se ti daří? Jak ses sem dostal? A teď – co se bude dít teď?"
Otázky se jen valily. Zvedl jsem s úsměvem ruku. "Poslyš," řekl jsem rychle, "pohovoříme si spolu později. Uděláme si čas. Ale teď musíš vypadnout a asi tak na hodinu zabloudit, abych se mohl s chlapcem seznámit po svém."
"Samozřejmě. Stačí dvě hodiny? Velice tím získáš na vážnosti – obyčejně se nedám tak snadno setřást." Rozhlédl se po mýtině, ale jen očima, hlavou ani nepohnul. Koupala se pořád ještě v ranním slunci a až na zpěv drozda tu panovalo naprosté ticho. "Kde je? V kapli? V tom případě, jestli nás pozoruje, měl bys mě poslat falešným směrem."
"S radostí," řekl jsem, obrátil jsem se a ukázal na jednu z cest, které vedly z holiny. "Třeba tahle? Nevím, kam vede, ale na to, abys tu zabloudil, snad stačí."
"Pokud se na ní nezabiju," prohlásil odevzdaně. "Ovšemže to musela být zrovna tahle, samozřejmě. Za normálních okolností bych řekl, že se nejspíš mýlíš, ale že jsi to ty –

"Byla to náhodná volba, vážně. Moc mě to mrzí. Je opravdu tak nebezpečná?"
"Tedy, mám-li hledat Artuše na téhle cestě, tak je zaručené, že mi to bude trvat dost dlouho." Vzal otěže a pro potěšení neviditelného pozorovatele hbitě předstíral svůj souhlas. "Ale vážně, můj pane "
"Myrddine. Tady není žádný tvůj pán, a vůbec žádný pán."
"Tak tedy, Myrddine. Je to divoká cesta, ale jet se po ní dá –jakžtakž. Nejhorší je, že to je právě taková cesta, kterou by si byl ten ďábelský kluk vybral… Jak jsem říkal, nic z toho, co člověk dělá, nikdy není tak docela náhoda." Zasmál se. "To je dobře, že jsi tady. Mám pocit, že mi spadl veliký balvan ze srdce. Těch posledních pár roků mi dalo zabrat, to mi věř!"
"Věřím." Vyskočil do sedla, pozdravil a udělal pár kroků zpět. Pak se rozjel klusem přes holinu; klapot podkov na cestě zarostlé kapradím slábl, až utichl docela.
Chlapec seděl u stolu a jedl chléb s medem. Med mu stékal po bradě. Když mě uviděl, sklouzl ze židle, hřbetem ruky si otřel bradu, pak ruku olízl a polkl.
"Zlobíš se? Byla ho tu spousta a měl jsem hlad jako vlk."
"Poslož si. Tamhle v misce na polici jsou sušené fíky."
"Děkuji, teď ne. Mám dost. Myslím, že bych měl napojit Hvězdu. Slyšel jsem, že Ralf odjel."
Když jsme vedli koně k prameni, řekl: "Říkám mu Hvězda, protože má na čele bílou hvězdičku. Čemu se směješ?"
"Směju se, protože když jsem byl mladší než ty teď, měl jsem poníka, který se jmenoval Aster; a Aster znamená řecky hvězda. A stejně jako ty jsem taky jednou utekl z domova; vyjel jsem si do kopců a potkal jsem poustevníka, který tam žil úplně sám; nebydlel v kapli, ale v jeskyni, i když to místo bylo stejně osamělé – a ten poustevník mi dal medové koláčky a ovoce."
"Chceš říct, že jsi utekl z domova?"
"Nebylo to doopravdy. Jen na jeden den. Prostě jsem chtěl vypadnout a být sám. Někdy to člověk potřebuje."
"Takže ty mi rozumíš? Tak proto jsi poslal Ralfa pryč a neřekl mu, že jsem tady? Většina lidí by mu to hned vyklopila. Zřejmě si myslí, že potřebuji, aby o mě pořád někdo pečoval," řekl Artuš ukřivděně. Kůň zvedl zmáčenou hubu, setřásl kapky z nozder a odvrátil se od vody. Vraceli jsme se přes mýtinu. Zvedl oči. "Ještě jsem ti nepoděkoval. Jsem ti moc zavázaný. Víš, Ralf z toho žádné nepříjemnosti mít nebude. Když se mi podařilo ujet jim, nikdy jsem to nikomu neřekl. Můj poručník by se zlobil, a jejich chyba to není. Ralf se sem vrátí a já s ním pak pojedu. A ty si taky nedělej starosti, nedovolím, aby ti ublížil, stejně vždycky vyhubuje mně." A najednou zase ten úsměv. "Vlastně to je vždycky moje chyba. Cei je starší než já, ale nápady jsou vždycky moje."
Došli jsme k přístřešku. Málem mi podal otěže, jako to udělal už předtím, ale vpůli se zarazil, odvedl koně dovnitř sám a přivázal ho. Pozoroval jsem ho ode dveří.
"Jak se jmenuješ?" zeptal jsem se.
"Emrys. A ty?"
"Myrddin. A taky, i když je to zvláštní, Emrys. Ale tam, odkud pocházím, je to docela běžné jméno. Kdo je tvůj poručník?"
"Hrabě Ector. Je pánem na Galavě." Obrátil se a zčervenal. Viděl jsem, že čeká na další nevyhnutelnou otázku, ale já ji nepoložil. Sám jsem po dvanáct let musel říkat každému člověku, který se mnou promluvil, že jsem panchart neznámého otce. Neměl jsem chuť nutit chlapce ke stejnému doznání. I když tu byly jisté rozdíly. Kdybych měl být soudcem, měl by už teď lepší obhajobu, než jsem měl já, když jsem byl jednou tak starý. A jako chráněnec hraběte z Galavy, o něhož je dobře postaráno, nemusí žít, tak jako jsem žil já, se znamením hanby nemanželského dítěte. Ale pak mi napadlo, když jsem ho pozoroval, že rozdíl mezi námi je hlubší: nemaje ponětí o své moci, byl jsem spokojený s málem; tento chlapec se nikdy nespokojí s ničím menším než se vším.
"Kolik je ti let?" zeptal jsem se. "Deset?"
Zatvářil se potěšeně. "Abych pravdu řekl, právě jsem měl deváté narozeniny."
"A jezdit umíš už teď líp než já."
"Vždyť ty jsi jen – " Utnul řeč a zčervenal.
"Začal jsem pracovat jako poustevník teprve o Vánocích," řekl jsem vlídně. "Najezdil jsem se po světě až dost."
"Co jsi dělal?"
"Cestoval. A taky bojoval, když to muselo být."
"Bojoval? Kde?"
Za řeči jsem ho vedl k hlavnímu vchodu do kaple a po schůdcích nahoru. Za léta porostly mechem a byly příkré; jak kráčel vedle mne, překvapil mě jeho lehký krok. Byl to vysoký chlapec, statný, a jeho kosti byly příslibem síly. Neušel mi ani další, řekněme utherovský příslib: bude z něho pohledný muž. Ale prvním dojmem, jímž na mě Artuš zapůsobil, byla zvládaná mrštnost, jaká bývá vlastní tanečníkovi nebo obratnému šermíři. Bylo v ní cosi z Utherova neklidu, ale nebylo to totéž; u něho vyvěrala z jakési hluboké vnitřní harmonické podstaty. Atlet by mluvil o koordinaci, lučištník o dobrém oku, sochař o jisté ruce. V tomto chlapci se snoubila planoucí, ale ovládaná vitálnost.
"V jakých bitvách jsi bojoval? Byl jsi mladý už za Velkých válek? Můj poručník říká, že budu muset čekat do čtrnácti, než půjdu do boje. To není spravedlivé, protože Cei je o tři roky starší a já ho přeperu ve třech ze čtyř případů. No tak dobrá, řekněme ve dvou… Ach!"
Když jsme vstoupili do dveří kaple, ostré slunce za našimi zády vrhlo naše stíny před nás, takže v první chvíli překryly oltář. Teď, když jsme se pohnuli, dopadlo na něj světlo, mocné světlo časného rána, a jakousi náhodou dopadlo přímo na meč vytesaný v kameni, takže se zdálo, že čepel vystupuje ze stínů na kameni a blýská se.
Než jsem mohl promluvit, vrhl se vpřed a sáhl po jílci. Viděl jsem, jak se jeho ruka dotkla kamene a celé tělo se zachvělo. Stál tam několik vteřin jako v transu, pak mu ruka klesla podél boku a on ustupoval s očima upřenýma na oltář.

Nepohlédl na mne a řekl: "To bylo moc zvláštní. Myslel jsem, že je skutečný. Říkal jsem si, ‚To je ten nejnádhernější a nejstrašnější meč na světě, a je pro mne.' A celou tu dobu to nebyl opravdovský meč."
"Ale ano, je opravdovský," řekl jsem. V oslepujícím víru prachových zrnek jsem viděl jasem osloněného chlapce, jak se obrátil a zadíval se na mne. Oltář za jeho zády bíle pomrkával ledovým ohněm. "Je velice opravdovský. Jednoho dne bude ležet na tomto oltáři před zraky všech lidí. A ten, kdo se odváží dotknout se jej a zvednout jej z místa, kde leží, bude…"
"Bude co? Co udělá, Myrddine?"
Zamrkal jsem, setřásl slunce ze svých očí a upokojil se. Jedna věc je pozorovat, co se děje někde jinde na tomto světě, a něco jiného je dívat se na věci, které dosud nesestoupily z nebes. To druhé, což lidé nazývají proroctvím a kvůli čemu mě uctívají, je jako když vaše nitro zasáhne bič boží, zvaný blesk. Ale přestože se mé tělo zaškubalo, přivítal jsem jej tak, jako žena vítá poslední nápor porodní bolesti. V tomto věštebném záblesku jsem uviděl to, co se stane právě na tomto místě; meč, oheň, mladý král. Moje pouť přes Střední moře, trudná cesta do Segontia, převzetí Prosperových povinností, uložení meče v Caer Bannog – teď jsem měl jistotu, že jsem boží vůli správně pochopil. Od nynějška zbývalo pouze čekat.
"Co udělám?" ptal se jeho hlas naléhavě.
Myslím, že si chlapec vůbec neuvědomoval, jak otázku pozměnil. Byl napjatý, vážný, naléhavý. I jeho zasáhl koneček božího biče. Ale ještě nenadešel čas. Pomalu, odháněje jiná slova, jsem mu řekl vše, čemu mohl rozumět.
Řekl jsem: "Muž předává svůj meč svému synovi. Ty budeš muset ten svůj najít. Ale až přijde čas, bude zde, aby ses jej chopil před zraky všech."
Pak Onen svět odstoupil a dopustil, abych se vrátil do jasného dubnového jitra. Setřel jsem pot z tváře a nadechl se svěžího vzduchu. Měl jsem pocit, jako bych se nadechl prvně. Shrnul jsem vlhké vlasy dozadu a potřásl hlavou. "Tlačí se na mě," řekl jsem podrážděně.
"Kdo?"
"Ach," řekl jsem, "ti, co tu drží stráž." Napjatě mě pozoroval, připraven na zázraky. Zvolna sešel z oltářních schůdků. Kámen za jeho zády byl pouhý stůl s hrubě vytesaným mečem. Usmál jsem se na něho. "Mám dar, Emrysi, který může být užitečný a velice mocný, ale někdy člověka znepokojí a vždycky bývá zatraceně nepohodlný."
"Chceš říct, že vidíš věci, které tu nejsou?"
"Někdy ano."
"To znamená, že jsi kouzelník? Nebo prorok?"
"Řekl bych, že od obojího trochu. Ale to je moje tajemství, Emrysi. Já zachovám tvoje."
"Nikomu to nepovím." To bylo vše, žádné sliby, žádné přísahy, ale věděl jsem, že slovo dodrží. "Takže jsi věštil budoucnost? Co to znamenalo?"
"Člověk si nikdy nemůže být jistý. Ani já si nejsem vždycky jistý. Ale jednu věc vím určitě: jednoho dne, až budeš připraven, nalezneš svůj meč a bude to ten nejkrásnější a nejstrašnější meč na světě. Jenže teď zrovna bych byl rád, kdybys mi přinesl trochu vody. Pohárek stojí u pramene."
Přiběhl s ní rychle. Poděkoval jsem mu a napil jsem se, pak jsem mu jej vrátil. "Co bys teď řekl těm sušeným fíkům? Máš ještě hlad?"
"Já mám hlad vždycky."
"Tak až sem půjdeš příště, vezmi si něco s sebou. Mohl bys natrefit na špatný den."
"Jestli chceš, tak ti přinesu jídlo. Jsi moc chudý? Nevypadáš tak." Znovu se na mě pozorně zahleděl s hlavou nakloněnou ke straně. "Konečně možná, že jsi chudý, ale nemluvíš, jako bys byl. Jestli něco potřebuješ, obstarám ti to."
"Nedělej si starosti, mám všechno, co potřebuji," řekl jsem.

KAPITOLA 3

Ralf se vrátil v pořádku, otázek měl plné oči, ale žádnou na rtech kromě těch, které mohl klást jako cizí host.
Pro mne přišel příliš brzy. Potřeboval jsem s chlapcem probrat devět let a udělat si úsudek. A jak jsem viděl, přišel brzy i pro chlapce, třebaže Ralfa přivítal zdvořile a pak vestoje mlčky vyslechl slova výmluvného mladého muže, který mu vyprášil kožich jazykem. Z Artušova výrazu jsem vyrozuměl, že kdybych tu nebyl, nemuselo by zůstat jen u slovního výprasku. Pochopil jsem, že je veden k přísné kázni; jistě věděl, že králové musí být vychováváni mnohem přísněji než ostatní lidé, ale nevěděl, že se toto pravidlo vztahuje na něho. Zajímalo by mě, jaké pravidlo se vztahuje na Ceie a co v Artušových očích tahle diskriminace znamená. Snášel kázání statečně a když skončilo a já nabídl Ralfovi na usmířenou pohár vína, celkem pokorně jej přinesl.
Když byl konečně poslán ven, aby vyvedl koně, řekl jsem spěšně Ralfovi: "Vyřiď hraběti Ectorovi, že bych raději na hrad nechodil. On tomu porozumí. Nebezpečí je příliš velké. Bude vědět, kde se můžeme setkat bez rizika, proto nechám volbu místa na něm. Bylo by normální, kdyby vyjel sem nahoru, nebo by to mohlo být lidem divné?"
"Za Prosperova života tady nikdy nebyl."
"V tom případě, až mi vzkáže, přijedu dolů. Nemáme sice moc času, ale řekni mi tohle, Ralfe: máš důvod domnívat se, že někdo tuší, kdo chlapec ve skutečnosti je? Nepotloukal se tu někdo po okolí, nestalo se nic podezřelého?"
"Nic."
Řekl jsem zvolna: "Něco jsem viděl, když jsi ho sem tehdy vezl z Bretaně. Cestou přes průsmyk vás někdo přepadl. Kdo to byl? Viděl jsi je?"
Zůstal na mne koukat. "Mluvíš o těch skalách mezi Galavou a Mediobogdumem? Já se na to dobře pamatuji. Ale jak o

tom víš ty?"
"Viděl jsem to v ohni. Tehdy jsem vás soustavně sledoval. Co je, Ralfe? Jak se to díváš?"
"Bylo to zvláštní," řekl zvolna. "Nikdy na to nezapomenu. Té noci, co nás přepadli, jsem měl dojem, že slyším tvůj hlas, že voláš mé jméno. Varování, jasné jako trubka, jako štěkající pes. A teď říkáš, že jsi nás sledoval." Otřásl se, jako by ho zamrazilo, pak se usmál. "Zapomněl jsem, jaké to s tebou je, pane. Myslím, že si budu muset znovu zvykat. Ještě pořád nás sleduješ? Někdy by bylo hrozné na to pomyslet."
Zasmál jsem se. "Vlastně ne. Kdyby hrozilo nějaké nebezpečí, myslím, že by přišlo skrze mne. Jinak se mi zdá, že to mohu nechat na tobě. Ale řekni mi, dozvěděl ses někdy, kdo tě to tehdy v noci přepadl?"
"Ne. Neměli žádné erby. Dva jsme zabili, ale neměli u sebe nic, co by prozrazovalo, čí jsou to lidé. Hrabě Ector byl přesvědčený, že to byli banditi nebo zloději. Já si to myslím také. V každém případě se od té doby neudálo nic, vůbec nic!"
"Dobrá. A teď nesmíme dopustit, aby lidi našli nějakou souvislost mezi poustevníkem Myrddinem a kouzelníkem Merlinem. Co se dole říká o novém svatém muži v Zelené kapli?"
"Jenom tolik, že Prosper zemřel a bůh poslal právě včas, tak jako vždycky, nového poustevníka. A že nový svatý muž je mladý a vypadá skromně, ale zdaleka není tak skromný, jak se zdá."
"No ne, co tím myslí?"
"Přesně to, co říkají. Nechováš se vždycky jako pokorný poustevník, pane."
"Vážně? To nechápu; vždyť takový normálně jsem. Musím si dávat pozor."
"Jsem přesvědčen, že to myslíš vážně." Usmíval se, jako by se bavil. "Já bych se tím netrápil, prostě si myslí jen tolik, že jsi svatější než většina ostatních. Tady vždycky strašívalo, a teď se zdá, že tu straší ještě víc. Vykládá se, že když se někdo odváží po téhle cestě příliš daleko, vletí mu do tváře nějaký duch v podobě velkého bílého ptáka a – prostě všechny ty obvyklé povídačky o strašidlech, hloupé vesnické řeči, kterým se nedá věřit. Ale před dvěma týdny – slyšel jsi o tom, že tudy projížděl houf jezdců odkudsi od Alauny, když tu náhle jim přes cestu bez nejmenšího varování padl strom, a to přesto, že vůbec nefoukal vítr?"
"Ne, to jsem neslyšel. Byl někdo raněný?"
"Ne. Je tam ještě jiná stezka, tak se dali po ní."
"Chápu."
Zvědavě na mě pohlédl. "Tvoji bohové, pane?"
"Můžeš jim tak říkat. Nebyl jsem si vědom toho, že mě hlídají tak bděle."
"Takže ty jsi věděl, že by se něco takového mohlo stát?"
"Dokud jsi mi to neřekl, tak ne. Ale vím, kdo to udělal a proč."
Zamyšleně svraštil čelo. "Ale jestli to někdo udělal záměrně… Mám-li sem touto cestou zase přivést Emryse –"
"Emrys tu je v naprostém bezpečí. A zároveň je i tvým bezpečným doprovodem, Ralfe. Neboj se jich."
Viděl jsem, že při slovech "neboj se" sebou trhl, ale pak přikývl. Cítil jsem z něho úzkost, napětí. Pak se mě zeptal: "Jak dlouho počítáš, že tu zůstaneš?"
"Těžko říct. Sám víš, že to záleží na zdraví Nejvyššího krále. Jestli se Uther úplně zotaví, pak je možné, že tu chlapec zůstane až do svých čtrnácti let, až bude připraven předstoupit před svého otce. Co je, Ralfe? Nemůžeš se ještě na několik roků smířit se životem v tomto příšeří? Nebo zjišťuješ, že být strážcem tohoto mladého pána je příliš náročné?"
"Ne – tedy, ano. Ale – o to nejde…" Zakoktal se a zčervenal.
Pobaveně jsem řekl: "Tak kdo je ta dívka?"
Nechápal jsem, proč se tak kaboní, dokud po chvilce mlčení nedodal: "Co ještě jsi viděl, když jsi sledoval Artuše v ohni?"
"Můj milý Ralfe!" Teď nebyla ta pravá chvíle, abych mu řekl, že hvězdy obvykle vypovídají jen o osudech králů a vůli bohů. Řekl jsem vlídně: "Vnitřní zrak zásadně nepřekračuje prahy ložnic. Ale tvoje tvář je průhledná jako závěs ze sítí. A pamatuj, že ho musíš nazývat Emrys, i když se zlobíš."
"Promiň, tak jsem to nemyslel – ne že by se stalo něco, co bys nemohl vidět – chci říct, že jsem u ní v ložnici nikdy nebyl… Chci říct, že ona je – hrom a blesky, mělo mě napadnout, že budeš všechno vědět. Nechtěl jsem být domýšlivý. Zapomněl jsem, že nikdy nebereš nic tak jako ostatní. Nikdy nevím, na čem s tebou jsem. Byl jsi pryč příliš dlouho… Už jsou tu koně. Zdá se, že osedlal taky toho tvého. Myslel jsem, že jsi řekl, že dnes už dolů nepojedeš?"
"Neměl jsem to v úmyslu. Je to zřejmě Emrysův nápad."
Opravdu byl. Sotva nás Artuš uviděl ve dveřích, zvolal: "Vyvedl jsem i tvého koně, pane. Pojedeš nás kousek cesty vyprovodit?"
"Pojedeme-li mým tempem, nikoli tvým."
"Chceš-li, pojedeme třeba celou cestu krokem."
"To ti nemohu udělat. Ale necháme Ralfa, ať jede jako první, souhlasíš?"
V prvním úseku cesty byl sestup příkrý. Ralf jel v čele a za ním Artuš, a musel si být spolehlivostí černého koně velice jistý, neboť celou cestu jel s bradou na rameni a bavil se se mnou. Každému, kdo nic nevěděl, by se mohlo zdát, že tenhle chlapec dohání devět let; ani jsem mu nemusel klást otázky; chrlil všechny podrobnosti ze svého života, podstatné i nepodstatné, bez ladu a skladu, až jsem věděl o domácnosti hraběte Ectora a chlapcově postavení v této domácnosti tolik, kolik toho věděl on sám – a ještě něco navíc.
Konečně jsme od spodního okraje borového lesa dorazili dolů mezi duby a kaštany, kde byla pěšina o něco lepší, a asi po půl míli jsme najeli na pohodlnou cestu podél jezera. Caer Bannog se ve sluneční záři vznášel nad svým tajemstvím. Údolí před našimi zraky se rozšiřovalo a vzápětí se objevila podél jeho zamlžené zelené křivky řada vrb, vyznačujících koryto řeky.

Tam, kde řeka vytékala z jezera, jsem zarazil koně. Když jsem se s nimi loučil, zeptal se chlapec spěšně: "Mohu zase brzy přijít?"
"Přijď, kdy budeš chtít – kdy budeš moci. Ale jedno mi musíš slíbit."
Koukl se po mně ostražitě, což znamenalo, že slib hodlá dodržet. "Copak?"
"Nejezdi bez Ralfa nebo jiného průvodce. Neutíkej mu. Divoký hvozd se to tu nejmenuje pro nic za nic."
"Ale já vím, prý je zakletý, ale těch, co žijí v kopcích, se nebojím, teď když jsem viděl –" Zarazil se a bez mrknutí oka změnil směr, "– když tam jsi ty. Kdyby přišli vlci, mám dýku, a ve dne vlci nikdy neútočí. Kromě toho takoví vlci nejsou, kteří by dohonili mou Hvězdu."
"Měl jsem na mysli jinou divou zvěř."
"Medvědy? Kance?"
"Ne, lidi."
"Och." Ta slabika znamenala tolik co pokrčení ramen. Měl odvahu, to se musí nechat; banditi tu byli jako všude jinde, a určitě o nich musel slyšet, ale stejně tak z něho mluvila neznalost. Tak dobře se o něho hrabě Ector staral! Nejzranitelnější a nejhledanější hlava v našich královstvích, a on znal nebezpečí jen z doslechu.
"Dobrá," řekl, "slibuji." Byl jsem spokojený. Strážci z dutých kopců na něho mohou dávat pozor, ale hlídat ho, to je něco jiného. Tady šlo o pravomoc, která byla svěřena Ectorovi a mně.
"Vyřiď pozdrav hraběti Ectorovi," řekl jsem Ralfovi a věděl jsem, že chápe, jak to myslím. Pak jsme se rozloučili. Stál jsem a sledoval, jak odjíždějí po trávníku podél řeky, černý kůň se pokouší o únik a chňape po udidle, Ralfův velký hnědák se po jeho boku rozehřívá a chlapec cosi vzrušeně vykládá a gestikuluje. Konečně zřejmě prosadil svoje, neboť náhle Ralf pobídl koně, hnědák vyrazil a dal se do trysku. Černý, kterého Artuš pobídl o zlomek vteřiny později, se hnal za ním. Když obě vlající postavy mizely za březovou houštinou, ta menší se obrátila v sedle a zamávala. Už to začalo.
Přijel hned příštího dne, na mýtinu vjel způsobně klusem s Ralfem, který se držel na půl délky vzadu. Artuš mi přinášel darem vejce a medové koláčky a také informaci, že hrabě Ector se ještě nevrátil, ale hraběnka si zřejmě myslela, že styk se svatým mužem může dobře zapůsobit tam, kde je to nejvíc zapotřebí, a prozatím mu dovolila, aby mě navštívil. Hrabě se se mnou sejde, jen co se vrátí.
Vzkaz mi vyřizoval Artuš, nikoli Ralf, a zřejmě v něm neviděl nic víc než přísná opatření poručníka, který byl, jak zřejmě usoudil už dávno předtím, přespříliš horlivý, až to bylo nepohodlné.
"Čtyři vajíčka se rozbila. Jenom Emrys," prohlásil Ralf, "si mohl myslet, že na tom jeho divokém hříběti se dají vozit vejce."
"Musíš uznat, že si počínal dobře, když se rozbila jenom čtyři."
"To mohl dokázat jen Emrys. Od té doby, co jsem tě posledně doprovázel, jsem nezažil pokojnější jízdu."
Pod nějakou záminkou odešel. Artuš vymyl vejce z koňské hřívy a pak se usadil a pomáhal mi jíst medové koláčky, přičemž mě zahrnoval otázkami o světě, který leží za Divokým hvozdem.
Za pár dnů se do Galavy vrátil hrabě Ector a Ralfovým prostřednictvím si se mnou dojednal schůzku.
Mezitím se už rozneslo, že Emrys dvakrát či třikrát zajel do Zelené kaple, a tak se dalo čekat, že hrabě Ector a jeho paní pošlou pro nového nájemníka, aby si ho prohlédli. Bylo dohodnuto, že se s Ectorem sejdeme jakoby náhodou na statku u Fedora. Bylo mi řečeno, že Fedorovi a jeho ženě je možno ve všem naprosto důvěřovat; ostatní lidé uvidí jen to, že poustevník přijel jako obvykle pro zásoby, hrabě jel náhodou kolem a tak využil příležitosti a promluvil si s ním.
Náš hostitel nás zavedl do nevelké zakouřené světnice, přinesl víno a nechal nás o samotě.
Ector se téměř nezměnil, až na to, že mu trochu prošedivěl vlas i vous. Když jsme se pozdravili, řekl jsem mu to a on se rozesmál. "Na tom není nic překvapivého. Nasadíš do mého pokojného hnízda pozlacené kukaččí vejce a čekáš, že budu bezstarostný? Ale kdež, chlapče, jenom jsem žertoval. Drusilla ani já bychom bez chlapce už nemohli být. Ať z něho bude nakonec kdokoli, tohle jsou dobrá léta, a jestli jsme udělali kus dobré práce, pak je to tím, že jsme pracovali s nejlepším materiálem na světě."
Pak se pustil do líčení let opatrovnictví. Pět roků je dlouhá doba, měl mi toho mnoho co vyprávět. Sám jsem sotva promluvil, ale pozorně jsem poslouchal. Něco z toho, co mi vyprávěl, jsem už znal z ohně nebo z chlapcova líčení. Ale jestliže jsem byl slušně obeznámen s životem, který vedl Artuš tady v Galavě, a sám jsem mohl posoudit výsledky, pak z Ectorova vyprávění o něm vyzařovala především hluboká láska, s níž on i jeho žena plnili svůj úkol. Nejen tito dva, ale všichni v domácnosti, kde nikdo neměl tušení, kdo vlastně Artuš je, k němu zřejmě chovali stejnou lásku.
Představa, kterou jsem si o něm udělal, byla správná; byl odvážný, rychle mu to myslelo a hořel touhou vyniknout. Nedostávalo se mu chladnokrevnosti a opatrnosti – že by dělal stejné chyby jako jeho otec? "Ale copak může být kluk, u všech čertů, opatrný? To se naučí, až si prvně nabije, nebo ještě hůř, až narazí na člověka, jemuž není co věřit," dodal drsně Ector, zjevně se zmítající mezi hrdostí na chlapce a na své vlastní úspěšné poručnictví.
Když jsem o tom začal mluvit a děkoval mu za to, co udělal, rázně mě přerušil.
"Z toho, co jsem slyšel, se zdá, že jsi se tu dobře zabydlel. To byla ale šťastná náhoda, co tě přivedla do Zelené kaple právě včas, abys zaujal místo starého Prospera, nemyslíš?"
"Náhoda?" opáčil jsem.
"Ach jo, zase jsem zapomněl, s kým mluvím. Už je to dávno, co jsme měli v těchto končinách kouzelníka. To víš, utrmácenému smrtelníkovi, jako jsem já, to připadá jako náhoda. Ale ať to bylo, co bylo, je to nejlepší řešení; na hradě bys bydlet nemohl, získal jsem tam totiž muže, který tě moc dobře zná; Marcella, toho, co si vzal Valeriovu sestru. Je to cvičitel mého vojska. Možná jsem ho neměl najímat, když jsem věděl, že se sem vrátíš, ale je to jeden z nejlepších důstojníků v zemi, a bůh ví, že tady na severu budeme potřebovat každou ruku. Navíc je to nejlepší šermíř v celé zemi. Už kvůli chlapci jsem tu šťastnou náhodu nemohl nevyužít." Vrhl na mě ostrý pohled zpod obočí. "Čemu se směješ? To taky nebyla náhoda?"

"Ne," ujistil jsem ho. "To byl Uther." Vylíčil jsem mu rozhovor, který jsem měl s králem o Artušově výcviku. "To je Utherovi podobné, poslat muže, který mě dobře zná. Ale jemu se nikdy nevešly do hlavy dvě myšlenky najednou… Nevadí, budu se držet stranou. Najdeš nějaký dobrý důvod, abys chlapci dovolil jezdit za mnou?"
Přisvědčil. "Už jsem rozhlásil, že o tobě vím; a že jsi učený a zcestovalý muž, takže můžeš chlapce naučit ledasčemu, co se nemohou dozvědět od opata Martina ani od Otců. Teď ještě dám na vědomí, že za tebou mohou jezdit podle přání."
"Chlapci? Není Cei na vychovatele už moc velký? A to i na velice neobvyklého vychovatele?"
"Ach, ten nebude jezdit za učením." V otcově hlase byla jakási pokojná pýcha. "Cei je po mně, ten nemá v hlavě nic jiného než to, co bys nazval uměním bitevního pole. Ovšem ani tak z něho nebude takový šermíř, jaký roste z Artuše, ale je houževnatý a vydá ze sebe všechno. Bude-li řeč o knihách, podruhé nepřijde, ale vždyť víš, jací jsou: co má jeden, to chce druhý také, a po tom všem, co Artuš vykládal, bych ho doma neudržel. Od té doby, co jsem se vrátil domů, nemluví o ničem jiném, dokonce Drusille řekl, že je jeho svatou povinností jezdit denně nahoru a postarat se, abys měl dost jídla. Jen se směj! Očaroval jsi ho?"
"Ničeho takového si nejsem vědom. Rád Ceie uvidím, byl to milý chlapec."
"Není to pro něho lehké," pokračoval Ector, "když vidí, že ten mladší je skoro stejně dobrý jako on, přestože je mu o tři roky méně, a je pravděpodobné, že ho, až oba dorostou v muže, předčí. Když byli mladší, slyšel pořád: ‚Pamatuj, že musíš nechat Emrysovi tolik, co máš ty – je to schovanec a host.' Možná by to bylo snazší, kdyby jich bylo víc. Drusilla to měla ze všech nejtěžší, nechtěla žádného z nich vyznamenávat, ale musela dát Ceiovi všemožně najevo, že je skutečným synem, a přitom nevyvolat v Artušovi pocit odstrčeného. Cei se k chlapci choval dobře, i když měl sklon k žárlivosti, ale pro budoucnost se není čeho obávat, ujišťuji tě. Ukaž mu, kde má osvědčit loajalitu, a nikdo s ním nehne. Je jako jeho otec; pomalý pes, ale když se zakousne, drží pevně." Ještě trochu vyprávěl a já poslouchal a vzpomínal na to, jak se mi na jiném dvoře dostávalo jako levobočkovi a černé ovci rodiny velice odlišné výchovy. Zatímco já mlčel a nestavěl na odiv žádný talent, který by mohl v některém muži či chlapci vyvolat závist, Artušovi jeho přirozená povaha velela zářit mezi ostatními chlapci na hradě jako dráče, klubající se na světlo v hnízdě vodních mloků.
Konečně Ector povzdechl, dopil a odložil pohár. "Ale tohle všechno jsou povídačky z dětského pokoje a stejně je to už dávno za námi. Cei je teď pořád u mne, mezi muži, a Artušovi dělá společnost Bedwyr. Když jsem mluvil ‚o nich', neměl jsem na mysli Ceie. Máme teď doma dalšího chlapce. Přivezl jsem ho z Yorku. Jmenuje se Bedwyr a je synem Bana z Benoicu. Znáš ho?"
"Setkal jsem se s ním."
"Požádal mě, abych vzal Bedwyra na rok na dva k sobě. Doslechl se totiž, že je u mne Marcellus a chtěl, aby se od něho Bedwyr něco naučil. Je přibližně stejně starý jako Artuš, a tak mi Benova žádost nikterak nevadila. Bedwyr se ti bude líbit. Tichý chlapec; žádný veleduch, jak říká opat Martin, ale hodný mládenec, a zřejmě má Emryse velice rád. I Cei si dvakrát rozmyslí, než se s těmi dvěma pustí do křížku. Tak je to správné, nemám pravdu? Teď musíme jen doufat, že se opat Martin nepokusí zablokovat kolo."
"Je to pravděpodobné?"
"Inu, chlapci se dostalo křesťanského křtu. Všichni si sice myslí, že Prosper v posledních letech sloužil křesťanskému bohu, ale je všeobecně známo, že Zelená kaple bývala útočištěm jiných bohů než pravého Krista. A jak si tam nahoře ve hvozdu počínáš teď ty?"
"Já věřím, že se sluší vzdávat náležitou poctu kterémukoliv bohu, jemuž se ocitneš tváří v tvář," řekl jsem. "To je v dnešní době rozumné, stejně jako zdvořilost. Někdy si myslím, že bohové sami to dosud jasně nepochopili. Kaple je přístupná ze vzduchu i z lesa, a kdo chce, vchází dovnitř."
"A Artuš?"
"V křesťanské domácnosti je povinován úctou ke Kristovu bohu. Co udělá na bojišti, to může být jiná. Nevím ještě, který z bohů dá chlapci svůj meč – i když pochybuji, že by Kristus býval valný šermíř. Uvidíme. Mohu ti nalít ještě trochu vína?"
"Cože? Ach, děkuji." Ector zamrkal, olízl si rty a změnil téma. "Ralf mi říkal, že ses ptal na to přepadení před pěti lety v Mediobogdu. Byli to lupiči, nic víc. Proč se ptáš? Máš proč se domnívat, že se o nás teď někdo zajímá?"
"Měl jsem cestou na sever nějaké potíže," řekl jsem. "Ralf tvrdí, že tady se nic nedělo."
"Nic. Já sám jsem byl dvakrát ve Winchesteru a jednou v Londýně a nikdy se mě živá duše na nic nezeptala, což by se určitě stalo, kdyby si někdo myslel, že chlapec může být kdesi tady na severu."
"Lot tě nikdy neoslovil a neprojevil zájem?"
Další spěšný pohled. "Ten? Hm, u něho by mě nic nepřekvapilo. Těch několika nepříjemností, které jsme měli v těchto končinách, jsme mohli být hravě ušetřeni, kdyby si právě tento pán hleděl svého království, místo aby se ometal kolem trůnu."
"Tak takhle se o tom mluví? A což jestli mu nejde pouze o místo po králově boku, ale přímo o místo Nejvyššího krále?"
"Ať už mu jde o cokoliv, on a Morgian jsou teď zasnoubeni; uzavřou sňatek, hned jak bude děvčeti dvanáct. Z tohoto svazku už není úniku, ani kdyby si to Uther sebevíc přál."
"A tobě se to nezamlouvá?"
"V našich končinách nikomu. Lot si prý pořád zvětšuje hranice, a ne vždy mečem. Mluví se o všelijakých schůzkách. Jestli získá příliš mnoho moci, až budou krále opouštět síly, můžeme se vrátit do časů Vlka. Sasové mohou přitáhnout každé jaro a vypalovat a znásilňovat všude až po Pennine Way, Irové se k nim přidají, a další z našich lidí odejdou do studeného pohodlí vysokých kopců."
"Kdy jsi viděl krále naposledy?"
"Před třemi týdny. Když rozbil ležení v Yorku, poslal pro mne a mezi čtyřma očima se vyptával na chlapce."
"Jak vypadal?"

"Celkem dobře, ale tu páru už nemá. Rozumíš mi?"
"Velice dobře. Byl tam s ním Cador z Cornwallu?"
"Ne. Ten byl ještě v Caerleonu. Slyšel jsem, že – "
"V Caerleonu?" zeptal jsem se příkře. "Cador osobně?"
"Ano," ujistil mě Ector překvapeně. "Byl tam těsně předtím, než jsi odjel z domova. Tys to nevěděl?"
"Mělo mě to napadnout," řekl jsem. "Cador poslal houfec ozbrojenců, aby prohledali můj domov na Bryn Myrddinu a sledovali mé pohyby. Myslím, že jsem jim vyklouzl, ale nepočítal jsem s tím, že mě sledují dvě skupiny najednou. Své lidi do Mariduna poslal také Urien z Gore, a ti mě vystopovali na severu v Gwyneddu." Vyprávěl jsem mu o Crinasovi a Urienových lidech a on podmračeně naslouchal. Zeptal jsem se ho: "Nemáš zprávy o tom, že by se tu někdo takový potloukal? Otevřeně by se nevyptávali, pouze by vyčkávali, pozorovali a poslouchali."
"Ne. Kdyby se tu pohybovali cizí lidé, dostal bych o tom hlášení. Zřejmě jsi je setřásl. Buď klidný, Cadorovi lidé sem nepřijdou. Teď je v Segontiu, víš o tom?"
"Když jsem tam byl, slyšel jsem, že je očekáván. Nevíš, jestli má v úmyslu zřídit teď, když mu Uther svěřil obranu Irského pobřeží, v Segontiu svoje velitelství? Mluvilo se o tom, že bude obnovené?"
"Mluvilo se o tom, ano, ale pochybuji, že by k tomu někdy došlo. To je úkol, který vyžaduje víc času a víc peněz, než je Uther ochoten obětovat nebo než ještě má. Podle mého odhadu Cador v Segontiu a v pohraničních pevnostech umístí posádku a sám se utáboří ve vnitrozemí, kde může udržovat do poslední chvíle před útokem své síly v pohybu. Možná v Devě. Rheged sám je v Luguvalliu. Děláme, co můžeme."
"A Urien? Předpokládám, že se usadil na východě, kam patří."
"Dobře opevněný na své skále," řekl Ector s chmurným uspokojením. "Jedna věc je jistá. Dokud se Lot neožení s Morgian za přítomnosti všech biskupů v říši a nebude mít přesvědčivý důkaz toho, že manželství bylo naplněno, nehne rukou, aby Uthera sesadil, a nedovolí to ani Urienovi. Artuše také nenajde. Jestliže za devět let nevyčenichali, kde je, teď už stopu nezvětří. Tak buď klidný. Než bude Morgian dvanáct a doroste na vdávání, bude Artušovi čtrnáct a nadejde čas, kdy ho má král podle svého slibu představit celému království. Pak bude čas jednat s Lotem a Urienem, a jestli k tomu dojde předtím, bude to vůle boží."
Po těchto slovech jsme se rozloučili a já se vracel sám do svatyně.

KAPITOLA 4

Potom mne Artuš, někdy s oběma chlapci, ale obvykle pouze s Bedwyrem, navštěvoval v kapli dvakrát nebo třikrát týdně. Cei byl velký světlovlasý mladík, podobný svému otci, a k Artušovi se choval se směsí shovívavosti a tyranizující lásky, která musela mladšího chlapce občas dopalovat. Zdálo se však, že Artuš má nevlastního bratra rád a ochotně se s ním dělí o potěšení z návštěv u mne – a zdálo se, že pro něho jsou opravdu potěšením. Ceiovi se líbily příběhy, které jsem jim vyprávěl o cizích zemích, a historky o zápasech, vítězstvích a bitvách, ale hovory o tom, jak lidé žijí a spravují své země, v co věří a jaké mají legendy, které Artuš miloval, Ceie brzy unavovaly. Jak šel čas, Cei zůstával stále častěji doma, a jak mi druzí dva chlapci říkali, věnoval se společně s otcem sportu nebo obchodu; někdy si vyjel na lov, jindy držel hlídku nebo provázel hraběte Ectora na příležitostných návštěvách u sousedů. Po roce jsem Ceie vídal velice zřídka.
Bedwyr byl úplně jiný; tichý chlapec Artušova stáří, mírný a snivý jako básník, přímo zrozený k tomu, aby byl přívržencem někoho. Spolu s Artušem byli jako dvě strany téže mince. Následoval Artuše s psí oddaností; vůbec se nepokoušel svou lásku k němu skrývat, ale přes svou mírnost a oči básníka nebyl nikterak změkčilý. Byl to obyčejný chlapec, z nějaké bitky měl rozplácnutý a špatně sesazený nos, a na tváři jizvu z dětství. Byl však charakterní a laskavý a Artuš ho miloval. Jako syn Bana, malého krále, svým postavením převyšoval i Ceie, a nakolik chlapci věděli, pocházel přímo od Artušovy hvězdy. Ale to Bedwyra ani Artuše nikdy nenapadlo; jeden nabízel oddanost a druhý ji přijímal.
Jednoho dne jsem jim řekl: "Znáte příběh o Bisclavaretovi, muži, který se stal vlkem?" Bedwyr se ani neobtěžoval odpovědět, odkryl harfu a tiše mi ji podal. Artuš, který ležel na břiše s bradou v dlaních a očima lesknoucíma se v záři ohně – bylo chladné odpoledne pozdního jara –, řekl netrpělivě: "Ach, nech toho. Na hudbě nezáleží. Ten příběh." Pak se Bedwyr schoulil vedle něho na pokrývky, já naladil struny a spustil.
Je to strašidelný příběh a Artuš jej přijal s rozzářenou tváří, ale Bedwyr zvážněl více než jindy, oči na stopkách. Když se v doprovodu statného služebníka vydávali na zpáteční cestu, venku se už zešeřilo. Když se mnou Artuš druhého dne osaměl, vyprávěl mi, že Bedwyra v noci probudil tíživý sen. "Ale představ si, Myrddine, co se stalo včera na zpáteční cestě. Bedwyr měl zřejmě ještě plnou hlavu toho tvého příběhu, když jsme si všimli, že se za stromy cosi mihlo a všichni jsme mysleli, že je to vlk. A tak mě Bedwyr přiměl, abych jel mezi ním a Leem. Věděl jsem, že má strach, ale řekl, že má právo mě chránit, a asi to tak je, když je synem krále, a já – "
Zarazil se. Dosud nikdy nezašel na této nejisté půdě tak daleko. Neřekl jsem nic a čekal jsem.
"– a já jsem jeho přítel."
Hovořil jsem s ním pak o podstatě odvahy a tak jsme to překlenuli. Pamatuji se, co řekl potom o Bedwyrovi. Musel jsem si na ta slova mnohokrát vzpomenout v pozdějších letech, když – na půdě ještě mnohem nejistější – důvěra mezi nimi přetrvala.
Řekl tehdy vážně, jako by o tom v devíti letech něco věděl: "Je to ten nejstatečnější druh a nejopravdovější přítel."
Ector a Drusilla se samozřejmě postarali, aby Artuš věděl všechno, co se slušelo vědět, o svém otci a o královně. Věděl také, tak jako každý v zemi, o mladém dědici, který čeká – v Bretani, na Skleněném ostrově, v Merlinově věži –, aby vystřídal krále na trůně. Jednou mi sám vylíčil příběh, který se běžně mezi lidmi vykládal, o "znásilnění na Tintagelu". Legenda vyprávěním nic neztratila. Jak se zdá, lidé dodnes věří, že Merlin učinil královu družinu i s koňmi a se vším

všudy neviditelnou a pak ji přenesl přes hradby do pevnosti a příštího dne ráno za světla opět zpátky.
"A taky se říká," dodal Artuš, "že po hláskách se celou noc vinul drak, na němž ráno Merlin odletěl, a zůstala po nich ohnivá stopa."
"Vážně? To slyším poprvé."
"Ty ten příběh neznáš?" zeptal se Bedwyr.
"Znám jednu píseň," řekl jsem, "která je pravdě blíž než všechno, co jste dosud slyšeli. Naučil jsem se ji od muže, který byl tehdy v Cornwallu."
Ralf tu byl toho dne také, mlčky poslouchal a bavil se. Zvedl jsem obočí a on lehce zavrtěl hlavou. Nedomníval jsem se, že by byl Artušovi prozradil, že pochází z Tintagelu; ostatně pochybuji, že by to na něm dnes někdo poznal. Mluvil téměř dokonale s přízvukem severanů.
A tak jsem chlapcům vyprávěl ten příběh podle pravdy, jak ji znám – a kdo by ji znal lépe –, bez nadbytečných ozdůbek a výmyslů, které mu dodal čas a lidská nevědomost. Ví bůh, že to bylo dosti čarovné i bez nich; boží vůle a lidská láska se řítily spolu černou nocí v září veliké hvězdy a zasily sémě, z něhož měl vzejít král.
"A tak se stalo dle vůle boha a skrze něho i z vůle královy, a lidé – jak už to lidé dělávají – chybovali, a proto zemřeli. Ráno pak kouzelník odjel sám, hojit si zlomenou ruku."
"Žádný drak tam nebyl?" zeptal se Bedwyr.
"Žádný drak," ujistil jsem ho.
"Dávám přednost drakovi," řekl Bedwyr pevně. "Budu dál věřit na draka. Odjet pryč sám je ponižující. Skutečný kouzelník by to neudělal, viď, Ralfe?"
"Samozřejmě," řekl Ralf a zvedl se. "Ale musíme jet. Podívej, už se zešeřilo."
Nevšímali si ho. "Něco ti řeknu," pokračoval Bedwyr. "Nechápu, že by král mohl tak riskovat a uvrhnout celé království do plamenů kvůli ženě. Dostát slovu danému sobě rovným je určitě důležitější než mít ženu. Nikdy bych neriskoval ztrátu čehokoliv opravdu důležitého jen z tohoto důvodu."
"Já také ne," řekl Artuš zvolna. Viděl jsem, že o tom velice přemýšlel. "Ale přesto myslím, že to chápu. S láskou musíš počítat."
"Ne však riskovat kvůli ní přátelství," opáčil Bedwyr.
"Samozřejmě," souhlasil Artuš, a já viděl, že uvažuje obecně, kdežto Bedwyr má na mysli jedno přátelství a jednu lásku.
Ralf opět zasáhl do hovoru, ale v té chvíli cosi, jakýsi stín, tiše proletěl kolem lampy. Chlapci ani nezvedli hlavu, byla to jen bílá sova, která sem připlachtila otevřeným oknem na bidýlko mezi střešními trámy. Ale její stín se otřel o mou pokožku jako ledová ruka a já se zachvěl.
Artuš zvedl hlavu. "Co je, Myrddine? Vždyť je to jen sova. Vypadáš, jako bys uviděl ducha."
"To nic není," řekl jsem. "Sám nevím."
Tehdy jsem to nevěděl, dnes však ano. Mluvili jsme jako obvykle latinsky, ale pro vržený stín použil Artuš keltského slova guenhwyvar.
Pro jistotu jsem jim vyprávěl také o jejich zemi a dobách nedávno minulých, o Ambrosiovi a o válce, kterou vedl proti Vortigernovi, o tom, že spojil malá království v jedno, v němž se stal Nejvyšším králem, a široko daleko zavedl spravedlnost s mečem za zády, takže po několik let se lidé v celé zemi mohli pokojně věnovat svým záležitostem a nikdo je nesužoval; a pokud ano, mohli hledat a žádat královu spravedlnost, stejnou pro vysoko postavené jako pro nuzáky. Jiní učitelé jim vykládali historii; ale já jsem byl u toho, a to blíže než většina ostatních, stál jsem po boku Nejvyššího krále a v některých případech jsem byl přímo architektem dění. O tom samozřejmě nesměli mít nejmenší tušení; řekl jsem jim prostě, že jsem byl s Ambrosiem v Bretani, potom v bitvě u Kaerconanu a byl jsem s ním i v následujících letech výstavby. Nikdy se mě nezeptali, proč a jak, myslím, že je vedl jemnocit, abych nebyl nucen doznat třeba to, že jsem sloužil v nějakém ponižujícím postavení jako pomocník inženýrů nebo dokonce jako písař. Dodnes si pamatuji, jak Artuš chrlil jednu otázku za druhou: jak hrabě britský (to byl Ambrosiův titul) shromáždil, vycvičil a vybavil svou armádu, jak přeplul Úzké moře a přistál v zemi Dumnonii, jak tam pozvedl praporec jako Nejvyšší král a potom táhl na sever, kde vypálil Vortigerna z Dowardu a nakonec rozdrtil armádu Sasů u Kaerconanu. Musel jsem se co nejpřesněji rozpomenout na každý detail organizace, výcviku a strategie, a každou šarvátku, o níž jsem jim vyprávěl, oba chlapci probírali pořád dokola, zahloubaní do mapy nakreslené v písku.
"Prý bude brzy zase válka," řekl Artuš, "a já jsem malý na to, abych do ní šel." Zjevně se tím trápil jako pes, jemuž přikázali v den honu zůstat doma. Bylo to tři měsíce před jeho desátými narozeninami.
Samozřejmě že jsme pořád jen nemluvili o válce a důležitých událostech. Byly dny, kdy si chlapci hráli jako štěňata, běhali a zápasili, závodili na koních na břehu podél řeky, plavali nazí v jezeře a plašili ryby na míle daleko, nebo je Ralf vzal s luky v rukou do kopců na lov zajíců či holubů. Někdy jsem šel s nimi, ale lov nepatří mezi sporty, o něž stojím. Jiné bylo, když jsem náhodou vyšťoural rybářský prut starého poustevníka a zkoušel jsem to s ním v jezerních vodách. Trávili jsme tam hezké chvíle, Artuš lovil spíše zuřivě než úspěšně, a já jsem ho pozoroval a rozmlouval s ním. Bedwyra rybaření nebavilo a tak při těchto příležitostech šel raději s Ralfem; Artuš však dokonce i ve dnech, kdy rybaření znemožňoval vítr a špatné počasí, zřejmě raději zůstával se mnou, než by šel s Ralfem a Bedwyrem na lov do hvozdu.
Když se ohlédnu, nevzpomínám si, že bych se někdy zarazil a pochyboval o tom. Chlapec byl můj celý život a láska k němu byla natolik součástí mých dnů, že jsem rád bral čas tak, jak plynul, a přijímal přímo od bohů onu skutečnost, že chlapec je ze všeho nejraději se mnou. V duchu jsem si říkal, že potřebuje únik z lidnaté domácnosti a zpod patronátu staršího bratra, který se teď připravuje na postavení, o němž si Artuš může leda nechat zdát; a stejně tak potřebuje příležitost pobývat s Bedwyrem ve světě fantazie a chrabrých skutků, kam cítil, že patří.
Nedovolil bych si připisovat to lásce, a i kdybych byl vytušil podstatu té lásky, nebyl bych mu mohl nabídnout žádnou útěchu.

Bedwyr si pobyl v Galavě přes rok a domů se vracel na podzim před Artušovými jedenáctými narozeninami. Sem se měl vrátit v létě příštího roku. Po jeho odjezdu byl Artuš po celý týden zjevně skleslý, další týden nevídaně tichý, pak pookřál, poskočil si a jezdil, bez ohledu na počasí, za mnou nahoru ještě častěji než předtím.
Nevím, jak Ector odůvodňoval, že ho za mnou pouští tak často. Možná žádný důvod nepotřeboval; zpravidla chlapec jezdil denně, pokud to dovolilo počasí, a když nic nevysvětloval, nebylo na co se ptát. Prostě vešlo ve známost, že jezdí často do Zelené kaple, kde žije moudrý muž, a pokud o tom lidé vůbec přemýšleli, zamlouvalo se jim, že chlapec vyhledává muže známého svou učeností, a při tom zůstalo.
Nikdy jsem se nepokoušel učit Artuše tak, jak můj mistr Galapas učil mne. Nezajímal se o čtení a počítání, a já se nepokoušel naléhat; jako král bude mít na tato umění svoje lidi. Pokud jde o formální výuku, té se mu dostávalo od opata Martina nebo jiných členů mnišského řádu. Zaznamenal jsem, že má, podobně jako já, sluch na cizí jazyky, a zjistil jsem, že kromě keltštiny, jíž se mluví v tomto kraji, si z raného dětství uchoval v paměti zbytky bretonštiny; Ector, maje na paměti jeho budoucnost, si dal tu práci a opravoval jeho severský přízvuk a dbal, aby mluvil jazykem, kterému budou rozumět Britové ze všech končin. Rozhodl jsem se, že ho naučím Starý jazyk, ale s překvapením jsem zjistil, že jej umí natolik, aby mu, mluví-li se pomalu, rozuměl. Když jsem se ho zeptal, kde se jej naučil, podíval se po mně překvapeně a řekl: "Od lidí i kopců, samozřejmě. Dnes jím hovoří jenom oni."
"A ty jsi s nimi mluvil?"
"Ovšem. Jednou, když jsem byl malý, jsem jel s jedním vojákem, kterého shodil kůň a on se zranil. Tehdy mi přiběhli na pomoc dva muži z kopců. Zdálo se, že vědí, kdo jsem."
"Vážně?"
"Ano. Potom jsem je vídal celkem často a naučil jsem se trochu jejich jazyk. Ale rád bych jej uměl líp."
Ze svých dalších dovedností, jako je hudba a medicína, a z veškerých vědomostí, které jsem tak rád shromažďoval o zvířatech a ptácích a o divočině, jsem ho neučil ničemu. Nebude to potřebovat. Na zvířatech ho zajímalo pouze, jak je lovit, a v tomto směru věděl o chování divokých jelenů, vlků a kanců už téměř tolik co já. Nepodělil jsem se s ním ani o své vědomosti o strojích; i ty budou vymýšlet a sestrojovat jiní lidé; on se pouze potřeboval dozvědět, jak je používat, a to se většinou už naučil zároveň s dalšími bojovými uměními od Ectorových vojáků. Ale tak jako to Galapas vysvětlil mně, naučil jsem i já jeho kreslit mapy a číst je, a ukázal jsem mu mapu oblohy.
Jednoho dne mi řekl: "Proč se na mě někdy koukáš tak, jako bych ti připomínal někoho jiného?"
"Vážně se tak dívám?"
"Ty víš, že ano. Kdo je to?"
"Já jako malý kluk."
Zvedl hlavu skloněnou nad mapou. "Jak to myslíš?"
"Říkal jsem ti, že když mi bylo tolik co tobě, jezdil jsem do kopců za svým přítelem Galapasem. Právě jsem si vzpomněl, jak mě učil číst mapu. Nutil mé pracovat mnohem usilovněji, než tě nutím já."
"Hm." Více neřekl, ale pomyslel jsem si, že je sklíčený. Nevím, proč by se měl domnívat, že bych mu já mohl říct něco o jeho rodičích; pak mi napadlo, že si možná myslí, že kdybych chtěl, mohl bych takové věci "vidět" v ohni. Ale nikdy mě o to nepožádal.

KAPITOLA 5

Toho roku ani roku následujícího k válce nedošlo. Na jaře po Artušových dvanáctých narozeninách se konečně podařilo Octovi a Eosovi utéct z vězení a uprchnout na jih, kde našli útočiště za hranicemi federovaných Sasů. Šuškalo se, že jim pomáhali pánové, kteří o sobě prohlašovali, že jsou loajální vůči Utherovi. Lotovi ani Cadorovi nebylo veřejně co vytknout; nikdo nevěděl, kdo jsou ti zrádci, ale vyprávělo se ledacos a vedlo to k tomu, že v celé zemi narůstal pocit nejistoty. Zdálo se, že Ambrosiovo rázné sjednocení malých království bude promrháno; všichni malí králové po Lotově příkladu vytyčili a střežili vlastní hranice. A Uther, který už nebyl oním skvělým válečníkem, jehož vojáci obdivovali a jehož se báli, byl příliš odkázán na sílu svých spojenců, a proto přivíral oči nad mocí, kterou hromadili.
Zbytek roku uběhl celkem pokojně, až na obvyklé zvěsti o loupežných nájezdech jak ze severu, tak z jihu divokého sporného území po obou stranách Hadriánova valu, a o letním vylodění na východním pobřeží, které (prý) místní obránci neodráželi dosti horlivě. Na západě byl klid díky bouřím na Irském moři, a slyšel jsem také, že Cador začal opevňovat Segontium. Král Uther, nedbaje svých rádců, kteří tvrdili, že až dojde k nepokojům, vypuknou nejdříve ze severu, trčel dál mezi Londýnem a Winchesterem a vynakládal veškerou energii na hlídkování podél Saského pobřeží a zpevňování Ambrosiova valu; jeho hlavní síly byly připravené vyrazit a udeřit všude tam, kde nájezdníci překročí hranice. A skutečně, zdálo se, že není valně proč obracet pozornost k severu; pověsti o velké alianci nájezdníků byly zatím jen pověstmi, a k malým nájezdům na jižní pobřeží, které tam vázaly královské síly, docházelo po celý rok. V té době odjela královna z Cornwallu a s celým průvodem se přesunula do Winchesteru. Kdykoli král mohl, zajížděl tam za ní. Lidé si samozřejmě všimli, že už nestřídá ženy, jak bývalo jeho zvykem, ale žádné řeči o impotenci se nešířily; zdálo se, že dívky, které o ní věděly, ji považovaly prostě za přechodnou součást jeho nemoci a nemluvily o tom. A když se jasně ukázalo, že všechen čas teď tráví s královnou, začalo se říkat, že složil přísahu věrnosti. A tak, třebaže dívky možná pro svého milence truchlily, ti občané, kteří byli zvyklí zamykat své dcery, jakmile se rozneslo, že se blíží král, se velice zaradovali a velebili ho za to, že ke svým schopnostem bojovníka přidal ještě dobrotu.
Král se zřejmě pozdravil, třebaže se mluvilo o jeho nepředvídatelných náladách a náhlých záchvatech krutosti v zacházení se zajatými nepřáteli. Ale i to bylo přijímáno venkoncem jako výraz síly v dobách, kdy síly bylo velice zapotřebí.

Mně se zřejmě podařilo dostat se bezpečně z dohledu. Čas od času se lidé zajímali, kam jsem zmizel; někteří říkali, že jsem se přeplavil přes Úzké moře a vydal se znovu na cesty, jiní, že jsem se opět jednou stáhl do samoty a pokračuji ve svém bádání. Od Ralfa a od Ectora – a někdy ve vší nevinnosti i od Artuše – jsem se dozvídal, že se o mně mluví po celé zemi. Říká se, že když král onemocněl, Merlin okamžitě připlul k paláci ve zlaté lodi s šarlatovou plachtou, vyléčil ho a pak se rozplynul v povětří. Jindy byl kouzelník spatřen na Bryn Myrddinu, přestože ho nikdo neviděl přijíždět. (A to se tvrdilo navzdory tomu, že jsem na obvyklých místech střídal koně a každou noc přespával ve veřejném hostinci.) Od té doby se podle pověstí kouzelník Merlin zpravidla objevoval a mizel na různých místech v celé zemi. Nedaleko Aquae Sulis vyléčil nemocnou ženu a o týden později byl spatřen o čtyři sta mil dále v Caledonském hvozdu. Zpráv přibývalo, vymýšleli si je lidé vyhýbající se práci a toužící dodat si takovými "novinami" na vlastní důležitosti. Někdy se potulní mastičkáři nebo rádoby prorokové vydávali sami za "dalšího Merlina" anebo rovnou za mne; to v mastičkáře vnukalo důvěru, a když se nemocný uzdravil, nic zlého se nestalo. A když zemřel, lidé prostě usoudili, že to "přece jen nemohl být Merlin; jeho kouzlo by bylo účinné". Protože falešný Merlin obyčejně mezitím zmizel, moje pověst podvod přežila. A tak jsem své tajemství uchoval a o nic nepřišel. V každém případě na pokojného obyvatele Zelené kaple žádné podezření nepadlo.

Zvykl jsem si posílat čas od času králi uklidňující zprávy. Obával jsem se hlavně toho, že by mohl ztratit trpělivost a buď poslat pro chlapce příliš brzy, nebo nějakou nepředložeností prozradit Ectora či mne lidem, kteří ho pozorovali. Ale on se halil v mlčení. Ector, který o tom se mnou mluvil, si kladl otázku, jestli se král pořád ještě domnívá, že nebezpečí zrady je příliš velké na to, aby chlapce podržel u sebe v Londýně, anebo jestli dosud doufá, že – jakkoli je to nepravděpodobné – jednoho dne počne jiného syna.

Podle mého to nebyl žádný z těchto důvodů. Na Uthera doléhala zrada, neklid a ztráta pevného zdraví, které považoval za samozřejmost; kromě toho té zimy ochořela královna. Neměl ani čas, ani pomyšlení na malého cizince, který někde čekal, aby převzal to, co bylo pro Uthera stále těžší udržet.

Pokud jde o královnu, za všechna ta léta jsem se mnohokrát zamýšlel nad jejím mlčením. Ralf po svém udržoval spojení se svou babičkou, která u Ygraine sloužila, a jejím prostřednictvím královnu ujišťoval, že se jejímu synovi vede dobře. Ale podle všeho dokázala Ygraine sledovat, a to dosti neúčastně – přestože milovala svou dceru Morgian a byla by stejně vroucně milovala svého syna –, jak se její děti stávají nástroji královské politiky. Morgian i Artuš byli pro ni pouhým dokladem její lásky ke králi, a jakmile je porodila, vrátila se po bok svého manžela. Artuše téměř ani neviděla a spokojila se s vědomím, že se jednoho dne vynoří zdravý a silný ze své pevnosti ve chvíli, kdy ho král bude potřebovat. Morgian, které věnovala veškerou mateřskou lásku, jíž byla schopna, měla být poslána (bez ohlédnutí, napsala Marcia v dopise Ralfovi) do manželského lože, které v nadcházejícím boji mělo připoutat studené severní království a jeho zachmuřeného pána k Utherovi. Když jsem se pokoušel vysvětlit Artušovi něco o vše pohlcující pohlavní lásce, kterou byli Uther a Ygraine posedlí, řekl jsem jen půl pravdy. Ona byla především Utherova, a pak teprve královna; a třebaže ve svém lůně nosila prince, nedbala o něj o nic víc, než dbá dravý pták o své malé opeřence, když vylétnou z hnízda. V dané situaci to pro ni bylo takhle lepší; a pro Artuše také. Všechno, co teď potřeboval, dostával od Ectora a jeho laskavé ženy.

S Bryn Myrddinem jsem ve spojení nebyl, ale Ector se nějakými oklikami dozvěděl novinku. Stilicho se oženil s Mai, mlynářovou dcerou, a to dítě bylo chlapec. Poslal jsem jim blahopřání a peněžní dar, a pohrozil jsem nejstrašlivějšími kouzly, jestli se někdo z jeho nové rodiny jen dotkne knih a nástrojů, které zůstaly v jeskyni. Pak jsem na ně zapomněl.

V druhém roce, který jsem trávil v Divokém hvozdu, se oženil také Ralf. Neměl takový důvod jako Stilicho; ucházel se o dívku už dlouho, ale štěstí v jejím loži nalezl teprve po křesťanské svatbě. I kdybych nevěděl, že děvče je počestné a že Ralf po ní toužil jako hříbě na provaze po celý rok nebo ještě déle, byl bych to poznal podle toho, jaká uvolněná síla z něho po několika týdnech vyzařovala. Bylo to krásné děvče, veselé a hodné, a se svým panenstvím mu zároveň odevzdalo i svou čest. Pokud jde o Ralfa, byl to normální mladík a tu a tam se porozhlédl kolem sebe, jak to mladí mužové dělávají, ale po sňatku jsem nikdy neviděl, že by si něco dopřál bokem, třebaže byl pohledný. V pozdějších letech stál vysoko v královské přízni (není divu) a mnozí lidé se ho pokoušeli využít jako nášlapný kámen jak k získání moci, tak ke svému povyražení, ale nikdy se nenechal zneužít.

Jsem přesvědčen, že se v Galavě našli lidé, které zajímalo, proč je takový schopný mladý muž přikázán jako jízdní doprovod Ectorovu nevlastnímu synovi, když jeho vlastní syn Cei vyráží s otcem a jeho vojskem, pokaždé když se něco strhne; ale Ralf měl veselou povahu a byl tehdy mile sebejistý, a nadto měl od hraběte příkazy, jak odpovídat. Patrně by bylo pro něho tvrdé, kdyby mu to žena předhazovala, ale ta byla brzy samodruhá a příliš vděčná za to, že je vázán k domovu a k ní, než aby se o tom vůbec zmínila. Věděl jsem, že se Ralf trochu užírá, ale jednou, když jsme spolu osaměli, svěřil se mi, že kdyby král uznal Artuše za syna a vykázal mu místo po svém boku, jaké mu náleží, byl by se svým životním dílem spokojen.

"Říkal jsi, že na Tintagel nás té noci vedli bohové," pravil. "Já bohy neznám, ale nevím o žádném jiném mladíkovi, který by byl více hoden pozvednout meč Nejvyššího krále, až ho ten bude muset odložit."

Všechny zprávy to potvrzovaly. Když jsem zajel do vesnice pro zásoby nebo do hostince na trochu řeči, slýchal jsem toho o Ectorově nevlastním synu Emrysovi spoustu. Už tehdy to byla osobnost, která na sebe vázala legendy, tak jako krápník váže vápenec.

Slyšel jsem, jak jeden člověk v přeplněném výčepu říká: "Tak vám povím, kdyby mi někdo řekl, že ten kluk je z Dračího semene, že je to ten panchart Nejvyššího krále, který někam zmizel, tak bych mu to věřil."

Všichni pokyvovali hlavou a někdo dodal: "A proč ne? Proč by to nemohl být Utherův levoboček? Vždycky jsem žasl, že jich nemá víc. Jedna věc je jistá, než mu nemoc nahnala pekelný strach, tak byl na ženské celý žhavý."

Jiný mínil: "Kdyby jich měl víc, tak by je byl uznal."

"Jo, to je pravda," souhlasil ten, který začal tuhle debatu. "To je pravda. Byl jako býk ze statku, nikdy se nestyděl. Proč

taky? To děvče, co udělal v Bretani – je to ta Morgause? –, má u dvora vysoké postavení a všude jezdí s ním. Ale to je všechno, dvě děvčata a jeden princ, kterého dali na výchovu někam k cizímu dvoru; o jiných dětech se neví."
Pak se v hovoru dostali, jak se tehdy často stávalo, na nástupnictví a na malého prince Artuše, který vyrůstá někde v cizím království, kam ho tajně přenesl kouzelník Merlin.
Neměl jsem představu, jak dlouho by ho bylo možno držet v skrytu. Když jsem ho pozoroval, jak přijíždí po lesní cestě nebo se potápí či zápasí s Bedwyrem v letních vodách jezera, jak se noří do divů, které mu ukazuji, tak jako se déšť vpíjí do země, považoval jsem za zázrak, že nikdo nepostřehl to co já – jak z něho vyzařuje královská důstojnost, tak jako v oné chvíli, kdy se mu zjevil zářící meč na kamenném oltáři.

KAPITOLA 6

Pak nadešel rok, jemuž se dodnes říká Černý. Byl to ten rok po Artušových třináctých narozeninách. Saský vojevůdce Octa zemřel u Rutupiae na jakousi infekci, kterou chytl během dlouhého věznění; ale jeho bratranec Eosa se vrátil do Germánie, kde se sešel s Octovým synem Colgrimem, a nebylo těžké uhodnout, o čem se radili. Irský král se přeplavil přes moře, ale nevylodil se na irském pobřeží, kde na něho v Devě čekal Cador a Maelgon z Gwyneddu za nově zbudovanými opevněními v Segontiu; z rhegedského pobřeží lidé pozorovali jeho plachty, když přistával ve Strathclyde, kde ho vlídně přijali piktští králové. Ti měli sice od Macsenových časů smlouvu s Británií, která byla za Ambrosia obnovena, ale nikdo neměl ponětí, jakou teď dají odpověď na irské návrhy.
Další pohromy udeřily blíže domovu a bezprostředněji. Vypukl hladomor. Jaro bylo dlouhé, studené a mokré, pole byla všude zaplavena ještě dlouho poté, co mělo být zrno zaseto a už se mělo zelenat. Všude na jihu onemocněl dobytek a v Galavě hynuly dokonce i otužilé horské ovce s modravým rounem, kterým uhnívaly nohy, takže se nemohly pohybovat po kamenitých kopcích a pást se. Pozdní mráz spálil poupata ovocných stromů a když na promáčených polích konečně vyrazilo osení, zhnědlo a shnilo. Na sever přicházely podivné zvěsti. Jeden druid zešílel a vrhl se na Uthera za to, že odvádí zemi od starého náboženství; a jeden křesťanský biskup vystoupil v kostele a vyspílal mu, že je pohan. Doneslo se také, že králi někdo ukládal o život a on pak odpovědné lidi krutě ztrestal.
Takto v pohromách prošlo jaro a léto, a počátkem podzimu vypadala země jako pustina. Lidé umírali hlady. Byli přesvědčeni, že na zemi byla uvalena kletba, ale nikdo nevěděl s jistotou, jestli se rozhněval křesťanský bůh proto, že staré svatyně stále ještě vyžadují oběti, nebo zdali se staří bohové lesů a kopců mstí za to, že jsou zanedbáváni. Jisté bylo jenom to, že na zemi padla zhouba a král chořel. V Londýně se shromáždili urození a žádali, aby král jmenoval svého dědice. Ten ale jako by se bál a podle Ectorových slov nedokázal rozeznat přítele od nepřítele; říkal jenom tolik, že jeho syn je živ a zdráv a o příštích Velikonocích předstoupí před urozené pány. Mezitím dosáhne dvanáctého roku svého věku Morgian a o Vánocích bude provdána na sever.
S podzimem přišla změna počasí, nastalo mírné, suché období. Pro obilí a vymírající dobytek přišla pomoc pozdě, ale uvítali ji lidé, kteří trpěli nedostatkem slunce; slunečné počasí nastalo natolik včas, aby dozrála alespoň ta trocha ovoce, kterou jarní bouře a letní hniloba ponechaly na stromech. V Divokém hvozdu se časně ráno válela mlha mezi borovicemi a na pavučinách se třpytila zářijová rosa. Ector odjel z Galavy na schůzku s Rhegedem a jeho spojenci do Luguvallia. Irský král odplul domů a ve Strathclyde byl dosud klid, ale obranná linie podél ústí Ituny od Alauny do Luguvallia byla posílena a říkalo se, že velitelem bude jmenován Ector. Cei odjel s otcem. Artuš, jehož od čtrnáctých narozenin dělily necelé tři měsíce, vypadal na šestnáct a dle Ralfa byl skvělý šermíř; teď se viditelně trápil a byl den ode dne zamlklejší. Trávil celé dny ve hvozdu, často se mnou (i když ne tak často jako dříve), ale většinou, jak mi řekl Ralf, na lovu nebo krkolomnými jízdami v divočině.
"Jen kdyby král už něco udělal," říkával Ralf. "Ten chlapec se zabije. Jako by věděl, že budoucnost pro něho něco chystá, něco nepředvídatelného, a to mu nedopřává klidu. Bojím se, že si zláme vaz, dřív než k tomu dojde. Má nového koně, říká mu Canrith; abych pravdu řekl, neměl bych nejmenší chuť projet se na něm. Daroval mu ho Ector, nevím, co ho to napadlo. Nejspíš má pocit viny."
Myslím, že Ralf měl pravdu. Když Ector vzal Ceie s sebou do Luguvallia, nechal doma pro Artuše bílého hřebce. Bedwyr také odjel, třebaže nebyl starší než Artuš. Pro Ectora bylo těžké vysvětlit Artušovi, proč nemůže jet. Ale dokud Uther nedá pokyn, nemůže on nic dělat.
Nastal úplněk, zářijový úplněk, jemuž se říká žnec. Rozzářil se jedné suché teplé noci nad hnijícími poli a neukázal nic, na co by bylo milo pohledět, ledaže posvítil na cestu lapkům, kteří se kradli ze svých doupat na lup do osamělých statků, či vojákům, kteří se v oněch dnech neustále přesunovali z jednoho ohroženého místa na druhé.
Nemohl jsem spát. Bolela mě hlava a přízraky na mne dotíraly jako obvykle, když přinášejí vidiny; ale nikdo nevystoupil ze světla ani ze stínu; nikdo nepromluvil. Bylo to, jako by hřmělo hned za pokrývkami, do nichž jsem byl zachumlaný, ale hromobití nepřevážely blesky ani očistný déšť, po němž se nebe vyjasní. Když konečně nadešlo jitro, šedivé a mlhavé, vstal jsem, vzal si chleba a hrst oliv z hliněného džbánu a pustil jsem se lesem k jezeru, abych ze sebe smyl bolest uplynulé noci.
Jitro bylo pokojné, tak pokojné, že nebylo možno rozeznat, kde končí mlha a kde začíná jezerní hladina. Voda doléhala na vyhlazené oblázky na břehu bez pohybu, bez jediného šplouchnutí. Za mými zády stál hvozd zahalený v mlze, jeho vůně dosud spaly. Když jsem porušil ticho a ponořil se do panenské vody, připadalo mi to jako znesvěcení, ale byla tak osvěživě chladná a smyla ze mne ulpělé předivo noci; když jsem vyšel z vody, osušil se a oblékl, s radostí jsem se pustil do své snídaně; pak jsem se usadil s rybářským prutem a čekal na východ slunce, neboť jsem doufal, že přinese vánek, který zčeří skelnou hladinu.
Konečně slunce vyšlo, v mlze celé bledé, ale vánek nepřineslo. Vrcholky stromů se vylouply z šedi a na protějším břehu jezera se mračně vzpínal temný hvozd ke kouřným vrcholkům hor. Voda se leskla matně jako perleť.

Skelnou hladinu nerušila kola ani vlnky, po vánku nikde ani stopy. Právě jsem si řekl, že mohu klidně jít domů, když jsem uslyšel, že se lesem za mými zády ke mně cosi blíží. Jezdec to nebyl; na to byl krok příliš lehký a kapradím se hnal příliš rychle.
Zůstal jsem stát, zpola obrácený, a čekal jsem. V zádech jsem pocítil mravenčení a vzpomněl si na bolest bezesné noci. Mými prsty projela palčivá bolest; uvědomil jsem si, že svírám prut, až to bolí. Tak tohle se tedy chystalo celou noc. Tohle na sebe dávalo celou noc čekat. Celou noc? Jestli se nemýlím, čekal jsem na to čtrnáct let.
Padesát kroků od místa, kde jsem seděl na břehu jezera, vyrazil z houštiny jelen. Ihned mě spatřil a prudce se zastavil, s hlavou zvednutou, připraven vyrazit jiným směrem. Byl bílý. Rozložité paroží na jeho hlavě vypadalo naproti tomu jako leštěný bronz, a oči měl korálkově červené. Byl však skutečný; na bílých bocích se perlil pot a hustá srst na břiše a na krku byla potem slepená. Kolem krku se mu zachytila žlutá vrbina, vypadalo to jako límec. Ohlédl se a skočil rovnýma nohama z břehu do vody, dvěma dalšími skoky se ocitl ve vodě po plece a plaval přímo doprostřed jezera.
Lesklá hladina se rozčeřila a voda se šípovitě vracela ke břehu. Jako ozvěna mohutného šplíchnutí se z hlubin lesa neslo praštění větví. Střemhlav se řítilo další zvíře.
Mýlil jsem se, když jsem se domníval, že v lese se nikdo nedokáže pohybovat rychleji než prchající jelen. Artušův bílý ohař Cabal vyrazil mezi stromy přesně v tom místě, kde se před okamžikem objevil jelen, a vzápětí se vrhl do vody. Pár vteřin po něm dorazil sám Artuš na hřebci Canrithovi.
Na břehu zarazil koně tak prudce, až se vysoko vzepjal. V ruce držel připravený luk. Strhl koně do strany, zvedl luk a zacílil ze hřbetu koně, který se vracel na všechny čtyři. Ale jelen plaval hluboko ponořen. Nad vodou byla vidět jen jeho hlava; vzdalovala se rychle jako střela a paroží za sebou táhla po hladině jako větve. Ohař mocně plaval v zákrytu za ním. Artuš sklonil luk a obrátil hřebce ke břehu. V té chvíli, ještě než ho pobídl ostruhami, mě spatřil. Něco vykřikl a zamířil ke mně drobným klusem přes oblázky.
Tvář mu hořela vzrušením. "Viděl jsi ho? Bílý jako sníh a ta královská hlava! Nikdy v životě jsem takové zvíře neviděl! Objedu to. Cabal je mu v patách, pohlídá ho tam, než se dostanu na druhou stranu. Odpusť, že jsem ti překazil rybaření."
"Emrysi – "
"Co je?" opáčil netrpělivě.
"Podívej, míří na ostrov."
Podíval se směrem, kterým jsem ukazoval. Jelen zmizel v mlze a pes s ním. Nezůstalo po nich nic než kola na vodě, nižší a nižší, jak se blížila ke břehu.
"Na ostrov? Víš to jistě?"
"Vím."
"Ke všem čertům!" zvolal hněvivě. "To je zatracená smůla! Když za ním Cabal skočil, myslel jsem, že ho mám jistého." Váhavě odložil otěže a zíral na mračnou hladinu, zatímco hřebec hryzl uzdu a přešlapoval. Myslím, že byl na tomto místě jat posvátnou úctou jako každý, kdo vkročí do tohoto údolí. Pak sevřel ústa a přitáhl koni uzdu. "Musím na ostrov. Myslím, že s jelenem se mohu rozloučit – bylo to příliš krásné, než aby to byla pravda –, ale ať visím, jestli se nechám připravit o Cabala. Dal mi ho Bedwyr a nemám nejmenší chuť věnovat ho Bilisovi nebo komukoli jinému, ať už z tohoto, nebo z onoho světa." Strčil dva prsty do úst a ostře hvízdl. "Cabale! Cabale! K noze!"
"To není k ničemu, teď ho zpátky nedostaneš."
"Ne." Nadechl se. "Nedá se nic dělat, budu muset na ten ostrov. Jestli tvoje kouzlo dosáhne tak daleko, Merline, pošli je teď se mnou."
"Vždyť víš, že tě všude provází. Snad se nechystáš přeplavit se tam na koni?"
"Dá si říct," řekl Artuš napjatě a pobízel váhavého hřebce do vody. "Objížďka je dlouhá. Jestli se to zvíře dostane na útesy, Cabal poběží za ním a – "
"Proč si nevezmeš loďku? Bude to rychlejší a naložíš zároveň Cabala."
"Ano, ale z toho zatraceného krámu se vždycky musí napřed vybrat voda."
"Vybral jsem ji dnes ráno. Je připravená."
"Tys ji vybral? Tak to se na mě dnes prvně usmálo štěstí. Chystal ses vyplout? Pojedeš se mnou?"
"Ne. Počkám tady. No tak, Emrysi, jeď a najdi svého psa."
Na okamžik chlapec i kůň znehybněli. Artuš hleděl dolů na mne a v jeho tváři se objevilo cosi jako posvátná bázeň a zároveň dohady, ale vzápětí obojí pohltila ještě naléhavější netrpělivost. Svezl se ze svého hřebce a podal mi otěže. Pak povolil třtivu, hodil si luk přes rameno a rozběhl se k loďce. Bylo to jednoduché plavidlo s plochým dnem, které jsme obyčejně vytahovali na souš v rákosové zátoce o pár kroků dál. Spustil ji na vodu jediným letmým máchnutím a skočil do ní. Na mělčině se odstrkal bidlem, pak se chopil vesel a začal veslovat.
Vytáhl jsem pokrývku svinutou za koňským sedlem a hodil ji přes hřbet koně, z něhož se jen kouřilo, pak jsem ho uvázal v místě, kde se mohl pást a vrátil se na své místo na břehu jezera.
Slunce bylo teď už vysoko a pálilo. Kolem mne se mihl ledňáček. Nad vodou tančily mouchy s průsvitnými křídly. Voněla divoká máta a z trsu vodních pomněnek vylézala potápka. K rákosu se tiskla drobná vážka s červeným tělíčkem, které rytmicky pulzovalo. Mlha se pomalu zvedala, rejdila, neklidná jako noční přízraky, jako dým z čarodějného ohně, a slunce ji vypíjelo ze skelné hladiny…
Jezerní břeh, červená vážka, pasoucí se bílý kůň, podmračený hvozd za mými zády, to vše mizelo, samo se měnilo v přízraky. A já zíral s očima doširoka otevřenýma, upřenýma na onen němý a neviditelný perleťový oblak.
Soustředěně vesloval s bradou opřenou o hruď a už se blížil k ostrovu. Vynořil se nejprve jako plující stín a zvětšoval se, jak se blížil k linii pobřeží, kterou překrývaly nízké větve stromů. Za stromy se tyčily, rozmlžené a neskutečné, obrysy skal jako mohutný hrad, posazený na útesu. Tam, kde se břeh setkával s vodou, táhla se čára jiskřivého stříbra,

ostře se rýsující mezi ostrovem a jeho zrcadlícím se obrazem. Oblačné stromy a vysoké věže útesů se beztížně pohupovaly na hladině, v přízračné mlze samy přízračné.
Loďka si razila cestu vpřed. Artuš se ohlédl přes rameno a zavolal na psa.
"Cabale! Cabale!"
Hlučná ozvěna jeho výkřiku se rozběhla po vodě, vystoupila vzhůru k útesům a odezněla. Po psovi ani po jelenu nebylo nikde stopy. Opět se opřel do vesel a loďka lehce poskočila vpřed.
Dnem zadrhla o oblázky. Vyskočil. Vytáhl ji na břeh a přešel úzký pruh trávy. Bylo teď lépe vidět, neboť slunce vystoupilo výš a odráželo se od bílé mlhy a bílé vody. Větve bříz a jeřabin na břehu, ještě ztěžklé ranní rosou, sahaly téměř k zemi. Jeřabiny byly rudé jako plamen a leskly se. Trávník byl posetý sedmikráskami a rozrazilem a malými žlutými vrbinami. Pozdní náprstníky se na břehu k sobě tiskly a jejich štíhlé stonky se zaplétaly do ostružin. Tavolník, s podzimem reznoucí, prosytil vzduch těžkou pronikavou vůní.
Chlapec odhrnul stranou visící větve, prodral se ostružiním a naráz se zastavil na kvetoucím trávníku, přivřel oči a zahleděl se na útes nad sebou. Ještě jednou zavolal, a opět se zvuk vrátil prázdnou ozvěnou a odezněl. Mlha se teď zvedala rychleji, rolovala se vzhůru a odhalovala nižší partie skal, koupající se v jasném plovoucím světle. Náhle strnul a zahleděl se vzhůru. V polovině útesu, podél čehosi, co vypadalo jako puklina ve skále, klidně běžel bílý jelen, lehoučký jako mlžný obláček, který se odvinul do prostoru pod ním.
Artuš se rozběhl do svahu. Jeho kroky nebylo v husté trávě slyšet. Prodíral se žlutými kapradinami, které mu sahaly po pás, až se třpytivé kapičky rozstřikovaly na všechny strany, a hnal se k patě útesu.
Opět se zastavil a rozhlédl se. Zdálo se, že se ho zmocnila táž posvátná bázeň jako před chvílí. Díval se, nikoli ustrašeně, ale tak, jak hledí muž, který ví, že jediným pohybem může uvést do chodu něco, čemu konec nevidět. Natáhl krk a zkoumal strmé útesy nad sebou. Po bílém jelenovi tam nebylo ani vidu, ale skály vypadaly více než kdy jindy jako hrad s korunou slunce. Nadechl se, otřepal se, jako by vyšel z vody, a znovu promluvil, tentokrát tiše: "Cabale? Cabale?"
Odkudsi z těsné blízkosti se ozval, ruše posvátné ticho, psí štěkot. Bylo v něm vzrušení i strach. Nesl se od útesu.
Chlapec se kolem sebe rázně rozhlédl. Pak za zeleným závojem stromoví uviděl jeskyni. Když vyrazil kupředu, Cabal opět zaštěkal, nikoli ze strachu či bolesti, ale jako zvíře na stopě. Bez dalšího váhání ponořil se Artuš do šera jeskyně.
Později nedokázal říct, jak našel cestu. Myslím, že patrně sebral pazourek a pochodeň, které jsem tam nechal, a zapálil ji, ale on se na nic z toho nepamatuje. Možná že to, co si pamatuje, je pravda: říká, že tam bylo všude jakési jemně rozptýlené světlo, jako odraz třpytivé hladiny tůně hluboko v krápníkové jeskyni.
Tam, za třpytnou tůní, ležel na stole meč. Ze skály nad ním kanul po kapkách pramínek vody a rozpuštěný vápenec po léta tvrdl, takže olejem napuštěná kůže, v níž byl meč zavinutý, jej sice ochránila, ale sama pod dotekem těchto kapek ztvrdla na kámen. V ní meč spočíval a vápencová skořápka tajila vše, až na tvar – dlouhá štíhlá čepel a jílec tvořily kříž. I přesto stále ještě vypadal jako meč, ale meč kamenný, jakousi slepou náhodou ulitý z vápence. Možná že si Artuš vzpomněl na jiný jílec, po němž sáhl v Zelené kapli, anebo možná i on na okamžik zahlédl, jak se před ním otevřela budoucnost. Pohybem příliš rychlým, než aby jej rozvažoval, a příliš instinktivním, než aby se mu bránil, položil ruku na jílec.
Promluvil ke mně, jako bych stál vedle něho. A já jsem, myslím, opravdu byl blízko něho, a stejně skutečný jako bílý ohař, který se přikrčil u tůně a zakňučel.
"Zatáhl jsem a meč vyklouzl z kamene. Je to ten nejkrásnější meč na světě. Budu mu říkat Caliburn."
Mlha nad hvozdem se zvedla, vypilo ji sluníčko. Ale nad ostrovem se ještě držela; neviditelný plul na svém perleťovém moři.
Nevěděl jsem, kolik času uplynulo. Do jezera, choulícího se mezi kopci, pražilo slunce. Voda se třpytila tak, že mě rozbolely oči. Zamrkal jsem, pohnul se a protáhl ztuhlé údy.
Uslyšel jsem za zády pohyb; náhlý dupot, jako kdyby se utrhl bílý hřebec. Rychle jsem se otočil.
Třicet kroků ode mne se jako mračno vyvalil z lesa Cador z Cornwallu na šedém koni a s vojáky za zády.

KAPITOLA 7

Myslím, že mým nejsilnějším pocitem byl hněv nad tím, že jsem nebyl varován. Neměl jsem na mysli jenom Artušovy strážce z řad lesních lidí; vždyť ani já, Merlin, jsem z oblohy nevyčetl sebemenší náznak nebezpečí a vnitřní zrak, který před mýma očima i ušima utajil příchod vojáků, nabízel pouze jas a konečné naplnění příslibu. Můj hněv konejšilo jen to, že tu zároveň se mnou nezastihli Artuše, a jediná slabá naděje na jeho bezpečí spočívala ve víře, že mě budou považovat za skutečného poustevníka, že mě Cador nepozná a že odjede dřív, než se chlapec vrátí z ostrova.
To vše mi prolétlo hlavou během té krátké chvíle, co Cador zvedl ruku, aby zastavil muže za svými zády, a já vzal odložený rybářský prut a povstal. S jakousi lží, kterou jsem už měl na jazyku, jsem se pokorně otočil a ocitl se tváří v tvář Cadorovi, který popojel a zastavil svého šediváka deset kroků přede mnou. Potom se všechna naděje na to, že bych mohl zůstat nepoznám, rozplynula, neboť jsem za ním mezi vojáky uviděl Ralfa s roubíkem v ústech a jedním jezdcem po každé straně.
Napřímil jsem se a Cador sklonil hlavu a pozdravil mě tak hlubokou úklonou, jako by zdravil krále. "Dobře, že se setkáváme, princi Merline."
"Je to dobře?" řekl jsem hněvivě. "Proč jsi zajal mého sluhu? Není to už tvůj člověk. Pusť ho."
Na jeho pokyn vojáci rozvázali Ralfovi ruce. Vytrhl si roubík z úst.
"Stalo se ti něco?" zeptal jsem se ho.
"Ne." Byl také rozzlobený a roztrpčený. "Promiň, pane. Vrhli se na mě, když jsem jel lesem nahoru. Když mě poznali,

mysleli si, že bys mohl být nedaleko. Dali mi roubík, abych tě nemohl varovat. Chtěli tě zastihnout znenadání."
"Neomlouvej se. To není tvoje vina." Sám jsem se už ovládl a tápavě jsem se snažil zachytit vlákna vidiny, která se rozplynula. Kde je teď Artuš? Je pořád ještě na ostrově s Cabalem a nádherným mečem? Nebo se už mlhou vrací zpět? Ale neviděl jsem nic kromě toho, co se dělo tady, a poznal jsem, že kouzlo bylo zlomeno a nelze je obnovit.
Obrátil jsem se na Cadora. "Počínáš si podivně, vévodo! Proč jsi vztáhl ruku na Ralfa? Kdybys jel touto cestou, byl bys mě tu našel v kterékoliv době. Do lesa smí každý a Zelená kaple je otevřena ve dne v noci. Nebyl bych před tebou prchl."
"Tak ty jsi poustevník ze Zelené kaple?"
"Já jsem on."
"A Ralf ti slouží?"
"Slouží mi."
Pokynul svým vojákům, aby zůstali stát na místě, a sám popojel blíž ke mně. Bílý hřebec zaržál a vzepjal se, když ho šedivák míjel. Cador ho zastavil těsně u mne a se svraštělým čelem se podíval dolů. "A co ten kůň? Ten je tvůj? Na poustevníka zvláštní volba."
Řekl jsem ledově: "Víš, že není můj. Když jsi Ralfa chytl v lese, pak jsi jistě viděl také jednoho ze synů hraběte Ectora. Vyjeli si spolu. Chlapec si sem přijel zarybařit. Nevím, jak dlouho se zdrží; často zůstává i půl dne." Rázně jsem se odvrátil od vody. "Ralfe, počkej tu na něho. A ty, můj pane vévodo, když sis tak naléhavě přál setkat se se mnou, můžeš teď zajít ke mně do kaple a mezi čtyřma očima mi říci, co potřebuješ. A můžeš mi také vysvětlit, co tebe a tvé vojáky z Cornwallu přivádí – kromě soukromého honu – tak daleko na sever?"
"Přivádí mě válka a králův rozkaz. Pochybuji, že byste i v těchto končinách byli tak odtrženi od světa, abyste nevěděli o Colgrimových hrozbách. Ale dalo by se říct, že na tuto cestu mě přivedla šťastná náhoda." Usmál se a vesele dodal: "Tohle je sotva soukromý hon. Věděl jsi, princi Merline, že vojáci jezdili křížem krážem po celé zemi, aby tě nalezli?"
"Věděl jsem to. Ale dal jsem přednost tomu, nebýt nalezen. A teď, vévodo, půjdeš se mnou? Necháme tu Ralfa, aby počkal na chlapce –"
"Na syna hraběte Ectora, co?" Neměl se k tomu, aby mě následoval. Seděl klidně na svém velkém koni a dál se usmíval. Choval se sebejistě a troufale. "A ty si vážně myslíš, že pojedu s tebou a nechám tu Ralfa, aby počkal na toho – syna hraběte Ectora? Abys ho nechal zmizet na dalších pár let? Věř mi, princi Merline – "
Od vody se nesl ostrý Cabalův štěkot, varování ohaře, který vycítil nebezpečí. A pak Artušovo volání, jímž ho okřikl. A šplouchnutí vesel, jak člun, náhle prudce pobídnutý, poskočil na hladině vpřed.
Cador otočil koně směrem, odkud přicházel zvuk, a já se proti své vůli otočil také. Zřejmě jsem se mračil, protože dva z jeho důstojníků pobídli koně.
"Pošli je zpátky," řekl jsem ostře; hodil po mně okem a pak zvedl ruku. Muži se na místě zastavili a sklonili kopí. Řekl jsem tiše, aby to slyšel pouze Cador:
"Jestli nechceš poštvat proti sobě Ectora s celým Rhegedem – dobře víš, že v tu chvíli by sem vpadl Colgrim a posbíral, co se dá –, tak necháš teď Ralfa s chlapcem odejít. Všechno, co máš na srdci, můžeš říct mně. Nebudu se pokoušet o útěk. Ale pokud mi sáhneš na život, vévodo Cadore, vyřídí si to s tebou král osobně."
Váhal a střídavě hleděl na zamlžené jezero a na místo, kde čekali vojáci. Byli ve střehu. Nemyslím, že mě poznali nebo že by si byli vědomi, jakou zvěř jejich vévoda dnes pronásleduje; viděli však, že se zajímá o zvuky, doléhající zpoza mlhy, a třebaže stáli na svém místě na okraji hvozdu, jejich kopí se vlnila a chřestila jako rákosí ve větru.
"Co se toho týká – " spustil Cador, ale byl přerušen.
Loďka se vynořila z mlhy a drhla o oblázky. Vteřinu předtím, než dosedla, vrhl se Cabal přes příčník a s hrdelním vrčením skočil na břeh. Jeden z důstojníků otočil koně a tasil meč. Cador to uslyšel a něco křikl. Muž zaváhal a ohař, který vyběhl na břeh, se teď mlčky hnal přímo po Cadorovi. Šedivák uskočil. Pes se minul, zachytil jen okraj čabraky. Zakousl se do ní a kus si odnesl v zubech.
Za mnou Artuš křikl na psa a hnal loďku ke břehu. Ralf vyskočil s úmyslem chytit Cabala, ale vojáci vedle něho bodli koně ostruhami a s třeskem zkřížili kopí, aby ho zadrželi. Cabal upustil vytržený kus látky, hrozivě zavrčel a chystal se zaútočit na muže, kteří drželi Ralfa. Jeden z nich napřáhl kopí, zaleskly se meče. Cador houkl rozkaz. Sám zvedl nikoliv meč, ale bič, a když se ohař chystal ke skoku, bodl velkého šediváka do slabin.
Skočil jsem pod bič, popadl psa za obojek a celou svou vahou jsem se na něho pověsil. Sotva jsem ho udržel. Artuš pronikavě vykřikl: "Cabale! Zpátky!", a třebaže ohařův tlak slábl, chlapec vyskočil z loďky a dvěma skoky se ocitl mezi mnou a Cadorem; v ruce třímal obnažený nový meč, který se celý jen třpytil.
"Ty, pane," řekl udýchaně, "ať jsi kdokoliv…" Hrot meče mířil na vévodovu hruď. "Ustup! Jestli se ho dotkneš, zabiju tě, to přísahám, i kdybys měl za zády tisíc vojáků."
Cador zvolna svěsil ruku s bičem. Pustil jsem Cabala a ten si lehl na zem za Artuše a vrčel. Artuš stál přímo přede mnou, rozezlený a nepochybně nebezpečný. Ale vévoda jako by si meče či jeho hrozby nevšímal. Jeho oči ulpěly na chlapcově tváři. Pak na okamžik pohlédl na mne a znovu na chlapce.
To vše trvalo jen několik napjatých vteřin. Vévodovi vojáci se ještě hrnuli vpřed a důstojníci se mu stavěli po bok. Když kdosi vykřikl rozkaz, napřáhl jsem ruku, chytil Artuše za paži a otočil ho tváří k sobě, zády ke cornwallským vojákům.
"Emrysi, co to vyvádíš? Tady žádné nebezpečí nehrozí, leda od tvého psa. Měl bys na něho dávat lepší pozor. Vezmi ho a vrať se hned s Ralfem do Galavy."
Za celá léta, co mě znal, jsem s ním takhle nepromluvil. Stál tiše, s ústy překvapením pokleslými, jako člověk, jehož udeřili pro nic za nic. Ještě němě zíral, když jsem dodal stručně: "S tímto šlechticem se známe. Proč myslíš, že by mi chtěl něco udělat?"

"Myslel jsem – já jsem – " zakoktal se. "Myslel jsem, že Ralfa – že na tebe tasil meč –"
"Mýlil ses. Jsem ti vděčný, ale jak vidíš, pomoc nepotřebuji. Odlož ten meč a jdi."
Znovu se pátravě zahleděl do mé tváře, kratičce, a pak pohlédl na meč, který držel v ruce. Ve slunci zářil a jílec vykládaný drahokamy se jiskřil. Ruka na jílci byla mladá a napjatá. Pamatoval jsem si, jaký je jílec na dotek a jak sedí v ruce, jak z čepele přes něj proudí život dál do svalů a kolotající krve. Kvůli němu se Artuš postavil samotným síním Onoho světa, vynesl tuto nádhernou věc ze tmy opět na světlo, jemuž náleží, zjistil, že na něho čeká první nebezpečí a on je mu – s tímto nádherným mečem v ruce – schopen čelit. A v takové chvíli jsem s ním já promluvil tímto tónem. Maličko jsem jím zatřásl a pustil jeho paži. "Jdi. Nikdo tě nebude zdržovat."
Třel si místo, které jsem svíral, a nehýbal se. Do tváře se mu vracela barva a s ní doutnající hněv. Byl tolik podobný Utherovi, že jsem, jat obavami, řekl hrubě: "Tak jdi a nech nás, slyšíš? Budu na tebe mít čas zítra."
"Emrys?" To promluvil Cador, uhlazeně. Dřív než jsem ho mohl zarazit, se chlapec otočil a já poznal, že na nějaké předstírání je pozdě. Cador přenesl pohled z Artušovy tváře na mne a v jeho očích bylo patrné vzrušení.
"Tak se jmenuji," řekl Artuš a znělo to nevlídně. Očima přivřenýma proti slunci hleděl vzhůru na vévodu. Pak si zřejmě všiml erbu na jeho rameni. "Cornwall? Co děláš tady na severu, tak daleko od svého velitelství? A kdo ti dovolil vést své vojáky přes naši zemi?"
"Přes vaši zemi? Mluvíš o zemi hraběte Ectora?"
"Jsem jeho nevlastní syn. Ale možná," pokračoval Artuš uhlazeně s ledovou zdvořilostí, "že jste už byli v Galavě a mluvili s jeho paní?"
Věděl samozřejmě, že tam Cador nebyl; vždyť on sám odjel z Galavy teprve přednedávnem. Ale Cador mu dal příležitost znovu získat hrdost, kterou jsem pošlapal. Stál velice zpříma, zády ke mně, a díval se vévodovi do očí.
Cador řekl: "Tak ty jsi schovanec hraběte Ectora. A kdo je tvým otcem, Emrysi?"
Artuše teď tato otázka nezarazila. Odpověděl chladně: "To ti, pane, nemohu sdělit. Ale dostalo se mi vychování, za něž se nemusím stydět."
Tím Cadora umlčel. Vévoda měl ve tváři zvláštní výraz. Věděl to, samozřejmě. Jak by to mohl nevědět – od chvíle, kdy chlapec vyrazil z mlhy na mou obranu? Od toho okamžiku to bylo k nenapravení. Ale pořád ještě tu byla naděje, že to možná nepoznali ti ostatní; mezi Artušem a vojáky stál vysoký šedivák a ve chvíli, kdy mi tato myšlenka prolétla hlavou, se Cador otočil, dal rukou znamení a důstojníci i vojáci opět ustoupili z doslechu.
Už jsem byl klidný, věděl jsem, co musím učinit. Prvním úkolem bylo zachránit Artušovu hrdost a tu lásku, kterou jsem ještě nezničil tím, že jsem mu zkazil tuto chvíli. Dotkl jsem se lehce jeho ramene. "Emrysi, budeš tak laskav a necháš nás teď o samotě? Vévoda z Cornwallu mi nic neudělá, ale musíme si spolu promluvit. Zajel bys teď s Ralfem do kaple a počkal tam na mne?"
Očekával jsem, že Cador zasáhne, ale seděl bez hnutí. Nedíval se teď chlapci do tváře, hleděl na meč, stále ještě obnažený a třpytící se v Artušově ruce. Pak sebou trhl, jako by přišel k sobě. Opět pokynul svým lidem, aby propustili Ralfa, a ten přivedl Artušovi Canritha a sám nasedl na svého koně. Vypadal zmateně a v očích měl otazník; zřejmě přemýšlel, má-li považovat to, co jsem řekl, za bernou minci, nebo se má pokusit s Artušem o útěk do lesa.
Pokýval jsem hlavou. "Do kaple, Ralfe. Počkejte tam, prosím, na mne. A nebojte se o mne; přijdu později."
Artuš ještě váhal, ruku na Canrithově uzdě. Cador řekl: "Je to pravda, Emrysi, neměl jsem v úmyslu mu ublížit. Neboj se a nech ho tady. Znám lepší zábavu než rozdat si to s kouzelníkem. Vrátí se v pořádku, buď bez obav."
Chlapec na mne vrhl zvláštní pohled. Tvářil se pořád ještě pochybovačně, téměř udiveně. Řekl jsem mírně a už jsem se nestaral, kdo mě slyší: "Emrysi – "
"Ano?"
"Musím ti poděkovat. Po pravdě řečeno, myslel jsem si, že jsem v nebezpečí. Měl jsem strach."
Přestal se mračit. Neusmál se, ale hněv z jeho tváře zmizel a vrátil se do ní život, stejně lehce, jak lehce vyskočil zářivý meč z těžké pochvy. A tu jsem poznal, že nic z toho, co jsem udělal, nezanechalo stopy ani na samém okraji jeho lásky ke mně. Řekl lehce popuzeným tónem: "Jak dlouho ještě bude trvat, než si uvědomíš, že bych dal za tebe život?"
Pohlédl ještě jednou na meč, který držel v ruce, téměř jako by se divil, jak se tam dostal. Pak zvedl oči ke Cadorovi.
"Jestli mu něco uděláš, království nebude pro nás oba dost velké. Přísahám."
"Pane," řekl Cador, mluvě s vážnou zdvořilostí jako válečník k válečníkovi, "to ti věřím. Přísahám, že nic neudělám jemu ani nikomu jinému, kromě královýchnepřátel."
Chlapec mu ještě okamžik hleděl do očí, pak přisvědčil. Polkl si a napětí z něho spadlo. Vyskočil na koně, formálně Cadora pozdravil a bez dalších slov odjel cestičkou po břehu jezera. Cabal běžel za ním a Ralf ho následoval. Viděl jsem, že když dojel do zatáčky, v níž se mi ztratí z dohledu, ohlédl se. Pak zmizeli a já osaměl s Cadorem a vojáky z Cornwallu.

KAPITOLA 8

"Nuže, vévodo?" řekl jsem.
Neodpověděl hned, seděl a kousal se do rtu s očima upřenýma na rozsochu svého sedla. Aniž by se ohlédl, přivolal rukou jednoho z důstojníků, který k němu přistoupil, vzal od něho uzdu a vévoda seskočil z koně. "Odveď muže asi sto kroků po břehu. Napojte koně a počkejte tam na mě."
Muž odešel a oddíl obrátil koně a odharcoval z dohledu za výběžek lesa. Cador si přitáhl pláštěnku a rozhlédl se kolem sebe.
"Pohovoříme si tady?"
Usedli jsme na plochou skálu převislou nad hladinu. Vytáhl svou dýku, ale neměl v úmyslu nic horšího než kreslit jí jakési obrazce v divokém tymiánu. Když udělal kruh a do něj umístil trojúhelník, promluvil do země: "Je to pěkný

chlapec."
"To je."
"A podobá se svému otci."
Na to jsem neřekl nic.
Dýka se zabodla do země a zůstala v ní trčet. Zvedl hlavu. "Proč si myslíš, Merline, že jsem jeho nepřítel?"
"A ty nejsi?"
"U všech bohů, nejsem! Nepovím nikomu, kde je, dokud mi k tomu nedáš svolení. Chápeš? Tváříš se užasle. Považoval jsi mne za jeho a za svého nepřítele. Proč?"
"Jestli má někdo důvod k nepřátelství, Cadore, tak jsi to ty. Já a Uther jsme vinni smrtí tvého otce."
"To není tak docela pravda. Chystali jste se zneuctít jeho lože, ne však zabít ho. Smrt si přivodil sám, vlastní ukvapeností – či hrdinstvím, chceš-li. Věřím, že to jste nepředvídali. Kromě toho, kdybych kvůli té noci měl nenávidět tebe, o kolik víc bych musel nenávidět Uthera Pendragona?"
"A ty k němu necítíš nenávist?"
"Pro boha živého, copak jsi neslyšel, že jezdím po jeho boku a jsem jeho hlavním kapitánem?"
"Slyšel jsem to. A sám sebe jsem se ptal proč. Jistě jsi cítil, že ti nedůvěřuji."
Zasmál se drsným smíchem, podobným rezavému smíchu otcovu. "Dával jsi mi to najevo. Nemám ti to za zlé. Ne, necítím vůči Utherovi Pendragonovi nenávist; taky ho, přiznávám, nijak zvlášť nemiluji. Ale jako chlapec jsem viděl mnohá rozdělená království; Cornwall je můj, ale nemůže zůstat osamocený. Cornwall má před sebou jedinou budoucnost, a je to táž budoucnost, jakou má Británie. Jsem s Utherem spjat, ať se mi to líbí nebo ne. Nechci svou zemi odtrhnout a dívat se, jak lidi trpí. A tak jsem tedy Utherův člověk… nebo, což je pravdě blíže, jsem vojákem Nejvyššího krále."
Pozoroval jsem ledňáčka, který se teď, když se ujistil, že oddíl odtáhl, tam dole pod námi potopil, až se voda rozstříkla duhovými kapkami. Pak se vynořil s rybkou, setřásl vodu z peří a bleskově odletěl. Řekl jsem: "Poslal jsi tehdy před lety, než jsem se vypravil na sever, za mnou do Mariduna svoje špehy?"
Sevřel rty. "Ty chlapy! Ano, byli to moji lidé… a pěkně to zpackali. Uhodl jsi hned, co jsou zač, viď?"
"Bylo to jasné. Pocházeli z Cornwallu a tvoje vojsko tehdy tábořilo v Caerleonu. Později jsem se dozvěděl, že jsi tam byl osobně. Myslel jsem, že se pokoušíš najít Artuše, lze mi to mít za zlé?"
"Vůbec ne. Přesně o to jsem se pokoušel." Opět se zamračil na svou dýku. "Vzpomeň si na ty časy, princi Merline, a uvaž, v jaké jsem byl tehdy situaci. Král chořel a já pozoroval, jak dává stále větší a větší moc Lotovi a jeho přátelům. Věděl jsi, že mu nabídl Morgause jako nevěstu ještě předtím, než se narodila Morgian? Ostatně i teď pochybuji, že si doopravdy uvědomuje, kam míří Lotova ctižádostivost… Pokoušel jsem se vysvětlit mu to, ale říkám-li to já, působí to jako ozvěna téže ctižádostivosti. Měl jsem strach, co by bylo s královstvím, kdyby Uther zemřel – nebo kdyby zemřel Utherův syn. A třebaže jsem nepochyboval o tvé schopnosti chránit tohoto syna svým způsobem, můj způsob by byl také užitečný." Dýka opět zajela do drnu. "Proto jsem ho chtěl najít a dávat na něho pozor. Tak jako jsem – z jiného důvodu – dával pozor na Lota."
"Chápu. Nikdy tě nenapadlo jít za mnou a říct mi to?"
Pohlédl na mne úkosem a zvedl koutky úst. "Kdybych to udělal, byl bys mi uvěřil?"
"Je to možné. Nedám se tak snadno oklamat."
"A byl bys mi řekl, kde se chlapec nachází?"
Usmál jsem se. "To ne."
Pokrčil rameny. "Tak vidíš. Vyslal jsem ty směšné špehýře a nic jsem se nedozvěděl. A dokonce ses mi ztratil i ty. Ale nikdy jsem ti nechtěl škodit, to přísahám. A třebaže jsem kdysi byl možná tvým nepřítelem, nikdy jsem nebyl nepřítelem Artušovým. Teď už mi to budeš věřit?"
Rozhlédl jsem se kolem sebe – den plný pohody, stromy ve slunci, lehký opar stoupající z jezera. "Měl jsem to vědět už dávno. Celý den si lámu hlavu, proč se mi nedostalo žádného varování před nebezpečím."
"Kdybych byl Artušovým nepřítelem," řekl s úsměvem, "vymyslel bych něco chytřejšího než únos chlapce Merlinovi před očima a z jeho vlastních rukou. Takže kdyby dnes bylo ve vzduchu nebezpečí, byl bys to věděl?"
Nadechl jsem se. Cítil jsem se opět lehký jako letní den vůkol. "Jsem si tím jistý. Dělalo mi starosti, že jsem tě nechal přijet do takové blízkosti a vůbec mě nezamrazilo. A nemrazí mě ani teď. Vévodo Cadore, měl bych tě požádat o prominutí, jsi-li ochoten mi prominout."
"S největší radostí." Začal čistit hrot dýky o trávu. "Nejsem-li jeho nepřítelem já, Merline, jsou tu jiní. Nemusím ti nic vykládat o nebezpečí, které přinese ten sňatek o Vánocích; ohrožen není jen Artušův nárok na trůn, ale samo království."
Přisvědčil jsem. "Rozdělení, sváry, temný konec temného roku. Ano. Můžeš mi říct o králi Lotovi něco víc, než co je mezi lidmi známo?"
"Nic určitého, nic víc, než sám víš. Nepatřím k Lotovým osobním důvěrníkům. Ale mohu říci toto: jestli bude Uther dál odkládat prohlášení svého syna za krále, mohou se urození pánové rozhodnout a vyvolit jeho následníka z vlastních řad. A volba se nabízí sama, Lot je zkušený a známý válečník, který bojoval po králově boku a je – brzy bude – královým zetěm."
"Následníka?" řekl jsem. "Nebo spíš soka?"
"Navenek nic takového. Morgian by nedopustila, aby se Lot dostal ke královské koruně přes otcovu mrtvolu. Ale jakmile se s ní ožení, stane se samozřejmě – do té doby, než se představí Artuš – královým dědicem. A Artuš sám, až se objeví, bude muset prokázat jak větší nárok, tak silnější podporu."
"Má obojí."

"Nárok ano. Ale podporu? Za Lotem stojí více mužů než za mnou." Neřekl jsem nic, ale on po chvilce přikývl. "Ano, chápu. Stojíš za ním ty osobně… Můžeš posílit jeho nárok?"
"Mohu se o to pokusit. Získám pomoc. Tvou také, doufám."
"Už ji máš."
"Zahanbuješ mě, Cadore."
"Není proč," řekl. "Měl jsi pravdu. Opravdu jsem tě nenáviděl. Tehdy jsem byl mladý, ale během doby jsem začal vidět věci jinak, možná jasněji. Už ve vlastním zájmu, kdyby pro nic jiného, nemohu stát se založenýma rukama a přihlížet, jak se Uther váže na Lota a Lot ukájí svou ctižádostivost. Artuš má jasný nárok na trůn, který by bylo těžké popřít, a on dokáže království udržet pohromadě – jestli to teď vůbec někdo dokáže. Ach ano, já ho podpořím."
Napadlo mě, že už v patnácti byl Cador realista; teď jeho houževnatý zdravý rozum působí jako závan chladného vzduchu v zatuchlé poradní síni.
"Lot to ví?"
"Myslím, že jsem mu to dal dost jasně najevo. Lot ví, že budu proti němu stejně jako severní pánové z Rhegedu a králové z Walesu. Ale jsou tam další, jimiž si nejsem jistý, a mnoho je těch, kteří se přikloní, budou-li jejich území ohrožena, na jednu jako na druhou stranu. Doba je nebezpečná, Merline. Víš, že Eosa odjel do Germanie a spřáhl se s Colgrimem a Badulfem? Ano? No, a docela nedávno přišly zprávy, že v Segudunu se shromáždily válečné veslice a plují přes Germánské moře, a Piktové jim otevřeli své přístavy."
"To jsem neslyšel. Bude se bojovat ještě před nástupem zimy?"
Přisvědčil. "Ještě před koncem měsíce. Proto jsem tady. Maelgon stojí na irském pobřeží, ale nebezpečí nepřijde ze západu; ještě ne. Útok přijde z východu a ze severu."
"Aha." Usmál jsem se. "V tom případě bych řekl, že se určité věci vyjasní velice brzy."
Soustředěně mě pozoroval. Pak se semknuté rty uvolnily a on opět přikývl. "Chápeš? Samozřejmě že chápeš. Ano, z tohoto střetu může vzejít jedno dobré – Lot bude nucen přiznat barvu. Jestli, jak se říká, nadbíhal Sasům, bude se muset přihlásit ke Colgrimovi. A jestli chce Morgian a s ní Nejvyšší království, musí bojovat za Uthera." Pobaveně se od srdce zasmál. "To způsobila Octova smrt, ta hnala zuřícího Colgrima rovnou přes Germánské moře a přiměla Lota k ukvapenému jednání. Kdyby byl Colgrim počkal do jara, mohl Lot dostat Morgian a pak Colgrima klidně přijmout a využít Sasů k tomu, aby se prosadil jako Nejvyšší král, jako to před ním udělal Vortigern. Za této situace uvidíme, co bude dál."
"Kde je král?" zeptal jsem se.
"Táhne na sever. Do týdne by měl dorazit do Luguvallia."
"Pojede do pole osobně?"
"Má to v úmyslu, i když je to, jak sám víš, nemocný člověk. Zdá se, že Colgrim přiměl k ukvapenosti i Uthera. Myslím, že teď pošle pro Artuše. Řekl bych, že bude muset."
"Ať pošle, nebo nepošle, Artuš tam bude." Viděl jsem, že Cadorovu tvář opět zalilo vzrušení, a zeptal jsem se: "Doprovodíš ho, vévodo?"
"Panebože, a jak rád! Pojedeš s ním?"
Řekl jsem: "Od nynějška kde je on, tam jsem i já."
"A bude tě zapotřebí," řekl významně. "Bůh nám pomoz, aby to Uther příliš neodkládal. I s důkazem o Artušově původu a s královým vlastním mečem v ruce nebude snadné přesvědčit urozené pány, že mají prohlásit za krále nezkušeného chlapce… A Lotovi stoupenci budou bojovat o každou píď. Bude lepší, když je takhle pěkně překvapíme. Chlapec bude potřebovat vše, co můžeš přihodit na jeho misku vah."
Usmál jsem se. "On sám může přihodit velice mnoho. Nemyl se, Cadore, s ním je třeba počítat, není to žádná hračka v rukou nastolitele králů."
Usmál se. "To mi nemusíš říkat. Jestlipak víš, že se podobá více tobě než králi?"
Mluvil jsem s očima upřenýma na třpytící se hladinu jezera. "Myslím, že hodnost královskou mu přinese můj meč, a nikoliv Utherův."
Prudce se napřímil. "Ano. Ten meč. Kde mezi nebem a zemí k tomu meči přišel?"
"Na Caer Bannogu."
Doširoka otevřel oči. "On tam šel? Panebože, pak má právo na něj i na všechno, co mu přinese! Já bych se tam neodvážil! Co ho tam vedlo?"
"Chtěl zachránit svého psa. Daroval mu ho jeho kamarád. Dalo by se říct, že ho tam přivedla náhoda."
"Aha! Stejná náhoda, jaká mě dnes zavedla na břeh jezera, kde jsem našel chudého poustevníka a chlapce zvaného Emrys s mečem, hodícím se i pro krále?"
"Nebo pro císaře," řekl jsem. "Je to meč Macsena Wlediga."
"Ten?" Zhluboka se nadechl. Viděl jsem v jeho zracích týž pohled jako v očích cornwallských vojáků, když jsem mluvil o kouzelném ostrově. "To byl ten nárok, o němž jsi mluvil? Tys ten meč pro něho našel? Zatahuješ velkou síť, Merline."
"Nezatahuji žádnou síť, jdu s dobou."
"Ovšem. Chápu." Opět se dlouze nadechl a rozhlédl se kolem sebe, jako by viděl tento den poprvé, se všemi slunečními paprsky a lehkými vánky a ostrovem plujícím na hladině. "A nyní pro tebe, pro něho a pro nás všechny nadešel čas?"
"Myslím, že ano. Našel meč tam, kde jsem jej uložil, a hned potom jsi přišel ty. Po celý rok na krále naléhali, aby udělal prohlášení, a on neudělal nic. Tak to uděláme místo něho. Nocuješ dnes v Galavě?"
"Ano." Napřímil se, poklepal na dýku a vrátil ji do pochvy. "Přijedeš tam? Vyrážíme na úsvitu."

"Přijedu tam dnes večer," řekl jsem, "a Artuš se mnou. Přes den se mnou zůstane ve hvozdu. Musíme si spolu promluvit."
Zvědavě na mne pohlédl. "Dosud nic neví?"
"Nic," řekl jsem. "Slíbil jsem to králi."
"V tom případě se postarám, aby se, než král promluví na veřejnosti, nic nedozvěděl. Někteří moji vojáci možná něco tuší, ale jsou mi oddaní. Nemusíš mít obavy."
Vstal jsem a on se také zvedl. Mávl na důstojníka, který nás zdáli pozoroval. Vzápětí jsem uslyšel povely a vojáci nasedali na koně. Rozjeli se k nám po břehu jezera.
"Máš koně?" zeptal se Cador. "Nebo ti tu mám jednoho nechat?"
"Ne, díky. Mám koně. Až tady budu hotový, vrátím se do kaple pěšky. Ale teď tu mám ještě nějakou práci."
Znovu se rozhlédl po sluncem ozářeném hvozdu, pokojném jezeře a zasněných kopcích, jako by se co nevidět měla na mne snést z jejich světla jakási moc či kouzlo. "Nějakou práci? Tady?"
"Vážně." Chopil jsem se rybářského prutu. "Musím si ještě chytit nějaký oběd, a teď vlastně oběd pro dva. Jen se podívej, tento den dnů mi seslal dokonce lehký vánek. Když Artuš mohl vyzvednout z jezera Maximův meč, nemám já nárok snad alespoň na dvě slušné ryby?"

KAPITOLA 9

S Ralfem jsme se potkali na kraji paseky, ale nemohli jsme moc mluvit, protože Artuš byl nedaleko, seděl na sluníčku na schůdcích do kaple a Cabal mu ležel u nohou.
Rychle jsem Ralfovi vysvětlil, co je třeba udělat. Musel zajet dolů na hrad a říci Drusille, co se přihodilo, vysvětlit, že je Artuš u mne v bezpečí a že se zítra vydáme společně s vévodou Cadorem na sever. O tom je třeba vyrozumět jednak hraběte Ectora, jednak krále. Kromě toho měl Ralf požádat hraběnku, aby domluvila s opatem Martinem, že se v mé nepřítomnosti někdo bude starat o kapli.
"Chceš mu to teď říct?" zeptal se Ralf.
"Ne. Je na Utherovi, aby mu to sdělil."
"Nemyslíš, že to už možná vytušil, po tom, co se odehrálo tam dole? Od té doby je zamlklý, ale tváří se, jako by dostal víc než ten meč. Co je to za meč, Merline?"
"Prý ho kdysi dávno vykoval sám kovář Weland. Jisté je, že patřil císaři Maximovi a že jej jeho vojáci přinesli zpátky domů pro krále Británie."
"Tenhle meč? Řekl mi, že jej našel na Caer Bannogu… Začínám chápat… A teď ho bereš s sebou ke králi. Pokusíš se krále přitlačit? Myslíš, že ho král přijme?"
"Jsem o tom přesvědčený. Uther teď musí oznámit jeho nárok na trůn. Možná se ukáže, že pro něho už poslal. Abys raději jel, Ralfe. Později bude čas pohovořit si. Pojedeš samozřejmě s námi."
"Myslíš, že bys mě mohl nechat stranou?" Mluvil vesele, ale bylo mi jasné, že se zmítá mezi lítostí a úlevou; na jedné straně vědomí, že dlouholetý dohled je u konce, na druhé straně poznání, že Artuš bude teď odebrán z jeho péče a bude podléhat mně a králi. Ovšem zároveň byl šťastný, že se brzy opět ocitne vprostřed dění jako důvěryhodný člověk, který smí tasit meč proti nepřátelům království. S úsměvem mě pozdravil, obrátil se a pustil se po pěšině dolů do Galavy.
Údery kopyt ve hvozdu pozvolna doznívaly. Na paseku dopadaly sluneční paprsky. Na borovicích oschly poslední kapky vody a vzduch voněl pryskyřicí. Někde zpíval drozd. V trávě bylo pozdních zvonečků jako naseto a malí modří motýlci létali z jednoho bílého květu ostružiníku na druhý. Pod střechou kaple visel roj divokých včel; vzduch byl prosycený jejich bzukotem, byl to hlas končícího léta.
V životě člověka jsou mezníky, události, na něž vzpomíná i v hodině své smrti. Bůh ví, že jsem měl více bohatých vzpomínek než kterýkoli jiný člověk; život a smrt králů, příchod a odchod bohů, vznik a zánik království. Ovšem ne vždy tyto velké události uvíznou v paměti; tady však, v této závěrečné temnotě, jsou to právě ty bezvýznamné okamžiky, které se mi vybavují nejbarvitěji, ty nevzrušivé okamžiky lidského života, které bych chtěl prožít ještě jednou, mnohem raději než plamennou dobu své moci. Pořád ještě vidím, a jak jasně, zlatý sluneční svit onoho pokojného odpoledne. Slyším bublání pramene, průzračně čistý zpěv drozda, bzukot divokých včel, náhlé vzrušení bílého ohaře, který se ohnal po mouše, sykot hořícího dřeva v ohni, u něhož klečí Artuš a otáčí pstruha na rožni z lískového prutu; tvář má slavnostní, soustředěnou, pokojnou, prozářenou z nitra, ať už ji prozařuje cokoliv. Dnešek byl počátkem a on to věděl.
Příliš se mě nevyptával, třebaže se mu na rty musely hrnout tisíce otázek. Myslím, že mu bylo jasné, aniž by věděl jak, že stojíme na prahu událostí příliš závažných, než abychom se o nich jen tak bavili. Jsou určité věci, které člověk váhá pokořit slovy. Slova mění představu výkladem příliš přesným a významy příliš neurčitými s odkazy na každodennost.
Jedli jsme mlčky. Přemítal jsem, jak mu říct, aniž bych porušil slib daný Utherovi, že mám v úmyslu vzít ho s sebou ke králi. Soudil jsem, že se Ralf mýlí; chlapec ještě pravdu netuší; ale určitě si láme hlavu nad událostmi dnešního dne – nejde jen o nález meče, ale také o to, co se odehrálo mezi mnou a Cadorem a o Cadorovo zacházení s Ralfem. Neřekl však nic, nezeptal se ani, proč Ralf odjel a nechal ho tady se mnou.
Zdálo se, že teď je spokojený. Jako by k malé hněvivé hádce na břehu jezera ani nedošlo.
Jedli jsme pod širým nebem, a když jsme dojedli, odnesl Artuš beze slova jídelní misky a ve velké míse přinesl vodu na umytí rukou. Pak si sedl vedle mne na schůdky vedoucí do kaple a prsty obou rukou obepjal koleno. Drozd ještě zpíval. Zamlžené kopce, modré a zahalené stínem, si přičaply s bradou na kolenou kol dokola našeho údolí. Já sám jsem už měl pocit, že síly, které tu čekaly, mě tísní.

"Ten meč," řekl. "Ty jsi samozřejmě věděl, že tam je."
"Ano, věděl."
"On říkal… Nazval tě čarodějem?" V jeho hlase byla sotva patrná otázka. Nedíval se na mě. Seděl na schůdku pode mnou s hlavou skloněnou a díval se na prsty svírající koleno.
"Věděl jsi to. Viděl jsi, že používám kouzel."
"Ano. Když jsem sem přišel poprvé, ukázal jsi mi ten meč na kamenném oltáři a já myslel, že je skutečný…" Náhle se zarazil a zvedl hlavu. Ten objev mu přiostřil hlas. "Ale on byl skutečný! Vždyť je to on, že? Ten, podle kterého byl vyřezaný kamenný meč? Že je to tak? Že je to tak?"
"Ano."
"Čí je to meč, Myrddine?"
"Vzpomínáš, jak jsem ti vyprávěl – tobě a Bedwyrovi – příběh o Macsenovi Wledigovi?"
"Ovšem. Dobře si to pamatuji. Řekl jsi, že ten meč byl vyřezaný do tohoto oltáře." Další objev. "To je tentýž? Vážně jeho meč?"
"Ano."
"Jak se dostal sem na ostrov?"
"Já jsem ho tam uložil, před lety," řekl jsem. "Přinesl jsem jej z místa, kde byl schovaný."
Teď se otočil úplně a zahleděl se na mne. Byl to dlouhý pohled. "Chceš říct, že jsi jej našel? Je to tvůj meč?"
"To jsem neřekl."
"Našel jsi jej pomocí kouzel? Kde?"
"To ti nemohu říct, Emrysi. Jednoho dne bude možná potřeba, abys to místo našel sám."
"Proč?"
"Nevím. První potřebou muže je meč, proti životu, nad nímž je třeba zvítězit. A jakmile je život podmaněn a muž je o něco starší, potřebuje jinou potravu, duchovní…"
Po chvíli jsem slyšel, že se ptá: "Co teď vidíš, Myrddine?"
"Viděl jsem osídlenou a skvící se zemi, v údolích všude rostlo obilí a rolníci pracovali v míru na polích tak jako za časů Římanů. Viděl jsem zahálející a nespokojený meč, a mírové dny vzpínající se v touze po sporech a dělení, po rytířských toulkách, tak potřebných pro zahálející meče a nenasytného ducha. Možná že proto mi bůh odebral grál a kopí a ukryl je pod zem, aby ses mohl jednoho dne sám vydat na cestu za zbytkem Macsenova pokladu. Ne, ty ne, ale Bedwyr… To jeho duch, nikoli tvůj, bude hladovět a žíznit, a bude se ukájet u nesprávných pramenů."
Jakoby zdálky jsem slyšel, jak můj hlas tichne a opět se rozhostilo ticho. Drozd odletěl, včely zřejmě umlkly. Chlapec vyskočil a zíral.
Potom řekl důrazně a prostě: "Kdo jsi?"
"Jmenuji se Myrddin Emrys, ale jsem známý jako kouzelník Merlin."
"Merlin? Ale to tedy – to znamená, že jsi – že jsi byl – " Odmlčel se a polkl naprázdno.
"Merlinus Ambrosius, syn Nejvyššího krále Ambrosia? Ano."
Dlouho stál mlčky. Viděl jsem, jak se v myšlenkách vrací, vzpomíná, domýšlí se. Nedohaduje se, kdo je on sám, na to tkvěl příliš dlouho a příliš hluboko svými kořeny v představě, že je nemanželským schovancem hraběte Ectora. A jako každý jiný člověk v tomto království se domníval, že princi se dostává královské výchovy na některém dvoře v zámoří.
Konečně promluvil, tiše, ale s takovou vnitřní silou a radostí, že jsem žasl, jak ji dokázal ovládnout. To, co řekl, mě překvapilo. "Pak je ten meč tvůj. Tys ho našel, ne já. Já byl jen vyslán, abych ti jej přinesl. Je tvůj. Přinesu ti ho."
"Ne, počkej, Emrysi – "
Ale už byl pryč. Přiběhl s mečem a podal mi jej.
"Tady je. Je tvůj." Nemohl popadnout dech. "Měl jsem uhodnout, kdo jsi… Nejsi nikde v Bretani s princem, jak to říkají někteří lidé, ale tady, přímo v naší zemi, a čekáš, až nadejde čas pomoci Nejvyššímu králi. Ty jsi ze semene Ambrosiova. Jenom tys jej mohl najít, a já ho našel jenom proto, že jsi mě tam poslal. Je tvůj. Vezmi si jej."
"Ne. Není pro mne. Není pro levobočka."
"Je to rozdíl? Vážně?"
"Ano," řekl jsem vlídně.
Mlčel. Meč klesl k jeho boku a zmizel v jeho stínu. Jeho mlčení jsem si špatně vyložil; vzpomínám, že tehdy se mi ulevilo už tím, že o tom dál nemluvil.
Zvedl jsem se. "Odnes jej teď do kaple. Vrátíme jej tam, kam patří, na oltář boha. Ať je pánem této kaple kterýkoli bůh, ohlídá nám jej. Meč tu musí vyčkat, až nadejde čas, aby na něj vznesl nárok právoplatný dědic tohoto království."
"Ach tak. Proto jsi mne pro něj poslal? Abych jej přinesl jemu?"
"Ano. Až nadejde ten čas, bude jeho."
Tak trochu k mému překvapení se usmál, zřejmě spokojený. Klidně pokýval hlavou. Odnesli jsme spolu meč do kaple. Položil jej na oltář, na jeho kamennou kopii. Meče byly úplně stejné. Váhavě odložil jílec a vrátil se zpátky ke mně.
"A teď ti něco musím říct," začal jsem. "Vévoda z Cornwallu přinesl zprávu, že –"
Dál jsem se nedostal. Dusot kopyt, nesoucí se rychle hvozdem, zburcoval Cabala, který se celý naježil a vrčel. Artuš šlehl bičem. Hlas měl ostrý.
"Poslouchej! Že by to byli zase cornwallští? Něco není v pořádku… Víš jistě, že ti nechtějí nic udělat?"
Položil jsem mu ruku na paži a on zmlkl. Pak mi pohlédl do tváře a zeptal se: "Tak kdo je to? Očekáváš někoho?"
"Ne. Ano. Sám nevím. Počkej, Emrysi. Ano, tohle muselo přijít, myslel jsem si to. Dnešní den ještě neskočil."
"Jak tomu mám rozumět?"
Zavrtěl jsem hlavou. "Pojď je se mnou přivítat."

Jezdci, kteří vjeli, klapajíce podkovami, na mýtinu, nebyli z Cornwallu. Na zlatém poli se třpytil červený Drak. Královi vojáci. Důstojník dal příkaz k zastavení a předjel. Viděl jsem, že očima utkvěl na rozlehlé mýtině, zarostlé svatyni, na mém prostém šatu; zavadil o chlapce po mém boku, nic víc, a jeho pohled se vrátil k mé tváři, zasalutoval a hluboce se uklonil.
Pozdravil mě obřadně, ve jménu krále. Následovala zpráva, kterou jsem už znal od Cadora; že král s vojskem táhne na sever a utáboří se v Luguvalliu, kde musí čelit hrozbě Colgrimova vojska. Pak důstojník pokračoval ustaraně sdělením, že v poslední době krále opět schválila choroba a někdy nemá sílu ani nasednout na koně, ale je připraven, bude-li to třeba, vydat se do boje na nosítkách. "A toto je vzkaz, který ti mám předat, můj pane: Nejvyšší král ve vzpomínce na to, jakou posilou a pomocí jsi byl vojsku jeho bratra Aurelia Ambrosia, tě žádá, abys přišel co nejrychleji tam, kde čeká, aby se utkal s nepřáteli." Poselství přednášel samozřejmě zpaměti. Končilo takto: "Můj pane, mám ti vyřídit, že toto je pozvání, na které čekáš."
Sklonil jsem hlavu. "Očekával jsem je. Poslal jsem už králi vzkaz, že přijíždím, a Emrys z Galavy se mnou. Máte nás doprovodit? Pak jistě budete tak laskavi a počkáte, než se přichystáme na cestu. Emrysi –" obrátil jsem se k Artušovi, který stál vedle mne jako u vytržení – "pojedeš se mnou."
Šel za mnou do kaple. Jen jsme byli z dohledu vojáků, popadl mě za ruku. "Bereš mě s sebou? Vážně mě bereš s sebou? A jestli dojde k bitvě – "
"– tak budeš bojovat."
"Ale co můj otec, hrabě Ector… Možná mi to zakáže."
"Nepůjdeš do boje s hrabětem Ectorem. Tohle je královo vojsko a ty jedeš se mnou. Budeš bojovat s králem."
Řekl pln radosti: "Věděl jsem, že to bude den zázraků! Nejdřív jsem si myslel, že mě ten bílý jelen přivedl k meči, protože je pro mne. Ale teď vidím, že to bylo jen znamení, že dnes vyjedu do prvního boje… Co to děláš?"
"Dávej pozor," vyzval jsem ho. "Řekl jsem ti, že nechám meč pod ochranou boha. Už dlouho ležel ve tmě. Teď ho necháme na světle."
Vztáhl jsem ruce. Ve vzduchu se zažehl bledý oheň, přeběhl po čepeli, na níž se zatřpytily chvějící se nečitelné runy. Pak se oheň rozšířil a pohltil meč jako pochodeň vzplanuvší příliš jasně, až plameny uhasly; a když zmizely, stál tu oltář, matný kámen, a na něm nic jiného než kamenný meč.
Artuš mě dosud nikdy neviděl dělat takováto kouzla a tak s otevřenými ústy sledoval, jak ze vzduchu vyšlehly plameny a zapálily kámen. Ustoupil, jat posvátnou úctou a také trochu vyděšený, a v jeho tváři nebylo jiné barvy než sinalé světlo, které vrhaly plameny.
Když byl konec, stál tam velice tiše a olízl si suché rty. Usmál jsem se na něho.
"No tak, nevzrušuj se. Viděl jsi mě kouzlit už dřív."
"Ano. Ale tohle… takovéhle věci… Po celý ten čas, co jsme byli s Bedwyrem u tebe, jsi nikdy nedal znát, co jsi za člověka… Taková moc; neměl jsem představu. Nikdy jsi nám nic neřekl."
"Nebylo co říkat. Nepotřeboval jsem ji používat a není to nic, co by ses mohl ode mne naučit. Ty i Bedwyr musíte umět jiné věci. Tohle nebudeš potřebovat. Kromě toho, kdybys to potřeboval, budu u tebe a postarám se."
"Budeš vždycky se mnou? Vážně? Kéž tomu mohu věřit!"
"Je to pravda."
"Jak to můžeš vědět?"
"Vím to," řekl jsem.
Zahleděl se na mne déle a v jeho tváři bylo patrno celé moře nejistoty, úžasu a přání. Byl to pohled nezralého a ztraceného chlapce, který vmžiku zmizel, vystřídán jeho obvyklým pancířem veselé odvahy. Usmál se a jiskřička se už zase vykřesala. "Jen abys toho nelitoval! Bedwyr je jediný člověk, který mě může vystát delší dobu."
Zasmál jsem se. "Udělám, co bude v mých silách. A teď, jestli chceš, řekni jim, aby vyvedli naše koně."
Když jsem byl hotov, připojil jsem se k čekajícím mužům. Artuš neseděl na koni a neměl cestovní horečku, jak jsem čekal; podržel mi koně jako podkoní. Všiml jsem si, jak vykulil oči, když mě uviděl; oblékl jsem si nejlepší šat, černá pláštěnka měla červený lem a na rameni byla sepjatá Dračí brož královského rodu. Viděl, že se bavím a že jsem uhodl, co si myslí, a tak se, když se vyšvihl na bílého hřebce, maličko usmál na oplátku. Dal jsem si pak pozor, aby nepoznal, co si myslím já; že mladík v prosté pláštěnce s veselým hrdým pohledem nepotřebuje žádnou brož, aby bylo jasné, že je Pendragon, rodu královského. Ale on vedl opatrně hřebce za mou pokojnou grošovanou klisnou a vojáci se dívali na mne.
A tak jsme zanechali kapli v Divokém hvozdu v péči boha, ať už patřila kterémukoliv z nich, a sjížděli dolů do Galavy.

ČTVRTÁ KNIHA
Král

KAPITOLA 1

Saská hrozba byla ještě bezprostřednější, než Cador předpokládal. Colgrim postupoval rychle. Mezitím jsme s Artušem a naší družinou dorazili do Luguvallia a tam jsem zjistil, že jihovýchodně od města se královo a Cadorovo vojsko společně s vojáky z Rhegedu přesunuje na pozice, kde mělo čelit nepříteli, formujícímu se ve velkém počtu k útoku. Britští velitelé se shromáždili v králově stanu. Ten se tyčil na pahorku za bitevním polem. V dřívějších dobách tu stála jakási pevnost, z níž zbylo několik polozřícených zdí a trosky věže; níže na svazích, mezi dvory opuštěné vesnice, které zarostly pýrem, ležely spadané kameny. Bujely tam ostružiny a kopřivy a mezi spadanými kameny rostly staré mohutné jabloně, celé zlaté dozrávajícím ovocem. Pod kopečkem rachotily nákladní povozy. Stromy a trosky zdí poslouží jako

útulek pro obvaziště první pomoci. Zdánlivý chaos brzy ustane sám od sebe; královská vojska stále ještě v boji zachovávají římskou kázeň, kterou jim vtiskl Ambrosius. Při pohledu na veliký houfec nepřátel, lán oštěpů a sekyrek a koňské hřívy, vlající ve větru jako pěna valícího se moře, jsem si řekl, že budeme potřebovat každou špetku síly a odvahy, kterou dáme dohromady. Pokud jde o krále, měl jsem vážné pochybnosti.
Utherův stan se tyčil na rovné loučce před zřícenou věží. Když si k němu náš malý oddíl v hluku a shonu mezi formujícími se bitevními šiky razil cestu, viděl jsem, že se muži ohlížejí a dívají se po mně, a i přes hlasité povely a třeskot zbraní jsem slyšel, jak se nese od úst k ústům: "To je Merlin. Merlin. Prorok Merlin je tady. Merlin je s námi." A muži se otáčeli, provázeli mě pohledem a voláním a zdálo se, že se po bitevním poli šíří dobrá nálada jako příval. Když jsem míjel jednoho vojáka s erbem Dyfedu, zavolal na mě v mém rodném jazyce: "Tak jsi zase s námi, Myrddine Emrysi, braud, jestlipak jsi dnes viděl, jak pro nás padá hvězda?"
Odpověděl jsem mu hlasitým zvoláním, aby je všichni slyšeli: "Dnes je to vycházející hvězda. Dívej se po ní a zvítězíme."
A když jsem s Artušem a Ralfem dole pod pahorkem sesedl z koně a kráčel pěšky k Utherovu stanu, slyšel jsem, že se ta slova ženou po bitevním poli jako vítr po zralém obilí.
Byl jasný zářijový den, plný slunce. Před královským stanem vlál Drak, červený na žlutém pozadí. Šel jsem rovnou dovnitř a Artuš v patách za mnou. Chlapec se ozbrojil v Galavě a vypadal každým coulem jako mladý válečník. Počítal jsem, že se objeví s Ectorovým erbem, ale neměl žádný heraldický znak a jeho pláštěnka i tunika byly z bílé vlny bez ozdob. "To je moje barva," řekl, když viděl, že se na něho dívám. "Mám bílého koně, bílého ohaře a budu nosit bílý štít. Protože nemám žádné jméno, napíšu je na něj sám. Až nějaký erb získám, bude jen můj." Nic jsem na to neřekl, ale ve chvíli, kdy Artuš v královském stanu kráčel po mém boku, napadlo mě, že kdyby byl chtěl záměrně upoutat pozornost vojáků na bitevním poli, nemohl to udělat lépe. Bílý šat bez erbu a tvář dychtivého, zářícího mladého muže bily onoho slunečného rána v nádheře mísících se barev do očí stejně spolehlivě, jako by ho trubky už provolaly princem. A když nás Uther zdravil, poznal jsem podle jeho dychtivého, hladového pohledu, který upíral na chlapcovu tvář, že si myslí totéž.
Já sám jsem se zhrozil toho, jak Uther vypadá. Jeho zjev ztvrzoval zprávy, které jsem měl; muž zjevně chřadnoucí, jako by nějaká sněť hryzla jeho vnitřnosti, bezbolestně, avšak každým dnem se ztrácel před očima. Byl vyhublý, z tváře se vytratila barva, a všiml jsem si, že si čas od času kladl ruku na hruď, jako by se mu těžko dýchalo. Byl nádherně oděn, na jeho zbroji se třpytilo zlato a drahokamy; také dlouhý plášť byl ze zlatého materiálu s vytkávanými červenými draky. Ve velkém křesle se držel královsky zpříma. V jeho rusém vousu a ve vlasech byly už šedé nitky, ale oči měl živé a čilé jako vždycky, palčivé v hlubokých jamkách. Vyhublost dodávala jeho tváři jestřábího vzhledu, a nakolik to bylo možné, tedy ještě královštějšího než dříve. Blyštící se zlato a drahokamy na jeho plášti zakrývaly vychrtlé tělo. Pouze na zápěstích a kostnatých prstech bylo patrno, jak dlouhá zhoubná choroba ohlodala maso jeho těla.
Když jsem předstoupil, Artuš s Ralfem čekali za mnou. Byl tam hrabě Ector, stál vedle krále společně s Coelem z Rhegedu a Cadorem a asi tuctem dalších Utherových velitelů, které jsem znal. Všiml jsem si, jak se Ector zahleděl na Artuše s jistým údivem. Lota jsem nikde neviděl.
Uther mě pozdravil se zdvořilostí, která jen lehce zastírala nedočkavost. Možná, že měl v úmyslu tam v té chvíli představit svého syna velitelům, ale nebyl čas. Venku se rozezněly trubky. Uther zaváhal, zatvářil se nerozhodně, pak dal znamení Ectorovi, který předstoupil a formálně představil Artuše králi jako svého schovance, Emryse z Galavy. Artuš, veden svou nově nabytou klidnou dospělostí a sebeovládáním, poklekl a políbil králi ruku. Viděl jsem Utherovu ruku na jeho a myslel jsem, že promluví, ale v té chvíli opět zavřeštěly trubky, tentokrát blíže, a dveře do stanu se rozletěly. Artuš ustoupil. Uther se zjevnou námahou odtrhl zrak od chlapcovy tváře a dal povel. Velitelé se spěšně rozloučili, rozběhli se ke svým koním a tryskem pádili na svá stanoviště. Země se otřásla dusotem koní a vzduch se rozechvěl křikem a řinčením kovu. Čtyři muži přiběhli s žerděmi a já pochopil, že Utherovo křeslo byla jakási nosítka, velká přenosná židle, v níž ho odnesou na bojiště. Někdo k němu přiběhl s mečem, vložil mu jej do ruky a cosi mu přitom pošeptal; čtyři chlapíci se sklonili k žerdím a čekali na králův povel.
Odstoupil jsem. Jestliže mi vytanula nějaká vzpomínka na mladého rázného velitele, který tak skvěle bojoval po bratrově boku v prvních letech války, pak nyní mě dojalo, aniž bych pocítil soucit nebo lítost, jak král otočil hlavu a usmál se – opět tím divokým, dychtivým úsměvem, který jsem tak dobře znal. Léta z něho spadla. Nebýt nosítek, přísahal bych, že je to zdravý muž. Dokonce se mu do tváří vrátila barva a celý zazářil.
"Tady můj sluha mi říká, žes nám už předpověděl vítězství?" Rozesmál se, a byl to smích mladého muže, sytý a zvonivý.
"Pak jsi nám dnes skutečně přinesl všechno, co jsme si mohli přát. Chlapče!"
Artuš, který ve vchodu do stanu mluvil s Ectorem, se odmlčel a ohlédl se. Král na něho kývl. "Pojď sem. Postav se vedle mne."
Artuš tázavě pohlédl na svého nevlastního otce, pak na mne. Kývl jsem. Když se chlapec rozběhl, aby poslechl krále, viděl jsem, že Ector dal znamení Ralfovi a ten šel tiše za Artušem k levé straně nosítek. Ector chvíli vyčkával ve vchodu do stanu, ale Uther cosi svému synovi říkal a Artuš k němu byl skloněný. Hrabě si přitáhl plášť k tělu, prudce mi pokynul a vyšel ven. Znovu se rozezněly trubky a pak už v plném slunci a křiku nesli muži králova nosítka k čekajícímu vojsku.
Nešel jsem za nimi dolů, zůstal jsem na místě, na pahorku u stanu, zatímco pode mnou se na rozlehlém bojišti řadila vojska. Viděl jsem, že králova nosítka položili a král vstal, aby promluvil k vojákům. Na tuto vzdálenost jsem nic z toho, co říkal, neslyšel, ale když se obrátil a ukázal na místo, kde jsem stál všem vojákům na očích, slyšel jsem, jak opět volají "Merlin!" a provolávají slávu. V odpověď se ozval křik z nepřátelských řad, posměšný a vyzývavý jek, a pak už v pronikavém hlasu trubek a hřmění koní utonulo všechno ostatní a den se rozkymácel.

U věže stála stará jabloň, její kůra byla teď pokroucená a zbytnělá mechem jako měděnkou, ale větve měla obtěžkané žlutými plody. Před ní ležel balvan s patkou, možná na něm kdysi stával oltář nebo socha. Vylezl jsem na něj, opřel se o plody obtížený strom a pozoroval, jak probíhá boj.
Po Lotově praporci pořád ještě nebylo ani vidu. Zastavil jsem chlapíka, který běžel kolem – byl to ranhojič z ošetřovny pod kopcem –, a zeptal jsem se: "Co je s Lotem z Lothianu? Jeho vojsko ještě nepřišlo?"
"Není po nich ani památky, pane. Nevím proč. Možná, že stojí v záloze tamhle napravo?"
Podíval jsem se směrem, kterým ukazoval. Vedle bojiště vpravo bylo možno zahlédnout klikatící se potok, lemovaný v délce asi padesáti kroků po obou stranách nerovným terénem, porostlým ostřicí. Za ním se bojiště zvedalo pásem olší, vrb a zakrslých dubů k hustšímu lesíku. Svah mezi stromy byl zarostlý a nerovný, ale ne tak příkrý, aby jej koně nezdolali, a v lesíku by se klidně schovala polovina vojska. Měl jsem dojem, že vidím, jak v houštinách probleskují hlavice kopí. Lot, přicházející ze severovýchodu, určitě dostal zprávy o saském postupu včas a sotva by se do bitvy opozdil. Jistě tam je, vyčkává a pozoruje. Nikoliv však, tím jsem si byl jistý, jako záloha z rozkazu krále. Lotovo dilema, o němž jsme hovořili s Cadorem, může být dnes vyřešeno: když to bude vypadat na Utherovo vítězství, Lot vrhne na bojiště své vojsko a vezme si svůj podíl na zásluhách a následných odměnách a moci; ale jestli si palmu vítězství odnese Colgrim, bude mít Lot příležitost upevnit svůj vliv na saské vítěze – dostatečně včas, aby odvolal svůj sňatek s Morgian a převzal veškerou moc, kterou mu noví saští vládci nabídnou. Možná dost, pomyslel jsem si trpce, že tomu člověku křivdím, ale v kostech cítím, že mu nekřivdím. Kéž bych byl měl čas dozvědět se ještě před bitvou, jak Uther rozmístil síly. Jestli je Lot někde po ruce, pak by přece nezmeškal právě tuto bitvu, která mu nabízí takové možnosti! Zajímalo mě, jak brzy si mě všimne nebo se dozví, že jsem tady. A jakmile to bude vědět, nebude mít nejmenších pochyb o totožnosti bíle oděného mladíka na bílém koni, který bojuje přímo po králově levici.
Bylo jasné, že králova účast, byť i na nosítkách, Brity rozveselila a posílila. Třebaže vsedě nemohl vést útok, byl tady a nad jeho hlavou vlál Drak, přímo vprostřed bojiště; a třebaže houfec vojáků kolem něho by nevpustil nepřítele do takové blízkosti, z níž by mohl krále zasáhnout, boje byly nejlítější právě kolem Dračího praporce a čas od času jsem viděl, jak zavlál zlatý plášť a zaleskl se králův meč. Vedle něho napravo byl král Rhegedu a po jeho boku Caw a přinejmenším tři z jeho synů. Ector byl také napravo, bil se zarputile a divoce, zatímco Cador nalevo měl šťastný den a bojoval s keltskou vervou a šarmem. Věděl jsem, že Artuše příroda obdařila vlastnostmi obou, ale dnes bude jistě více než spokojen se svým postavením strážce králova levého boku. Ralf se zase držel za Artušovými zády a chránil jeho. Viděl jsem, jak kaštanový kůň mění směr, obrací se a ustupuje, vždycky jen na krok vzdálen od boku bílého hřebce.
Bitva pokračovala. Tu šel praporec málem k zemi, zašlápnut v divokém náporu útočníků, ale Britové se zase vzchopili, hrnuli se vpřed pod roztočené sekerky a zatlačovali ječivé vlny Sasů. Čas od času osamělý jezdec – zřejmě posel – vyrazil východním směrem přes bažinatou půdu u potoka a vzhůru pod stromy. Teď bylo jisté, že Lotovo vojsko je tam, schované, a vyčkává v lese. A stejně jistě, jako bych Lotovi četl myšlenky, jsem věděl, že tam nečeká z rozkazu krále. Bez ohledu na volání o pomoc, které mu přiváželi tito poslové, pozdrží svůj příchod, dokud neuvidí, jak bitva dopadá.
Takto Britové bojovali po dvě kruté hodiny, které se přes poledne protáhly na tři, ale čerstvých posil na pravém křídle se nedočkali. Král Rhegedu klesl raněn a odnášeli ho; jeho vojsko se ve svých pozicích udrželo, ale bylo vidět, že se rhegedské řady zakymácely. A muži z Lothianu stále nepřicházeli. Jestli brzy nezasáhnou, může být pozdě.
Přišlo to tak náhle – nebo se to alespoň zdálo. Zprostředka se ozval výkřik, výkřik hněvu a zoufalství. Viděl jsem, jak se tam, v těsném houfci kolem královych nosítek, zakymácel Dračí praporec a prudce se naklonil, taktak že nepadl na zem. Vzdálenosti navzdory jsem náhle viděl všechno tak jasně, jako bych byl na místě, přímo u královych nosítek. Hlouček Sasů, plavovlasých obrů – někteří z nich byli zkrvaveni ranami, které necítili –, se vrhl na houfec kolem krále a rozrazil jej, zdálo se, že jen svou vahou a divokostí. Několik jich Britové srazili k zemi, jiné zoufalým bojem donutili k ústupu, ale dva Sasové prorazili. Mávajíce sekerkami, klestili si cestu vpřed, ke králi. Jedna sekerka dopadla na žerď praporce, ta se nalomila, zakymácela se a začala klesat. Muž, který ji třímal, padl k zemi, z uťatého zápěstí se mu valila krev a on sám zmizel pod kopyty koní. Téměř vzápětí se sekerka nesla blýskavým obloukem ke králi. Uther vyskočil a zvedl meč, aby odrazil muže se sekerou, když vtom zavířil meč Ralfův, dopadl, Sas se skácel na králova nosítka a jeho krev se řinula na zlatý plášť. Padlý Sas svou vahou srazil krále zpět. Teď se s řevem vrhl vpřed druhý Sas. Ralf zaklel a hnal svého koně mezi bezmocného krále a nového útočníka, ale Sas, který Brity převyšoval, odhrnoval jejich zbraně stranou, tak jako zdivočelý býk odhrnuje dlouhou trávu, a řítil se vpřed. Zdálo se, že jeho útok na krále je nezadržitelný. Viděl jsem, jak Artuš udeřil bílého hřebce přes hruď a pobídl ho tak právě ve chvíli, kdy kymácející se praporec padl. Kůň se vzepjal a zaržál. Artuš sevřel koně koleny, sebral padlý praporec a s výkřikem jej hodil přes králova nosítka přímo do nastavené ruky jednoho vojáka; pak otočil řičícího útočícího koně a postavil se do cesty saskému obrovi. Velká sekera opsala blýskavý kruh a dopadla. Hřebec prudce uhnul a odskočil, úder šel vedle, ale jak sekera zavadila o chlapcův meč, vyrazila mu jej roztočený z ruky. Kůň se opět vysoko vzepjal, zaútočil smrtonosnýma předníma nohama a útočníkova tvář zmizela pod proudem jasné krve. Bílý kůň dopadl zpět na všechny čtyři vedle královych nosítek a Artušova ruka sahala po dýce. V té chvíli král zvolal tichým, ale jako výkřik jasným hlasem: "Vezmi si tenhle!" a hodil svůj vlastní meč, jílcem napřed, do vzduchu. Artušova ruka vylétla a chytla jej za jílec. Viděl jsem, jak se zaleskl. Bílý kůň se opět vzepjal. Praporec byl vztyčený a vlál ve větru, červená na zlatém pozadí. Ozval se velký křik a šířil se ze středu bojiště, odkud bílý hřebec, šlapající v krvi, vyrazil pod Dračím praporcem vpřed. S pokřikem se muži hrnuli za ním. Viděl jsem, jak praporečník na okamžik zaváhal a ohlédl se po králi, ale král ho mávnutím poslal vpřed a pak opět usedl do nosítek. Usmíval se.
A v této chvíli, příliš pozdě na jakýkoliv okázalý zásah, který měl Lot v plánu, vyřítilo se Lotovo vojsko z lesíka a rozmnožilo řady útočících Britů. Ale bitva byla už vyhraná. V poli nebylo jediného muže, který by neviděl, co se stalo. Zdálo se, že z králova chorého těla vyskočil, bílý na bílém koni, jeho bojovný duch a řítil se vpřed jako jiskra na hrotu bojového kopí přímo do srdce saského vojska.

Brzy byli Sasové, kteří ztráceli sílu od jednoho bitevního postavení k druhému, postupně zatlačováni do močálů kolem bojiště, a Britové se hnali za nimi se stále stoupající prudkostí a vítězoslávou; za bojovými oddíly vbíhali na bitevní pole muži, kteří odnášeli raněné a umírající. Teď bylo možno odnést i Utherova nosítka, ale král postupoval vytrvale v Artušových stopách. Hlavní jádro boje však nebylo kolem nich; přeneslo se dopředu, kde pod Dračím praporcem všichni viděli bílého hřebce, bílou pláštěnku a blýskající se čepel králova meče.
Mé stanoviště, viditelný doklad mé přítomnosti, už nepoutalo pozornost a ani to nebylo zapotřebí. Sešel jsem dolů k ošetřovně, kterou zřídili pod troskami toho, co zbylo z jabloňového sadu. Stany se už plnily a ranhojiči měli spoustu práce. Poslal jsem jednoho chlapce pro svou skříňku s nástroji, svlékl jsem plášť, rozprostřel jej na nízké větve jabloně a pořídil si tak útočiště před slunečními paprsky; a když šla kolem mne další nosítka, zavolal jsem na nosiče, aby raněného uložili do improvizovaného stínu.
Jeden z nosičů byl hubený prošedivělý veterán, kterého jsem poznal. Pracoval u mne jako ranhojič u Kaerconanu. Řekl jsem: "Počkej, Paulusi, neutíkej mi. Na nošení raněných je jich tam spousta; raději mi pomáhej tady."
Potěšilo ho, že jsem ho poznal. "Myslel jsem, že bys mě mohl potřebovat, pane. Vzal jsem si nástroje s sebou." Přiklekl k muži v bezvědomí z druhé strany a společně jsme začali rozřezávat v místech, kde zela krvavá sečná rána, kožený kabátec.
"Jak se daří králi?" zeptal jsem se ho.
"Těžko říct, pane. Myslel jsem, že je s ním konec, a s mnoha dalšími taky; teď je u něho Gandar, sedí spokojeně jako děťátko a usmívá se. Ale stejně tak to mohl být konec."
"Ovšem… Myslím, že je to dost hluboké. Ukaž, já se podívám…" Byla to rána sekerou a kůže a kov z vojákova kabátce byly vtlačené hluboko do sečné rány a roztříštěné kosti. Řekl jsem: "Obávám se, že tady toho moc nenaděláme, ale pokusíme se. Dnes stojí bůh při nás, a možná, že při tom chudákovi taky. Podrž to, prosím tě… Jak říkáš, mohl to být konec. Teď nás štěstí neopustí."
"Štěstí? Štěstí na bílém koni, dalo by se říct. Byla to radost, vidět toho mládence, jak se v pravou chvíli vrhl vpřed. Něco takového jsme potřebovali, když král padl jako podťatý a Drak šel k zemi. Rozhlíželi jsme se po králi Lotovi, ale po tom jako by se země slehla. Věř mi, pane, v nejbližším okamžiku by se to bylo otočilo. V bitvě to už tak chodí; člověk se nestačí divit, když si uvědomí, jak záleží na několika vteřinách a kapičce štěstí. Hlavní je poznat tu pravou chvíli a mít v čele toho pravého muže – o nic jiného tu nejde – a království buď získáš, nebo o ně přijdeš."
Chvíli jsme pracovali mlčky a rychle, protože muž se mi začal pod rukama hýbat a já to musel dokončit, dřív než se probere do krutého života. Když jsem udělal všechno, co se dalo, a ovazovali jsme ránu, řekl Paulus hloubavě: "To je zvláštní."
"Pamatuješ na Kaerconan, pane?"
"Copak se na něj dá zapomenout?"
"Ten mládenec vypadal jako on, chci říct jako Ambrosius v době, kdy byl hrabětem britským. Bílý kůň, a vůbec – a vlající Drak nad hlavou. Mezi vojáky se o tom mluví… A taky se jmenuje stejně jako on, že, pane? Emrys? Není to náhodou tvůj příbuzný?"
"Možná."
"Tak dobrá," řekl Paulus a dál se neptal. Víc mi nemusel říkat, věděl jsem, že dohady se šíří po celém ležení už od té chvíle, co jsme přijeli s Artušem a celou družinou. Ať se šíří. Uther vyložil karty na stůl. Když vezmeme v úvahu chlapcovu statečnost, válečné štěstí a Lotův špatný odhad situace, bude pán z Lothianu muset teď těžce bojovat, aby změnil králův názor nebo přesvědčil ostatní urozené pány, že se Utherův syn nehodí za jejich vůdce.
Na další hovor nebyl čas, muž mezi námi přišel k vědomí a začal naříkat.

KAPITOLA 2

Než nadešla noc, byli padlí odneseni z bojiště. Král se stáhl, když bylo jasné, že vítězství je jisté a žádný dodatečný útok Sasů je nemůže ohrozit. Bitva byla u konce, hlavní britské síly se vrátily do osady dvě míle na severozápad, zatímco Cador s Cawem ze Strathclyde obsadili bojiště. Lot se nezdržel, aby zjistil, jak si stojí mezi ostatními veliteli, nýbrž se hned po boji stáhl do města a jako Ajax odešel do svých pokojů a od té doby ho nikdo neviděl. Už kolovaly historky o tom, jak ho rozzuřilo, že král projevil přízeň cizímu mladíkovi na bitevním poli; upadl prý do ponurého mlčení, když se dozvěděl, že Emrys byl pozván zároveň se mnou na hostinu na oslavu vítězství, kde se mu nepochybně dostane dalších poct. Lidé se také dohadovali, proč Lotovo vojsko zasáhlo do bitvy tak pozdě. Nikdo nezašel tak daleko, aby hovořil o zradě, ale otevřeně se říkalo, že se příliš opozdil a nebýt Artušova malého zázraku, mohla Lotova nečinnost připravit Uthera o vítězství. Muži také nahlas uvažovali, jestli se Lot vynoří ze svého pochmurného mlčení a přijde na hostinu, která se měla konat příští večer. Ale já věděl, že nemůže zůstat stranou. Netroufne si. I když nic neříkal, Lot určitě věděl, kdo ten "Emrys" je, a měl-li ho zdiskreditovat a chopit se moci, o niž usiloval, musel to udělat teď hned.
Když byly na improvizovaném obvazišti v zahradě ošetřeny naléhavé případy, přesunula se do města, kde byl zřízen špitál, i zdravotnická jednotka. Šel jsem s nimi a celé odpoledne a večer jsem se věnoval raněným, neboť bez ustání přinášeli další a další. Naše ztráty nebyly tak těžké, jak obvykle bývají, ale přesto budou pohřební čety tvrdě pracovat celou noc, sledovány vlky a houfujícími se krkavci. Viděli jsme, jak v močálech šlehají plameny, Sasové spalovali své mrtvé.
Kolem půlnoci jsem v nemocnici skončil a čekal v předpokoji, až mi Paulus sbalí mé nástroje, když tu ke mně ze dvora dolehly rychlé kroky a u dveří za mými zády nastal pohyb.
Nazvěte mě starým bláznem, chcete-li – když si připomenete, co se během uplynulých let nikdy nestalo –, a budete mít

víc než poloviční pravdu; ale nebyla to jenom láska, která mi zvěstovala jeho příchod, ještě než jsem se ohlédl. S ním zavanul dovnitř i proud čerstvého voňavého vzduchu, který odvál výpary léků a puch ran a strachu. I ty lampy zaplály jasněji.
"Merline?" Promluvil tiše, tak, jak se mluví v pokoji nemocných, ale v jeho hlase bylo stále ještě vzrušení onoho dne. Pohlédl jsem na něho s úsměvem, vzápětí pak přísně.
"Jsi raněn? Blázínku, proč jsi za mnou nepřišel dřív? Ukaž, ať se podívám."
Odtáhl paži ve ztuhlém rukávu. "Nepoznáváš černou saskou krev? Já nemám ani škrábanec. Ach Merline, to byl den! A ten král! Vyrazit do pole zchromlý v nosítkách, to je odvaha, mnohem větší odvaha než vyjet do boje na dobrém koni s dobrým mečem. Přísahám, že by mě nikdy ani nenapadlo… bylo to tak snadné… Merline, bylo to nádherné! Teď vím, že jsem se narodil pro tohle! Viděl jsi, co se stalo? Co udělal král? Jeho meč? Přísahám, že vpřed mě táhl ten meč silou své vůle, nikoli mojí… A pak ten pokřik, a jak se vojáci hnali do boje, jako příval! Nikdy předtím jsem Canritha nebodl ostruhou… Všechno se odehrálo tak rychle a přitom tak pomalu a zřetelně, každý okamžik jako by trval věčnost. Nikdy jsem nevěděl, že by člověka mohlo mrazit a žíhat plamenem najednou, ty ano?"
Nečekal na mé odpovědi, mluvil dál, rychle a oslnivě, oči mu ještě plály vzrušením bitvy a obrovskou zkušeností toho dne. Moc jsem ho neposlouchal, ale pozoroval jsem ho, a pozoroval jsem tváře ošetřovatelů a sloužících a těch mužů, kteří ještě nespali a byli na doslech. Viděl jsem, že to začíná: právě tak po bitvě Ambrosiova pouhá přítomnost dodávala raněným sílu a umírajícím útěchu. Nevím, co to bylo, ale Artuš to měl také; v budoucnosti jsem se s tím měl často setkávat; zdálo se, že rozsévá jas a sílu, všude kam přijde, a sám v sobě ji neustále obnovuje. Jak bude stárnout, bude ji obnovovat stále obtížněji a za velkou cenu, ale teď byl velice mladý, léta mužnosti měl teprve před sebou. Kdo by si po tomto všem troufl tvrdit, pomyslel jsem si, že se pro své mládí nehodí za krále? Rozhodně ne Lot, který znehybněl ve své ctižádostivosti a krutě usiluje o trůn mrtvého krále. Bylo to právě Artušovo mládí, které se dnes dovolalo toho nejlepšího, co v sobě lidé mají, tak jako lovec dokáže přivolat hejno tetřívků a kouzelník vítr.
Na jednom lůžku poznal vojáka, který bojoval vedle něho; šel k němu tiše přes celý sál, pohovořil s ním a pak i s ostatními. Slyšel jsem, jak přinejmenším dva z nich oslovil jménem.
Dej mu meč, pravilo se v mém snu, a jeho vlastní přirozenost zařídí ostatní. Králové se nerodí ze snů a proroctví: ještě než jsi pro něho začal pracovat, byl tím, koho teď vidíš. Ty sám jsi neudělal nic víc, než žes ho ochraňoval, když rostl. Ty, Merline, jsi kovář jako Weland z černé kovárny; zhotovil jsi meč a nabrousil jeho ostří, ale on si cestu proklestí sám.
"Viděl jsem tě tam nahoře u jabloně," řekl Artuš vesele. Vyšel se mnou z nemocničního sálu a já se zastavil v předpokoji, abych dal pokyny noční službě. "Vojáci říkali, že je to dobré znamení. Že když stojíš nad námi tam na tom kopci, máme vítězství v kapse. A je to pravda, protože po celou tu dobu, i když jsem nemyslel, cítil jsem, že mě sleduješ. Jako bys byl přímo vedle mne. A bylo to, jako bych měl za zády štít. Měl jsem dokonce pocit, že slyším – "
Odmlčel se v půli věty. Viděl jsem, jak doširoka otevírá oči a kamsi je upírá. Ohlédl jsem se a podíval se, co ho umlčelo.
Morgause mohlo být teď dvaadvacet a byla ještě hezčí, než když jsem ji viděl posledně. Měla na sobě dlouhý prostý šat barvy holubičí šedi, v němž by měla vypadat jako jeptiška, ale bůhví proč nevypadala. Neměla na sobě žádné šperky a také je nepotřebovala. Pleť měla mramorově bílou a veliké oči, které byly, jak si vzpomínám, pod hnědými brvami zlatozelené. Její vlasy, jak se slušelo na dívku dosud neprovdanou, jí volně splývaly na ramena a leskly se; měla je sčesané dozadu a široký bílý pás je přidržoval, aby nepadaly do čela.
"Morgause!" řekl jsem užasle. "Tady nemáš co dělat!" Ale hned jsem si uvědomil její léčitelské schopnosti a všiml si, že za ní jdou dvě ženy a páže s truhličkami a lněným plátnem. Zřejmě ošetřovala, tak jako já, raněné; anebo dosud ošetřovala krále a byla u něho. Dodal jsem honem: "Já vím. Promiň, a promiň mi také, že jsem tě nepozdravil. Tvé umění je tady vítané. Řekni mi, jak se daří králi?"
"Zotavil se a odpočívá, můj pane. Zdá se celkem v pořádku a má dobrou náladu. Byla to zřejmě pozoruhodná bitva. Škoda že jsem ji neviděla." Vrhla nejprve na mě a pak na Artuše zaujatý, hodnotící pohled. Bylo zřejmé, že v něm poznala mladíka, který si toho dne vysloužil všeobecnou chválu, ale zdálo se, že jí král dosud neřekl, kdo je to. V její tváři ani v hlase nebyl patrný sebemenší náznak, že by to věděla. "Pane."
Krev se nahrnula Artušovi do tváře, byl červený jako praporec. Vykoktal jakýsi pozdrav a náhle vypadal jako pouhé nemehlo; on, který v dětství nikdy nemotorný nebyl.
Přijala to chladně a obrátila svůj zrak opět ke mně; pustila ho z hlavy, tak jak dvacetiletá žena pouští z hlavy dítě. Pomyslel jsem si: dosud to neví.
Řekla lehce a sladce: "Můj pane Merline, přináším ti vzkaz od krále. Později, až si odpočineš, by s tebou rád mluvil."
Řekl jsem pochybovačně: "Je velice pozdě. Neměl by raději spát?"
"Myslím, že bude spát lépe, když s tebou napřed pohovoří. Velice si přál setkat se s tebou, hned jak se vrátil z bitvy, ale potřeboval odpočinek a tak jsem mu dala lektvar a on po něm usnul. Teď se probudil. Můžeš přijít asi za hodinu?"
"Dobrá, přijdu."
Opět se sklopenýma očima udělala pukrle a odešla stejně rychle, jak přišla.

KAPITOLA 3

Povečeřel jsem o samotě s Artušem. Okno pokoje, který mi byl přidělen, vedlo do zahrady na břehu řeky; byla to terasová zahrada, obehnaná vysokými zdmi s bránami. Artušův pokoj sousedil s mým a do obou se vcházelo přes předpokoj, kde byly ozbrojené stráže. Uther neponechával nic náhodě.
Můj pokoj byl velký a dobře zařízený a sluha tu čekal s jídlem a vínem. Při jídle jsme si trochu povídali. Byl jsem unavený a hladový a Artuš měl svou obvyklou chuť k jídlu, ale po přívalu vzrušeného nadšení se podivně ztišil,

možná s ohledem na mne, pomyslel jsem si. Pokud jde o mne, nedokázal jsem myslet téměř na nic jiného než na nadcházející rozhovor s Utherem a na to, co přinese příští den; v této chvíli jsem nemohl k obojímu přispět ničím, leda jakousi únavou ducha, což byla, jak jsem si říkal, jen reakce na dlouhou cestu a těžký den. Přitom jsem věděl, že je to něco podstatnějšího, cítil jsem se jako člověk, který ze slunce vkročil přímo do bažiny, nad níž se drží hustá mlha.
Ulfin, králův osobní sluha, přišel, aby mě zavedl ke králi. Podle pohledu, jímž spočinul na Artušovi, jsem poznal, že zná pravdu, ale když mě vedl chodbami do králova pokoje, nezmínil se o tom. Zdálo se, že se ve své mysli nezabývá téměř ničím jiným než obavami o královo zdraví. Když jsem byl uveden k Utherovi, pochopil jsem proč. I v porovnání s dnešním ránem byla změna znepokojivá. Seděl na lůžku v kožešinovém nočním šatu, opřený o polštáře, vysvlečen z královské parády, bez pancíře a rudozlaté tkaniny, takže bylo vidět, jak smrtelně je jeho tělo vyčerpané. Svou smrt měl už vepsanou ve tváři; nebude to dnes v noci a nemusí to být ani zítra, ale bude to brzy. Tak tohle bude asi příčina toho děsu, který na mě doléhal. Přestože byl král slabý a unavený, zdálo se, že mě rád vidí a touží po hovoru se mnou, a tak jsem své předtuchy odsunul stranou. I dnešní noc a zítřek stačí na to, abychom spatřili – Uther, já a ti, co pracují pro nás –, jak naše stoupající hvězda míří spolehlivě vysoko k jasnému obzoru.
Nejdříve hovořil o bitvě a událostech toho dne. Bylo zřejmé, že všechny jeho pochyby jsou rozptýleny a že (i když by to nepřipustil) lituje ztracených let Artušova dospívání. Zahrnul mě otázkami, a třebaže jsem se bál příliš ho zatěžovat, pochopil jsem, že se mu bude líp odpočívat, až bude vědět všechno, co mu musím říct. A tak jsem mu co nejrychleji a nejsrozumitelněji vylíčil, co se dělo v posledních letech, a popsal chlapcův život v Divokém hvozdu do všech podrobností, které jsem nezaznamenal ve zprávách, jež jsem mu posílal. Řekl jsem mu rovněž o podezřeních a jistotách, které jsem měl o Artušových nepřátelích; když jsem mluvil o Lotovi, nedal nic najevo, ale vyslechl mě bez přerušení. O Maximově meči jsem se nezmínil. Král sám dnes veřejně vložil svůj meč do jeho ruky; nemohl dát zřetelněji najevo, že jinoch je jeho privilegovaným dědicem. Macsenův meč mu, až bude třeba, předá bůh. Mezi těmito dvěma dary dosud zeje temná hlubina osudu, přes niž nedohlédnu; nemá smysl tím krále znepokojovat.
Když jsem domluvil, zvrátil se mlčky do polštářů s očima upřenýma do vzdáleného rohu pokoje, ponořen do svých myšlenek. Po chvíli promluvil.
"Měl jsi pravdu, Merline. Měl jsi pravdu i tehdy, když bylo obtížné věci chápat, a já jsem, nic nechápaje, odsuzoval tebe. Všichni jsme v rukou božích. A nepochybuji o tom, že to byl sám bůh, kdo mi vnukl myšlenku, abych zapřel svého syna a odevzdal ho do tvé péče, aby vyrostl v bezpečí a v tajnosti až do tohoto jinošského věku. Jsem šťastný, že mi bylo dopřáno uvidět, jak skvělého muže jsem počal oné bouřlivé noci na Tintagelu a jaký král po mně nastoupí na trůn. Měl jsem ti více důvěřovat, ty pancharte, tak jako ti důvěřoval můj bratr. Nemusím ti říkat, že umírám, viď? Gandar mumlá a koktá a vyhýbá se té otázce, ale ty mi řekneš pravdu, králův proroku?"
Byla to naléhavá otázka, která si žádala odpovědi. Když jsem řekl: "Ano," usmál se a vypadal téměř spokojeně.
Shledával jsem, že teď, když vidím, jak Uther k blížící se smrti přistupuje se svou drsnou odvahou, mám ho raději než kdykoli předtím. To byla ta vlastnost, kterou v něm dnes Artuš rozpoznal, ona královskost, k níž dospěl pozdě, nikoli však příliš pozdě. Už je to tak, teď, kdy se čas téměř naplnil, shledáváme oba dva, že jsme v osobě toho jinocha spojeni.
Pokýval hlavou. Vypětí dne a noci se začínalo projevovat, ale jeho pohled byl přátelský a jednání rázné. "Tak dobrá, věci minulé jsme vyjasnili. Budoucnost je jeho a tvoje. Ale já nejsem ještě mrtvý a stále jsem Nejvyšším králem. Přítomnost patří mně. Poslal jsem pro tebe, abych ti řekl, že na zítřejší hostině prohlásím Artuše za svého dědice. Lepší příležitost by se nenašla. Po tom, co se dnes stalo, nikdo nemůže pochybovat o jeho kvalitách; osvědčil se před zraky veřejnosti, a co víc, před zraky všeho vojska. I kdybych chtěl, pochybuji, že by se mi podařilo dál skrývat jeho tajemství, pověsti se šíří po celém ležení jako oheň ve slámě. On pořád nic neví?"
"Zdá se, že ne. Byl bych si myslel, že začne něco tušit, ale zdá se, že ne. Řekneš mu to zítra sám?"
"Ano. Pošlu pro něho hned ráno. Do té doby, Merline, zůstaň s ním a dávej na něho pozor."
Pak mluvil o svých plánech na druhý den. Pohovoří s Artušem a večer, až budou všichni odpočatí po boji a stopy po bitvě zahlazené, bude Artuš představen urozeným mužům při hostině na oslavu vítězství, provázen slávou a jásotem.
Pokud jde o Lota – přistoupil k tomu zpříma a bez omlouvání –, není jisté, co Lot udělá, ale svou pozdní účastí v bitvě ztratil do velké míry důvěru v očích všech a jako snoubenec královy dcery by se sotva odvážil (o tom byl Uther přesvědčený) postavit se veřejně proti volbě, pro niž se rozhodl sám Nejvyšší král. Nezmínil se o chmurnější možnosti, totiž že by Lot mohl přihodit na saskou misku vah sebe sama; chápal jeho prodlení jen jako snahu vzbudit dojem, že právě jeho zásah přinesl Britům v bitvě vítězství. Poslouchal jsem a nic jsem neříkal. Ať je v této záležitosti pravda jakákoli, starosti padnou brzy na hlavu jiných, nikoli na jeho.
Pak mluvil o své dceři Morgian. K sňatku, pevně dohodnutému, dojít musí; odvolat jej by znamenalo vmést smrtelně nebezpečnou urážku do tváře Lota a severských králů, kteří s ním táhnou za jeden provaz. V této situaci to bude bezpečnější; Lot se neodváží sňatek odmítnout ze stejného důvodu a svým souhlasem s ním veřejně potvrdí své spojenectví s Artušem; s tím Artušem, který bude už (dlouhé měsíce před sňatkem) prohlášen za krále, přijat a pevně usazen na trůně. Uther málem řekl "a korunován", ale větu nedokončil. Vypadal teď unaveně, proto jsem se měl k odchodu, ale zvedl svou hubenou ruku, a tak jsem čekal. Nějakou dobu nepromluvil a ležel se zavřenýma očima. Do místnosti někudy pronikl průvan a svíce začaly kapat, stíny se rozkymácely a uvrhly jeho tvář do tmy. Pak se plamen zklidnil a já viděl, že mě hluboko vpadlýma očima pozoruje.
Slyšel jsem, jak mě hlasem, únavou teď zesláblým, o něco žádá. Ne, nežádá. Uther, Nejvyšší král, mě prosí, prosí mě, abych stál při Artušovi, abych dokončil dílo, které jsem započal, abych na něho dal pozor, radil mu a chránil ho…
Jeho hlas se ztrácel, ale oči mě pozorovaly, naléhavě, a já věděl, co mi říkají. Pohlédni do budoucnosti, Merline, proroku králů. Teď zavěšti pro mne.
"Budu s ním," řekl jsem, "a to ostatní jsem ti řekl už předtím. Bude nosit královský meč a tímto mečem dokáže vše, v co lidé doufají, a ještě více. Za jeho vlády bude země jednotná a bude mír a světlo před setměním. Až ten mír nastane,

vrátím se do své samoty, ale budu čekat, vždy připraven na jeho zavolání, a přijdu tak rychle, jako když zapíská na vítr."
To, co jsem mu říkal, nebylo žádné vidění; to nepřichází nikdy na objednávku a kromě toho vidiny nebydlí ve stejné místnosti jako Uther. Ale pro jeho potěchu jsem mu řekl to, co jsem si pamatoval z jiných proroctví a také to, co jsem věděl o lidech a době, což někdy vychází nastejno. Uspokojilo ho to, a to bylo to hlavní.
"To je všechno, co jsem chtěl vědět," řekl. "Že mu zůstaneš nablízku a budeš mu sloužit… Možná kdybych byl poslechl svého bratra a podržel tě u sebe… Dal jsi mi svůj slib, Merline. Nikdo nemá takovou moc jako ty, ani Nejvyšší král."
Řekl to beze zloby, tónem, jakým věci prostě konstatujeme. Hlas zněl vyčerpaně, byl to hlas chorého muže.
Zvedl jsem se. "Půjdu, Uthere. Vyspi se. Kde je ten lektvar, co ti dává Morgause?"
"Nevím. Je to cítit po máku; dává to do horkého vína."
"Spí někde tady poblíž?"
"Ne. O kus dál na téhle chodbě, v prvním z ženských pokojů, neruš ji teď. Tam v tom džbánku ještě trochu zbylo."
Šel jsem na druhý konec místnosti, vzal džbánek a přičichl k němu. Lektvar byl už smíchaný s vínem; vůně byla sladká a těžká; byl to odvar z máku a několika jiných rostlin, které jsem rozeznal, ale nebyl jsem s nimi dobře obeznámen. Omočil jsem prst a přiložil jej k ústům. "Měl to někdo v ruce od té doby, co to připravila?"
"Cože?" Byl už unášen pryč, nikoli do spánku, ale po způsobu nemocných. "Jestli na to někdo sahal? Co já vím, tak ne, ale tady není nikdo, kdy by mě chtěl otrávit. Všichni dobře vědí, že každé jídlo napřed okusí ochutnávač. Chceš-li, tak ho zavolej."
"Není třeba," řekl jsem. "Ať spí." Nalil jsem trochu do poháru, ale když jsem jej zvedal k ústům, řekl Uther najednou prudce: "Neblázni! Nech to být!"
"Říkal jsi, že to není otrávené."
"To je jedno, nebudeme pokoušet osud."
"Ty Morgause nevěříš?"
"Morgause?" Zamrkal, jako že to není podstatné. "Samozřejmě, proč ne? Když se o mne starala po celá ta léta a odmítla se vdát, i když… Ale na tom nezáleží. Jak sama říká, její osud ‚je v mlze' a ona je srozuměna s čekáním na něj. Někdy mluví v hádankách jako ty, a já, jak víš, na hádanky nemám moc trpělivosti. Ale jak bych mohl pochybovat o své dceři? Jenže dnes v noci musíme být mimořádně opatrní a kromě svého syna mohu nejméně ze všech lidí postrádat tebe."
Usmál se a v té chvíli to byl ten starý Uther, drsný a veselý a trochu škodolibý. "Přinejmenším dokud ho nepředstavím, a potom nepochybně budeme oba dva moci klidně postrádat jeden druhého."
Usmál jsem se. "A já zatím ochutnám tvé víno. Buď klidný, po čichu poznám, že tam není nic špatného, a kromě toho tě ujišťuji, že moje smrt ještě není na pořadu dne."
Nedodal jsem: "Dovol, abych se ujistil, že budeš živ ještě zítra, abys mohl prohlásit svého syna." Ten podivný stín, který se pořád vznášel za mými zády, to nemohla být ani moje, ani Artušova smrt, ale mohla by to být, ač to bylo nepravděpodobné, smrt královna. Usrkl jsem, poválel doušek po jazyku a polkl. Král ležel opřený o polštář a pozoroval mě, už zase klidný. Znovu jsem se napil a pak přešel na druhý konec místnosti a přisedl k velkému lůžku a ještě chvíli jsme jen tak povídali: o minulosti vroubené vzpomínkami, o budoucnosti, na jejíž slávu se pokladou stíny. Nakonec jsme si s Utherem docela slušně rozuměli. Když bylo jisté, že je víno neškodné, nalil jsem mu lektvar, počkal jsem, až jej vypije, a pak jsem zavolal jeho sluhu Ulfina a šel se vyspat.

KAPITOLA 4

Až dosud šlo všechno dobře. I kdyby Uther dnes v noci zemřel – i když tomu nic nenasvědčovalo a ani v kostech jsem nic necítil –, vše bylo výborně rozehrané. S Cadorovou podporou a Ectorovou pomocí mohu Artuše představit urozeným pánům stejně dobře jako král, a věhlas opírající se o moc v pozadí má všechny šance věc prosadit. To, že král Artušovi v boji hodil svůj meč, bude pro mnoho vojáků dostatečným důkazem Artušova nástupnického práva, a válečníci, kteří šli dnes za ním tak ochotně do boje, za ním půjdou dál. Určitě se nepřidají jen rozkolníci ze severovýchodu, které nepotěší, že dny nejistoty končí a nástupnictví přechází zcela srozumitelně a nepochybně na Artuše.
Tak proč je mi tak těžko u srdce, říkal jsem si, když jsem kráčel po chodbách do svého pokoje; co znamená to neblahé tušení, černé jako smrt? Je-li to tak závažné, jak moje krev věstí, proč to nevidím? Kde se vznáší jaký stín, chňapající a číhající, nad jasným úspěchem tohoto dne?
O chvíli později, když jsem pokynul stráži před svým před–pokojem a prošel tiše do ložnice, zahlédl jsem cípek tohoto stínu. Dveřmi, spojujícími můj a Artušův pokoj, jsem uviděl jeho lože. Bylo prázdné.
Honem jsem se vrátil do předpokoje a když jsem se sklonil ke spícímu sluhovi, abych ho probudil, udeřila mě do nosu známá vůně byliny, která byla v králově víně. Pustil jsem jeho rameno a nechal ho chrápat; třemi rychlými kroky jsem se vrátil na chodbu. Než jsem stačil říct slovo, strážný se přitiskl ke zdi, jako by se lekl toho, co uviděl na mé tváři.
Zeptal jsem se tiše: "Kde je?"
"Můj pane, je v bezpečí. Není proč dělat poplach… Měli jsme své rozkazy, ale tam se mu nic nemůže stát. Druhý strážný viděl, jak jde do dveří… no a zůstal tam –"
"Kde je?"
"V ženských pokojích. Když pro něho přišlo to děvče –"
"Děvče?"
"Jo, děvče, můj pane. Přišla sem. Zastavili jsme ji, samozřejmě, nechtěli jsme ji pustit dovnitř, ale on pak sám vyšel ze

dveří…" Uklidněn mým mlčením si strážný vydechl. "Vážně, pane, všechno je v pořádku. Byla to jedna z družiny paní Morgause, ta černovlasá, možná že sis jí všiml, boubelatá křepelička, nejhezčí z nich, jak se sluší pro našeho mladého pána na dnešní noc –"
Všiml jsem si jí; malá, baculatá, červenolící, s očima černýma jako ptáček. Pěkné stvoření, mladičké a zdravé jak letní den. Kousl jsem se rtu. "Jak je to dávno?"
"Asi tak před dvěma hodinami." Zazubil se. "Času dost. Můj pane, co je na tom špatného? I kdybychom se byli snažili, copak ho můžeme zastavit? Ji jsme dovnitř nepustili; máme své rozkazy a on to ví; ale když řekl, že půjde s ní, tak co jsme mohli dělat? Koneckonců, pro mužského po první bitvě je to správné zakončení dne."
Něco jsem mu na to řekl a vrátil se do svého pokoje. Chlapík měl úplnou pravdu, strážní plnili své povinnosti, jak nejlíp uměli, a tohle je jedna z těch situací, do které žádná stráž zasahovat nemůže. A opravdu, co je na tom zlého? Jinoch se stal z jedné poloviny mužem dnes za slunečního svitu; z druhé půle se jím pak nezbytně musel stát v noci. Tak jako jeho meč uspokojil svou žádostivost v krvi, tak jinoch plane touhou, dokud neukojí vlastní vzrušení v ženském těle. Každý jiný, pomyslel jsem si trpce, kromě proroka, kterého bůh zavázal k panictví, by to byl předvídal. A každý normální ochránce by nechal této noci volný průběh. Ale já byl Merlin, místnost byla plná stínů a já se bál. Stál jsem tam samotný a kolem mne se tísnily stíny; snažil jsem se ovládnout se a chladnou hlavou čelit strachu. Vypudil jsem z mysli černé myšlenky; dobrá, dobrá, vždyť je to lidské, nebo snad závidím Artušovi, že se mu ve čtrnácti dostalo tak lehce potěšení, pro něž jsem já ve dvaceti vzplál stejně jako on, ale zbabral jsem to a propásl šanci? Nebo to je strach, strach ještě horší než žárlivost, že ztratím lásku mně tak drahou a tak pozdě nalezenou, nebo se o ni budu dělit; anebo jsem byl pln strachu jenom kvůli němu, věda, co dívka dokáže udělat, aby muže připravila o jeho sílu? Při tomto pomyšlení jsem si náhle uvědomil, že vina není na mně; odtud stíny nepřicházely. Já jsem tehdy ve dvaceti, když jsem prchal před dívčiným hněvivým a výsměšným smíchem, věděl, že musím chladnokrevně volit mezi mužností a mocí – a zvolil jsem moc. Ale Artuš bude mít moc jiného druhu, bude to moc plnohodnotné dravé mužnosti, bude to moc královská. Často mi svým jednáním připomínal, že jakkoliv mě miluje a učí se ode mne, ve skutečnosti je to Utherův syn; chce všechno, co mu mužství může nabídnout. Je správné, že této noci leží poprvé s ženou. Měl bych se usmát tak jako strážný, jít se vyspat a Artuše ponechat jeho radovánkám.
Ale mrazení v zádech a pot na mém čele tu nebyly pro nic za nic. Stál jsem bez pohnutí a přemýšlel, zatímco lampa hořela třepotavým plamenem, pohasínala a opět se rozhořívala. Morgause, říkal jsem si, jedna z jejích dívek. A ta uspala mého sluhu, který by mi mohl říct, že Artuš odešel před dvěma hodinami do jejího pokoje… Morgause je nevlastní sestrou Morgian a může být v Lotově žoldu, mohl jí slíbit skvělou budoucnost, stane-li se sám králem. Je pravda, u krále se o nic nepokoušela, ale vždyť věděla, že se všechno napřed ochutnává; kromě toho by ničemu neposloužila, kdyby musela od krále odejít dříve, než se Lot ožení s Morgian a bude se moci podle zákona prohlásit za dědice Nejvyššího krále. Ale teď Uther umírá a objevil se Artuš, jehož nárok na trůn Lota vyloučil. Je-li Morgause opravdu nepřítel a chce-li Artuše vyřadit ze hry ještě před zítřejší hostinou, pak může být hoch v této chvíli už omámen, může být zajatcem v Lotových rukou a může také umírat…
Bylo to šílené. Kdyby měl zemřít, bůh by mu přece nedal meč a neukázal by mi ho jako Nejvyššího krále. A Morgause nemá důvod přát mu něco zlého. Jako jeho nevlastní sestra se může nadít více od Artuše jako krále než od Lota, manžela své sestry. Z Artušovy smrti by nic neměla, uvažoval jsem chladnokrevně. Ale smrt tu byla, v nějaké podobě a provázena pachem, který jsem neznal. Byl to pach zrady, něco, co jsem si matně vybavoval z dětství, když se můj strýc chystal zradit království svého otce a zavraždit mě. Není to záležitost rozumu, ale zkušenosti. Hrozí nebezpečí a já je musím odhalit.
Nemohl jsem chodit po domě a vyptávat se, kde Artuš je. Kdyby byl s děvčetem šťastně v posteli, nikdy by mi to neprominul. Musím ho najít jiným způsobem, a jelikož jsem Merlin, tak ten způsob znám. Stál jsem strnule ve zšeřelém pokoji, ruce se zaťatými pěstmi v bocích, a upřeně hleděl do lampy…
Vím, že jsem se nepohnul z místa a nevyšel z pokoje, ale ve vzpomínce se teď zdá, jako bych z pokoje vykročil, tichý a mlčenlivý jako duch, prošel předpokojem, minul strážného a kráčel po temné chodbě ke dveřím Morgausina pokoje. Tam byl další strážný; byl vzhůru a dával pozor, ale mne neviděl.
Zevnitř nebylo nic slyšet. Vstoupil jsem.
V předpokoji byl vzduch těžký a teplý, prosycený parfémy a vodičkami, jaké používají ženy. Stála tam dvě lůžka a na nich spáči. Na prahu do vlastního pokoje spalo, stočené na zemi, Morgausino páže.
Dvě lůžka a na každém spící postava. Jedna patřila staré šedovlasé ženě, která ležela s otevřenými ústy a lehce pochrupovala. Druhá spala tiše a na polštáři ležely, na noc zapletené, dlouhé a bohaté černé vlasy. Černovláska spala sama.
Teď jsem ji konečně poznal, tu hrůzu, která mě dusila! Jediná věc, na niž jsem, hledaje závažnější nebezpečí, jako je smrt, zrada a ztráta, vůbec nepomyslel. Řekl jsem, že muži s vnitřním zrakem od pánaboha bývají často jako lidé slepí; zdá se, že když jsem vyměnil svou mužnost za moc, sám jsem se, pokud jde o ženy, oslepil. Kdybych nebyl čaroděj, ale obyčejný mužský, byl bych viděl, jak se tam ve špitálu dorozumívají očima, byl bych pochopil, co znamená pozdější Artušovo mlčení a správně si vysvětlil dlouhý hodnotící pohled té ženy.
Musela použít nějakého kouzla, že mě takhle zaslepila. Možná že teď, vědouc, že nemohu nic dělat, své kouzlo zmírnila a zrušila; anebo se kouzlo, jak upadla do spánku, samo uvolnilo. Není ani vyloučeno, že moje kouzlo to její předčí, a ona nemá štít, který by ji přede mnou chránil. Ví bůh, že jsem to nechtěl vidět, ale moje vlastní moc jako by mě přibila k podlaze, a protože není moci bez vědění a není vědění bez utrpení, stěny a dveře Morgausiny ložnice se přede mnou rozestoupily a já viděl.
Času dost, řekl strážný. Opravdu měli dost času. Žena ležela nahá s nohama od sebe na pokrývkách. Jinoch, vedle jejího bílého těla tak snědý, ležel rozvalený na ní a opojeně se poddával rozkoši. Zpola ode mne odvrácen, měl hlavu

mezi jejími ňadry; nespal, ale nebyl toho dalek, ve tváři vyrovnanost a klid, a jeho slepá ústa hledala její tělo, tak jako štěně čumáčkem hledá matčin struk. Její tvář jsem viděl jasně. Hýčkala jeho hlavu a tělo měla stejně opojně zemdlené, ale na její tváři nebyla něha, jakou gesto chtělo naznačovat. A vůbec žádná radost. Byl na ní vepsán tajný triumf, stejně divoký jako ve tváři bojovníka uprostřed bitvy; zlatozelené oči byly doširoka otevřené a upřené na něco ve tmě neviditelného; drobná ústa se usmívala a ten úsměv vyjadřoval cosi mezi vítězoslávou a opovržením.

KAPITOLA 5

Vrátil se do pokoje těsně před rozbřeskem. Právě se rozezpíval první pták, když o pár chvil později náhlé štěbetání ranního chóru přehlušilo zařinčení zbraně venku přede dveřmi a Artušova tichá slova strážnému. Vešel dovnitř, oči ještě zalepené spánkem, a když viděl, že sedím u okna na židli s vysokým opěradlem, hned u dveří se zastavil.
"Merline! Jak to, že jsi tak brzy vzhůru? Nemůžeš spát?"
"Ještě jsem si nelehl."
Náhle se zcela probral a naježil se ve střehu. "Co se děje? Něco se stalo? Králi?"
Když nic jiného, říkal jsem si v duchu, alespoň neudělal ukvapený závěr, že bdím proto, abych ho vyzpovídal z jeho nočního dobrodružství. Jedno se nikdy nesmí dozvědět; to, že jsem ho sledoval až tam za ty dveře.
Řekl jsem: "Ne, nejde o krále. Ale my dva si musíme, ještě než se rozední, pohovořit."
"Panebože, jestli mě máš trochu rád, tak teď ne," zasmál se a zívl. "Merline, musím se vyspat. Uhodl jsi, kam jsem šel, nebo ti to řekl strážný?"
Když ke mně přišel blíž, ucítil jsem z něho její vůni a zvedl se mi žaludek. Otřásl jsem se a řekl stručně: "Ano, teď hned. Umyj se, aby ses probral. Musím s tebou mluvit."
Zhasl jsem všechny lampy až na jednu, a ta svítila slabě a olověnému světlu rozbřesku nebyla valným soupeřem. Viděl jsem, jak strnul.
„Jakým právem –" Zarazil se, viděl jsem, jak rychle ovládl svůj hněv. "Dobrá. Myslím, že máš právo mi klást otázky, ale nelíbí se mi doba, kterou sis k tomu zvolil."
Tohle bylo něco docela jiného než ten ukřivděný chlapecký hněv, který z něho ještě přednedávnem vybublal u jezera. Od nynějška ho vzali mezi sebe ti dva, meč a žena. Řekl jsem: "Nemám právo ti klást otázky a nic takového nemám ani v úmyslu. Uklidni se a poslouchej. Máš pravdu, že s tebou teď chci mluvit – kromě jiného – i o tom, co se stalo dnes v noci, ne však z důvodů, které mi přisuzuješ. Za koho mě považuješ, za opata Martina? Neupírám ti právo dopřávat si tělesnou rozkoš, jak chceš a kde chceš." Tvářil se pořád ještě nepřátelsky, bylo to něco mezi hněvem a hrdostí. Aby se uklidnil a abychom překlenuli tento okamžik, řekl jsem přátelsky: "Možná nebylo moudré potulovat se po tomto domě mezi muži, kteří tě nenávidí za to, cos včera dokázal. Ale jak ti mohu mít za zlé, že jsi tam šel? Předvedl jsi, že jsi muž v bitvě, tak proč ne také na loži?" Usmál jsem se. "Třebaže já sám jsem se ženou nikdy neležel, poznal jsem, co je to, chtít ji. Jsem rád, že sis užil rozkoše."
Odmlčel jsem se. Jeho tvář zbledla hněvem; i v tom chabém světle jsem viděl, jak z něho prýští hněv a s ním i poslední stopy barvy ve tváři. Bylo to, jako by se jeho dech naráz zastavil a krev mu přestala kolovat v žilách. Oči měl úplně černé. Přivřel je, jako by mě chtěl lépe vidět nebo jako by mě viděl poprvé a nemůže zaostřit. Vyváděl mě tím pohledem z míry, a že vyvést z míry mne není tak snadné.
"Tys nikdy neležel se ženou?"
Nějak se stalo, že ve srovnání s věcmi, které mi vířily hlavou, mi tato otázka připadala naprosto nedůležitá. Řekl jsem překvapeně: "Už jsem to řekl. Myslím, že je to všeobecně známo. Vím, že to někteří muži mají v opovržení. Ale ti –"
"Takže ty jsi eunuch?"
Byla to surová otázka; vzhledem k tomu, jak hrubě a příkře to řekl, se zdálo, že to bylo záměrné. Musel jsem chvíli počkat, než jsem se zmohl na odpověď.
"Ne. Chtěl jsem dodat, že ti, co mají zdrženlivost v opovržení, nepatří k lidem, jejichž opovržení by mi vadilo. Tak ty jí také opovrhuješ?"
"Cože?" Zřejmě neposlouchal, co jsem mu říkal. Jediným škubnutím se osvobodil od pocitu, kterým se nechal unést, ať už to bylo cokoli; zamířil do svého pokoje jako člověk, který se dusí a potřebuje vzduch. Před odchodem zahučel: "Jdu se umýt."
Dveře se za ním zavřely. Rychle jsem vstal, položil ruce na okenní parapet a vyklonil se do chladného zářijového jitra. Zakokrhal kohout; z dálky mu odpovídali další. Zjistil jsem, že se chvěji; já, Merlin, já, který jsem pozoroval, jak mi králové a kněží a princové bezostyšně před očima ukládají o život; já, který hovořil s mrtvými; já, který uměl vyvolat bouři a oheň a přivolat vítr. Nuže, tento vítr jsem přivolal: teď mu musím čelit. Ale spoléhal jsem na jeho lásku ke mně, na lásku, která nám oběma pomůže přestát to, co mu musím sdělit. Nepočítal jsem s tím, že v této chvíli ztratím jeho úctu – a ještě k tomu z takového důvodu.
Říkal jsem si, že je mladý; že je to Utherův syn a právě měl prvně v životě ženu a prožívá příval nově objevené sexuální hrdosti. Říkal jsem si, že jsem byl blázen, když jsem čekal opětovanou lásku od toho, do něhož jsem ji vkládal; vždyť mi ten hoch vracel vlastně totéž, čím jsem já oplácel svému učiteli, Galapasovi: náklonností smíšenou s posvátnou úctou.
Tohle všechno a ještě jiné věci jsem si říkal, a než se vrátil, už jsem zase seděl a klidně jsem čekal se dvěma poháry vína, které jsem připravil na stůl. Artuš se beze slova jednoho chopil a pak si šel sednout na druhý konec pokoje, na kraj mého lože. Umyl si i vlasy; byly ještě vlhké a lepily se mu k čelu. Noční šat vyměnil za denní, a v krátké tunice, bez pláště a beze zbraně vypadal opět jako chlapec, jako Artuš z Divokého hvozdu v létě.
Rozvažoval jsem pečlivě, co mu říct, a teď mě nic nenapadalo. Ticho přerušil Artuš, který hleděl mimo mne, točil pohárem v ruce a sledoval, jak v něm víří víno, jako by na tom závisel jeho život.

Konečně řekl bezbarvým hlasem, jako by se tím všechno vysvětlovalo, a podle mého to tak opravdu bylo.
"Myslel jsem, že jsi můj otec."
Bylo mi, jako bych měl před sebou protivníkův meč a zároveň shledával, že jak meč, tak protivník jsou vlastně pouhou iluzí, avšak půda, kterou jsem zvolil jako své stanoviště, je třasovisko. Zoufale jsem se snažil urovnat své myšlenky. Úcta a láska, budiž, těch se mi od něho dostalo, ale je možné, že byly určeny tomu muži, za něhož mě považoval; vždyť ve skutečnosti je chlapec projevuje svému otci právě takto. Ale náhle byly jasné i další věci: především ona poddajnost, kterou by neprojevil vůči žádnému jinému muži než vůči Ectorovi; jeho poslušnost, to samozřejmé spoléhání na to, že ho rád vidím, a víc než to – teď jsem to viděl jasně jako náhlý průzor narcisově žluté oblohy, která rozrazila šeď za oknem –, to očekávání, které z něho sálalo, když se se mnou vydával do Luguvallia. Pamatuji si, jak jsem sám v dětství neúnavně pátral po otci, jak jsem ho hledal a viděl všude a v každém muži, který pohlédl na mou matku. Artušovi se od pěstounů dostalo jen příběhu o urozeném levobočkovi a neurčitého příslibu uznání, "až budeš dost velký na to, abys mohl nosit zbraň". Jak to děti dělají – a jak jsem to dělal já sám –, nemluvil o tom, ale čekal a neustále si lámal hlavu. A pak jsem do tohoto věčného hledání a očekávání vstoupil já, obestřený jakýmsi tajemstvím; předpokládám, že určitou roli sehrál i Ralf, který o mně mluvil jako o muži, který přivykl úctě a sleduje určitý pevný záměr. Chlapec si možná všiml i toho, že se mi podobá; a ještě spíše si toho všimli druzí lidé, dokonce i Bedwyr udělal v tom smyslu nějakou poznámku. A tak čekal, dělal si vlastní závěry, připraven dát lásku, podřídit se autoritě a pro budoucnost mi důvěřovat. Pak přišel meč, dar zdánlivě od mne: otec synovi. A vzápětí následoval objev, že jsem Ambrosiův syn, Merlin z tisíce legend, které se vyprávějí u ohňů. Panchart sem, panchart tam, náhle nalezl sám sebe a zjistil, že je z krve královské.
A tak mě následoval ke králi do Luguvallia a viděl sebe sama jako vnuka Ambrosiova a prasynovce Uthera Pendragona. Z tohoto vědomí vzešla ona vyzařující sebedůvěra v bitvě. Určitě se domníval, že mu Uther hodil svůj meč proto, že v nepřítomnosti prince byl on, byť i panchart, nejbližším příbuzným. Proto se postavil do čela útoku a poté přijal povinnosti i projev přízně, jež princi náleží.
Tím se také ozřejmuje, proč ho nikdy nenapadlo, že by sám mohl být oním "ztraceným" princem. Pohledy a šepoty a jistá úcta, jíž se mu dostávalo, to vše si vysvětloval tím, že je považován za mého syna. Tak jako většina lidí, i on vzal na vědomí, že dědic Nejvyššího krále je někde v zahraničí, na cizím dvoře, a víc o tom nepřemýšlel. Když jednou dospěl k názoru, že nalezl své místo, proč by si dál lámal hlavu? Byl můj, byl z královského rodu, a mým prostřednictvím je pro něho místo v srdci království. A teď náhle – určitě mu to připadalo velice tvrdé – zjišťuje, že je připraven nejen o svůj cíl a místo, o němž snil, ale i o postavení uznaného syna. Já, který jsem prožil mládí jako panchart a dítě bez otce, vím, jak dokáže tato rakovina člověka užírat; Ector se toho snažil Artuše ušetřit a řekl mu, že jednoho dne bude jeho urozenost uznána; nikdy mě nenapadlo, že by lásku a důvěru spojoval s tím, že ho jednoho dne uznám za syna.
"Už to moje jméno, chápej," řekl. Bezvýrazný tón, jímž pronášel svou omluvu, byl ještě horší než krutost, s níž mi v šoku odpověděl předtím.
Nemohu-li napravit nic jiného, mohu alespoň zhojit jeho hrdost. Vbrzku za to budu muset zaplatit, ale je třeba, aby se to dozvěděl teď hned. Mnohokrát jsem přemýšlel, jak bych mu to řekl, kdyby to zůstalo na mně. Teď jsem mu řekl na rovinu holou pravdu. "Máme stejné jméno, protože jsme skutečně příbuzní. Nejsi můj syn, nýbrž jsme bratranci. Jsi, stejně tak jako já, vnukem Constantia a potomkem císaře Maxima. Tvé pravé jméno je Artuš a jsi právoplatným synem Nejvyššího krále a jeho královny Ygraine."
Měl jsem pocit, že mlčení, jež následovalo, tentokrát nikdy neskončí. Při mých prvních slovech zvedl oči od vína vířícího v poháru a upřel je na mne. Zamrkal jako hluchý, když se snaží porozumět. Do tváře se mu nahrnula krev a rozlila se jako po bílém plátně; pootevřel rty. Pak pozorně odložil pohár, vstal, šel k oknu vedle mne, a tak jako jsem to před chvílí udělal já, i on položil ruce na parapet a vyklonil se do čerstvého povětří. Na větev vedle něho přilétl ptáček a dal se do zpěvu. Barva oblohy se změnila v zeleň volavčího vejce a pak chladla do podoby šperkového hyacintu. Jen tu a tam se po ní prohánějí chomáčky řídkých mraků.
Posléze, aniž by se obrátil, promluvil k větvi se zpívajícím ptáčkem. "Proč to všechno? Čtrnáct let. Proč jsem nebyl tam, kam jsem patřil?"
A tak jsem mu nakonec musel vypovědět celý příběh. Začal jsem tím, jak jsme s Ambrosiem společně hýčkali vidinu říše, sjednocené pod vládou jediného krále od Dumnonie po Lothian, od Dyfedu po Rutupii. Římští Britové, Keltové a loajální foederatus, bojující jako jeden muž, aby zachránil Británii před temnými přívaly, které zaplavovaly ostatní části impéria; byla to jedna varianta Maximova císařského snu, skromnější a proveditelnější, kterou přijal za svou můj děd a převzal ji můj otec a kterou do mne vložil můj učitel a také bůh, který mě k této službě předurčil. Vyprávěl jsem mu bez dalšího o Ambrosiově smrti, o jemném pletivu stop, které bůh vložil do mých rukou a přikázal mi, abych je sledoval. O vášnivé lásce nového krále Uthera, kterou vzplál k Ygraine, manželce cornwallského vévody, a o mé spoluúčasti na jejich spojení, neboť mi bůh zjevil, že z tohoto svazku vzejde příští král Británie. Řekl jsem mu o Gorloisově smrti a Utherových výčitkách svědomí, které nicméně provázelo ulehčení, neboť jeho smrt mu přišla náramně vhod, ale zároveň si přál veřejně to popřít a nehlásit se k ní; o následném mém a Ralfově vyhnanství a Utherově hrozbě, že dítě takto počaté neuzná. Vylíčil jsem mu, jak nakonec zvítězila hrdost a zdravý rozum a dítě bylo svěřeno mně, abych se o ně postaral v prvních nebezpečných letech Utherovy vlády; a jak ho od té doby jeho choroba a rostoucí moc jeho nepřátel nutily, aby ponechal syna v úkrytu. O určitých věcech jsem se nezmiňoval: neřekl jsem Artušovi, co jsem viděl, když jsem na něho čekal, neřekl jsem mu ani o velikosti, ani o bolesti či slávě; a neřekl jsem ani slovo o Utherově impotenci. Nemluvil jsem o královně zoufalé touze po dalším synovi, který by nahradil "pancharta" z Tintagelu; to byla Utherova tajemství, která teď už nebude muset dlouho zachovávat.
Artuš poslouchal mlčky, bez přerušování. Zpočátku dokonce bez pohnutí, takže by se bylo mohlo zdát, že jeho pozornost je soustředěna výhradně na jasnící se nebe za oknem a kosí zpěv na větvi. Ale po chvíli se obrátil a já,

třebaže jsem se na něho nedíval, jsem konečně ucítil jeho upřený pohled. Když jsem dospěl ke korunovační hostině, po níž mě král požádal, abych ho dopravil do lože Ygraine, opět se pohnul, vrátil se na druhý konec místnosti a zase si sedl na kraj mého lůžka. Historii oné bouřlivé noci, kdy byl počat, jsem vyprávěl otevřeně, přesně tak, jak se odehrála. Ale on poslouchal, jako by to byl týž zpola čarodějný příběh, jaké jsem mu vyprávěl v Divokém hvozdu, když se s Bedwyrem po boku choulil v polosedu pololehu na mém lůžku, bradu v dlaních, a upíral na mě lesknoucí se černé oči, které teď už hleděly na svět klidně.
Když jsem dovyprávěl, bylo jasné, že příběh zapadl do všeho toho, co jsem ho učil předtím, takže nyní jsem mu předal pouze poslední články zlatého řetězce jeho rodokmenu, a řekl jsem mu prakticky toto: "Vše, co jsem tě kdy učil a co jsem ti řekl, je shromážděno v tobě samotném."
Konečně jsem zmlkl a napil se vína; rychle vstal z lůžka, přinesl džbán a dolil mi pohár. Když jsem mu poděkoval, sklonil se ke mně a políbil mě.
"Ty," řekl tiše, "ty od samého počátku. Když se to tak vezme, zase tolik jsem se nemýlil, že? Jsem stejně tak tvůj jako králův – vlastně víc; a taky Ectorův… A Ralfův, jsem rád, že vím o Ralfovi. Teď chápu… ach ano, teď začínám rozumět mnoha věcem." Chodil po místnosti, mluvil útržkovitě, napůl k sobě, stejně neklidný jako Uther. "Je toho mnoho – příliš mnoho, abych to všechno pochopil naráz. Budu si muset udělat čas… Jsem rád, že jsi mi to řekl ty. Král měl v úmyslu říct mi to sám?"
"Ano. Byl by s tebou promluvil už dřív, kdyby byl čas. Doufám, že pořád ještě je čas."
"Co tím chceš říct?"
"Král umírá, Artuši. Jsi připraven být králem?"
Stál tam stále ještě se džbánem v ruce, oči z nevyspání vpadlé, a myšlenky se mu honily v hlavě příliš rychle, než aby je dokázal vyjádřit. "Dnes?"
"Možná. Nevím. Brzy."
"Zůstaneš se mnou?"
"Samozřejmě. Už jsem ti to řekl."
Teprve potom, když položil džbán a s úsměvem se otočil, aby zhasl lampu, došlo mu, co se stalo. Viděl jsem, že se mu zatajil dech a pak opatrně vydechl jako člověk, zasažený smrtelným úderem.
Stál ke mně zády a natáhl ruku po lampě. Viděl jsem, že tato ruka je pevná, ale druhá, kterou se pokoušel přede mnou schovat, se znamenala proti zlému. Ale protože to byl Artuš, nezůstal ode mne odvrácený. Pohlédl mi do tváře. "Teď musím říct něco já tobě."
"Ano?"
Mluvil, jako by slova doloval z hlubin. "Žena, s níž jsem strávil noc, byla Morgause." A když jsem na to nic neřekl, dodal ostře: "Tys to věděl?"
"Až když bylo příliš pozdě, abych tě zastavil. Ale měl jsem to vědět. Ještě než jsem šel ke králi, cítil jsem, že něco není v pořádku. Ne, nic takového, jenom se na mne tiskly stíny."
"Kdybych byl zůstal ve svém pokoji, jak jsi mi řekl…"
"Artuši, už se stalo. Nemá smysl říkat si ‚co by, kdyby', copak nevidíš, že jsi v tom nevinně? Byl jsi poslušen hlasu přírody, to mladí mužové dělávají. Vinu musím klást sobě. Chceš-li, proklínat můžeš mě, za všechno to tajnůstkaření. Kdybych ti byl řekl dříve o tvém původu – "
"Řekl jsi mi, abych zůstal v pokoji. I kdybys nebyl věděl, že se v povětří vznáší nějaké zlo, věděl jsi, že když tě poslechnu, nic se mi nestane. Kdybych tě byl poslechl, nejenže by se nic nestalo, ale byl bych –" řekl jakési slovo, které jsem dobře neslyšel, a dodal: " – nebyl bych se takhle pošpinil. Dávat vinu tobě! Vina je na mně a bůh to ví a rozsoudí nás."
"Bůh nás bude soudit všechny."
Udělal tři neklidné kroky po místnosti tam a zase zpátky. "Ze všech žen zrovna moje sestra, dcera mého otce…" Slova mu vycházela z úst těžce, jako sousto, jímž se člověk dusí. Viděl jsem tu hrůzu, která se na něho lepí jako slimák na zelenou rostlinu. Levou rukou se stále znamenal proti zlému; je to pohanské znamenání; to, co se stalo, byl těžký hřích už před existencí bohů. Náhle se zastavil přímo přede mnou, i v takovéto chvíli schopen myslet dál než na sebe. "A co Morgause? Až se dozví to, cos mi teď řekl, co si pomyslí, když zjistí, jakého hříchu jsme se dopustili? Co si počne? Propadne zoufalství – "
"Žádnému zoufalství nepropadne."
"Jak to můžeš vědět? Řekl jsi, že neznáš ženy. Myslím, že pro ženy jsou tyhle věci vždycky těžší." Zmocnila se ho ještě větší hrůza, když si uvědomil, proč. "Merline, co když z toho vzejde dítě?"
Myslím, že jsem nezažil v životě chvíli, kdy jsem se musel ovládat více; divoce na mne zíral; kdyby z mé tváře vyčetl, co si myslím, bůhví co by mohl provést. Když pronášel poslední větu, měl jsem pocit, jako by ony beztvaré stíny, které po mně celou noc chňapaly a vznášely se nade mnou, nabyly náhle tvaru a váhy. Byly zde, kroužily kolem mých ramenou, supové s hrubým peřím, páchnoucí mršinou. Já, který jsem snoval Artušovo početí, jsem slepě a nečinně čekal, až bude počata i jeho smrt.
"Musím jí to říci." Jeho hlas byl ostrý, zoufalý. "Teď hned. Ještě předtím, než mě král představí. Někteří lidé to možná uhodnou a ona se to doslechne…"
Mluvil dál, rozčileně, ale mne příliš zaměstnávaly vlastní myšlenky, než abych ho poslouchal. Myslel jsem si: když mu řeknu, že to věděla, že je zkažená a že její moc je také nečistá; když mu řeknu, že ho zneužila vědomě, aby získala více moci pro sebe; když mu tyto věci řeknu teď, když je rozrušený až k šílenství tím vším, co se událo během posledního dne a noci, popadne meč a zabije ji. Když zemře ona, zemře i sémě a vnikne mu do krve, stejně zkažené jako ona, a bude ujídat z jeho slávy, tak jako tento slimák hrůzy ujídá z jeho mládí. Když je teď oba zabije, už nikdy nebude tasit meč ve

službách božích, a jejich zkaženost si na něho bude činit nárok ještě dřív, než se pustí do díla.
Řekl jsem klidně: "Artuši, teď mlč a poslouchej. Jak jsem řekl, co se stalo, nemůže se odestát, a muži se musí naučit nést odpovědnost za své činy. A teď dávej pozor. V nejbližších dnech se staneš Nejvyšším králem, a jak víš, já jsem královým prorokem. Vyslechni tedy první proroctví, které ti mohu nabídnout. V tom, co jsi udělal, jsi nevinně. Z Utherova semene ty jediný jsi čistý. Což ti ještě nikdy nikdo neřekl, že bohové jsou žárliví? Zajišťují se tak proti přílišné slávě. Každý člověk v sobě nosí semeno své smrti, a ty nebudeš ničím víc než člověkem. Budeš mít vše; nemůžeš mít více; a pak musí přijít konec, konec každého života. Dnes v noci se nestalo nic víc, než že jsi sám určil tento čas. Co více by si člověk mohl přát, než to, že si sám určí vlastní smrt? Každý život končí smrtí a každé světlo stínem. Buď rád, že stojíš ve světle a nech stín, ať padne po své vůli."
Poslouchal a uklidňoval se a nakonec se mě celkem pokojně zeptal: "Merline, co mám udělat?"
"Nech to na mně. Ty sám to hoď za hlavu, zapomeň na tu noc a mysli na ráno. Slyšíš, tohle je hlas trubky. Jdi a trochu se prospi, než začne den."
A tak byl téměř nepostřehnutelně ukut první článek nového řetězu, který nás poutal. Artuš spal, aby byl připraven na velké události nadcházejícího dne, a já seděl, bděl a přemýšlel, zatímco světlo šedlo a nadcházel den.

KAPITOLA 6

Konečně přišel Ulfin, králův komorník, s příkazem, aby se Artuš dostavil ke králi. Probudil jsem ho a o něco později jsem viděl, jak mlčky odchází, ovládaje se, navenek neuvěřitelně klidný jako hladký kus ledu ve vodním víru. Pomyslel jsem si, že svému mládí navzdory začal už za sebou vrhat stín noci; břímě teď spočívalo na mně. A tak tomu mělo být i v létech následujících.
Ulfin ho uváděl s obřadností, podle níž jsem poznal, že si na onu dávnou noc chlapcova početí dobře pamatuje, a Artuš to přijímal, jako by to věděl po celý život. Sotva odešel, přikázal jsem sloužícímu, aby povolal Morgause. Muž se zatvářil překvapeně, dalo se předpokládat, že dáma byla zvyklá spíše sama lidi předvolávat. Neměl jsem na takové věci dnes ráno ani čas, ani náladu. Řekl jsem krátce: "Udělej, co ti říkám," a muž odcupital.
Nechala mě čekat, samozřejmě, ale přišla. Dnes ráno byla v červeném, šat měla v barvě třešní, a vlasy spadající na ramena byly růžovoplavé jako poupata modřínu na jaře, jako meruňky. Její parfém byl těžký a opojný, takhle voní meruňky a zimolez zároveň, a já při té vzpomínce cítil, jak se mi zvedá žaludek. Ale žádná jiná podobnost s dívkou, kterou jsem kdysi miloval – či se pokoušel milovat –, tu nebyla: v Morgausiných zelených očích s dlouhými řasami nebyla nevinnost ani předstíraná. Přišla s úsměvem na sevřených rtech, terč okouzlujícího důlku v koutku úst; vysekla mi poklonu a ladně přešla na druhý konec místnosti, kde usedla na židli s vysokým opěradlem. Pečlivě rozprostřela své roucho kolem sebe, mávnutím propustila své ženy a potom zvedla bradu a tázavě se na mne zahleděla. Ruce ležely klidně složené na něžné oblině jejího břicha, a nebylo to gesto cudné, nýbrž majetnické.
Odkudsi se matně vynořila vzpomínka. Moje matka, stojící takto s rukama složenýma, hledí do tváře muži, který mě málem zabil. "Musím se postarat o pancharta." Myslím, že Morgause četla mé myšlenky. Důlek se rozkošně prohloubil a víčka se zlatými řasami se přivřela.
Neposadil jsem se, zůstal jsem stát na protější straně u okna. Řekl jsem jí drsněji, než jsem měl v úmyslu: "Jistě víš, proč jsem pro tebe poslal."
"A ty jistě víš, princi Merline, že nejsem zvyklá, aby pro mne někdo posílal."
"Nemařme čas. Hlavní je, že jsi přišla. Chci s tebou mluvit, dokud je Artuš u krále."
Doširoka otevřela oči. "Artuš?"
"Nedělej na mě nevinný kukuč, děvče. Když jsi ho včera v noci zatáhla do své postele, znala jsi jeho jméno."
"Nemůže mít ten chudák hoch před tebou tajemství alespoň v posteli?" Lehký příjemný hlas zněl pohrdavě, chtěl bodnout. "Přiběhl, sotva jsi zapískal, a vyklopil ti tohle i všechno ostatní? Překvapuje mě, že jsi mu vůbec nechal tak dlouhý řetěz, aby si mohl včera v noci něco užít. Přeji ti, abys z něho měl radost, Merline, ty výrobce králů. Jaký král bude asi z toho nevycválaného holobrádka?"
"Takový, co se nedá řídit z lože," řekl jsem. "Svou noc jsi měla, a to bylo až dost. Teď budeme účtovat."
Ruce v klíně se maličko zachvěly. "Nemůžeš mi nic udělat."
"Ne, nic ti neudělám." Záblesk v jejím oku svědčil o tom, že jí neušlo, jak jsem její větu pozměnil. "Ale jsem tu i proto," pokračoval jsem, "abych dohlédl na to, že ani ty nic neuděláš Artušovi. Ještě dnes z Luguvallia odjedeš a ke dvoru se už nevrátíš."
"Já a odejít ode dvora? Co je to za nesmysl? Víš přece, že pečuji o krále; potřebuje moje léky, jsem jeho ošetřovatelka. Já a jeho komorník se o něho všestranně staráme. Nenamlouvej si, že by král k něčemu takovému dal někdy souhlas."
"Po dnešku tě král už nikdy nebude chtít ani vidět," řekl jsem.
Zahleděla se na mne a zrudla ve tváři. Tohle pro ni bylo zřejmě velice důležité. "Jak to můžeš říct? Ani ty, Merline, mi nemůžeš zabránit, abych navštěvovala svého otce, a ujišťuji tě že nedovolí, abych odešla. Doufám, že mu nehodláš říct, co se stalo? Je to nemocný člověk a tohle by ho mohlo zabít."
"Neřeknu mu to."
"Tak co mu řekneš? Proč by měl souhlasit s mým odchodem?"
"Tak jsem to neřekl, Morgause."
"Řekl jsi, že po dnešku mě král už nikdy nebude chtít vidět."
"Nemluvil jsem o tvém otci."
"Nechápu –" Ostře se nadechla a vykulila zelenozlaté oči. "Ale říkal jsi… král?" Dech se jí zkrátil. "Tys mluvil o tom mladíkovi?"

"O tvém bratrovi, ano. Kam se podělo tvé kouzelnické umění? Utherovi kouká z očí smrt."
Splétala ruce v klíně. "Já vím. Ale… říkáš, že to bude dnes?"
Zopakoval jsem svou otázku. "Kam se podělo tvé umění? Ano, bude to dnes. Tak abys raději jela, nemyslíš? Kdo tě tu vezme pod svou ochranu, až tady Uther nebude?"
Chvilku přemýšlela. Přivřela ty nádherné zelenozlaté oči; byly plné jedu a vůbec už nebyly hezké. "Před kým? Před Artušem? Jsi si tak jistý, že je přiměješ, aby ho přijali za krále? Ostatně i kdyby se ti to podařilo, snažíš se mi namluvit, že budu potřebovat, aby mě někdo před ním chránil?"
"Víš stejně dobře jako já, že králem bude. Na to tvé umění stačí a – přes to, co jsi mi řekla, abys mě rozzlobila – stačí i na to, abys věděla, jaký to bude král. Možná že nebudeš potřebovat ochranu před ním, Morgause, ale určitě budeš potřebovat ochranu přede mnou." Naše oči se do sebe zaklesly. Pokýval jsem hlavou. "Ano, tam kde je on, tam jsem já. Ber to jako varování a odejdi, dokud je to možné. Dokážu ho ochránit před takovou magií, jakou jsi ho omotala včera v noci."
Byla už zase klidná, zdálo se, že se stáhla do sebe. Drobná ústa se sevřela v tajeném úsměvu. Ano, určitou moc opravdu má. "Jsi si tak jistý, že se ubráníš ženským čárám a kouzlům? Nakonec jim podlehneš, princi Merline."
"Já to vím," řekl jsem klidně. "Nemysli si, že jsem neviděl svůj vlastní konec. A konce nás všech, Morgause. Viděl jsem, jakou moc získáš pro sebe a pro toho, co klíčí ve tvém lůně, ale radost nezískáš. Ani teď, ani kdykoli v budoucnosti."
Před oknem u zdi rostla meruňka. Slunce plody zahřívalo, visely tam voňavé a těžké, jedna zlatá koule vedle druhé. Z kamenné zdi sálalo teplo a mezi lesklými listy bzučely vosy, tou vůní celé zemdlené. Kdysi dávno jsem ve sladce vonícím sadu zahlédl stejnou nenávist, stejnou touhu vraždit.
Seděla velice klidně, ruce sepjaté v klíně. Upírala na mne zraky, jako by se jimi chtěla vpít do mých. Vůně zimolezu sílila, zřejmě ji ozářeným oknem přenášel dovnitř zelenozlatý oblak, a mísila se se slunečním svitem a vůní meruněk…
"Nech toho!" zvolal jsem opovržlivě. "Vážně si myslíš, že se mnou touhle holčičí magií něco svedeš? Dnes o nic víc než dříve. A co to vlastně zkoušíš? V téhle situaci kouzly nic nespravíš. Artuš ví, kdo je, a ví také, co s tebou včera v noci dělal. Myslíš, že tě strpí vedle sebe? Myslíš, že bude den ode dne a měsíc po měsíci pozorovat, jak ti v břiše roste dítě? Není chladnokrevný ani trpělivý. Věří, že jsi hřešila z nevědomosti, tak jako on. Kdyby si myslel něco jiného, mohl by přistoupit k činu."
"Myslíš, že by mě zabil?"
"A nezasloužila by sis to?"
"Hřešil, jak tomu říkáš, stejně tak jako já."
"Nevěděl, že hřeší, kdežto ty ano. Ne, neplýtvej dechem. Proč něco předstírat? I bez znalosti kouzel jsi musela vědět, co se na dvoře šušká od té chvíle, co jsme včera s Artušem přijeli. Věděla jsi, že je to Utherův syn."
Poprvé se na její tváři objevil stín strachu. Opakovala tvrdohlavě: "Nevěděla jsem to. Nemůžeš dokázat, že jsem to věděla. Proč bych to dělala?"
Zkřížil jsem paže a opřel se jedním ramenem o stěnu. "Povím ti proč. Předně proto, že jsi Utherova dcera a stejně jako on i ty vyhledáváš příležitostné rozkoše. Dále proto, že v tvých žilách koluje krev Pendragonů, která v tobě rozněcuje touhu po moci, a ty si ji bereš, jak se to ženám často samo nabízí, v mužově lůžku. Věděla jsi, že tvůj otec král umírá a bála ses, že pro tebe jako pro nevlastní sestru mladého krále, jehož královna se tě později bude chtít zbavit, nebude u dvora vlivné místo. Myslím, že bys nebyla váhala Artuše zabít, ale v tom případě bys měla na Lotově dvoře, vedle své vlastní sestry jako královny, postavení ještě nižší. Ať by se stal Nejvyšším králem kdokoliv, nikdo by tě nepotřeboval tak, jako tě potřeboval Uther. Takže by tě provdali za jednoho z těch malých králů do nějakého zapadákova a tam bys měla za úkol rodit děti a tkát mužovi pláštěnky do bitev; ve své moci bys neměla nic než svou rodinu, a to, co ses naučila z ženské magie, bys mohla provozovat jen v tom svém královstvíčku. Proto jsi udělala to, co jsi udělala, Morgause. Chtěla sis zajistit právo na mladého krále, i kdyby to mělo být právo založené na hrůze a nenávisti. To, cos udělala včera v noci, jsi udělala chladnokrevně, aby sis zajistila moc."
"Kdo jsi, že se mnou takhle mluvíš? Ty si bereš moc všude, kde ji najdeš."
"Ne tam, kde ji najdu, ale tam, kde je mi dána. To, co máš ty, toho ses zmocnila proti všem zákonům božím i lidským. Kdybys byla jednala nevědomky, kdyby šlo o pouhý chtíč, nebylo by o čem mluvit. Jak ti říkám, zatím si Artuš myslí, že jsi bez viny. Dnes ráno, když zjistil, čeho se dopustil, ze všeho nejdříve pomyslel na tvou úzkost." Viděl jsem v jejích očích vítězoslavný záblesk a dodal jsem vlídně: "Ty však nejednáš s ním, jednáš se mnou. A já ti říkám, že musíš odtud."
Vyskočila ze židle. "Proč jsi mu to tedy neřekl a nenechal ho, aby mě zabil? Neuvítal bys to?"
"Abych přičinil další a ještě horší hřích? Mluvíš jako blázen."
"Půjdu za králem!"
"Kvůli čemu? Dnes na tebe nemá ani pomyšlení."
"Vždycky jsem u něho. Bude potřebovat mé léky."
"Teď jsem tu já, a má Gandara. Nebude tě potřebovat."
"Přijme mě, když řeknu, že se jdu rozloučit! Říkám ti, že jdu za ním."
"Tak jdi," pokrčil jsem rameny, "držet tě nebudu. A jestli máš v úmyslu říct mu pravdu, tak to si rozmysli. Pokud by ho takový otřes zabil, byl by Artuš Nejvyšším králem tím rychleji."
"Artuš neprojde! Nepřijmou ho! Snad si nemyslíš, že Lot bude jen tak přihlížet a poslouchat, co říkáš? A co když řeknu jim, co dělal Artuš včera v noci?"
"Pak se stane Lot Nejvyšším králem," řekl jsem nevzrušeně. "Jak dlouho tě nechá naživu s Artušovým dítětem v břiše? Měla by sis to všechno napřed rozmyslet, nezdá se ti? Ať se na to díváš z kteréhokoliv konce, nedá se dělat nic jiného než odejít, dokud je čas. A jakmile se tvá sestra o Vánocích provdá, požádej Lota, aby ti našel manžela. Tak budeš snad

v bezpečí."
V této chvíli se náhle rozpálila zlostí, a byla to zlost kočky, prskající v koutě. "Ty, ty mě budeš soudit, zrovna ty! Sám jsi byl taky panchart… Po celý život jsem se dívala, jak Morgian má všechno. Morgian! Tohle dítě bude královnou, kdežto já… No co, ona se taky učí magii, ale představu, jak ji využít ve vlastním zájmu, nemá větší než kotě! Udělala by líp, kdyby místo na královský trůn vstoupila raději do kláštera a já… já…" Zalapala po dechu, zmlkla a kousla se do spodního rtu. Pomyslel jsem si, že neřekla to, co měla původně v úmyslu… "A ty si myslíš, bratránku Merline, že já, která mám také něco z té kouzelnické moci, co tě učinila tak velkým, že já se smířím s tím, že nejsem nikdo?" Její hlas byl bezvýrazný, byl to hlas vědmy, pronášející kletbu, jež na člověku ulpí. "Ale tím budeš ty, ty, který nejsi přítelem žádného muže a milencem žádné ženy. Jsi nikdo, Merline, jsi nic, a nakonec budeš jen stínem a jménem."
Usmál jsem se na ni. "Myslíš, že mi naženeš strach? Určitě vidím dál než ty. Jsem nikdo, budiž; jsem vzduch a temnota, slovo, příslib. Hledím do křišťálu a čekám v dutých kopcích. Ale tady, ve světě, mám mladého krále a třpytný meč, a ti dva udělají práci za mne; a zbudují něco, co přetrvá i tehdy, až se mé jméno stane pouhým slovem pro zapomenuté písně a zastaralá moudra, a až tvoje jméno, Morgause, bude jen sykotem ve tmě." Otočil jsem se a zavolal sluhu. "Stačí, nemáme si dál co říci. Jdi se přichystat a kliď se ode dvora."
Muž vstoupil a čekal ve dveřích, a měl jsem pocit, že hledí z jednoho na druhého chápavě. Soudě podle jeho vzhledu to byl tmavý Kelt ze západních hor; tito lidé stále ještě uctívají staré bohy a tak je možné, že alespoň do jisté míry vycítil ve vzduchu jejich uhrančivou přítomnost.
Ale pro mne bylo to děvče teď už zase obyčejným děvčetem; naklánělo svou pohlednou ustaranou tvář k mojí, takže jí růžovoplavé vlasy proudem padaly z bledého čela na třešňový šat. Sluhovi čekajícímu u dveří to mohlo připadat jako obyčejné loučení, až na ty dorážející stíny. Vůbec se tím směrem nepodívala, neboť tušila, co by mohla zahlédnout.
Když opět promluvila, zněl její hlas vyrovnaně, klidně a tiše. "Pojedu k sestře. Až do svého sňatku se bude zdržovat v Yorku."
"Postarám se, aby byl připraven doprovod. Sňatek bude nepochybně o Vánocích, jak je domluveno. Král Lot za vámi brzy přijede a zajistí ti postavení u dvora tvé sestry."
Po těchto slovech následoval krátký, diskrétně utajený záblesk v oku. Byl bych mohl hádat, co tam má v úmyslu provádět – určitě doufá, třebaže je tak pozdě, že se jí podaří zaujmout sestřino místo po Lotově boku –, ale měl jsem jí už dost. Řekl jsem: "Přeju ti šťastnou cestu a bezpečnou jízdu."
Udělala pukrle a tichoučce řekla: "Ještě se spolu setkáme, bratránku."
Řekl jsem formálně: "Předem se těším." Potom vyšla ven, štíhlá, vzpřímená, s rukama zkříženýma, a sloužící za ní zavřel dveře.
Stál jsem u okna a sbíral myšlenky. Byl jsem unavený a z nevyspání jako bych měl v očích písek, ale mysl jsem měl jasnou a lehkou, neboť se už osvobodila od dívčiny přítomnosti. Do místnosti proudil svěží jitřní vzduch a rozptyloval zlo, které se tam drželo, dokud nevyvanulo zároveň s poslední stopou zimolezové vůně. Když se sluha vrátil, opláchl jsem si obličej a ruce ve studené vodě, přikázal jsem mu, aby mě následoval a šel jsem do špitálu. Vzduch tam byl čistší a oči umírajících mužů jsem snášel lépe než přítomnost ženy, která nosila pod srdcem Mordreda, Artušova synovce a nemanželského syna zároveň.

KAPITOLA 7

Král Lot se pohyboval na okraji dění, ale nezahálel. Někteří velice zaneprázdnění urození pánové, jeho přátelé, byli spatřeni, jak spěšně pobíhají sem a tam a vysvětlují každému, kdo je ochoten jim naslouchat, že by bylo mnohem vhodnější, kdyby Uther představil svého dědice v jednom z velkých paláců v Londýně nebo ve Winchesteru. Takovýto spěch, říkali, je nepatřičný; mělo by se postupovat podle ustálených zvyklostí, po odpovídající přípravě, obřadně, a prohlášení dědice by svým požehnáním měla podpořit církev. Ale našeptávali marně. Prostí lidé v Luguvalliu a vojáci, kteří je v dané chvíli početně převyšovali, si mysleli něco jiného. Bylo už jasné, že se Utherův konec blíží, a zřejmě je nejen nutné, ale i správné, aby představil svého nástupce teď hned, nedaleko bojiště, na němž se Artuš svým způsobem uvedl sám. A není-li u toho žádný biskup, tak co má být? Je to oslava vojenského vítězství a koná se takříkajíc přímo na bitevním poli.
Dům, v němž se v Luguvalliu ubytoval dvůr, byl nabitý až po střechu a lidé se tísnili i všude kolem. Venku, ve městě i v okolí, kde vojska pořádala vlastní oslavy, byl vzduch modrý kouřem ohňů a prosycený vůní opékaného masa. Důstojníkům mířícím na královskou hostinu dalo spoustu práce, aby přehlédli opilce v táboře i na ulicích a přeslechli výskot a chichotání z ubikací, kam ženy za normálních okolností nemají přístup.
Artuše jsem celý den téměř neviděl. Až do odpoledne setrval u krále a odešel, jen aby si otec mohl před hostinou odpočinout. Já jsem strávil většinu času ve špitále. Ve srovnání s tlačenicí kolem královských komnat tam byl klid. Chodby před mým a Artušovým pokojem byly, jak se zdá, po celý den obležené; někteří muži se dožadovali projevů přízně od nového prince nebo alespoň jeho pozornosti; jiní si chtěli se mnou pohovořit nebo si získat přízeň dary; zbytek tvořili zvědavci. Oznámil jsem, že Artuš je u krále a před začátkem hostiny nikoho nepřijme. Strážným jsem dal soukromý rozkaz, aby mě zavolali, kdyby se po mně sháněl Lot. Ten mě však nevyhledal. A jak říkali sluhové, jichž jsem se ptal, nebyl viděn ani nikde ve městě.
Přesto jsem nic neponechal náhodě a hned ráno jsem požádal Caia Valeria, krále důstojníka a mého starého známého, aby k Artušově a mému pokoji postavil stráže navíc před hlavním vchodem, v předpokoji a dokonce i pod okny, které by posílily běžné hlídky. A než jsem odešel do nemocnice, zašel jsem do královských komnat a promluvil si s Ulfinem. Může vám připadat divné, že si prorok, který viděl Artušovu korunovaci v prstenci světla tak zřetelně a jasně, dává takovou práci, aby ho ochránil před jeho nepřáteli. Ale ti, kdo měli co do činění s bohy, vědí, že když bohové něco

slíbí, skryjí to ve světle, a úsměv na božích rtech není vždy znamením, že si jeho přízní můžete být jisti. Povinností mužů je mít jistotu. Bohové milují chuť soli; pot lidského úsilí ochucuje vědomí, že se něčeho vzdali.
Strážní hlídkující u králových dveří zvedli svá kopí bez vyzvání a nechali mě projít do předpokoje. Tam čekala pážata a sluhové, zatímco v druhém pokoji seděly ženy, které pomáhaly ošetřovat krále. Ulfin byl jako vždy u dveří do králova pokoje. Když mě uviděl, vstal a chvilku jsme hovořili o králově zdraví, o Artušovi, o včerejších událostech a vyhlídkách na dnešní večer; mluvili jsme tiše, stranou sedících žen. Pak jsem se ho zeptal:
"Víš, že Morgause odjela ode dvora?"
"Slyšel jsem. Nikdo neví proč."
"Její sestra Morgian čeká v Yorku na svůj sňatek," řekl jsem, "a touží po její společnosti."
"Ach ano, taky jsem to slyšel." Z výrazu na jeho tváři, jakoby vyřezané ze dřeva, se dalo soudit, že tomu nikdo nevěří.
"Zašla za králem?" zeptal jsem se.
"Třikrát," usmál se Ulfin. Bylo jasné, že Morgause nepatří k jeho oblíbenkyním. "A pokaždé byla odmítnuta, protože u něho ještě byl princ."
Dcera, po dvacet let vyznamenávaná královou přízní, byla za pár hodin zapomenuta pro čistokrevného syna. "Vždyť ty jsi býval taky panchart," připomněla mi. Vzpomínám, jak jsem si před lety dělal hlavu, co z ní bude. Měla zde u Uthera určité postavení a autoritu, a možná že ho měla ráda. Jak to král včera naznačil, odmítla provdat se, aby mu mohla zůstat nablízku. Možná že jsem na ni byl příliš drsný, dal se unést hrůzou ze své předvídavosti a láskou, s níž jsem se na toho chlapce upínal. Zaváhal jsem a pak jsem se ho zeptal: "Byla hodně smutná?"
"Smutná?" opáčil Ulfin odměřeně. "Ne, bylo vidět, že má zlost. Téhle dámě je lépe neplést se do cesty. Byla taková vždycky, od malička. Jedna její služka byla uplakaná; mám dojem, že ji zbičovala." Pak bradou ukázal na jedno páže, malého světlovlasého chlapce, který se nudil u okna. "Když tu byla naposledy, tak ho poslali, aby jí vyřídil, že má odejít; zaryla mu nehty do tváře."
"Tak mu řekni, ať si dá pozor, aby mu to nezhnisalo," řekl jsem takovým tónem, že na mne Ulfin pátravě pohlédl a zvedl obočí. Přikývl jsem. "Ano, to já jsem ji poslal pryč. Sama od sebe by neodešla. Jednoho dne se dozvíš proč. Mimochodem doufám, že tu a tam nahlédneš ke králi. Není pro něho ten rozhovor příliš únavný?"
"Naopak, je mu líp, než mu bylo kdykoli v poslední době. Řekl bys, že ten hoch je jako studna, z níž pije; král od něho nemůže odtrhnout oči a každou hodinu nabírá síly. Budou obědvat spolu."
"Aha. A jídlo bude předem ochutnané? Kvůli tomu jsem přišel."
"Samozřejmě. Můžeš být klidný, pane. Tady se princi nic nestane."
"Před hostinou si musí král trochu odpočinout."
Přikývl. "Přesvědčil jsem ho, aby si po obědě trochu zdříml."
"Mohl bys zároveň přesvědčit prince – což bude obtížnější –, aby udělal totéž? A nebude-li chtít odpočívat, ať jde alespoň rovnou do svých pokojů a zůstane tam až do začátku hostiny."
Ulfin se zatvářil pochybovačně. "Dá si říct?"
"Když mu řekneš, že to je můj příkaz – ale říkejme tomu raději žádost."
"Řeknu mu to, můj pane."
"Já budu ve špitále. Kdyby mě král potřeboval, tak pro mne samozřejmě pošli. Ale v každém případě musíš někoho poslat se vzkazem, hned jak princ odejde od krále."
Asi tak v půli odpoledne přiběhlo plavovlasé páže se vzkazem. Král odpočívá, vyřizovalo mi, a princ šel do svých pokojů. Když Ulfin vyřídil princi můj vzkaz, princ se netrpělivě zakabonil a řekl ostře (tuto část vzkazu chlapec vyřizoval ostýchavě slovo od slova), že ho ani nenapadne schovávat se po zbytek dne v pokoji. Ale když Ulfin řekl, že je to vzkaz od prince Merlina, princ hned zmlkl, pokrčil rameny a beze slova odešel do svých komnat.
"Tak to já půjdu také," řekl jsem. "Ale napřed mi, dítě, ukaž tu poškrábanou tvář." Dal jsem mu na ni mast a chlapec pelášil zpátky k Ulfinovi. A já si razil cestu do našich pokojů po chodbách, plnějších než kdykoli předtím.
Artuš stál u okna. Když mě slyšel, obrátil se.
"Je tady Bedwyr, víš o tom? Viděl jsem ho, ale nedostal jsem se k němu. Vzkázal jsem mu, že si odpoledne vyjedeme. A ty říkáš, že nesmím."
"Moc mě to mrzí. S Bedwyrem si pohovoříš jindy, a líp než dnes."
"U všech hromů, horší to už být nemůže! Já se tu dusím. Co ode mne chce ta banda venku na chodbách?"
"To, co lidé obvykle chtějí od svého prince a budoucího krále. Na to si budeš muset zvyknout."
"Zřejmě ano. Stráž stojí dokonce i venku pod oknem."
"Já vím. Postavil jsem ji tam." Na jeho tázavý pohled jsem dodal: "Máš nepřátele, Artuši. Nevysvětlil jsem ti to dost jasně?"
"To budu muset být pořád takhle obklopen lidmi, žít jako v obklíčení? To už bych rovnou mohl být ve vězení."
"Jakmile se staneš nezpochybnitelným králem, zařídíš si to podle svého. Ale do té doby je třeba tě hlídat. Nezapomínej, že jsme jen v nouzovém táboře; až budeš v královském hlavním městě nebo na některém z pevných hradů, budeš mít vlastní domácnost, kterou si sám vybereš. Podle chuti se budeš moci vídat s Bedwyrem nebo s Ceiem nebo s kýmkoli jiným, koho si zvolíš. Budeš mít jistou svobodu – tolik, kolik jí od nynějška vůbec můžeš mít. Ani ty, ani já se nemůžeme vrátit do Divokého hvozdu, Emrysi. S tím je konec."
"Bylo to tam lepší," řekl, mile se na mě podíval a usmál se. "Merline."
"Co je?"
Užuž něco řekl, ale rozmyslel si to, zavrtěl hlavou a místo toho se náhle zeptal: "Ta dnešní hostina. Budeš někde poblíž mne?"
"Tím si buď jistý."

"Král mi vysvětlil, jak mě šlechticům představí. Víš, co se pak bude dít? Ti nepřátelé, o kterých mluvíš –"
"– se pokusí shromáždění přesvědčit, aby tě nepřijalo jako Utherova dědice."
Krátce chvilku rozvažoval. "Mohou se do síně nosit zbraně?"
"Ne. Ale pokusí se o něco jiného."
"Víš, o co?"
Řekl jsem: "Nemohou před očima krále popřít tvůj původ a v mé a Ectorově přítomnosti zpochybnit tvou totožnost. Mohou se pouze pokusit znevážit tě, otřást vírou váhavých a zvrtnout hlasování ve vojsku. Tvoji protivníci mají tu smůlu, že k rozhodování dochází na bojišti, kde vojsko počtem převyšuje radu urozených pánů tři ku jedné – a po včerejšku nebude tak snadné přesvědčit vojsko, že nejsi hoden, abys je vedl. Podle mého odhadu zosnují něco, čím lidi zaskočí a otřesou důvěrou v tebe a dokonce i v Uthera."
"I v tebe, Merline?"
Usmál jsem se. "To je totéž. Je mi líto, ale dál nevidím. Vidím smrt a temnotu, ale netýká se to tebe."
"Krále?" zeptal se příkře.
Neodpověděl jsem. Chvíli mě mlčky pozoroval a potom, jako bych byl přisvědčil, pokýval hlavou a zeptal se: "Kdo jsou ti nepřátelé?"
"V čele je král z Lothianu."
"Ach," řekl a já viděl, že během krátkých hodin dnešního rušného dne nenechal své smysly zahálet. Viděl a slyšel, pozoroval a poslouchal. "A Urien, který to táhne s ním, a Tudwal z Dynpelydru a – čí je ten zelený znak s rosomákem?"
"Aguisela. Řekl ti král něco o těch lidech?"
Zavrtěl hlavou. "Mluvili jsme většinou o minulosti. V minulých letech o mně samozřejmě slýchal mnohé od tebe a od Ectora a –" zasmál se – "pochybuji, že některý syn toho kdy věděl více o svém otci a otci jeho otce, než vím já díky tomu všemu, co jsi mi vyprávěl; ale z vyprávění to není ono. Potřebovali jsme se toho ještě mnoho dozvědět."
Chvíli mi pak vyprávěl o rozhovoru s králem; o promeškaných letech mluvil bez lítosti, s chladnou rozvahou, která byla, jak jsem zjišťoval, součástí jeho charakteru. Alespoň v tomhle není po Utherovi, napadlo mě; tuto vlastnost měl Ambrosius a byl jsem takový i já; lidé tomu říkají chladnokrevnost. Artuš byl schopen pohlížet na události svého dětství z odstupu; věc si promýšlí důkladně a jasnozřivě, což z něho učiní krále, který své pocity odkládá stranou, aby se dopátral pravdy. Dokonce i když později mluvil o své matce, bylo zřejmé, že na tu záležitost pohlíží v podstatě stejně jako Ygraine, z hlediska přísné účelnosti. "Kdybych byl věděl, že moje matka ještě žije a tak ochotně se ode mne odloučila, bylo by mi to jako dítěti připadalo tvrdé. Ale toho jste mě s Ectorem ušetřili, když jste řekli, že zemřela, a teď to vidím tak, jak to viděla ona: být princem znamená vždy se řídit nutností. Nevzdala se mne pro nic za nic." Usmál se, ale hlas měl ještě vážný. "To, co jsem ti řekl, je pravda. Bylo mi mnohem lépe v Divokém hvozdu, když jsem si myslel, že matka zemřela a já jsem tvůj levoboček, než kdybych na otcově hradu rok co rok čekal, jestli královna neporodí jiné dítě, které mě nahradí."
Za celá ta léta jsem to takhle neviděl. Oslepovaly mě širší záměry, celou tu dobu jsem myslel na jeho bezpečnost, na budoucnost království, na vůli bohů. Dokud nevtrhl onoho rána v Divokém hvozdu chlapec Emrys do mého života, tak pro mne pomalu ani nebyl člověkem, byl pouhým symbolem, jakýmsi jiným životem mého otce a mým nástrojem. Když jsem dospěl k poznání, že ho miluji, viděl jsem jenom strádání, jemuž jsme ho vystavili, jeho prudkou povahu, jeho rostoucí ctižádost být první a nejlepší, a jeho citovou velkorysost a náklonnost. Nemělo smysl říkat si, že beze mne by se blíže ke svému dědictví vůbec nedostal; žil jsem s pocitem viny za všechno, o co byl ošizen.
Nemohlo být pochyb o tom, že pocítil palčivou bolest oloupeného, že poznal, o co byl připraven. Ale i zde, i teď, ve chvíli, kdy nalezl sám sebe, dokáže pochopit, co by bylo obnášelo jeho princovské dětství. Věděl jsem, že má pravdu. I když si odmyslíme každodenní nebezpečí, po Utherově boku by byl měl těžký život a jeho vynikající vlastnosti, promrhávané časem a odkládanými nadějemi, by byly mohly zkysnout. Avšak toto uznání, jež znamenalo rozhřešení, muselo přijít od něho. Sňalo ze mne vinu, tak jako studený vánek odnáší mlhu nad bažinou.
Ještě pořád mluvil o svém otci. "Mám ho rád," řekl. "Pokud to záleželo na něm, byl to dobrý král. Protože jsem stál stranou, mohl jsem poslouchat, co lidé říkají, a udělat si úsudek. Ale jako otec – to je jiná věc, nevím, jak bychom byli spolu vycházeli. Ještě je čas, abych poznal matku. Myslím, že brzy bude potřebovat útěchu."
O Morgause se zmínil jen jednou, letmo.
"Prý odjela z města?"
"Odjela dnes dopoledne, když jsi byl u krále."
"Mluvil jsi s ní? Jak to přijala?"
"Bez potíží," řekl jsem, a mluvil jsem čistou pravdu. "Nemusíš si o ni dělat starosti."
"Tys ji poslal pryč?"
"Poradil jsem jí, aby odjela. Tak jako jsem poradil tobě, abys ji pustil z hlavy. V každém případě se v této chvíli nedá nic dělat. Kromě spánku, a ten doporučuji. Máme za sebou perný den a než skončí, bude ještě pernější. Můžeš-li zapomenout na houfy lidí za dveřmi a stráže pod okny, navrhuji, abychom se oba do západu slunce trochu prospali."
Náhle zeširoka zívl jako mladá kočka a zasmál se. "Že tys mě pro jistotu očaroval? Najednou mám pocit, že bych mohl prospat týden… Dobrá, zařídím se podle tvé rady, ale mohu poslat vzkaz Bedwyrovi?"
O Morgause už nemluvil a myslím, že na ni v přípravách na večerní hostinu zapomněl. V každém případě zmizel ten vyděšený pohled, který měl ráno, a zdálo se mi, že teď na něm žádný stín neleží; pochybnosti a předtuchy se vypařily dotekem s jeho nabitým jásavým mládím jako kapky vody na kovu doběla rozžhaveném. I kdyby byl tušil, tak jako já, co mu chystá budoucnost – bude ještě velkolepější, než si umí představit, a na samém konci mnohem hroznější –, pochybuji, že by to utlumilo jeho jarost. Když je člověku čtrnáct, zdá se smrt ve čtyřiceti nekonečně daleko.
Hodinu po západu slunce pro nás přišli a zavedli nás do hodovní síně.

KAPITOLA 8

Síň byla plná k prasknutí. Jestliže se dům zdál přeplněný už předtím, ještě než trubky ohlásily začátek hostiny, teď se na chodbách dalo sotva dýchat; zdálo se, že se i ty masivní římské zdi musí pod náporem vzrušených lidiček vyboulit a rozvalit. Neboť pověsti se šířily po celé zemi jako lesní požár, že tohle není obyčejná hostina na oslavu vítězství, a proto se do Luguvallia valili lidé i z míst vzdálených dvacet třicet mil, aby o nic nepřišli.
Bylo by bývalo nemožné prosívat je a vybírat mezi nohsledy těch privilegovaných šlechticů, kteří byli vpuštěni do hlavní síně kde zasedne král. Při hostinách tohoto druhu se předpokládá, že muži předem odloží své zbraně, a stráže na tom trvaly, takže předpokoj, v němž se to ježilo kopími a meči, vypadal jako houština v Divokém hvozdu. Více stráže nemohly dělat, ledaže přejely očima každého muže vstupujícího do síně a dohlédly na to, aby měl u sebe pouze nůž nebo dýku, kterou potřeboval k jídlu.
Než se společnost shromáždila, obloha venku potemněla a sluhové zapálili pochodně. Čadící pochodně, vlahý večer, jídlo a víno, hovor a smích brzy způsobily, že v síni bylo nepříjemné horko a já jsem starostlivě pozoroval krále. Zdálo se, že má celkem dobrou náladu, ale ve tváři byl příliš červený a jeho pokožka nabyla onoho skelného průsvitného lesku, jaký jsem už dříve viděl u lidí, kteří se dostali na samé hranice svých sil. Ale dokonale se ovládal, bavil se vesele a dvorně s Artušem, který seděl po jeho pravici, i s ostatními kolem; občas se však odmlčel, jako by na vše zapomněl, a v té chvíli se zdálo, že je unášen kamsi daleko, odkud se s trhnutím sám povolával zpět. Jednu chvíli se mě zeptal – seděl jsem po jeho levici –, jestli vím, proč ho dnes Morgause nepřišla navštívit. Ne že by mu to dělalo starost, ptal se bez valného zájmu; zcela zřejmě nepochopil, že odešla ode dvora. Řekl jsem, že chtěla navštívit svou sestru v Yorku, a protože ji král nemohl přijmout, dal jsem jí povolení já a přidělil jí doprovod. Spěšně jsem dodal, že král nemusí mít obavy o své zdraví, protože teď, když jsem tady, ho budu ošetřovat osobně. Přikývl a poděkoval mi, ale tak, jako by nabídnutou pomoc už dál nepotřeboval. "Dnes jsem měl ty nejlepší lékaře, jaké je možno mít: vítězství a tohoto chlapce vedle sebe." Položil ruku na Artušovu paži a zasmál se. "Slyšel jsi, co na mě volali ti saští psi? Polomrtvý král. Slyšel jsem je, když mě nesli v nosítkách vpřed… Po pravdě řečeno, myslím, že na tom něco bylo, ale teď mám obojí, vítězství i život."
Mluvil zřetelně a muži se nakláněli a poslouchali ho, a potom souhlasně mručeli, zatímco král se zase rýpal v jídle. Oba jsme ho s Ulfinem varovali, že musí jíst a pít střídmě, ale takové rady nebylo zapotřebí; měl malou chuť k jídlu a Ulfin se postaral, aby jeho víno bylo správně ředěné vodou. A Artušovo také. Ten seděl vedle otce, záda rovná jako kopí, a napětí a vzrušení této chvíle mu odplavily červeň z tváří. Projednou téměř nevnímal, co jí. Mluvil málo a jen když byl osloven, odpovídal stručně a zřejmě pouze ze zdvořilosti. Většinou seděl mlčky, oči upřené na dav v síni pod královským pódiem. Já, který ho dobře znal, jsem věděl, co dělá: přebíral tváře jednu po druhé, erb po erbu, přítomné muže úhrnem, a všímal si, kde kdo sedí. Stejně tak si všímal, jak se kdo tváří. Jedna tvář je nepřátelská, druhá družná, třetí nerozhodná a ochotná dát se pohnout příslibem moci nebo zisku, a další zase pošetilá nebo prostě zvědavá. Sám jsem v nich také četl, tak jasně, jako by to byly červené a bílé kameny rozestavené na šachovnici, ale od jinocha, jemuž nebylo ještě ani patnáct, to byl výkon – takhle zázračně se soustředit, a při tak vysoce náročné příležitosti. Ještě po letech byl s to vyčíslit přesně, jak početné byly síly pro a proti němu oné první noci, kdy se chápal moci. Jeho pohled zjihl pouze dvakrát; poprvé když spočinul na Ectorovi, sedícím nedaleko nás, na tom vážném, spolehlivém Ectorovi, který upíral zářící, lehce zamlžený zrak přes vinný pohár na svého schovance, teď ošperkovaného a velkolepého v bílém a stříbrném šatu po boku Nejvyššího krále. (Pomyslel jsem si, že Cei vedle něho se tváří méně nadšeně, ale Cei měl nízké čelo a úzkou tvář, což dodávalo i jeho nadšení jakési nevraživosti.) Hlouběji v síni seděl vedle svého otce, krále Bana z Benoicu, Bedwyr; jeho upřímná tvář byla uzardělá a duše, jak se říká, mu hleděla z očí. Oči obou jinochů se setkaly a setkávaly se pak během hostiny znovu a znovu. Zde už se tkalo první pevné vlákno nového modelu království.
Hostina pokračovala. Pečlivě jsem pozoroval Uthera a kladl si otázku, jestli vydrží do té doby, než bude Artuš představen a záležitost vyřízena, nebo mu dojde síla dovést věc do konce. V kterémžto případě bych byl musel zvolit vhodný okamžik a zasáhnout, jinak by se vše muselo řešit bojem. Ale síla ho neopouštěla. Konečně se rozhlédl, zvedl ruku a trubky mu zjednaly ticho. Ruch utichl a všechny oči se upřely na vyvýšený stůl. Stůl byl vyvýšen záměrně, neboť stát bylo nad královy síly. Ale i tak, když žádal o ticho, vzpřímený ve velkém křesle, v záři světel a s praporci za zády, vypadal čile a velkolepě.
Položil ruce na vyřezávaná opěradla svého křesla a začal mluvit. Usmíval se.
"Milí pánové, všichni víte, proč se tu dnes večer scházíme. Colgrim byl obrácen na útěk stejně jako jeho bratr Badulf, a už přicházejí zprávy, že nepřítel ve zmatku prchá přes divočinu dál na sever směrem k pobřeží." Pak mluvil o vítězství předchozího dne, které má stejný význam, jaký kdysi mělo vítězství jeho bratra u Kaerconanu, a je stejně přesvědčivou předzvěstí budoucnosti. "Moc našich nepřátel, kteří se shromažďovali a tolik let nás ohrožovali, byla zlomena a naši nepřátelé jsou na čas zatlačeni zpět. Můžeme si oddechnout. Ale důležitější je, jak jsme si tuto možnost oddechu vybojovali; viděli jsme, co dokáže jednota, a co by mohla způsobit nejednota. Co bychom dokázali jednotlivě, králové ze severu, králové z jihu a ze západu? Ale když držíme dohromady a bojujeme společně, pod jedním vojevůdcem a podle jednotného plánu, dokážeme opět vbodnout Macsenův meč do srdce nepřítele."
Myslel to pochopitelně obrazně, ale neušlo mi, že Artuš sebou při těchto slovech trhl a rychle na mne pohlédl, ale pak se vrátil k vytrvalému průzkumu hodovní síně.
Král se odmlčel. Ulfin, stojící za ním, k němu nakročil s pohárem vína, ale král ho mávnutím ruky odeslal a začal znovu mluvit. Hlas měl silnější a nesl stopy někdejší energie. "Neboť toto je poučení, jehož se nám v posledních letech dostalo. Potřebujeme jediného vůdce, silného Nejvyššího krále, jemuž se všechna království zavážou neochvějnou

věrností. Jinak se vrátíme tam, kde jsme byli před příchodem Římanů: rozděleni a zapomenuti, tak jako byla rozdělena a zapomenuta Galie a Germánie; roztříštěni do malých rodů, bojujících jeden proti druhému jako vlci o potravu a prostor, neschopni obrátit se proti společnému nepříteli; jako podřadná provincie Říma budeme při jeho pádu strženi s ním, místo abychom se vynořili jako nové sjednocené království s vlastním lidem a vlastními bohy. Ale já věřím, že se tak stane, budeme-li mít řádného krále, jehož budou všichni věrně následovat. Kdoví, britský Drak může vzlétnout, a ne-li tak vysoko jako římský Orel, pak alespoň hrdě a s nadějí, že bude odevšad viděn."
Ticho bylo naprosté. Takhle mohl mluvit Ambrosius. Nebo sám Maximus, napadlo mě. Takhle mluví bohové, když jsou očekáváni.
Tentokrát byla odmlka delší. Král se choval jako řečník, který se odmlčuje, aby soustředil pozornost, ale viděl jsem, jak jeho ruce na opěradlech křesla bělají, jak pečlivě využívá odmlky, aby nabral nové síly. Myslím, že jsem byl jediný, kdo si toho všiml; na Uthera se téměř nikdo nedíval, všichni sledovali jinocha po jeho pravici. Všichni, až na krále z Lothianu; ten pozoroval Nejvyššího krále s jakousi nedočkavostí ve tváři. Když se král odmlčel, Ulfin k němu opět přiskočil s pohárem; sotva zachytil můj pohled, přiložil jej ke rtům sám, ochutnal a pak podal pohár králi, který se napil. Nebylo možno skrýt chvění ruky, která nesla pohár k ústům, ale dříve než prozradila o jeho slabosti více, Ulfin mu pohár šetrně odebral a položil. Viděl jsem, jak to všechno Lot sledoval, stále s onou naléhavou nedočkavostí. Musel poznat, jak velice je Uther nemocný a minutu po minutě doufal, že Nejvyššího krále užuž opustí síly úplně. Buď mu to řekla Morgause, nebo sám uhodl to, co jsem já věděl naprosto jistě, totiž že Uther nebude žít dost dlouho, aby uvedl Artuše na trůn, a že v otevřeném střetu, k němuž může dojít kolem osoby panovníka tak mladého, dostanou Artušovi nepřátelé svou šanci.
Když začal Uther znovu hovořit, ztratil jeho hlas hodně na své pádnosti, ale ticho bylo naprosté, takže jej nepotřeboval zvyšovat. I ti, kdo pili přespříliš, byli vážně zaujati, když král začal opět mluvit o bitvě, o těch, kdo se vyznamenali a o těch, co padli; pak mluvil o roli, kterou sehrál Artuš, když zabránil porážce, a nakonec o samotném Artušovi.
"Všichni jste po celá ta léta věděli, že můj syn, kterého mi dala Ygraine, moje královna, byl vychováván a připravován na trůn královský ve vzdálených končinách, svěřen do rukou silnějších, než, běda, byly ruce mé od té doby, co mě přemohla choroba. Věděli jste, že až nadejde čas a on vyroste, bude pod jménem Artuš prohlášen za mého dědice a nového krále. Nechť nyní vejde ve známost, kde prožil váš zákonný princ své mládí; nejprve pod ochranou mého bratrance Hoela v Bretani, a potom v domě mého věrného služebníka a spolubojovníka, hraběte Ectora z Galavy. A po celou tu dobu ho chránil a učil můj příbuzný, Merlin zvaný Ambrosius, do jehož rukou byl Artuš svěřen hned po narození a o jehož způsobilosti jakožto opatrovníka nemůže být pochybností. Stejně tak nemůžete zpochybnit důvody, které mě vedly k tomu, že jsem poslal prince pryč do té doby, než vám bude moci být veřejně představen. Ve světě je běžným zvykem posílat děti na výchovu k jiným dvorům, kde vyrůstají nezkaženy domýšlivostí, nekorumpovány lichotkami a bezpečny před intrikami zrádců a ctižádostivců." Odmlčel se, aby se nadechl. Za řeči hleděl do stolu a jeho pohled se nesetkal s žádným jiným, ale tu a tam se někdo z mužů na lavici zavrtěl nebo se podíval po sousedovi; a Artušovu chladnému zraku to neušlo.
Král pokračoval: "Ti z vás, kteří se ptali, jak jinak vychovávat prince, než poslat ho jako chlapce do bitvy a do rady zároveň s otcem, viděli včera, jak pohotově přijal králův meč z královy ruky a vedl vojsko k vítězství stejně jistě, jako by byl sám Nejvyšším králem a zkušeným bojovníkem."
Uther teď dýchal přerývaně a byl rudý ve tváři. Viděl jsem Lotův naléhavý a Ulfinův starostlivý pohled. Cador se mračil. Vzpomněl jsem si krátce a vděčně na rozhovor, který jsem s ním měl u jezera. Cador a Lot; kdyby byl Cador méně synem svého otce, jak snadno by ti dva roztrhli zemi vedví, na sever a na jih, jako dva rvoucí se psi, a rozdělili si ji mezi sebe, zatímco štěně bez půdy by naříkalo hlady.
V tichu, které panovalo, byl králův přerývaný dech strašně nápadný. "A tak vám teď představuji svého čistokrevného a jediného syna, Artuše zvaného Pendragon, který bude po mé smrti Nejvyšším králem a od této chvíle bude do bitev nosit můj meč."
Podal Artušovi ruku a ten povstal, vzpřímený a bez úsměvu, zatímco k zakouřenému stropu se neslo bouřlivé volání a ovace. Hluk bylo určitě slyšet po celém městě. Když muži na okamžik utichli, aby popadli dech, volání se ozvěnou neslo ulicemi jako oheň šířící se za sucha po strništi. V tomto volání byl souhlas, zřejmá úleva, že byl vyjasněn poslední problém, a byla v něm i radost. Viděl jsem Artuše, chladného a zachmuřeného, který odhadoval, kde kdo sedí. Z místa, kde jsem seděl já, jsem však také viděl tep pulzující pod strnulou čelistí. Stál tam jako válečník odpočívající po vítězství, ale připravený na novou výzvu.
Přišla. Volání a bouchání poháry do prkenných stolů zřetelně přehlušil Lotův hlas, drsný a průbojný.
"Nesouhlasím s tvou volbou, králi Uthere!"
Bylo to, jako by prudce pádícímu potoku vrhl do cesty balvan. Hluk ustal; muži zírali, mumlali, vrtěli se a rozhlíželi se kolem sebe. Pak náhle bylo zřejmé, že se potok rozdělil. Někteří ještě provolávali slávu Artušovi a schvalovali královu volbu, ale tu a tam se ozývaly hlasy: "Lothian! Lothian!" a do toho řekl Lot rozhodně: "Nezkušený chlapec? Chlapec, který zažil jednu bitvu? Povídám vám, co nevidět tu bude Colgrim zpátky a proti němu nás má vést chlapec? Jestli musíš někomu předat svůj meč, králi Uthere, předej jej zkušenému a osvědčenému vojevůdci, aby ho pro tohoto mladíka podržel v úschově, dokud nevyroste!" Svou řeč zakončil ranou pěstí do stolu a kolem něho se opět ozvalo volání: "Lothian! Lothian!" Nato se z hlubin síně ozvaly další zmatené výkřiky: "Pendragon!" a "Cornwall!" a dokonce "Artuš!" Jak vřava rostla, bylo jasné, že pouze díky tomu, že lidé nebyli ozbrojeni, nedošlo k ničemu horšímu než k urážkám, které si vmetali do tváří z jednoho konce síně na druhý. Sluhové se přitiskli ke stěnám, komoří pobíhali sem a tam, bílí ve tváři, a uklidňovali hosty. Král, popelavý, zvedl ruku, ale téměř nikdo si toho nevšímal. Artuš se nepohnul a nepromluvil, ale silně zbledl.
"Pánové! Pánové!" Uther se třásl, ale zlostí; a zlost, jak jsem věděl, byla pro něho stejně nebezpečná jako rána kopím.

Viděl jsem, že to Lot ví také. Položil jsem ruku na Utherovo rámě. "Všechno dobře dopadne," řekl jsem mu tiše. "Seď a nech je, ať se vyrvou. Podívej, mluví Ector."
"Můj pane králi!" Ector mluvil rázně, přátelsky a věcně a zchladil ovzduší v síni. Mluvil tak, jako by se obracel pouze na krále. Výsledek byl pozoruhodný; síň se ztišila, neboť se všichni snažili zaslechnout, co říká. "Můj pane králi, král z Lothianu zpochybnil tvou volbu. Promluvit je jeho právem – tak jako je právem všech tvých poddaných mluvit před tebou –, ne však protestovat, ba ani pochybovat o tom, co jsi dnes večer řekl." Zvýšil hlas a obrátil se k naslouchající síni. "Pánové, toto není věc výběru či volby; král musí svého dědice počít, nikoli vyvolit, a tam, kde šťastná náhoda takové početí zajistila, není o čem jednat. Pohleďte na něho, na toho prince, který vám byl představen. Žil v mém domě po deset let, a já, milí pánové, protože ho tak dobře znám, vám říkám, že to je princ, jehož je třeba následovat, ne později, ‚až vyroste', ale teď hned. I kdybych nemohl stanout před vámi a dosvědčit jeho původ, stačí podívat se na něho a vzpomenout na včerejší bojiště, abychom věděli, že v něm máme, díky štěstěně a božímu požehnání, svého pravého a řádného krále. Zde není přípustný žádný výběr či volba. Pohleďte na něho, pánové, a vzpomeňte na včerejšek! Kdo se více hodí k tomu, aby sjednotil všechny krále ze všech konců Británie? Kdo je více hoden vládnout mečem jeho otce?"
Ozvaly se výkřiky: "Pravda! Pravda!" a "O čem pochybovat? Je to Pendragon a tudíž náš král!" Vřava vzrostla a byla ještě zmatenější než předtím. Letmo jsem si připomněl shromáždění za časů mého otce, kázeň a pořádek, které tam panovaly; znovu jsem si všiml, jak se Uther, ve velkém křesle celý popelavý, chvěje. Časy se mění; musel to udělat takto; nemohl to prosadit jinak než veřejným souhlasem.
Než mohl promluvit, byl Lot zase na nohou, hladký jako úhoř. Už nehulákal; mluvil pádně, tvářil se rozumně, zdvořile nakloněn tím směrem, kde seděl Ector. "Nezpochybnil jsem princův původ, ale způsobilost mladého a nezkušeného jinocha postavit se nám do čela. Víme, že včerejší bitva byla pouhý úvod, první tah v zápase ještě delším a vražednějším, než byl boj, který vedl Ambrosius; bude to boj, jaký jsme nezažili od dob Maximových. Potřebujeme lepší vedení, než jsme viděli v potyčce, při níž nám pro jednou přálo štěstí. Nepotřebujeme zástupce chorého krále, ale muže obdařeného veškerou autoritou a božím požehnáním pomazaného panovníka. Jestliže je tento mladík opravdu hoden nosit otcův meč, pak se ptám, je-li jeho otec ochoten předat mu jej teď hned, před našima očima?"
Opět ticho, které vydrželo, než třikrát každému zabušilo srdce v hrudi. Všichni přítomní věděli, co to pro krále znamená, předat královský meč; to je abdikace. Ze všech mužů v síni jsem pouze já věděl, a možná ještě Ulfin, že není vůbec důležité, bude-li či nebude král abdikovat teď; tak jako tak bude Artuš králem ještě před příchodem noci. Ale to Uther nevěděl; byl si sice vědom své slabosti, ale je-li dosti velký na to, aby se veřejně zřekl moci, pro niž dosud dýchal, to jsem nevěděl ani já. Seděl zpříma, zdánlivě chladný, a jenom někdo, kdo byl tak blízko jako já, mohl vidět, jak se co chvíli jeho tělo křečovitě otřáslo, takže se světlo, zrcadlící se v terči z červeného zlata na jeho čele, zachvělo a zablýsklo se na drahokamech v jeho prstenech. Tiše jsem se zvedl a postavil se po levici za něho. Artuš se svraštěným čelem na mne pohlédl. Zavrtěl jsem hlavou.
Král si váhavě olízl rty. Lotova změna tónu ho zmátla a stejně tak – jak bylo patrno – zmátla i ostatní v síni. Přinesla však úlevu váhavcům, které děsila představa vzpoury; tím, že se tvářil rozumně a podřídil se králi, zbavil je strachu z budoucnosti. Souhlasným mručením schvalovali jeho slova. Lot doširoka rozevřel náruč, jako by se ztotožnil se všemi přítomnými v síni, a řekl, tváře se, jako by mluvil rozumně jménem všech: "Pánové, uvidíme-li, že král předává svému vyvolenému dědici vlastnoručně svůj královský meč, co nám zbude jiného než dědice uznat? Později bude dost času jednat o tom, jak nejlépe se připravit na nadcházející války."
Artuš maličko natočil hlavu jako pes, který ucítí neznámý pach. Ector se rozhlédl po ostatních, patrně překvapen zdánlivou kapitulací, které nedůvěřoval. Mlčenlivý Cador na druhém konci síně zíral na Lota, jako by mu chtěl z očí vytáhnout duši. Uther lehce sklonil hlavu v odříkavém gestu, které mu slušelo jako žádné jiné předtím.
"Souhlasím."
Přiběhl komoří. Uther se ve velkém křesle zaklonil a když mu Ulfin opět nabídl víno, zavrtěl hlavou. Nenápadně jsem mu položil ruku na zápěstí; tep měl nepravidelný, skákal jako luční kobylka, a zápěstí, v němž se předtím tísnily nervy a šlachy, bylo ochablé a hadrovité. Rty měl suché, navlhčil si je jazykem. Řekl tiše: "V tom je nějaký úskok, ale nevím jaký. Ty ano?"
"Ještě ne.
"Nemá žádné stoupence. Po včerejšku ani ve vojsku. Ale teď… budeš si s tím muset poradit. Nechtějí fakta ani sliby. Znáš je, chtějí hlavně znamení. Nemůžeš jim je dát?"
"Nevím. Ještě ne. Bohové přicházejí, kdy chtějí."
Artuš zaslechl, že si šeptáme. Byl napnutý jako tětiva. Pak pohlédl na druhý konec síně a viděl jsem, že se mu ústa pohnula v lehkém úsměvu. Sledoval jsem jeho pohled. Byl tam Bedwyr, rudý zlostí, jehož těžká otcova ruka držela násilím na lavici. Myslím, že jinak by byl šel Lotovi holýma rukama po krku.
Přiběhl komoří a v dlaních přinášel Utherův válečný meč v pochvě. Rubíny na jílci se zlověstně třpytily. Pochva byla ze zlaceného stříbra, vykládaná jemným zlatým ornamentem a drahokamy. Všichni viděli stokrát tento meč po Utherově boku. Muž jej položil před krále. Uther sáhl vyhublou rukou po jílci a bezmyšlenkovitě jej sevřel prsty těsně u koše meče – spíše jej polaskal než sevřel – tak se chápe zbraně dobrý bojovník. Artuš ho pozoroval, na čele jsem mu četl úžas. Právě myslel na meč v kameni tam v Divokém hvozdu, a určitě se ptal, kde se tu bere v této obřadné abdikační scéně.
Já jsem však, když mi velké rubíny ohnivou září vzplanuly před očima, konečně pochopil, co bohové dělají. Bylo to jasné od začátku, oheň, dračí hvězda a meč v kameni. A poselství nepřicházelo skrze dým od boha dvojsmyslně se usmívajícího, bylo jasné jako plamen v rubínu. Utherův meč mohl selhat, tak jako selhal samotný Uther. Ne tak ten druhý! Ten přišel po vodě a po zemi, a teď tam leží a čeká, neboť má pomoci Artušovi k jeho království, k udržení a

zachování tohoto království, a potom zmizí lidskému zraku jednou provždy.
Král pevně sevřel jílec a přitáhl meč. "Já, Uther Pendragon, dávám tímto svému synu Artušovi – "
Nejprve veliké zajíknutí, potom vřava. Muži volali ustrašeně: "Znamení! Znamení!" a kdosi vykřikl: "Smrt! To znamená smrt!" Řeči, které po vítězství utichly, znovu ožily: "Jakou máme naději, zpustošená země, nemohoucí král a chlapec bez meče?"
Když Uther vytáhl meč z pochvy celý, potácivě vstal. Držel jej nakřivo, zpola zvednutý, a zíral na něj s popelavou tváří a pootevřenými ústy jako člověk, který přišel o rozum. Meč byl zlomený. Kousek od hrotu byla klikatá prasklina a ve světle pochodně byl lom na kovu čerstvý a jasně viditelný.
Král vydal jakýsi zvuk; jako by chtěl promluvit, ale slova se mu vzpříčila v hrdle. Když se mu podlomily nohy, vzali jsme ho s Ulfinem opatrně pod paží a posadili opět do křesla. Artuš přiskočil, rychlý jako horská kočka, a sklonil se nad ním: "Pane? Pane?"
Pak se pozvolna napřímoval s očima upřenýma na mne. Nemusel mi říkat to, co viděli všichni muži v síni. Uther byl mrtev.

KAPITOLA 9

Mrtvý Uther udělal pro zvládnutí paniky, která se zmocnila lidí v síni, více, než by byl dokázal Uther umírající. Všichni muži zůstali stát, mlčky a nehybně, a hleděli na Nejvyššího krále, kterého jsme opatrně spustili do křesla. V nastalém tichu plameny pochodní šustily jako hedvábí a pohár, který Ulfin upustil, se koulel v polokruhu sem a tam. Sklonil jsem se k mrtvému králi a zatlačil mu oči.
Znovu se ozval Lotův hlas, klidný a silný: "Vskutku znamení! Mrtvý král a zlomený meč! Ještě trváš na tom, Ectore, že bůh vyvolil tohoto chlapce, aby nás vedl proti saským nájezdníkům? Zpustošená země, jen co je pravda, a mezi námi a hrůzovládou nic než chlapec se zlomeným mečem!"
Opět zmatek. Muži pokřikovali, obraceli se jeden na druhého a ve strachu a úžasu se rozhlíželi kolem sebe. Částí své mysli jsem chladnokrevně zaznamenal, že Lot nebyl překvapený. Artuš, skloněný nad tělem mrtvého otce, s očima planoucíma ve tváři zděšením bledé tak jako nikdy, se napřímil a rozhlédl se kolem sebe, aby se postavil hulákající síni. Rychle jsem mu řekl: "Ne. Počkej!" a on mě poslechl. Jeho ruka se však svezla k dýce a svírala ji tak pevně, až sama zbělela. Pochybuji, že si to uvědomoval, a jestliže ano, že mohl přestat. Vřava vyvolaná úžasem a strachem se valila ode zdi ke zdi jako vlny hnané větrem.
Do zmatku zasáhl opět Ectorův hlas, drsný a rozechvělý, ale naprosto věcný jako předtím, a odmetal chuchvalce pověrečného strachu jako koště smetající pavučiny. "Ale pánové! Copak tohle se hodí? Náš Nejvyšší král zemřel před našima očima. Troufneme si, sotva zavřel oči, protivit se jeho jasně vyslovené vůli? Všichni víme, co bylo příčinou jeho smrti, pohled na královský meč, ještě včera celý, a dnes zlomený v pochvě. Dáme se touto ‚náhodou'"– hodil to slovo těžce do nastalého ticha – "odstrašit jako malé děti od toho, co je naší povinností? Hledáte-li znamení, tady je." Ukázal na Artuše, který stál zpříma jako sosna u křesla mrtvého krále. "Když jeden král padne, je další připraven nastoupit na jeho místo. Proto ho sem dnes bůh poslal. Musíme ho uznat."
Pauza vyplněná mumláním, muži se po sobě dívají. Někteří přikyvují a vykřikují svůj souhlas, jiní hledí pochybovačně a volají: "Ale co ten meč? Ten zlomený meč?"
Ector rázně odpověděl: "Král Lot řekl, že ten zlomený meč je znamením. Znamením čeho? Povím vám to, pánové, znamením zrady! Ten meč se nezlomil v ruce Nejvyššího krále, ani v ruce jeho syna."
"To je pravda," řekl důrazně jiný hlas. Bedwyrův otec, král z Benoicu, vyskočil. "Všichni jsme jej viděli v bitvě celý. A bůh ví, že jsme viděli, jak se činil!"
"Ale co bylo pak?" Ze všech koutů hodovní síně padaly otázky. "Jak to bylo dál? Byl by král pro meč poslal, kdyby byl věděl, že je zlomený?" Pak otázka od kohosi až vzadu, v té tlačenici neviditelného: "Ale byl by Nejvyšší král ochoten předat meč chlapci, kdyby byl ještě celý?" A opět jiný hlas, který podle mého patřil Urienovi: "Věděl, že umírá. Zlomeným mečem se vzdal zpustošené země. Teď je na nejsilnějším z nás, aby převzal vládu nad královstvím."
Ector, rudý ve tváři, opět zasáhl: "Měl jsem pravdu, když jsem mluvil o zradě. Nejvyšší král nám představil svého dědice v pravou chvíli, jinak by byla Británie opravdu zpustošena a roztrhána na kusy takovými zrádnými psy, jako jsi ty, Uriene z Gore!"
Urien hněvivě zařval a ruka sáhla po dýce. Lot ho pod příkrovem vřavy ostře okřikl a Urien poslechl. Lot se usmíval, přivřenýma očima sledoval dění a úlisným hlasem pravil: "Všichni víme, jaký záměr sleduje hrabě Ector, proč chce, aby byl jeho schovanec prohlášen za Nejvyššího krále."
Zavládlo náhlé ticho. Viděl jsem, že se Ector rozhlédl, jako by chtěl ze vzduchu přičarovat zbraň. Artušova ruka sevřela jílec dýky pevněji. Pak náhle nastal pohyb vpravo v síni, kde z hloučku svých mužů vykročil Cador. Bílý cornwallský Kanec na jeho rukávu se při každém pohybu protahoval a choulil. Pohledem kolem sebe si vyžádal ticho, a dostalo se mu jej. Lot rychle otočil hlavu, bylo jasné, že neví, čeho se má nadít. Ector se ovládl a s bručením ustoupil. Všude kolem jsem viděl ustrašené muže, váhavce a prospěcháře, a ti všichni hleděli na Cadora jako lidé, kteří v nebezpečí hledají nějakého vůdce.
Cadorův hlas byl jasný a prost jakéhokoli vzrušení. "To, co říká Ector, je pravda. Na vlastní oči jsem viděl meč Nejvyššího krále, když mu jej po bitvě jeho syn vracel. Byl celý a bez jakýchkoli stop, až na krev nepřátel."
"Tak jak se zlomil? Je to zrada? Kdo jej zlomil?"
"Kdo to mohl udělat?" opáčil Cador. "Bohové to jistě nebyli, ať si o tom král Lot myslí cokoliv. Bohové nelámou meče králů, kterým dopřejí vítězství. Dávají jim je, a dávají jim je celé."
"Pak tedy, je-li Artuš naším králem," vykřikl kdosi, "jaký meč mu dali?"

Cador se rozhlédl po hodovní síni; zřejmě očekával, že promluvím. Ale já mlčel. Ustoupil jsem a postavil se za Artuše do stínu králova velkého křesla. Tam bylo mé místo a bylo na čase, aby mě tam lidé viděli. Chvilka vyčkávání, jak se všechny hlavy otočily k místu, kde jsem stál, černý stín za bílým a stříbrným jinochem. Muži přešlapovali a cosi brumlali. Byli zde takoví, kteří věděli, jakou mám moc, a nikdo z přítomných o ní nepochyboval. Dokonce ani Lot; díval se úkosem, až bylo vidět bělmo jeho očí. Ale když jsem dál mlčel, začali se usmívat. Viděl jsem, jak je Artuš napjatý, a promluvil jsem k němu beze slov silou vůle: "Ještě ne, Artuši, ještě ne. Počkej."
Mlčel. Zvedl zlomený meč a pokojně jej zasunoval zpět do pochvy. Meč se jedinkrát jasně zaleskl a pak jeho třpyt uhasila pochva.
"Vidíte?" řekl Cador mužům v síni. "Utherův meč je pryč stejně jako on. Ale Artuš má meč, svůj vlastní a skvělejší, než je tento meč královský, který zlomili lidé. Dali mu ho bohové. Viděl jsem jej na vlastní oči."
"Cože?" ptali se. "Kde? Jací bohové? Co to bylo za meč?"
Cador se usmíval a čekal, až utichne bzukot otázek. Stál tam, nevzrušený vysoký muž, z něhož vyzařovala klidná, avšak vždy pohotová síla. Lot se kousal do rtu a mračil se. Na čele se mu perlil pot a oči jezdily po síni, počítal, kolik zůstalo těch, kteří ho ještě podporují. Soudě podle jeho pohledu, stále ještě doufal, že se Cador třeba postaví proti Artušovi.
Cador na něho nepohlédl. "Viděl jsem Artuše jednou s Merlinem," sdělil společnosti, "tam v Divokém hvozdu; měl v ruce meč tak nádherný, jaký jsem nikdy v životě neviděl, zdobený drahokamy jako meč císařský a s ostřím tak jasným a zářícím, až oči přecházely."
Lot si odkašlal. "Iluze. Kouzlo. Říkáš, že tam byl Merlin. Všichni víme, co to znamená. Je-li Merlin Artušovým pánem –"
Přerušil ho nějaký muž, pomenší, černovlasý, snědý. Poznal jsem Gwyla ze západního pobřeží, kde se na kopcích pořád ještě scházejí druidové. "A kdyby to bylo kouzlo, tak co má být? Poslyš, za králem, který má kouzla v malíčku, stojí za to jít."
Jeho slova vyvolala souhlasný jekot. Pěsti bušily do stolů. Mnozí mužové v hodovní síni byli horští Keltové, a takové řeči rozuměli. "To je pravda! To je pravda! Síla je dobrá, ale k čemu je bez trochy štěstí? A náš nový král, třebaže je mladý, má obojí. Jak to správně řekl Uther, má dobrý výcvik a dobrého rádce. Jakého lepšího rádce by mohl mít, než je Merlin?"
"Dobrý výcvik, to tedy má," ozval se chlapecký hlas, "nedrží se v bitvě zpátky tak dlouho, až je málem pozdě!" To byl Bedwyr, který se zapomněl. Otec ho umlčel pohlavkem, ale byl to lehký úder a kárající ruka prohrábla chlapcovy vlasy. Lidé se usmívali. Žár opadal. Rozrušení, vyvolané náporem pověrečného strachu, pominulo a lidé se uklidňovali, ochotni teď naslouchat a uvažovat. Několik mužů, kteří stranili Lotovi a jeho klice, se od něho zřejmě poněkud odtáhlo.
Pak někdo zvolal: "Proč nepromluví Merlin? Merlin ví, co máme dělat. Ať nám to poví!" Načež začali všichni volat: "Merlin! Merlin! Ať mluví Merlin!"
Nechal jsem je pár minut volat. Potom, když byli ochotni zbourat síň kámen po kameni, jen abych promluvil, ujal jsem se slova. Nepohnul jsem se, ani jsem nezvýšil hlas, stál jsem mezi mrtvým a živým králem, ale oni zmlkli a poslouchali.
"Chci vám říct dvě věci," začal jsem. "Předně to, že král z Lothianu se mýlí. Nejsem Artušovým pánem. Jsem jeho služebníkem. A za druhé to, co vám řekl už vévoda z Cornwallu: mezi námi a saskou hrůzovládou stojí král, mladý a čistý, s mečem, který přímo do jeho ruky vložil bůh."
Lot viděl, že se mu situace vymyká z ruky. Rozhlédl se kolem sebe a křičel: "Náramný meč, to se musí nechat, v ruce se mu objeví jako iluze a v bitvě zmizí!"
"Neblázni!" řekl Ector nevrle. "Ten, co mu přerazili v bitvě, jsem mu půjčil já. Byl to až můj druhý nejlepší, tak si nestěžuji."
Někdo se zasmál. Všichni se usmívali a když se Lot znovu ujal slova, bylo v jeho hlase, chorobně zuřivém, vědomí porážky. "Tak kde sebral ten svůj zázračný meč a kde je ten meč teď?"
Řekl jsem: "Artuš šel sám na Caer Bannog a vyzvedl jej z úkrytu pod hladinou jezera."
Ticho. Nebylo tu nikoho, kdo by nevěděl, co to znamená. Viděl jsem ruce v pohybu, muži se znamenali proti kouzlům a čárám.
Cador se pohnul. "Je to pravda. Na vlastní oči jsem viděl, jak se Artuš vrací z Caer Bannogu a nese ten meč v ruce, v tak staré pochvě, jako by ležela v úkrytu sto let."
"Také že ležela," řekl jsem do ticha. "Slyšte, pánové, povím vám, co je to za zbraň. Je to meč, který měl s sebou v Římě Macsen Wledig a který jeho vojáci přivezli zpátky do Británie a ukryli do té doby, než se bohům zlíbí dovést k němu králova syna. Mám vám připomenout proroctví? Není to moje proroctví, bylo vyřčeno dříve, než jsem se narodil: meč poputuje po vodě a po souši, skryt ve tmě, uzamčen v kameni, dokud nepřijde ten, kdo je právoplatným králem celé Británie a nevyzvedne jej z tajné skrýše. Tam tedy, na Caer Bannogu, ležel, milí pánové, v bezpečí, v Bilisově hradu, dokud k němu bohové magickými znameními nedovedli Artuše, a ten jej bez potíží vlastní rukou vyzvedl."
"Ukaž nám jej!" volali. "Ukaž nám jej!"
"Ukážu vám jej. Ten meč teď leží na oltáři v jedné kapli v Divokém hvozdu, kam jsem jej položil. A bude tam ležet tak dlouho, dokud se ho Artuš nechopí před zraky vás všech."
Lot dostával strach; teď byli proti němu, a on svými kroky stvrzoval, že je Artušův nepřítel. Ale já dosud hovořil mírně, nepoužil jsem své moci, a tak stále ještě věřil, že má nějakou naději. Hnala ho umíněnost, která ho úplně ovládla, a pošetilost vlastní naděje na uchopení moci. "Viděl jsem ten meč, meč na oltáři v Zelené kapli. Viděli jste jej mnozí! Je to Macsenův meč, ano, ale vytesaný z kamene!"
Po těchto slovech jsem se pohnul. Zvedl jsem paže do výšky. Otevřenými okny zavanul odkudsi do síně větérek a rozvlnil barevné závěsy tak, že za Artušovými zády popadl rudý Drak do drápů zlatý praporec a vyslal můj stín, čnící jako stín Draka, do výše, s pažemi rozepjatými jako křídly. Moc byla zde. Slyšel jsem svůj hlas.
"A zvedl jej z kamene a zvedne jej znovu před zraky vás všech. Od toho dne bude kaple zvána Nebezpečnou kaplí,

neboť jestli se někdo, kdo není zákonným králem, byť i jen dotkne meče, vzplane v jeho rukou jako blesk."
Někdo v davu řekl silným hlasem: "Jestli skutečně dostal Macsenův meč, pak jej dostal darem od boha, a má-li Merlina po boku, pak já, při kterémkoli bohu, jehož vyznává, jdu za ním!"
"I já," řekl Cador.
"Já také! Já také!" ozývalo se ze všech stran. "Ukaž nám všem ten kouzelný meč a ten nebezpečný oltář!"
Všichni byli na nohou. Volání sílilo a ozvěna je vracela od stropu: "Artuš! Artuš!"
Svěsil jsem ruce. "Teď, Artuši, teď je ta chvíle."
Ani jednou na mne nepohlédl, ale slyšel mou myšlenku, cítil jsem, jak se ode mne k němu přelévá síla. Jak tam tak stál, viděl jsem, že se kolem něho hromadí, a viděla to celá síň. Zvedl ruku a oni čekali. Jeho hlas byl jasný a pevný; nebyl to hlas chlapce, ale muže, který vybojoval své první rozhodné bitvy, na bitevním poli a zde v poradní síni.
"Urození pánové! Viděli jste, jak mě osud poslal k otci bez vhodného meče. A nyní zrada zlomila zbraň, kterou by mi byl dal, a zrada se také pokoušela vzít mi s jeho mečem i dědické právo, které bylo prokázáno před vámi všemi a které stvrdil v této síni sám můj otec Nejvyšší král. Ale jak vám řekl Merlin, bůh už vložil do mých rukou jinou, mocnější zbraň, a já se jí chopím před zraky vás všech, jakmile se budu moci s celou touto společností vydat do Nebezpečné kaple."
Odmlčel se. Není snadné mluvit poté, co promlouvali bohové. Končil prostě, chladná voda po plamenech. Pochodně skomíraly do rezavá a můj stín na stěně se rozplýval. Praporec S Drakem visel pokojně.
"Urození pánové, ráno vyrazíme. Teď se však sluší, abychom se postarali o Nejvyššího krále a dohlédli, aby jeho tělo bylo uloženo tak, jak se na krále sluší; postavme k němu stráže, než bude přeneseno na místo posledního odpočinku. Potom se ti, kdo se budou chtít chopit svých mečů a kopí, se mnou vydají na cestu."
Skončil. Cador se k němu vydal přes celou halu, a s ním Ector, Gwyl, Bedwyrův otec král Ban a mnoho dalších.
Ustoupil jsem a nechal tam Artuše samotného s královskou stráží za zády. Na mé znamení se služebníci sklonili ke křeslu, na němž po celou tu dobu strnule seděl mrtvý král, a chopili se jej; nikdo na něho ani nepohlédl, až na Ulfina, který plakal.

KAPITOLA 10

Jen jsem vyšel ze síně, poslal jsem sloužícího s rychlým vzkazem, aby pro mne připravili čerstvého koně. Druhý sluha mi přinesl meč a plášť, a tak jsem mohl velice rychle, aniž bych v tlačenici na chodbách budil větší pozornost, tiše vyklouznout na nádvoří.
Kůň tam už stál připraven. Měl jsem pocit, že ho znám, a pak jsem podle čabraky poznal, že je to Ralfův velký hnědák. Ralf sám stál u jeho hlavy a tvář měl staženou úzkostí. Za vysokými zdmi kolem nádvoří hučelo město jako překocený úl a všude bylo plno světel.
"Co to má znamenat?" zeptal jsem se. "Nevyřídil sluha správně můj vzkaz? Jedu sám."
"Říkal to. Kůň je připravený pro tebe. Je rychlejší než tvůj a jistější v nohách, a ve hvozdu zná všechny cesty. A kdyby ses dostal do nesnází –" Vetu nedokončil, ale já rozuměl. Kůň byl cvičený k boji a bojoval by se mnou jako jedna paže navíc.
"Děkuji ti." Vzal jsem od něho otěže a nasedl. "U brány o mně vědí?"
"Ano. Merline –" stále ještě držel ruku na otěžích, "dovol, abych jel s tebou. Nemůžeš jet sám. Máš zlého nepřítele, který se nezastaví před ničím."
"Já vím. Ale posloužíš mi líp, když zůstaneš tady a postaráš se, aby nikdo nejel za mnou. Jsou brány zavřené?"
"Ano, dohlédl jsem na to. Od této chvíle odtud nikdo kromě tebe nevyjede, dokud se nevydá na cestu Artuš s ostatními pány. Ale slyšel jsem, že dva jezdci vyklouzli ještě předtím, než společnost vyšla z hodovní síně."
Zamračil jsem se. "Lotovi lidé?"
"To nikdo neví. Oni sami řekli, že jsou poslové a nesou zprávu o královně smrti na jih."
"Žádného posla jsme nevyslali," řekl jsem stručně. "Sám jsem to nařídil. Zpráva o smrti Nejvyššího krále by vyvolala strach a nejistotu, a proto se nesmí dostat přes hradby, dokud k ní nebudeme moci přidat zprávu o novém králi a nové korunovaci."
Ralf pokýval hlavou. "Já vím. Ti dva projeli těsně předtím, než přišel tvůj rozkaz. Mohl to být někdo, kdo doufá v odměnu – třeba některý komoří, který poslal vzkaz na jih, hned když se to stalo. Ale stejně tak to mohl být někdo z Lotových lidí, ty to víš. Co má asi za lubem? Zlomit Macsenův meč, tak jako zlomil Utherův?"
"Myslíš, že by to dokázal?"
"N-ne. Ale když nemůže nic dělat, tak proč tam teď jedeš? Proč nepočkáš a nevydáš se na cestu zítra s princem?"
"Protože je pravda, že Lot se nezastaví před ničím, aby zmařil Artušův nárok. Teď ho žene něco ještě horšího než ctižádostivost, teď ho žene strach. Udělá všechno, aby mě znemožnil a otřásl vírou lidí v meč jako boží dar. Proto musím jet. Bůh se sám bránit nebude. Proč bychom byli na světě, ne-li proto, abychom bojovali za něho?"
"Chceš říct – ? Chápu. Mohli by znesvětit svatyni nebo zničit oltář… Kdyby mohli dokonce zabránit tomu, abys byl na místě a uvítal krále… A také zabijou služebníka, kterého jsi pověřil péčí o svatyni. Je to tak?"
"Ano."
Vzal hnědáka za uzdu tak hrubě, až se začal vzpírat a frkat. "A ty si myslíš, že by Lot váhal zabít tebe?"
"Ne. Ale myslím, že se mu to nepodaří. A teď už mě pusť, Ralfe. Bude to celkem bezpečné."
"Aha." V jeho hlase byla patrná úleva. "Chceš říct, že dnes v noci není ve hvězdách žádná další smrt?"
"Je tam pro někoho smrt. Nejsem to já, ale nechci riskovat, a tak s sebou nikoho neberu. Proto zůstáváš tady, Ralfe."
"Panebože, není-li to nic jiného –"

Položil jsem otěže na hnědákovu šíji a ten se vypjal a ukročil. "Už jednou jsme se kvůli tomu utkali, Ralfe, a já tehdy ustoupil. Ale dnes ne. Nemohu tě nutit k poslušnosti, už nejsi můj. Jsi Artušův a tvou povinností je zůstat s ním a bezpečně ho přivést do kaple. A teď už mě nech. Kterou bránou?"
Okamžik napětí, pak ustoupil. "Jižní. Bůh s tebou, můj drahý pane."
Obrátil se a křikl na strážného. Brána se otevřela a s rachotem za mým pádícím koněm opět zapadla.
Na obloze stál tenký stříbrný půlměsíc. Ozařoval známou cestu údolím. Vrby podél říčního břehu se ježily nad modrými stíny. Řeka proudila rychle, posílena deštěm. Na nebi se třpytily hvězdy a jasněji než ostatní zářil Medvěd. Měsíc, hvězdy a řeku jsem viděl rozmazaně, jak hnědák pod dotekem mých pat natahoval dlouhé nohy a nesl mě bezpečným cvalem do tmy Divokého hvozdu.
Zpočátku byla cesta přímá a rovná, tu a tam se průrvami v listoví dral dolů bledý měsíc a vrhal mdlé šedavé světlo na lesní půdu. Kořeny, které vyztužovaly cestu jako žebroví, pod koňskými kopyty zvučely. Byl jsem přitisknutý na koňskou šíji, uhýbaje před šlehajícími větvemi. Pak začala cesta stoupat, zpočátku mírně, pak příkřeji, a točila se, jak hvozd vybíhal na úpatí kopců. Občas zahýbala velice ostře, neboť obcházela útesy, trčící mezi hustými stromy. Kdesi hluboko dole po levé straně bylo slyšet, jak šumí horský potok, zbytnělý, stejně jako řeka, podzimními dešti. Až na dusot mého koně bylo v lese ticho. Stromy stály klidně. Žádný větřík nepronikl tak daleko do hluboké temnoty. Nikde se nic ani nepohnulo. Jestliže si do noci vyšel jelen nebo vlk či liška, žádné jsem neviděl.
Cesta stoupala strměji. Hnědák bezpečně kráčel vzhůru po nerovné cestě, jen žebra se mu zvedala a zase klesala, jak oddychoval, až konečně zmírnil tempo a přešel do těžkopádného klusu. Nebylo to už daleko. Průrvy ve větvích nad hlavou propouštěly světlo hvězd, takže jsem mohl dohlédnout před sebe až tam, kde stezka zahýbala jako do tunelu ve tmě ještě černější. Odkudsi zleva jsem zaslechl houkání sovy. Zprava jí přišla odpověď. Ten zvuk mi pronikl do mozku jako výkřik, když vtom hnědák vběhl do zatáčky a já celou vahou nalehl na otěže a přitáhl je. Lepší jezdec by ho byl zastavil včas. Ne tak já, a pustil jsem je o něco později, než jsem měl.
Zacloumalo to s ním, zadupal a zarazil naráz, ale jak byl rozběhnutý, vyryl kopyty blátivou stopu a bokem se šinul k padlému stromu, který ležel přímo přes cestu. Suchá, už dávno odumřelá borovice s větvemi trčícími na všechny strany, špičatými a nepoddajnými jako hroty pastí na jízdní vojsko. Byly příliš vysoké a příliš husté, než aby je bylo možno přeskočit, i kdyby ležely v měsíčním světle, a nikoli na pěšině v té nejtemnější zatáčce. Místo zvolili dobře. Po jedné straně lemoval stezku příkrý kamenitý sráz, svažující se do hloubky nějakých deseti dvanácti metrů, kde se valil potok; po druhé straně rostlo hlohové a cesmínové houští, příliš husté, než aby jím jezdec mohl projet. Nebylo kam uhnout. Kdybychom byli vjeli do zatáčky tryskem, kůň by se byl nabodl na větve a já sám bych letěl po hlavě na jejich mrzačící bodce.
Jestli nepřítel číhá v záloze a doufá, že opravdu najedu přímo na bodce, máme možná pár vteřin na to, abychom se z léčky dostali a zmizeli v hlubokém hvozdu mimo cestu. Rychle jsem hnědáka obrátil a šlehl ho otěžemi. Prudce se otočil, vzepjal se a otřel se bokem o stěnu trnovníků; ostrým koncem se mi hluboko do stehna zaryla nějaká větev. Pak náhle, jako pod ostruhami, zafrkal a vrhl se vpřed. Zapraskaly větve a cesta pod našima nohama se rozestoupila. Zela v ní černá jáma. Kůň se zapotácel a zadníma nohama do ní sklouzl, a pak tloukl předními kopyty, aby se dostal nahoru. Já přeletěl přes jeho plece a dopadl jsem do prostoru mezi jámou a povaleným stromem. Ležel jsem chvíli zpola omráčený, zatímco těžce oddychující kůň se postavil na všechny čtyři a z mělké jámy se vydrápal. Stál tam a celý se chvěl, zatímco z lesa vyrazili dva muži s dýkami v ruce a rozběhli se k nám.
Dopadl jsem do toho nejtemnějšího z černých stínů a snad jsem ležel tak tiše, že jsem byl na chvíli neviditelný. V hukotu potoka se utápěly všechny ostatní zvuky a muži si možná mysleli, že jsem dopadl přímo do rokle. Jeden se rozběhl až na sám okraj a nakukoval dolů, druhý se protáhl kolem koně a opatrně se blížil k jámě.
Neměli čas vykopat jámu dostatečně hlubokou, spokojili se s takovou, která by zchromila koně a ten mě vyhodil ze sedla. Teď mi v černočerné tmě skýtala jakousi ochranu, neboť jim oběma znemožňovala vrhnout se okamžitě na mě. Ten, co byl blíže ke mně, volal na druhého, ale jeho slova pohlcovala voda valící se dole. Pak udělal opatrně krok vpřed podél jámy směrem ke mně. Viděl jsem, jak se mu v ruce zaleskla zbraň.
Překulil jsem se, popadl ho za kotník a škubl. Zarval a letěl dopředu, napůl do jámy, pak se vykroutil, dýkou udělal výpad do strany, rychle se odkulil a vyskočil. Druhý po mně hodil nůž. Udeřil o strom a někam zapadl. O jednu zbraň méně. Ale teď věděli, kde se skrývám. Ustoupili za jámu, každý na jednu stranu stezky. V ruce jednoho z nich jsem zahlédl blýskající se meč, ale na druhého jsem neviděl. Až na hučící vodu nebylo slyšet vůbec nic.
Cesta byla tak úzká, že se sice hodila k přepadení ze zálohy, ale zároveň jim účinně znemožňovala přivést sem své koně. Můj byl zcela zmrzačený. Jejich zvířata byla zřejmě přivázaná někde vzadu v lese. Dostat se přes padlou borovici bylo vyloučeno; byli by mě chytli a ve vteřině probodli kopím. Prodrat se stěnou trnovníků bylo stejně nemožné. Nezbývalo mi nic jiného než strž; kdybych se nepozorovaně dostal dolů, nějak je obešel a vrátil se zpátky do lesa, možná bych tam našel dokonce jejich koně…
Přesunoval jsem se opatrně do strany, k okraji strže. Volnou ruku jsem měl před sebou, šel jsem po hmatu. Byly tam křoviny a tu a tam mladé stromky, které se uchytily mezi skalami. Ruka narazila na hladkou kůru, sevřela ji a ohmatala. Sunul jsem se opatrně po okraji strže. Oči jsem měl pořád upřené na třpytný kov, na meč za jámou. Muž tam pořád ještě stál. Moje tápající noha uklouzla po příkrém blátivém schůdku, po hraně strže. Zapletla se do ostružiní.
Totéž se stalo s mužovou rukou. Použil mého triku. Tiše se svezl po svahu, přitiskl se k zemi a vyčkával. Teď se prudce vrhl celou svou vahou na mou nohu a já ztratil rovnováhu a šel jsem k zemi. Když jsem se řítil kolem něho dolů, jeho nůž mě těsně minul a zabodl se hluboko do svahu kousek od mé tváře.
Měl v úmyslu poslat mě dolů po kamenitém srázu, kam by za mnou, polámaným a omráčeným, seběhli a společně mě tam dorazili. Kdyby se s tím byl spokojil, možná by se mu to bylo podařilo. Ale výpadem s nožem narušil vlastní rovnováhu; kromě toho když mě popadl, tak místo abych se bránil, padal jsem s ním a dupal na jeho chňapající ruku.

Má bota narazila na cosi měkkého; zaúpěl bolestí a pak něco zařval, a když jsem svou vahou uvolnil jeho sevření, pustil to, co držel a řítil se se mnou dolů po příkrém svahu rokle.
Z nás dvou jsem padal rychleji a jako první jsem se v půli cesty zarazil o kmen mladé borovice. Útočník přeletěl prese mne, provázen praskotem lámaného křoví a sprškou kamení. Když se na mě řítilo to letící klubko údů, vzepřel jsem se, abych je mohl dobře přijmout. Vrhl jsem se na chlapa, tvrdě ho zalehl, oběma rukama sevřel jeho paže a vlastní vahou jsem ho tiskl k zemi. Slyšel jsem, jak vykřikl bolestí. Jednu nohu měl zkroucenou pod sebou. Druhou nohou mrskal, cítil jsem, jak mi přes měkkou kůži jezdecké boty přejel po noze ostruhou. Bojoval urputně, zmítal se a svíjel pode mnou jako ryba na suchu. Co chvíli mě mohl vytlačit z výhodné pozice u borovice a oba bychom spadli do strže. Měl jsem co dělat, abych ho udržel a uvolnil si ruku pro dýku.
Druhý vrahoun slyšel, jak se řítíme dolů. Z okraje srázu cosi křikl a už jsem slyšel, jak se pustil po svahu dolů za námi. Postupoval obezřetně, ale rychle. Až příliš rychle. Uvolnil jsem sevření a nalehl na muže pode mnou plnou vahou, abych udržel jeho paže přitisknuté k zemi. Slyšel jsem, jak něco chruplo; znělo to, jako by praskla suchá větvička, ale chlap zařval. Podařilo se mi vytáhnout pravou ruku zpod jeho těla. V pěsti jsem svíral dýku a jílec se mi zadíral do masa. Zvedl jsem ji. Jakýsi zbloudilý záblesk měsíčního světla dopadl na jeho oči jen malý kousek ode mne, takže jsem ucítil jeho strach, bolest a nenávist. Nadzvedl jsem se tak prudce, že mě téměř ze sebe shodil a před dobře mířenou ranou uhnul hlavou do strany. Obrátil jsem dýku a udeřil ho vší silou zkráceného úderu do obnažené šíje za uchem.
Úder ho minul. Cosi – těžké poleno řítící se shora – mě zasáhlo do ramene. Škubal jsem paží, ale marně, byla chromá. Dýka odletěla do tmy. Druhý mordýř zdolával křoviska a balvany na posledních pár metrech nade mnou. Slyšel jsem, jak tasený meč škrábl o kámen. Měsíc zaznamenal, jak se rozmáchl, aby udeřil. Pokusil jsem se vymanit se z nepřítelova sevření, ale držel mě pevně, zuby a vším jako lovecký pes, svíral mě, aby mě ten tasený meč konečně vyřídil.
Nakonec vyřídil jeho. Jeho druh skočil a ťal tam, kde se ještě před okamžikem nacházela má obnažená šíje, v měsíčním světle dobře viditelná. Ale já byl v té chvíli už zpola volný; jak jsem padal, rval se můj šat, který nepřítel pevně svíral, a z pěsti, kterou jsem mu dal do zubů, mi tekla krev. Meč zasáhl do zad jeho. Slyšel jsem, jak kov narazil na kost, vzápětí tento zvuk přehlušil výkřik, a já jsem byl volný a zpola jsem klouzal, zpola padal tam, kde šuměla voda.
Nějaký keř mě zadržel, popral se se mnou a pustil mě dál. Do krku mě ťala jakási větev. Ostružiní rozervalo to, co ještě zbývalo z mého šatu, na cáry. Pak moje padající tělo narazilo na balvan a zastavilo se o něj; sotva jsem popadal dech a byl jsem zpola omráčený; ležel jsem tam, dokud jsem neuslyšel, že po mně jde ten druhý mordýř. V tom okamžiku se bez varování, náhlým nepatrným posunem půdy, dal můj balvan do pohybu a já se řítil posledním, ničím nebrzděným pádem dolů, přímo na kamennou tabuli, přes niž plynula ledová voda, spěchající k hluboké tůni.
Kdybych byl padl přímo do tůně, možná bych se nebyl zranil. Kdybych se byl udeřil o jeden z těch velkých balvanů, o něž se voda tříští a s nimiž zápasí, byl bych se pravděpodobně zabil. Ale já dopadl na mělčinu, na dlouhý pruh plochých kamenů, přes něž se voda přelévá o pouhou píď níže, než se vrhne do další lesní tůně. Dopadl jsem na bok zpola omráčený, měl jsem vyražený dech. Ledový proud mi zaléval ústa, nos, oči, táhl dolů můj těžký šat, smýkal mými potlučenými údy. Unášel mě po kluzké skále. Mé ruce hledaly oporu, smekaly se, chybily, ohýbající se nehty se lámaly. Vedle mne to žuchlo a šplíchlo a na témže kameni přistál druhý vrahoun; uklouzl, ale ve valící se vodě znovu našel oporu pro nohy a podruhé se vysoko rozmáchl svým mečem. Odrazil se v něm měsíc. Za ním zářily hvězdy. Meč, rýsující se jasně na noční obloze ve svitu hvězd. Mé ruce se pustily kamene a proud mě obrátil tváří k meči. Voda mě oslepila. Šumící vodopád mi valchoval kosti. Pak se zablýsklo cosi jako padající hvězda a meč klesl k zemi.
Bylo to jako sen, který se opakuje. Kdysi dávno jsem seděl v lese u ohně s malými snědými horaly, kteří kolem mne stáli v půlkruhu a oči se jim v záři ohně leskly jako oči lesních zvířat.
Tento oheň však zapálili sami. Z mého potrhaného sušícího se oděvu stoupala pára. Mne samotného zabalili do svých plášťů; byly z ovčích kůží a svým pachem příliš připomínaly své původní majitele, ale byly suché a teplé. Odřeniny mě pálily a tu a tam mi ostřejší bolest připomněla, kde jsem utržil nějakou tu pádnější ránu, kterou jsem při rvačce necítil. Ale kosti jsem měl celé.
Nebyl jsem v bezvědomí dlouho. Za okruhem, kam dopadalo světlo od ohně, leželi dva mrtví muži a vedle nich špičatý kůl a těžká palice, na níž ještě lpěla krev. Jeden z mužů dosud čistil na zemi svůj dlouhý nůž.
Mab mi přinesl misku horkého vína s něčím tak štiplavě čpícím, že to překrývalo chuť hroznů. Vypil jsem to, kýchl a napřímil se.
"Našli jste jejich koně?"
Přikývl. "Tamhle. Tvůj je chromý."
"Já vím. Postaráš se mi o něho? Až dojdu do svatyně, pošlu sem sluhu. Odvede kulhavého domů. Teď mi přiveď jednoho z těch jejich a dej mi moje šaty."
"Jsou ještě mokré. Vždyť je to sotva deset minut, co jsme tě vytáhli z tůně."
"Nedá se nic dělat," řekl jsem, "musím jet. Mabe, tam nahoře leží přes cestu strom a vedle něho je jáma. Požádej, prosím tě, svoje lidi, aby do svítání dali tu cestu do pořádku."
"Už na tom pracují. Poslouchej."
Teď jsem to slyšel i já, přestože potok hučel a oheň praskal. Z hvozdu nad námi sem doléhaly rány sekerou a motykou.
Mab se mi podíval do očí. "Tudy sem tedy přijede král?"
"Možná," usmál jsem se. "Jak dlouho to víš?"
"Jeden z našich lidí ve městě nám to přišel říct." V úsměvu se objevila mezera po vypadlých zubech. "Nepotřeboval ty brány, které jsi nařídil uzavřít, pane… Ale my jsme to stejně věděli už předtím. Tys neviděl tu létavici? Přeletěla celou oblohu z jednoho konce na druhý, měla hřebínek jako drak a vlekla za sebou kouřový ohon. Z toho jsme poznali, že přijedeš. Jenomže když ohnivý drak letěl, byli jsme nahoře za Vlčí cestou a málem jsme sem přiběhli pozdě. Moc mě to mrzí."

"Přišli jste včas," řekl jsem. "Vděčím vám za život. Nikdy na to nezapomenu."
"Jsem tvým dlužníkem," řekl. "Proč jsi jel sám? Měl jsi vědět, že je to nebezpečné."
"Věděl jsem, že smrt je na cestě a nechtěl jsem, aby kvůli mně zemřeli další lidé. Bolest je něco jiného, ostatně brzy přejde." Toporně jsem se postavil na nohy. "Musím jet, Mabe. Dej mi ty šaty."
Byly ještě mokré, chuchvalec bláta a děr. Ale kromě ovčích kůží tu nic jiného nebylo; horští lidé jsou malí a nic z jejich oblečení by mi nepadlo. Navlékl jsem na sebe to, co zbylo z mého dvorského hávu, a od jednoho z mužů jsem vzal uzdu statného hnědáka. Rána ve stehně začala zase krvácet, cítil jsem, že v ní jsou třísky. Řekl jsem jim, aby jednu ovčí kůži hodili přes sedlo a opatrně jsem nasedl na koně.
"Máme jet s tebou?" ptali se. Zavrtěl jsem hlavou. "Ne, zůstaňte tady a postarejte se o tu cestu. A budete-li chtít, přijďte ráno do kaple. Bude tam místo pro vás pro všechny."
Prostor ozářený měsíčním světlem v srdci hvozdu byl tichý jako malovaný obraz a neskutečný jako půlnoční sen. Světlo měsíce lemovalo střechu svatyně a postříbřilo huňaté vrcholky borovic všude kolem. Vchod do kaple vypadal jako obdélník ze zlata, neboť kolem oltáře neúnavně planulo devět lamp.
Když jsem ji tiše objížděl, dveře vzadu se otevřely a vyhlédl ustrašený sluha. Řekl mi, že všechno je v pořádku, nikdo tu nebyl. Vyvalil ovšem oči, když viděl, v jakém jsem stavu, a zjevně se mu ulevilo, když jsem mu podal uzdu a řekl, aby mě tu nechal samotného. Pak jsem vstoupil dovnitř a vděčně zamířil k ohni, abych si ošetřil rány a převlékl se.
Zvolna sem znovu prosakovalo ticho. Poryv tichého větříčku v korunách stromů vymetl poslední zvuk vzdalujících se kopyt; vkradl se do svatyně, ztenčil plameny lamp a do tenkých šňůrek protáhl kouř, který voněl, jako když se pálí vzácné kadidlo. Venku pak měsíc a hvězdy zalévaly mýtinu svým ušlechtilým světlem. Bůh byl zde. Poklekl jsem před oltářem a vyprazdňoval svou mysl i vůli, až jsem pocítil, že mě plně prostupuje vůle boží a odnáší mě na svých vlnách. Stříbrná a tichá noc ležela přede mnou v očekávání trubek a pochodní.

KAPITOLA 11

Konečně dorazili. Světla, křik a dusot koní postupovaly hvozdem blíž a blíž, až byla mýtina plná planoucích pochodní a vzrušených hlasů. Slyšel jsem je v extatickém spánku s otevřenýma očima, matné, vzdálené a vracející se ozvěnou jako zvony ze dna moře.
Vůdcové vykročili a zastavili se ve vchodu. Hlasy utichaly, nohy přešlapovaly. Viděli všehovšudy jen vymetenou prázdnou kapli, liduprázdnou až na jediného muže, který na ně hleděl zpoza kamenného oltáře. Kolem oltáře stále ještě devět lamp vydávalo klidné světlo, v jehož záři bylo vidět vytesaný kamenný meč a nápis MITHRAE INVICTO, a na oltáři ležící skutečný meč, bez pochvy, holý na holém kameni.
"Odložte pochodně," řekl jsem jim. "Nebudete je potřebovat."
Poslechli a na můj pokyn se vtěsnali do svatyně.
Místa bylo málo, zástup veliký. Posvátná úcta v této chvíli převážila; velitelé vydávali rozkazy, ale tlumeným hlasem; tiché příkazy jako by vycházely spíše z úst knězi při obřadech než z úst válečníků po bitvě. Zde nebylo třeba dodržovat žádný ceremoniál, ale lidé sami věděli, kde je jejich místo; králové, velmožové a králova stráž v kapli, méně významní pánové se tísnili venku na tiché mýtině nebo se nahrnuli do přítmí samotného hvozdu. Venku stále ještě planuly pochodně; na mýtinu doléhala světla a zvuky z míst, kde čekali koně a vojáci s připravenými pochodněmi; ale ke kapli pod širým nebem přicházeli muži bez světel a beze zbraní, jak se slušelo v přítomnosti boha a jejich krále. A přesto této noci, největší ze všech nocí, tu nebyl přítomen žádný kněz; jediným prostředníkem jsem byl já, jehož bůh vodil po třicet let, než mě konečně přivedl na toto místo.
Postupně se všichni shromáždili podle stavu a hierarchického pořadí, jako by se rozčlenili podle jakéhosi řádu či spíše instinktu. Venku, natlačeni na schůdcích, čekali malí lidé z kopců; ti nechodí rádi pod střechu. V kapli po mé pravici stál Lot, král z Lothianu, se svými přáteli a družinou; po mé levici Cador se svými průvodci. Asi sto nebo možná i více dalších se tísnilo v tomto malém prostoru s vracející se ozvěnou, ale tito dva, bílý Kanec z Cornwallu a červený Leopard z Lothianu, jako by zlověstně stanuli proti sobě každý po jedné straně oltáře, zatímco Ector, neústupný a bdělý, zaujal místo u dveří mezi nimi. Potom Ector, následován Ceiem, uvedl Artuše, a od té chvíle jsem už neviděl nikoho jiného než tohoto jinocha.
Kaple se koupala v barvách a třpytu klenotů a zlata. Vzduch byl chladný, voněl po borovicích a vodě a páchl kouřem. Pln šumu a tichého hovoru zněl jako hukot plamenů, propalujících se hranicí dřeva, aby ji uchvátily…
Plameny devíti lamp, chvějící se a hasnoucí; plameny olizující kamenný oltář; plameny šplhající se po čepeli meče, až je doběla rozžhavená. Vztáhl jsem ruce, dlaně otevřené. Oheň osvětloval můj šat, šlehal bílým plamenem z rukávu a z prstů, ale v místech, jichž se dotkl, nic neožehl. Byl to oheň studený jako led, oheň vyvolaný slovem ze tmy, oheň se spalujícím žárem ve svém nitru, tam, kde ležel meč. Meč spočíval v plamenech jako klenot, uložený v bílé vlně. Ten, kdo pozvedne tento meč… Runy na kovu tančily, smaragdy žhnuly. Kaple byla temná koule s ohnivým jádrem. Záře od oltáře vrhala můj obrovitý stín vzhůru na klenutý strop. Slyšel jsem vlastní hlas, pod klenbou zněl dutě jako ze sna.
"Zvedni meč, kdo se odvážíš."
Pohyby a mužské hlasy plné děsu. Pak promluvil Cador: "To je ten meč. Poznal bych ho všude. Viděl jsem ho v jeho ruce, a vycházelo z něj světlo. Je jeho, jak je bůh nade mnou. Nedotkl bych se ho, ani kdyby mě prosil sám Merlin."
Ozývalo se volání: "Já taky ne, já taky ne." Pak někdo zvolal: "Ať jej zvedne král, ať nám Nejvyšší král ukáže Macsenův meč."
Nakonec, sólově, řekl chraplavým hlasem Lot: "Ano, ať se ho chopí, viděl jsem to, jak je bůh nade mnou, viděl jsem to. Náleží-li skutečně jemu, pak bůh s ním, pro mne není."
Artuš udělal zvolna pár kroků vpřed. Za jeho zády bylo šero, zástup ustoupil do tmy a jeho přešlapování a šepot

nevážil více než vánek v korunách stromů před kaplí. Tady mezi námi planulo bílé světlo a čepel se chvěla. Tma jiskřila a blýskala se, fantomatická křišťálová jeskyně, plná vířících vidin. Bílý jelen se zlatým věncem. Padající hvězda v podobě draka s ohnivým ohonem. Král, neklidný a roztoužený, a drak z červeného zlata, tetelící se na stěně za jeho zády. Žena královského vzezření v bílém šatu, a ve stínech za jejími zády meč, tyčící se na oltáři jako kříž. Kruh z obřích pospojovaných kamenů na větrné pláni s královým hrobem uprostřed. Dítě, vložené jedné zimní noci do mého náručí. Grál, zavinutý ve zpuchřelém kusu látky, ukrytý v tmavé kryptě. Korunovace mladého krále.
Hleděl na mne skrze tato pulzující a vyšlehující zjevení. Pro něho to byly pouze plameny, plameny, které mohou či nemusí pálit; to záleželo na mně. Vyčkával bez pochybností či slepé důvěry; prostě čekal.
"Pojď," řekl jsem laskavě. "Je tvůj."
Vložil ruku do plamene bílého ohně a studený jílec mu vklouzl do dlaně, pro niž byl před mnoha sty lety vykován.
Lot byl první, kdo poklekl. Myslím, že toho měl nejvíce zapotřebí. Artuš ho pozvedl a promluvil k němu ani ne hořce, ani ne srdečně; byla to slova panovníka, který dokáže přejít to, co je dnes špatné, ve jménu příštího dobrého.
"Nedokážu se přimět, Lote z Lothianu, abych se dnešního dne svářel s kýmkoliv, tím méně s pánem své sestry. Uvidíš, že tvé pochybnosti o mně byly neopodstatněné, a ty sám a tvoji synové mi budete pomáhat udržet Británii a hájit ji, jak si zaslouží."
Cadorovi řekl prostě: "Dokud nebudu mít vlastního dědice, Cadore z Cornwallu, jsi jím ty."
K Ectorovi promlouval dlouze a tiše, takže to kromě nich nikdo nemohl slyšet, a když ho zvedl, tak ho políbil.
Pak stál po dlouhou dobu u oltáře a muži před ním poklekali a na jílec jeho meče mu přísahali věrnost. Ke každému z nich promluvil, prostě jako chlapec a vznešeně jako král. V rukou držel Caliburn jako kříž a meč vyzařoval své vlastní světlo, zatímco oltář a devět lamp potemnělo.
Když všichni muži složili přísahu a zavázali se věrností, odešel, a kaple se pomalu vyprázdnila. Vrátil se tam klid, zatímco vůkolní hvozd kypěl životem, očekáváním a hlukem; stáhli se tam, teď radostně vzrušeni, a čekali na svého příslibného krále. Vyváděli z lesa své koně a mýtina se zaplnila rozžatými pochodněmi, dusotem kopyt a cinkotem postrojů.
Jako poslední odešel Mab a jeho lidé z kopců, a až na osobního strážce, stojícího u stěny zahalené stínem, jsme s králem osaměli.
Těžkým krokem jsem obešel oltář – neboť jsem ještě cítil svíravou bolest v kostech – a stanul před ním. Byl téměř tak vysoký jako já. Oči, jimiž mi oplácel pohled, mohly být mé vlastní.
Poklekl jsem před ním a vztáhl k němu ruce. Vykřikl však, zvedl mě a políbil.
"Neklekej přede mnou. Ty ne."
"Jsi Nejvyšší král a já tvůj služebník."
"A co má být? Meč byl tvůj, a my dva to víme. Nezáleží na tom, jak si budeš říkat – můj služebník, můj bratranec, otec, nebo ještě jinak–, jsi Merlin a já bez tebe po svém boku nejsem nikdo." Pak se zasmál, naprosto přirozeně, majestátnost tohoto okamžiku mu seděla jako jílec meče v jeho ruce. "Co se stalo s tvým slavnostním rouchem? Jenom ty sis mohl vzít při takovéto příležitosti takový ošklivý starý hadr. Dám ti roucho ze zlatohlavu vyšitého hvězdami, jak se sluší na muže ve tvém postavení. Uděláš mi to kvůli a budeš je nosit?"
"Ani kvůli tobě."
Usmál se. "Tak pojeď, tak jak jsi. Pojedeš teď přece se mnou?"
"Přijedu později. Až budeš mít čas poohlédnout se po mně, zjistíš, že jsem ti po boku. Poslouchej, čekají, aby tě doprovodili. Je na čase, abys jel."
Doprovodil jsem ho ke dveřím. Pochodně stále ještě planuly, třebaže měsíc už dávno zašel a na jitřním nebi zemřela poslední hvězda. Pokojně a do zlatova začínalo svítat.
Ke schůdkům přivedli bílého hřebce. Když chtěl Artuš naskočit, nenechali ho, Cador a Lot a několik dalších malých králů ho zvedlo do sedla, a do vrcholků borovic naposledy vzlétla mohutným pokřikem naděje a radost čekajících mužů. Tak vyzvedli budoucího mladého krále Artuše.
Vynesl jsem devět lamp z kaple. Až se rozední, odnesu je tam, kam teď patří, nahoru do jeskyní v dutých kopcích, neboť tam odešli jejich bohové. Všech devět bylo převržených a nevyhořelý olej se vylil na podlahu. Vedle nich ležela kamenná miska, roztříštěná, a hromádka prachu a střepů z míst, která zasáhl studený oheň. Když jsem střepy vymetl i s olejem, který se do nich vsákl, viděl jsem, že z čela oltáře zmizela řezba. To byly ty úlomky, které jsem držel v ruce, slepené olejem. Z řezby na čelní stěně kamenného oltáře nezbylo nic jiného než jílec meče a jedno slovo.
Zametl jsem, uklidil a dal místnost zase do pořádku. Pohyboval jsem se zvolna jako stařec. Dodnes si pamatuji, jak mě bolelo tělo a jak se mi posléze, když jsem opět poklekl, zrak zakalil a potemněl, jako bych byl ještě oslepen vidinami nebo slzami.
Skrze slzy jsem pohlédl na oltář, nyní bez devíti lamp, které dělaly radost starým malým bohům; a také bez vojáckého meče a beze jména boha vojáků. Nezbylo nic jiného než jílec vytesaného meče, který stával v kameni jako kříž, a nad ním písmena vyrytá do hloubky a stále ještě čitelná: NEPŘEMOŽITELNÉMU.